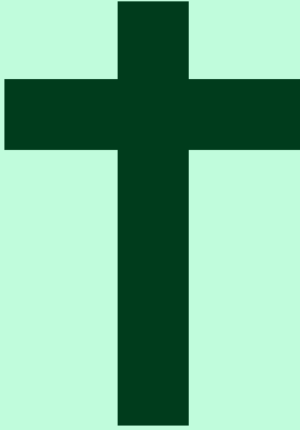

Mattup ki Taasuwa
ere Aware

Mukulu: Mattup ki Taasuwa ere Aware (New Testament)

Mattup ki Taasuwa ere Aware

Mukulu: Mattup ki Taasuwa ere Aware (New Testament)

copyright © 2019 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerguiko (Mukulu)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-14

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 14 May 2025 from source files dated 14 May 2025
523c1c0a-f8ac-5d2f-aebe-7063b0de6b23

Contents

Matiye	1
Markus	67
Lik	108
Zaŋ	176
Naabo	224
Romeŋ	284
1 Korent	313
2 Korent	342
Galat	360
Epez	370
Pilip	380
Kolos	387
1 Tessaloni	394
2 Tessaloni	400
1 Timote	404
2 Timote	412
Tit	418
Pilemon	422
Eber	424
Zak	446
1 Piyer	453
2 Piyer	461
1 Zaŋ	466
2 Zaŋ	473
3 Zaŋ	475
Ziid	477
Apokalipse	480

Rabila Majjaanawa k'Isa Matiye yi riine

Enj urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette Rabila Majjaanawa k'Isa, Matiye yi riine. Matiye geñ yonj wede seffdu jibaaye, Isa yi y' wiike kono y'a t'ise sanallusizi.

Adda mattupadi ette Matiye yi kaza t'urzi mummino an ehe Isa me, naabadi ere y'ize a siido, dooyiso ere yi duuye duwo wo urzi k'untadi ti baldiyadi pay. Isa y'an di gizite urzi Raa a duwo ti toogo, y'an d'eliyo beeko a don k'eeni, yi-lommitte siitandani wo yi d'isiyo suldi baadan don i-ceeriyo ekki duwo.

Matiye yi riine Rabila Majjaanawa ette a zembadi Yawudiyagi, kono y'an di kize ki kotto Isa yonj Wede k'Uttiyo wede nebiyagi an ruutite ti kaaga adda mattup ki Raa. Geñ yonj Almasi Raa yi biire, wo mozigo goole wede a etto.

Wo de ti poone Isa y'an ti'n gize a don k'Izirayel suldi don ki Moziko Raa me, injkino tonj kane don dokkiyadan batum an di y' giigira. Kane an d'ele urzi Isa an di y'iide, wo yonj y'a bilde ti diine don unto, y'a injgile k'awwa ki kandaane.

Ita mongidagi k'Isa Almasi

(Lik 3.23-38)

¹ Kun ollo, enj sumbiyagi k'ita mongidagi k'Isa Almasi, yonj ti biza bumbu mozigo Dawut, wo yode Dawut batum ti biza bumbu k'Ibrayim.

² Ibrayim y'a t'ehe Isaaka, Isaaka y'a t'ehe Yakup, Yakup y'a t'ehe Ziida kane ti zembadi.

³ Ziida y'a t'ehe Pares ti Zara, kane geñ meedan Tamar. Pares y'a t'ehe Ezironj, Ezironj y'a t'ehe Aran.

⁴ Aran y'a t'ehe Aminadap, Aminadap y'a t'ehe Nasonj, Nasonj y'a t'ehe Salmo.

⁵ Salmo y'a t'ehe Booz, Booz meedi Raahap. Booz y'a t'ehe Ibet, Ibet meedi Riit. Ibet y'a t'ehe Zeese,

⁶ wo Zeese y'a t'ehe mozigo Dawut.

Mozigo Dawut y'a t'ehe Salamonj, Salamonj meedi ere ki Iri.

⁷ Salamonj y'a t'ehe Robowan, Robowan y'a t'ehe Abbiya, Abbiya y'a t'ehe Aza.

⁸ Aza y'a t'ehe Zozapat, Zozapat y'a t'ehe Zoram, Zoram y'a t'ehe Oziyas.

⁹ Oziyas y'a t'ehe Yotam, Yotam y'a t'ehe Akaz, Akaz y'a t'ehe Ezekiyas.

¹⁰ Ezekiyas y'a t'ehe Manase, Manase y'a t'ehe Amonj, Amonj y'a t'ehe Zoziyas.

¹¹ Zoziyas y'a t'ehe Yekoniyas ti zembadi, a ozzine geñ don k'Izirayel an ti'n ziki buliko ki siido Babiloon.

¹² Aame don k'Izirayel an ti'n ziki buliko ki siido Babiloon manj, Yekoniyas y'a t'ehe Salatiyel, Salatiyel y'a t'ehe Zorobabel.

¹³ Zorobabel y'a t'ehe Abbiyut, Abbiyut y'a t'ehe Eliyakim, Eliyakim y'a t'ehe Azor.

¹⁴ Azor y'a t'ehe Sadok, Sadok y'a t'ehe Asim, Asim y'a t'ehe Eliyut.

¹⁵ Eliyut y'a t'ehe Eliyazar, Eliyazar y'a t'ehe Matan, Matan y'a t'ehe Yakup.

¹⁶ Yakup y'a t'ehe Yusup kule ki Mariyam, tode ere t'a ehe Isa, yon an di y' waaku Almasi Raa yi biire.

¹⁷ Injino man an di gize ita mongidagi koomat makumu pife, iise ti Ibirayim bini Dawut. Saŋ ita mongidagi koomat makumu pife, iise ti Dawut bini sokiyo doŋ k'Izirayel ki siido Babiloon. Saŋ ita mongidagi koomat makumu pife, iise ti sokiyadan ki siido Babiloon bini ehiyo k'Almasi Raa yi biire.

Ehiyo k'Isa Almasi

¹⁸ Kun ollo t'urzi tuuku an d'ehe Isa Almasi me. Mariyam ere t'a yi t'eha gette tod' t'ibire Yusup. Wo ki poone an di koono boy botto geŋ, ti-ti ziida mahuwe ti toogo k'Unde Kamileŋ ki Raa.

¹⁹ Yon Yusup kule k'ebiratú geŋ yon wede ki diine, yi ki dehu y'a ki ti waare ye, injino man y'a dihe y'a t'arga ti tuddutú kan mookiko.

²⁰ Aame y'ilke injino man, maaleeka ki Galmeega Raa y'a y'uuna kan suniye wo yi di ruute, y'ede: «K'ollo, Yusup kee wede ti biza bumbu Dawut, kee k'orgide ye, ki ti soodo ere k'ebirayá Mariyam te, kono ulu wede ti t'eha geŋ yon y'ettiyo t'urzi toogo k'Unde Kamileŋ.

²¹ Tod' t'a t'eha ulu wo k'a yi waaka sundi Isa*, kono yon geŋ y'a utta doŋzi ti oldikadan.»

²² Suldi pay geŋ a iina kono a-t'ette a ono doŋ Galmeega Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi, y'ede:

²³ «Kun ollo, uto koŋso t'a seeda mahuwe wo t'a t'eha ulu, an di y' waaka sundi Emanuwel†.»
Suma gette i-kaza «Raa ti kine».

²⁴ Aame Yusup yi t'inne man, y'a t'ize munda wede maaleeka ki Galmeega Raa yi-ruute y'aase, y'a ti ziida eddi Mariyam te.

²⁵ Wo yi k'iide tuddutú ye bini t'a t'eha ulu wede Yusup y'a yi wiike sundi Isa.

2

Doŋ suuniyo moldali

¹ Isa an y'ehe a Betilehem geeger ki siido Ziide, aame geŋ Erod yon mozigo. Isa an ti y'ehe man, doŋ suuniyo moldali an d'iido ti kese peedo ge-koliyo, an d'iiney a geeger Zeruzalem

² wo an tunde duwo, an'de: «A too me mozigo Yawudiyagi wede an ehe me? Kaye ay wullo moolayi ti kese peedo ge-koliyo wo ay iido ay i d'ottile.»

³ Aame mozigo Erod y'illiga rabila gettiyo man, y'a iddira ti doŋ geeger Zeruzalem pay a itadi.

⁴ Injino man y'a-tusse kane deero doŋ sedefe ti doŋ suuniyo k'oogoro doŋ adda siido gette pay, wo y'anni tunde, y'ede: «A too me Almasi Raa yi biire, an di y' t'ehay me?»

⁵ Kane an i di ruute, an'de: «A Betilehem siido Ziide, kono enno ono doŋ nebi yi riine ti kaaga adda mattup ki Raa, y'ede:

⁶ “Wo kune doŋ ki geeger Betilehem siido Ziide, derec geegirgun tod'te nenko a ki jire ye ti diine geegiryagi ki Ziide me”,

* **1:21 1.21** Isa ti ono Yawudiyagi, Zozuwe, i-kaza «Raa y'elo uttiyo.» † **1:23 1.23** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 7.14.

kono ti tode i d'adfa mozigo y'a dokka d'onzó Izirayel*.)»

7 Injino man mozigo Erod y'anni wiike donj suuniyo moldfali gen kan ombide, kono y'a sedde mekk'ono, y'ede: «T'ume muno moole y'udfo, kun yi wulle me?»

8 Man y'an di'n igibe ki Betilehem, y'an di ruute, y'ede: «Kun'do, ulo'ŋ kun yi dehiti ki koduwo, wo aame kun y'uuno man, kun o d'agibi kono nuŋ tonj man n'a etta ni d'ottiley kay.»

9 Aame mozigo Erod y'an ti ruutite injino man, donj suuniyo moldfali an d'ingile, wo gen an di y' wulle sey moole wede an wullo ti kese peedo ge-koliyo gen me. Yoŋ ki daanadan yi d'ettiyo d'ettiyo bini y'iney t'ekki boy wede ulo adda man, y'a t'ihira.

10 A wolliso ki moole wede an wullo gen, addan a uune t'unjuwo baadan.

11 Kane an iiney man, an t'iide k'adda boy an d'uuney ulo ti meedi Mariyam wo an di dikke an t'uttile a daana k'ulo. Sanj man sandupiyagan an t'ihinte, an t'udfo suldi donj an ziko, aakede: dap, suldi koddio eediyadan unse wo dunnu sundi mirr zooyayi onje gen, an i d'ele a ulo.

12 Sanj man Raa y'an di tuuke kuudan kan suniye, y'ede: «Kun kima ye ki tukk' Erod me.» Injino man kane an di-gime siifadanj t'urzi doolo.

Okko ki siifo Misir

13 Aame donj suuniyo moldfali an injile man, maaleeka ki Galmeege Raa y'a y'uuney Yusup kan suniye wo yi di ruute, y'ede: «Yusup kesiko ki t'oozo, ki t'ambo ulo ti meedi, kun t'ombo ki siifo Misir. Kun di lekki bini onniyo ere n'a di roota, kono mozigo Erod yi y' deha ulo ki towwadi.»

14 Injino man a didfo gettiyo batum Yusup y'a t'iziga, y'a t'umbe ulo ti meedi, an t'umbe ki siifo Misir.

15 A siifo Misir gette an di likko bini unto ki mozigo Erod, gen a iina kono a-t'ette a ono donj Galmeege Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi, y'ede: «Ulóŋ n'a ti y' wiiko y'a t'udfo ti siifo Misir me†.»

Towwo k'inŋi a geeger Betilehem

16 Aame Erod yi zuune donj suuniyo moldfali an ti y' mibilde man, y'a gulkuwe baadan. Man y'an di ruute a asigiryagi an di-t'ide a Betilehem ti illiyagi donj i ti duule gen, inŋi kuuli pay donj k'ozzine sire a dŋigo. Ozzinagi sire gen a-t'iide t'ume wede donj suuniyo moldfali an i ruute moole y'udde.

17 Gen injino a iina kono a-t'ette a ono donj Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi Zeremi, y'ede:

18 «Duwo an d'illiga tarkuuse ki dollite moolo baadan a geeger ki Rama‡. To Raseŋ ti moolo k'inŋitú,

wo an ti selliyo tonj ti k'oyyiso ye, kono inŋitú an t'inda*.)»

Kama ki siifo k'Izirayel

19 Sanj mozigo Erod y'inda man, maaleeka ki Galmeege Raa y'a y'uuney Yusup kan suniye a siifo Misir, yi di ruute,

* 2:6 2.6 Kun wollo adda mattup ki Mise 5.1. † 2:15 2.15 Kun wollo adda mattup ki Oze 11.1. ‡ 2:18 2.18 Rama, tod'te geeger ki donj biza bumbu k'Epirayim yoŋ ulo Yusup mogadi Rasel ere Yakup, tod'te t'awwa Zeruzalem suma kubbaara koomat makumu sire gopponj ti Betilehem.

§ 2:18 2.18 Rasel, gette tod'te moga k'Epirayim, wo aa meede ki donj k'Izirayel pay. Wo injino a onniyo ere donj pay an moolo k'inŋizanj i t'inda gen aa i moolo tode Rasel batum. * 2:18 2.18 Kun wollo adda mattup ki Zeremi 31.15.

²⁰ y'ede: «Ki t'oozo, ki t'ambo ulo ti meedí, kun di kama ki siido k'Izirayel kono donj i dehu tówwo k'ulo genj an t'inda.»

²¹ Injino manj Yusup y'a t'iiziga, y'a t'umbe ulo ti meedí, an di-gime ki siido k'Izirayel.

²² Aame Yusup y'iiney a siido k'Izirayel manj, y'a illiga rabila ki mozigo wede i gili a siido Ziide genj, yonj ulo ki Erod sundi Arkeleyus. Aame genj orgiso t'a yi ziida k'ettiyo k'adda siido Ziide me. Manj Raa yi di tuuke kuudi kanj suniye, t'ume genj y'a injile ki siido Galile.

²³ Y'iide'nj y'a-guune a geeger sundutu Nazaret. Genj a iina kono a-t'ette a ono donj Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebiyagi, y'ede: «Yonj an di y' waaka wede ti geeger Nazaret.»

3

Kazita ki Zanj Batis

(Markus 1.2-6; Lik 3.1-6; Zanj 1.19-23)

¹ Sanj ozzinagi k'ita manj, Zanj Batis genj y'a t'iide k'adda balda ki siido Ziide wo y'a iise kazita, yi d'eesiyo:

² «Kun ti kama lekkiyagunj kono Moziko Raa t'iina gopponj.»

³ Zanj genj yonj wede nebi Ezayi y'a ruute taayadi ti kaaga, y'ede: «Donj an d'ollige golla ki wedusu yi d'ollite adda balda, yi d'eesiyo: Kun i t'okkonj urzi Galmeege,

erkiyagi kun i ti'n okkonj ki diine dfelele*.»

⁴ Zanj genj kallayj y'ossiyo an indigo k'ilali zinzo, wo ser a tooni ki golmodo. Ombadi gannoori ti madde.

⁵ Injino manj donj baadanj ti geeger Zeruzalem, ti siido Ziide gette pay, wo ti siido ere a biza k'ooye Zurden gette pay an d'ettiyo tukki Zanj.

⁶ An t'oodibe addanj a urzi k'oldikadanj a daana duwo pay, wo yonj yi-ti'n suyyiso batem adda k'ooye Zurden.

⁷ Aame Zanj yi wulle kane Pariziyenj ti Saduseyenj baadanj an'tiyo tuddi kono y'a ti'n suyye batem manj, y'an di ruute, y'ede: «Kune donj ulpi aakede manjikagi! Wee wee un gize urzi wede kun t'alda ti booro ki Raa ere ettiyo gopponj te?»

⁸ Injino manj kun iso naabo ere beehiye, genj a kize kun ti gime lekkiyagunj.

⁹ Wo kun roote ye adda k'addugunj: «Kaye mugiyey Ibirayim me», kono kun t'alda ti booro Raa te. Wo kun ollo n'un di rooto: Ti monjali enj minj, Raa y'aane yi d'adfe duwo a t'ise ita k'inji k'Ibirayim me.

¹⁰ Ankenno booro Raa i guute gopponj, tod'te aa wede yi t'umbe ulpaasi y'a-dokkida inda ti sondayzanj pay: Undumu tuuku yi k'ehiyo inji beehiye ye manj, an di-dekka an di sedfa adda k'uwwu mendi.

¹¹ Nunj n'unni suyyiso batem t'ahu kono a kize kun ti gime lekkiyagunj, wo de wede ettiyo k'itadó genj yonj toogo yi jiiire nunj, wo nunj ni k'iide n'a ki t'odfipe tobiyagi ye. Yonj y'unni suyya batem t'Unde Kamilenj wo ti uwwo†.

¹² Wo yonj y'a dekka booro aakede wedusu yi t'umbo munda ki solda a beezi, y'a silda koduwo, inji yi-t'oba giyye, wo odfo y'a t'ogga mentu adda k'uwwu ere i k'unto ye.»

* 3:3 3.3 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.3. † 3:11 3.11 Uwwo: I-kaza ise yi'n di'n ise kamilenj, ise booro Raa.

*Suyyiso batem k'Isa**(Markus 1.9-11; Lik 3.21-22; Zanj 1.29-34)*

¹³ Injinko manj ti siidfo Galile Isa y'a iide ki tukki Zanj a biza k'ooye Zurden kono Zanj y'a ti y' suyye batem.

¹⁴ Aame geŋ Zanj y'a dihe y'a-tooge, wo yi di ruute, y'ede: «Nuŋ miŋ a ni suyye batem kee, de mummino kee ki d'ettiyo ki tukki nuŋ n'a ki suyye batem me?»

¹⁵ Wo de Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Ankenŋo kee k'ooye ki ti'n suyyi batem, kono t'urzi enno kine in d'ise suldi d'oj pay ki diine a-t'ette a naabo ere aa Raa yi dehu.» Injinko manj Zanj y'a iyee y'a ti y' suyye batem.

¹⁶ Aame Isa yi ti y' zuyye batem wo y'adfiya t'adda k'ahu manj, a kaamiki kandaane a t'ihina wo y'a wulle Unde Raa ti deegu ti kandaane aa deere t'a di guune a tuddí.

¹⁷ Wo d'uwu an d'illiga golla ettiyo ti kandaane t'a ruute, t'ede: «Enj Ulo nuuno ni y' giyye baadanj, ulbó unse ti yode me.»

4*Naamiya daggiya k'Isa**(Markus 1.12-13; Lik 4.1-13)*

¹ Saŋ manj Unde Raa t'a-di t'iide Isa k'adda balda kono Meeda siitandani t'a yi naame daggiya.

² Y'a likke didfo ada pidfe onnu ada pidfe daa k'ombo, manj mosogo t'a yi ziida.

³ Meeda siitandani t'a d'iide sirpadí kono t'a yi naame daggiya, wo ti di ruute, t'ede: «Aame kee Ulo Raa kotto manj, k'elo urzi a monjali enj a-kime ombó.»

⁴ Wo Isa yi di'n gime onamtú, y'ede: «Konj te m'ollo, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Lekkiyo wedusu tod'te t'urzi k'ombo bizi danjal ye, wo t'urzi k'ono d'oj pay addiya ti bize Raa*."»

⁵ Tinj geŋ Meeda siitandani t'a-di t'iide Zeruzalem geeger ere kamilenj, t'a-ti y' ziipe t'ekki Boy Raa a ume wede awwa,

⁶ wo ti di ruute, t'ede: «Aame kee Ulo Raa kotto manj, t'awwa geŋ k'oldí k'a zabba siidfo, kono ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Raa y'an di roota maaleekiyagi kono kee,

wo an gi di seeda beezanj kono k'a t'alda zondá a ki t'oggo ekki mukkolo ye†."»

⁷ Isa yi di ruute, y'ede: «M'ollo, ono enj an riije sey ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Kee Galmeega Raazá ki y' naame ye‡."»

⁸ Saŋ manj Meeda siitandani t'a-di t'iide sey k'ekki mukkolo sohoro a jiire, wo ti di gizite moziko duniya pay ti laalatú,

⁹ wo ti di ruute, t'ede: «Suldi enj n'a di t'ela pay a kee, aame ki-dikka wo k'o uttila manj.»

¹⁰ Injinko manj Isa yi di ruute, y'ede: «Meeda siitandani, mi ledfo ti tuddó me! M'ollo, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Kee k'ottilo a Galmeega Raazá, wo geŋ a yode danjal ki naabo me§."»

¹¹ Aame geŋ Meeda siitandani t'a y'iili. Saŋ manj maaleekiyagi an a d'iide sirpadí wo an i di naabiya.

* **4:4 4.4** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 8.3. † **4:6 4.6** Kun wollo adda mattup ki Soom 91.11-12. ‡ **4:7 4.7** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.16. § **4:10 4.10** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.13.

Eesiyo naabo k'Isa a siido Galile

(Markus 1.14-15; Lik 4.14-15)

¹² Isa y'illiga Zan̄ Batis an ti y' ziida danggay mañ, aame geñ y'a t'iide ki siido Galile.

¹³ Y'iiney mañ y'a ki likke ye a Nazaret me, y'a ingile y'a likke a Kapernayim, geeger ere a biza bar ki Galile adda siido Zabilon̄ ti Nepitali.

¹⁴ Geñ a iina kono a-t'ette a ono don̄ nebi Ezayi yi ruute ti kaaga, y'ede:

¹⁵ «Kune don̄ siido Zabilon̄ ti Nepitali, goppon̄ ti biza bar ki Galile, ti dar k'ooye Zurden ki kese peedo k'ooriyo, siido Galile gette, i lekkiyo kane don̄ Yawudiyagi ye.

¹⁶ Kane don̄ i lekkiyo adda zimolo geñ an wulle toore Raa.

Kane don̄ i lekkiyo adda k'undiso k'unto geñ toore Raa y'an da t'an gili*.»

¹⁷ T'ume geñ Isa y'a iise kazita k'ono, yi d'eesiyo: «Kun ti kama lekkiyagun̄ kono Moziko Raa t'iina goppon̄.»

Sanalliyagi don̄ ki poone

(Markus 1.16-20; Lik 5.1-11)

¹⁸ Onniyo soo Isa yi sooru a biza bar ki Galile, mañ yi d'uune zemba sire, Simo wede an yi waaku sundi soo te Piyer, ti leemadi Andire. An kakkiya lebido k'adda bar kono kane naabadañ sawwiya puuni.

¹⁹ Mañ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ni daani, wo nuñ n'un di'n isa don̄ dehutu duwo kono an d'etto k'urzižo.»

²⁰ A kaamiki lembidagan̄ an d'iili, an di y' diine.

²¹ Tin̄ geñ Isa y'a iide ki daana mañ, yi d'uuney zemba sire ti doolo, Zak ti leemadi Zan̄ in̄ni Zebede, kane adda tooko ti meegan̄ Zebede an okkime lembidagan̄. Mañ Isa y'a ti'n wiike.

²² A kaamiki, tooko ti meegan̄ an d'iili wo kane an di y' diine.

Isa ti don̄ duuru

(Markus 1.39; Lik 4.44; 6.17-18)

²³ Sañ mañ Isa yi soorutu adda siido Galile gette pay, yi dooyisito duwo adda boydi don̄ Yawudiyagi ge dooyiso, y'an kazita Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa wo y'an d'eliyo beeko a don̄ pay eeni wo a don̄ pay an d'ede ita k'eeni tuuku ton̄ mañ.

²⁴ A naabadi gette, Isa sundi t'a iile adda siido Siiri gette pay, in̄kino mañ duwo an i-d'ettiyo ti kane don̄ pay an d'ede ita k'eeni tuuku ton̄ mañ wo ti don̄ eeni yi ti'n dabirsa baadañ, aakede: don̄ an d'ede siitandani a eedañ, ti don̄ an d'ede amputput wo don̄ run̄guyun̄. Geñ Isa y'an d'eliyo beeko.

²⁵ Don̄ duuru baadañ an di y' daaniya, wo kane geñ an iido ti siido Galile, ti siido sundutu Geegiryagi Koomat, ti geeger Zeruzalem, ti siido Ziide wo ti dar k'ooye Zurden ki kese peedo ge-koliyo.

5

Uñsuwo ere ki kotto

(Markus 3.13; Lik 6.12-13,20)

¹ Aame Isa yi wulle don̄ duuru baadañ geñno mañ, y'a di gili eego kesse y'a-guune. Kane sanalliyagi an a-t'iide k'ume yode,

² mañ y'a t'ihina bizi, y'an di'n iise dooyiso, y'ede:

* **4:16 4.16** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 8.23; 9.1.

- 3 «Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ i ki t'ᅇide an ki t'ambe eedan a daana Raa ye, kono Moziko Raa tod'te ki kane.
- 4 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ i mᅇolo, kono kane geᅇ Raa y'a ti'n sella.
- 5 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ biza k'ulban tasse, kono kane geᅇ an t'ooney siido ere Raa yi ruute y'an t'eley.
- 6 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ mosogo wo ᅇrme a urzi lekkiyo ere ki diine aa Raa yi dehu, kono kane geᅇ mosigadan ti ᅇrmayan Raa y'an ti'n t'ida.
- 7 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ an isiyo adde koduwo a duwo, kono kane geᅇ Raa y'an d'isa adde koduwo kay.
- 8 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ ele tuddan pay a Raa, kono kane geᅇ Raa an di y' wolley.
- 9 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ i dehu urzi toose y'a koone a diine duwo, kono kane geᅇ Raa y'anni waaka inᅇnizi.
- 10 Uᅇsuwo a kane dᅇᅇ an i dabirsa kono an isiyo munda wede ki diine aa Raa yi dehu, kono Moziko Raa tod'te ki kane.
- 11 Uᅇsuwo a kune aame duwo an unni kaldita, an unni dabirsa wo an lohito ita k'ono dᅇᅇ pay ulpi a eggun, kono kun ziipe addugun a nun.
- 12 Kune ulbugun un iso unᅇ, kun lekko t'unᅇsuwo kono munda wede Raa yi dehu y'un t'eley geᅇ, yᅇᅇ baadan y'unni delliyᅇ a kandaane. Geᅇ inᅇkino kay an'ni dibire nebiyagi dᅇᅇ ti kaaga i t'inᅇgile ti kune me.»

Sumade wo toore

(Markus 9.50; 4.21; Lik 14.34-35; 8.16; 11.33)

13 «Kune aakede sumade ki duniya, wo de aame sumade geᅇ unᅇsuwadan i t'ize umbo man, kan mummino k'an ise unᅇ sey me? Kane geᅇ unᅇ ye, ki sebbiyo mendan a disse, duwo an d'onᅇyilse.

14 Kune aakede toore ki dᅇᅇ duniya. Aame an iiziga geeger eego kesse man, i ki t'ombida ye.

15 Wo aame k'a t'uyye pitila man, k'a ki t'ossibe bogoro ye. Ki too man k'a ti dod'de t'awwa, kono tod' t'a toore a kane dᅇᅇ pay adda boy.

16 Geᅇ inᅇkino kay, kune toᅇ kun di toore a daana duwo me, kono aame an wulla naabagun ere beehiye kun isiyo gettiyo man, an di t'imma Meegugun Raa a kandaane.»

Dooyiso a urzi k'oogoro

17 «Kun elkiyo miᅇ nun n'iiᅇo kono oogoro Muusa ti dooyiso nebiyagi, n'a ti'n t'ide ko? Aha! Nun n'iiᅇo kono n'a ki ti'n t'ide ye, wo n'iiᅇo n'a-t'ise itadan a t'ad'de kereᅇ.

18 Derec inᅇkino wo n'un di rooto: Ki poone kandaane ti siido an t'engila geᅇ, t'adda k'oogoro ette ise arku raanᅇya soo wede neᅇnku a jiire, ise guttiye soo toᅇ i ki dagga ye, geᅇ inᅇkino bini suldi pay geᅇ an t'engila.

19 Kono kamo, wede tuuku urzi k'oogoro wede neᅇnku a jiire geᅇ yi ti y' diipida wo yi duuya duwo an d'ise inᅇkino man, yode geᅇ Raa y'a ti y' d'eeᅇa neᅇnku a ceera a Mozikadi me. Wo de wede tuuku urziyagi k'oogoro geᅇ yi ti'n sooru eego wo yi dooyiso duwo an d'ise inᅇkino kay man, yᅇᅇ geᅇ Raa y'a y'isa goole a Mozikadi me

20 Kono kun ollo, n'un di rooto: Aame lekkiyagun ere ki diine gette, ti ki jiira ere ki dᅇᅇ suuniyo k'oogoro ti Pariziyen ye man, ki kotto Moziko Raa kun ki t'etta ye.»

Dooyiso a urzi kulkuwo

(Markus 11.25; Lik 12.57-59)

21 «Kune kun illiga an ruute a moŋgidfaŋin ti kaaga, an'de: "Ki tōwwo wedusu mirsi ulu^{*}", soŋ an'de: "Wede y'iida bakadí mirsi maŋ, yoŋ geŋ an di-t'etta k'ume booro[†]."

22 Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto: Wede tuuku yi ti kulkuwa ti leemadí maŋ, yoŋ geŋ an di-t'etta k'ume booro. Wede yi gildfa leemadí: "Ulsu!" maŋ, yoŋ geŋ booradí a daana deero d'oŋ booradiŋ. Wede yi gildfa leemadí: "Maade!" maŋ, yoŋ geŋ an ti y' seɗfa adda k'uwwo ere ki dabar.

23 Aame de kee k'ette eliyo seɗeke k'adda Boy Raa, wo a ume seɗeke geŋ k'ilke leemadá i-d'ede kulkuwo ti kee maŋ,

24 seɗikadá ki oolo a ume geŋŋo, k'okko ki y'oonoy leemadá me, kun t'okkiyi doo miŋ, saŋ k'a-kami k'a t'ela seɗikadá a Raa kollo.

25 Aame ti leemadá un ede ono, wo kune a urzi kun ette k'ume wede booro botto geŋ, ti yode ono kun ti'n ôodo. Para maŋ leemadá geŋ y'ada t'iida k'ume wede booro maŋ, wede booro y'an gi di t'eley a bey k'asigiryagi, wo kane an ki ti t'eley dangay.

26 Derec in kino wo n'a di rooto: T'ume geŋ ki ki t'adfa ye, daa ki munda wede an dehu k'an ki y'ela pay ye maŋ, tammiyagi d'oŋ suŋŋi suŋŋi toŋ an a-k'oola ye.»

Dooyiso a urzi moone t'ere bakadá ise ti kule bakatú
(Matiye 18.8-9; Markus 9.43,47-48)

27 «Kune kun illiga an ruute ti kaaga, an'de: "Ki moone t'ere bakadá ise ti kule bakatú ulu[‡]."

28 Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto: Wede tuuku yi wulla ere bakadí wo addi i iba a tode maŋ, yoŋ geŋ adda k'addi aa yi-t'udige baa.

29 Aame de ersadá k'ammade t'a-da t'ettiyo k'adda k'oldfiko maŋ, k'a t'oodo mentú k'a seɗfo dokki ti kee. Beehiye i jiire a kee, moka soo ki tuddá i digge bee miŋ, tuddá pecek an ki ti seɗfey adda k'uwwo.

30 Wo aame de beezá wede k'ammade y'a-da t'ettiyo k'adda k'oldfiko maŋ, k'a-ɗekko mendí k'a seɗfo dokki ti kee. Beehiye i jiire a kee, moka soo ki tuddá i digge bee miŋ, tuddá pecek ti-t'ettye k'adda k'uwwo.»

Dooyiso a urzi peeriyo
(Matiye 19.7-9; Markus 10.4-5,10-12; Lik 16.18)

31 «Soŋ an ruute ti kaaga, an'de: "Aame wede yi-peere eddí maŋ, yi di dekke mattup ki peeriyo yi di t'ele a beytú i-kaza tod'te peeriyo[§]."

32 Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto: Ki peeriyo k'erewo ulu, wo wede yi peere eddí geŋ, aame ti moone ti kule bakatú ɗaŋŋal! Para maŋ yi ti peeriyo geŋ, yi ti t'eliyo a moone ti kule bakatú, aame tod' ti ziida maŋ. Wo wede i seɗfa erewo ere peeriyo gette, Raa yi yi wolleyo yoŋ wede i moone t'ere bakadí.»

Dooyiso a urzi nâamiya tudde

33 «Kune kun illiga sey an ruute a moŋgidfaŋin ti kaaga, an'de: "Munda wede k'a ti nîime tuddá geŋ, ki t'oodfiba eedá ye, k'a ti y' ɗaŋgo munda wede k'a ti nîime tuddá a daana Galmeega Raa geŋ me^{*}."

* 5:21 5.21 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.13. † 5:21 5.21 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 17.8. ‡ 5:27 5.27 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.14 wo Deeterenom 5.18.

§ 5:31 5.31 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 24.1. * 5:33 5.33 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.12 wo Nombire 30.3.

³⁴ Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto: Kun nâama tuddugun ye tak: Ti kandaane kun nâama tuddugun ye, kono yon geŋ kaakido moziko Raa.

³⁵ Ti siifó kun nâama tuddugun ye, kono tod'te ume yi d'obe zoŋdí. Ti Zeruzalem kun nâama tuddugun ye, kono tod'te geeger ki Raa mozigo goole.

³⁶ Ti eggun toŋ kun nâama tuddugun ye, kono wedusu geŋ ililso k'eedi soo toŋ yi k'aane yi ki t'ise tuwarwa ye gammilawa ye.

³⁷ Aame munda kun isa maŋ, kun'de "Eyye, ay isa" danŋal, wo munda kun k'isa ye maŋ, kun'de "Aha, ay k'isa ye" danŋal. Ono doŋ kun rootiyo ti doolo geŋ ettiyo t'urzi Mohita k'oldiko.»

Dooyiso a urzi kama k'oldiko ere an a ize

(Lik 6.29-30)

³⁸ «Kune kun illiga an ruute ti kaaga, an'de: "Wede yi tuuka ersa bakadi maŋ, ki yode an i di tooka kay, wede yi t'iira sinta bakadi maŋ, ki yode an i di t'oorá kay".»

³⁹ Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto: A wede y'a ize ulsu geŋ, kee ki-ti dooze ye. Aame wede yi ki diiŋe a tobbisadá k'ammade ki bita maŋ, ki kama tobbisadá ere ki geelo toŋ y'a ki ti daaŋa.

⁴⁰ A wede i dehu y'a-di t'ette k'ume wede d'ekkiyo booro kono y'a t'amba kallayá wede ŋeŋku t'adda maŋ, ki-oolo kallayá wede goole toŋ y'a t'ambo pây.

⁴¹ Aame wede yi-k'isiyo ki toogo i-d'ede attidí yi dehu k'a di y' t'igibo suma kubbaara soo maŋ, k'a y'agiba kubbaara sire.

⁴² Wede yi tondiyo munda ti beezá maŋ, ki eelo, wo wede yi tondiyo see ti beezá maŋ, ki-tooge ye.»

Kun geyyo doŋ k'adugun

(Lik 6.27-28,32-36)

⁴³ «Kune kun illiga an ruute ti kaaga, an'de: "Ki geyyo bakadá‡ wo aduzá ki koogor."»

⁴⁴ Wo de kun ollo, nuŋ n'un di rooto: Kun geyyo kane doŋ ti kune adu, wo kun tondo Raa ki doŋ unni dabirsa.

⁴⁵ Aame kun isiyo inŋino maŋ, kun t'isa inŋi ki Meegugun Raa a kandaane. Derec, yon yi koliyo peedadi a tukki doŋ bundidí wo a tukki doŋ beehiye pây, yi koppioy mizzi a doŋ ki diine wo a doŋ ki diine ye pây.

⁴⁶ Aame kun geyyiso doŋ unni geyyiso danŋal maŋ, munda wede Raa yi dehu y'un t'eley geŋ kun di y' t'ooney d'ey ko? Derec, doŋ seddu jibaaye kane batum toŋ an isiyo inŋino kay.

⁴⁷ Aame kun eesiyo zembagun danŋal maŋ, geŋ munda wede ki kune i t'hina siidi too me ti doŋ ongo me? Derec, kane doŋ Yawudiyagi ye batum toŋ an isiyo inŋino kay.

⁴⁸ Inŋino maŋ kun t'iso doŋ derec ki diine baa, aakede Meegugun Raa a kandaane toŋ yon derec ki diine.»

6

Dooyiso a urzi k'eliyo a doŋ an k'ede munda ye

† 5:38 5.38 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 24.19-20. ‡ 5:43 5.43 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

¹ «Kun koonaa mentikagi kono a urzi daaniya Raagun geŋ, kun ise bitin bitin a daana duwo an un gi di'n wolle ye. Para man munda wede Meegugun Raa a kandaane yi dehu y'un t'ele geŋ, kun ki y' t'oone ye.

² Injino aame ki-t'ele munda a wede i-k'ede munda ye geŋ, ki koppe darru ye, aakede don bizaŋ sire sire ge d'isiyo a urziyagi geeger wo adda boydi don in di dooyiso. An isiyo injino kono duwo an di'n t'imme. Derec injino wo n'un di rooto: Kane geŋ munda wede an dehu an t'oona a naabadan, an y'uune baa.

³ Wo ki kee, aame ki-t'ele munda a wede i-k'ede munda ye ti beezá wede k'ammade man, beezá wede ki geelo batum y'a ki suune ye.

⁴ Injino man munda wede k'ele geŋ y'a lekke ombide, wo Meegá Raa yi wolliyi munda wede k'isiyo kan ombide geŋ me. Injino munda wede Raa yi dehu y'a di t'ele geŋ, k'a yi t'ooney.»

Dooyiso a urzi tondiyo Raa

⁵ «A urzi tondiyo Raa geŋ, kun ise aakede don bizaŋ sire sire ge d'isiyo ye. Kane an geyyiso tondiyo Raa kan ohire adda boydi don in di dooyiso wo a urziyagi k'okkime, kono duwo an di'n wolle. Derec injino wo n'un di rooto: Kane geŋ munda wede an dehu an t'oona, an y'uune baa.

⁶ Wo ki kee, aame ki dehu k'a tonde Raa man, ki t'odo adda biino moonizá, biza k'a-t'appa wo k'a tondo Meegá Raa yon ede a ume ombide geŋ me. Wo Meegá Raa yi wolliyi munda wede k'isiyo kan ombide me. Injino munda wede Raa yi dehu y'a di t'ele geŋ, k'a yi t'ooney.

⁷ Aame kun tondiyo Raa man, ono kun'ni doolite ye, aakede kane don Yawudiyagi ye ge d'isiyo me, kono an elkiyo an bobbisoo baadan geŋ Raa y'an olliga.

⁸ Injino kun dooze kane ye, kono Meegugun Raa yi suune munda wede kun dehu a urzi lekkiyagun, ki poone kun di y' tonda geŋ me.

⁹ Injino man kun tondo Raa kino:

Meegey wede a kandaane,
kee k'iso duwo pay an di suune kee Raa kamilen,

¹⁰ Mozikadá k'a-di t'edi.

Munda wede addá i dehu k'aase a siido ette, ki y'iso aakede ki d'isiyo a kandaane.

¹¹ Anki kee k'ay eeli ombadey ere ay di t'ide.

¹² K'ay t'isi tambobino a munda wede ulsu ay ize a kee, aakede kaye ton ay an t'ize tambobino a kane don ay ize munda ulsu kay.

¹³ K'ayn'ooli adda naamiya daggiya i ceera eedey ay t'etta adda k'oldiko ye,

wo de k'ay ti'n adfi ti bey Mohita k'oldiko.

[Geŋ moziko, toogo wo tamma, kane pay ki kee ki daayum. Eyye.]

¹⁴ Injino man, aame a don a ti doopide a onamgun geŋ tambobino kun an t'isiyo man, Meegugun Raa a kandaane ton, y'un t'isa tambobino kay a munda wede kun a ti doopide me.

¹⁵ Wo de aame a don a ti doopide a onamgun geŋ tambobino kun an k'isiyo ye man, Meegugun Raa ton y'un k'isa ye kay tambobino a munda wede kun a ti doopide me.»

Dooyiso a urzi lekkiyo daa k'ombo

¹⁶ «A lekkiyagun onniyo muno kun lekkiyo daa k'ombo geŋ, kun ti y'ise ume k'edagun zimolo aa don bizaŋ sire sire ge d'isiyo ye. Kane an ti'n neeriyo edayan kono duwo an di'n wolle kane onniyo muno an lekkiyo

daa k'omɓo. Derec in̄kino wo n'un di rooto: Kane geŋ munda wede an dehu an t'oona, an y'uune baa.

¹⁷ Wo kee aame onniyo muno ki lekkiyo daa k'omɓo maŋ, edayá ki t'opilo wo eedá k'a t'assigo egey,

¹⁸ kono ɗuwo an ki di suune ye kee onniyo muno ki lekkiyo daa k'omɓo me. A suune Meegá Raa ɗañŋal yoŋ ede a ume ombiɗe geŋ me, wo yoŋ Meegá Raa yi woliyo munda wede k'isiyo ombiɗe me. In̄kino munda wede Raa yi dehu y'a di t'ele geŋ, k'a yi t'ooney.»

Laale wede a kandaane

(Lik 12.33-34)

¹⁹ «Kun t'okume ye laale a siido ette, kono a eŋ amma ti dibe an t'ooma pay, a eŋ ɗoŋ k'oogire an di tooka ti ɓoy wo an di sika.

²⁰ Ki too maŋ kun okumo laale a kandaane, a ummey amma ti dibe umbo, a ummey ɗoŋ k'oogire umbo a-tooka ɓoy wo an di sika me.

²¹ Derec, a ume wede laalayá yi lekkiyo geŋ, addá ŋ toŋ anŋeŋŋo.»

Toore ki tudde

(Lik 11.34-36)

²² «Eda kane aa pitila ki tudde. Aame edayá kane bee maŋ, tuddá pay gette adda toore.

²³ Wo aame edayá geŋ kane bee ye maŋ, tuddá pay gette adda zimolo. In̄kino aame toore wede a-d'ede geŋ i t'ize zimolo maŋ, geŋ kee adda zimolo ere dil baa.»

Naabo a galmaawi sire umbo

(Lik 16.13)

²⁴ «Wenda soo toŋ umbo a aane a naabe ti galmaawi sire me, ise maŋ soŋ y'a y'olmiɗa wo y'a-geyye soo me, wo ise maŋ y'a di kette ti wede soo me wo soŋ y'a yi kiigira. Kun k'aane kun ki ti daane ye, urzi Raa wo urzi soŋko sirwan pay me.»

Zaapu k'adde a Raa

(Lik 12.22-31)

²⁵ «Geŋ kono k'in̄kino n'un di rooto: Kune a lekkiyaguŋ ulbuguŋ un t'oode ye a urzi k'omɓo wo a urzi soɓo me, ise a urzi k'ossiyo ere ki tudduguŋ toŋ maŋ. Ki kotto lekkiyaguŋ ere kun lekkiyo ette ti jiiire omɓo, wo tudduguŋ ti jiiire ossiyo.

²⁶ Kun wollo embi, an ki korso ye, an k'ayɗu ye wo an k'okimso mudu adda giyyagi ye, wo Meeguguŋ Raa a kandaane yi di'n modɗiyo. Wo kune ki kotto kun i jiiire kane geŋ taŋ baadan!

²⁷ Wee wee ti diinaguŋ, ti ubbe k'oodiyo wede i-d'ede geŋ, y'aane y'a d'aagila ti kedise soo onniytagi ɗoŋ ki lekkiyadi a duniya eŋ me?

²⁸ Wo ɗe ki moo me ulbuguŋ un d'oodiyo a ossiyo me? Kun wollo bobbo soole adda balɗa gette, ti d'ohire, ti ki naabiya ye, ti k'isiyo kallagi ye.

²⁹ Wo kun ollo, n'un di rooto: Mozigo Salamoŋ toŋ ti laale wede pay i-d'ede geŋ, yi k'usse ye kalle wede majjaane aakede bobbo soole soo toŋ maŋ.

³⁰ In̄kino Raa yi-ti y'ossiyo soole wede adda balɗa an̄ki kuti kutiŋ, wo soggo an t'oggiyo adda k'uwwo mendi. Geŋ taŋ miibi a ceere Raa y'un di n'osse kune batum me! Ki kotto kune zaapu k'adduguŋ a Raa baata.

³¹ In̄kino maŋ kune ulbuguŋ un t'oode ye, adda k'adduguŋ kun route ye: "Ay d'ooma moo me?", "Ay sifa moo me?" wo "Ay d'ossa moo me?" me.

³² Sulđi pay geŋ, daayum i'ni dehutu kane doŋ pay i ki suune Raa soo danŋal ye geŋŋo. Wo Meegugun Raa a kandaane geŋ, yoŋ yi suune sulđi geŋ kun'ni dehu a urzi lekkiyagun me.

³³ Ki too maŋ kun deho ki poone Moziko Raa wo urzi lekkiyo ere ki diine aa Raa yi dehu, wo saŋ sulđi pay geŋ y'un di'n t'ela kay.

³⁴ Inŋkino maŋ kune ulbugun un t'oođe ye a munda wede ki soggo me, kono onniyo ere ki soggo gette tod'te t'onniyatú. Onniyo ere soo dabaratú i-tôwwo k'ettú k'ettú.»

7

Ki dekke booro a tukki bakadá ye

(Lik 6.37-38,41-42)

¹ «Kun dekke booro a tukki wede tuuku toŋ maŋ ye, geŋ Raa toŋ yi ki dekke booro eggun ye.

² Derec, t'urzi wede kun dekkiyo booro a tukki doŋ oŋgo geŋ, Raa toŋ y'a dekke booro eggun, wo dooziyo ere kun dooziyo a duwo gette, Raa toŋ y'un ti dooza a kune inŋkino kay.

³ Ki moo me ki wolliyu unumu wede adda k'ersa leemadá, wo undumu wede adda k'ersadá ki gi di y'owwiyo ye me?

⁴ De mummino k'a aane ki di roote a leemadá, k'a t'eese: "K'oolo n'a di t'ambo unumu wede adda k'ersadá enŋo", wo kacin kee a-d'ede undumu adda k'ersadá me?

⁵ Kee wede biza sire sire, ki t'ambo undumu wede adda k'ersadá doo, inŋkino k'a wolla kereŋ, saŋ k'a t'amba unumu wede adda k'ersa leemadá kollo.

⁶ Munda wede kamilen a daana Raa geŋ a gede ki-t'ele ye, para maŋ y'aa kima ki tuddá y'a ki ti k'ahita. Dogoro ere zooyatú ooŋe gette kun seďfa a daana kinzir ye, para maŋ tode gette y'a-t'oŋyilsa mentú.»

Kun tondo ti bey Raa kun t'oono

(Lik 11.9-13)

⁷ «Kun tondo wo munda an un t'eela, kun dehito wo kun t'oono, kun koppo biza wo an un di-t'ihina.

⁸ Wede tuuku yi tondiyo maŋ, munda an i-d'eliyo, wede yi dehutu maŋ, yi d'ooniyo, wo wede yi koppiyo biza maŋ, an i di t'ohine.

⁹ Wee wee ti diinagun aame ulí yi tunde ombó maŋ, yi di t'ele mökkolo me?

¹⁰ Koo yi tunde puuniso maŋ, yi di t'ele miipo me? Aha umbo!

¹¹ Inŋkino maŋ kune doŋ addugun ulpi toŋ, kun suune eliyu sulđi doŋ majjandani a inŋnigun. Wo geŋ taŋ miibi a ceere Meegugun Raa a kandaane y'aane y'an t'ele sulđi doŋ majjandani a doŋ i yi tondiyo me!

¹² Sulđi doŋ pay kun dehu duwo an un d'ise geŋ, a kane toŋ kun an iso inŋkino kay. Geŋ inŋkino ita k'ono doŋ pay an riŋe ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa ti doŋ ki nebiyagi me.»

Urzi sire

(Lik 13.23-24)

¹³ «Kun t'odo ti biza peryeye. Derec, biza goole geŋ yoŋ urzi wede sooruzi i k'ooŋe ye, y'a-da t'ette k'ume daggiya, wo doŋ baadan an adđiya t'urzi geŋŋo.

¹⁴ Ki kotto biza peryeye geŋ, yoŋ urzi sooruzi ooŋe, y'a-da t'ette k'ume lekkiyo ere ki daayum, wo doŋ baata adđiya t'urzi geŋ me.»

Undumu ti inñizi
(Matiye 7.16-17; Lik 6.44-45)

¹⁵ «Kun koono mentikagi ti duwo don an ti t'isiyo tuddan aa nebiyagi. An'tiyo tuddugun kane tasse aa dambami, wo kacin t'adda k'addan kane bundidi aa sullibagi.

¹⁶ Gen kane kun di'n suune a urzi sooruzan. Inni k'inda bin ekk'undumu k'ahimagi ki ki rakke ye, ise inni tormo ton ekki woskani ki ki rakke ye.

¹⁷ Injino undumu tuuku beehiye y'a t'ehe inñizi ton beehiye, wo undumu wede ulsu y'a t'ehe inñizi ton ulpi.

¹⁸ Undumu wede beehiye yi k'aane yi ki t'ehe inni ulpi ye, wo undumu wede ulsu yi k'aane yi ki t'ehe inni beehiye ye.

¹⁹ Undumu tuuku yi k'ehiyo inni beehiye ye man, yon gen an di deka an di sedfa adda k'uwwu mendí.

²⁰ Gen injino duwo don an ti t'isiyo tuddan kane nebiyagi kacin nebiyagi ye gen, kun di'n suune a urzi sooruzan.»

Don etta daana Raa
(Lik 6.46; 13.27)

²¹ «Kane don an ni waaku: “Galmeegey, Galmeegey” gen, pay an ki t'etta ye k'adda Moziko Raa te. Wo etta kane don isiyo munda wede Meego Raa a kandaane yi dehu danjalan.

²² A onniyo booro gette don baadan an o di roota, an t'eesa: “Galmeegey, Galmeegey, ki kotto ti sundá ay ruutito ono don Raa y'igibo, ti sundá ay d'ilmito siitandani, ti sundá ay d'izito suldi k'armika baadan de me!”

²³ Injino man n'an di roota kereñ, n'a t'eesa: “Kune toc an wenda n'un ki'n zuune ye. Kun ti ledfo dokki ti tuddó me, kune don isiyo suldi don ulpi!”»

Boydí sire
(Lik 6.47-49)

²⁴ «Injino wede tuuku y'ollige ono don ni rootiyo enno wo yi sooru eego man, yon gen yi deeyiso aa wede i-d'ede elkiso y'a t'iiziga boozí eego pangiragi.

²⁵ Mizzi y'a guppe ti maaye baadan, oydayi an d'úunite i paldita waawiye. Maaye ti bormo gen an di njiya boy genno wo y'a k'iire ye, kono yon itadi an ziipe ekki pangiragi.

²⁶ Wo de wede tuuku y'ollige ono don ni rootiyo enno wo yi ki sooru eego ye man, yon gen yi deeyiso aa wede elkisadi umbo y'a t'iiziga boozí a dolso.

²⁷ Mizzi y'a guppe ti maaye baadan, oydayi an d'úunite i paldita waawiye. Maaye ti bormo gen an di njiya boy genno wo a ruuge pay.»

Isa yi dooyiso t'urzi k'aaye?
(Markus 1.22; Lik 4.32)

²⁸ Isa y'a ti dinje dooyiso gettiyo man, kane don duuru dooyisadi gette t'an di'n ziida,

²⁹ kono yon yi dooyiso ti toogo suuniyo ere ki yode batum, wo aakede ki don suuniyo k'oogoro ge ki dooyiso ye.

8

Eliyo beeko a wede bitide
(Markus 1.40-44; Lik 5.12-14)

¹ Isa yi ti diige t'ekki kesse man, don duuru baadan an di y' diine.

² Injino maŋ i d'ede wede bitide y'a d'iide sirpa k'Isa, y'a-dikke a daanadi wo y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, ki dehu maŋ, k'o eli beeko n'a t'ise kamilen a daana Raa.»

³ Maŋ Isa y'a igibe beezi y'a yi butte, wo y'a ruute, y'ede: «Nuŋ ni dehu, ki t'iso kamilen!» A kaamiki bitidayi a nukkide, y'a t'ize kamilen.

⁴ Wo Isa yi di ruute, y'ede: «K'ollo koduwo, a munda wede ize eŋ a wenda soo toŋ ki rootey ye! Wo de k'odo deddet ki-ti kazoy tudda a wede sedefe y'a ki ti wolley, wo k'a eloy munda ki sedefe aa Muusa y'a ruute adda k'oogoro in d'ise*, kono doŋ pay an di wolle kee k'uune bee.»

Zaapu k'adde ki goole k'asigiryagi

(Lik 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Isa y'ette k'adda geeger Kapernayim geŋ, i d'ede goole k'asigiryagi meeda ki Romen, y'a d'iide sirpa k'Isa wo yi-d'obe bey, y'ede:

⁶ «Galmee'ki nuŋ, wede naabadó eeni, tuddi i t'inda moone a boy, yi dabirsa baadan.»

⁷ Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Nuŋ n'a etta ni-t'eley beeko te.»

⁸ Wo goole k'asigiryagi yi di'n gime onami, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, nuŋ ni k'iide ye k'a ette ki boozó me. Wo t'eŋ miŋ ki rooto munda soo kono wede naabadó y'a t'oone bee.

⁹ Injino nuŋ batum n'ottilso a doŋ deero t'eedó wo i d'ede asigiryagi doŋ nuŋ goole t'eedan. Aame ni rootiyo a wede soo: "K'odo!" maŋ, geŋ yi d'engilso. Aame ni rootiyo a wede doolo: "K'edi!" maŋ, geŋ yi d'ettiyo. Wo aame ni rootiyo a bulayó: "Naabo ette ki-t'iso!" maŋ, geŋ yi-ti t'isiyo.»

¹⁰ Aame Isa y'illiga ono genno maŋ, y'a ziida giggiri wo y'an di ruute a doŋ duuru doŋ i yi daaniya geŋ, y'ede: «Derec injino wo n'un di rooto: Adda siido k'Izirayel ette wenda soo toŋ ni k'uune ye, wede a zaape addi a Raa aa yode kino eŋ me.

¹¹ Wo kun ollo, n'un di rooto sey: Doŋ baadan an d'etto ti kese peedo gekoliyo wo ti kese peedo k'ooriyo, an di kooney an d'oomey kaŋ soo adda Moziko Raa ti Ibirayim, Isaaka wo Yakup.

¹² Wo de kane Yawudiyagi doŋ toc ooma Moziko Raa geŋ, doŋ ongo an ti'n sebbey ti paate adda zimolo, ume wede ki dollite móolo wo k'aadumu sina.»

¹³ Maŋ Isa yi di ruute a goole k'asigiryagi, y'ede: «Ki-kama ki boozá. Kono ki ziipe adda a nuŋ geŋ, wede naabadá y'oono bee.» A peedo gettiyo batum wede naabo ki goole k'asigiryagi geŋ y'a uune bee.

Eliyo beeko a doŋ k'eeni baadan

(Markus 1.29-31; Lik 4.38-39)

¹⁴ Saŋ maŋ Isa y'a t'iide dan Piyer. Aame y'iiney maŋ yi-t'uuney ande Piyer ekk'onngali i-ti d'iire.

¹⁵ Maŋ Isa yi ziida beytú, wo a kaamiki ooriyo t'a t'iili, t'a t'iiziga wo ti di naabiya.

¹⁶ A peedo t'a t'iire maŋ, tiŋ geŋ duwo an i di ziko doŋ baadan an d'ede siitandani a eedan. T'urzi toogo k'onami Isa y'an ilmiti siitandani me, wo doŋ k'eeni pay geŋ y'an d'ele beeko.

¹⁷ Y'ize suldí injino kono a-t'ette a ono doŋ nebi Ezayi yi riine ti kaaga adda mattup ki Raa, y'ede: «Yode batum y'a iyee y'a t'umbe dabaradin ti endanzin a eedi.†»

* **8:4 8.4** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 14.1-32. † **8:17 8.17** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.4.

Doŋ i dehu daaniya k'Isa

(Lik 9.57-60)

18 Onniyo soo Isa yi wulle doŋ duuru baadan an i di-t'ugiye maŋ, y'an di ruute a sanalliyagi an di doopida ti yode ti dar bar ki Galile ti nee.

19 Aame geŋ wede suuniyo k'oogoro y'a d'iide sirpa k'Isa wo yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, n'a ki daana k'ume wede tuuku kee k'etta geŋ me.»

20 Wo Isa yi-ti'n gime onami, y'ede: «Boo ti boydfutu wo embi toŋ ti boydizan, wo de nuŋ wede an n'eha aa ulo wede eŋ, oo k'ede ume ni ki ti t'ele eedo n'a ki puuke ye.»

21 I d'ede wede doolo ti diine sanalliyagi yi di ruute Isa, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, k'o eeli urzi n'a ette n'a t'ottibo meego do.»

22 Wo de Isa yi di ruute, y'ede: «Ki ni daani, wo ki'n oolo kane doŋ aa unto an d'ottiba tuddaŋ.»

Isa toogo i jiiere maaye baadan

(Markus 4.31-41; Lik 8.23-25)

23 Maŋ Isa yi ti gili adda tooko, wo kane sanalliyagi an a di gili ti yode.

24 An a iide maŋ, a kaamiki i d'iiziga maaye baadan adda bar. Ahu geŋ i-kolzite kolzite i d'obe k'adda tooko, wo yo Isa geŋ y'a udige kuy.

25 Kane sanalliyagi an a d'iide sirpadi an di y'inne kaŋ dollite, an'de: «Galmeegey k'in utti, para'ŋ in ti t'inda!»

26 Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun orgiso in'kino moo me? Ki kotto kune zaapu k'addugun a Raa baata!» In'kino maŋ Isa y'a t'iiziga, y'an idfise maaye ti ahu bar geŋ me, wo a kaamiki an d'inniga d'eddek.

27 Kane doŋ pay ti yode geŋ an ziida giggiraŋ wo an di rootiyo, an'de: «Yode eŋ moo wede me, kono aŋ maaye ti ahu bar toŋ an d'ollige onami me!»

Isa toogo i jiiere siitandani

(Markus 5.1-20; Lik 8.26-39)

28 Aame Isa y'iiney a siido Gadara ti dar bar Galile ti nee maŋ, i d'iide doŋ sire t'ume muuziyagi, an iide'n an a y'ikkima. Kane doŋ geŋ an d'ede siitandani a eedaŋ, kane bundidi wenda soo toŋ yi k'aane yi k'adde t'urzi geŋno ye.

29 Wo a kaamiki an d'iise dollite, an'de: «Kee Isa Ulo Raa no, ki dehu moo me a tukki kaye me? Kee k'iido keŋno k'ay di'n dabire ki poone onniyo booro t'a aana ko?»

30 Goppon tiŋ geŋ i d'ede tordo meeda ki kinzir an elso.

31 Kane siitandani geŋ an i d'obe bey a Isa, an'de: «Kee k'ay ti'n lomme maŋ, k'ay ti'n agibi ay t'ette adda tordo kinzir ettiyo.»

32 Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun t'adfo!» In'kino t'ekki doŋ sire geŋ an t'udde, an t'iide adda kinzirdari. A kaamiki t'awwa t'ekki kesse geŋ, tordo pay t'a zide okko, kinzirdari an t'ibi adda bar, an t'inda adda k'ahu.

33 Kane doŋ k'elso geŋ an d'ukke k'adda geeger, an an t'iide taaya a suldi pay doŋ ize wo a munda wede ize a tukki doŋ sire an d'ede siitandani a eedaŋ geŋ me.

34 In'kino maŋ doŋ pay t'adda geeger an t'udfo, an t'ette k'ume k'Isa. Aame an iiney a sirpadi maŋ, an i d'obe bey kono ti siidadaŋ y'a engile.

9

Eliyo beeko a wede runguyun
(Markus 2.1-12; Lik 5.17-25)

¹ Saŋ maŋ Isa yi ti gili adda tooko, y'a diipida bar sey wo y'a t'iide k'adda geeger ere yi-lekkiyo.

² Doŋ miibi an i d'umbo wede runguyun kaŋ moone a zaafde. Isa yi wulle kane an ziipe addaŋ a yode maŋ, aame geŋ yi di ruute a wede runguyun, y'ede: «Ulo ki nuŋ ki t'oobo addá, oldikadá n'a y' t'ize tambobino.»

³ Inŋkino maŋ i d'ede doŋ suuniyo k'oogoro miibi an di rootiyto t'adda k'addaŋ, an'de: «Wede eŋ yi kalda suma Raa!»

⁴ Isa elkisadaŋ y'a ti zuune wo y'a ruute, y'ede: «Ki moo me un d'ede elkiso ere oldo adda k'addugun me?»

⁵ Ise laylay a jiire miŋ too me a nuŋ n'a roote: "Oldikadá Raa y'a y' t'ize tambobino" kunuŋ, n'a roote: "Ki t'oozo wo k'a oziro" me?

⁶ Wo ni dehu kun di suune, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, adda duniya ette o d'ede toogo k'isiyo tambobino a oldiko.» Maŋ yi di ruute a wede runguyun, y'ede: «Ki t'oozo, ki t'ambo zaadaya, k'a aaho boozá!»

⁷ Wede geŋ y'a t'iiziga wo y'a aaho boozá.

⁸ Aame doŋ duuru an wulle munda wede ize geŋŋo maŋ, orgiso t'anni ziida wo an di tamma Raa wede ele toogo inŋkino a duwo.

Waaku Matiye
(Markus 2.13-17; Lik 5.27-32)

⁹ Tinŋ geŋ Isa y'a iide daana maŋ, a urzi yi wulle wedusu sundi Matiye yi guune a ume naabadi yi sedfu jibaaye. Isa yi di ruute, y'ede: «Ki ni daani!» Maŋ yoŋ y'a t'iiziga wo y'a yi diine.

¹⁰ Isa y'iide'ŋ y'a guune ombo ti sanalliyagi adda boy ki Matiye. Aame an di-guune maŋ, doŋ sedfu jibaaye baadaŋ ti doŋ k'oldiko ongo pay an di guune ti kane kaŋ soo.

¹¹ Kane Pariziyen an wulle inŋkino maŋ, an an di ruute a sanalliyagi, an'de: «Ki moo me wede dooyisagun yi d'ombo ti doŋ sedfu jibaaye wo ti doŋ k'oldiko ongo me?»

¹² Isa yi'n illiga maŋ, y'a ruute, y'ede: «Kane doŋ waalin an ki y' dehe ye wede daawiya me, wo i y' dehe doŋ k'eeni.

¹³ Kun'do, kun ti dooyi ono doŋ Raa yi ruute ti kaaga, y'ede: "Ni dehu kun d'ise adde koduwo ti duwo, geŋ i jiire sedfeke ere kun isiyo ki seydi*." Derec, nuŋ ni k'iido'ŋ waaku kane doŋ ki diine ye, wo de n'iido'ŋ waaku kane doŋ k'oldiko.»

Ono ombife a urzi lekkiyo daa k'ombo
(Markus 2.18-22; Lik 5.33-39)

¹⁴ Inŋkino maŋ kane sanalliyagi ki Zaŋ Batis an d'iide an tunde Isa, an'de: «Ki moo me kane sanalliyagi onniyo muno an ki lekkiyo daa k'ombo ye, wo kacin kaye ti kane Pariziyen onniyo muno ay di lekkiyo daa k'ombo me?»

¹⁵ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Kun elkiyo miŋ doŋ an'ni wiiko a tarnaape sedfu, an di lekke sommagi dondon koo, aame kule k'ere yoŋ a diinayan maŋ? Aha, inŋkino ye! Wo saŋ onniytagi an d'aana, aame kule k'ere ti diinayan an ti y'umba maŋ. Aame geŋ kane onniyo muno an di lekka daa k'ombo kollo.

* **9:13 9.13** Kun wollo adda mattup ki Oze 6.6.

16 Beehiye ye wenda yi d'ambe buude kalle aware y'a-t'obbira ekki kalle mazzini me, para man buude geŋ y'a t'aadi kalle geŋŋo, a di sittite a ceere sey.

17 Wo soŋ beehiye ye wenda yi-t'eepe toote k'inŋi biŋ wede oozige botto adda riitile wede mazzini me, para man riitile a batte, toote geŋ a t'ofi siido wo riitile a latte pây. Ki too man yi-t'eepe toote wede oozige botto adda riitile wede aware, wo geŋ a lekke beehiye.»

*Eliyo beeko a erewo wo
baldŋya k'uto ki wede i-d'ede gooliko
(Markus 5.21-43; Lik 8.40-56)*

18 Aame Isa y'an ti rootiyto inŋino geŋ, i d'iina wede inŋino i-d'ede gooliko. Y'a d'iide sirpa k'Isa, y'a-dikke a daanadi wo yi di ruute, y'ede: «Ankeŋŋo eŋ miŋ uto nuŋ t'a t'ihe. Wo de k'a ette man, ki zaapey beezá a tuddutú wo t'a baldŋyey.»

19 Man Isa y'a t'iiziga, wo ti sanalliyagi an di diine wede geŋŋo.

20 Aame an engile geŋ i d'ede erewo soo inŋino ti dabirsa, puuzo obite t'itatú iide ozzine koomat makumu sire. Inŋino ti-t'iide ti dar k'Isa, t'a-butte bize kallayí,

21 kono t'a ruute t'adda k'addutú, t'ede: «Aame n'iina n'a butta a kallayí danŋal toŋ man, n'a utta t'eenizó me.»

22 Man Isa y'a gilde, yi di wolliyi wo y'a ruute, y'ede: «Uto ki nuŋ, mi t'ooŋo addí! Kono koŋ mi ziipe addí a nuuno geŋ, m'utte.» A kaamiki, erewo t'a uune bee.

23 Aame Isa y'iiney a boy ki wede i-d'ede gooliko geŋŋo man, yi'n uuney d'wo an isiyo unto ti siriryagi.

24 Man Isa y'a ruute, y'ede: «Kun t'adfo t'adda boy me, kono uto ti k'inda ye, ti moone moone.» Wo kane d'wo geŋ an di y'okko maade.

25 Aame d'oŋ duuru geŋ an ti'n udfde man, Isa yi-t'iide k'adda biino, yi ziida bey k'uto wo t'a t'iiziga.

26 Rabila gette i di tiipe adda siido gette pay.

Eliyo beeko a koŋzayi sire

27 Tin geŋ Isa y'engile man, i d'ede koŋzayi sire inŋino an di y' daaniya, an di dollite an d'eesiyo: «Kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo, k'iso adde koduwo!»

28 Isa y'iiney boy wo yi t'iide adda man, kane koŋzayi geŋŋo toŋ an a-t'iide, wo an a d'iide sirpadi. Man Isa y'anni tunde, y'ede: «Kun ziipe addugun ko, nuŋ n'aane n'un t'ele beeko me?» Man kane an i ti'n gime onami, an'de: «Eyye Galmeegey, ay ziipe addey.»

29 Inŋino man y'an buttite a edayan wo y'a ruute, y'ede: «Munda geŋ Raa y'un ti y'iso kono kun ziipe addugun a nuuno geŋ me.»

30 Wo edayan a t'ihina an di wolliyi. Man Isa y'an di ruute ti golla zakidi, y'ede: «Kun ollo koduwo, a wenda soo toŋ kun roota ye a munda wede iŋe eŋ me.»

31 Wo kane aame an t'udfde man, an d'iise rootiyto sundi adda siido gette pay.

*Isa ti wede i k'orbe ye
(Lik 11.14-15)*

32 Aame kane an engile geŋ, d'wo an i d'irkido wede soo inŋino bizi i t'iipe yi k'orbe ye, kono i-d'ede siitan a eedi.

³³ Isa y'a-t'ilmii siitan gette, wo aame ti t'ufde maŋ, wede bizi i t'ippe geŋ y'a iise ono. Maŋ kane doŋ duuru geŋ an ziida giggiraŋ, wo an di ruute, an'de: «A siido k'Izirayel ette, munda kino'ŋ kaŋ soo toŋ ay ki wulle ye.»

³⁴ Wo miŋ kane Pariziyen an di ruute, an'de: «Geŋ Meeda siitandani i eliyi toogo ki lommite siitandani me!»

Isa yi wolliyi sommagi doŋ duuru
(Markus 6.6,34; Lik 10.2)

³⁵ Adda siido gette Isa yi d'ettiyo geeger ti geeger wo ille ti ille, yi dooyisito duwo adda boydi doŋ Yawudiyagi ge dooyiso, y'an kazita Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa, y'an d'eliyo beeko a doŋ pay eeni wo doŋ pay an d'ede ita k'eeni tuuku toŋ maŋ.

³⁶ A doŋ duuru pay a daanadi geŋ i di t'ize sommagi, kono kane geŋ an urme wo eedaŋ ti digge aakede dambami daa wede k'elsadaŋ.

³⁷ Injino maŋ y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Kane doŋ duuru en aa doome goole y'ize k'aydu, wo doŋ naabo baata.

³⁸ Injino kun tondo wede doome kono y'a-t'igibo doŋ naabo k'aydu.»

10

Naabo sanalliyagi kane koomat makumu sire
(Markus 3.16-19; Lik 6.14-16)

¹ Isa y'a-wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire, y'an d'ele toogo ki lommite siitandani doŋ an t'ooney a daanadaŋ, an di t'eley beeko a doŋ an d'ede ita k'eeni tuuku toŋ maŋ wo a aadumutu tudde pay.

² Kun ollo en sumbiyagi doŋ zina k'Isa kane koomat makumu sire: ki poone Simo wede sundi soo te Piyer, wo leemadi Andire; Zak ti leemadi Zaŋ, kane sirwaŋ pay inŋi Zebede;

³ Pilip ti Bartelemi; Toma wo Matiye wede seddu jibaaye; Taade wo Zak ulo k'Alpe;

⁴ Simo wede addi wehini kono siidadi me, wo Ziidas Iskariyot wede saŋ y'an di y' t'ela Isa a bey doŋ k'olmidayi.

Agisa ki sanalliyagi kane koomat makumu sire
(Markus 6.7-11; Lik 9.2-5; Lik 10.3-12)

⁵ Kane doŋ koomat makumu sire geŋ, Isa y'an agisa k'isiyo naabadi wo y'an di ruute munda wede an d'isey, y'ede: «Kun ettey ye ki tukki kane doŋ Yawudiyagi ye me, wo k'adda geeger ki siido Samari soo toŋ kun ettey ye.

⁶ Ki too kun d'ettey ki tukki doŋ k'Izirayel kane aa dambami i digge.

⁷ A urzi kun di kazitoy, kun d'eesoy: "Moziko Raa t'iina goppon."

⁸ Doŋ k'eeni kun an d'eloy beeko, doŋ unto kun ti'n baldoy, doŋ bitide kun an d'eloy beeko an t'isoy kamilen, siitandani kun di'n olmitoy. Kune suldi pay kun uune ki waawiye, wo kun an eloy toŋ ki waawiye.

⁹ Ki torguwagun dap kun amba ye, ise soŋko, ise tammiyagi sunŋi sunŋi adda poosagun me,

¹⁰ ise eese, ise kalle ki sirwe, ise tobiyagi zoŋ ki sirwe, ise dalka toŋ maŋ. Derec, wede yi naabiya'ŋ i-d'ede urzi y'a oomi ti bey doŋ y'an naabiya.

¹¹ Aame kun t'iidey adda geeger ere tuuku ise adda k'ille tuuku toŋ, kun di tonditoy wede beehiye ede wo y'unni seeda bey sire maŋ, kun di deegoy di yode bini enjilsagun.

¹² A ettiyagun ki boy wede kun ettey geŋ, kun d'eesoy: "Toose Raa ti koonu eggun."

13 Aame doŋ boy geŋ an unni ziifey maŋ, toose kune t'a koonoy eedaŋ, wo aame an un ki'n ziifey ye maŋ, toose kune t'a-kamoy ki tuddugun.

14 Aame an un ki'n ziifey ye wo onamgun an k'illigey ye maŋ, a engilsagun ti boy geŋo ise ti geeger gettiyo geŋ, odde zongun toŋ kun an ti y' tottigoy, geŋ i-kaza Raa ulbí unse ye ti kane me.

15 Derec inŋino wo n'un di rooto: Onniyo ere Raa yi dekka booro gette, kane doŋ siido Sodom ti Gomor ti kaaga Raa y'an igge pay* geŋ, booradan t'a koono soodo ti doŋ ki geeger gettiyo.»

Dabar ere etto a doŋ k'Almasi

(Markus 13.9-13; Lik 12.11-12; 21.12-19)

16 «Kun ollo, nuŋ n'un agisa eŋ aakede dambami k'adda diine sullibagi. Inŋino maŋ kun koonoy mentikagi aakede mimbayi, wo tasse aakede deere.

17 Kun koonoy mentikagi, kono d'uwu an un ti'n seɸɸey, an un di'n t'etey k'ume doŋ booro wo an un di'n gorpipay ti marpa adda boyɸi doŋ an di dooyiso.

18 Kono kune doŋzɔ geŋ, an un di'n t'etey daana doŋ deero siido wo daana mozagi. Aame geŋ, a daanadan wo a daana kane doŋ Yawudiyagi ye, kun t'ooney urzi kun di rootey a suldi doŋ kun wulle wo kun illiga a tukki nuuno geŋ me.

19 Aame an un di'n t'iidey k'ume doŋ booro maŋ, ulbugun un t'oofey ye a maana k'ono doŋ kun di rootey, ise a munda wede kun di rootey me. A ume geŋ miŋ Raa y'un t'eley ono doŋ kun di rootey.

20 Inŋino maŋ aame kun rootey geŋ, ono etey ti suuniyo kune ye, wo unni dokkey Unde ki Meegugun Raa.

21 Leema y'an di y' t'ela leemadi a bey d'uwu ki tɔwwadi, wo meege toŋ inŋino kay a inŋizi me. Inŋi an di-kima adu ki maawan, an deha urzi, d'uwu an di seɸɸa maawan ki tɔwwadan.

22 Kune doŋ duniya pay an un di'n olmiɸa kono kun umbe a sundɔ, wo d'e wede y'a ziida zakidi a urzizɔ bini ɸanŋu maŋ, yode geŋ Raa y'a y'utta.

23 Aame adda geeger tuuku an unni dabirsa maŋ, kun t'omboy ki geeger ti doolo. Derec inŋino wo n'un di rooto: Kune geegiryagi ki siido k'Izirayel geŋ kun ki ti'n ozira pay ye, ki poone nuŋ wede an n'ehe aa ulu wede eŋ, n'a kimo me.

24 Sanallusu geŋ yon t'ekki wede dooyisadi ye, wo wede naabo toŋ yon t'ekki galmeeŋi ye.

25 Sanallusu geŋ, i dehu y'a t'ise aa wede dooyisadi ɸanŋal, wo wede naabo toŋ inŋino y'a t'ise aa galmeeŋi. Aame nuŋ wede boy d'uwu an ni kalɸa an'de nuŋ Belzebul maŋ, kune doŋ boozɔ an un di'n kildita a ceera sey.»

Wedusu wede kun i-d'orgide

(Markus 8.38; Lik 9.26; 12.2-9)

26 «Kune a d'uwu kun an orgide ye. Sulɸi doŋ pay ombide'ŋ, saŋ onniyo soo a t'oodiba ita, wo ono doŋ i ki dehu d'uwu an k'olliga ye geŋ, saŋ onniyo soo doŋ pay an di'n olliga.

27 Munda wede n'un rootiyo a zimolo geŋ, kun ti y' rooto kereŋ, wo munda wede an un meliŋso a kuudugun geŋ, kun yi rooto aa kun a ti gili t'ekki biino kun ɸolle.

* 10:15 10:15 Kun wollo adda mattup ki Zenez 18.16-19.29.

²⁸ Kun an orgide ye a donj i tôwwo tudde wo an k'aane tôwwo k'unde ye me. Ki too manj kun d'orgide a Raa, yode wede aane i t'ide tudde ti unde pây adda k'uwwo.

²⁹ Kun suune ooyo sire dfoo minj in t'owile ti sonko soo kollo, wo ti diinayanj soo tonj a siido i k'oore ye, daa ki Galmeegegungj Raa yi ki suune ye me.

³⁰ Wo ki kune, ilali k'eggungj genno tonj Raa yi ti'n kaza pay.

³¹ Injino kun orgide ye, kono kune zooyagunj yi jiiere ooyo baadanj!»

Rootiyo a daana duwo ki daaniya k'Isa

³² «Wede tuuku yi ruuta a daana duwo yonj ki nuuno manj, nunj tonj n'a rootey kay yonj ki nuuno, a daana Meegó Raa a kandaane me.

³³ Wo de wede tuuku yi ruuta a daana duwo yi ki n' suune ye manj, nunj tonj n'a rootey ni ki y' suune ye kay, a daana Meegó Raa a kandaane me.»

Isa y'iido ki moo me?

(Lik 12.51-53)

³⁴ «Kun elke ye, nunj n'iido n'un t'ela toose adda duniya me. N'a k'iido ti toose ye, wo de n'a iido ti deyyiso.

³⁵ Eyye, nunj n'iido ulo ti meegi n'an ahinte, uto ti mettú n'an ahinte, erewo ti andutú n'an ahinte.

³⁶ Wede tuuku tonj i di t'isa donj k'aduzi minj, donj adda boozí genno.

³⁷ Wede yi geyyiso meegi ise meedi a jiiere nuuno manj, yonj genj yi k'iide ki daaniyadó ye. Wede yi geyyiso uli ise uti a jiiere nuuno manj, yonj genj yi k'iide ki daaniyadó ye.

³⁸ Wede yi k'iyya y'a ki t'inda kono nuuno wo y'a ki n' daane ye manj, yonj genj yi k'iide ki daaniyadó ye.

³⁹ Wede yi diha boohiyo tuddi k'aggadi manj, y'a ti dagga, wo wede y'iila tuddi kono nuuno manj, y'a t'utta.»

Wede eliyó genj, aggadi y'a ti t'ooney

(Markus 9.37,41; Lik 9.48; 10.16; Zanj 13.20)

⁴⁰ «Wede unni seedu bey sire manj, genj aa yi seedu nunj batum, wo wede yi ni seedu bey sire manj, genj aa yi seedu wede i n'igibo.

⁴¹ Wede i seedu nebi ki Raa kono yonj nebi manj, munda wede Raa yi dehu yi-t'eley a nebi genj, y'a yi t'ooney kay, wo wede yi seedu wede ki diine kono yonj ki diine manj, munda wede Raa yi dehu yi-t'eley a wede ki diine genj, y'a yi t'ooney kay.

⁴² Derec injino wo n'un di rooto: Wede tuuku yi eela ahu noyoyo a kulso danjal, a wede soo duwo an yi wolliyó yonj nenku kono yonj ti diine sanalliyagó manj, munda wede Raa yi dehu yi-t'eley genj, y'a yi t'ooney.»

11

Donj zina ki Zanj Batis ti Isa

¹ Aame Isa y'a ti dinge ti rootiyo a munda wede kane sanalliyagi koomat makumu sire an d'isey manj, tinj genj y'a ingile dooyiso duwo wo yi kazita adda geegiryagi ki siido gettiyo.

² Wo Zanj Batis yi lekkiyo dangay genj, y'a illiga donj an tôwwo taaya a naabo k'Almasi Raa yi biire. Injino manj yi d'igibe donj miibi ti diine sanalliyagi ki tukk'Isa.

³ An iide'ŋ an di y' tunde, an'de: «Kee miŋ Almasi Raa yi biire, saŋ a etto ko? Kunuŋ ay di dello wede doolo ko?»

⁴ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Kun'do a Zaŋ, kun i-t'ôodoy taaya a munda wede kun ollige wo kun wolloyo eŋ me:

⁵ Konzayi an di wolloyo kereŋ, d'ŋ jekese an sooru beehiye, d'ŋ bitide an t'ize kamilen, d'ŋ ŋiyagi an d'ollige, d'ŋ unto an di bilde wo Rabila Majaanawa an an gizite a d'ŋ an k'ede munda ye.

⁶ Wo unŋuwo a wede y'a ziida zakidi kono nuuno bini d'ŋgu!»

Rootiyo k'Isa a tukki Zaŋ Batis

⁷ Sanalliyagi ki Zaŋ Batis an t'ingile maŋ, aame geŋ Isa y'a iise rootiyo a d'ŋ duuru a tukki Zaŋ, y'ede: «Kun iide k'adda balda wolloyo ki moo me? Ki wedusu wede aa alala ere maaye yi t'agisa gettiyo ko? Aha.

⁸ De iŋkino kun iide wolloyo ki moo me? Ki wedusu yi t'usse kallagi majjandani ko? Wo de kane d'ŋ ossiyo kallagi majjandani geŋ, an lekkiyo adda boyd'i mozagi.

⁹ De kun iide wolloyo ki moo me? Ki nebi ko? Eyye, wo kun ollo n'un di rooto, yoŋ geŋ yi jiire nebi sey.

¹⁰ Yoŋ geŋ wede an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Kun ollo, nuŋ n'a t'igiba wede zindó y'a ooguma ki poone ti kee, y'a di t'okkimey urzizá*."»

¹¹ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Derec iŋkino wo n'un di rooto: Ti diine d'wo d'ŋ pay erayi an ehe geŋ, wede aase goole a ceere Zaŋ Batis umbo. Wo iŋkino toŋ maŋ, wede yoŋ ŋeŋku a jiire adda Moziko Raa geŋ, yoŋ goole yi jiire Zaŋ.

¹² T'ume Zaŋ Batis y'iise naabo Raa bini ankeŋno geŋ, d'wo an d'eliyo gotono kono an t'ette adda Moziko Raa, wo kane d'ŋ i ŋaayu ki toogo geŋ, an dehu an di-t'oobe.

¹³ Raa y'an di ruute a d'wo a tukki Mozikadi ere a etto, t'urzi k'ono d'ŋ an riŋe ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa ti d'ŋ pay ki nebiyagi, bini aaniya Zaŋ Batis.

¹⁴ Aame kun dehu kun ambe maŋ, geŋno Zaŋ yode wede nebiyagi an ruute, an'de: "Saŋ Eli y'a etto me†."

¹⁵ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koduwo!

¹⁶ D'ŋ ankeŋno eŋ n'a t'eese kane aa wee wee? Kane an deeyiso aa iŋni an ti guune a bere d'ŋ duuru, an di waakutu eebaŋ, an d'eesiyo:

¹⁷ "Kaye ay un di biha siraro toŋ maŋ, kun ki d'immira ye!

Ay un d'ûure ôoro k'unto toŋ maŋ, kun ki d'iile ye!"

¹⁸ Iŋkino Zaŋ y'iina geŋ, onniyo muno yi lekkiyo daa k'ombo, toote k'iŋni biŋ yi k'iibe ye, wo d'wo an di rootiyo, an'de: "Yoŋ i-d'ede siitan a eedi!"

¹⁹ Wo nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'iina maŋ ni d'ombo ni sobo, wo an di rootiyo, an'de: "Kun wollo, wede eŋ y'elkiyo miŋ a ombo ti sobo toote k'iŋni biŋ d'annal, yoŋ lanze ki d'ŋ seddu jibaaye wo ti d'ŋ k'oldiko ongo." Wo Raa'ŋ, suuniyo k'ono ere i d'ede, d'wo an ti zuune tod'te ki diine t'urzi naabatú.»

Geegiryagi d'ŋ i-tuuge k'ambu a Isa (Matiye 10.15; Lik 10.12-15)

* **11:10 11:10** Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.1. † **11:14 11:14** Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.23.

²⁰ Adda geegiryagi dɔŋ Isa y'a ize suldi k'armika dɔŋ a ise baadaŋ geŋ, dɔŋzaŋ an ki ti gime lekkiyadaŋ ye. Injino maŋ y'an di'n iise aapudu, y'ede:

²¹ «Dabar a kune dɔŋ geeger Korazen! Dabar a kune dɔŋ geeger Betsayda! Derec, aame suldi k'armika dɔŋ Raa y'ize di kune geŋ aŋki y'aase a geeger Tir ti Sidon maŋ, aŋki ti kaagine dɔŋzaŋ an t'ossite kallagi mɔlo wo tuddaŋ an aa di kosse puure, wo an di-kime lekkiyadaŋ.

²² Eyye, wo kun ollo n'un di rooto, onniyo ere Raa yi deŋka booro gette, kane dɔŋ geeger Tir ti Sidon geŋ booradaŋ t'a koonaa soodo ti ere ki kune.

²³ Wo kune dɔŋ geeger Kapernayim, kun elkiyo miŋ Raa y'un ti'n sika k'awwa ki kandaane ko? Aha, Raa y'un ti'n deega adda diine dɔŋ unto. Derec, aame suldi k'armika dɔŋ ize di kune geŋ, aŋki aase a geeger ki Sodom maŋ, geeger gette aŋkeŋŋo toŋ t'a lekke sey.

²⁴ Kono kamo n'un di rooto, onniyo ere Raa yi deŋka booro gette, kane dɔŋ siido Sodom geŋ booradaŋ t'a koonaa soodo ti ere ki kune.»

Meega Raa ti Ulo

(*Lik 10.21-22*)

²⁵ Aame geŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Mee'ki nuŋ, kee Galmee'ki kandaane ti siido, ni ki tamma kono suldi eŋ k'an di'n umbida a dɔŋ suuniyo k'ono wo a dɔŋ eedaŋ soodo a elkiso geŋ me, wo k'an t'iidiba ita a dɔŋ aa inŋi sunŋi.

²⁶ Eyye Mee'ki nuŋ, geŋ ki dihe suldi a t'ise injino.

²⁷ Suldi pay Meegó Raa y'o n'ele a beezó, wenda soo toŋ a suune Ulo umbo, i y' suune Meega daŋŋal. Wo wenda soo toŋ a suune Meega umbo, i y' suune Ulo wo ti kane dɔŋ Ulo yi dehu y'an t'oodiba itadi daŋŋal.»

Isa ume puukiyo k'undiyagun

²⁸ «Kune dɔŋ pay i sarkiya attidi wede ki dɔŋ dooyiso k'oogoro an zaapu eggun wo kun urme geŋ, kun'di k'ume nuuno, wo nuŋ n'un ti'n puuka.

²⁹ Kun t'ambu talgayó‡ wo kun d'oziro a urzi dooyisadó, kono nuŋ addó tasse ni ki koliyo tuddó ye, wo kune kun t'oona puukiyo k'undiyagun.

³⁰ Derec, talgayó yon i k'oone ye k'ambu me, wo attidizó wede n'un t'ela yon soodo ki sarkiya me.»

12

Isa ti onniyo ere ki puukiyo

(*Markus 2.23-28; Lik 6.1-5*)

¹ Saŋ maŋ a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, Isa yi doopide t'adda dombi dɔŋ ki geme ti sanalliyagi. Aame geŋ kane sanalliyagi mosogo, maŋ an d'iise sattita geme an di doydiso.

² Kane Pariziyen an wulle injino maŋ, an i di ruute Isa, an'de: «Ki wollo sanalliyagá an d'isiyo munda wede oogiradin ti k'ele urzi k'isiyo ye a onniyo ere ki puukiyadin te!»

³ Wo de Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto kun gire munda wede ti kaaga onniyo soo yode Dawut y'ize ti dɔŋ a itadi, aame mosogo ti'ni ziida geŋ me.

⁴ Yi-t'iide adda Boy Raa wede an ikkima ki golmodo, y'a ziki mappa wede an i ele seŋeke a Raa, wo yode ti dɔŋ a itadi an d'iimi. Wo Raa y'an

‡ 11:29 11.29 **Ambo talgayó:** I-kaza dooyiso k'Isa kun d'ozire eego.

k'ize munda ye, ki too maŋ kane an k'ede ye urzi an d'oomi me, oogiradin t'ele urzi a doŋ sedefe d'aŋŋal.

⁵ Ki kotto kun gire adda mattup k'oogoro Muusa me a onniyo ere ki puukiyadin toŋ, doŋ sedefe i naabiya adda Boy Raa geŋ, an ki daaniya urzi k'oogoro k'onniyo gettiyo ye, an di naabiya, toŋ maŋ booro t'an ki'n seedu ye.

⁶ Wo kun ollo, n'un di rooto: a enno i d'ede wede ede i jiiere Boy Raa!

⁷ Kune'ŋ duwo eŋ munda ulsu an k'ize ye toŋ, kun'de booro ti'ni ziiɗa. Inŋkino maŋ kun ki'n zuune ye ita k'ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Ni dehu kun d'ise adde koduwo ti duwo, geŋ i jiiere sedefe ere kun isiyo ki seydi*."»

⁸ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, o d'ede urzi k'isiyo munda wede aa addó i dehu ekk'onniyo ere ki puukiyadin te.»

Wedusu beezí unto

(Markus 3.1-6; Lik 6.6-11)

⁹ Tin geŋ Isa y'a inŋgile yi-t'iide adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso.

¹⁰ Adda boy geŋ i d'ede wedusu soo inŋkino beezí unto. Kane Pariziyen an dehu an t'oono urzi an di sakiya Isa, kono kamo an di y' tunde, an'de: «Oogiradin urzi t'ele ko, k'eliyo beeko a onniyo ere ki puukiyadin te?»

¹¹ Wo yo Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Ti diinaguŋ eŋ wee wee, aame i-d'ede damsadi soo d'aŋŋal ti t'iire adda k'old'e sohuru a onniyo ere ki puukiyadin maŋ, y'a k'ette, t'adda k'old'e y'a ki t'adde ye me? Eyye, y'a-t'adde!»

¹² Wo wedusu geŋ yi jiiere damsa taŋ baadaŋ! Geŋ inŋkino oogiradin urzi t'ele a wedusu ki-d'ise beehiye a onniyo ere ki puukiyadin te.»

¹³ Inŋkino maŋ Isa yi di ruute a wede geŋ, y'ede: «Beezá ki y'onɗo.» Maŋ y'a y'unde, wo beezí a t'ikkima aakede bakadi soo me.

¹⁴ Saŋ kane Pariziyen tin geŋ an t'udde, an iide'ŋ an t'ugiyee, an t'iide onamaŋ kaŋ soo a tukk'Isa, an di dehe urzi ki tówwadi.

Wede naabo wede Raa yi biire

¹⁵ Isa y'a ti zuune elkiso Pariziyen te, inŋkino maŋ tin geŋ y'a t'irga, wo doŋ baadaŋ an di y' diine. Ti diinayaŋ doŋ pay eeni y'an d'ele beeko.

¹⁶ Wo y'an di ruute ti golla zakidi a duwo, kono an ki roote ye a munda wede y'ize me.

¹⁷ Geŋ inŋkino a iina kono a-t'ette a ono doŋ Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi Ezayi, y'ede:

¹⁸ «Enno wede naabadó wede ni biire me, nuŋ ni y' giyye baadaŋ, wo ulbó pay unŋe ti yode me.

Undó t'a koono a eedí,
wo a ita duwo pay y'an kizita urzi wede ki diine ki Raa.

¹⁹ Yi ki deha niikiyto k'ono ulpi ti wenda ye, yi ki dillita d'ollite ye, wo an k'olliga golladi a bere doŋ duuru ye.

²⁰ Yoŋ y'a koono tasse ti kane doŋ toogadaŋ umbo me, geŋ aakede alala ere i-guudite gette yi ki ti damba ye,

wo rippinsó k'uwwó ti koddioyó fottó gette, yi ki ti t'ida ye.
Y'aasa inŋkino bini munda wede ki diine geŋ y'a ceera oldiko.

²¹ Wo ita duwo pay an zaapa elkiyadaŋ a sundi†.»

* **12:7 12.7** Kun wollo adda mattup ki Oze 6.6. † **12:21 12.21** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 42.1-4.

Isa ti Belzebul

(Markus 3.22-30; Lik 11.14-23; 12.10)

²² Saŋ maŋ Isa an i d'irkido wede soo inŋkino koosiyo wo yi k'orbe ye, kono i-d'ede siitan a eedí. Wede geŋ Isa yi-d'ele beeko, bizi a t'ihina y'a iise ono wo yi wolliyo kereŋ.

²³ Kane doŋ duuru geŋ an ziida giggiraŋ wo pay an di ruute, an'de: «Yode eŋ wede an yi waaku Wede ti biza bumbu Dawut ye ko?»

²⁴ Wo kane Pariziyen an illiga inŋkino maŋ, an di ruute, an'de: «Wede eŋ, tode Belzebul Meeda siitandani i eliyi toogo ki lommite siitandani me!»

²⁵ Wo Isa y'a zuune elkisadaŋ, inŋkino maŋ y'an di ruute, y'ede: «Moziko ere tuuku doŋtú an deyyiso ti tuddaŋ maŋ, mozikadaŋ a latte. Geeger ere tuuku doŋtú an deyyiso ti tuddaŋ, wo adda boy wede tuuku doŋzi an deyyiso ti tuddaŋ maŋ, kane geŋ an k'aane an ki ti lekke kaŋ soo ye.

²⁶ Geŋ inŋkino kay, aame Meeda siitandani ti lommite siitandani eebutú maŋ, geŋ an deyyiso ti tuddaŋ batum. Wo de geŋ ki kotto mozikatú ti k'aane ti ki lekke ye!

²⁷ Kune kun'de ni lommite siitandani o eliyi toogo Belzebul. De inŋkino maŋ, doŋ a itagaŋ an lommite siitandani ti toogo k'aaye? Geŋ kane batum an un kaza munda wede kun rootiyo a tukki nuuno geŋ derec ye.

²⁸ Wo de geŋ, nuŋ o eliyi toogo Unde Raa ni lommite siitandani me maŋ, geŋ i-kaza Moziko Raa tod' t'iina di kune baa.

²⁹ Aame wede yi dehu yi-t'ette adda boy ki wede i-d'ede toogo wo y'a sikiti suldiŋ maŋ, wede geŋ ki poone y'a-kettite wede toogo doo miŋ, y'a aane y'a sikiti suldi t'adda boy kollo.

³⁰ Wede yoŋ ki nuuno ye'ŋ, yoŋ aduzó. Wo wede y'a ki n' noogiyo ki tussiyo ye'ŋ, yoŋ yi teepiyo ki teepiyo.

³¹ Geŋ kono k'inŋkino, n'un di rooto, duwo Raa y'an t'isa tambobino a oldíko ere pay an isiyo, ti kaldíta ere pay an kaldíta suma Raa gette. Wo de wede i kaldíta Unde Raa maŋ, a oldíkadí gette Raa yi-k'isa tambobino ye.

³² Wede tuuku yi ruuta munda ulsu a tukki nuŋ wede an n'ehe aa ulu wede enno maŋ, a oldíkadí gette Raa yi-t'isa tambobino. Wo de wede tuuku i ruutita munda ulsu a tukki Unde Kamileŋ maŋ, a oldíkadí gette Raa yi-k'isa tambobino ye, ise adda duniya ere ankeŋno, ise adda duniya ere ki daana toŋ maŋ.»

Undumu ti inŋnizi

(Matiye 7.16-17; Lik 6.44-45)

³³ «Aame undumu beehiye maŋ, inŋnizi toŋ beehiye pây. Wo aame undumu ulsu maŋ, inŋnizi toŋ ulpi kay. Inŋkino maŋ undumu in yi suuniyo t'urzi k'inŋnizi.

³⁴ Kune doŋ ulpi aakede maŋkikagi de! Mummino kun d'aane kun di roote ono doŋ beehiye me? Derec, munda wede duwo an okumso adda k'addaŋ geŋno adfiya ti bizaŋ me.

³⁵ Wedusu wede beehiye'ŋ, beehiyo t'ettiyo ti suldi doŋ beehiye y'ukume adda k'addí, wo wedusu wede ulsu'ŋ, munda ulsu y'ettiyo ti suldi doŋ ulpi y'ukume adda k'addí.

³⁶ Kun ollo, n'un di rooto: A onniyo ere Raa yi deŋka booro gette, duwo a ono doŋ pay an ruutite daa k'urzizaŋ geŋ an d'oopey eedaŋ.

³⁷ Derec, t'urzi k'ono don adfiya ti bizá, Raa y'a di roota kee ki diine a daanadí, wo t'urzi k'ono don adfiya ti bizá, Raa y'a di roota kee booro ti ki ziida me.»

Tondiyo ki munda k'armika

(Matiye 16.1-4; Markus 8.11-12; Lik 11.16,29-32)

³⁸ Injino man don suuniyo k'oogoro miibi ti Pariziyen miibi an di tunde Isa, an'de: «Wede dooyisadey, ay dehu k'ay d'ise munda k'armika ay di wolle a kize kee Raa yi-k'igibo.»

³⁹ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Ita duwo don ankenno en, kane don ulpi wo an ki seedu urzi Raa ye, an tondiyo munda k'armika a kize nun Raa yi n'igibo. Wo armika ti doolo Raa y'an k'isa ye, daa ki armika ere Raa y'ize ti kaaga a nebi Zonas ye man.»

⁴⁰ Kun suune Zonas gen y'a likke onnu ado wo diddo ado adda k'adde puuniso ere meeda. Injino kay nun wede an n'ehe aa ulo wede en, an di n'ottiba wo n'a lekka onnu ado wo diddo ado adda muuzo.

⁴¹ A onniyo ere Raa yi defka booro gette, don geeger ki Ninib an d'ooziga ki tukki duwo don ankenno, wo an di roota: «Kune'n booro t'unni ziida.» An roota injino kono aame don geeger ki Ninib an illiga Zonas yi gizite urzi k'ono Raa man, an di gime lekkiyadan. Wo a enno i d'ede wede ede y'a jire Zonas sey.

⁴² A onniyo ere Raa yi defka booro gette, mohita ere ti siido ki kese d'andi t'a ooziga ki tukki duwo don ankenno, wo t'an di roota: «Kune'n booro t'unni ziida.» Ti roota injino kono tod' t'iizigo ti siidiyagi don dokki t'ita Raa kono t'a olliga suuniyo k'ono ere ki Salamon, wo a enno i d'ede wede ede y'a jire Salamon sey.»

Kama ki siitan ki tukki wedusu

(Lik 11.24-26)

⁴³ «Aame siitan gette ti tukki wedusu ti t'adfiya man, ti d'engilso k'adda balda dehuu k'ume wede t'a lekkey, wo ti ki d'ooniyo ye.

⁴⁴ Injino ti rootiyo adda k'addutu, ti d'eesiyo: «Ni-kime k'adda bindo ere an di n'ilmo.» Wo a kamatu gette, t'iide'n ti-t'uuney biino guguba, rookiyo kamilen wo suldutu okkime beehiye.

⁴⁵ Injino man ti di kama k'adda balda, t'a waaku siitandani ti doolo sarat bundidi a jire tode sey. An di-kama kan soo, an t'ettiyo adda biino gettiyo i-t'isiyo boozan. Injino yo wede gen, lekkiyadi ere k'ita i-t'isiyo oone i ceeriyo ere ki poone. Wo gen aasa injino kay ki duwo don ankenno ulpi gen me.»

Mekk'Isa ti zembadi

(Markus 3.31-35; Lik 8.19-21)

⁴⁶ Isa adda boy, a don duuru y'an ti rootiyo botto, aame gen meedi ti zembadi an d'iina, wo an t'ihira ti paate, an dehu an i di roote.

⁴⁷ Man wede soo injino yi di ruute a Isa, y'ede: «K'ollo, meeda ti zembada an t'ihira ti paate, an dehu an a-di roote.»

⁴⁸ Wo de a wede gen Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Ki kotto man, meedo ti zembado an wee wee?»

⁴⁹ Man y'a d'uuye beezi ki tukki sanalliyagi wo y'a ruute, y'ede: «Kun wollo, kane enno an meedo ti zembado me.

⁵⁰ Injino man wede tuuku y'isiyo suldi don pay Meego Raa a kandaane yi dehu gen, yode genno lemadó, teemadó wo meedo me.»

13

*Ono ombiŋde a tukki wede korso**(Markus 4.1; Lik 8.4)*

¹ A onniyo gettiyo batum, t'adda boy Isa y'a t'udŋde y'a iŋgile, y'iide'ŋ y'a-guune a biza bar.

² Doŋ duuru baadaŋ an di-t'uŋgiye, iŋkino yi di gili adda tooko, y'a-guune wo kane doŋ duuru pay an t'ihira a biza bar.

³ Yoŋ y'an di ruutite sulŋi baadaŋ t'ono ombiŋde, y'ede: «I d'ede wedusu soo iŋkino yi t'iide korso buzu k'adda doome.

⁴ Aame yi sakkisa geŋ, buzu oŋgoŋ a-zilŋiti a urzi, embi an iido'ŋ an di-tibbe pay.

⁵ Buzu oŋgoŋ soŋ a-zilŋiti a ume wede t'adda'ŋ pangiragi, siidadi baata. Kane geŋ a t'udŋde kesiko kono siidadaŋ soodo.

⁶ Aame peedo ti-gilo wo t'ihina maŋ, kane geŋ a t'igge, a-biiha kono sondayzaŋ i ki ti diŋge ye.

⁷ Doŋ soŋ a-zilŋiti adda k'ahimagi, kane geŋ a t'udŋde wo ahimagi an iiziga maŋ, an di'n ippe.

⁸ Doŋ oŋgoŋ soŋ a-zilŋiti a siido ere beehiye, kane geŋ a t'udŋde, an d'ihira wo an d'ehe: ulo muduso soo y'a ehe iŋŋi meeda, soŋ ada zoot wo soŋ ada g'ado.

⁹ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo kofuwo!»

*Ki moo me Isa yi rootiyto t'ono ombiŋde me**(Markus 4.10-12; Lik 8.9-10)*

¹⁰ Iŋkino maŋ kane sanalliyagi an aa d'iide ki sirpa k'Isa wo an di y'tunde, an'de: «De ki moo me k'an rootiyto a doŋ duuru t'ono ombiŋde me?»

¹¹ Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Ni rootiyto iŋkino kono a kune'ŋ Raa y'un ele suuniyo ki sulŋi doŋ ombiŋde ki Moziko Raa te, wo a kane geŋ suuniyo gette Raa y'an k'ele ye.

¹² Derec, a wede i-d'ede suuniyo geŋ, an i-t'eela t'eego i di t'isa baadaŋ a ceera, wo de a wede i-k'ede suuniyo ye geŋ, ere boolon i-d'ede toŋ an i-t'amba.

¹³ Kun ollo, nuŋ n'an orbe t'ono ombiŋde me kono kane an aane an wolle toŋ, ki kotto munda an ki y' wolle ye, wo an aane an olliga toŋ, ki kotto munda an ki y'olliga ye wo itadi an ki ti suune ye.

¹⁴ Geŋ a kane geŋno a-t'iide a ono doŋ Raa y'igibo ti kaaga t'urzi nebi Ezayi, y'a ruute, y'ede:

“Kune kun d'olliga kereŋ, wo ono itadaŋ kun ki ti suuna ye, kun di wolla kereŋ, wo munda kun ki y' wolla ye.

¹⁵ Derec, duwo eŋ kuwwagaŋ an a-ti njiye danŋkila kono a k'olliga ye, edayaŋ an a-t'ippe kono a ki wolle ye,

wo an t'ize tuusiyagi kono ono itadaŋ an gi di'n suune ye.

An ize iŋkino kono an ki dehu ye an di-kimo ki tukki nuŋ Raa, n'an t'ele beeko me*.”

¹⁶ Wo nuŋ n'a roote, unŋsuwo a kune kono edagun i wolliyto wo kuwwagun ollige.

¹⁷ Derec iŋkino wo n'un di rooto: Nebiyagi baadaŋ ti doŋ ki diine baadaŋ an dihe an di wolle munda wede kun wolliyto eŋno, wo an gi di y' wulle ye. An dihe an d'olliga munda wede kun ollige eŋno, wo an gi di y'illiga ye.»

* 13:15 13.15 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 6.9-10.

Oodibe k'ita k'ono ombide a tukki wede korso

(Markus 4.13-20; Lik 8.11-15)

¹⁸ «Inkino kun ollo, ette ita k'ono ombide a tukki wede korso.

¹⁹ Buzu wede i zilditi a biza k'urzi geɗ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono ki Moziko Raa wo an gi di'n seedu addaŋ ye. Aame geɗ Mohita k'oldfiko t'ettiyo, ono doŋ an illiga ti t'oddipe t'adda k'addaŋ me.

²⁰ Buzu wede i zilditi a ume wede t'adda pangiragi geɗ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa, kesiko ulbaŋ unjse an d'ambu.

²¹ Wo de ono sottadaŋ ti ki ti deegu adda k'addaŋ, an aa ki seedu zakidi ye. Aame i ettiyo dabar ise d'uwu an'ni dabirsa kono an umbe a ono Raa maŋ, kesiko an t'argu.

²² Buzu wede i zilditi adda k'ahimagi geɗ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa, wo de saŋ elkisito a suldi duniya ti dehuu k'urzi maala an di'n appiya ono geɗ me, an ki d'ohire ye a urzi Raa me.

²³ Ki daŋgu buzu wede i zilditi a siido ere beehiye'ŋ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa wo an di suuniyo itadaŋ, an d'ohire a urzi Raa, an aa d'ooniyo eebaŋ ti doolo, aakede ulu muduso soo y'a ehe inŋi meeda, soŋ ada zoot, wo soŋ ada g'adfo.»

Ono ombide a tukki iizi buɗgari

²⁴ A doŋ duuru geɗ, Isa y'an d'iise rootiyo k'ono ombide ti doolo sey, y'ede: «Kun ollo, Moziko Raa tod' ti deeyiso aa wedusu yi giira buzu wede beehiye adda doomizi.

²⁵ Wo a didfo d'uwu pay an udige maŋ, aduzi y'a t'iide k'adda doome geɗŋo y'a di giira iizi buɗgari adda kay, wo tuddi yoŋ y'a aaha.

²⁶ Aame mudu geɗ an t'udde wo an iise paŋita maŋ, iizi buɗgari geɗŋo toŋ an di biŋe kay.

²⁷ Inkino kane doŋ naabo ki wede boy geɗ, an iido'ŋ an i di ruute, an'de: «Galmegey, para maŋ ki giira buzu wede beehiye adda doome me, de iizi buɗgari geɗ an iido ti too me?»

²⁸ Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Geɗ ize aduzo.» Inkino maŋ kane doŋ naabo an di y' tunde, an'de: «Ki dehu ay t'odo iizi buɗgari ay di'n oddiŋpey ko?»

²⁹ Yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Aha, kun'te ye, kono kun oddiŋpey iizi buɗgari geɗ, kun a t'oddiŋpey ti mudu paŋ.

³⁰ Kun oolo an d'ohira ti mudu kaŋ soo bini onniyo k'aydu, aame geɗ n'an di roota doŋ k'aydu, ki poone an di kirfa iizi buɗgari an di-kettita k'oggiyadaŋ doo miŋ, saŋ mudu an di'n t'aaha k'adda giyyayo kollo.»

Ono ombide ekk'ulo k'undumu sundi mutard

(Markus 4.30-32; Lik 13.18-19)

³¹ Isa y'an rootiyo ono ombide ti doolo, y'ede: «Moziko Raa tod' ti deeyiso aa ulu k'undumu soo sundi mutard wedusu y'a t'umbe, y'a-giira adda doomizi.

³² Wo de ulu k'undumu geɗ yoŋ neŋku a jiire ti diine k'inŋi k'inda pay. Aame yi t'addiya maŋ, yi d'isiyo goole i ceeriyo inda doŋ pay adda jineene geɗŋo, geɗ embi toŋ an d'appiyta boydi ekki laydayi.»

Ono ombide a tukki orme

(Lik 13.20-21)

³³ Isa y'an rootiyo ono ombide sey ti doolo, y'ede: «Moziko Raa tod' ti deeyiso aa orme erewo ti-sokiyo boolon, t'a-t'obe a moonoo baadaŋ lootiyo, wo saŋ orme geɗ moonoo yi-ti t'oozige pay.»

*Ki moo me Isa yi naabiya t'ono ombide me
(Markus 4.33-34)*

³⁴ A onniyo gette, Isa a dooyisadi ere pay gette yi'ni duuye don duuru t'ono ombide, wo munda daa k'ono ombide y'an ki rootiyo ye.

³⁵ Yon y'ize inkiino kono a-t'ette a ono don nebi yi ruute ti kaaga, y'ede: «Nun ni t'ihina bizo n'an rootita t'ono ombide, wo n'an di kizita suldi don Raa yi ti'n umbida t'ume y'ikkima duniya†.»

Oodibe k'ita k'ono ombide a tukk'iizi bungari

³⁶ Inkiino man don duuru Isa yi'n iili wo y'a aaha boy. Man kane sanalliyagi an aa d'iide sirpadi an di y' tunde, an'de: «Kee k'ay t'oodibi ita k'ono ombide a tukk'iizi bungari don adda doome genno.»

³⁷ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Wede i korso buzu beehiye gen, nuuno wede an n'ehe aa ulo wede.»

³⁸ Doome gen, duniya. Buzu wede beehiye gen, kane don ki Moziko Raa. Izi bungari gen, kane don ki Mohita k'oldiko.

³⁹ Adu wede i giira iizi bungari gen, tode Meeda siitandani. Onniyo k'aydu gette, onniyo ere ki dangu duniya. Wo don k'aydu gen, maalekiyagi.

⁴⁰ Gen aakede iizi bungari duwo an t'oddiye an di zebbiyo adda k'uwwu k'oggiyo gen, aasa inkiino kay a onniyo ere ki dangu duniya te.

⁴¹ Nun wede an n'ehe aa ulo wede en, n'a t'igiba maalekiyago an di sika t'adda diine don ki Mozikado, kane don pay i t'eliyo eeban adda k'oldiko wo don pay isiyo suldi don ulpi gen me,

⁴² wo an ti'n sebbey adda baala k'uwwu t'oggiyo dala dala, ume wede ki dollite moolo wo k'aadumu sina.

⁴³ Wo kane don ki diine a daana Raa gen, an di rilitay aakede peedo adda Moziko ki Meegan Raa. Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo kofuwo!»

Ono ombide a tukki laale wede an t'umbida

⁴⁴ «Kun ollo, Moziko Raa tod' ti deeyiso aa laale an t'umbida adda doome, wo wedusu y'iide'n y'a y'uune. Yon wede gen laale yi di y'umbida sey, wo a unsuwo ere i-d'ede baadan gette y'a ingile, y'iide'n suldizi pay y'a t'iwilto, wo y'iido'n y'a t'iwila doome genno.»

Ono ombide a tukki dogoro zooyatu onne

⁴⁵ «Kun ollo, Moziko Raa tod' ti deeyiso sey, aakede wede suuk yi dehuu dogoro majjaanawa tuwarwa kar.

⁴⁶ Aame dogoro zooyatu onne baadan gette yi t'uune man, y'a ingile, y'iide'n suldizi pay y'a t'iwilto, wo y'iido'n y'aa t'iwila dogoro gettiyo.»

Ono ombide a tukki lebid'o

⁴⁷ «Kun ollo sey, Moziko Raa tod' ti deeyiso aa lebid'o an ti seddiyo adda bar, ita puuni don tuuku ton pay, ti t'in sokiyo.

⁴⁸ Aame onniyo man don sawwiya an t'argu a zenje, man an di konso, an di beeriyo puuni don k'ombo k'adda k'eesayan, wo don k'ombo ye ki sebbiyo mendan.

⁴⁹ Gen a onniyo ere ki dangu duniya ton aasa inkiino, maalekiyagi an d'etta an di'n ooyey duwo don ulpi t'adda diine don ki diine me,

⁵⁰ kono an ti'n sebbey adda baala k'uwwu t'oggiyo dala dala, ume wede ki dollite moolo wo k'aadumu sina.»

Dooyiso aware ti ere mazzini

⁵¹ Isa y'a tunde sanalliyagi, y'ede: «Ono ombide pay gen itadan kun'ni zuune ko?» Kane an i-di'n gime onami, an'de: «Eyye, itadan ay ti zuune.»

⁵² Man yon y'an di ruute, y'ede: «Gen injkino wede suuniyo k'oogoro tuuku ton yi daaniya urzi ki Moziko Raa man, yon gen yi deeyiso aa wede boy, t'adda laalay'i wede y'ukume gen, yi d'ambu suldi don aware wo suldi don mazzini yi naabiya eego.»

*Don Nazaret an koogire Isa
(Markus 6.1-6; Lik 4.16-24)*

⁵³ Aame Isa dooyisadi ere t'ono ombide gette y'a ti dinge man, tin gen y'a t'iiziga.

⁵⁴ Wo y'a ingile ki Nazaret geeger ere y'a ihira. Aame y'iiney man, y'a iise dooyiso duwo adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, wo kane don pay adda boy gen an ziida giggiran. Kane an di ruute, an'de: «Yon y'uuno suuniyo k'ono ette ti too me, wo mummino yi d'isiyo suldi k'armika kino me?»

⁵⁵ Yo en ulo ki wede k'ahuntu sarpanje de me! Tode meedi tin sundutu Mariyam de te! Kane zembadi kuuli'n sumbiyagan Zak, Yusup, Simo wo Ziid de me!

⁵⁶ Wo zembadi erayi ton kane an lekkiyo pay ti kine de me! Toogo ti suuniyo k'ono kino en, y'a uuno ti too me?»

⁵⁷ Kono k'inkino an di-tuuge k'ambu onami me. Man Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec, nebi gen aame tuuku ton onami an d'ollige, wo de don a geeger ere y'a ihira ti don adda booz'i danjal, onami an k'olliga ye me.»

⁵⁸ Wo a ume gen suldi k'armika Isa yi k'ize baadan ye, kono kane an ki ziipe addan a yode ye.

14

*Taaya k'unto ki Zan Batis
(Markus 6.14-29; Lik 9.7-9; 3.19-20)*

¹ Aame gen Erod yon wede goole yi dokkiyo siido Galile, y'a illiga suma k'Isa ti molo.

² Man y'an di ruute don naabadi, y'ede: «Wede gen yon Zan Batis! Yi bildo ti diine don unto, gen kono k'inkino i-d'ede toogo yi d'isiyo suldi k'armika me.»

³⁻⁴ Erod y'ilke inkino kono yi-ziida ere leemadi Pilip sundutu Erodiyas, wo Zan Batis yi di ruute, y'ede: «Oogoro urzi ti k'ele ye k'a seeda erewo gette.» Injkino man Erod y'an di ruute a asigiryagi an ti y' ziido Zan me, an ti y' gittite wo an ti y' zidde adda dangay.

⁵ Erod yi dehu Zan asigiryagi an di y' t'ide, wo de y'an d'orgiso a Yawudiyagi kono kane pay an zuune adda k'addan Zan gen yon nebi.

⁶ Ozzine ti ozzine, onniyo k'ehiyo k'Erod t'aaniya man, an d'isiyo tarnaape. Injkino onniyo gette t'iina man, uto konso k'Erodiyas t'a immira a daana ki don an'ni wiiko, wo a tode gette Erod addi i-d'ibi.

⁷ Injkino man y'a-ti nime tuddi, y'ede: «Munda wede tuuku mi dehu'n mi rooto, wo ni di t'ela.»

⁸ Mettu Erodiyas ti di t'elite ono, man uto konso ti di ruute Erod, t'ede: «Ankenno k'o ti dekki eego Zan Batis, k'o di zaapi adda supira, wo k'o d'adi kenno!»

⁹ Aame geŋ mozigo y'a t'ize sommagi dondon, wo d'e kono y'a ti n̄ime tuddi a daana don an'ni wiiko geŋ, y'a iyee y'an di ruute a asigiryagi an di-dikko eego Zan, an i t'ela.

¹⁰ Injino maŋ y'an igibe k'adda dangay an di dikko eego Zan te.

¹¹ Eego an t'umbo adda supira, an i d'ele a uto konso wo tod' ti d'iide a mettú.

¹² Wo kane sanalliyagi Zan an d'iido, nuune an t'umbe an t'ittiba. Saŋ an d'ingile k'ume k'Isa, an iide'ŋ an i t'iide taaya a munda wede ize.

Eliyo k'om̄bo a kuuli dupu paat

(Markus 6.30-44; Lik 9.10-17; Zan 6.1-15)

¹³ Aame Isa y'illiga taaya gettiyo maŋ, tin geŋ yi di gili adda tooke y'a diipida bar kono y'a t'arga siidi k'adda balda. Wo kane don duuru geŋ umayi an di y'illiga, an t'udfito t'adda geegiryagi don go-goppon geŋ me, wo an di y' diine ti zonfan.

¹⁴ Isa yi ti d'iige ti tooke maŋ, yi woliyo don duuru baadan, wo i di t'ize sommagi a duwo geŋ me, y'an d'iise eliyoo beeko a don k'eeni a diinayan.

¹⁵ A peedo ti t'aaha k'ooriyo maŋ, sanalliyagi k'Isa an a d'iide sirpadi wo an i di ruute, an'de: «K'ollo, ume eŋ balda wo peedo ton t'ingile, injino maŋ duwo pay eŋ k'an eezo an t'ette k'adda k'illiyagi an d'owiltey munda k'om̄bo.»

¹⁶ Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «I k'ise ye an d'engile me, om̄bo an eelo kune batum.»

¹⁷ Maŋ kane an di ruute, an'de: «A enno kaye ay d'ede miŋ mappa paat wo puuni sire danjal.»

¹⁸ Yo Isa y'an di ruute, y'ede: «Kane geŋ, kun o d'edi kenno.»

¹⁹ Maŋ y'an di ruute a don duuru an di-koone adda soole, saŋ y'a-ziki mappa paat ti puuni sire genno, y'a t'umbe edayi k'awwa ki kandaane, y'a ruute koduwo a Raa. Maŋ mappa y'a burkite, y'an d'ele a sanalliyagi wo kane an an di dikkiida a don duuru genno.

²⁰ Kane pay geŋ an d'iimi wo an d'isse. Wo om̄bo ere uupite sanalliyagi an ti-tusse, a ūne dappa koomat makumu sire.

²¹ Kane don iimi geŋ, an t'iide kuuli suma dupu paat, daa kaza k'erayi wo inŋi.

Sooru k'Isa ti Piyer ekk'ahu

(Markus 6.45-52; Zan 6.16-21)

²² Saŋ maŋ kesiko Isa y'an di ruute a sanalliyagi, an di-kili adda tooke kono an d'oogume, an di doopida ti dar bar ti nee, koore yon don duuru yi-ti'n t'igiba geŋ me.

²³ Aame don duuru yi ti'n igibe maŋ, yon y'a-ti gili ekki kesse kono y'a tonde Raa siidi. Wo siidi y'a tunde Raa a ume genno, bini ume a-t'ize didfo.

²⁴ Aame geŋ tooke tod'te dokki botto ti zenge me. Wo maaye a giggiran, injino ahu i-kolzite baadan i d'obe dubusuk dubusuk ekki tooke.

²⁵ A didfo biza soohe maŋ Isa yi-t'udfo, yi sooru t'ekk'ahu yi d'ettiyo tukki sanalliyagi.

²⁶ Aame kane an yi wulle yi sooru t'ekk'ahu maŋ, orgiso t'anni ziida baadan wo an di ruute, an'de: «Eŋ beyye!» Wo a orgisadan gette an d'iise dollite.

²⁷ Kesiko Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun om̄bon! Kun orgife ye, eŋ nuuno!»

²⁸ Mañ Piyer y'a t'ihina bizí yi di ruute, y'ede: «Galmee'ki nun, enj ki kotto kee mañ, k'o eli urzi n'a ozire t'ekk'ahu, n'a ette k'ume kee.»

²⁹ Isa y'a ruute, y'ede: «Ki t'edi!»

Mañ Piyer t'adda tookeo yi-ti dūige, y'a iise sooru t'ekk'ahu, yi d'ettiyo tukk'Isa.

³⁰ Wo aame y'uwwe maaye yi tūuke baadañ mañ, orgiso t'a yi ziiɗa, y'a iise sooyiso k'adda k'ahu wo yi d'ollite, yi d'eesiyo: «Galmee'ki nun, ki n'utti, ki n'utti!»

³¹ A kaamiki Isa y'a igibe beezí, y'a yi ziiɗa Piyer me, wo yi di ruute, y'ede: «Kee zaapu k'adda a nuuno baata, ki moo me ki niiku me?»

³² Wo aame kane sirwanj an ti gili adda tookeo mañ, maaye y'a ziiɗa.

³³ Injino mañ kane pay adda tookeo geñ an di dikke a daana k'Isa, wo an i di ruute, an'de: «Ki kotto kee'ñ Ulo Raa!»

*Elíyo beeko a ɗoñ k'eeni a siido Zenezaret
(Markus 6.53-56)*

³⁴ An ti diipida bar mañ, an d'iiney a siido Zenezaret.

³⁵ Kane ɗoñ siido gette Isa an di y' zuune, mañ rabiladí an ti-tiipe adda siido pay, wo ɗoñ k'eeni pay an i di ziko.

³⁶ Kane ɗuwo geñ, an i d'oɓe bey kono ɗoñ k'eeni an a-botte a bize kallayí ɗañjal toñ mañ, wo kane ɗoñ pay a bottiyo geñ an d'uttiyo.

15

*Dooyiso ere ki mongidagi
(Markus 7.1-13)*

¹ Sañ mañ ɗoñ miibi ti diine Pariziyenj ti ɗoñ suuniyo k'oogoro iido ti Zeruzalem, an d'iide k'ume k'Isa wo an di y' tunde, an'de:

² «Ki moo me sanalliyagá an a-ti doopide a dooyiso ere ki mongidaginj an duuye te? K'ollo, ki poone an t'eesa ombo geñ, beyɗañ an k'opilso ye aa mongidaginj an ruute me.»

³ Isa y'an di'n gime onamañ, y'ede: «Wo kune'ñ, ki moo me kun a-ti doopide a urzi k'oogoro ere ki Raa, wo kun di sooru a urzi dooyisagun me?»

⁴ Derec, Raa yi ruute ti kaaga, y'ede: “Ki elo suma a meegá ti meedá*.” Wo soñ y'ede: “Wede yi duudiyo meegi ise meedí koo mañ, yonj geñ ki tówwo†.”

⁵ Wo ɗe kune'ñ, kun dooyiso ɗuwo, kun'de: “Wede tuuku yi rootiyo a meegí ise a meedí, y'ede: Munda wede n'a-di t'ele a gi di nooge, yonj ni ele seɗeke a Raa.

⁶ Mañ yode geñ yi ki t'ize ye munda wede i-t'ele suma a meegí me.” Kun isiyo injino geñ, kun ti tówwo ono ɗoñ Raa yi ruute kun d'ise me, wo kun di sooru a urzi dooyisagun.

⁷ Kune ɗoñ bizigunj sire sire, nebi Ezayi yi ruute ono ɗoñ Raa y'igibo a tukki kune geñ derec, aame yi ruute ti kaaga, y'ede:

⁸ “Duwo enj an o eliyi suma t'ono bizanj, wo ɗe ki kotto adda k'addañ kane dokki ti nunj Raa me.

⁹ Kane suldí ɗoñ an isiyo kono an o ottilso geñ ki bita, kono urziyagi k'oogoro ɗoñ an dooyiso geñ ettiyo t'urzi ɗuwo ɗañjal‡.”»

* **15:4 15.4** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.12. † **15:4 15.4** Kun wollo adda mattup ki Egzod 21.17. ‡ **15:9 15.9** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 29.13.

Suldfi dɔŋ a ki ti k'ise ganigi a d'aana Raa
(Markus 7.14-23)

¹⁰ Saŋ Isa y'a wiike dɔŋ duuru an t'iide k'ume yode, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, wo ono eŋ itadaŋ kun di'n suuno:

¹¹ Suldfi dɔŋ pay wedusu y'oomi geŋ, i ki y'ise ganigi ye a d'aana Raa me, ki to maŋ i y'ise ganigi a d'aana Raa munda wede addiya ti bizi geŋŋo.»

¹² Injino maŋ kane sanalliyagi an a d'iide sirpa k'Isa wo an i di ruute, an'de: «Kee ki suune d'ey ko, kane Pariziyen a onamá dɔŋ an illiga geŋ, kane i'n uune me?»

¹³ Y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Kane Pariziyen geŋ aakede inda dɔŋ Meegó Raa a kandaane yi k'iite ye, wo kane pay geŋ y'an oodipa.

¹⁴ Kane geŋ kun oolo, kane aakede koŋzayi, an dokkiyo koŋzayi eebaŋ! Wo d'e aame wede koosiyo y'arkudu koosiyo bakadí maŋ, sirwaŋ pay an di silditi adda k'old'e.»

¹⁵ Maŋ Piyer y'a t'ihina bizi wo yi di ruute, y'ede: «K'ay t'oodfibi ita a ono ombide eŋ me.»

¹⁶ Isa y'a ruute, y'ede: «Ki kotto, kune toŋ onamá eggun ti k'aane ti ki'n seeda ye pi me!

¹⁷ Kun ki suune ye ko, suldfi dɔŋ pay wedusu y'oomi geŋ i-ti d'eegu adda k'addi, wo saŋ yi-ti'n naamiya me?

¹⁸ Wo ono dɔŋ addiya ti bize geŋ ettiyo ti biza k'ulbe, wo kane geŋŋo i-ti y'isiyo wede'ŋ ganigi a d'aana Raa me.

¹⁹ Derec, ti biza k'ulbe geŋŋo ettiyo elkiso ere oldo i-ti y'eliyo wede'ŋ a suldfi dɔŋ ulpi aakede: tówwo d'uwu mirsi, moone t'ere bakadí ise ti kule bakatú, holiyo, oogire, rootiyo k'ono butte a tukki bakadá a d'aana booro, wo kaldita tudde.

²⁰ Kane suldfi geŋŋo dɔŋ i-ti y'isiyo wede'ŋ ganigi a d'aana Raa me! Wo d'e urzi k'ombó daa k'opilso bey aa mongidagi an ruute geŋ, wede'ŋ i ki y'ise ganigi ye a d'aana Raa me.»

Zaapu k'adde k'erewo Yawudowo ye
(Markus 7.24-30)

²¹ Saŋ maŋ tin geŋ Isa y'a t'iiziga, y'a ingile ki siido ere i d'uule geeger Tir kane ti Sidon.

²² Wo aame geŋ i d'ede erewo tod'te ti siido Kanahaŋ ti lekkiyo adda siido gettiyo, t'a iido tukk'Isa t'a iise dollite, t'ede: «Galmeega, kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo! Uto nuŋ i-d'ede siitan a ettú wo ti dabirsa baadaŋ.»

²³ Wo yoŋ onamtú yi-ki'n gime ye. Kane sanalliyagi an a d'iide sirpadí wo an di y' tunde, an'de: «Erewo gette ki ti-kama, kono t'inni daaniya ti dollite wo ti k'annugu ye.»

²⁴ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ Raa yi n'igibo ki tukki dɔŋ k'Izirayel daŋŋal, kane aa dambami dɔŋ i digge.»

²⁵ Wo erewo gette t'iide'ŋ, t'a dikke a daanadí wo ti di ruute, t'ede: «Galmeega, k'edi k'a ni noogi!»

²⁶ Yoŋ yi di'n gime onamtú, y'ede: «Beehiye ye k'a t'ambe ombó k'inŋi, k'an di t'ele a gahiti me.»

²⁷ Maŋ tod' ti di ruute, t'ede: «Galmeega onamá geŋ d'erec, wo ki kotto kane gahiti geŋŋo toŋ ombó ere i soldite ti bey galmaawaŋ aame an ombó geŋ, an di pettiyo.»

²⁸ Injino maŋ Isa yi di'n gime onamtú, y'ede: «Erewo no, koŋ zaapu k'addi a nuuno baadaŋ geŋ, Raa yi elo munda wede addi i dehu.» Wo a kaamiki ututú t'a uune bee.

Eliyo beeko a doŋ k'eeni baadaŋ
(Markus 7.31)

²⁹ Saŋ maŋ t'ume geŋ, Isa y'a t'iiziga wo y'a ingile ki biza bar ki Galile. Y'a-ti gili ekki kesse wo y'a-guune.

³⁰ Doŋ duuru baadaŋ an d'ettiyo ki tuddi, an di ziko ti kane doŋ jekese, doŋ koŋzayi, doŋ kesiyagaŋ soo soo, doŋ bizaŋ a t'ippe an k'orbe ye, wo doŋ k'eeni baadaŋ ti doolo toŋ ede. Kane geŋ, doŋ duuru an ti'n zippe a daana k'Isa wo yoŋ y'an d'ele beeko.

³¹ Kane duwo geŋ an ziida giggiraŋ aame an wulle doŋ bizaŋ a t'ippe an orbe, doŋ kesiyagaŋ soo soo an t'ikkima, doŋ jekese an di sooru beehiye, wo doŋ koŋzayi an di woliyo. Wo kane pay geŋ an d'iise tamma Raa wede ki doŋ k'Izirayel.

Eliyo k'ombo a kuuli dupu pife
(Markus 8.1-10; Matiye 14.13-21)

³² Isa y'a wiike sanalliyagi wo y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ duwo eŋ o t'ize sommagi kono kun wollo an lekkiyo ti nuŋ iide onniyo afo, wo ankenno munda k'ombo an k'ede ye. Ni ki dehu n'an ki ti'n t'igibe addaŋ guguba ye, para maŋ an d'oopey a urzi.»

³³ Kane sanalliyagi an di tunde, an'de: «De adda balda ette, ti too me in t'oona mappa baadaŋ a doŋ duuru kino eŋ an d'ooma an t'assa me?»

³⁴ Maŋ Isa y'an di'n tunde, y'ede: «Kune un d'ede mappa miibi me?» Wo kane an i di ruute, an'de: «Ay d'ede mappa sarat, ti puuni sunni miibi.»

³⁵ Injino y'an di ruute a doŋ duuru geŋ, y'ede: «Kun ti koona siido!»

³⁶ Maŋ y'a ziki mappa sarat ti puuni geŋ a beezi, y'a ruute koduwo a Raa, y'a burkite wo y'an d'ele a sanalliyagi an an di-dikkida a doŋ duuru geŋno.

³⁷ Wede tuuku toŋ y'a iimi y'a isse isse a d'uupite, wo ombo ere uupite gette, an ti tussite a uune dambayi deero sarat.

³⁸ Kane doŋ iimi geŋ kuuli dupu pife, daa kaza k'erayi t'inŋi.

³⁹ Aame doŋ duuru Isa yi ti'n igibe maŋ, yoŋ yi-ti gili adda tooko, wo y'a ingile ki siido Magadaŋ.

16

Tondiyo ki munda k'armika
(Markus 8.11-13; Matiye 12.38-39; Lik 11.16,29; 12.54-56)

¹ Doŋ miibi ti diine kane Pariziyen ti Saduseyen geŋ, an a d'iide sirpa k'Isa kono an dehu an i d'ekke ikka t'urzi k'onami. Injino maŋ an di y' tunde y'an d'ise munda k'armika wede a kize yoŋ Raa yi y'igibo.

² Wo Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Aame peedo t'a t'ooriyo wo kandaane i t'isiyo teeze maŋ, kun d'eesiyo: "Ume y'isa tasse beehiye."»

³ Wo ti soohe walak kun d'eesiyo: «Anki mizzi yi koppa, kono kandaane teezikadi ki zimolo*.» Injino maŋ kun d'aaniya kun di suuniyo ita suldi doŋ kun woliyo t'edagaŋ isiyo a kandaane, wo de ki moo me kun ki

* **16:3 16.3** Di kane Yawudiyagi aame an woliyo peedo t'a t'ooriyo wo kandaane i t'isiyo teeze maŋ, an d'eesiyo ume y'isa tasse beehiye. Wo ti soohe walak aame an woliyo kandaane teezikadi ki zimolo maŋ, an d'eesiyo anki mizzi yi koppa, geŋ a di kine injino ye.

d'aaniya kun gi di y' suuniyo ye munda wede i-kaza ita suldi donj Raa y'isiyo ankenno enj me!

⁴ Ita duwo donj ankenno enj, kane donj ulpi wo an ki seedu urzi Raa ye, an tondiyu munda k'armika a kize nunj Raa yi n'igibo. Wo armika ti doolo Raa y'an k'isa ye, daa ki armika ere Raa y'ize ti kaaga a nebi Zonas ye manj.» Injino kane genj Isa yi'n ili, y'a injile.

Tookiyo kuude a urzi dooyiso ki Pariziyen ti Saduseyen
(Markus 8.14-21; Lik 12.1-6)

⁵ Kane sanalliyagi an doopide ti kese bar Galile ti nee genj, an dundo an d'ambo mappa me.

⁶ Aame genj Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun koono mentikagi a orme wede ki Pariziyen ti Saduseyen me.»

⁷ Kane sanalliyagi an d'iise rootiyo ti tuddan, an'de: «Yi rootiyo injino kono in k'umbo mappa ye.»

⁸ Wo yo Isa rootiyadan gette y'a ti zuune, injino manj y'anni tunde, y'ede: «Ki moo me kun di rootiyo ti tuddugun, kun k'umbo mappa ye me? Ki kotto kune zaapu k'addugun a Raa baata!

⁹ Ki kotto kune suldi donj ize genj, itadan kun ki ti zuune ye botto! Kune un dunde baa a mappa paat wede an an di-dikkida a kuuli dupu paat, wo a onniyo gette oopiyo ki mappa dambayi miibi kun zikiti me?

¹⁰ Wo kune un dunde baa a mappa sarat wede an an di-dikkida a kuuli dupu pide, wo a onniyo gette oopiyo ki mappa dambayi deero miibi kun zikiti me?

¹¹ De mummino kune'n ita k'onamó kun gi di'n suuniyo ye me? Aame n'un ruute, n'ede: "Kun koono mentikagi ti orme wede ki Pariziyen ti Saduseyen" genj, n'un rootiyo ti mappa ye.»

¹² Injino manj kane sanalliyagi ita k'onamí an di'n zuune, yonj y'an ki rootiyo an di koone mentikagi ti orme wede an ki d'oodibe mappa ye, kacinj y'an rootiyo ti dooyiso ere ki Pariziyen ti Saduseyen.

Isa minj yonj wee wee?

(Markus 8.27-30; Lik 9.18-21)

¹³ Isa y'ingile ki geeger Sezare siido Pilip, aame y'iiney manj sanalliyagi y'anni tunde, y'ede: «A tukki nunj wede an n'ehe aa ulo wede enj, duwo an rootiyo nunj wee wee?»

¹⁴ Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Donj sonj an'de kee Zanj Batis, donj ongo an'de kee nebi Eli, wo donj ongo sonj an'de kee nebi Zeremi koo ise nebi ti diine nebiyagi donj ti kaaga koo manj.»

¹⁵ Wo yonj y'an di ruute, y'ede: «De kune me, kun'de nunj wee wee?»

¹⁶ Simo wede an yi waaku sundi soo te Piyer yi di'n gime onamí, y'ede: «Kee Almasi Raa yi biire, wo Ulo Raa zeere.»

¹⁷ Injino manj Isa yi di ruute, y'ede: «Simo ulo Zonas, unsuwo a kee kono derec gette a-t'iidiba ita'n wede tudde ye, a iidiba ita Meegó Raa a kandaane.

¹⁸ Wo ankenj n'a di rooto kerenj, kee sundá Piyer, suma i-kaza "mokkolo", wo genj ekki mokkolo gettiyo n'a ti'n koono kane donj ogiyso ti sundó me, kono an t'ise aakede boy wede nunj n'oozige. A kane donj ogiyso genj, ume ki donj i t'inda batum i-k'ede toogo y'a ki'n ceera ye.

¹⁹ N'a di t'ela kerle wede ki Moziko Raa a beezá: Munda wede tuuku a siido k'a ti gitta manj, a kandaane Raa y'a di kettey, wo munda wede tuuku a siido ki t'iiza manj, a kandaane Raa y'a t'eezey.»

²⁰ Maŋ Isa a sanalliyagi y'an d'undirde kono a wenda soo toŋ an i roota ye, yoŋ Almasi Raa yi biire me.

Rootiyo k'Isa a urzi k'untadi ti baldiyadi

(Markus 8.31-33; Lik 9.22)

²¹ Tin geŋ Isa y'an d'iise rootiyo kereŋ a sanalliyagi, y'ede: «I dehu nuŋ n'a t'ette ki Zeruzalem, wo a ummey geŋ kane doŋ i dokkiyo doŋziŋ, deero doŋ sedeke ti doŋ suuniyo k'oogoro, an t'eley urzi a d'uwu an di n' seedey, an di n' dabirey baadan, an a di n' t'idey. Wo onniyo sire k'aduwe maŋ Raa y'a ti n' baldey.»

²² Maŋ Piyeŋ y'a y'irga siidi, y'a y'iise aapufu, y'ede: «Aha Galmeege, kee Raa yi ki booho! Munda geŋ a aana ye!»

²³ Wo de yo Isa y'a-gime ki tukki Piyeŋ wo yi di ruute, y'ede: «Kee Meeda siitandani t'a-t'ûune adda k'addá, ki ledfo dokki ti tuddó me! Kee a nuŋ mukkolo morkiye a munda wede n'aase me kono elkisadá ti ere ki Raa soo ye, elkisadá ki doŋ tudde.»

Urzi daaniya k'Isa

(Markus 8.34-9.1; Lik 9.23-27)

²⁴ Saŋ Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Wede yi dehu y'a daane urzi nuuno maŋ, tuddi batum y'a ti kiigira, ki unto toŋ y'a oyye y'a t'inda kono nuuno, wo y'a ni daane.

²⁵ Inkiŋo wede tuuku yi dehu boohiyo tuddi k'aggadi maŋ, y'a ti dagga, wo de wede tuuku y'ooliyo tuddi kono nuuno maŋ, y'a t'utta.

²⁶ A wede koduwatu moo me suldi duniya pay y'anni t'oone, wo tuddi y'a ti dagge me? Wo ki kotto wede geŋ tuddi zooyatu oone, geŋ yi k'aane y'a ki t'ele munda y'a ki pelke tuddi ye!

²⁷ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'aa kimo ti maaleekiyaŋo adda daryika ere ki Meego Raa, wo aame geŋ wede tuuku toŋ y'a t'oona munda wede ni dehu ni-t'ela a naabadi ere y'ize gette.

²⁸ Derec inkiŋo wo n'un di rooto: Doŋ ongoŋ ti diine kane doŋ ankenno eŋ an ki ti t'inda ki poone pay ye, an di n' wolla nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'etto adda mozikado me.»

17

Ume k'eda k'Isa a-gime

(Markus 9.2-9; Lik 9.28-36)

¹ Iide onniyo zoot k'ita maŋ, Isa y'a-wiike ti yode Piyeŋ, Zak wo leemadi Zaŋ, y'an d'an d'ingile siidan k'ekki mukkolo sohoro.

² An iiney maŋ, a daanadan geŋ miŋ tuddi a-gime sittu, inkiŋo ume k'edayi a iise ralita aa pedfo wo kallagi a t'ize tuwardi kar aa toore.

³ A kaamiki, kane sanalliyagi adfo geŋ an wolliyo bibiraw Muusa ti nebi Eli* an rootiyo t'Isa.

⁴ Inkiŋo maŋ Piyeŋ y'a t'ihina bizi, yi di ruute Isa, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, beehiye'ŋ kine in di lekke a enno! Ki dehu maŋ, a eŋ n'un d'okkima daabagi adfo, a kee soo, a Muusa soo, wo a Eli soo.»

⁵ Aame onami y'a ki ti'n denge ye botto geŋ, i d'iido dondirso ti-tooriyo ti di'n ippe kane geŋ me. Wo t'adda dondirso gette an d'illiga golla, t'ede: «Eŋ Ulo nuuno ni y' giyye baadan, ulbo unse ti yode me. Kun y'ollo!»

* 17:3 17.3 Muusa ti Eli geŋ kane nebiyagi, an likke ti kaaga, ki poone Isa y'a aana duniya.

⁶ Aame sanalliyagi an illiga golla gettiyo maŋ, orgiso t'anni ziiɗa baadan an di zilditi kaŋ ossiso.

⁷ Isa y'a d'iide sirpadan, y'an d'an buttite wo y'an di ruute, y'ede: «Kun t'oozon, kun orgide ye!»

⁸ Maŋ kane an d'umbe edayan, wo an wolliyo Isa siidi, wenda ti doolo umbo.

⁹ A deeguzan t'ekki mokoloo, Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, a munda wede iido kun wulle geŋ, a wenda soo ton kun rootey ye, bini baldiya ki nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en ti diine don unto.»

¹⁰ Maŋ kane sanalliyagi an di y' tunde, an'de: «Ki moo me don suuniyo k'oogoro an di rootiyo, an'de: "Ki poone i kimo Eli doo miŋ, saŋ Almasi Raa yi biire kollo" me?»

¹¹ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Derec, Eli geŋ y'a etto, wo sulɗi pay y'an okkima a urizan.

¹² Wo kun ollo, n'un di rooto, Eli geŋ yon yi t'iido baa, duwo an gi di y' zuune ye, yon wede a etto me, wo an i-d'ize ulsu aa addan i dehu. Geŋ inŋkino kay nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede enno ton, an di n' dabira.»

¹³ Inŋkino maŋ kane sanalliyagi an di zuune, yon y'an rootiyo a tukki Zan Batis, a tukk'Elu ye.

Elu beeko a ulo i-d'ede siitan a eedi

(Markus 9.14-29; Lik 9.37-43)

¹⁴ Isa ti sanalliyagi ado an iiney a ume don duuru maŋ, a ume geŋ i d'ede wede y'a d'iide sirpa k'Isa, y'a-dikke a daanadi

¹⁵ wo yi di ruute, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, k'iso adde koduwo a ulo nuŋ, yon i-d'ede amputput, yi dabirsa baadan, onniyo ti y'ambu maŋ, ti-ti y' seddiyo adda k'uwo ise adda k'ahu ton maŋ.

¹⁶ N'an di y'umbo a sanalliyaga, wo de kane an k'iine an i k'ele beeko ye.»

¹⁷ Maŋ Isa y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Kune don ulpi wo kun ki ziipe addugun a Raa ye. Nuŋ ti kaagine ni lekkiyo ti kune, wo de a nuŋ kun ki d'umbe ye! Geŋ n'a ombina ki daayum koo ti kune me? Ulo kun o d'edi kenno.»

¹⁸ Isa y'a t'idfise siitan gette, maŋ tod' t'a t'udfe ti tukk'ulo me. Wo a kaamiki yon y'a uune bee.

¹⁹ Inŋkino maŋ sanalliyagi an a d'iide sirpa k'Isa wo an di y' tunde siidan, an'de: «Wo de ki moo me siitan gette kaye ay ki d'iine lommatu ye me?»

²⁰ Yon y'an di ruute, y'ede: «Kun k'iine lommatu ye kono kune'ŋ zaapu k'addugun a Raa baata. Derec inŋkino wo n'un di rooto: Ise zaapu k'addugun a Raa gette t'aase nenko aa ulo k'undumu sundi mutard ton maŋ, kun aane kun i di roote a tokomo ette, kun t'eese: "T'umayi en mi-deeto k'ummey", ton maŋ tod' t'a-deete. Munda wede kun k'aane ye umbo.

²¹ Wo geŋ ita siitan ere kino ette, addiyatu t'urzi ton diyo Raa wo ti lekkiyo ere onniyo muno daa k'ombo danjal.»

Rootiyo k'Isa ere ki sirwe a urzi k'untadi ti baldiyadi

(Markus 9.30-32; Lik 9.43-45)

²² Onniyo soo kane sanalliyagi an t'ugiyey pay a siido Galile, maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, an di n' t'ele a bey duwo.

²³ Kane an di n' t'idey, wo onniyo sire k'aduwe maŋ Raa y'a ti n' baldiyey.» Inŋkino kane sanalliyagi an t'ize sommagi dondon.

Eliyo jibaaye ki Boy Raa

²⁴ Isa ti sanalliyagi an iiney geeger Kapernayim. Aame geŋ kane doŋ seŋdu jibaaye ki Boy Raa[†] an a d'iide sirpa Piyer wo an di y' tunde, an'de: «Wede dooyisagun jibaaye y'eliyo ko ki Boy Raa te?»

²⁵ Yo Piyer y'a ruute, y'ede: «Eyye, y'eliyo.» Saŋ Piyer yi-t'iide k'adda boy, wo ki poone y'a t'ihina bizi geŋ, Isa y'a ruute, y'ede: «Simo kee elkisada moo me? Wee wee a t'ele jibaaye wo patanti a mozagi doŋ a duniya ette? Doŋ siido kunun, torgagi ko?»

²⁶ Piyer yi di'n gime onami, y'ede: «Torgagi a t'ele me[‡].» Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Inkino maŋ doŋ siido an ki t'ele ye.

²⁷ Wo miŋ kane doŋ seŋdu jibaaye in ki ti'n kulkuwa ye geŋ, k'odo ki biza bar, k'a seŋdoy tiwili k'adda k'ahu, wo puuniso ere k'ambey ki poone gette k'a t'ohinoy bittu, ki-t'ooney tamma soo[§] ere a t'idey ki jibaaye, k'a t'amboy wo ti tode gette k'a eloy jibaaye ki nuuno wo ki kee.»

18

Wede goole a jiiere a Moziko Raa

(Markus 9.33-37; Lik 9.46-48)

¹ Aame geŋ kane sanalliyagi an a d'iide sirpa k'Isa wo an di tunde, an'de: «Wee wee goole a jiiere a Moziko Raa te?»

² Maŋ Isa yi wiike ulo neŋku, y'a y'ihira a diinayan,

³ wo y'a ruute, y'ede: «Derec inkino wo n'un di rooto: Aame kun ki ti gima lekkiyagun wo kun ki t'iza aa inŋi sunŋi ye maŋ, Moziko Raa kun ki t'etta ye.

⁴ Inkino maŋ wede yi-t'iza tuddi neŋku aa ulo enŋo maŋ, yode geŋŋo goole a jiiere a Moziko Raa te.

⁵ Wede tuuku yi seedu ulo aa yode eŋ bey sire a sundo maŋ, geŋ aa yi seedu nun batum.»

Suldi doŋ i-t'eliyo wedusu adda k'oldiko

(Markus 9.42-48; Lik 17.1-2)

⁶ «Wede tuuku yi t'eliyo adda k'oldiko wede soo ti diine kane doŋ tasse a urzi zaapu k'adde a nuuno maŋ, a wede inkino geŋ, dabar ere an i di kette assa meeda a golladi an ti y' seŋde adda moyta bar gette, soodo sey ti ere yi t'ooney a daana Raa te.

⁷ Dabar a doŋ duniya, kono i d'ede suldi baadan an t'eliyo duwo adda k'oldiko. Derec, kane suldi daayum ede doŋ i t'eliyo duwo adda k'oldiko me, wo de dabar a yode wede i t'eliyo bakadi adda k'oldiko.

⁸ Aame beezá ise zinda koo a-da t'ettiyo k'adda k'oldiko maŋ, k'a-dekko k'a seŋdo dokki ti kee. Beehiye i jiiere a kee zinda soo ise beezá soo wo k'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum, bee miŋ k'a lekke beydan sirwan ise zonfan sirwan wo an ki ti seŋdey adda k'uwwo ere t'oggiyo ki daayum.

⁹ Wo aame ersada t'a-da t'ettiyo k'adda k'oldiko maŋ, k'a t'oodo k'a seŋdo dokki ti kee me. Beehiye i jiiere a kee t'ersada soo wo k'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum, bee miŋ k'a lekke edaya sire wo an ki ti seŋdey adda k'uwwo ere ki dabar.»

[†] 17:24 17.24 **Jibaaye ki Boy Raa:** Tode gette eliyoyawudiyagi doŋ kuuli wo ki daayum aame an toowo ozzine ada sire doo. Tamma ere ki t'ele ki jibaaye gette, tod'te zooyatu ki naabo k'onniyo sire ki wede. Kun wollo adda mattup ki Egzod 30.13-14. [‡] 17:26 17.26 **A ozzinagi geŋ, eliyoy jibaaye ti patanti torgagi, doŋ siido ye.** [§] 17:27 17.27 **Tamma soo:** I-toowo eliyoy jibaaye ki doŋ sire.

Ono ombiŋe a tukki damsa i digge

(Lik 15.1-7)

¹⁰ «Kun koonaa mentikagi, wenda yi kiigira wede soo ye ti diine kane donj tasse a urzi zaapu k'adde a Raa me. Kun ollo, n'un di rooto, kane geŋ maaleekiyaganj an lekkiyo jep a daana Meegó Raa a kandaane me. [

¹¹ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede enj, n'iido'ŋ n'an t'ele uttiyo a donj i digge adda k'oldikadanj.]

¹² Kun ollo taaya ettiyo wo kun d'elkito eego. Aakede wede'ŋ i-d'ede dambami meeda wo ere soo ti diinayanj t'a digge. Injino wede geŋ y'aase mummino me? Ki kotto donj ada gessat makumu gessat geŋ yi d'ooli a ita tokomo, y'a t'ette dehutu ki ere i digge.

¹³ Derec injino wo n'un di rooto: Aame wede geŋ yi t'uuno manj, unŋuwadi ere a tukki damsa gette t'aase baadanj a ceere ki donj ada gessat makumu gessat i ki digge ye geŋŋo.

¹⁴ Geŋ injino Meegugunj Raa a kandaane yi dehu wenda soo tonj i ki dagge ye ti diine kane donj tasse a urzi zaapu k'adde a yode me.»

Aapudfu tudde

¹⁵ «Aame leemadá wede i ziipe addi a Raa geŋ yi t'ize oldiko ti kee manj, k'odo ki y'oonoy wo ki rootoy munda geŋ siggunj. Aame yi-k'illigey manj, leemadá ki ti y' gimo k'urzi wede beehiye.

¹⁶ Aame yi ki k'illigey ye manj, k'a waako wede soo ise donj sire tonj manj, kun di y'oonoy sey, kono suldi pay geŋ kun ti'n t'ide a daana donj sire t'ado i wulle wo illiga d'oo*.

¹⁷ Aame kane geŋ y'an ki'n illigey ye manj, k'an t'óodo taaya a donj ogiyo ti sundó. Wo ki dangu, aame kane geŋ yi ki'n illigey ye sey manj, ki y' wollo yonj geŋ aakede wede i ki suune Raa soo danjal ye, wo aakede wede sed'fu jibaaye.

¹⁸ Derec injino wo n'un di rooto: Munda wede tuuku a siido kun a ti gitta manj, a kandaane Raa y'a di kettey, wo munda wede tuuku a siido kun t'iiza manj, a kandaane tonj Raa y'a t'eezey.

¹⁹ Kun ollo, n'un di rooto sey: Aame a siido geŋ donj sire ti diinaganj an ti gitte onamanj kanj soo an di tonde Raa a munda tuuku tonj manj, geŋ Meegó Raa a kandaane y'an di y' t'ela.

²⁰ Derec, a ume tuuku donj sire t'ado wo a gili geŋ an t'ugiyey ti sundó manj, nuŋ a diinayanj.»

Ono ombiŋe a urzi tambobino

(Lik 17.4)

²¹ Injino manj Piyer y'a d'iide sirpa k'Isa wo y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, aame leemadó y'o t'ize oldiko manj, taŋ miibi ni-d'ise tambobino me? Bini taŋ sarat ko?»

²² Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Aha, n'a-ki roote bini taŋ sarat ye, wo n'a di roote bini ada sarat sarat, taŋ sarat.

²³ Kun ollo, Moziko Raa tod' ti deeyiso aa naabo mozigo yi dehu y'a wolle soŋko ere donj naabadan i di t'ele.

²⁴ Injino manj yi-t'iise, ki poone an i di wiiko wede i di t'ele soŋko baadanj baadanj ki k'aane ki ti kize ye.

* **18:16 18:16** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 19.15.

²⁵ Wede geŋ, i-k'ede munda ye yi di t'ele soŋko ki galmeeŋi me. Injino maŋ galmeeŋi y'an di ruute a doŋzi, y'ede: "Wede eŋ kun ti y'owol, eddi, inŋizi wo suldiŋi pay kono a-ti t'ide a soŋkadó."

²⁶ Maŋ wede naabo geŋ y'a iire a zoŋ galmeeŋi, wo yi di ruute, y'ede: "K'ambo ombiŋe a nuuno me, soŋkadá nuŋ n'a-ti kima pay."

²⁷ Galmee'ki wede geŋ i di t'ize sommagi, soŋko ere yi di t'ele yi-d'iili mentú, maŋ wede naabo y'a inŋile.

²⁸ Aame wede naabo geŋ ti di mozigo yi t'udde maŋ, an a-t'ikkima ti wede ume naabadaŋ soo, yoŋ geŋ i-d'ede see ki soŋko miibi daŋŋal. Y'iide'ŋ yi di ziida golladi biŋ wo yi di ruute, y'ede: "Seezá k'o y'eli."

²⁹ Maŋ yo wede ume naabadaŋ soo geŋ, y'a iire a zoŋdi wo yi-d'obe bey, y'ede: "K'ambo ombiŋe ti nuuno, seezó n'a yi t'ela."

³⁰ Wo de yo wede geŋ y'a-tuuge, wo ulsu a jiire sey yi-ti y' zidde daŋgay koore seezi yi di y' t'ela geŋ me.

³¹ Aame kane doŋ ume naabadaŋ soo geŋ an wulle injino maŋ, an t'ize sommagi dondoŋ, an iide'ŋ a galmeeŋan an i di t'iide taaya a suldi doŋ pay ize geŋ me.

³² Injino maŋ galmeeŋa geŋ wede naabo y'a yi wiike, wo yi di ruute, y'ede: "K'o ibi bey moŋ seezá pay n'a-di y'iide miŋ, kaciŋ kee wede naabo ulsu kino too!"

³³ Ki too maŋ kee k'a dehe k'aase adde koduwo a wede naabo aa kee, aakede nuŋ batum n'ize adde koduwo a kee."

³⁴ Wo galmeeŋi adda kulkuwadi ere baadaŋ gette y'an di y'ele a bey k'asigiryagi, an di y' dabire adda daŋgay koore soŋkadí yi di t'ela pay geŋ me.»

³⁵ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Geŋ injino kay Meegó Raa a kandaane y'un isa me, aame wede tuuku ti diinaguŋ yi k'iza tambobino a leemadi t'adde soo ye maŋ.»

19

Dooyiso k'Isa a urzi peeriyo (Markus 10.1-12; Lik 16.18)

¹ Aame Isa ti dooyiso duwo y'a ti diŋge maŋ, ti siido Galile y'a t'iiziga y'a-diipiŋa ti siido Ziide ere ti dar k'ooye Zurden ti nee.

² Doŋ duuru baadaŋ an di y' diine wo a ume geŋ y'an d'ele beeko a doŋ k'eeni ti diinayaŋ.

³ Doŋ miibi ti diine Pariziyen an a d'iide sirpadi kono an dehu an i d'ekke ikka t'urzi k'ono. Maŋ kane an di y' tunde, an'de: «Oogiradiŋ t'ele ko urzi ki peeriyo k'erewo, aame kule yi uune munda tuuku eddi t'ize wo ulbi i-k'ize uŋse ye maŋ?»

⁴ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Ki kotto kune kun gire ono doŋ an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "T'ume k'eesiyo Raa yi ziipe suldi pay geŋ, y'ikkima aŋ kule t'ere*."»

⁵ Wo Raa y'a ruute sey, y'ede: "Kono kamo kule yi d'oola meegi ti meedi, y'a di ketta biŋ ti eddi. Wo kane sire geŋ an t'isa tudde soo†."

⁶ Injino maŋ kane geŋ sire ye baa, an t'ize tudde soo. Geŋ injino munda wede Raa y'a ti gitte geŋ, wede tudde yi ki t'eeze ye.»

* **19:4 19.4** Kun wollo adda mattup ki Zenez 1.1,27. † **19:5 19.5** Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.24.

⁷ Kane Pariziyen an di y' tunde, an'de: «De ki moo me ti kaaga Muusa y'a ele urzi, aame wede yi-peere eddi man, yi di d'ekke mattup ki peeriyo yi di t'ele a beytú me?»

⁸ Isa y'an di ruute, y'ede: «Muusa y'un ele urzi ki peeriyo k'eraygun kono a eego zakidí ere un d'ede gettiyo, para man t'ume k'eesiyo in'kino ye.

⁹ Wo kono k'in'kino ton n'un di rooto: Ki peeriyo k'erewo ulu, wo wede yi peere eddi gen, aame ti moone ti kule bakatú danjal! Para man yi ti biira wo yi ziida erewo ti doolo man, Raa yi yi woliyo yon wede i moone t'ere bakadí.»

¹⁰ Kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «Aame wede yi peere eddi t'urzi soo danjal genno man, gen ki ki ziida ye ton bee.»

¹¹ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Don pay an k'aane an k'ambe ye a dooyiso ette, aane ambe kane don soo Raa y'an ele urzi danjal.

¹² I d'ede urziyagi miibi don i-t'eegirso kuuli an k'aane an ki sedfe erayi ye me. Ki don ongo moytan umbo t'ume k'ehiyadan too, don ongo kokkiso t'urzi duwo wo don son kane batum an ti seedu tuddan aa moytan umbo kono Moziko Raa. Gen wede y'aane suuniyo k'ita k'ono enno man, yi ni suuno.»

Isa ti in'ni sunni

(Markus 10.13-16; Lik 18.15-17)

¹³ San man duwo an i di ziko in'ni sunni a Isa kono y'an di zaape beezi a eedan wo y'a tonde Raa kono kane, min kane sanalliyagi an ki dehu ye, an di'n eddisito duwo gen me.

¹⁴ Man Isa y'a ruute, y'ede: «Kun oolo in'ni en an d'etto ki tuddó, kun ti'n eegire ye, kono Moziko Raa tod'te ki don i deeyiso aa kane kino.»

¹⁵ Aame gen y'an di ziipe beezi a eedan, man t'ume gen y'a ingile ki daana.

Isa ti obulsu ki laale

(Markus 10.17-31; Lik 18.18-30; 13.30)

¹⁶ San i d'ede wede soo y'a d'iide sirpa k'Isa wo y'a yi tunde, y'ede: «Wede dooyisadey, munda wede beehiye n'aase moo me kono n'a t'ona lekkiyo ere ki daayum te?»

¹⁷ Isa yi di ruute, y'ede: «Ki moo me ki di n' ton diyo a munda wede beehiye me? Beehiye Raa soo danjal. Aame ki dehu k'a t'ona lekkiyo ere ki daayum man, ki soodo urziyagi k'oogoro Raa.»

¹⁸ Wede gen yi di ruute, y'ede: «Kane min don tuuku me?» Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Kane enno: Ki towwo wedusu mirsi ulu, ki moone t'ere bakada ise ti kule bakatú ulu, k'oogire ulu, ki rootiyo k'ono butte a tukki bakada a daana booro ulu,

¹⁹ ki elo suma a meega ti meeda, wo ki danju ki geyyo bakada aa ki geyyiso tudda batum§.»

²⁰ Obulsu yi di ruute, y'ede: «Kane gen pay ni'ni seedu, wo o biite moo sey me?»

²¹ Isa yi di ruute, y'ede: «Aame ki dehu k'a-t'ette a munda wede aa Raa yi dehu man, k'odo, suldi don a-d'ede'n ki t'owilttoy pay wo sonko k'an d'eloy a don an k'ede munda ye, in'kino k'a t'ooney laale wede ki kotto a kandaane. San k'a t'edi wo k'a ni daana.»

‡ 19:7 19.7 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 24.1. § 19:19 19.19 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.12-16; Deeterenom 5.16-20 wo Lebitik 19.18.

²² Aame obulsu geŋ y'illiga ono geŋŋo maŋ, y'a t'ize sommagi dondon kono yoŋ maaladī baadan, saŋ y'a ingile.

²³ Maŋ Isa y'an di ruute sanalliyagī, y'ede: «Derec inŋkino wo n'un di rooto: Ooŋe baadan a wede laale yi t'ettey adda Moziko Raa te.

²⁴ Kun ollo, n'un di rooto sey: Ooŋe a ziŋzo ti-t'adde ti buldo rippile me, wo geŋ ooŋe baadan a ceere sey a wede laale yi-t'ettey a Moziko Raa te.»

²⁵ Aame kane sanalliyagi an illiga ono geŋŋo maŋ, an di ziida giggiran wo an di ruute, an'de: «Inŋkino maŋ, geŋ a ufta wee wee?»

²⁶ Isa yi di'n wolliyi yerere adda k'edayan wo y'an di ruute, y'ede: «Munda eŋ duwo an k'aane ye, wo de a Raa suldi pay i-k'ooŋe ye, y'aane.»

²⁷ Inŋkino maŋ Piyer y'a t'ihina biŋi wo yi di ruute, y'ede: «Anŋken k'ollo, kaye'ŋ suldzey pay ay d'iilo wo ay di daaniya kee. De geŋ ki kaye aasa mummino me?»

²⁸ Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec inŋkino wo n'un di rooto: A onniyo ere suldi pay i t'isa awirdi geŋ, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ n'a di kooney a kaakido moziko adda daryikadō. Wo aame geŋ kune doŋ kun ni daaniya, kune toŋ kun di konditey ekki kaakidagi koomat makumu sire doŋ ki moziko, kun dekkey booro a tukki boha bumbiyagi koomat makumu sire ki doŋ k'Izirayel.

²⁹ Wo wede tuuku yi illa boydizi, ise zembadi kuuli erayi, meegi ti meedi, inŋnizi wo dombizi kono sundo maŋ, kane geŋ y'anni t'oona taŋ baadan a ceera wo y'a t'oooney lekkiyo ere ki daayum.

³⁰ Doŋ baadan ankenŋo kane ki biza, saŋ an t'isa doŋ k'ita, wo doŋ baadan ankenŋo kane k'ita, saŋ an t'isa doŋ ki biza.»

20

Ono ombide a tukki doŋ naabo doome

¹ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Kun ollo, Moziko Raa tod' ti deeyiso aa naabo wede boy y'a t'udde ti soohe walak, kono yi-deho doŋ naabo y'a ti'n t'igiba k'adda doomizi k'inda sundan biŋ.

² Aame doŋ naabo yi uune maŋ, an di ruute ti kane geŋ, y'an t'ela ranŋadan, a wede soŋ a naabo k'onniyo soo soo, wo y'an igibe k'adda doomizi.

³ A peedo t'ize k'aadumu mesuwe maŋ, y'a udde sey, yi wolliyi doŋ doolo an ti guune a bere doŋ duuru, naabo an k'uune ye an delliyo.

⁴ Maŋ yoŋ y'an di ruute, y'ede: “Kune toŋ maŋ kun t'odo naabo k'adda doomizo, wo n'un t'ela munda wede derec a ranŋagun.”

⁵ Maŋ kane an d'ingile. Wede boy geŋ, a peedo t'ize diine wo a peedo t'ibbira toŋ inŋkino, y'a udde sey doŋ naabo yi d'uune, wo y'an di'n igibe k'adda doomizi.

⁶ A lohe maŋ y'a udde sey, yi d'uune doŋ doolo an ti guune a bere doŋ duuru. Wo y'an di ruute, y'ede: “Ki moo me onŋugun kun di y'engilso a enno daa naabo me?”

⁷ Maŋ kane an i di ruute, an'de: “Wenda y'ay ki ti'n ziki naabo ye.” Yoŋ y'an di ruute, y'ede: “Aa de geŋ, kune toŋ kun engilo naabo k'adda doomizo.”

⁸ A peedo t'a t'iire maŋ, wede boy yi di ruute a wede yeeriyadi, y'ede: “K'odo, doŋ naabo ki'n oozigi wo wede tuuku toŋ ki-d'elo ranŋadi te, ki-t'eeso ti doŋ a t'iide k'ita, k'a ti deŋgo ti doŋ iide ki biza.”

⁹ Inŋkino maŋ kane doŋ iise naabo a lohe geŋ an d'iido, wo wede yeeriyiyo geŋ y'an d'ele ranŋadan a wede soŋ a naabo k'onniyo soo soo.

¹⁰ Aame iina kaaɓa ki kane ɗonj iise naabo ti soohe walak manj, an elkiyo an t'oonaa ɓaadaŋ baaki, kaciŋ kane toŋ an d'uune raŋŋadaŋ tiŋ wede soŋ a naabo k'onniyo soo soo pay.

¹¹ Aame wede yeeriyo geŋ y'an ele raŋŋadaŋ manj, an d'iise gurgirso a tukki wede ɓoy,

¹² an'de: "Kane ɗonj a t'iido k'ita wo an niibe peedo soo toŋ, kee k'an d'ele raŋŋadaŋ aa ki kaye ɗonj iido ti soohe, ay niibe kee kee adda malla, ay d'urme bini peedo k'ooriyo."

¹³ Wo wede ɓoy geŋ, a wede soo ti diinayanj yi di'n gime onamí, y'ede: "Lanje ki nuŋ, n'a-k'isiyo ulsu ye, ki kotto kee in ti ruute ti nuŋ, n'a-t'ela raŋŋa ki naabadá k'onniyo soo.

¹⁴ Injino ki t'ambo gettiŋ raŋŋadá k'eŋgilo. ɗonj iido k'ita toŋ ni dehu raŋŋadaŋ n'an t'ele aa ki kee.

¹⁵ Derec, nuŋ ti maaladó ette o ede urzi n'aase munda wede aa addó i dehu kunuŋ, a beehiyo ere n'isiyo gette kee ki kolbiso ko?"

¹⁶ Wo Isa y'a ruute sey, y'ede: «Injino manj ɗonj aŋkenŋo kane k'ita, saŋ an t'isa ɗonj ki biza, wo ɗonj aŋkenŋo kane ki biza, saŋ an t'isa ɗonj k'ita.»

Ono k'Isa ɗonj k'aduwe a urzi k'untadí ti baldiyadí

(Markus 10.32-34; Lik 18.31-34)

¹⁷ Isa yi-kili ki Zeruzalem manj, y'a-wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire, y'an irga siidaŋ, a urzi y'an di ruute, y'ede:

¹⁸ «Kun ollo, in ti kili ki Zeruzalem wo nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, an di n' t'eley a bey deero ɗonj sedefe ti ɗonj suuniyo k'oogoro. Kane geŋ t'urzi k'onamanj nuŋ booro t'a ni seedey ki tówwo,

¹⁹ wo an di n' t'eley a bey ɗonj kane Yawudiyagi ye, kono an di n' t'okkey maade, an di n' gorpipaye ti marpa wo an ti n' taakey ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko. Wo onniyo sire k'aduwe manj, Raa y'a ti n' baldey.»

Tondiyo ki mekk'inŋi Zebede

(Markus 10.35-45; Lik 22.25-27)

²⁰ Injino manj mekk'inŋi kuuli ki Zebede, t'inŋiti geŋ t'a d'iide sirpa k'Isa, wo t'a dikke ɗaanadí kono t'a yi tonde.

²¹ Manj Isa y'a ti tunde, y'ede: «De koŋ mi dehu moo me?» Tod' ti di ruute, t'ede: «Ni dehu k'a t'ele urzi, onniyo ki t'iida mozikadá manj, inŋizó sire eŋ k'a ti'n zappey soŋ a ammidadá, soŋ a geeladá.»

²² Isa y'an di'n gime onamanj, y'ede: «Munda wede kun tondiyo, kun ki y' suune ye. Kun aana kun siɓa ko kop ki dabar wede nuŋ ni siɓa me?» Manj kane an i di ruute, an'de: «Eyye, ay aana.»

²³ Yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Derec, kop ki dabar wede ni siɓa geŋ kun siɓa. Wo ɗe ki ume konso wede a ammidadó soŋ a geeladó geŋ, urzi yoŋ a bey nuuno ye, ume geŋ yoŋ ki kane ɗonj Meegó Raa y'an ikkima.»

²⁴ Aame kane sanalliyagi ɗonj koomat geŋ an illiga manj, an di-gulkuwe ti kane zemba sire geŋŋo.

²⁵ Manj Isa y'a ti'n wiike sanalliyagi geŋ pay ki ɗaanadí, wo y'an di ruute, y'ede: «Kune kun suune, mozagi siidiyagi pay an d'omɓo t'ekki ɗonzaŋ ti toogo, wo kane ɗonj deero an d'omɓo t'ekki ɗonzaŋ t'urzi dokkiyo ere an d'ede.

²⁶ Wo geŋ a diinaguŋ i dehu injino a k'ise ye. Ki too manj, wede tuuku yi dehu y'a t'ise goole ti diinaguŋ manj, yoŋ geŋ yi t'iso wede naabaguŋ,

²⁷ wo wede tuuku ti diinagun yi dehu y'a t'ise ki biza man, yon gen yi t'iso bulagun.

²⁸ Gen injkino, nun wede an n'ehe aa ulo wede en, n'iido'ŋ kono d'uwu on o-ki naabe ye, wo de n'iido'ŋ n'an di naabe d'uwu wo n'a oyye n'a t'inda kono n'a t'adde don baadan t'adda k'oldikadan.»

Ohine k'eda konzayi sire a Zeriko

(Markus 10.46-52; Lik 18.35-43)

²⁹ Isa ti sanalliyagi t'adda Zeriko an a t'adde man, don duuru baadan an di'n daaniya.

³⁰ Man i d'ede konzayi sire an ti guune a biza k'urzi. Aame an illiga engilso gen Isa man, an d'iise dollite, an'de: «Galmeegey, kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a kaye!»

³¹ Kane don duuru an di'n eddisito kono an d'anniga, wo kane konzayi an a d'olle baadan i ceeriyo, an d'eesiyo: «Galmeegey, kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a kaye, k'iso adde koduwo a kaye!»

³² Man Isa y'a t'ihira, y'anni wiike wo y'an di ruute, y'ede: «Kune kun dehu n'un d'ise moo me?»

³³ Kane an di ruute, an'de: «Galmeegey, ay dehu edayey a-t'ihina.»

³⁴ Isa i di t'ize sommagi, y'an di buttite a edayan. A kaamiki, edayan a t'ihina an di wolliyo, man an di y' diine.

21

Ettiyo k'Isa ki Zeruzalem

(Markus 11.1-11; Lik 19.28-40; Zan 12.12-16)

¹ Isa ti sanalliyagi an iiney goppon ki Zeruzalem, a sirpa k'ille sundutu Betpaze, wo a sirpa makkolo k'Inda k'Olibiye. A ume gen yi d'igibe sanalliyagi sire,

² wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do k'adda k'ille ere a daanagun gettiyo. Kun iiney, kesiko kun t'ooney buuru kettiyo, t'ulutu a sirpa. Kun t'eezi, kun o di'n arkidi.»

³ Aame wenda y'un ruutey munda man, kun d'eesoy: “Burdari en i dehu Galmeegea.” Man kesiko wede gen burdari y'un d'oolo, kun d'engilo.»

⁴ Gen a iina kono a-t'ette a ono don nebi yi ruute ti kaaga, y'ede:

⁵ «Kun an rooto a don geeger Siyon gen: Enno mozigagun me, y'ettiyo ki tuddugun ti buuru, yon addi tasse y'a ti gilo ekk'ulo buuru, seysu ki sarkiya k'attidi*.»

⁶ Injkino man kane sanalliyagi sire gen an d'ingile, wo an t'izo munda wede Isa y'an ruute an d'iso me.

⁷ An t'irkido buuru t'ulutu an d'iido, an a-ti gikkite kallagan don deero a dar burdari wo Isa y'a-ti gili eego.

⁸ Kane don duuru gen, don baadan ti diinayan an di gikkite kallagan don deero a urzi, don ongon an dimbo puutagi k'inda an di gikkite a urzi kay†.

⁹ Kane duwo don i sooru daanadi ti don i yi daaniya gen, pay kan soo an di d'ollite, an d'eesiyo: «Tamma a Wede ti biza bumbu Dawut! Beeko Raa ti koonaa ekki wede ettiyo ti suma Galmeegea Raa‡! Tamma a Raa t'awwa a kandaane!»

* **21:5 21:5** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 62.11 wo Zakari 9.9. ti dambu puutagi k'inda a urzi gen, i-kaza an i eliyi suma a Isa.

† **21:8 21:8** Kakkisa kallagi

‡ **21:9 21:9** Kun wollo adda mattup ki Soom 118.26.

10 Aame Isa yi t'iide adda Zeruzalem man, kane don geeger pay an d'iise okkito kenno kenno, an di tondiso ti tuddan, an'de: «De yo en wee wee?»

11 Man kane don duuru an an di ti'n gime onaman, an'de: «En nebi Isa, ti geeger Nazaret ki siidfo Galile.»

Lomme don suuk t'adda booro Boy Raa
(Markus 11.15-19; Lik 19.45-48; Zan 2.13-16)

12 San Isa yi-t'iide a booro Boy Raa, wo y'an ilmiti kane don isiyo suuk ti don k'owilte pay a ume genno. Y'an di gippirde taabulyagi ki don pelkiyto sonko ere ettiyo ti siidiyagi doolo, wo ti kaakidagi don k'owilte deere.

13 Man y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, ono en an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Boozó en an di y' waaka boy wede ki tondiyo Raa[§]." Wo de kune, kun di y'ize urmi k'ombide don k'oogire*!»

14 Aame gen i d'ede don konzayi ti don jekese, an a d'iide k'ume k'Isa a booro Boy Raa, wo y'an d'ele beeko.

15 Kane deero don sedefe ti don suuniyo k'oogoro an wulle suldi k'armika don Isa y'ize me. Wo son an wulle inni an dollite a booro Boy Raa, an d'eesiyo: «Tamma a Wede ti biza bumbú Dawut!» Injino man, an di gulkuwe,

16 wo an i di ruute, an'de: «K'ollige dey ko, munda wede an rootiyo me?» Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «Eyye n'ollige, wo kune ki kotto kun gire munda wede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Kee k'aaze kono ti bize k'inni sunni ti don odiyo udu ton, ki d'udde tamma"?»

17 Man yi'n iili, wo ti geeger yi t'udde, y'a ingile ki ille Betani y'a onno.

Duudfiyo k'undumu sundi pigiyé
(Markus 11.12-14,20-25)

18 Soggo ti soohe Isa yi kama ki Zeruzalem man, aame gen mosogo t'a yi ziida.

19 Man yi wulle undumu sundi pigiyé a biza k'urzi, y'aa d'iide wo de y'iide nj inni umbo, yi d'uuney puufagi fanjal. Injino y'a ruute a undumu gen, y'ede: «Ti anki, inni ki ki t'eha ye baa!» A kaamiki pigiyé gen a-biiba.

20 Kane sanalliyagi an wulle injino man, an ziida giggiran wo an di ruute, an'de: «De mummino a kaamiki en min, pigiyé en a-biiba kino me?»

21 Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Derec injino wo n'un di rooto: Aame un d'ede zaapu k'adde a Raa wo adda k'addugun kun ki niikiyo ye man, kun aane kun d'ise munda wede aa ni ize a pigiyé enno. Wo kun aane sey kun i di roote a tokomo ette, "T'umayi en mi t'oozo mi t'ooro adda bar" ton, gen a t'ise.

22 Suldi don pay kun tonda Raa t'urzi zaapu k'adde a yode gen, kun di'n t'oona.»

Isa yi naabiya t'urzi k'aaye?
(Markus 11.27-33; Lik 20.1-8)

23 Man Isa yi-t'iide a booro Boy Raa, aame gen y'a iise dooyiso duwo. Injino man kane deero don sedefe ti don i dokkiyo Yawudiyagi, an d'iido tuddi wo an di y' tunde, an'de: «Kee k'isiyo suldi en t'urzi k'aaye? Wo urzi en a ele wee wee?»

§ 21:13 21.13 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 56.7. * 21:13 21.13 Kun wollo adda mattup ki Zeremi 7.11. † 21:16 21.16 Kun wollo adda mattup ki Soom 8.3.

24 Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Nun toŋ n'un di'n tondo a munda soo danŋal. Aame onamó kun o ti'n gima man, nun toŋ n'un ti y' kiza urzi wede ni d'isiyto suldi enj me.

25 Aame Zan ŋuwo y'anni zuyye batem geŋ, urzi iido ti Raa kunun ti ŋuwo ko?» Man an d'iise rootiyto ti tuddan, an'de: «Aame kine in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi Raa" man, yoŋ y'in di roota: "Inkino ki moo me kun ki d'umbe a ono Zan ye me?"

26 Wo aame kine in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi ŋuwo" man, kine in d'ede orgiso a doŋ duuru kono kane pay geŋ an elkiyo'ŋ Zan yoŋ nebi.»

27 Inkino man Isa onamí an i-ti'n gime, an'de: «Ay ki suune ye.» Wo yode Isa toŋ y'an di ruute, y'ede: «Nun toŋ man n'un ki y' roote ye kay, wede o ele urzi ni d'isiyto suldi enj me.»

Ono ombide a tukk'inŋi sire

28 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Kun ollo taaya ettiyo wo kun d'elkito eego. I d'ede wede soo inkino inŋizí kuuli sire. Yoŋ y'iide'ŋ a ulí ki kabba yi di ruute, y'ede: "Ulo ki nun, anki k'odo k'in ti wollu doome k'inda biŋ.»

29 Yo ulo geŋ yi-ti'n gime onamí, y'ede: "Aha, ni k'ette ye", wo taŋ boolon man i di t'ize attidi, y'a t'iide ki doome me.

30 Man meega y'a iide tukk'ulí wede soo me, wo yi di ruute inkino kay. Man yo ulo geŋ yi-ti'n gime onamí, y'ede: "Eyye mee'ki nun, k'oolo n'a t'ette ki doome me." Wo kacij y'a guune, doome y'a k'iide ye.»

31 Man Isa y'a ruute, y'ede: «Ti diine kane sire geŋ, wee wee i t'ize munda wede meegi yi dihe me?» Kane deero Yawudiyagi an i di'n gime onamí, an'de: «Wede ki kabba.» Inkino man Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec inkino wo n'un di rooto: Kane doŋ sedŋu jibaaye ti erayi doŋ ooniyo ombo bizaŋ t'itadan geŋ, an un uugume ki Moziko Raa te.

32 Ni rootiyto inkino kono Zan Batis y'iido k'ume kune, y'un di gize urzi lekkiyo ere ki diine aa Raa yi dehu toŋ, kun ki d'umbe ye a onamí me, wo de kane doŋ sedŋu jibaaye ti erayi doŋ ooniyo ombo bizaŋ t'itadan geŋ, an d'umbe a onamí me. Wo kune, kun wulle ŋuwo geŋ an umbe me, wo toŋ lekkiyagun kun ki ti gime ye kono kun d'ambe a onamí me.»

Ono ombide a tukki doŋ naabo doome doŋ ulpi (Markus 12.1-12; Lik 20.9-19)

33 «Kun ollo ono ombide ti doolo enno: I d'ede wede doome inkino yi d'iite doome k'inda sundan biŋ. Doome geŋ y'a ti y' ŋuule ti waaya moŋgali, y'a d'ittiba soole ki ŋayyu k'inŋi k'inda biŋ geŋno, y'a d'ippe boy sohuru ki boŋdiyo. Man doome geŋ y'an d'ele ŋuwo an di naabe saŋ yoŋ aggadí y'a t'amba, wo yoŋ tuddí y'a inŋile torguwo.

34 Aame onniyo ki rakku k'inŋi k'inda biŋ t'iina man, y'a igibe doŋ naabadí ki tukki doŋ naabo doome geŋno, kono an i di t'elo aggadí ere k'inŋi k'inda biŋ an rikke te.

35 An iiney man, kane doŋ naabo doome'ŋ an ti'n zidde doŋ naabadí me: soŋ an di y' gusse baadan, soŋ an di y'iide, wo wede k'aduwe an ti y' gikkite ti moŋgali y'a anda.

36 Wede doome'ŋ yi d'igibe doŋ naabadí baadan ti doolo a jiiere doŋ ti poone, wo kane geŋno toŋ doŋ naabo doome an an d'ize inkino kay.

37 K'ita man y'an t'igibe ulí wo y'a ruute t'adda k'addí, y'ede: "Yoŋ enj ulo k'addó, an i d'ottiley."

38 Wo de aame kane donj naabo doome'ŋ ulo an yi wulle maŋ, an d'iise rootiyo ti tuddaŋ, an'de: "Enno ulo wede doome i oopa me! In y'odo kono doome eŋ y'in d'ooapa."

39 Maŋ ulo geŋ an di y' ziiɗa, t'adda doome an di y'irkide ki toogo ki paate, wo an di y'iide.»

40 Maŋ Isa y'a tunde, y'ede: «Inkino geŋ aame wede doome k'inda biŋ y'iina maŋ, y'an d'isa mummino a donj naabo doome geŋ me?»

41 Wo kane deero donj seɗeɗe ti donj i dokkiyo Yawudiyagi geŋ an i di'n gime onami, an'de: «Kane donj ulpi geŋ wede doome y'iido maŋ, yi ki wolla sommagaŋ ye, y'a ti'n t'iɗa wo doome k'inda biŋ geŋ, y'an t'ela a donj doolo an di naaba, wo kane geŋ aggaɗi an i t'ela aame iina ume rakku k'inni k'inda biŋ maŋ.»

42 Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto kune kun gire ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Mokkolo ere donj k'oozige boy an di zidde mentu gette, tode gettiyo a t'ize mokkolo ere majjaanawa a jiiere k'oozige boy te. Munda geŋ iido ti Galmeega Raa,

wo a kine in di wolliyonj munda geŋ i jiiere eego‡.”

43 Kono kamo kun ollo, n'un di rooto: Raa Mozikadi ti beezan y'a-t'amɓa wo y'an t'ela a donj doolo, donj aana isa naabo beehiye ere yonj yi dehu.

44 Wede tuuku y'a t'iira ekki mokkolo gettiyo maŋ, y'a-damba, wo aame mokkolo gette ti-di t'iira a wenda maŋ, t'a ti y' nooguma.»

45 Kane deero donj seɗeɗe ti Pariziyen an illiga ono ombide Isa yi rootiyo geŋno maŋ, an di zuune kereŋ yi rootiyo ti kane me.

46 Inkino maŋ an di dihe urzi an di y' seɗa, wo de an d'urgide a donj duuru kono kane duwo geŋ an elkiyonj Isa yonj nebi.

22

Ono ombide a tukki tarnaape seɗu

(Lik 14.15-24)

1 Maŋ Isa y'an di ruute sey t'ono ombide, y'ede:

2 «Moziko Raa tod' ti deeyiso aa naabo mozigo y'ize tarnaape a seɗu k'ere k'uli.

3 Yi d'igibe donj naabadi an di waako donj yi'ni wiike a tarnaape seɗu k'ere k'uli, wo kane an di-tuugo k'ettiyo me.

4 Inkino maŋ yi d'igibe donj naabadi ti doolo, y'an di ruute, y'ede: “Kun'do kun an rooti a donj ni'ni wiike geŋ, kun'de: Galmeegey y'ede: Ombo ettu t'iide baa, kun t'edi tarnaape seɗu. Bunzarzo ti inŋi bungarid donj bokkidagi iide k'aadumu mozagi ni-wildite.”

5 Wo kane donj yi'ni wiike geŋ seezan ye, an di tiipe wede tuuku tonj k'ume naabadi naabadi, sonj k'adda doomizi, sonj k'ume suukadi

6 wo donj sonj an di zidde donj naabo mozigo, an an d'ize ulsu wo an a di'n iide.

7 Inkino mozigo y'a gulkuwe, y'a igibe asigiryagi an t'iido kane donj i t'iide donj naabadi, wo geegirzan an a-t'uuyo.

8 Maŋ y'an di ruute donj naabadi, y'ede: “Ombo tarnaape seɗu ettu t'iide, wo de kane donj ni'ni waaku geŋ an ki t'iide ye k'ombo me.

9 Inkino maŋ kun'do k'urziyagi k'okkime, wo donj pay kun t'ooney a daanagun geŋ kun ti'n waaki an d'isa tarnaape seɗu.”

‡ 21:42 21.42 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.22-23.

¹⁰ Doŋ naabo geŋ an d'ingile k'urziyagi k'okkime, wo doŋ an uune pay a daanadan geŋ an ti'n wiiko, doŋ beehiye ise doŋ ulpi toŋ maŋ. Geŋ inŋkino biino ki tarnaape seedu duwo an d'ũune boo.

¹¹ Saŋ maŋ mozigo yi-t'iide adda biino y'a-t'eese doŋ yi'ni wiiko, aame geŋ yi woliyo maŋ wede soo yi ki t'usso'ŋ kalle ki tarnaape seedu ye.

¹² Mozigo yi di ruute, y'ede: "Lanze ki nun, kee ki-t'iido daa kalle ki tarnaape seedu mummino me?" Wo yo wede geŋ y'a k'ihina bizi ye.

¹³ Inŋkino maŋ mozigo y'an di ruute doŋ naabo, y'ede: "Wede eŋ kun yi soodo, kun ti kettite beydi ti zoŋdi wo kun di sedfi ti paate adda zimolo, uune wede ki d'ollite m'oolo wo k'aadumu sina."»

¹⁴ Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Ki kotto doŋ Raa yi'ni waaku kane baadan, wo de doŋ yi biire i-t'etta Mozikadi kane baata.»

Elīyo jibaaye a mozigo goole ki Romen

(Markus 12.13-17; Lik 20.20-26)

¹⁵ Inŋkino maŋ kane Pariziyen an a d'irga siidan, an di ruute a tukk'Isa kono an i t'ekka ikka t'urzi k'onamí.

¹⁶ Saŋ maŋ an d'igibe doŋ miibi ti diine sanalliyagan ti kane doŋ a ita k'Erod. An iide'ŋ an i di ruute a Isa, an'de: «Wede dooyisadey, ay suune kee ki rootiyo ono doŋ d'erec, ki dooyiso urzi Raa t'ono doŋ d'erec, ki k'orgiso eda duwo ye, wo ki'ni woliyo duwo geŋ pay kaŋ soo.

¹⁷ Inŋkino k'ay ki ti rooti doo, elkiyada moo a ono eŋ me: A urzi k'oogiradin miŋ jibaaye a mozigo goole ki Romen geŋ k'eliyo kunuŋ, k'eliyo ye ko?»

¹⁸ Wo Isa metiŋkadan y'a ti zuune, maŋ y'an di ruute, y'ede: «Kune doŋ biziguŋ sire sire, de ki moo me kun o d'ekkiyo ikka me?»

¹⁹ Kun o k'eeli soŋko tamma ere k'eliyo jibaaye n'a ki wolle do?» Maŋ an i-d'eele tamma soo.

²⁰ Wo Isa y'anni tunde, y'ede: «Undiso ti suma ekki tamma ette k'aaye?»

²¹ Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Ki mozigo goole ki Romen.» Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Inŋkino maŋ munda wede ki mozigo goole ki Romen yoŋ ki yode, kun i y'elo, wo munda wede ki Raa yoŋ ki yode, kun i y'elo.»

²² Aame an illiga ono geŋno maŋ, an di ziida giggiran. Maŋ kane an di y'iili a umayí, an d'ingile.

Tondiyo a urzi baldiya

(Markus 12.18-27; Lik 20.27-38)

²³ A onniyo gettiyo batum doŋ miibi ti diine doŋ an'ni waaku sundan Saduseyen geŋ, an d'iide sirpa k'Isa. Kun suune kane Saduseyen an rootiyo doŋ i t'inda geŋ an ki ti balda ye. Inŋkino Isa an di y' tunde, an'de:

²⁴ «Wede dooyisadey, Muusa yi riije ti kaaga adda mattup k'oogoro, y'ede: "Aame wede yi ziida erewo wo y'a inda daa magiŋe maŋ, mandaayawa gette leemadi y'a ti seeda kono an t'ehe inŋni a suma ki wede inda geŋno*."»

²⁵ Inŋkino aakede di kaye i d'ede zemba kane sarat. Wede ki poone geŋ y'a ziida erewo wo y'a inda daa magiŋe, inŋkino leemadi wede ki sirwe y'a ti ziida mandaayawa gette.

* **22:24 22:24** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 25.5-6. Di Yawudiyagi leema yi ziida erewo wo y'inda daa magiŋe maŋ, leemadi y'a ti seeda, wo ulo wede an t'eha ki kabba geŋ, an i di zaape sundi a suma ki leema wede inda geŋno, wo korbitayi toŋ a yode.

26 Wo leema genno ton y'a inda daa magiƙe kay, wede k'aduwe ton injkino, man kane zamba sarat gen an ti duude wo an t'inda pay.

27 Aame kane sarat gen pay an t'inda man, tode erewo gettiyo ton t'aa d'inda.

28 Injkinon man a onniyo ere don i t'inda an ti balda gen, ti diine kane don sarat gen erewo gette t'aasa k'aaye, kono kane pay gen min kulutu me?»

29 Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Kune kun ti digge a elkiyagun, kono kun ki'n suune ye ita k'ono don an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, ise toogo Raa ton man.

30 Derec, a onniyo ere don i t'inda an ti balda gen, kuuli ti erayi an ki sedda tuddan ye baa, wo de an di lekkey daa seddu aa maaleekiyaƙi a kandaane.

31 Wo a urzi baldiya ki don i t'inda gen, ki kotto kun gire ono don an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

32 «Nun Raa k'Ibirayim, k'Isaaka wo ki Yakup†.» Isa y'a ruute sey, y'ede: «Raa gen yon Raa ki don unto ye, yon Raa ki don zeere‡.»

33 Kane don duuru illiga dooyisadi gette, an i zida an di biyiso biyiso baa.

Urzi k'oogoro wede goole a jiire
(Markus 12.28-34; Lik 10.25-28)

34 Aame Pariziyen gen an illiga Saduseyen Isa y'an iide, bizaƙan an ki ti y'ohine ye man, kane an iide n an t'ugiye kan soo.

35 Wo wede soo ti diinayan, yon wede suuniyo k'oogoro, y'a d'iide sirpa k'Isa, yi dehu yi-d'ekke ikka t'urzi k'ono, wo y'a yi tunde, y'ede:

36 «Wede dooyisadey, adda mattup k'oogoro Muusa, urzi k'oogoro wede goole a jiire tuuku me?»

37 Isa yi di'n gime onami, y'ede: «"Ki geyyo Galmeega Raaza ti adda pay, ti unda pay wo ti elkiyada pay§."»

38 Gen urzi k'oogoro wede goole a di jiire pay.

39 Wo enno wede ki sirwe ton, yon goole aa bakadi kay, «Ki geyyo bakada aa ki geyyiso tudda batum*.»

40 Ono don pay an riije ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa, ti don ki nebiyagi gen, toogadan tin urzi k'oogoro sire enno.»

Almasi ti Dawut
(Markus 12.35-37; Lik 20.41-44)

41 Koore kane Pariziyen an lekkiyo ogiyo gen, Isa y'an di'n tunde, y'ede:

42 «Elkiyagun moo me a tukki Almasi Raa yi biire me? Yon y'addo ti biza bumbu k'aaye?» Kane an i di'n gime onami, an'de: «Yon y'addo ti biza bumbu Dawut.»

43 Isa y'an di ruute, y'ede: «De gen mummino Dawut t'urzi k'Unde Raa y'a yi wiike Almasi "Galmeegi" me? Ni rootiyo injkino kono Dawut y'a ruute ti kaaga, y'ede:

44 «Galmeega Raa yi di ruute a Galmeego, y'ede:
K'edi ki-koona a ammidado kino,

† 22:32 22.32 Kun wollo adda mattup ki Egzod 3.6. ‡ 22:32 22.32 Isa yi rootiyo, Raa gen yon Raa ki don unto ye, yon Raa ki don zeere: i-kaza kane don ado Ibirayim, Isaaka wo Yakup gen an t'inda ti kaagine ozzinagi baadan ki poone Raa yi di roota a Muusa fotto. Aame yi rootiyo kane zeere man, gen i-kaza baldiya ede. § 22:37 22.37 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.5.

* 22:39 22.39 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

bini donj k'aduzá n'an isa aa munda ki bita ti dandí zondá†.”

⁴⁵ Injino man Dawut yi yi waaku Almasi “Galmeega.” De geñ mummino Almasi y'a adfo ti biza bumbu Dawut danjal me:‡»

⁴⁶ Ti diine kane Pariziyen, wenda soo tonj i di kime onamí umbo. Wo ti onniyo gettiyo an d'urgide, an di y' tondite ti doolo sey me.

23

*Tookiyo kuude donj duuru ekki Pariziyen
(Markus 12.38-40; Lik 20.45-47; 11.39-52)*

¹ Sañ man Isa y'an di ruute donj duuru ti sanalliyagi, y'ede:

² «Donj suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, an d'ede urzi ki dooyiso k'oogoro Muusa.

³ Injino man kun ollo onaman wo munda wede an un ruute geñ kun t'iso. Wo de a urzi naabadan kun ozire ye, kono munda wede an dooyiso geñ an ki sooru eego ye.

⁴ Kane geñ an di'n isiyo duwo ki toogo an di daane urziyagi k'oogoro donj ti doolo kane batum an a zaapu t'eedan t'ekki donj ki Raa, sarkiyatú oone aakede an kettiso attidí an a di zaapu a dar duwo. Wo de a attidí geñ, kane batum ti yilsadan soo tonj an ki dehu an a ki botte ye ki noogiyo duwo geñ me.

⁵ Kane geñ naabadan pay gette an isiyo kono duwo an di'n wolle. Injino an d'isiyo munda aakede laaya a ise goole ti donj ongo an t'eliyto mattup k'oogoro adda an a di kettiso a zumbaman wo a maydayzan*, wo a boha kallagan tonj an a d'isiyo gozubo sonhirti i ceeriyot.

⁶ Adda tarnaapagi a ume k'ombo, an geyyiso an koone a ume wede suma, wo adda boydi donj in di dooyiso, an geyyiso an koone a ume wede suma pay.

⁷ A bere donj duuru tonj, an dehu duwo an di'n t'eesite ti ottilso, wo an di'n waake “Wede dooyiso, wede dooyiso.”

⁸ Wo kune ti diinagan wenda y'oyya ye an di y' waake “Wede dooyiso” me, kono kune pay minj zamba kanj soo, wo wede dooyisagan minj yonj soo danjal.

⁹ A siido ette wenda soo tonj kun di y' waake “Meegey” umbo, kono kune un d'ede Meega soo danjal, yonj a kandaane.

¹⁰ Wo kune ti diinagan wenda y'oyya ye an di y' waake “Mozigo” me, kono kune un d'ede Mozigo soo danjal, yonj Almasi Raa yi biire.

¹¹ Wede goole a jiire ti diinagan geñ minj yi koona wede naabo ki kune.

¹² Wede tuuku tuddí yi ti koliyo man, yonj geñ Raa y'a y'isa nenku, wo wede tuuku tuddí yi ti t'isiyo nenko man, yonj geñ Raa y'a y'isa goole.»

Dabar a kane donj suuniyo k'oogoro ti Pariziyen

† 22:44 22.44 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1. ‡ 22:45 22.45 Mummino Almasi y'a adfo ti biza bumbu Dawut danjal me: Geñ i-kaza Almasi y'etto ti sirpa Raa, ti biza bumbu Dawut danjal ye. * 23:5 23.5 Munda aakede laaya an t'eliyto mattup k'oogoro adda: I-kaza munda wede kane Yawudiyagi donj i seedu urzi Raa zakidí geñ an okkime ki baace an t'eliyo mattup k'oogoro ere ki Raa adda, an di kettiso a maydayzan wo ti zumbaman, t'urzi geñ an d'elkiyo a oogoro gette. Kun wollo adda mattup ki Egzod 13.1-16 wo Deeterenom 6.4-9; 11.13-21. † 23:5 23.5 Kane Yawudiyagi donj i seedu urzi Raa zakidí geñ, a booha kallagan an a d'isiyo gozubo sonhirti ki kuube wede fici, t'urzi geñ an d'elkiyo a oogoro ere ki Raa. Kun wollo adda mattup ki Nombire 15.37-41.

¹³ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kune'n a duwo kun an t'appiya a biza k'ettiyo ki Moziko Raa te. Kune batum min kun ki t'ettiyo ye, wo a d'ofon i dehu i-t'ette gen kun an t'eegirso.

¹⁴ Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kune'n bey mandaydayi kun t'ombo pay, wo kun eesiyo tondiyo Raa man ki noko nokot, kono duwo an un di'n wolle. Kono kamo booragun t'a kooney wehini a ceerey.]

¹⁵ Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kune'n k'ume tuuku ton kun d'engilso torguwo, a siidfo wo t'ekk'ahu pay, k'ooniyo wede soo danjal yon Yawudusu ye wo kun d'isiyo y'a t'ise Yawudusu. Wo aame yi t'isiyo Yawudusu man, kun di y'isiyo wede i t'iide k'ettiyo k'adda k'uwwo i d'ooliyo tan sire a jire ti ere ki kune batum.

¹⁶ Dabar a kune d'ofon aa konzayi i dokkiyo duwo, kun di rootiyo, kun'de: "Aame wedusu y'alzu ti Boy Raa man, yon gen onami yi ki'n ziida zakidi ye ton i k'ise munda ye, wo aame y'alzu ti dap ere adda Boy Raa man, yon gen i dehu onami y'anni seeda zakidi."

¹⁷ Kune d'ofon elkisagun umbo wo aa konzayi, a jire min dap kunun Boy Raa wede i-ti t'isiyo dap gette kamilen a daana Raa ko?

¹⁸ Wo kun di rootiyo sey, kun'de: "Aame wede y'alzu ti ume sefeke man, yon gen onami yi ki'n ziida zakidi ye ton i k'ise munda ye, wo aame y'alzu ti munda sefeke zaapu ekk'ume sefeke genno man, yon gen i dehu onami y'anni seeda zakidi."

¹⁹ Kune d'ofon aakede konzayi no, a jire min munda sefeke kunun, ume sefeke wede i-ti t'isiyo sefeke kamilen a daana Raa ko?

²⁰ Gen inkino wede y'alzu t'ume sefeke man, gen y'alzu t'ume sefeke genno wo ti suldi pay don eego.

²¹ Wede y'alzu ti Boy Raa man, gen y'alzu ti Boy genno, wo ti Raa wede i lekkiyo adda pay.

²² Wo wede y'alzu ti kandaane man, gen y'alzu ti kaakido moziko Raa wo ti Raa wede i lekkiyo eego batum.

²³ Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kune'n a urzi zakka, kun d'eliyo zakka a Raa ki ita suldi don sunni sunni i d'eliyo unsuwo a zaami, ise puutagi don ki zaami ton man. Wo de suldi don a jire adda k'oogoro ki Raa, aakede munda wede kun d'ise ki diine a duwo, isiyo k'adde koduwo a duwo, ti seedu daayum zakidi a urzi Raa, kane gen kun d'ooliyo a kese. Ki too man ki poone kane genno don kun d'ozire eego me, wo suldi don sunni sunni ton kun ki'n ooli ye.

²⁴ Kune d'ofon aa konzayi i dokkiyo duwo, kune aame kun sobo ahu gen, tuude yi tooriro ton kun di y'ambu, wo kacin zinzo ton kun ti soho.

²⁵ Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kune'n kulso ti bogoro kun t'opilso daaran beehiye, wo adda'n doniyo soo ti tama wo ti suldi don ulpi tuddugun i dehu.

²⁶ Kune Pariziyen don aakede konzayi no, ki poone kulso kun t'opilo addutu kamilen doo min, inkino man dartu ton a-t'isa kamilen pay.

²⁷ Dabar a kune d'ofon suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'ofon bizigun sire sire! Kun deeyiso aa muuziyagi don an an t'eliyo buuye tuware[†] k'a

[†] 23:27 23.27 Muuziyagi ki Yawudiyagi gen an an t'eliyo buuye tuware, kono a didfo ton k'a ti wolle kere, k'a ki ti kili t'eego ye. Wo son a urzi k'oogoro aame muuzo ki ti butte man, a ki ti k'ise kee wede ganigi a daana Raa. Kun wollo adda mattup ki Nombire 19.16.

wolle beehiye, kaciŋ t'adda'ŋ ôoniyo boo t'ossagi ki d'oj i t'inda, ti ita suldi d'oj pay ruumiyo.

²⁸ Wo kune toŋ inŋkino, a eda d'uwo kun ti t'isiyo tuddugun kune ki diine a daana Raa, kaciŋ bizigun sire sire wo addugun ôoniyo boo ti suldi d'oj ulpi.

²⁹ Dabar a kune d'oj suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, kune d'oj bizigun sire sire! Kun aabudu muuziyagi majjandani ki nebiyagi ti kaaga, wo a kane d'oj ki diine muuziyagan kun ti'n raaniya murkic ti buuye,

³⁰ wo kun d'eesiyo: "Aame ti eda moŋgidagey geŋ kaye ede maŋ, ay a ki ti kette kaŋ soo ye ti d'oj tôwwo nebiyagi me."

³¹ A onamgun ti suldi d'oj kun isiyo geŋ, i-kaza kune itagun soo ti d'oj iide nebiyagi me.

³² De inŋkino maŋ, kun d'odo t'inŋkino aakede ki maawugun g'aaze!

³³ Kune aa mimbayi wo d'oj ulpi aakede maŋkikagi, ki kotto kun ki t'alda ye, booro t'un di'n seefda k'adda k'uwwo.

³⁴ Kono kamo kun ollo, n'un t'igibo nebiyagi ti d'oj suuniyo k'oogoro, wo d'uwo d'oj un di'n dooya urzi Raa. Doŋ soŋ kun ti'n t'ida, d'oj oŋgo kun ti'n taakita ekk'inda d'oj zappu ekk'eeban kaŋ tontilko, d'oj oŋgo soŋ kun di'n gorpipa ti marpa adda boyd'i d'oj kun di dooyiso, wo kun di'n limmita geeger ti geeger.

³⁵ T'ume k'eesiyo duniya bini aŋki, kune Yawudiyagi kun iide d'oj ki diine baadan, wo kono ki puuzadan gette kune Raa y'un ti'n t'ela dangay. Ki poone kun iide Abel wede ki diine, saŋ d'oj ti doolo bini Zakari ulo Barasi wede kun y'iide adda booro Boy Raa, a diine Boy Raa ti ume sefeke.

³⁶ Derec inŋkino wo n'un di rooto: Kane d'oj aŋkenŋo eŋ Raa yi ti'n t'ela dangay kono ki puuzo kane pay gette.»

Môolo k'Isa kono Zeruzalem

(Lik 13.34-35)

³⁷ «Wayya kune d'oj Zeruzalem no! Wayya kune d'oj Zeruzalem no! Kune d'oj i tôwwito nebiyagi, wo d'oj Raa y'un akkisa kun ti'n kakkisa ti moŋgali kun ti'n tôwwo. Nuŋ taŋ baadan baadan n'a dihe n'un ti'n tusse aa ôso ti tussiyô inŋitú adda kambartú, wo de kun ki dihe ye!

³⁸ Inŋkino maŋ boygun Raa y'un di y'oola[§].

³⁹ Wo kun ollo n'un di rooto, ti aŋki nuŋ kun ki n' wolla ye baa, bini a t'ida onniyo ere kun di rooto: "Beeko Raa ti koona a ekki wede ettiyo ti suma Galmeega Raa*."»

24

Ono a urzi ruugiyo Boy Raa

(Markus 13.1-4; Lik 21.5-7)

¹ Isa yi t'udde t'adda booro Boy Raa wo yi dehu y'engile maŋ, kane sanalliyagi an a d'iide sirpadí kono an i di kize majjaanika k'oozige Boy Raa.

² Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Pay eŋ kun wolliyô de'ŋ? Wo derec n'un di rooto, mukkolo soo toŋ t'ekki bakatú i ki lekka ye, pay a ruuga.»

Eesiyo ki dabar ere baadan

§ 23:38 23.38 Kun wollo adda mattup ki Zeremi 22.5. * 23:39 23.39 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.26.

³ Isa y'iiney ekki morkkolo k'Inda k'Olibiye, man y'a-guune siidi. Aame geŋ sanalliyagi an a d'iide sirpadí wo an di y' tunde, an'de: «Kee k'ay ki ti rooti d'oo, suldí geŋ an aana woogo me? Wo moo me munda wede a kiza urzi kamadá ti onniyo ere duniya ti d'anga me?»

⁴ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Kun koono mentikagi, wenda soo toŋ y'un ti'n daggá ye.

⁵ Derec, i d'etto d'ofŋ baadan an t'ambo sundó, wede tuuku toŋ y'a t'eesa: "Nuŋ Almasi Raa yi biire!", wo kane geŋ an di daggá d'uwó baadan.

⁶ Kun d'olliga tarkuuse ki arka goppon, wo kun d'olliga rabila k'arka dokki. Aame geŋ kun koono mentikagi, kun addira ye. I dehu suldí geŋ an d'aane, wo aame geŋ a ki t'isa d'angiya duniya ye botto.

⁷ Doŋ siido soo ti siido soo te an d'eyya ti tuddan, d'ofŋ mozigo soo ti mozigo soo me an d'eyya ti tuddan kay. I d'isa mosogo ti ŋoŋŋirso siido adda siidiyagi baadan.

⁸ Wo kane suldí pay geŋ, aakede kakkisa ere ki poone k'erewo addutú i t'umbe k'ehiyo.

⁹ Inŋkino man d'uwó an un di'n t'ela bey d'ofŋ k'adugun kono an un di'n dabira wo an un ti'n t'ida. Wo kane d'ofŋ siidiyagi pay an un di'n olmidá kono kun umbe a sundó.

¹⁰ Aame geŋ d'ofŋ baadan urzi zaapu k'addan a nuŋ an d'oola, kane geŋ an d'odfipa ita tuddan ki secdfuzan, wo an d'olmidá tuddan.

¹¹ I d'addá d'ofŋ baadan an ti t'isa tuddan aa nebiyagi, wo kane geŋ an daggá d'ofŋ baadan.

¹² A ume tuuku toŋ suldí d'ofŋ ulpi geŋ an d'aagila k'aagulu, inŋkino geyyiso tudde toŋ t'a t'isa baata.

¹³ Wo de wede y'a ziida zakidí a urzizó bini d'angu man, yode geŋ Raa y'a y'utta.

¹⁴ I dehu Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa gette an di kizite adda siidiyagi pay, wo kane ita d'uwó pay toŋ an di t'olliga ti kuudan d'oo min, san duniya t'a d'anga kollo.»

Onniyagi d'ofŋ etto ki dabar baadan
(Markus 13.14-23; Lik 21.20-24)

¹⁵ «Kune kun di wolla munda wede ulsu k'a y'azzira wo yi lattiya, geŋ a-t'etta a ono d'ofŋ ti kaaga nebi Daniyel yi ruute, munda geŋ an ti y' zaapa adda Boy Raa a ume wede kamilen. Wede i gariya ono eŋ eedí ti'ni soodó beehiye.

¹⁶ Aame geŋ kane d'ofŋ adda siido Ziide an t'ombo k'ekki monŋali.

¹⁷ Wede y'a ti gili yi-guune t'ekki dangayadí* man, yoŋ geŋ yi-d'eega ambu munda adda dangay ye, yi t'ombo.

¹⁸ Wo wede yoŋ adda doome man, yi t'ombo, yi kima boy ambu kallayí wede goole ye.

¹⁹ A onniyagi geŋ aasa dabar baadan a kane erayi d'ofŋ mahuwagi ti d'ofŋ inŋnizan an oodiyo!

²⁰ Kun tondo Raa kono okkagun t'a k'isa a ume reele, ise a onniyo ere ki puukiyadin ye.

²¹ Inŋkino man dabar gette t'aasa ooŋe baadan. T'ume k'eesiyo duniya bini ankeŋŋo, dabar inŋkino i k'ize ye, wo ki d'aana toŋ i k'isa ye.

* **24:17 24.17 Yi-guune t'ekki dangay:** I-kaza a siido k'Iziryel geŋ d'uwó dangayd'ayzan awhizan patal, kono a ume muno an a di koliyo t'eego, an di lekkiyo wo an d'isiyo naabadan.

²² Aame onniytagi donj ki dabar geɗ Raa y'a ki'n ihira goppon ye manj, wede tudde soo tonj umbo a lekka zeere me. Wo ki kotto onniytagi geɗ y'an ohira goppon kono donj yi biire ki yode.

²³ Injino manj aame wenda y'iisa: "Almasi Raa yi biire, yonj a enno!" ise "Yonj a ummey!" manj, kune onami kun amba ye.

²⁴ Ni rootiyo injino kono i d'adfa duwo an ti t'isa tuddan aa Almasi Raa yi biire, wo ti duwo an ti t'isa tuddan aa nebiyagi. Kane geɗ an d'isa suldi k'armika ti suldi donj i ceeriyo eego, aame urzi ede manj kane an di dagga duwo donj Raa yi biire ki yode, wo an ki d'aana ye.

²⁵ Kun ollo, suldi enj n'un ti'n ruute ki poone an d'aana.

²⁶ Injino manj, aame an un ruuta, an iisa: "Kun ollo, Almasi Raa yi biire, yonj adda balda!" manj, kun'ta ye, ise wenda y'un ruuta, y'iisa: "Kun ollo, yonj yi t'umbida a enno!" tonj manj, kun amba ye a onami me.

²⁷ Derec, aa kun wolliyi mizzi y'omile i-ti tooriyo kandaane ti kese peedo ge-koliyo bini peedo k'ooriyo geɗ, aaniya ki nunj wede an n'ehe aa ulo wede enno tonj, t'aasa injino kay.

²⁸ A ume wede nuune yi t'udiga geɗ, zumbi tonj ti t'ogiya anjengenno.»

Kama ki yo wede an y'ehe aa ulo wede

(Markus 13.24-31; Lik 17.23-24; 21.25-31)

²⁹ «Onniytagi donj ki dabar geɗ an t'ingila lewwet manj, peedo ti ki toora ye, tere yi ki toora ye, moldali an silfita ti kandaane, wo suldi donj an d'ede toogo a kandaane, Raa y'a ti'n gozziga.

³⁰ Aame geɗ a kandaane i d'isa munda a kiza kama ki nunj wede an n'ehe aa ulo wede enno. Injino ita duwo pay adda duniya an fillita mo'olo wo an di n' wolla nunj wede an n'ehe aa ulo wede enj, ni kama ti kandaane ekki dondirso ti toogo ere pay wo ti daryika ere o d'ede.

³¹ Maaleeka y'a baaha parre ti kandaane, n'a t'igiba maaleekiyagó k'adda siidiyagi donj a duniya itatu pide, an di t'ogiya donj ni biire.»

Ono ombife a tukki tormo

(Markus 13.28-31; Lik 21.29-33)

³² «Kun wollo wo kun elko a ono ombife donj a tukki tormo ettiyo: Aame tormo t'eesiyo od'dize wo puutagutu eesiyo roobiyo manj, geɗ kune kun suune adda k'addugun kizini yonj goppon.

³³ Geɗ injino kay, kune tonj kun wulla suldi pay geɗ an iina manj, kun suuno kama ki nunj wede an n'ehe aa ulo wede enj tod'te goppon, aakede nunj a biza bumbugun.

³⁴ Derec injino wo n'un di rooto: Donj anjengenno enj an ki ti t'inda pay ye, ki poone suldi pay geɗ an d'aana me.

³⁵ Kandaane kane ti siido an t'engila, wo kane onamo an ki t'engila ye, an di lekka ki daayum.»

Raa siidi i ti suune onniyo te

(Markus 13.32,35; Lik 17.26-27,34-35; 12.39-40)

³⁶ «Wo suldi geɗ an aana a onniyo tuuku koo, a peedo ere tuuku koo manj, i suune yode Meega Raa siidi. Wenda doolo yi ki suune ye, ise maaleekiyagi a kandaane, ise Ulo Raa tonj manj.

³⁷ Munda wede ize ti kaaga a ozzinagi donj ki Nowe geɗ, a kama ki nunj wede an n'ehe aa ulo wede enno tonj, aasa injino kay.

³⁸ Adda k'onniytagi donj ti kaaga ki poone mizzi goole y'a koppa, ahu an t'ooma siido geɗ, duwo an d'ombo, an sobo, an sefdu ti tuddan bini onniyo ere Nowe yi-t'iide adda tooko ere meeda a jiire.

³⁹ Kane ulbaŋ an k'oofiyo a munda ye bini mizzi goole y'a guppe, ahu an t'iimi siido, inŋino d'uwu geŋ pay an t'inda adda k'ahu†. Geŋ aasa inŋino kay a kama ki nuŋ wede an n'ehe aa ulu wede eŋ me.

⁴⁰ Inŋino maŋ kuuli sire kane adda doome soo, wede soo geŋ an di y'amba wo wede soŋ an di y'oola.

⁴¹ Erayi sire an massu kaŋ soo, ere soo an ti t'amba wo ere soo an di t'oola.

⁴² Inŋino kun lekko zeere, kono kun ki suune ye onniyo ere tuuku nuŋ Galmeegugaŋ ni kimo te.

⁴³ Ono eŋ kun ollo kofuwo: Aame wede boy geŋ yi suune peedo ere tuuku a diddo wede k'oogire y'etto maŋ, y'a lekke zeere, yi k'ooli wede k'oogire yi-ki t'ette k'adda boozí ye.

⁴⁴ Geŋ inŋino kune toŋ maŋ kun koono mentikagi, kono nuŋ wede an n'ehe aa ulu wede eŋ, n'etto a peedo ere tuuku kun ki ti suune ye.»

Wede naabo i seedu zakidí a naabadí
(Lik 12.42-46)

⁴⁵ «Inŋino maŋ wede naabo wede i seedu zakidí a naabadí wo i-d'ede elkiyo geŋ, a yode geŋŋo galmeegí yi oola attidí pay ki doŋ naabadí onŋoŋ me, kono y'an t'ela ombadaŋ aame peedo t'iida maŋ.

⁴⁶ Unsuwo a wede naabo geŋ me, aame galmeegí a kamadí yi y'uuna y'isiyo naabo gettiyo maŋ.

⁴⁷ Derec inŋino wo n'un di rooto: Wede inŋino geŋ galmeegí yi di t'ela attidí ki suldízi pay a beezí.

⁴⁸ Wo de aakede wede naabo ulsu geŋ y'ilka adda k'addí, y'iisa: "Galmeegó eŋ yi t'úso",

⁴⁹ wo yi t'iida taazu doŋ an naabiya kaŋ soo, wo yi t'ussa a ombo ti sobito t'eebí doŋ i sobo i ceeriyo eego.

⁵⁰ Maŋ galmeegí y'a aana a onniyo ere wede naabo geŋ yi k'elkiyo ye, wo a peedo ere yi ki ti suune ye.

⁵¹ Galmeegí yi di t'ela daŋgay ere zakidí wo yi-t'ela aggadí aa ki doŋ bizaŋ sire sire, a ume wede ki dollite moolo wo k'aadumu sina.»

25

Ono ombide a tukki konazi koomat

¹ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Inŋino maŋ Moziko Raa tod' ti deeyiso aa naabo konazi kane koomat an di zikiti lampiyagaŋ an t'iide okkime ki kule yi seedu erewo.

² Ti diine kane konazi geŋ, doŋ paat soŋ elkiyadaŋ umbo wo doŋ paat soŋ an d'ede elkiyo.

³ Kane konazi doŋ elkiyadaŋ umbo geŋ lampiyagaŋ an t'úunite t'egey wo ti doolo an a ki d'umbe ye a beezaŋ me.

⁴ Wo kane konazi doŋ an d'ede elkiyo geŋ, lampiyagaŋ an t'úunite wo an a d'iipe egey adda kuŋgilagaŋ.

⁵ Wo yo wede i seedu erewo geŋ yi-t'usso y'a k'iina kesiko ye, inŋino maŋ kane konazi geŋ moone t'an di n'ziida pay, an d'udige kuy.

⁶ A diddo meeda maŋ an d'illiga dollé, an'de: "Kun ollo, kule wede i seedu erewo y'ettiyo! Kun t'adfi okkimayi!"

† 24:39 24.39 Taaya ki Nowe k'a ti t'oone adda mattup ki Zenez 6.9-7.24.

7 Injino maŋ kane konazi pay geŋ an t'innite wo lampiyagaŋ an di'n ikkima.

8 Kane doŋ elkiyadaŋ umbo geŋ, an tunde a bey doŋ an d'ede elkiyo, an'de: "Kun ay eeli egayguŋ kono lampiyagey i t'unto."

9 Wo kane doŋ an d'ede elkiyo geŋ an di'n gime onamaŋ, an'de: "Aha, in ki t'ida ye! Kun'do k'ume k'owilte, kun owili a kune me."

10 Kane an d'ingile an d'owilo egey me, kooore geŋ yo kule wede i seedu erewo, y'a iina. Maŋ kane konazi doŋ paat i t'ikkima tuddaŋ geŋ, an t'iide k'adda boy tarnaape seedu ti yode kaŋ soo, wo biza y'an t'ippe ti kerle.

11 Saŋ maŋ kane konazi doŋ elkiyadaŋ umbo geŋ an d'iina, an d'iise doŋllite, an'de: "Galmeegey, Galmeegey, k'ay t'ohon!"

12 Wo de yon y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: "Derec injino wo n'un di rooto: Kune aŋ wenda n'un ki'n suune ye."*

13 Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Injino maŋ kun lekko zeere, kono onniyo tuuku ise peedo tuuku ere n'etto kun ki ti suune ye.»

Ono ombide a tukki doŋ naabo afo

(Lik 19.12-27)

14 «Wo soŋ Moziko Raa gette tod' ti deeyiso aa naabo wede boy injino, yi dehu y'enigile torguwo. Ki poone y'a engila geŋ, y'a wiike doŋ naabadi y'an d'ooli laalayí a beezan.

15 A wede soŋ yi d'ele tammiyagi ki dap dupu paat, a wede soo yi d'ele tammiyagi ki dap dupu sire wo a wede soŋ yi d'ele tammiyagi ki dap dupu soo*, a wede tuuku toŋ yi-d'eele a toogadi toogadi, maŋ yon tuddí y'a ingile.

16 Wede galmeegí yi ele tammiyagi dupu paat geŋ, kesiko y'a ingile yi naabiya eego t'aa d'aagulu wo y'a d'uune t'eego tammiyagi dupu paat sey.

17 Wede galmeegí yi ele tammiyagi dupu sire toŋ injino, y'a ti niibe y'a d'uune t'eego tammiyagi dupu sire.

18 Wo wede galmeegí yi ele tammiyagi dupu soo geŋ, y'a ingile y'iide'ŋ yi d'ittiba oldé a siido wo soŋko galmeegí yi-t'umbida adda.

19 Galmeeki doŋ naabo geŋ yi likko bini maŋ, saŋ y'a aaho wo y'a dihe y'a wolle soŋko ere doŋ naabadi an i di t'ele.

20 Wede galmeegí yi ele tammiyagi dupu paat geŋ, y'a d'iide sirpadi, yi-d'ele tammiyagi dupu paat doŋ y'uune t'eego geŋŋo, wo yi di ruute, y'ede: "Galmeeki nuŋ, kee k'o iili tammiyagi dupu paat n'a niibe, n'aa d'uune tammiyagi dupu paat ti doolo, aŋkeŋ eŋŋo ki wollo."

21 Maŋ galmeegí yi di ruute, y'ede: "Geŋ koduwo kee wede naabo beehiye ki seedu zakidi a naabada, kee a naabo ere booloŋ gettiŋ k'a ti ziida zakidi, aŋkeŋ n'a-ki ti zaapo a naabo ere baadaŋ. K'edi, k'isa unjuwo ti nuŋ galmeegá."

22 Saŋ maŋ wede galmeegí yi ele tammiyagi dupu sire geŋ, y'a d'iide sirpadi yi di ruute, y'ede: "Galmeeki nuŋ, kee k'o iili tammiyagi dupu sire n'a niibe, n'aa d'uune tammiyagi dupu sire ti doolo, aŋkeŋ eŋŋo ki wollo."

23 Maŋ galmeegí yi di ruute, y'ede: "Geŋ koduwo kee wede naabo beehiye ki seedu zakidi a naabada, kee a naabo ere booloŋ gettiŋ k'a ti ziida zakidi, aŋkeŋ n'a-ki ti zaapo a naabo ere baadaŋ. K'edi, k'isa unjuwo ti nuŋ galmeegá."

* 25:15 25.15 *Tammiyagi ki dap dupu soo*: I-kaza gurus baadaŋ suma wedusu y'a naabe k'ozzine koomat.

24 Manj wede galmeeği yi ele tammiyagi dupu soo geŋ, y'a d'iide sirpadı yi di ruute, y'ede: "Galmee'ki nuŋ, ni suune kee wehini a naabo me, ki d'aydu a ume wede ki ki giira ye, wo ki sokiyo a ume wede ki ki zire ye toŋ maŋ.

25 Inkino n'a urgide, n'iide'ŋ ni d'ittiba olde a siido, tammiyagi dupu soo geŋ ni t'umbida adda, anken laalayá enno ki wollo."

26 Wo galmeeği yi di'n gime onamı, y'ede: "Kee wede naabo ulsu wo golge, ki suune ni d'aydu a ume wede ni ki giira ye, wo ni sokiyo a ume wede ni ki zire ye.

27 Inkino ki moo me soŋkadó k'o gi di ziipe adda banŋi ye me, t'o d'aagila, a kamadó geŋ n'iido n'a-t'ambe ti jugulu."

28 Inkino y'an di ruute a kane doŋ a sirpadı geŋ, y'ede: "Tammiyagi dupu soo geŋ kun ti soodo, kun i elo a wede i-d'ede tammiyagi dupu koomat.

29 Derec, a wede i-d'ede geŋ, an i-t'eela t'eego i di t'isa baadan a ceera, wo de a wede i-k'ede ye geŋ, mundazi wede boolon y'elkiyo yi t'oono toŋ an i-t'amba.

30 Wo ki yo wede a naabo kontilme geŋ, kun di sedfi ti paate adda zimolo, ume wede ki dollite molo wo k'aadumu sina."

Booro ere a onniyo k'ita

31 «A onniyo k'ita nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, n'a-kimo adda mozikadó ti maaleekiyagi pay geŋ, n'a di koono a kaakido moziko adda daryikadó.

32 Ita duwo pay an di t'ogiya a daanadó, wo duwo n'a ti'n dokkida sire aakede wede k'elso y'ahuntu moodo ti dambami.

33 N'an ooya kane doŋ aa dambami a beezó k'ammade, wo kane doŋ aa moodo a beezó ki geelo.

34 Inkino maŋ nuŋ mozigo n'an di roota a kane doŋ a ammidadó, n'a t'eesa: "Kun'di kune doŋ Meegó Raa y'un ti ziipe beeko, kun t'odo a Moziko Raa, tod'te yoŋ y'un t'ikkima a kune, t'ume k'eesiyo duniya too.

35 N'un rootiyo inŋkino kono aame nuŋ mosogo, ombo kun o d'eele, aame nuŋ orme, ahu kun o d'eele, aame nuŋ torgusu, kun di n' ziida bey sire.

36 Aame nuŋ bontiliŋ, kun di n' usse, aame nuŋ tuddó eeni kun t'iide tondiyadó, wo aame nuŋ adda dangay toŋ kun t'iide wolliyadó."

37 Inkino maŋ kane doŋ ki diine an o ti'n kima onamó, an t'eesa: "Galmeegey, woogo me kaye ay gi di wulle kee mosogo wo ay a d'eele ombo me, ay gi di wulle kee orme wo ay a d'ele ahu me,

38 ay gi di wulle kee torgusu wo ay gi di ziida bey sire me, ay gi di wulle kee bontiliŋ wo ay ki ti k'usse me?"

39 Woogo me kaye ay d'illiga kee tuddá eeni wo ay d'iide tondiyadá me, ay d'illiga kee adda dangay wo ay d'iide wolliyadá me?"

40 Wo nuŋ mozigo n'an di'n kima onaman, n'a t'eesa: "Derec inŋkino wo n'un di rooto: Aame tuuku kun ize munda soo a wede soo ti diine zembadó duwo an i k'eliyo suma ye geŋ, geŋ kun ize a nuuno."

41 Saŋ maŋ nuŋ mozigo n'an di roota a kane doŋ a geeladó, n'a t'eesa: "Kune doŋ eggun duudiyo, kun ti ledfo ti tuddó me, kun engilo k'adda k'uwwu ere t'oggiyo ki daayum, Raa yi mudde a Meeda siitandani ti maaleekiyagutu.

42 Dabar gette kun uune kono aame nuŋ mosogo, ombo kun o k'eele ye, aame nuŋ orme, ahu kun o k'eele ye.

⁴³ Aame nuŋ torgusu geŋ kun ki n' ziida bey sire ye, aame nuŋ bontiliŋ geŋ kun gi di n'usse ye, aame nuŋ tuddó eeni wo adda danŋay geŋ wolliyadó kun k'iide ye."

⁴⁴ Injino maŋ kane toŋ an o ti'n kima onamó, an t'eesa: "Galmeegey, woogo me kaye ay gi di wulle kee mosogo ise ôrme, torgusu ise bontiliŋ, ise ay d'illiga kee tuddá eeni ise adda danŋay wo ay gi di nuuge ye me?"

⁴⁵ Maŋ nuŋ mozigo n'an di'n kima onamaŋ, n'a t'eesa: "Derec injino wo n'un di rooto: Aame tuuku munda soo kun k'ize ye a wede soo ti diine kane doŋ d'uwó an i-k'eliyo suma ye geŋ, kune kun k'ize ye a nuuno."

⁴⁶ Wo kane geŋ an t'etta k'adda dabar ere ki daayum, wo kane doŋ ki diine an t'oona lekkiyo ere ki daayum.»

26

Dehutu k'urzi ki tôwwo k'Isa

(Markus 14.1-2; Lik 22.1-2; Zaŋ 11.47-49,53)

¹ Isa dooyisadí pay gette y'a ti d'inge maŋ, y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede:

² «Kune kun suune tarnaapayiŋ ki Pak geŋ a guute onniyo sire maŋ y'a adfa, aame geŋ nuŋ wede an n'ehe aa uló wede eŋ an di n' seeda, an di n' t'ela a bey doŋ k'olmidáyó, an ti n' taaka ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko.»

³ A onniyo gettiyo batum deero doŋ sefeke ti kane doŋ i dokkiyo Yawudiyagi an t'ugiyi adda boy ki mozigo goole doŋ sefeke sundí Kayip.

⁴ Kane geŋ an t'iide onamaŋ pay kaŋ soo, Isa an di y' seeda ti metiŋko ki tôwwadí.

⁵ Wo kane an di ruute, an'de: «Yoŋ in ki y' seeda adda tarnaape kino ye, para maŋ doŋ duuru an in di'n t'ooziga ono.»

Obe k'egey doŋ eediyadaŋ unŋe ekk'Isa

(Markus 14.3-9; Zaŋ 12.1-8)

⁶ Isa yoŋ a ille ki Betani adda boy ki Simo wede ti poone yoŋ ki bitide,

⁷ an di guune ombo. Aame an ti guune geŋ, i d'ede erewo t'a d'iide sirpa k'Isa, a beytú uló d'ingile an ikkima ki mukkolo sundutú albaatir, adda egey doŋ eediyadaŋ unŋe zooyayaŋ ooŋe baadaŋ, ti-t'ibi ekk'Isa.

⁸ Kane sanalliyagi an wulle injino maŋ, ulbaŋ an ki t'ize unŋe ye, an di rootiyo diinayaŋ, an'de: «De ki moo me ti ti'n lattiya egey me?»

⁹ Egey geŋ in aane in t'owila ti zooye wede ooŋe baadaŋ, wo in an t'ele soŋko gette a doŋ an k'ede munda ye.»

¹⁰ Isa y'a zuune munda wede an rootiyo me, maŋ y'a ruute, y'ede: «Erewo kun i-t'ooofe ulbutú ye, kono munda wede t'o ize geŋ a nuŋ unŋe.

¹¹ Kane doŋ an k'ede munda ye geŋ an lekka daayum ti kune, wo de nuŋ ni ki lekka daayum ti kune ye.

¹² Tod' t'ibi egey doŋ eediyadaŋ unŋe a tuddó eŋ, aakede ti n'ikkima ki poone an di n' t'ela adda muuzo.

¹³ Derec injino wo n'un di rooto: A omagi pay adda duniya an kizita Rabila Majjaanawa geŋ, erewo ette d'uwó an t'ida taaya a naabo ere tod' t'ize, wo sundutú a ki dandá ye.»

Ziidas ti deero doŋ sefeke

(Markus 14.10-11; Lik 22.3-6)

¹⁴ I d'ede wede soo ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire yoŋ sundi Ziidas Iskariyot. Yoŋ y'iide y'a uuney kane deero doŋ sefeke,

¹⁵ wo y'an di ruute, y'ede: «Kun o-t'ela moo me, aame Isa n'un y'ela a beygun maŋ?» Maŋ kane geŋ an i di ruute an i di t'ela tamma ada g'ado*.

¹⁶ T'ume geŋ Ziidas y'a iise dehutu k'urzi wede kaŋ mummino y'an di y' t'ela Isa a beezan me.

Isiyo k'ombo tarnaape ki Pak

(Markus 14.12-16; Lik 22.7-13)

¹⁷ Onniyo ere ki poone ki tarnaape Yawudiyagi wede an d'ombo mappa daa k'orme gette t'iina maŋ, kane sanalliyagi an aa d'iide k'ume k'Isa an di y' tunde, an'de: «A too me ki dehu ay in d'isey ombfo tarnaapayin ki Pak te?»

¹⁸ Yoŋ y'a ruute, y'ede: «Kun'do k'adda geeger di wede kino, kun t'odoy di yode wo kun i di rootoy, kun d'eesoy: "Wede dooyisadey y'ede, yoŋ onniyadi goppon, wo di kee ay isa tarnaapayin ki Pak ti sanalliyagi me."»

¹⁹ Kane sanalliyagi an t'ize munda wede Isa y'an ruute me, in'kino ombfo tarnaape ki Pak an t'ize.

²⁰ A peedo t'a t'iire maŋ, Isa ti sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ an di guune ombfo.

²¹ Aame an ombfo geŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Derec in'kino wo n'un di rooto: Wede soo ti diinagun y'a ni t'ela bey doŋ k'olmidayó.»

²² Kane sanalliyagi an t'ize sommagi dondon, wo wede tuuku toŋ yi di y' tondiyó, yi d'eesiyo: «Galme'e ki nuŋ, nuuno ko, nuuno ko?»

²³ Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Wede ay igibe beezey kaŋ soo adda k'ooko eŋ, yode i ni t'ela bey doŋ k'olmidayó me.

²⁴ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa uló wede eŋ n'a t'inda, geŋ a-t'etta a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki nuuno. Wo de dabar a yode wede i ni t'ela bey doŋ k'olmidayó, nuŋ wede an n'ehe aa uló wede eŋ me! Yode geŋ, an ki y'ehe adda duniya ye toŋ bee!»

²⁵ Ziidas wede i t'ela Isa a bey doŋ k'olmidayó geŋ, y'a yi tunde, y'ede: «Wede dooyisadó, nuuno ko?» Isa yi ti'n gime onami, y'ede: «Geŋ aa ki ruute.»

Ombfo ti sobo i-kaza tudde ti puuzo k'Almasi

(Markus 14.22-25; Lik 22.15-20; 1 Korent 11.23-26)

²⁶ Aame an ombfo geŋ, Isa y'a t'umbe mappa, y'a ruute koduwo a Raa kono k'ombo gette, maŋ y'a burke, y'an d'ele sanalliyagi wo y'a ruute, y'ede: «Ooho kun soodo, kun t'oomo, ette tuddó.»

²⁷ Saŋ y'a t'umbe kop ti sobo adda, y'a ruute koduwo a Raa kono sobo gette, maŋ y'an d'ele wo y'a ruute, y'ede: «Ooho kun soodo, wede soŋ yi d'oofo d'oofo.

²⁸ Ette puuzadó, puuzo ki taasua ere Raa y'a ketta ti duwo, to t'oba ki doŋ baadaŋ kono an t'ona tambobino k'oldikadaŋ.

²⁹ Wo kun ollo, n'un di rooto, n'a t'iibe ti an'ki, ki daana ni ki siba ye baa toote k'inni biŋ me, bini onniyo ere ni siba ti kune sey geŋ toote wede aware k'inni biŋ a moziko Meegó Raa.»

³⁰ Aame an t'iimi an aa t'iibe maŋ, an d'ũure ordari tarnaape ki Pak†, saŋ an t'udde an d'in'gile k'ekki mokkolo k'Inda k'Olibiye.

* **26:15 26.15 Tamma ada g'ado:** Di kane in'ni k'izirayel geŋ a t'ide suma raŋna ki wede naabo ki tere pife. Kun wollo adda mattup ki Zakari 11.12. † **26:30 26.30 Ordari tarnaape ki Pak:** Kane geŋ k'anni t'oone adda mattup ki Soom 113-118.

Rootiyo k'Isa a urzi koogirayí

(Markus 14.26-31; Lik 22.33-34,39; Zanj 13.37-38)

³¹ Mañ Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «A did'fo ettiyo batum, kune pay kun di n' kiigira a munda wede o aana geñ me, kono ono enj an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Wede k'elso n'a yi t'ída,
wo tor'fo dambami a-teepa‡.”»

³² Isa y'a ruute sey, y'ede: «Wo d'e sanj Raa yi ti n' bilda mañ, n'un d'ooguma kun di n' t'ooney a siifo Galile.»

³³ Mañ Piyer y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Aame d'onj pay an ki giigira a munda wede a aana tonj, nuñ ti kee tak ni ki kiigira ye.»

³⁴ Isa yi di ruute, y'ede: «Derec injkino wo n'a di rooto: A did'fo ettiyo batum, ki poone uzu y'a ôola geñ, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye tanj afo.»

³⁵ Mañ Piyer yi di ruute, y'ede: «Ato, ni ki kiigira ye, aame ise k'unto tonj n'a t'inda ti kee!» Wo kane sanalliyagi d'onj soo tonj an a-ti ruute injkino kay.

Isa yonj a Zesimaane

(Markus 14.32-42; Lik 22.40-46)

³⁶ Sanj Isa ti sanalliyagi an d'iiney a ume sundí Zesimaane, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun ti koona kino, koore n'a-lef'de n'a tondey Raa geñ me.»

³⁷ Mañ ti yode y'a-wiike Piyer t'inñi kuuli sire ki Zebede. Aame geñ y'a t'ize sommagi dondonj wo ulbí i-d'oodiyo baadanj.

³⁸ Injkino yo y'an di ruute, y'ede: «Nuñ enj sommagi dondonj aa n'a t'inda, kun ti koona kino wo kun di lekko zeere ti nuuno.»

³⁹ Wo yo y'a-lid'de dokki boolonj ti kane me, mañ y'a t'uttile zumayí a siifo, y'a iise tondiyo Raa, y'ede: «Mee'ki nuñ, aame i t'ise mañ kop ki dabar enj k'o ti y' lef'de ti tuddó me, wo tonj mañ pay geñ a ki t'ise aa nuñ ni dehu ye, wo a t'ise aa kee ki dehu.»

⁴⁰ Sanj y'a-gime ki tukki sanalliyagi d'onj afo genno, wo yi'n uuna an udige. Mañ Isa y'a t'inne Piyer wo yi di ruute, y'ede: «Kune'ñ ki peedo soo tonj kun k'iine kun ki likke zeere ti nuñ ye!

⁴¹ Kun lekko zeere wo kun tondo Raa, kono kun ki t'ooro adda naamiya daggiya ye. Wede tudde geñ a elkiyadi yi dehu y'aase munda wede beehiye, wo d'e tuddí toogatú baata.»

⁴² Ki sirwe Isa y'a-lid'de siidí sey, wo y'a iise tondiyo Raa, y'ede: «Mee'ki nuñ, aame kop ki dabar enj k'o ti y' lef'de ti tuddó i ki t'ise ye n'a dabire d'o mañ, i t'iso aa kee ki dehu.»

⁴³ Mañ y'a-gime k'ume sanalliyagi sey, yi'n uuna an urme, edayan an ziida moone.

⁴⁴ K'aduwe Isa yi'n iili y'a-lid'de siidí sey, wo y'a iise tondiyo Raa injkino sey.

⁴⁵ Mañ y'a-gime ki tukki sanalliyagi wo y'an di ruute, y'ede: «Kune kun moone pi, wo kun d'udigo baa! Ankenj peedo i guute gopponj, wo nuñ wede an n'ehe aa ulo wede enj, an n'ele a bey d'onj k'oldíko.»

⁴⁶ Kun t'oozo, in engile! Kun wollo, wede i ni t'ela a bey d'onj k'olmidayó yi t'ud'fo.»

Seedfu k'Isa

(Markus 14.43-52; Lik 22.47-53; Zanj 18.2-11)

‡ 26:31 26:31 Kun wollo adda mattup ki Zakari 13.7.

⁴⁷ Isa onamí y'a ki ti'n dínge ye botto, aame geŋ Ziidas wede soo ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ, yi t'ud'fo ti doŋ duuru a itadí, a beydaŋ kasigara ti dalyagi. Kane geŋ i'n igibo deero doŋ sedefe ki doŋ i dokkiyo Yawudiyagi.

⁴⁸ Yo wede y'an di y' t'ela Isa a bey doŋ k'olmid'ayi geŋ, y'an di ruoto doŋ duuru a munda wede y'aasey kono an di suuney eŋ Isa me, y'ede: «Wede kun wulley ni izey puuc a tobbisadí maŋ, geŋ yode kun di y' sood'oy.»

⁴⁹ Kesiko Ziidas y'a y' zikke Isa kabbaŋ wo yi di ruute, y'ede: «Toosadá wede dooyisadó!» Maŋ yi d'ize puuc a tobbisadí.

⁵⁰ Isa yi di ruute, y'ede: «Lanze ki nuŋ, munda wede k'iido k'aase, ki y'iso.» In'kino maŋ kane doŋ duuru an d'iiziga tuddi, an di y' ziiida.

⁵¹ Maŋ wede soo ti diine doŋ i daaniya Isa, y'a t'iid'iba kasigaradí, y'a-diikida wede naabo ki mozigo goole doŋ sedefe, kuudi a dikke.

⁵² In'kino maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Kasigaradá ki ti t'elo saapatú, kono doŋ pay i d'eyyiso ti kasigara geŋ untadaŋ toŋ ti kasigara.

⁵³ Kee ki k'elkiyo ye, para'ŋ ni dehu ni d'eyye maŋ, n'a tonde Meegó Raa wo a kaamiki y'o-t'igibo maaleekiyagi dupiyagi baadaŋ?

⁵⁴ Wo de n'aase in'kino maŋ, geŋ ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki nuuno a ki t'ette ye. Geŋ i t'iso aa an rootiyo.»

⁵⁵ Aame geŋ Isa y'an di ruute a doŋ duuru, y'ede: «De ki moo me kun d'ettiyo seefuzó wo tuddugun kun t'ikkimo ti kasigaryagi wo ti dalyagi, aa nuŋ wede k'oogire me? Para maŋ nuŋ miŋ daayum ni ti konso ni dooyiso a booro Boy Raa, wo kun gi di n' ziiida ye.

⁵⁶ Wo de suldi pay geŋ a iina kono a-t'ette a ono doŋ nebiyagi an riine ti kaaga adda mattup ki Raa.» Maŋ kane sanalliyagi pay an di y'iili, an t'umbe.

Isa a daana deero booro Yawudiyagi

(Markus 14.53-65; Lik 22.54-55,63-71; Zan 18.12-18)

⁵⁷ Kane doŋ i ziiida Isa geŋ an di-t'iide di Kayip mozigo goole doŋ sedefe, a ume wede doŋ suuniyo k'oogoro ti doŋ i dokkiyo Yawudiyagi an t'ugiye.

⁵⁸ Wo Piyer yi di y' daaniya Isa ti dokki, bini y'a iiney boy ki mozigo goole doŋ sedefe, maŋ yi-t'iide y'a-guune a booro ti doŋ naabo kono y'a wolle mummino a ti danja me.

⁵⁹ Kane deero booro Yawudiyagi pay ti deero doŋ sedefe, an di dehutu duwo an di rootite ono butte a tukk'Isa kono booro t'a yi seefa ki t'owwadi.

⁶⁰ Doŋ baadaŋ an iide'ŋ an di ruutite ono butte a tukki yode, wo toŋ munda an ki d'uune ye wede i di t'iide k'unto me. K'ita maŋ i d'iido doŋ sire

⁶¹ an di ruute, an'de: «Ay y'illiga wede eŋ yi ruute, Boy Raa eŋ y'aane y'a kossite, wo adda k'onniyo ado y'a y'ooziga sey.»

⁶² Maŋ mozigo goole doŋ sedefe y'a t'iiziga, yi di ruute a Isa, y'ede: «Ono duwo an rootiyo a tukki kee eŋ, kee ki ki roote munda ye ko?»

⁶³ Wo yo Isa yi d'annugu d'eddek. Maŋ mozigo goole doŋ sedefe yi di ruute, y'ede: «Nuŋ ni dehu k'a di naame tuddi ti suma Raa zeere, k'ay ki ti rooti do, kee Ulo Raa, wo Almasi Raa yi biire ko?»

⁶⁴ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Geŋ aa ki ruute. Wo kun ollo, n'un di rooto: Ti an'ki kun di n' wolla nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'a-kooney a ammade Raa toogadi t'a jiiire pay wo kun di n' wolla n'a-kimo ekki dondirso a kandaane.»

⁶⁵ In'kino maŋ mozigo goole doŋ sedefe yi-ti gulkuwe, kallagi y'a zittite, wo y'a ruute, y'ede: «Yon geŋ yi gilde suma Raa. In ki dehe wenda ti doolo

wede illiga y'in ki roote sey ye baa! Kun illiga ti kuudugun yi gilɗe suma Raa me.

⁶⁶ Kune elkiyagun moo me?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Munɗa wede yon y'ize en i-iide ki tówwo.»

⁶⁷ In'kino man an d'iise padɗita lee a edayí wo an di gohiso kutuba. Don ongo an di y' battisa,

⁶⁸ an d'eesiyo: «Kee Almasi Raa yi biire, kee nebi man, ki y'unto wede i ki diine me!»

Piyer y'a kiigira Isa

(Markus 14.66-72; Lik 22.56-62; Zanj 18.17,25-27)

⁶⁹ Aame geŋ Piyer yi-guune ti paate a booro boy, man i d'ede ere naabo t'a d'iide sirpaɗi ti di ruute, t'ede: «Kee ton ti Isa wede ti siido Galile, kune soo.»

⁷⁰ Wo de Piyer y'a yi giigira a daana duwo pay, y'a ruute, y'ede: «Kon munda wede mi rootiyo geŋ ti nuuno ye!»

⁷¹ Saŋ man y'a t'iiziga y'a t'adde, y'a t'ette ki biza bumbu, aame geŋ ere naabo ti doolo t'a yi wulle wo t'an di ruute a kane don a sirpaɗi, t'ede: «Yode en ti Isa wede ti geeger Nazaret, kane soo.»

⁷² Piyer y'a yi giigira sey wo y'a-ti niime tuddi, y'ede: «Wede en ni ki y' suune ye!»

⁷³ Tan boolon man don a ume geŋ an aa d'iide sirpa Piyer, an i di ruute, an'de: «Ki kotto, kee ton wede soo ti diine kane sanalliyagi k'Isa, ay ki zuune t'urzi gollada.»

⁷⁴ In'kino man Piyer y'a-ti niime tuddi, y'ede: «Wede en ni ki y' suune ye! Para man ono don ni rootiyo en derec ye man, a gollado!» Wo a kaamiki uzu y'a file.

⁷⁵ Aame geŋ Piyer y'a ilke a ono don Isa yi ruute, y'ede: «Ki poone uzu y'a ola geŋ, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye tan ado.» Man t'adda boy Piyer yi-t'udde ti paate wo y'a iise moolo baadan.

27

Isa an di-t'ette k'ume Pilat

(Markus 15.1-2; Lik 22.66; 23.1; Zanj 18.28)

¹ A biza soohe man kane deero don sefeke pay ti don i dokkiyo Yawudiyagi, an t'ugiyen an di ruute a tukk'Isa, a urzi wede booro t'a yi seɗa ki tówwadi.

² Man an ti y' gittite, tin geŋ an di t'iide, an i di y'ele a bey Pilat, yon Romen goole siido.

Unto Ziidas

³ Ziidas wede y'an d'ele Isa a bey don k'olmidayí geŋ, yi wolloyo'n Isa booro ti y' ziida ki tówwo, man i di t'ize attidi. Y'a ziki tamma ada g'ado gette, y'an d'iide deero don sefeke ti don i dokkiyo Yawudiyagi,

⁴ wo y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ ni t'ize oldiko, n'un di y'ele wede i k'ize oldiko ye a beygun.» Wo de kane an di ruute, an'de: «Kaye seezey ye, a wollo kee baa.»

⁵ In'kino man Ziidas sonko y'a zibbe adda Boy Raa, wo y'a ingile, y'iide'n y'a zuuye.

⁶ Sonko gette kane deero don sefeke an ti ziki wo an di ruute, an'de: «Sonko ette, oogiradin ti k'ele urzi ye in a-t'obi a korbite Boy Raa me, kono tod'te zooye ki puuzo.»

⁷ Injino an t'fiide onaman kan soo, man sonko gette an t'iwila doome ki wede k'aabuđu, kono k'ottibe torgagi anjennu.

⁸ Gej kono k'injino bini anki ton, doome gej an di y' waaku sundi «doome puuzo.»

⁹ Gej a iina kono a-t'ette a ono donj Raa y'a ruute ti kaaga ti bize nebi Zeremi, y'ede: «An t'umbe sonko ere tamma ada g'ado te, gej zooye wede donj k'Izirayel an ti wulle man, an d'iyye eego wede en zooyayi i t'ide ki sonko ettiyo danjal.

¹⁰ Wo ti sonko gette an t'iwila doome ki wede k'aabuđu, gej a-t'ette a munda wede Galmeeja Raa y'o ruute n'aase*.»

Isa a daana Pilat

(Markus 15.2-15; Lik 23.2-5,13-25; Zanj 18.28-19.16)

¹¹ Isa an di-t'fiide ki daana goole siido. Aame gej goole siido y'a y'iise tondiso, y'ede: «Kee mozigo Yawudiyagi ko?» Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Gej aa ki rootiyo.»

¹² Wo de a ono donj deero donj sedefe ti donj i dokkiyo Yawudiyagi an rootiyo a eedi gej, yon yi k'ohine bizi ye.

¹³ Injino man Pilat yi di ruute, y'ede: «Ki k'ollige ye ko, ono donj pay an rootiyo a tukki kee enj me?»

¹⁴ A ono donj an rootiyo pay gej, a ono soo tonj Isa yi k'ihina bizi ye, injino man goole siido y'a ziida giggiri baadanj.

¹⁵ Aa daayum goole siido yi d'isiyo a tarnaape ki Pak man, y'an d'adfiya t'adda danggay wedusu soo wede donj duuru an dehu.

¹⁶ Wo aame gej adda danggay i d'ede wede soo sundi Barabas, sundi ti moolo.

¹⁷ Injino Pilat y'a tunde donj duuru i t'ugiye, y'ede: «Kun dehu min n'un t'adfo Barabas kunun, ni-d'eezo Isa wede an yi waaku Almasi Raa yi biire ko?»

¹⁸ Pilat yi rootiyo injino kono yi suune, kane deero donj sedefe Isa an i y'ele beezi kono an kolbiso ti yode.

¹⁹ Koore yonj konso ekki kaakido booro gej, eddi ti-d'igibe ti di ruute, t'ede: «A ono ki wede ki diine en, ki t'ela eeda ye, kono nunj te a didfo ni dibire baadanj a urzi suniye a tukki yode.»

²⁰ Kane deero donj sedefe ti donj i dokkiyo Yawudiyagi gej, an an t'elite ono a donj duuru an d'iyye an di roote Pilat y'an t'adde Barabas wo Isa ki towwadai.

²¹ Yo goole siido y'a tunde donj duuru, y'ede: «Ti diine kane sire en, kun dehu n'un t'adfo wee wee?» Manj kane an i di'n gime onami, an'de: «K'ay t'adfi Barabas!»

²² Pilat y'anni tunde, y'ede: «De Isa wede an yi waaku Almasi Raa yi biire gej, kun dehu ni-d'ise mummino me?» Manj kane pay an i ti'n gime onami, an'de: «Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!»

²³ Pilat y'anni tunde sey, y'ede: «De munda ulsu minj y'ize moo me?» Wo kane an di dollite baadanj ki baadanj, an'de: «Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!»

²⁴ Aame Pilat yi wulle onami an k'ollige ye wo i t'ooziga deyyiso manj, yi d'eezi ahu y'a t'upile beezi a daana donj duuru, wo y'a ruute, y'ede: «Wede i k'ize munda ye enj n'un di y'elo, wo puuzadi ti k'ooapa eedo ye.»

* **27:10 27.10** Kun wollo adda mattup ki Zeremi 32.6-15, wo Zakari 11.12-13.

²⁵ Kane d'oj duuru pay an i ti'n gime onamí, an'de: «Eyye, kaye t'innizey pay puuzadí t'oope edey.»

²⁶ Injino man Pilat y'an di y'udde Barabas me, wo y'an di ruute a asigiryagi Isa an ti y' girpipe ti marpa, san y'an di y'ele an ti y' taake ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kan tontilko.

Isa asigiryagi an y'okko maade

(Markus 15.16-20; Lik 23.11; Zan 19.2-3)

²⁷ Injino man kane asigiryagi ki goole siido, an di-t'iide Isa k'adda boy ki goole siido, wo eeban asigiryagi ti doolo ton baadan an a-ti'n wiiko pay, an di ti duule.

²⁸ Kallagi an t'id'dipe wo an d'umbe kalle wede goole teeze†, an i di t'usse.

²⁹ An di gini kadumul k'ahimagi‡ an i-t'usse eedí, wo a beezí k'ammade an i d'ele koyile§. Man an di dikkite a daanadí, an di y'okko maade, an d'eesiyo: «Toosadá mozigo Yawudiyagi no! Toosadá mozigo Yawudiyagi no!»

³⁰ An di padfita lee a tuddí, wo koyile wede a beezí an di ziidfa an di y'oggiso eedí.

³¹ Aame an ti y'ukke maade man, kalle wede goole an t'iidiba wo an i di t'usse kallagi. Man Isa kane an ti y' dukke, an di t'ette kono an ti y' taakey ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kan tontilko.

Taakiya k'Isa ekk'undumu

(Markus 15.21-32; Lik 23.26-43; Zan 19.16-24)

³² A addiyadan ti geeger, an a-t'ikkima ti wede soo injino yon ti geeger Siren, sundí Simo. Asigiryagi an di y'ize ki toogo y'a t'umbe undumu taakiya k'Isa.

³³ Man an d'iiney a ume wede sundí Golgota, i-kaza ume aa osse k'eego.

³⁴ A ume gen, a Isa an i d'eele toote k'inni biñ kalsiya ti munda kadigi y'a sife. Yi y'uwwwe man, y'a-tuuge ki sobo me.

³⁵ Kane asigiryagi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kan tontilko, san kallagi an di dikkidfa t'urzi k'arbu tel tel muntelliyo [kono a-t'ette a ono d'oj nebi yi ruute ti kaaga, y'ede: «Kallagó an di dikkidfa, wo kallayó wede goole an t'irbe tel tel muntelliyo*].

³⁶ Man an di guune angenno, an di y' boohiyo.»

³⁷ T'ekk'eedí an tiike pakirte wo an a-ti riine, an'de: «Yode en Isa, mozigo Yawudiyagi.» Gen munda wede i-d'iide untadí.

³⁸ Wo a sirpadí an a-tiike d'oj k'oogire sire, wede son t'undumzí a kese k'ammadá, wo wede son t'undumzí a kese geeladí.

³⁹ D'oj addiya tin genno, an di y' kaldita wo an denilso eedan,

⁴⁰ wo an d'eesiyo: «Kee wede k'ede Boy Raa k'a kossita wo adda k'onniyo ado k'a y'ooziga gen, kee Ulo Raa kotto man, k'utto tuddá batum wo t'ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kan tontilko, ki ti deegi!»

⁴¹ Kane deero d'oj sefeke, d'oj suuniyo k'oogoro ti d'oj i dokkiyo Yawudiyagi ton, an di y'okko maade kay, an d'eesiyo:

† 27:28 27.28 **Kalle wede goole teeze:** I-kaza kalle moziko. ‡ 27:29 27.29 **Kadumul k'ahimagi:**

I-kaza kadumul moziko. § 27:29 27.29 **Koyile:** I-kaza dalka moziko. * 27:35 27.35 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.19.

42 «Yon don doolo y'an di'n utte min, yi k'aane tuddi batum yi ki t'utte ye! Yon mozigo ki don k'Izirayel kotto man, ankenno t'ekk'undumu gen yi ti deegi, inkino ay zaapa addey a yode.

43 Yon yi ziipe addi a Raa wo Raa yi y' giyye kotto man, anken yi y'utto baa, kono yi ruute, yon Ulo Raa!»

44 Kane don k'oogire don an tiike a sirpadi ton, an di y' kaldita inkino kay.

Unto k'Isa

(Markus 15.33-39; Lik 23.44-48; Zan 19.28-30)

45 T'ume peedo t'ize diine gen, adda siido pay ume a t'ize zimolo dil a likke bini eesiyo peedo lohe.

46 A eesiyo peedo lohe man, Isa y'a idili ti golla awwa, y'ede: «Eli, Eli, lama sabaktani.» Gen i-kaza: «Raa ki nun, Raa ki nun, moo me ki ni giigira me[†]?»

47 Don ongo ti diine don i lekkiyo angenno gen, an d'illiga wo an di ruute, an'de: «Kun ollo kay, yi waaku nebi Eli.»

48 Kesiko wede soo ti diinayan y'a ukke yi d'umbe sooso, yi di zulpe adda toote suddo k'inni k'inda bin, man yi-t'ele a biza koyile, yi-t'usse bize k'Isa y'a suuye.

49 Wo kane don ongo an di ruute, an'de: «K'a dello, in gi di wolla do Elizi wenda y'etto yi y'utta man.»

50 Isa y'a idili sey ti golla awwa, man y'a iili undi t'a t'udfe, y'a-t'ihe.

51 Aame gen alboy wede i dikke adde Boy Raa son k'adda son ki paate gen, a t'hina tar t'awwa a ti diige les. Siido t'a nunjire, zombali a t'ihinte,

52 muuziyagi a t'ihinte, wo don ki Raa baadan don i t'inda gen an di bilde.

53 Kane don i t'inda ton ti muuziyagan an t'udfite wo aame Isa yi bilde man, an t'iide ki Zeruzalem geeger ere kamilen wo don baadan an di'n wulle.

54 Goole k'asigiryagi meeda ki Romej ti don a itadi i boohiyo Isa, an wulle nonjirso siido ti suldi don ize genno man, orgiso t'anni ziida baadan wo an di ruute, an'de: «Wede en Ulo Raa ki kotto!»

55 A ume gen i d'ede erayi baadan don i diino Isa ti siido Galile nee kono an i di naabiya, kane an t'ihirte ti dokki an di wolliyo munda wede isiyo.

56 Ti diinayan i d'ede Mariyam ere ti siido Magdalla, Mariyam mekki Zak ti Yusup, wo soo te mekk'inni kuuli ki Zebede.

Eliyo nuune k'Isa adda muuzo

57 A peedo t'ette k'ooriyo man, wede sundi Yusup ti geeger k'Arimate gen y'a iina, yon gen wede bey wo sanallusu k'Isa Almasi pay.

58 Yode gen y'iide'n, y'a uuney goole siido Pilat, y'a tunde nuune k'Isa kono y'a t'ottiba. Inkino man Pilat y'a iyye, y'an di ruute a asigiryagi nuune an i-d'ele.

59 Yusup y'iide'n, nuune'n y'a t'umbe, y'a nilpe ti sotor aware tuwarwa kar.

60 Yi-t'ele adda muuzo aware ere ki yode batum, tod'te aa urmi an ittiba makkolo. Man y'a-ti dunjile a biza muuzo zumbulu yeepiyo wo y'a ingile.

61 Aame gen Mariyam ere ti siido Magdalla wo ti bakatu Mariyam kay, an di-guune angenno, edayan ki biza muuzo.

Boohiyo muuzo k'Isa

† 27:46 27.46 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.2.

⁶² Suldi geɗ ize a onniyo jima ɗuwo an okkime tuddaɗ kono onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi ti t'eesa[‡]. A onniyo ere ki puukiyo maɗ, kane deero ɗoɗ sedefe ti Pariziyen geɗ an d'ingile kaɗ soo di Pilat. An iide'ɗ

⁶³ an di ruute, an'de: «Galmeegey, kaye ay ilke yo wede daggiya ɗuwo en, yi ruute aame yo zeere, y'ede saɗ yi d'isa onniyo sire k'aduwe y'a balda.

⁶⁴ Injino maɗ k'an rooto a asigiryagi an di boohy muuzo bini onniyo k'aduwe, koo sanalliyagi nuune an t'oodiba wo a ɗuwo an t'eesa: "Isa yi bilde ti diine ɗoɗ unto me." Maɗ daggiya ɗuwo ere k'ita ette t'a ceera ere ki poone.»

⁶⁵ Pilat y'an di ruute, y'ede: «Asigiryagi enno, kun'do muuzo kun boohoy aa kun ollige.»

⁶⁶ Injino maɗ an d'ingile wo biza muuzo an a-ti liɗye wo an di zippe asigiryagi an di boohiy.

28

Baldiya k'Isa Almasi

(Markus 16.1-8; Lik 24.1-11; Zaɗ 20.1,11-18)

¹ Onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi i t'ingile. A onniyo dumas ti soohe maɗ, Mariyam ere ti siido Magdalla ti bakatu Mariyam an t'iide an di wollo muuzo.

² A kaamiki, siido y'a nɗɗire baadaɗ, maaleeka ki Galmeege Raa y'a ɗiigo ti kandaane, y'iide'ɗ zumbulu ti biza muuzo y'a ti y' ɗuɗkile kese wo y'a-ti guune t'eege.

³ Yoɗ tuddi i ralita aa omile mizzi, wo kallayi tuware kar aa kuube.

⁴ Maɗ kane asigiryagi i boohiy muuzo, orgiso t'anni ziida baadaɗ, an d'iise nɗɗirso wo a t'ibi a siido aa an t'inda.

⁵ Maaleeka y'a t'ihina bizi wo y'an di ruute erayi, y'ede: «Kune'ɗ, kun orgide ye. Ni suune kun dehu Isa wede an yi tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaɗ tontilko me.

⁶ Yoɗ a enno ye, Raa yi ti y' bilde ti diine ɗoɗ unto me, aakede y'a ruute. Kun'di, kun wolla ume an ziipe nuunayi toɗ enno.

⁷ Ankeɗ kun'do kesiko, kun an ti kazoy sanalliyagi, kun d'eesoy: "Yoɗ ti diine ɗoɗ unto Raa yi ti y' bilde, wo ankeɗ y'unni deliyo a siido Galile, a ume geɗ kun di y' wolley." Geɗ injino ono ɗoɗ o d'ede n'un di ruute.»

⁸ Maɗ erayi ti biza muuzo kesiko an di-gime, addaɗ i-t'uune t'orgiso wo t'unjuwo baadaɗ, an d'ukke kono an an d'ette ti rabila a sanalliyagi k'Isa.

⁹ A kaamiki Isa y'iide'ɗ, y'an ikkima wo y'an di ruute, y'ede: «Toosaguɗ.» Kane erayi an a d'iide sirpadi, an di dikke, an a-ti ziide zoɗdi wo an i d'uttile.

¹⁰ Injino maɗ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun orgide ye, kun'do kun an ti rootoy a zembado geɗ an t'odoy ki siido Galile, an di n' wolley a ummey.»

Taaya ki ɗoɗ i boohiy muuzo

¹¹ Koore kane erayi a urzi botto geɗ, asigiryagi miibi ti diine ɗoɗ a buuhe muuzo geɗ an t'iide k'adda geeger, an an t'iide taaya a deero ɗoɗ sedefe a suldi ɗoɗ pay ize geɗ me.

[‡] 27:62 27.62 Di Yawudiyagi onniyo t'eesiyo ti peedo t'ambe k'ooriyo ere ki anki bini peedo t'ambe k'ooriyo ere ki soggo, wo onniyo ere ki puukiyo toɗ injino kay.

¹² Maɗ kane deero ɗoɗ sedefe ti ɗoɗ i dokkiyo Yawudiyagi an t'ugiyɛ an t'iide onamaɗ kaɗ soo, saɗ an an d'ele soɗko baadaɗ a asigiryagi,

¹³ wo an an di ruute, an'de: «Kun rooto a ɗuwo'ŋ: "Sanalliyagi wede eɗ an iido a didɗo, nuune an t'uugira aame kaye ay moone geɗ me."»

¹⁴ Aame ono geɗ goole siido y'illiga toɗ maɗ, kaye ay d'isa t'urzi tuuku toɗ addi a yi-ti'n t'assa kono munda un ki d'aana ye.»

¹⁵ Kane asigiryagi geɗ soɗko an di ziida, wo an di diine ono ɗoɗ an an ruute. Injino maɗ, rabila gette a-tiipe a diine Yawudiyagi bini anki.

Isa yi kaza tuddi a sanalliyagi

¹⁶ Maɗ kane sanalliyagi k'Isa ɗoɗ koomat makumu soo geɗ, an d'ingile siido Galile k'ekki makkolo ere Isa y'an ruute an d'ette.

¹⁷ A ume geɗ Isa an di y' wulle, maɗ an t'uttile wo ɗoɗ ongo ti diinayan an d'ede niiku adda k'addaɗ.

¹⁸ Isa y'a d'iide sirpadaɗ wo y'an di ruute, y'ede: «Toogo pay Raa y'o ele a kandaane wo a siido toɗ maɗ.

¹⁹ Injino maɗ kun'do ki tukk'ita ɗuwo pay kun di'n isoy sanalliyagó, kun ti'n suyyoy batem ti suma Meega, ti suma k'Ulo wo ti suma k'Unde Kamileɗ.

²⁰ Wo kun di'n dooyoy an seeda sulɗi ɗoɗ pay n'un ruute kun d'ise, wo nuɗ n'a lekka daayum ti kune, bini onniyo ere duniya ti ɗanga.»

Rabila Majjaanawa k'Isa Markus yi riije

Enj urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette Rabila Majjaanawa k'Isa, Markus yi riije. Markus genj yonj ti diine donj zina k'Isa ye, wo de yonj yi turguyte ti Pool wo sonj yi niibe ti Piyer pây. Yonj yi riije a kane donj Yawudiyagi ye, kono y'an di kize Isa yonj Ulo Raa ki kotto.

Adda mattup ette Markus yi ruute suldi donj Isa y'ize a siido, dooyiso ere yi duuye d'uwu, urzi k'untadi wo ti baldiyadi pây. Isa yi kazita ono Raa ti toogo, y'an d'eliyo beeko a donj k'eeni, yi lommite siitandani wo yi d'isiyo suldi k'armika baadan.

Adda mattup ki Taasuwa ere ti Kaaga, Raa y'a ruute y'a t'igibo wedusu y'a utta donj k'Izirayel. Aame Isa y'iina siido genj, siido k'Izirayel kane donj Romenj an t'umbe to, an di'n ize ki toogo an d'uttila a kane. Kane donj k'Izirayel an elkiyo wede Raa y'a t'igibo genj, y'an di'n adfa ti bey donj Romenj. Wo de Isa yi k'iido'nj k'uttiyo ere gettiyo ye. Y'iido'nj y'a utta kane donj oola urzi Meeda siitandani wo oldikadanj pay, kono an d'olliga onami wo an d'ozire eego.

Zanj Batis yi kazita rabila k'Almasi

(Matiye 3.1-6,11-12; Lik 3.1-6,15-18)

¹ Kun ollo ette eesiyo Rabila Majjaanawa k'Isa Almasi Ulo Raa.

² Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki nebi Ezayi, an'de: «Kun ollo, n'a t'igiba wede zindó y'a ooguma ki poone ti kee, y'a di t'okkimey urzizá.

³ Injino manj donj an d'ollige golla ki wedusu yi d'ollite adda balda, yi d'eesiyo: Kun i t'okkonj urzi Galmeega, erkiyagi kun i ti'n okkonj ki diine deele*.»

⁴ Genj aa Ezayi y'a ruute, Zanj Batis y'a iina yi lekkiyo adda balda. Donj an d'ettiyo tuddi, y'an di kazita, yi d'eesiyo: «Kun ti kama lekkiyagun, an un ti'n suyyo batem wo Raa y'un t'isa tambobino a oldikagun te.»

⁵ Donj baadanj ti siido Ziide wo ti geeger Zeruzalem an d'ettiyo tukki Zanj. An t'oodibe addan a urzi k'oldikadanj a daana d'uwu pay, wo yonj yi-ti'n suyyiso batem adda k'ooye Zurden.

⁶ Zanj genj kallayi y'ossiyo an indigo k'ilali zinjzo, wo ser a tooni ki golmodo. Ombadi gannoori ti madde†.

⁷ Y'an di kazita d'uwu, yi d'eesiyo: «I d'ede wede ettiyo k'itadó yonj toogo yi jiire nunj, wo ni k'iide n'a ki t'ottile n'a ki t'eeze sibe tobiyagi ye.

⁸ Nunj n'unni suyyiso batem t'ahu, wo yonj y'unni suyya batem t'Unde Kamilenj.»

Suuyiso batem wo naamiya daggiya k'Isa

(Matiye 3.13-17; Lik 3.21-22)

⁹ Aame genj Isa y'a iide ti geeger Nazaret siido Galile, wo Zanj y'a ti y' zuyye batem adda k'ooye Zurden.

* **1:3 1.3** Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.1 wo Ezayi 40.3. † **1:6 1.6** Kun wollo adda mattup ki 2 Mozagi 1.8.

10 Aame Isa y'adfiya t'adda k'ahu, yi wulle kandaane a t'ihina, wo Unde Raa ti deegu ti kandaane aa deere t'a di guune a tuddi.

11 Wo y'a illiga golla ettiyo ti kandaane t'a ruute, t'ede: «Kee Ulo nuuno, ni ki giyye baadan, ulbo unje ti kee me!»

12 Yi t'udfe t'ahu man, a kaamiki Unde Raa t'a-di t'iide k'adda balda.

13 A ume gen y'a likke onniyo ada pide ti seydi. Aame yi lekkiyo gen, Meeda siitandani t'a yi niime daggiya, wo kane maaleekiyagi Raa ti yode, an i di naabiya.

Sanalliyagi donj ki poone
(Matiye 4.12-17; Lik 4.14-15)

14 Onniyo soo Zan an ti y' ziida dangay, man Isa y'a ingile siido Galile yi kazita Rabila Majjaanawa ki Raa,

15 y'ede: «Onniyo t'iide, wo Moziko Raa t'iina goppon. Kun ti kama lekkiyagan, kun ambo a Rabila Majjaanawa ettiyo.»

16 A kaamiki soo Isa yi sooru a biza bar ki Galile, man yi d'uuney zemba sire, Simo ti leemadi Andire. An kakkiya lembidagan k'adda bar kono kane naabadan sawwiya puuni.

17 Man Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ni daani, wo nun n'un di'n isa donj dehu duwo kono an d'etto k'urzizo.»

18 A kaamiki lembidagan an d'iili, an di y' diine.

19 Tin gen Isa y'a iide ki faana boolon man, yi d'uuney Zak ti leemadi Zan inni Zebede, kane adda tooko an okkime lembidagan.

20 Aame gen y'a ti'n wiike, man kesiko meegan Zebede an di y'iili adda tooko ti donj naabo me, wo kane an di y' diine.

Wede i-d'ede siitan a eedi
(Lik 4.31-37)

21 San man an d'ingile ki geeger Kapernayim. A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi man, Isa y'a t'iide k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, y'a iise dooyiso duwo.

22 Dooyisadi gette t'an di'n ziida, kono yon yi dooyiso ti toogo suuniyo ere ki yode batum, wo aakede ki donj suuniyo k'oogoro ge ki dooyiso ye.

23 Adda boy gen i d'ede wedusu i-d'ede siitan a eedi, y'a idili, y'ede:

24 «Isa wede ti geeger Nazaret, ki dehu moo me a tukki kaye me? Kee k'iido daggiyadey ko? Nun ni ki suune, kee Wede Kamilen Raa y'igibo.»

25 Inkin man Isa y'a t'idfise siitan gette, y'ede: «M'a t'appa bizi, wo mi t'adfo ti tukki wede me!»

26 Siitan gette t'a-ti yi zihite wede me, wo t'a-t'udfe ti dollite.

27 Donj pay an ziida giggiran, an d'iise rootiyo ti tuddan, an'de: «Enj moo me? Dooyiso ette aware aa ki wede adda toogo kino me! Siitandani ton y'an di rootiyo an t'adfe, wo an d'ollige onami!»

28 A kaamiki gen rabila k'Isa a-tiipe adda siido Galile pay.

Eliyo beeko a donj k'eeni baadan
(Matiye 8.14-15; Lik 4.38-39)

29 San man an Isa an t'udfe t'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso me, an t'iide dan Simo kane ti Andire, wo Zak ti Zan ton ti kane.

30 An iiney man an t'uuney ande Simo ekk'onjali i-ti d'iire, aame gen an i di ruute Isa kono tode.

‡ 1:11 1.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 2.7 wo Ezayi 42.1.

³¹ Y'a d'iide goppon ki tuddutú, yi ziida beytú y'a-t'iiziga. A kaamiki ooriyo t'a t'iili, wo t'an d'iise naabiya.

³² A peedo t'a t'iire man, tinj geñ d'uwó an i di ziko d'oj k'eeni ti d'oj an d'ede siitandani a eedan.

³³ Doñ geeger pay geñ an t'ugiye a biza bumbú boy wede Isa adda.

³⁴ Y'an d'ele beeko a d'oj k'eeni baadan i dabirsa wede tuuku toñ t'ita k'eenizi k'eenizi, wo siitandani baadan y'an ilmiti. Yoñ y'an k'ooliyo urzi a siitandani an ki d'orba ye, kono kane an yi suune yoñ Isa wee wee me.

³⁵ Soggo man, y'a ziiha ti did'fo k'adda balda kono y'a tondey Raa.

³⁶ Ume i wiyye man, Simo ti d'oj a itadí an t'iide dehuzi.

³⁷ Aame an y'uune man, an i di ruute, an'de: «Doñ pay an ki dehu.»

³⁸ Man Isa y'an di ruute, y'ede: «In t'odo k'illiyagi goppon geñno, rabila gette a kane toñ n'an di ti kizey kay, kono nuñ n'iido miñ k'injino.»

³⁹ Man Isa y'a-t'izire siido Galile gette pay, yi kazita ono Raa a boydi d'oj Yawudiyagi ge dooyiso, wo siitandani yi-ti n lommite.

Eliyo beeko a wede bitide
(Matiye 8.1-4; Lik 5.12-16)

⁴⁰ I d'ede wede bitide y'a iide k'ume k'Isa, y'a-dikke a daanadí wo yi-d'obe bey, y'ede: «Ki dehu man, k'o eli beeko n'a t'ise kamilen a daana Raa.»

⁴¹ Isa yi y' wulle man, i di t'ize sommagi, y'a igibe beezi y'a yi butte, wo y'a ruute, y'ede: «Nuñ ni dehu, ki t'iso kamilen!»

⁴² A kaamiki bitid'ayi an nukkiide, y'a t'ize kamilen.

⁴³ Aame geñ kesiko Isa y'a y'igibe, wo y'a di y'iipide,

⁴⁴ y'ede: «K'ollo koduwo, a munda wede ize enj a wenda soo toñ ki rootey ye! Wo de k'odo deddet ki-ti kazoy tuddá a wede sedefe y'a ki ti wolley, wo k'a eloy munda ki sedefe a kize ki t'ize kamilen aa Muusa y'a ruute adda k'oogoro in d'ise, kono d'oj pay an di wolle kee k'uune bee.»

⁴⁵ Miñ wede geñ yi t'ud'fe man, y'a iise kazita a d'oj pay a beeko ere y'uune gette. Injino man rabila gette a-tiipe a omagi pay, urzi Isa y'a ette k'adda k'ille umbo. Y'a uupe balda wo d'oj an d'ettiyo ki tuddi t'ume tuuku toñ man.

2

Isa yi ele beeko a wede runguyun
(Matiye 9.1-8; Lik 5.17-26)

¹ Onniyo miibi k'ita man Isa y'a-gime Kapernayim. Doñ an illiga man Isa yi-gimo, yoñ adda boy.

² Duwo an d'uune boy wede Isa adda geñ boo a-t'ud'fe biza bumbú. Wo y'an di kazita ono Raa.

³ Aame geñ i d'iido d'uwó an d'umbo wede runguyun ti zaade, d'oj pide ge sarkiya.

⁴ Wo urzi an i-di t'ette k'ume k'Isa umbo kono d'uwó baadan. Injino man an a-ti gili t'ekki boy, an d'ihina bulfo t'eego a ume Isa yi t'ihira. Wede runguyun geñ an ti y' zuyye ti zaad'ayi pay a gulbayi.

⁵ Isa yi wulle kane an ziipe addan a yode man, aame geñ yi di ruute a wede runguyun, y'ede: «Ulo ki nuñ, oldikadá n'a y' t'ize tambobino.»

⁶ A ume geñ i d'ede d'oj suuniyo k'oogoro miibi, an ti guune. Kane an d'elkiso adda k'addan, an'de:

7 «Ki moo me wede en yi rootiyo injino me? Yi kaldfa suma Raa! Wee wee aane aase tambobino a oldfiko wede, daa ki Raa siidí ye man?»

8 A kaamiki, elkisadan Isa y'a ti zuune adda k'addí, wo y'an di ruute, y'ede: «Ki moo me kun d'elkiso adda k'addugun injino me?»

9 Ise laylay a jiire minj too me a nunj n'a roote a wede runguyun: «Oldfikadá Raa y'a y' t'ize tambobino» kunun, n'a roote: «Ki t'oozo, ki t'ambfo zaafayá wo k'a oziro me?»

10 Wo ni dehu kun di suune, nunj wede an n'ehe aa ulo wede en, adda duniya ette o d'ede toogo k'isiyo tambobino a oldfiko.» Manj yi di ruute a wede runguyun, y'ede:

11 «Nunj n'a di rooto, ki t'oozo, ki t'ambfo zaafayá, k'a aaho boozá.»

12 A kaamiki wede y'a t'iiziga, y'a t'umbe zaafayá a d'aana donj pay, y'a t'udfe y'a ingile. Kane donj pay genj an ziidfa giggiran, an tamma Raa, an'de: «Mundá kino enj kanj soo tonj ay ki wulle ye.»

Isa yi waaku Lebi

(Matiye 9.9-13; Lik 5.27-32)

13 Onniyo soo Isa y'a-gime biza bar Galile. Donj baadan an d'ettiyo tuddí wo yi di'n dooyiso.

14 Tinj genj y'a iide, a urzi yi wulle Lebi ulo k'Alpe, yi-guune a ume naabadí yi sedfdu jibaaye. Isa yi di ruute, y'ede: «Ki ni daani!» Manj yonj y'a t'iiziga wo y'a yi diine.

15 Isa y'iide'nj y'a-guune ombfo ti sanalliyagí di Lebi. Aame an ti guune man, donj sedfdu jibaaye baadan ti donj k'oldfiko onjgo pay an di-guune ti kane kanj soo, kono donj baadan i yi diine me.

16 Kane donj suuniyo k'oogoro ti diine Pariziyen an wollyo Isa y'ombfo ti donj sedfdu jibaaye wo ti donj k'oldfiko onjgo injino man, an an di ruute a sanalliyagí, an'de: «Ki moo me yi d'ombfo ti donj sedfdu jibaaye wo ti donj k'oldfiko onjgo me?»

17 Isa yi'n illiga man, y'an di ruute, y'ede: «Kane donj waalinj an ki y' dehe ye wede daawiya me, wo i yi dehe donj k'eeni. Nunj ni k'iido'nj waaku kane donj ki diine ye, wo de n'iido'nj waaku kane donj k'oldfiko.»

Dooyiso k'Almasi ti ere ki Pariziyen a ki t'ettiyo soo ye

(Matiye 9.14-17; Lik 5.33-39)

18 Onniyo soo sanalliyagi ki Zanj Batis ti Pariziyen, an di lekkiyo onniyo muno daa k'ombfo. Donj miibi an d'iide an tunde Isa, an'de: «Ki moo me kane sanalliyagá onniyo muno an ki lekkiyo daa k'ombfo ye, wo kacinj sanalliyagi ki Zanj ti donj ki Pariziyen, onniyo muno an di lekkiyo daa k'ombfo me?»

19 Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Kun elkiyo minj donj an'ni wiiko a tarnaape seedu, onniyo muno an di lekke daa k'ombfo ko aame kule k'ere yonj a diinayan man? Aha, injino ye! Ise onniyo miibi tonj kule k'ere a sirpadanj man, onniyo muno an k'aane an ki lekke daa k'ombfo ye.

20 Wo sanj onniytagi an d'aana, aame kule k'ere ti diinayan an ti y'umba man. A onniytagi genj kane onniyo muno an di lekka daa k'ombfo kollo.

21 Beehiye ye wenda yi d'ambe buude kalle aware y'a-t'obbira ekki kalle mazzini me, para man buude wede aware genj y'a t'aadí kalle wede mazzini genj, a di sittite a ceere sey.

22 Wo beehiye ye wenda yi t'eepe toote k'inni binj wede oozige botto adda riitile wede mazzini me, para man toote genj y'a-batte riitile, wo toote ti

riitile pây i-litte. Ki too maŋ toote wede oozige botto geŋ eepiyadí adda riitile wede aware.»

*Isa yi rootiyo a urzi k'onniyo ere ki puukiyo
(Matiye 12.1-8; Lik 6.1-5)*

²³ Onniyo soo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, Isa yi doopide t'adda dombi doŋ ki geme ti sanalliyagi. Aame geŋ kane sanalliyagi an d'iise sattita geme an di doydifo*.

²⁴ Kane Pariziyen an i di ruute Isa, an'de: «Ki moo me sanalliyagá an d'isiyo munda wede oogiradiŋ ti k'ele urzi k'isiyo ye a onniyo ere ki puukiyadiŋ te?»

²⁵ Maŋ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Ki kotto kun gire munda wede ti kaaga onniyo soo yode Dawut y'ize ti doŋ a itadí, aame an t'ize oone wo mosogo ti'ni ziida geŋ me.

²⁶ Aame mozigo goole doŋ sedefe Abiyatar geŋ, Dawut yi-t'iide adda Boy Raa wede an ikkima ki golmodo, y'a ziki mappa wede an i ele sedefe a Raa, wo yode ti doŋ a itadí toŋ an d'iimi. Wo Raa y'an k'ize munda ye, ki too maŋ kane an k'ede ye urzi an d'oomi me, oogiradiŋ t'ele urzi a doŋ sedefe daŋŋal‡.»

²⁷ Wo Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Onniyo ere ki puukiyo gette Raa yi ti ziipe a wede, wo wede geŋ Raa yi y'ikkima kono k'onniyo ere ki puukiyo ye.

²⁸ Inŋkino maŋ nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, o d'ede urzi k'isiyo munda wede aa addó i dehu ekk'onniyo ere ki puukiyadiŋ toŋ maŋ.»

3

*Isa yi ele beeko a wede beezí unto
(Matiye 12.9-14; Lik 6.6-11)*

¹ Saŋ maŋ Isa y'a t'iide sey k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso. Adda boy geŋ i d'ede wedusu soo inŋkino beezí unto.

² Kane Pariziyen an dehu an t'oone urzi an di sakiya Isa, kono kamo an di wolliyi koomadí, a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi, a wede geŋ yi-t'ela beeko ko.

³ Inŋkino maŋ Isa yi di ruute a wede beezí unto geŋ, y'ede: «Ki t'oozo, ki t'ôhor a diine d'uwu kino.»

⁴ Maŋ Isa y'a tunde doŋ i yi wolliyi, y'ede: «Oogiradiŋ t'ele urzi k'isiyo ki moo me a onniyo ere ki puukiyadiŋ te? A wedusu ki d'ise beehiye kunuŋ, ki d'ise ulsu ko? Wedusu k'a y'utte kunuŋ, k'a yi t'ide ko?» Wo de kane an d'annugu deddefek.

⁵ Aame geŋ kane Isa yi di'n wolliyi adda k'edayan ti kulkuwo, wo addi a litte kono kane addaŋ zakidi. Inŋkino maŋ yi di ruute a wede geŋ, y'ede: «Beezá ki y'ondo.» Maŋ y'a y'undé, wo beezí a t'ikkima.

⁶ Saŋ kane Pariziyen tiŋ geŋ an t'udfe, a kaamiki an t'ugiye ti doŋ a ita k'Erod, an t'iide onamaŋ kaŋ soo a tukk'Isa, an di dehe urzi ki tôwwadí.

*Doŋ baadaŋ an daaniya Isa
(Matiye 4.25; 12.15-16; Lik 6.17-19)*

* **2:23 2.23** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 23.25. † **2:24 2.24** Kun wollo adda mattup ki Egzod 34.21. ‡ **2:26 2.26** Kun wollo adda mattup ki 1 Samiyel 21.2-7.

⁷ Isa ti sanalliyagi an t'irga biza bar ki Galile, wo don duuru baadan an di y' diine. Kane duwo gen an'tiyo ti siido Galile, ti siido Ziide,

⁸ ti geeger Zeruzalem, ti siido k'Idume, ti dar k'ooye Zurden ki kese peedo ge-koliyo, wo ti siido ere i duule geeger Tir ti Sidon. Kane don duuru pay gen an d'iide k'ume k'Isa kono an illiga suldi don pay y'isiyo gen me.

⁹ Injino man Isa y'an di ruute sanalliyagi, y'ede: «Kun'do, kun o woli tooko, kun o-t'argi goppon kono don duuru an ki ti'n niida ye.»

¹⁰ Yi ruute injino kono yon y'eliyo beeko a don baadan gen, wede k'eeni tuuku ton yi nyaayu, y'ette, y'a bottey tuddi.

¹¹ Wo kane don an d'ede siitan eedan gen, wede tuuku yi woliyo Isa man yi-t'ottilso, yi d'eesiyo dollite: «Kee Ulo Raa! Kee Ulo Raa!»

¹² Wo de y'an di ruute ti golla zakidi a duwo, kono an ki roote ye a munda wede y'ize me.

Beeriyon don zina k'Isa

(Matiye 10.1-4; Lik 6.12-16)

¹³ San man Isa yi wiike don aa addi i dehu, an d'ingile ti yode k'ekki makkolo.

¹⁴ Man yi d'iidiba ti diinayan don koomat makumu sire y'anni wiike sundan don zina. Yon yi'ni biire a yode, kono y'anni t'ikkipa kazita k'ono Raa.

¹⁵ Wo y'an d'ele toogo ki lommita siitandani don an t'ooney a daanadan.

¹⁶ Enno sumbiyagi don koomat makumu sire Isa yi biire me: Simo wede Isa y'a yi wiike sundi soo te Piyer*;

¹⁷ Zak ti leemadi Zan inni Zebede, Isa yi di'n waaku sundan Bonarzez, i-kaza kane gen aa eddiso mizzi;

¹⁸ Andire, Pilip, Bartelemi, Matiye, Toma, Zak ulo k'Alpe, Taade, Simo wede addi wehini kono siifadi me,

¹⁹ wo Ziidas Iskariyot wede san y'an di y' t'ela Isa a bey don k'olmidayi.

Isa maawi an yi dehu

(Matiye 12.24-32; Lik 11.15-23; 12.10)

²⁰ San man Isa ti sanalliyagi an di-gimo boy, wo don baadan an di t'ugiyey sey, urzi an d'oomi munda ton umbo.

²¹ Aame maawi an illiga injino man, an t'iide waakuzi, kono an elkiyo eedi ti digge.

Toogo k'Isa t'ettiyo ti too me?

²² Don suuniyo k'oogoro iido ti Zeruzalem an di rootiyo, an'de: «Meeda siitandani sundutu Belzebul ti yode. Gen Meeda siitandani i eliyon toogo ki lommita siitandani me!»

²³ Injino man Isa y'anni wiike, y'an di ruute t'ono ombide, y'ede: «Mummino me Meeda siitandani t'a limmi tuddutu me?»

²⁴ Aame moziko ere tuuku don'tu an deyyiso ti tuddan man, kane gen an k'aane an ki ti lekke kan soo ye.

²⁵ Wo aame adda boy don'zi an deyyiso ti tuddan man, kane gen an k'aane an ki ti lekke kan soo ye.

²⁶ Gen injino kay, aame Meeda siitandani ti deyyiso ti siitandani eebutu man, gen an deyyiso ti tuddan batum. Wo de gen ki kotto, mozikatutu ti k'aane ti ki lekke ye, t'a dangal!

* **3:16 3.16** Suma Piyer i-kaza makkolo.

²⁷ Aame wede yi dehu yi-t'ette adda boy ki wede i-d'ede toogo wo y'a sikiti suldzí mañ, wede geñ ki poone y'a-kettite wede toogo d'oo miñ, y'a aane y'a sikiti suldi t'adda boy kollo.

²⁸ Derec inkiño wo n'un di rooto: Duwo Raa y'an t'isa tambobino a oldiko ere pay an isiyo, ti kaldita ere pay an kaldita suma Raa gette.

²⁹ Wo de wede tuuku i kaldita Unde Kamilenñ mañ, yonj geñ toc Raa yi-k'isa tambobino ye, oldikadí t'a lekka ki daayum.»

³⁰ Isa y'an orbe inkiño kono duwo an'de yonj i-d'ede siitan a eedí.

Mekk'Isa ti zembadí
(Matiye 12.46-50; Lik 8.19-21)

³¹ Isa adda boy, aame geñ meedí ti zembadí an d'iina, wo an t'ihira ti paate, an d'igibe wedusu y'an di y' waako.

³² Doñ baadañ an di-guune, Isa an ti y' d'uule, yonj a diine. Mañ an i di ruute, an'de: «K'ollo, meedá ti zembadá an t'ihira ti paate, an ki dehu.»

³³ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Ki kotto mañ, meedó ti zembadó anj wee wee?»

³⁴ Mañ doñ i-guune i ti y' d'uule geñ yi di'n wolloiyo adda k'edayan, wo y'a ruute, y'ede: «Kun wollo, kane enño anj meedó ti zembadó me.

³⁵ Inkiño mañ wede tuuku y'isiyo suldi doñ pay Raa yi dehu geñ, yode geñño leemadó, teemadó wo meedó me.»

4

Ono ombide a tukki wede korso
(Matiye 13.1-9; Lik 8.4-8)

¹ Isa yo a biza bar Galile, aame geñ y'a iise dooyiso duwo sey. Doñ duuru baadañ baadañ an di-t'ugiye, inkiño yi di gili adda tooko ekk'ahu, y'a-guune wo kane doñ duuru pay an t'ihira a biza bar.

² A dooyisadí gette y'an di'n duuye a suldi baadañ t'ono ombide, y'ede:

³ «Kun ollo! I d'ede wedusu soo inkiño yi t'iide korso buzu k'adda doome.

⁴ Aame yi sakkisa geñ, buzu onjonj a-zilditi a urzi, embi an iido'ñ an di-tibbe pay.

⁵ Buzu onjonj soñ a-zilditi a ume wede t'adda'ñ pangiragi, siidadi baata. Kane geñ a t'udde kesiko kono siidadañ soodo.

⁶ Aame peedo ti-gilo wo t'hina mañ, kane geñ a t'igge, a-biiha kono sondayzanj i ki ti diige ye.

⁷ Doñ soñ a-zilditi adda k'ahimagi, kane geñ a t'udde wo ahimagi an iiziga mañ, an di'n ippe an ki d'ehe ye.

⁸ Doñ onjonj soñ a-zilditi a siido ere beehiye, kane geñ a t'udde, an d'ihira wo an d'ehe: ulo muduso soo y'a ehe inñi ada g'ado, soñ ada zoot wo soñ meeda.»

⁹ Mañ Isa y'a ruute, y'ede: «Wede i-d'ede kuwwa k'ollige mañ, y'ollo koduwo!»

Ki moo me Isa yi rootiyo t'ono ombide me
(Matiye 13.10-15; Lik 8.9-10)

¹⁰ Sañ Isa y'a t'irga ti tukki doñ duuru. Aame geñ doñ i ti y' d'uule ti kane sanalliyagi koomat makumu sire geñ an di y' tunde, ki moo me y'an rootiyo a doñ duuru t'ono ombide me?

¹¹ Yoŋ y'an di ruute sey, y'ede: «A kune'ŋ Raa y'un ele suuniyo ki suldi doŋ ombide ki Moziko Raa te, wo de a doŋ oŋgoŋ suldi pay geŋ an an rootiyo'ŋ t'ono ombide,

¹² iŋkino:

«Kane geŋ an di woliyo kereŋ, wo munda an ki y' woliyo ye, an d'ollige kereŋ, wo ono itadaŋ an ki ti suuniyo ye, para maŋ an di-kime ki tukki Raa, y'an t'ise tambobino a oldikadaŋ te*!»

*Oodibe k'ita k'ono ombide a tukki wede korso
(Matiye 13.18-23; Lik 8.11-15)*

¹³ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Ono ombide eŋ itadaŋ kun ki'n suuniyo ye! De mummino kun di'n suuna ita k'ono ombide pay geŋ me?

¹⁴ Wede korso geŋ yi korso ono Raa.

¹⁵ Buzu wede i zilditi a biza k'urzi geŋ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa, wo de an t'ollige maŋ a kaamiki Meeda siitandani t'ettiyo, ti-t'odfipe ono geŋ t'adda k'addaŋ me.

¹⁶ Buzu wede i zilditi a ume wede t'adda paŋgiragi geŋ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa, kesiko ulbaŋ uŋse an d'ambu.

¹⁷ Wo de ono sottadaŋ ti ki ti deegu adda k'addaŋ, an aa ki seedu zakidi ye, aame i ettiyo dabar ise d'uwu an'ni dabirsa kono an umbe a ono Raa maŋ, kesiko an t'argu.

¹⁸ Buzu wede i zilditi adda k'ahimagi geŋ, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa,

¹⁹ wo de saŋ elkisito a suldi duniya, dehutu k'urzi maala wo zaapu k'adde a suldi doŋ ulpi tuddaŋ ti dehu ti doolo toŋ ede. Kane pay geŋ ono an di'n appiya, an ki d'ohire ye a urzi Raa me.

²⁰ Ki d'angu buzu wede i zilditi a siido ere beehiye gette, i-kaza d'uwu doŋ ollige ono Raa wo an di'n seedu adda k'addaŋ, an d'ohire a urzi Raa, an aa d'ooniyo eebaŋ ti doolo, aakede ulo muduso soo y'a ehe iŋni ada g'ado, soŋ ada zoot, wo soŋ meeda.»

*Ono ombide a tukki pitila
(Matiye 5.15; 10.26; Lik 8.16-18; 11.33; 6.38)*

²¹ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Aame wede y'a t'uuye pitila maŋ, y'a-t'ossibe bogoro kunuŋ, yi-ti t'eale a ita k'oŋgali ko? Aha, ki too maŋ y'a ti zaape t'awwa.

²² Suldi doŋ pay ombide'ŋ, saŋ onniyo soo a t'oodiba ita, wo ono doŋ i ki dehu d'uwu an k'olliga ye geŋ, saŋ onniyo soo a t'adda a toore.

²³ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koduwo!»

²⁴ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Kun koona mentikagi a ono doŋ kun ollige. Derec, dooziyo ere kun dooziyo a d'uwu gette, Raa toŋ y'un ti dooza a kune iŋkino kay, wo y'a d'oŋa ti jugulu a kune me.

²⁵ Derec, a wede i-d'ede suuniyo'ŋ, an i-t'eela t'eego, wo de a wede i-k'ede suuniyo ye, ere booloŋ i-d'ede toŋ an i-t'amba.»

Ono ombide a tukki buzu wede adfiya siidi

²⁶ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Moziko Raa tod' ti deeyiso aa wede yi sakkisa buzu adda doomizi.

²⁷ Wo ki yode diddo t'ettiyo yi-ti moone, wo ume i t'ompilso maŋ yi-t'oozige, yi ki suune ye ume buzu y'addiya wo yi d'ohire mummino toŋ maŋ.

* **4:12 4.12** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 6.9-10.

²⁸ Naabo gette i ti suuniyo tode siido sittú. I-t'adfiya ki poone soole, san i-t'isiyo koyile, san mahuwe i-ti paña, san i-ti tana.

²⁹ Aame i ti tana man, wede yi d'ambu suwwo ki aydu baa, kono peedo t'iide k'aydu†.»

Ono ombide ekk'ulo k'undumu sundi mutard

(Matiye 13.31-32; Lik 13.18-19)

³⁰ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Moziko Raa in t'eese tod'te aa moo me? In di roote tod'te ti ono ombide don tuuku me?»

³¹ Tode gette ti deeyiso aa ulo k'undumu soo sundi mutard. Aame ki kiira gen, ulo k'undumu min yon nenku a jiire ti diine k'inni k'inda pay don adda duniya.

³² Wo de ki-giira kotto man, yi-t'adfiya yi d'isiyo goole i ceeriyo inda don pay adda jineene genno, yi d'ahuntu laydayi deero embi an d'appiya boydizan eego.»

³³ Gen Isa a dooyisadi gette, yi'ni duuye duwo t'ono ombide baadan injino, aa ere an aane an y'olliga.

³⁴ A duwo munda daa k'ono ombide y'an ki rootiyo ye, wo de aame yon siidi ti sanalliyagi man, y'an t'oodibe ita k'ono ombide pay gen me.

Isa toogo i jiire maaye baadan

(Matiye 8.18,23-27; Lik 8.22-25)

³⁵ A onniyo gettiyo batum a peedo t'a t'iire man, Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «In ti doopo'ŋ ti dar bar ti nee.»

³⁶ Injino man don duuru an di'n iili zenje t'inno, kane sanalliyagi an a di gili ti yode adda tooko, wo tookiyagi doolo ton ede a sirpadan an d'ingile.

³⁷ A kaamiki, i d'iiziga maaye baadan adda bar. Ahu gen i-kolzite kolzite i d'obite k'adda tooko, tod'te i t'ooniyo t'ahu.

³⁸ Isa gen yon a ume k'ita, y'a udige kuy y'a ti zidde eedi a wasaade. Sanalliyagi an t'iide an di y'inne, wo an i di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, kine in t'unto min, kee ki moone tandan?»

³⁹ Injino man Isa y'a t'iiziga, y'a y'idfise maaye me, wo ahu bar y'an di ruute, y'ede: «Kun ohor! Kun t'asso!» Man maaye y'a ziida, wo ahu ton an t'udige deddek.

⁴⁰ San Isa y'an di ruute sanalliyagi, y'ede: «Kun orgiso injino moo me? Kun ki ziipe addugun a nuuno ye botto ko?»

⁴¹ Wo kane orgiso t'anni ziida baadan, an di rootiyo tuddan, an'de: «Yode en moo wede me, kono an maaye ti ahu bar ton an d'ollige onami me‡!»

5

Eliyo beeko a wede i-d'ede siitan a eedi

(Matiye 8.28-34; Lik 8.26-39)

¹ San Isa ti sanalliyagi an d'iney a siido Gadara ti dar bar Galile ti nee.

² Isa yi ti diige t'ekki tooko man, a kaamiki i d'iide wedusu t'ume muuziyagi yon i-d'ede siitan a eedi, y'iide'ŋ y'a y'ikkima.

³ Lekkiyadi adda diine muuziyagi, wo wenda soo ton yi k'aane yi ki ti kettite ye, ise ti zinjiri ton man.

† 4:29 4.29 Kun wollo adda mattup ki Zowel 4.13. ‡ 4:41 4.41 Kun wollo adda mattup ki Soom 65.8 wo 89.10.

4 Tañ baadan beydí an di kettiso ti zinjiri wo zonjfi adda poole, wo toñ zinjiri yi-ti dekkiso wo maala poole yi-ti dambu. Wo wenda soo toñ a aane a ti boohe umbo.

5 Daayum, did'fo onñu, lekkiyadi a ume muuziyagi wo ekki kessagi, yi follite, tuddi yi-t'âhuntu ti monjali, kundayi jerem.

6 Aame yi y' wulle Isa ti dokki man, y'a ukke k'ume yode, y'a-dikke a daanadi,

7 wo y'a ifili ti golla awwa, y'ede: «Ki dehu moo me a tukki nuñ me, Isa Ulo ki Raa goole a jiire pay? Ni dehu k'a di nâame ti suma Raa, ki ni dabire ye.»

8 Yi rootiyo injkino kono Isa yi-ruute, y'ede: «Siitan no, mi t'adfo ti tukki wede me!»

9 Isa y'a yi tunde, y'ede: «Kee sundá wee wee?» Wede geñ yi di'n gime onamí, y'ede: «Nuñ sundó Doñ Duuru, kono kaye baadan.»

10 Wo yi-d'obe bey a Isa, yi kodfime kono siitandani geñ y'a ki ti'n limmi dokki ti siido gettiyo ye.

11 A ume geñ i d'ede torfo meeda ki kinzir* an elso ekki kesse.

12 Kane siitandani geñ an i d'obe bey a Isa, an'de: «K'ay ti'n agibi ay t'ette adda kinzirdari geñno.»

13 Man Isa y'an d'iyye. Injkino siitandani t'ekki wede geñ an t'ud'fe, an t'iide adda kinzirdari. Wo torfo gette t'awwa t'ekki kesse t'a zide okko, kinzirdari an t'ibi adda bar, an t'inda adda k'ahu. Kane suma dupu sire.

14 Kane doñ k'elso geñ an d'ukke, an an t'iide taaya a doñ adda geeger wo a doñ i lekkiyto a dombi pây. Duwo geñ an t'ud'fito wolliso ki munda wede ize.

15 An iina a sirpa k'Isa man, an wulle wede i ede siitandani baadan a eedí wo an t'ud'fe geñ, yoñ yi-guune, yi t'usse kalle wo eedí t'iido. Injkino kane geñ orgiso t'anni ziida.

16 Kane doñ i wulle munda wede ize geñ an an t'iide taaya, kan mummino wede i-d'ede siitandani a eedí y'a uune bee, wo soñ a munda wede ize a kinzirdari.

17 Injkino man kane doñ pay an i d'iise obe bey a Isa, kono ti siidadan y'a engile.

18 Man Isa yi-ti gili adda tooke, y'a engile. Aame geñ wede i ede siitandani a eedí wo an t'ud'fe geñ, yi tondiyoye Isa kono y'a lekke ti yode.

19 Isa yi-ki d'iyye ye, wo de yi di ruute, y'ede: «Ki-kama di kee wo k'an t'ododoy taaya a doñza a suldí doñ pay Galmeege y'a ize, a isiyo k'adde koduwo y'ize a kee.»

20 Man wede y'a-gime, wo y'a iise kazita adda siido ere sundutú «Geegiryagi Koomat†» suldí doñ pay Isa yi ize a yode geñ me. Wo kane doñ pay illiga geñ an ziida giggiran.

*Eliyo beeko a erewo wo baldiya k'uto Zayiris
(Matiye 9.18-26; Lik 8.40-56)*

21 Isa y'a-gimo ti tooke yi-ti diipido ti dar bar t'inno, man y'a t'ihira a biza bar wo doñ duuru baadan an di-t'ugiyey.

* **5:11 5.11 Kinzir:** Yoñ geñ Yawudiyagi an yi wolloji ganigi a daana Raa me, k'aadumu ulu. Geñ i-kaza taaya ki kinzir gette ize a siido di doñ kane Yawudiyagi ye. Kun wollo adda mattup ki Lebitik 11.7 wo Deeterenom 14.8. † **5:20 5.20** Siido ere sundutú «Geegiryagi Koomat» gette, tod'te ki dandí bar Galile ki kese peedo ge-koliyo.

22 Aame geŋ i d'iina wedusu sundí Zayiris, yoŋ goole ti diine deero boy wede Yawudiyagi ge dooyiso. Yi wulle Isa maŋ y'a iido, y'a iire a zoŋdí

23 wo yi-d'obe bey ti kodfime, y'ede: «Uto nuŋ tuddutú eeni t'unto. K'a ette maŋ, ki zaapey beezá t'a uttey wo t'a lekkey.»

24 Injino maŋ Isa y'a iyye, an d'ingile soo. Wo doŋ duuru baadaŋ an di y' diine, an di y' nɔyɔ t'ɛnno t'ɛnno.

25 Ti diine doŋ duuru i d'ede erewo soo injino ti dabirsa, puuzo obite t'itatú iide ozzine koomat makumu sire.

26 T'a dibire baadaŋ a bey doŋ daawiya baadaŋ wo beytú t'a zikkuwe pay kono t'a t'oone beeko, wo umbo beeko ti k'uune ye, ki too maŋ ti dabirsa i-ceeriyo ki ceeriyo.

27 Tod' t'illiga rabila k'Isa, injino ti-t'iide diine doŋ duuru ti dar k'Isa, t'a-butte kallayí,

28 kono t'a ruute t'adda k'addutú, t'ede: «Aame n'iina n'a butta kallayí danŋal toŋ maŋ, n'a utta.»

29 T'a butte kallayí maŋ, a kaamiki obite puuzo a ihira yip, t'a uwwe a tuddutú t'uune bee.

30 Aame geŋ Isa y'a uwwe toogo a udfde ti tuddí me. Maŋ y'a-tuuye tukki doŋ duuru wo y'a tunde, y'ede: «Wee wee i butte kallayó me?»

31 Kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «Kee k'owwiyo doŋ an ki nɔyɔ t'ɛnno t'ɛnno, wo ki-tondiyo wee wee i butte kallayá sey me?»

32 Wo de Isa yi wolliyó doŋ i ti y' duule kono yi dehu y'a suune wede i y' butte.

33 Maŋ to ere gette t'a urgide, ti ŋoŋŋirso kono ti zuune munda wede i-iide me. T'a d'iide, t'a iire zoŋdí wo derec ti di ruute pay.

34 Wo de Isa yi di ruute, y'ede: «Uto ki nuŋ, kono koŋ mi ziipe addí a nuuno geŋ, m'utte. T'eenizí geŋ m'uune bee, m'aaho ti toose.»

35 Aame Isa y'a ti rootiyto injino geŋ, doŋ zina an okko ti di goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, an i di ruute a Zayiris, an'de: «Utá t'a t'ihe, ki moo me wede dooyiso ki y' naatiya sey me?»

36 Wo de ono geŋ Isa y'illiga toŋ seezi ye, wo yi di ruute a goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, y'ede: «Kee k'orgide ye, ki zaapo addá a nuuno danŋal.»

37 Wo a wenda soo toŋ urzi yi k'ele ye a ette ti yode me, iide ti yode Piyer, Zak ti leemadí Zaŋ danŋal.

38 An iiney di goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso maŋ, a ume geŋ Isa yi wolliyó doŋ baadaŋ an dollite moolo danŋar.

39 Isa yi-t'iide k'adda boy, wo y'an di ruute, y'ede: «Moo me kun dollite moolo me? Uto ti k'inda ye, ti moone moone.»

40 Kane duwo geŋ an di y'okko maade. Wo de yoŋ y'an udfde duwo t'adda boy me, a uupe ti yode meek'uto ti mekk'uto wo sanalliyagi doŋ adó geŋno, saŋ Isa yi-t'iide k'adda biino ere uto adda.

41 Maŋ yi ziiɔa beytú wo yi di ruute, y'ede: «Talita kum!» Geŋ i-kaza: «Uto ki nuŋ, mi t'onno ni-rootiyo me!»

42 A kaamiki, uto t'a t'iiziga ti sooru. Tod'te ozzinatú koomat makumu sire. Kane duwo geŋ an wulle injino maŋ, an ziiɔa giggeraŋ kono i jiiire eedaŋ.

43 Maŋ Isa y'an d'undirdfe, y'ede: «A wenda soo toŋ kun i roota ye a munda wede ize eŋ me.» Saŋ y'an di ruute, y'ede: «Uto kun i eelo ombo.»

6

*Doŋ Nazaret an koogire Isa
(Matiye 13.54-58; Lik 4.16,22,24)*

¹ T'ume geŋ Isa y'a t'iiziga, y'a iŋgile ti sanalliyagí ki Nazaret geeger ere y'a ihira.

² A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, y'a iise dooyiso d'uwu adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso. Doŋ baadaŋ i y'ollige geŋ an ziidfa giggiraŋ, wo an di ruute, an'de: «De ono pay eŋ y'uuno ti too me? Suuniyo k'ono ette i elo wee wee? Wo mummino yi d'isiyto suldi k'armika kino me?»

³ Yo eŋ wede k'âhuntu sarpanje de me! Yoŋ miŋ ulo Mariyam de me! Kane zembadí kuuli'ŋ sumbiyagan Zak, Zoz, Ziid wo Simo de me! Wo zembadí erayi toŋ kane an lekkiyo ti kine de me!» Kono k'in'kino an di-tuuge k'ambu k'onamí me.

⁴ Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec, nebi geŋ aame tuuku toŋ onamí an d'ollige, wo de doŋ a geeger ere y'a ihira, doŋ a biza bumbizí ti doŋ adda boozí d'aŋŋal, onamí an k'olliga ye me.»

⁵ A ume geŋ munda k'armika soo toŋ yi k'iine yi k'ize ye, wo y'an di ziipe miŋ beezí a doŋ k'eeni miibi d'aŋŋal, an d'uune bee.

⁶ Wo Isa yi nuukiso eedí kono kane an ki ziipe addaŋ a yode ye.

*Agisa ki sanalliyagi kane koomat makumu sire
(Matiye 9.35; 10.1,5-14; Lik 9.1-6)*

San maŋ Isa y'an izire pay illiyagi doŋ i-d'uule Nazaret geŋ me.

⁷ Maŋ y'a-wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire, y'an ikkipe sire sire, wo y'an d'ele toogo ki lommite siitandani doŋ an t'ooney a d'aanadaŋ,

⁸ wo y'an di ruute munda wede an d'isey, y'ede: «Ki torguwaguŋ munda a beyguŋ kun amba ye, ise munda k'ombo, ise eese, ise tammiyagi sunŋi sunŋi adda poosaguŋ toŋ maŋ. Kun ambo dalka d'aŋŋal,

⁹ tobiyagi a zoŋguŋ wo kun osso kalle toŋ soo a tudduguŋ.»

¹⁰ Wo y'an di ruute sey, y'ede: «Aame kun t'iidey adda boy tuuku wo an unni ziiddey maŋ, kun di lekkoy aŋgeŋŋo bini eŋgilsaguŋ t'ume geŋŋo.

¹¹ Wo aame kun t'iidey ille wo doŋtú an un ki'n ziiddey ye wo onamguŋ an k'illigey ye maŋ, a eŋgilsaguŋ t'ume geŋŋo odde zoŋguŋ toŋ kun a ti tottigoy, geŋ i-kaza Raa ulbí uŋse ye ti kane me.»

¹² Kane sanalliyagi geŋ an d'iŋgile, an an kazita a d'uwu kono an di-kime lekkiyadaŋ.

¹³ Siitandani baadaŋ an ti'n lommite, wo doŋ k'eeni baadaŋ an an di yergutu egey an d'ooniyo bee.

*Taaya k'unto Zaŋ Batis
(Matiye 14.1-2; Lik 9.7-9)*

¹⁴ Mozigo Erod geŋ y'a illiga rabila k'Isa te, kono yoŋ sundi ti moolo. Doŋ oŋgoŋ an ruute, an'de: «Geŋ Zaŋ Batis yi bil'do ti diine doŋ unto! Geŋ kono k'in'kino i-d'ede toogo yi d'isiyto suldi k'armika me.»

¹⁵ Doŋ oŋgoŋ an'de: «Geŋ nebi Eli.» Wo doŋ soŋ an'de: «Geŋ nebi soo aa wede ti diine nebiyagi doŋ ti kaaga.»

¹⁶ Wo de aame Erod y'illiga iŋkino maŋ, y'a ruute, y'ede: «Geŋ Zaŋ Batis wede n'an di ruute a asigiryagi an di-d'ikke eedí, geŋ yode i-bil'de me.»

¹⁷⁻¹⁸ Erod y'ilke iŋkino kono yi-ziidfa ere leemadí Pilip sundutú Erodiyas, wo Zaŋ Batis yi di ruute, y'ede: «Oogoro urzi ti k'ele ye k'a seeda ere

leemadá te.» Injino mañ Erod batum y'an di ruute a asigiryagi an ti y' ziido Zan me, an ti y' gittite wo an ti y' zidde adda danjay.

19 A rootiyo Zan gette Erodiyas ti di gulkuwe t'a ti y' ziida addutu. Ti dehu t'a yi t'ide, wo de urzi ti k'ooniyo ye,

20 kono Erod geñ yi orgiso a Zan me, yi suune yonj wede ki diinekamilen, injino yi di y' boohiyo. Aame Zan yi eesiyo kazita k'ono Raa mañ, Erod yi y'ollige t'unసుwo wo munda y'a roote yi ki suune ye.

21 Ozzine ti ozzine, onniyo k'ehiyo k'Erod t'aaniya mañ, an d'isiyo tarnaape. Injino onniyo gette t'iina mañ, Erodiyas ti d'uune urzi. Erod y'an d'ize omba a donj deero siido, a deero k'asigiryagi wo a donj suma ki siido Galile.

22 Aame geñ uto koñso k'Erodiyas ti-t'iide adda boy t'a immira, wo a tode gette Erod addi i-d'ifi ti donj an'ni wiiko pay. Injino mañ mozigo yi di ruute a uto koñso, y'ede: «Munda wede tuuku mi dehu'ñ mi rooto, wo ni di t'ela.»

23 Wo y'a-ti nime tuddi, y'ede: «Munda wede tuuku mi dehu'ñ mi rooto, ni di t'ela, ise kese mozikado toñ mañ.»

24 Mañ uto koñso t'a t'udde ti di ruute mettú, t'ede: «De n'a tonde moo me?» Mettú ti di'n gime onamtú, t'ede: «Mi tondo eego Zan Batis.»

25 Kesiko uto koñso t'a-gime ki tukki mozigo, t'iide'ñ ti di ruute, t'ede: «Ni dehu ankenno k'o ti dekki eego Zan Batis, k'o di zaapi adda supira, wo k'o d'adi kenno!»

26 Aame geñ mozigo y'a t'ize sommagi dondonj, wo de kono y'a ti nime tuddi a daana donj an'ni wiiko geñ, y'a iyye yi gi di tuuge ye.

27 A kaamiki, yi d'igibe asugursu soo ti diine donj boohiyadi, yi di ruute, y'ede: «K'odo, k'o ti dekki eego Zan te, wo k'o d'edi.» Mañ asugursu geñ y'a t'iide k'adda danjay, y'a-dikko eego Zan te.

28 Eego y'a t'umbo adda supira, yi-d'ele a uto koñso wo tod' ti d'iide a mettú.

29 Sanalliyagi Zan an illiga rabila gettiyo mañ, aame geñ an d'iido, nuune an t'umbe, an d'ingile an t'ele adda muuzo.

Eliyo k'ombo a kuuli dupu paat

(Matiye 14.13-21; Lik 9.10-17; Zan 6.1-15)

30 Donj zina k'Isa an di-gimo ki sirpadi, an i di t'ide taaya a naabo ere pay an izo wo a dooyiso ere pay an duuyo duwo.

31 A ume geñ i d'ede duwo baadan, donj ongon an engile, donj ongon an ette ettiyo, wo Isa ti sanalliyagi geñ an t'oone peedo boolon an di-koone an d'oomi toñ umbo. Injino mañ y'an di ruute, y'ede: «Kun t'edi ti nuuno, in t'arga siidin ki balda kun a-puukey boolon.»

32 Mañ an di gili adda tooko, an di diipida bar kono an t'arga siidan k'adda balda.

33 A engilsadan geñ donj baadan an di'n wulle wo an di'n zuune. Injino mañ donj t'adda geegiryagi pay geñ an d'iise okkito ti zondan, an t'iide geere sey k'ume Isa ti sanalliyagi an'te geñ me.

34 Isa yi ti d'iige ti tooko mañ, yi woliyo donj duuru baadan, wo i di t'ize sommagi kono kane geñ aakede dambami daa wede k'elsadan. Injino mañ y'an di'n iise dooyiso a suldi baadan.

35 Kane sanalliyagi an woliyo peedo t'ingile, mañ an a d'iide sirpa k'Isa, an i di ruute, an'de: «K'ollo, ume en balda wo peedo toñ t'ingile.»

36 Injino mañ duwo en k'an eezo an t'ette ki boydi donj doome wo k'adda k'illiyagi donj goppon, an d'owiltey munda k'ombo.»

37 Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «Ombo an eelo kune batum.» Kane an di ruute, an'de: «Kee ki dehu ay t'oono tamma meeda sire*, ay t'owilo mappa pay ay an t'ela a donj duuru an d'ooma ko?»

38 Isa y'an di'n tunde, y'ede: «Un d'ede mappa miibi me, k'un ki ti wollu do a eesagun me?» An ti wullo man, an di ruute, an'de: «Kaye ay d'ede minj mappa paat wo puuni sire.»

39 Manj Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Duwo kun ti'n koona kanj ogiysito adda soole.»

40 Manj duwo an di gundite, ongonj meeda, ongonj ada paat.

41 Aame genj Isa y'a-ziki mappa paat ti puuni sire genno, y'a t'umbe edayi k'awwa ki kandaane, y'a ruute koduwo a Raa. Manj mappa y'a burkite, y'an d'ele a sanalliyagi kono an an di-dokkida a donj duuru genno. Puuni tonj injkino kay y'an di-dikkida a duwo pay.

42 Kane pay genj an d'iimi wo an d'isse.

43 Wo mappa ti puuni donj uupite, sanalliyagi an ti-tusse, a iide dappa koomat makumu sire.

44 Kane donj iimi mappa genj, an t'ide kuuli dupu paat.

Sooru k'Isa ekk'ahu

(Matiye 14.22-33; Zanj 6.16-21)

45 Sanj manj kesiko Isa y'an di ruute a sanalliyagi, an di kili adda tooko an d'oogume, an di doopida ti dar bar ti nee, ki kese geeger Betsayda, koore yode batum donj duuru yi-ti'n t'igiba genj me.

46 Aame donj duuru yi ti'n igibe manj, yonj y'a-ti gili ekki kesse kono y'a tonde Raa.

47 Ume y'ize diddo genj, tooko tod'te a diine k'ahu dokki botto ti biza bar me, wo Isa siidi ti zenje t'inno me.

48 Isa yi wolluyo kane sanalliyagi an t'ize oone ki korre k'ahu me, kono maaye a giggiranj. Injkinno a diddo biza soohé manj yi-t'uddo yi d'ettiyo tuddanj, yi sooru t'ekk'ahu aa y'an di'n enjgile.

49 Aame kane an yi wulle yi sooru t'ekk'ahu genj, an elkiyo beyye danj, wo an d'iise dollite

50 kono kane pay genj an yi wulle wo orgiso t'anni ziida baadanj. Kesiko Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ombonj! Kun orgide ye, enj nuuno!»

51 Manj y'a di gili ti kane adda tooko, aame genj maaye y'a ziida. Injkinno manj kane sanalliyagi undanj a t'udde.

52 Derec, armika ere y'ize t'urzi mappa gette itatu an ki ti zuune ye, eedanj ti k'aane ti ki'n seeda ye suldi genj me.

Eliyo beeko a donj k'eeni a siido Zenezaret

(Matiye 14.34-36)

53 An ti diipida bar manj, an d'iiney a siido Zenezaret, tooko an di gitte a zenje wo an di diggite.

54 Aame an d'eggutu genj, a kaamiki Isa duwo an di y' zuune.

55 Manj an d'iise okkito t'adda siido gette pay. Aame an y'ollige yonj k'ume tuuku manj, donj k'eeni an di sokiyo ti zaadagi, an i-d'ettiyo kinjgenno genno.

56 A ume wede tuuku Isa y'ettiyo k'adda k'illiyagi, ki geegiryagi, ise ki boydi donj doome genj, donj k'eeni an an d'an t'ettiyo a bere donj duuru.

* **6:37 6.37 Tamma meeda sire:** Tamma soo i-kaza ranja naabo k'onju soo ki wedusu. Anki tamma meeda sire i-kaza sonjo dupu ada pife.

Manj kane duwo geŋ an i d'obe bey kono doŋ k'eeni an a-botte a bize kallayí danŋal toŋ manj, wo kane doŋ pay a bottiyo geŋ an d'uttiyo.

7

Dooyiso ere ki moŋgidagi

(Matiye 15.1-20)

¹ Kane Pariziyen ti doŋ miibi ti diine doŋ suuniyo k'oogoro iido ti Zeruzalem geŋ, an di-t'ugiye a Isa.

² An wollyio manj kane sanalliyagi oŋgo an ombó beezan ganigi a daana Raa me, geŋ i-kaza ki poone an t'eese ombó, beydan an ki t'opilso ye aa moŋgidagan an ruute me.

³ Derec, kane Pariziyen ti Yawudiyagi pay geŋ an k'ombó ye beydan daa k'opilso kofuwo ye manj, kono an aa seedu zakidi a dooyiso ere ki moŋgidagan an duuye te.

⁴ Aame an aahiya suuk toŋ, an k'ombó ye daa k'opilso tuddan me. Wo an aa seedu a dooyiso baadan ti doolo toŋ ede ere moŋgidagan an duuye te, aakede: opilisó kunzali, dingilagi wo keyyagi maala.

⁵ Injino manj kane Pariziyen ti doŋ suuniyo k'oogoro an di tunde Isa, an'de: «Ki moo me sanalliyagá an d'ombó beydan ganigi a daana Raa, wo dfe an ki daaniya ye dooyiso ere ki moŋgidagin an duuye te?»

⁶ Manj Isa y'an di'n gime onamanj, y'ede: «Kune doŋ bizigun sire sire, nebi Ezayi yi ruute ono doŋ Raa y'igibo a tukki kune geŋ derec, aa an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Duwo en an o eliyó suma t'ono bizan,
wo de ki kotto adda k'addan kane dokki ti nunj Raa me.

⁷ Kane suldi doŋ an isiyo kono an o ottilso geŋ ki bita,
kono urziyagi k'oogoro doŋ an dooyiso geŋ ettiyo t'urzi duwo danŋal*.”

⁸ Manj Isa y'an di ruute, y'ede: «Oogoro Raa kun d'ooliyo kese, wo kun t'ambu dooyiso duwo.»

⁹ Wo y'an di ruute sey, y'ede: «Kune koŋagun k'ooliyo k'urziyagi k'oogoro Raa ki kese, wo kun di sooru a urzi dooyisagun.

¹⁰ Derec, Muusa yi ruute ti kaaga, y'ede: “Ki elo suma a meegá ti meedá†.” Wo soŋ y'ede: “Wede yi duudiyo meegí ise meedí koo manj, yon geŋ ki tówwo‡.”

¹¹ Wo dfe kune'n, kun dooyiso duwo, kun'de: “Aame wede yi rootiyo a meegí ise a meedí, y'ede: Munda wede n'a-di t'ele a gi di nooge yon korbanj, i-kaza yon ni ele sedfeke a Raa” manj,

¹² geŋ kun eliyó urzi a wedusu yi ki t'ele munda a meegí ise meedí ye.

¹³ Kun isiyo injino geŋ, kun ti tówwo ono doŋ Raa yi ruute kun d'ise me, wo kun di sooru a urzi dooyisagun. Wo suldi baadan ti doolo toŋ ede kun isiyo injino me.»

Suldi doŋ a ki ti k'ise ganigi a daana Raa

¹⁴ Sanj Isa y'a wiike doŋ duuru sey an t'iide k'ume yode, wo y'an di ruute, y'ede: «Kune pay kun ollo, wo ono en itadan kun di'n suuno:

¹⁵ Suldi doŋ pay wedusu y'oome geŋ, i ki y'ise ganigi ye a daana Raa me, ki too manj i y'ise ganigi a daana Raa munda wede addiya ti bizí geŋno. [

¹⁶ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige manj, y'ollo kofuwo.]»

* **7:7 7.7** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 29.13. † **7:10 7.10** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.12. ‡ **7:10 7.10** Kun wollo adda mattup ki Egzod 21.17.

¹⁷ Aame d'ofɔŋ duuru Isa yi'n iili y'a'aahe boy maŋ, kane sanalliyagi an di yi tunde, an'de: «Kee k'ay t'oodibi ita a ono ombide enj me.»

¹⁸ Yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Inkino maŋ ki kotto, kune toŋ onamó eggun ti k'aane ti ki'n seeda ye pi me! Kun ki suune ye ko, suldi d'ofɔŋ pay wedusu y'oomi geŋ i ki y'ise ganigi ye a daana Raa me?»

¹⁹ Kono suldi d'ofɔŋ wede y'oomi geŋ, i-ki ti deegu adda biza k'ulbí ye, wo de i-ti deegu adda k'addi, wo saŋ yi-ti'n naamiya.» A onamí geŋ, Isa yi rootiyo ombo pay kamileŋ a daana Raa me.

²⁰ Yoŋ y'a ruute sey, y'ede: «I ti y'isiyo wedusu ganigi a daana Raa munda wede ad'diya t'adda biza k'ulbe.»

²¹ Derec, t'adda k'adde wede geŋ, ti biza k'ulbí i d'ad'diya elkiso ere oldo i-ti y'eliyo a suldi d'ofɔŋ ulpi aakede: boliyo, oogire, t'owwo d'uwu mirsi,

²² moone t'ere bakadi ise ti kule bakatú, okkiso a suldi pay, bundiko, daggiya d'uwu ti metiŋko, eliyo tudde k'isiyo suldi d'ofɔŋ ulpi, zaapu k'adde a munda wede, kaldita tudde, koliyo tudde wo isiyo munda daa k'elkiso.

²³ Suldi d'ofɔŋ ulpi pay geŋ ad'diya t'adda k'adde, wo an di y'isiyo wedusu ganigi a daana Raa me.»

Zaapu k'adde k'erewo Yawudowo ye

²⁴ Saŋ maŋ tiŋ geŋ Isa y'a t'iiziga, y'a iŋgile ki siido ere i d'uule geeger Tir. Yi-t'iide adda boy soo iŋkino, kono yi dehu wenda y'a ki suune umayi ye, miŋ umbo y'a k'iine ombide ye.

²⁵⁻²⁶ A ume geŋ, i d'ede erewo ti Pinisi siido Siiri. Tod'te Yawudowo ye, t'orbe ono Girek, ututu i-d'ede siitan a ettú. T'iilliga rabila k'Isa maŋ, kesiko t'a ukke k'ume yode. T'iide'ŋ t'a dikke a daanadi, wo t'a yi tunde, t'ede: «Galmeega, ni ki tondiyi ki-t'olmu siitan ti tukk'uto nuŋ.»

²⁷ Isa yi di ruute, y'ede: «M'oolo inŋi an t'oomo an asso do, kono iŋkino beehiye ye k'a t'ambe ombo k'inŋi k'an di t'ele a gahiti§ me.»

²⁸ Maŋ to ere gette ti di'n gime onamí, t'ede: «Galmeega onamá geŋ derec, wo ki kotto gahiti geŋno toŋ an di delliyo a ume k'ombo, ombo ere i soldite ti bey k'inŋi aame an ombo geŋ, an di pettiyo.»

²⁹ Yoŋ yi di ruute, y'ede: «A tukk'onamí geŋ, mi-kama boozí, siitan ti t'udde ti tukk'uti te.»

³⁰ Saŋ erewo gette t'aahe, maŋ ti-t'uuney uto ekk'onŋgali ti moone, siitan ti t'udde ti tuddutu me.

Eliyo beeko a wede dugiya

³¹ Saŋ maŋ ti siido ere i d'uule geeger Tir gette Isa y'a iŋgile, yi-t'udde ti siido ere i d'uule geeger Sidon, y'a t'uukey siido sundutu Geegiryagi Koomat, y'a-gime biza bar ki Galile.

³² Aame geŋ d'uwu an di wiiko wede dugiya wo ilzi toŋ attidi ki rootiyo me. Maŋ an i-d'obe bey a Isa, an'de: «Ki ti zaapo beezá a wede enno, y'a t'oone bee.»

³³ Isa y'a y'irga siidi ti diine d'ofɔŋ duuru me, maŋ yi-t'ele yelagi adda kuwwa wede geŋno, wo yi d'unke leezi yi t'eele ilzi.

³⁴ Saŋ y'a t'umbe edayi k'awwa ki kandaane, wo y'a zuupe suup, maŋ yi di ruute wede dugiya geŋ, y'ede: «Eppata!» Geŋ i-kaza a-t'ohon kereŋ.

³⁵ A kaamiki wede kuwwagi a t'ihina, yi d'ollige kereŋ wo ilzi toŋ a t'ikkima, yi d'orbe koduwo.

§ 7:27 7.27 Suma «inŋi» i-kaza d'ofɔŋ Yawudiyagi, wo suma «gahiti» i-kaza d'ofɔŋ Yawudiyagi ye.

³⁶ A ɗuwo geɗ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo kofuwo, a munda wede ize eɗ a wenda soo toɗ kun i roota ye!» Wo de eɗ y'an aapudu a wenda kun i roota ye, wo a kane aa y'an eliyo olno ki rootiyo.

³⁷ Kane ɗuwo geɗ an di ziida giggiraɗ, wo an di ruute, an'de: «Naabadi pay y'isiyo ette beehiye baadan! Dungiyaɗi kuwwagaɗ y'an di'n ohinte, wo doɗ bizaɗ a t'ippe ki rootiyo umbo toɗ an d'orbe.»

8

Isa y'an ele omba a doɗ dupu pide (Matiye 15.32-39; Markus 6.30-44)

¹ Aame geɗ doɗ duuru baadan an t'ugiye sey wo munda an d'oomi umbo, inkiɗo maɗ Isa y'a wiike sanalliyagi wo y'an di ruute, y'ede:

² «Nuɗ ɗuwo eɗ o t'ize sommagi kono kun wollo an lekkiyo ti nuɗ iide onniyo ado, wo ankeɗno munda k'omɓo an k'ede ye.

³ Wo ni'n igiba addaɗ guguba maɗ, an d'oopey a urzi kono doɗ baadan ti diinayaɗ an iido ti dokki.»

⁴ Kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «De adda balda ette, ti too me in t'oono mappa baadan a ɗuwo eɗ an d'ooma an t'assa me?»

⁵ Isa y'an di'n tunde, y'ede: «Kune un d'ede mappa miibi me?» Wo kane an i di ruute, an'de: «Ay d'ede mappa sarat.»

⁶ Inkiɗo y'an di ruute a doɗ duuru geɗ, y'ede: «Kun ti koono siifo!» Maɗ y'a ziki mappa sarat geɗ a beezi, y'a ruute koduwo a Raa, y'a burkite wo y'an d'ele a sanalliyagi kono an an di-dokkiɗa a doɗ duuru geɗno.

⁷ Wo soɗ an d'ede puuni miibi sunni sunni inkiɗo. Isa y'a ruute koduwo a Raa kono k'omɓo gette wo a sanalliyagi, y'ede: «Puuni kun an ti dokko pay!»

⁸ Wede tuuku toɗ y'a iimi y'a isse isse a d'uupite, wo omba ere uupite gette, an ti tussite a dambayi deero sarat.

⁹ Kane doɗ iimi geɗ i t'ide suma dupu pide. Saɗ Isa y'an igibe.

¹⁰ Wo yoɗ kesiko yi-ti gili adda tooko ti sanalliyagi, an d'inigile ki siido Dalmanuta.

Tondiyo ki munda k'armika (Matiye 12.38-39; 16.1-4; Lik 11.16-29; 12.54-56)

¹¹ Kane Pariziyen an d'iide k'ume k'Isa, an d'iise niikiyo kono an dehu an i d'ekke ikka t'urzi k'onami. Inkiɗo maɗ an di y' tunde y'an d'ise munda k'armika a kize yoɗ Raa yi y'igibo.

¹² Isa y'a zuupe suup, wo y'a ruute, y'ede: «Ki moo me kane doɗ ankeɗno eɗ an tondiyo munda k'armika a kize nuɗ Raa yi n'igibo? Derec inkiɗo wo n'un di rooto: Munda k'armika soo toɗ Raa y'an k'isa ye a kane doɗ ankeɗno eɗ me.»

¹³ Saɗ kane Pariziyen Isa yi'n iili, yi-ti gili adda tooko, y'a-doopiɗa ti dar bar Galile ti nee.

Ita k'ono k'Isa sanalliyagi an ki'n suune ye (Matiye 16.5-12; Lik 12.1)

¹⁴ Kane sanalliyagi an doopide ti kese bar Galile ti nee geɗ, an dundo an d'ambo mappa me, wo adda tooko i d'ede mappa soo faɗɗal a beezan.

¹⁵ Aame geɗ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, kun koono mentikagi a orme wede ki Pariziyen wo a orme wede ki Erod.»

16 Mañ kane sanalliyagi an d'iise rootiyto ti tuddaṅ kono an k'umbo mappa ye.

17 Wo yo Isa rootiyadaṅ gette y'a ti zuune, inḱino mañ y'anni tunde, y'ede: «Ki moo me kun di rootiyto ti tuddugun, kun k'umbo mappa ye me? Ki kotto kune suldi don ize geñ itadaṅ kun ki ti ziida wo kun ki'n zuune ye botto. Kune'ṅ eggun a t'ippe ko?»

18 Ki kotto kune un d'ede eda, wo kun ki woliyo ye! Kune un d'ede kuwwa, wo kun k'ollige ye! Kune un dunde baa

19 a mappa paat wede n'a-dimbe don dupu paat ga iimi geñ, wo a onniyo gette oopiyo ki mappa kun d'ũune dambayi miibi kun zikiti me?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Dambayi koomat makumu sire.»

20 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Wo de un dunde baa a mappa sarat wede n'a burkite a kuuli dupu pide ga iimi geñ, wo a onniyo gette oopiyo ki mappa kun d'ũune dambayi deero miibi kun zikiti me?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Dambayi deero sarat.»

21 Inḱino mañ y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto suldi don n'ize geñ itadaṅ kun ki ti zuune ye botto!»

Isa yi ele beeko a wede koosiyo

22 Isa ti sanalliyagi an iiney Betsayda mañ, duwo an d'irkido wede koosiyo an i-d'iido a Isa, an i-d'obe bey, an'de: «Galmeega wede eñ ki zaapo beezá, y'a t'oonne bee.»

23 Isa yi ziida bey wede geñño, y'a y'irkide dokki t'ille. Y'iide'ṅ yi d'unḱite lee a edayi, wo y'a-ti ziipe beezá a tuddí, mañ y'a yi tunde, y'ede: «Munda ki woliyo ko?»

24 Wede y'a ihina edayi wo y'a ruute, y'ede: «Eyye, duwo ni'ni woliyo, wo ni'ni woliyo aa inda i sooru.»

25 Isa y'a butte beezá a edayi sey. Mañ wede edayi a t'ihina yi woliyo keren.

26 Inḱino mañ Isa y'a y'igibe wede ki boozí, wo yi di ruute, y'ede: «K'aaho boozá, k'adda k'ille k'adfeɣ ye.»

Isa miñ yoñ wee wee?

(Matiye 16.13-20; Lik 9.18-21)

27 Isa ti sanalliyagi an d'inḱile k'illiyagi gopponṅ ti geeger Sezare siido Pilip. A urzi mañ sanalliyagi y'anni tunde, y'ede: «Duwo an rootiyo nuñ wee wee?»

28 Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Don soñ an'de kee Zañ Batis, don ongo an'de kee nebi Eli, wo don ongo soñ an'de kee nebi ti diine nebiyagi don ti kaaga.»

29 Mañ Isa y'anni tunde, y'ede: «De kune me, kun'de nuñ wee wee?» Piyer y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Kee Almasi Raa yi biire.»

30 Inḱino mañ Isa y'an di'n iipide, kono a wenda soo toñ an i roota munda ye a tukki yode me.

Ono k'Isa a urzi k'untadi ti baldiyadi

(Matiye 16.21-23; Lik 9.22)

31 Sañ mañ, Isa y'a iise dooyiso sanalliyagi, y'ede: «Nuñ wede an n'ehe aa ulo wede eñ, n'a dabirey baadañ. Kane don i dokkiyo donziñ, deero don sedefe ti don suuniyo k'oogoro pây an di n' kiigirey. Duwo an di n' t'idey, wo onniyo sire k'aduwe mañ Raa y'a ti n' baldfeɣ.»

32 Isa y'an di ruute patan, mañ Piyer y'a y'irga siidi, y'a y'iise aapuđu.

³³ Aame geŋ Isa y'a-gime, edayí yi wollíyo sanalliyagí, wo y'a iise aapudú Piyer, y'ede: «Kee Meeda siitandani t'a-t'úune adda k'addá, ki ledfo dokki ti tuddó me! Elkisadá ti ere ki Raa soo ye, elkisadá ki f'oj tudde.»

Mummino daaniya k'Isa te
(Matiye 16.24-28; Lik 9.23-27)

³⁴ Saŋ maŋ Isa y'a wiike f'oj duuru ti sanalliyagí, wo y'an di ruute, y'ede: «Wede yi dehu y'a daane urzi nuuno maŋ, tuddí batum y'a ti kiigira, ki unto toŋ y'a oyye y'a t'inda kono nuuno, wo y'a ni daane.

³⁵ Inŋino wede tuuku yi dehu boohiyo tuddí k'aggadí maŋ, y'a ti dagga, wo de wede tuuku y'ooliyo tuddí kono nuuno wo ki Rabila Majjaanawa maŋ, y'a t'utta.

³⁶ A wede koduwatú moo me suldí duniya pay y'anni t'oone, wo tuddí y'a ti dagge me?

³⁷ Wo ki kotto wede geŋ tuddí zooyatú ooŋe, geŋ yi k'aane y'a ki t'ele munda y'a ki pelke tuddí ye!

³⁸ Aame wede y'isiyo sukiyagi a nuŋ wo a onamó a daana f'oj ankeŋŋo, kane f'oj k'oldíko wo an ki seedu urzi Raa ye maŋ, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, aame n'etto ti daryika ere ki Meegó wo ti ere ki maaleekiyagi f'oj kamileŋ geŋ, nuŋ toŋ ni-d'isa sukiyagi kay a yon me.»

9

¹ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Derec inŋino wo n'un di rooto: Doŋ onŋon ti diine kane f'oj ankeŋŋo eŋ an ki ti t'inda ki poone pay ye, an di wolla Moziko Raa t'etto ti toogo baadan gette.»

Ume k'eda k'Isa a-gime
(Matiye 17.1-9; Lik 9.28-36; 2 Piyer 1.17-18)

² Ìide onniyo zoot k'ita maŋ, Isa y'a-wiike ti yode Piyer, Zak wo Zaŋ, y'an d'an d'inŋile siidan k'ekki makkolo sohoró. An iiney maŋ, a daanadan geŋ miŋ tuddí a-gime sittú,

³ inŋino kallagí a t'ize tuwardí kar i ralita, adda siido pay ette wede a aane a-t'opile kallayí a t'ise tuware aa ki yode umbo.

⁴ A kaamiki, kane sanalliyagi afo geŋ an wollíyo bibiraw nebi Eli ti Muusa an rootiyto t'Isa.

⁵ Inŋino maŋ Piyer y'a t'ihina bizí, yi di ruute Isa, y'ede: «Wede dooyisadey, beehiye-ŋ kine in di lekke a eŋŋo! Ay un d'okkima daabagi afo, a kee soo, a Muusa soo, wo a Eli soo.»

⁶ Piyer munda y'a roote yi ki suune ye, kono kane aduwan pay geŋ orgiso ti'ni ziida baadan.

⁷ Maŋ i d'ido dondirso ti di'n ippe kane geŋ me, wo t'adda dondirso gette an d'illiga golla, t'ede: «Eŋ ulo nuuno ni y' giyye baadan. Kun y'ollo!»

⁸ A kaamiki an di geldiso, wo de an wollíyo Isa siidí a sirpadan me, wenda ti doolo umbo.

⁹ A deeguzan t'ekki makkolo, Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, a munda wede kun wulle geŋ, a wenda soo toŋ kun rootey ye, bini baldiya ki nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ ti diine f'oj unto.»

¹⁰ Onamí an d'umbe, wo de an tondiso tuddan, an'de: «Onamí geŋ miŋ i-kaza moo me: baldiya ti diine f'oj unto me?»

11 Saŋ maŋ kane sanalliyagi an di y' tunde sey, an'de: «Ki moo me doŋ suuniyo k'oogoro an di rootiyo, an'de: "Ki poone i kimo Eli doo miŋ, saŋ Almasi Raa yi biire kollo" me*?»

12 Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Derec, Eli geŋ y'a etto ki poone, wo suldi pay y'an okkima a urzizaŋ. Wo de kun suune ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, a tukki nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'a dabira baadaŋ, wo duwo an di n' kiigira†.

13 Wo kun ollo, n'un di rooto: Eli geŋ yoŋ y'iina wo duwo an i-d'ize ulsu aa addaŋ i dehu, geŋ a-t'iide a ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki yode.»

Eliyo beeko a ulo i-d'ede siitan a eedi

(Matiye 17.14-21; Lik 9.37-43)

14 Aame Isa ti sanalliyagi afo an ti gime k'ume sanalliyagi doŋ an iili maŋ, an wolleiyo doŋ duuru baadaŋ an d'an t'ugiye. Ti diinayaŋ i d'ede doŋ suuniyo k'oogoro an niikiyto ti kane.

15 Kane doŋ duuru an wulle Isa maŋ, aame geŋ an d'iddira, an d'ukke tuddi an i t'isey toose.

16 Injino maŋ Isa y'a tunde sanalliyagi, y'ede: «A tukk'amo kun niikiyto ti kane me?»

17 Maŋ ti diine doŋ duuru i d'ede wedusu, yi di ruute Isa, y'ede: «Wede dooyisado, nuŋ n'a-d'iido ti ulo nuŋ i-d'ede siitan a eedi, bizi ti-t'ippe ki rootiyo umbo.

18 A ume tuuku siitan ti y'ambu maŋ, ti di-sedfiyo a siiffo, bizi i-d'adfiya goopiyagi, yi d'aadumu sinani, wo y'a d'unto seŋ. Nuŋ n'a tunde sanalliyaga kono an ti-limmi siitan gette, wo de kane an ki d'iine ye.»

19 Maŋ Isa y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Kune doŋ kun ki ziipe adduŋ a Raa ye. Nuŋ ti kaagine ni lekkiyo ti kune, wo de a nuŋ kun ki d'umbe ye! Geŋ n'a ombiŋa ki daayum koo ti kune me? Ulo kun o d'edi.»

20 Maŋ ulo an i-d'iido. Aame siitan gette ti wulle Isa maŋ, ulo geŋ t'a zidde siido yi tunkulso bizi goopiyagi.

21 Isa y'a tunde meek'ulo, y'ede: «Ulo t'ume muno i y'iise injino me?» Meega y'a ruute, y'ede: «I y'iise t'ume yoŋ ñeŋku.

22 Onniyo muno siitan gette ti-ti y' sedfiyo adda k'uwwo ise adda k'ahu ki towwadi. Wo de aame kee k'aane maŋ, ki wollo sommagey, k'okki a dolladey!»

23 Isa yi di ruute, y'ede: «Ki moo me ki rootiyo, k'ede: "Kee k'aane maŋ" me? A wede i zaapu addi geŋ, suldi pay a Raa i-k'oone ye, y'aane.»

24 A kaamiki meek'ulo y'a idili, y'ede: «Nuŋ ni ziipe addo a kee, wo de k'a ni noogi kono nuŋ zaapu k'addo baata.»

25 Isa yi wolleiyo doŋ duuru i-dihimo tuddaŋ, injino maŋ yi di ruute a siitan gette ti golla zakidi, y'ede: «Koŋ siitan no, mi-ti'n isiyto duwo duŋgiyagi wo m'an t'appiyya a bohanaŋ geŋ, m'ollo ni-di rooto, mi t'adfo ti tukk'ulo me, wo mi kima ye baa!»

26 Siitan t'a iise d'ollite, ulo t'a zidde siido yi-zehiso bar bar, wo t'a t'udde. Ulo geŋ lokiyok aa y'inda, injino doŋ baadaŋ a sirpa an di ruute, an'de: «Yoŋ y'inda.»

27 Wo de Isa yi ziidfa beezi, y'a y'iiziga, maŋ ulo y'a t'ihira.

* 9:11 9.11 Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.23. † 9:12 9.12 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.3 wo Soom 22.1-18.

²⁸ Saŋ Isa y'a ahe boy maŋ, kane sanalliyagí an di y' tunde siidan, an'de: «Wo de ki moo me siitan gette kaye ay ki d'iine lommatú ye me?»

²⁹ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ita siitan ere kino ette, adfíyatú t'urzi tondiyo Raa danjal.»

Ono k'Isa ki sirwe a urzi k'untadí ti baldiyadí

(Matiye 17.22-23; Lik 9.43-45)

³⁰ T'ume geŋ an d'ingile, an di doopida ti siido Galile. Isa yi ki dehu duwo an ki suune umayí ye,

³¹ kono yi dehu y'a dooye sanalliyagí. Inkino y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, an di n' t'eley a bey duwo. Kane an di n' t'idey, wo onniyo sire k'aduwe maŋ Raa y'a ti n' bald'ey ti diine doŋ unto me.»

³² Wo de kane sanalliyagi ita k'ono geŋ an ki'n zuune ye, wo ki tondiyadí an d'orgiso.

Wee wee goole a jiire me?

(Matiye 18.1-5; Lik 9.46-48)

³³ Isa ti sanalliyagi an d'iiney Kapernayim. Aame geŋ an t'iide adda boy, wo Isa y'anni tunde, y'ede: «De a urzi kun niikiyo a tukk'a moo?»

³⁴ Wo de kane an d'inda kuy, kono a urzi an niikito ti tudan an dehu an di suune, ti diinayan miŋ wee wee goole a jiire me.

³⁵ Inkino maŋ Isa y'a-guune, y'anni wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire wo y'an di ruute, y'ede: «Wede tuuku yi dehu y'a t'ise ki biza maŋ, yoŋ geŋ yi t'iso wede k'ita ti doŋ pay, wo wede naabo a doŋ pay.»

³⁶ Maŋ Isa yi wiike ulo ŋeŋku, y'a y'ihira a diinayan, y'a ti y' ziida beezí wo y'an di ruute, y'ede:

³⁷ «Wede tuuku yi seedu ulo aa yode eŋ bey sire a sundó maŋ, geŋ aa yi seedu nuŋ batum. Wo wede tuuku yi seedu nuuno maŋ, geŋ yi seedu nuuno danjal ye, wo de aa yi seedu wede i n'igibo pây.»

Wee wee yoŋ ki kine me?

(Lik 9.49-50)

³⁸ Maŋ Zaŋ yi di ruute a Isa, y'ede: «Galmeegey, kaye ay di wullo wede yi lommita siitandani ti sundá, wo ay di dihe urzi k'ohirayí kono yoŋ ti kine ye.»

³⁹ Wo de Isa y'a ruute, y'ede: «Kun y'ohira ye, kono wede y'aase suldí k'armika ti sundó, wo a kaamiki y'a-kime rootiyo ulsu a tukki nuŋ sey, i k'ise ye.

⁴⁰ Wede aduziŋ ye geŋ, yoŋ ki kine.

⁴¹ Derec inkino wo n'un di rooto: Wede tuuku yi eela ahu ŋoyoyo a kulso danjal, a wede soo ti diinaguŋ a suma ki nuŋ Almasi Raa yi biire maŋ, munda wede Raa yi dehu yi-t'eley geŋ, y'a yi t'ooney.»

Suldí doŋ i-t'eliyo wedusu adda k'oldíko

(Matiye 18.6-11; Lik 17.1-2)

⁴² «Wede tuuku yi t'eliyo adda k'oldíko wede soo ti diine kane doŋ tasse a urzi zaapu k'adde a nuuno maŋ, a wede inkino geŋ, dabar ere an i di kette assa meeda a golladí an ti y' sedfde adda bar gette, soodo sey ti ere yi t'ooney a daana Raa te.

⁴³ Aame de beezá y'a-da t'ettiyo k'adda k'oldíko maŋ, k'a-d'ekko mendí. Beehiye i jiire a kee, beezá soo wo k'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum bee

miñ, k'a lekke beydañ sirwan wo k'a t'ettye k'adda k'uwwu ere i k'unto ye. [

⁴⁴ A ume geñ ðuwo ge ruumiyo, ondirdagi ge d'ombo ki daayum i ki dangiya ye, wo uwwu t'oggiyo ki daayum.]

⁴⁵ Aame zindá t'a-da t'ettiyo k'adda k'oldfiko mañ, k'a t'oofdo k'a sedfo dokki ti kee. Beehiye i jiire a kee zindá soo wo k'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum, bee miñ k'a lekke zondá sirwan wo an ki ti sedfey adda k'uwwu. [

⁴⁶ A ume geñ ðuwo ge ruumiyo, ondirdagi ge d'ombo ki daayum i ki dangiya ye, wo uwwu t'oggiyo ki daayum.]

⁴⁷ Wo aame ðe ersadá t'a-da t'ettiyo k'adda k'oldfiko mañ, k'a t'oofdo mentú. Beehiye i jiire a kee t'ersadá soo wo ki t'ettye Moziko Raa, bee miñ k'a lekke edayá sire wo an ki ti sedfey adda k'uwwu.

⁴⁸ A ume geñ ðuwo ge ruumiyo, ondirdagi ge d'ombo ki daayum i ki dangiya ye, wo uwwu t'oggiyo ki daayum[‡].

⁴⁹ Wede tuuku toñ y'a t'oona dabar, wo tod' dabar gette aa uwwu t'a ki ti k'oofiba kamileñ aa sumade.

⁵⁰ Kane sumade'ñ munda wede beehiye, wo ðe aame sumade geñ unşuwadañ i t'ize umbo mañ, kañ mummino k'an ise unşe sey me? Injino mañ kune toñ kun lekko daayum unşe aakede sumade, wo kun di lekko ti toose ti tuddugun me.»

10

Dooyiso k'Isa a urzi peeriyo (Matiye 19.1-9; Lik 16.18)

¹ Ti Kapernayim Isa y'a t'iiziga, y'a t'iide siido Ziide. Sañ mañ yi-ti diipida ti dar k'ooye Zurden ti nee. Doñ baadañ an di-t'ugiye sey, wo y'an iise dooyiso aakede naabadi ere daayum yi d'isiyo.

² Aame geñ i d'ede Pariziyen miibi an a d'iide sirpa k'Isa kono an dehu an i d'ekke ikka t'urzi k'ono. Injino an di y' tunde, an'ðe: «Oogiradin t'ele ko urzi a kule y'a-peere eddi te?»

³ Isa onamañ y'an ti'n gime ti tondiyo, y'ede: «Oogoro ere Muusa y'un ele wee te?»

⁴ Kane an di ruute, an'ðe: «Ti kaaga Muusa y'a ele urzi, aame wede yi-peere eddi mañ, yi di ðekke mattup ki peeriyo yi di t'ele a beytú wo y'a ti t'igibe*.»

⁵ Mañ Isa y'an di ruute, y'ede: «Muusa y'un riine urzi k'oogoro geñ kono a eego zakidi ere un d'ede gettiyo.

⁶ Wo ðe ono eñ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'ðe: "T'ume k'eesiyo Raa yi ziipe suldi pay geñ, y'ikkima añ kule t'ere.

⁷ Kono kamo kule yi d'oola meegi ti meedi, y'a di ketta biñ ti eddi.

⁸ Wo kane sire geñ an t'isa tudde soo[†]. Injino mañ kane geñ sire ye baa, an t'ize tudde soo.

⁹ Geñ injino munda wede Raa y'a ti gitte geñ, wede tudde yi ki t'eeze ye.»

¹⁰ Isa ti sanalliyagi an aaxe boy. An iide'ñ sanalliyagi an di y' tunde sey a urzi peeriyo geñ me.

[‡] 9:48 9.48 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 66.24. * 10:4 10.4 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 24.1. [†] 10:8 10.8 Kun wollo adda mattup ki Zenez 1.27; 2.24; 5.2.

11 Man̄ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki peeriyo k'ere wo ulu, wo eddí yi ti biira wo yi ziida ere wo ti doolo man̄, yoŋ geŋ yi t'ize oldiko a d'aana k'eddi ere ki poone, kono Raa yi yi woliyo yoŋ wede i moone t'ere bakadi.

12 Wo ere wo toŋ in̄kino, aame kulatu ti y'iila wo ti ziida kule ti doolo man̄, tode gette Raa yi ti woliyo ere ti moone ti kule bakatu.»

Isa ti in̄ni sunni

(Matiye 19.13-15; Lik 18.15-17)

13 Duwo an i di ziko in̄ni sunni a Isa kono y'an di zaape bezi a eedan, miŋ kane sanalliyagi an ki dehu ye, an di'n eddisito duwo geŋ me.

14 Isa yi wulle in̄kino man̄ yi-ti gulkuwe, y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Kun oolo in̄ni en̄ an d'etto ki tuddo, kun ti'n eegire ye, kono Moziko Raa tod'te ki doŋ i deeyiso aa kane kino.

15 Derec in̄kino wo n'un di rooto: Wede tuuku Moziko Raa yi ki ti seedu aa yi seedu ulo neŋku ye man̄, yi ki t'etta ye.»

16 In̄kino man̄ ulo soŋ yi di y'ambu, yi di zaapu bezi ki beeko a eedi eedi.

Wede laale ti Isa

(Matiye 19.16-30; Lik 18.18-30)

17 Isa yi t'iiziga y'engile man̄, i d'ede wedusu y'a ukko ki tuddi, y'a dikke a daanadi wo y'a yi yunde, y'ede: «Wede dooyisadey kee wede beehiye, n'aase moo me kono n'a t'oona lekkiyo ere ki daayum te?»

18 Isa yi di ruute, y'ede: «Ki moo me ki rootiyo nuŋ wede beehiye me? Beehiye Raa soo danjal, wenda ti doolo umbo.

19 Kee urziyagi k'oogoro ki'ni suune doŋ an'de: Ki towwo wedusu mirsi ulu, ki moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu, k'oogire ulu, ki rootiyo k'ono butte a tukki bakada a d'aana booro ulu, ombo bize ti suma duwo ulu, wo ki elo suma a meega ti meeda‡.»

20 Man̄ wede geŋ yi di'n gime onami, y'ede: «Wede dooyisadey, kane geŋ pay ni'ni seedu t'ume nuŋ obulu to.»

21 Wede geŋ Isa yi di woliyo teben wo y'a yi giyye, man̄ yi di ruute, y'ede: «Kee a ki biite munda soo: k'odo, suldi doŋ a-d'ede'ŋ ki t'owiltoy pay wo soŋko k'an d'eloy a doŋ an k'ede munda ye, in̄kino k'a t'ooney laale wede ki kotto a kandaane. Saŋ k'a t'edi wo k'a ni daana.»

22 Aame wede geŋ y'illiga ono geŋno man̄, ume k'edayi a t'ize zimolo wo y'a t'ize sommagi dondoŋ, kono yoŋ maaladi baadan, saŋ y'a ingile.

23 Isa y'a wulle sanalliyagi doŋ i ti y' duule, wo y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto ooŋe baadan a doŋ maala an t'etey adda Moziko Raa te!»

24 A onami geŋ kane sanalliyagi an ziida giggiran. Wo de Isa y'an di ruute sey, y'ede: «In̄ni ki nuŋ, ki kotto ooŋe baadan k'etiyiyo k'adda Moziko Raa te!

25 Ooŋe a ziŋzo ti-t'adde ti buldo rippile me, wo geŋ ooŋe baadan a ceere sey a wede laale yi-t'etey a Moziko Raa te.»

26 Man̄ kane sanalliyagi an ziida giggiran a jiire sey, an di rootiyo tuddan, an'de: «In̄kino man̄, geŋ a utta wee wee?»

27 Isa yi di'n woliyo yerere adda k'edayan wo y'an di ruute, y'ede: «Munda en̄ duwo an k'aane ye, wo de Raa y'aane, kono a Raa suldi pay i-k'ooŋe ye.»

‡ 10:19 10.19 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.12-16 wo Deeterenom 5.16-20.

28 Manj Piyer yi di ruute Isa, y'ede: «Ankenj k'ollo, kaye'ŋ suldzey pay ay d'iilo wo ay di daaniya kee.»

29 Isa yi di ruute, y'ede: «Derec in̄kino wo n'un di rooto: Wede tuuku yi iila boozi, ise zembadi kuuli erayi, meegi ti meedi, in̄n̄zi ti wo dombizi kono nuuno wo ki Rabila Majjaanawa manj,

30 a lekkiyo ere anken̄no ette kane geŋ y'anni t'oona taŋ baadaŋ a ceera boydi, ise zamba kuuli erayi, maawi erayi, in̄ni, dombi, wo ti dabar ere t'urzi d'oj k'olmidayi. Wo saŋ manj adda duniya ere ki daana, y'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum.

31 Doŋ baadaŋ anken̄no kane ki biza, saŋ an t'isa d'oj k'ita, wo d'oj anken̄no kane k'ita, saŋ an t'isa d'oj ki biza.»

*Ono k'Isa d'oj k'aduwe a urzi k'untadi ti baldiyadi
(Matiye 20.17-19; Lik 18.31-34)*

32 Isa ti sanalliyagi an ti kili Zeruzalem, yo Isa y'an t'uugume. Kane sanalliyagi undaŋ a t'udfe, wo d'oj i'ni daaniya toŋ orgiso t'anni ziida. Manj Isa sanalliyagi koomat makumu sire geŋ y'an irga sey ki sirpadi, wo y'an d'iise rootiyo a munda wede saŋ i aaney, y'ede:

33 «Kun ollo, in ti kili ki Zeruzalem wo nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, an di n' t'eley a bey deero d'oj sefeke ti d'oj suuniyo k'oogoro. Kane geŋ t'urzi k'onamanj nuŋ booro t'a ni seedey ki towwo, wo an di n' t'eley a bey d'oj Yawudiyagi ye.

34 Kane geŋ an di n' t'okkey maade, an pidfitey lee a tuddo, an di n' gorpipay ti marpa wo an aa di n' t'idey. Wo onniyo sire k'aduwe manj, Raa y'a ti n' bald'ey.»

*Tondiyo ki Zak ti Zaŋ
(Matiye 20.20-28; Lik 22.25-27)*

35 Saŋ manj Zak ti Zaŋ, in̄ni Zebede, an a d'iide k'ume k'Isa wo an di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, kaye ay dehu k'ay t'ise munda wede ay ki tonda.»

36 Manj Isa y'anni tunde, y'ede: «Kune kun dehu n'un d'ise moo me?»

37 Kane an i di ruute an'de: «Ay dehu k'a t'ele urzi, onniyo ki t'iida daryikada manj, kaye'ŋ k'ay ti'n zappey soŋ a ammidada, soŋ a geelada.»

38 Wo de Isa y'an di ruute, y'ede: «Munda wede kun tondiyo, kun ki y' suune ye. Kun aana kun siba ko kop ki dabar wede nuŋ ni sobo me? Wo kun aana kun suyya batem ki dabar ere nuŋ ni suyiso ko?»

39 Manj an i di ruute, an'de: «Eyye, ay aana.» Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec, kop ki dabar wede nuŋ ni sobo geŋ kun siba, wo suyiso batem ki dabar ere ni suyiso gette kun suyya.

40 Wo de ki ume konso wede a ammidado soŋ a geelado geŋ, urzi yoŋ a bey nuuno ye, ume geŋ yoŋ ki kane d'oj Raa y'an ikkima.»

41 Aame kane sanalliyagi d'oj koomat geŋ an illiga manj, an d'iise kulkuwo ti Zak wo Zaŋ.

42 Manj Isa y'a ti'n wiike sanalliyagi geŋ pay ki daanadi, wo y'an di ruute, y'ede: «Kune kun suune, kane duwo an'ni wolliyi mozagi siidiyagi pay geŋ an d'ombo t'ekki d'onzaŋ ti toogo, wo kane d'oj deero an d'ombo t'ekki d'onzaŋ t'urzi dokkiyo ere an d'ede.

43 Wo geŋ a diinaguŋ i dehu in̄kino a k'ise ye. Ki too manj, wede tuuku yi dehu y'a t'ise goole ti diinaguŋ manj, yoŋ geŋ yi t'iso wede naabaguŋ,

44 wo wede tuuku ti diinaguŋ yi dehu y'a t'ise ki biza manj, yoŋ geŋ yi t'iso bule ki kune pay.

⁴⁵ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, n'iido'ŋ kono ɗuwo an o-ki naabe ye, wo ɗe n'iido'ŋ n'an di naabe ɗuwo wo n'a oyye n'a t'inda kono n'a t'adde ɗoŋ baadaŋ t'adda k'oldfikadaŋ.»

*Eliyo beeko ki wede koosiyo sunɗi Bartime
(Matiye 20.29-34; Lik 18.35-43)*

⁴⁶ Saŋ maŋ Isa ti sanalliyagi an d'iiney geeger Zeriko. A adɗiyadaŋ ti geeger gettiyo geŋ ɗoŋ duuru baadaŋ an di'n daaniya, an d'uuney wede koosiyo konso a biza k'urzi, yi d'ahultu. Wede geŋ sunɗi Bartime, ulo Time.

⁴⁷ Aame y'illiga engilso geŋ Isa wede ti geeger Nazaret maŋ, y'a iise ɗollite, y'ede: «Isa kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a nuŋ!»

⁴⁸ ɗoŋ baadaŋ an di y'edɗisito kono y'a anniga, wo ɗe yoŋ y'a ɗolle i ceeriyo ki ceeriyo, yi d'eesiyo: «Kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a nuŋ, k'iso adde koduwo a nuŋ!»

⁴⁹ Isa y'a t'ihira, wo y'a ruute, y'ede: «Kun o yi waaki.» Maŋ koosiyo an di y' wiiko, an'de: «K'ombon, ki t'oozigi. Isa yi ki waaku!»

⁵⁰ Injino maŋ kallayi y'a zidɗe, perek y'a t'iiziga, y'a iide k'ume k'Isa.

⁵¹ Maŋ Isa y'a yi tunde, y'ede: «Kee ki dehu n'a-d'ise moo me?» Yo koosiyo geŋ yi di'n gime onami, y'ede: «Wede dooyisadey, ni dehu edayɗ a-t'ihina.»

⁵² Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Kono kee ki ziipe adda a nuuno geŋ, k'utte k'aaho.» A kaamiki, edayi a t'ihina yi wolliyu, wo y'a diine Isa, an di sooru soo.

11

Ettiyo k'Isa ki Zeruzalem

(Matiye 21.1-11; Lik 19.28-40; Zaŋ 12.12-16)

¹ Isa ti sanalliyagi an iiney goppon ki Zeruzalem, a sirpa k'illiyagi sundaŋ Betpaze wo Betani, wo a sirpa makkolo k'Inda k'Olibiye. A ume geŋ yi d'igibe ɗoŋ sire ti diine sanalliyagi,

² wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do k'adda k'ille ere a ɗaanaguŋ gettiyo. Kun iiney, kesiko kun t'ooney ulo buuru kettiyo, wenda kaŋ soo toŋ yi ki gili ye. Kun t'eezi, kun o-t'arkidi.

³ Aame wenda y'un ruutey, y'iisey: “Kun isiyo injino'ŋ moo me?” maŋ, kun d'eesoy: “Buuru en i dehu Galmeega, wo saŋ y'un di y' kimo kaamiki.”»

⁴ Injino maŋ an d'ingile. An iide'ŋ an d'uuney ulo buuru kettiyo ti paate a biza k'urzi, a biza bumbu soo injino, maŋ an t'iize.

⁵ ɗoŋ miibi i lekkiyo a ume geŋ an di'n wulle, maŋ an di'n tunde, an'de: «Kun isiyo moo me? De ki moo me kun t'eeziyo ulo buuru en me?»

⁶ Maŋ kane sanalliyagi an an di'n gime onamaŋ aa ɗoŋ Isa y'an ruuto. Injino maŋ an di'n illi, an d'ingile.

⁷ Ulo buuru an i-d'iide a Isa, an a-ti gikkite kallagaŋ ɗoŋ deero a dar k'ulo buuru wo Isa y'a-ti gili eego*.

⁸ ɗoŋ baadaŋ kallagaŋ ɗoŋ deero an di gikkite a urzi, ɗoŋ ongoŋ an dimbo puutagi k'inda ti balɗa, an di gikkite a urzi† kay.

* **11:7 11:7** Kun wollo adda mattup ki Zakari 9. † **11:8 11:8** An di dambu puutagi k'inda ti balɗa, an di kakkisa a urzi kono buuru t'a ozire t'eego.

⁹ Kane d̄uwo d̄oŋ i sooru ki d̄aana ti d̄oŋ i daaniya geŋ, pay kaŋ soo an di d̄ollite, an d̄eesiyo: «Tamma a Raa! Beeko Raa ti koona a ekki wede ettiyo ti suma Galmeegea Raa!

¹⁰ Beeko Raa ti koona a moziko ere ettiyo, moziko ere i t̄eesa ti meegiŋ Dawut ette. Tamma a Raa t̄awwa a kandaane!»

¹¹ Maŋ Isa ȳ'a iiney Zeruzalem, yi-t̄'iide booro Boy Raa. Ȳ'a wullite suld̄i d̄oŋ adda pay, wo ume ȳ'ize baa peedo t̄'ette k̄'ooriyo, kesiko ti sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ, an d̄'ingile ki Betani.

Duud̄fiyo k̄'undumu sund̄i pigiyē
(Matiye 21.18-19)

¹² Soggo Isa ti sanalliyagi an t̄'ud̄de ti Betani maŋ, aame geŋ mosogo t̄'a yi ziida.

¹³ Ti dokki geŋ yi wulle undumu sund̄i pigiyē i-d̄'ede puutagi dogibok, maŋ ȳ'a zikke kabbaŋ ȳ'elkiyo yi-t̄'ooney in̄ni, wo d̄e ȳ'iide'ŋ in̄ni umbo, yi d̄'uuney puutagi d̄aŋŋal kono umaȳi ki ehiyo i k̄'iina ye botto.

¹⁴ In̄kino maŋ Isa yi di ruute a undumu geŋ, ȳ'ede: «Ti aŋki, wenda soo toŋ yi ki d̄ekka ul̄a ȳ'a ki t̄'ooma ye baa!» Wo kane sanalliyagi an d̄'illiga.

Lomme d̄oŋ suuk t̄'adda booro Boy Raa
(Matiye 21.10-17; Lik 19.45-48; Zaŋ 2.13-16)

¹⁵ Saŋ an di gimo sey ki Zeruzalem, maŋ Isa yi-t̄'iide a booro Boy Raa, ȳ'a iise lommitē kane d̄oŋ isiyo suuk ti d̄oŋ k̄'owilte pay a ume geŋŋo. Ȳ'an di gippird̄e taabulyagi ki d̄oŋ pelkiyto soŋko ere ettiyo ti siidiyagi doolo wo ti kaakidagi d̄oŋ k̄'owilte deere.

¹⁶ Wo a d̄oŋ pay ȳ'an di tuuge ki sokiyo suld̄i k̄'adda booro Boy Raa me.

¹⁷ Maŋ ȳ'an iise dooyiso, ȳ'ede: «Kun ollo, ono eŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an' de: "Boozó eŋ an di ȳ' waaka boy wede ki tondiyo Raa ki ita d̄uwo pay[‡]." Wo d̄e kune, kun di ȳ'ize urmi k̄'ombid̄e d̄oŋ k̄'oogire[§]!»

¹⁸ Kane deero d̄oŋ sed̄eke ti d̄oŋ suuniyo k̄'oogoro an illiga in̄kino maŋ, an dehutu urzi ki t̄owwad̄i. Wo an isiyo in̄kino kono an orgiso, kono d̄oŋ duuru dooyisad̄i ti'ni ziida.

¹⁹ A lohe peedo t̄'a t̄'iire maŋ, Isa ti sanalliyagi an t̄'ud̄de t̄'adda geeger me.

Ono k̄'Isa a tukk̄'undumu sund̄i pigiyē i biiha
(Matiye 21.20-22)

²⁰ Soggo ti soohe aŋ Isa an ad̄diya tiŋ geŋŋo, maŋ an wolliyō pigiyē wede Isa yi duud̄e geŋ i biiha ti sondayz̄i pay.

²¹ Piyer geŋ ȳ'a ilke a munda wede ize, maŋ yi di ruute a Isa, ȳ'ede: «Wede dooyisadey, ki wollo pigiyē wede ki duud̄e i biiha.»

²² Maŋ Isa ȳ'an di ruute, ȳ'ede: «Kun zaapo addugun̄ a Raa.

²³ Derec in̄kino wo n̄'un di rooto: Wede'ŋ ȳ'aane yi di roote a tokomo ette, ȳ'a t̄'eese: "T̄'umaȳi eŋ mi t̄'oozo, mi t̄'ooro adda bar", daa niikiyo add̄i, wo d̄e yi zaapu add̄i munda wede yi ruute geŋ i t̄'isa maŋ, geŋ Raa yi di t̄'ela.

²⁴ Kono kamo n̄'un di rooto: Suld̄i d̄oŋ pay kun tondiyo Raa geŋ, kun zaapu addugun̄ a yode kun uune baa, wo kane geŋ ȳ'un di n̄' t̄'ela.

[‡] 11:17 11.17 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 56.7.

[§] 11:17 11.17 Kun wollo adda mattup ki

Zeremi 7.11.

²⁵ Wo aame kun t'ihira tondiyo Raa* wo un d'ede ono ti wenda maŋ, kun i t'iso tambobino, kono Meegugun Raa a kandaane tonj y'un t'isa tambobino kay a munda wede kun a ti doopide me. [

²⁶ Wo de aame a doŋ a ti doopide a onamgun geŋ tambobino kun an k'isiyo ye maŋ, Meegugun Raa a kandaane tonj y'un k'isa ye kay tambobino a munda wede kun a ti doopide me.]»

T'urzi k'aaye Isa yi naabiya me?

(Matiye 21.23-27; Lik 20.1-8)

²⁷ Saŋ maŋ an di-gimo ki Zeruzalem. Koore Isa yi t'iide yi sooru adda booro Boy Raa geŋ, kane deero doŋ sedeke, doŋ suuniyo k'oogoro wo ti doŋ i dokkiyo Yawudiyagi an d'iido k'ume yode.

²⁸ Injino maŋ an di y' tunde, an'de: «Kee k'isiyto suldi enj t'urzi k'aaye? Wo a ele wee wee urzi k'isiyto suldi enj me?»

²⁹ Maŋ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ n'un di'n tondo a munda soo d'aŋŋal. Onamó kun o-ti'n kami, wo nuŋ tonj n'un ti y' kiza urzi wede ni d'isiyto suldi enj me.

³⁰ Aame Zaŋ duwo y'anni zuyye batem geŋ, urzi iido ti Raa kunuŋ, ti duwo ko? Onamó kun o ti'n kami.»

³¹ Maŋ an d'iise rootiyo ti tuddaŋ, an'de: «Aame kine in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi Raa" maŋ, yonj y'a ruuta: "Injino ki moo me kun ki d'umbe a ono Zaŋ ye me?"

³² Wo aame in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi duwo ..." maŋ? An rootiyo injino kono an d'ede orgiso a doŋ duuru, kono kane pay geŋ an elkiyo'ŋ ki kotto Zaŋ yonj nebi.»

³³ Injino maŋ Isa onamí an i-ti'n gime, an'de: «Ay ki suune ye.» Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ tonj maŋ n'un ki y' roote ye kay, wede o ele urzi ni d'isiyto suldi enj me.»

12

Ono ombide a tukki doŋ naabo doome doŋ ulpi

(Matiye 21.33-46; Lik 20.9-19)

¹ Saŋ maŋ Isa y'an d'iise rootiyo t'ono ombide a deero Yawudiyagi, y'ede: «I d'ede wedusu injino yi d'iite doome k'inda sudaŋ biŋ. Doome geŋ y'a ti y' duule ti waaya moŋgali, y'a d'ittiba soole ki ŋayyu k'inŋi k'inda biŋ geŋŋo, y'a d'ippe boy sohuru ki boŋdiyo*. Maŋ doome geŋ y'an d'ele duwo an di naabe saŋ yonj aggađi y'a t'amba, wo yonj tuddi y'a inŋile torguwo.

² Aame onniyo ki rakku t'iina maŋ, y'a igibe wede naabađi soo ki tukki doŋ naabo doome geŋŋo, kono an i di t'elo aggađi ere k'inŋi k'inda biŋ an rikke te.

³ Aame y'iiney maŋ, kane an di y' ziida, an di y' gusse wo an aa di y'igibe beezi guguba.

⁴ Wede doome'ŋ y'an d'igibe wede naabađi ti doolo, wo yode geŋŋo tonj an di y' tiiza a eedi, an a-ti y' gildite.

⁵ Yi d'igibe k'aduwe sey, yode geŋ an di y'iide. Saŋ wede doome doŋ naabađi baadaŋ y'ikkiye k'ita tonj doŋ naabo doome an di'n gussite, wo doŋ ongoŋ an di'n iidite.

* 11:25 11.25 **Kun t'ihira tondiyo Raa:** Di kane Yawudiyagi geŋ an tondiyo Raa daayum kan ohire. * 12:1 12.1 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 5.1-2.

⁶ K'ita maŋ i guute miŋ ulo geyyisadí, y'an ti y'igibe wo y'a ruute t'adda k'addí, y'ede: "Yoŋ eŋ ulo k'addó, an i d'ottiley."

⁷ Wo de kane doŋ naabo doome an d'iise rootiyto ti tuddaŋ, an'de: "Enno ulo wede doome i oopa me! In y'òodo kono doome eŋ in d'ooa a kine."

⁸ Maŋ ulo geŋ an di y' ziiɗa, an di y'iide wo nuune an t'umbe an di zidfo dokki ti doome me.»

⁹ Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Wo aŋkeŋ wede doome y'aasa mummino? Yoŋ y'a etto, doŋ naabo doome y'a ti'n t'ída, wo doome k'inda biŋ y'an t'ela a doŋ naabo doolo, saŋ aggadí y'a t'amba.

¹⁰ Ki kotto kune kun gire ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

"Mokkolo ere doŋ k'oozige boy an di zidde mentú gette, tode gettiyo a t'ize mokkolo ere majjaanawa a jiire k'oozige boy te.

¹¹ Munda geŋ iido ti Galmeega Raa, wo a kine in di woliyo'ŋ munda geŋ i jiire eego†.»

¹² Kane deero Yawudiyagi an di zuune kereŋ, Isa yi rootiyo ono ombide geŋ ti kane me. Inkino maŋ an di dihe urzi an di y' seeda, wo de an d'urgide a doŋ duuru. Maŋ an di y'iili, an d'ingile.

Eliyo jibaaye a mozigo goole ki Romeŋ

(Matiye 22.15-22; Lik 20.20-26)

¹³ Saŋ maŋ deero Yawudiyagi an d'igibe doŋ miibi ti diine Pariziyen ti doŋ a ita k'Erod k'ume k'Isa, kono an i t'ekka ikka t'urzi k'onamí.

¹⁴ An iido maŋ, an i di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, ay suune kee ki rootiyo ono doŋ derec, ki k'orgiso eda d'uwu ye, ki'ni woliyo d'uwu geŋ pay kaŋ soo, wo ki dooyiso urzi Raa t'ono doŋ derec. Aŋkeŋ a urzi k'oogiradiŋ miŋ jibaaye a mozigo goole ki Romeŋ geŋ k'eliyo kunuŋ, k'eliyo ye ko? In t'ele kunuŋ, ulu ko?»

¹⁵ Wo Isa y'a zuune kane bizaŋ sire sire, inkino maŋ y'an di ruute, y'ede: «De ki moo me kun o d'ekkiyo ikka me? Kun o k'eele tamma soo, n'a ki wolle do.»

¹⁶ Maŋ an i-d'eele tamma soo, wo Isa y'anni tunde, y'ede: «Undiso ti suma ekki tamma ette k'aaye?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Ki mozigo goole ki Romeŋ.»

¹⁷ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Inkino maŋ munda wede ki mozigo goole ki Romeŋ yoŋ ki yode kun i y'elo, wo munda wede ki Raa yoŋ ki yode, kun i y'elo.» Aame an illiga ono geŋno maŋ, an ziiɗa giggiraŋ kono yode geŋ me.

Tondiyo a urzi baldiyya

(Matiye 22.23-33; Lik 20.27-38)

¹⁸ Doŋ miibi ti diine doŋ an'ni waaku sundaŋ Saduseyeŋ geŋ, an d'iide sirpa k'Isa. Kun suune kane Saduseyeŋ an rootiyo, doŋ i t'inda an ki ti balda ye. Inkino Isa an di y' tunde, an'de:

¹⁹ «Wede dooyisadey, Muusa yi riine ti kaaga adda mattup k'oogoro munda wede in d'ise me, y'ede: "Aame wede y'inda wo yi iili erewo daa magiŋe maŋ, mandaayawa gette leemadí y'a ti seeda kono an t'ehe inŋi a suma ki wede in da geŋno‡.»

²⁰ Inkino aakede i-d'ede zemba kane sarat. Wede ki poone geŋ y'a ziiɗa erewo wo y'a in da daa magiŋe.

† 12:11 12.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.22-23. ‡ 12:19 12.19 Kun wollo adda mattup ki Deetereenom 25.5-6.

²¹ Mandaayawa gette leema wede ki sirwe y'a ti ziida, wo yode toŋ y'a inda daa magiŋe kay, wede k'aduwe toŋ inŋkino.

²² Kane zemba sarat geŋ an ti duude pay, wo wede tuuku yi-t'oone magiŋe umbo. Aame kane sarat geŋ pay an t'inda maŋ, tode erewo gettiyo toŋ t'aa d'inda.

²³ Inŋkino maŋ a onniyo ere doŋ i t'inda an ti balda geŋ, ti diine kane zemba geŋ erewo gette t'aasa k'aaye, kono kane sarat pay geŋ miŋ kulutu me?»

²⁴ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kune kun ti digge a elkiyagun, kono ki kotto kun ki'n suune ye ita k'ono doŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, ise toogo Raa toŋ maŋ.

²⁵ Derec, a onniyo ere doŋ i t'inda an ti balda geŋ, kuuli ti erayi an ki sedfa tuddaŋ ye baa, wo de an di lekkey daa seddu aa maaleekiyagi a kandaane.

²⁶ Wo a urzi baldiya ki doŋ i t'inda geŋ, ki kotto kun gire adda mattup ki Muusa ono doŋ Raa yi-ruute t'adda beyga k'undumu oggiyo uwwo d'ala d'ala geŋ, y'ede: "Nuŋ Raa k'Ibirayim, k'Isaaka wo ki Yakupŋ."»

²⁷ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Raa geŋ yoŋ Raa ki doŋ unto ye, yoŋ Raa ki doŋ zeere. Geŋ ki kotto kun ti digge a elkiyagun gette.»

Urzi k'oogoro wede goole a jiire

(Matiye 22.34-40; Lik 10.25-28; 20.39-40)

²⁸ I d'ede wede suuniyo k'oogoro soo inŋkino, yi'n ollige Isa an niikiyto ti Saduseyeŋ me. Wo y'illiga Isa y'anni gime onamaŋ derec maŋ, y'a d'iide sirpadi wo y'a yi tunde, y'ede: «T'adda diine k'urziyagi k'oogoro pay ki Muusa geŋ, urzi k'oogoro wede goole a jiire tuuku me?»

²⁹ Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Urzi k'oogoro wede a jiire enno: "Kun ollo doŋ k'Izirayel no, Galmeega Raaziŋ, yoŋ Galmeega soo danŋal.

³⁰ Ki geyyo Galmeega Raaza ti adda pay, ti unda pay, ti elkiyada pay wo ti toogadi pay*."»

³¹ Wo wede ki sirwe enno: "Ki geyyo bakada aa ki geyyiso tudda batum†." Urzi k'oogoro wede a ceera kane sire eŋ umbo ti doolo me.»

³² Wede suuniyo k'oogoro yi di ruute a Isa, y'ede: «Geŋ beehiye wede dooyisadey, onama ki ruute geŋ derec. Galmeega Raa yoŋ soo danŋal, Raa ti doolo umbo daa yode me‡.

³³ Wede geŋ y'a geyye Raa ti addi pay, ti elkiyadi pay wo ti toogadi pay, wo y'a geyye bakadi aa yi geyyiso tuddi batum. Wede iza inŋkino maŋ, geŋ i jiire sedefe ere an oggiyo a ume sedefe, wo i jiire sedefe ere an isiyo ki seydi payŋ.»

³⁴ Isa y'illiga ono wedusu yi'ni ruute geŋ derec maŋ, yi di ruute, y'ede: «Kee dokki ye ti Moziko Raa te.» Wo t'ume geŋ an d'urgide, an di y' tondite ti doolo sey me.

Almasi ti Dawut

(Matiye 22.41-46; Lik 20.41-44)

³⁵ Isa yi dooyiso duwo adda booro Boy Raa, aame geŋ y'an di ruute, y'ede: «De mummino kane doŋ suuniyo k'oogoro an di rootiyo Almasi Raa yi biire, y'addo ti biza bumbu Dawut me?»

§ 12:26 12.26 Kun wollo adda mattup ki Egzod 3.2,6. * 12:30 12.30 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.4-5. † 12:31 12.31 Kun wollo adda mattup ki Lebistik 19.18. ‡ 12:32 12.32 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 4.35. § 12:33 12.33 Kun wollo adda mattup ki Oze 6.6.

³⁶ Wo yode Dawut batum y'a ruute ti kaaga t'urzi k'Unde Kamilen, y'ede: "Galmeega Raa yi di ruute a Galmeegó, y'ede:

K'edi ki-koona a ammidadó kino,

bini d'ofon k'aduzá n'an isa aa munda ki bita ti d'andí zofdá*."

³⁷ Kun ollige, yode Dawut batum yi yi waaku Almasi "Galmeega". De geñ mummino Almasi y'a adfo ti biza bumbu Dawut danjal me?" Aame geñ d'ofon duuru baadan an di y'ollige ti ulbe unse.

Ondirso a duwo a tukki d'ofon suuniyo k'oogoro

(Matiye 23.1-12; Lik 20.45-47)

³⁸ Isa a dooyisadi gette y'an di ruute a duwo, y'ede: «Kun koona mentikagi ti d'ofon suuniyo k'oogoro! Kane an geyyiso sooru ti kallagi deero a arga boy, wo a bere d'ofon duuru an dehu duwo an an di'n t'eesite ti ottilso.

³⁹ Adda boydi d'ofon in di dooyiso, an dehu an koone a ume wede suma, wo adda tarnaapagi a ume k'ombo ton, an dehu an koone a ume wede suma pay.

⁴⁰ Kane geñ bey mandayd'ayi an t'ombo pay, wo son an eesiyo tondiyo Raa man ki noko nokot kono duwo an di'n wolle. Kono k'inkino geñ booradan t'a kooney wehini a ceerey.»

Mandaayawa i-k'ede munda ye

(Lik 21.1-4)

⁴¹ San man Isa y'a-guune edayi k'ume sandup ere duwo an d'eliyo sonko adda booro Boy Raa, yi wolluyo mummino duwo an obe sonko me. D'ofon bey geñ an d'obe sonko baadan.

⁴² Wo i d'ede mandaayawa t'a iina, k'umbatú ti d'ibi sonko sunni sunni sire.

⁴³ Inkino man Isa y'a wiike sanalliyagi wo y'an di ruute, y'ede: «Derec inkino wo n'un di rooto: Mandaayawa i-k'ede munda ye ette, tod' t'ele a jire ti kane d'ofon pay ongo eliyo sonko adda sandup gettiyo.

⁴⁴ Derec, kane d'ofon doolo pay geñ an ele t'adda sonko ere an uupe oopiyo, wo de tod'te k'umbatú'ŋ t'a d'ele pay sonko ere ii guute ki lekkiyatú te.»

13

Ono a urzi ruugiyo Boy Raa

(Matiye 24.1-3; Lik 21.5-7)

¹ San man Isa yi t'udde t'adda booro Boy Raa, aame geñ wede soo ti diine sanalliyagi yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, ki wollo majjaanika monjali ti oozige boy enno do!»

² Isa yi di ruute, y'ede: «Derec, ki wolluyo boy an t'iiziga majjaane en, mukkolo soo ton t'ekki bakatú i ki lekka ye, pay a ruuga.»

Eesiyo ki dabar ere baadan

³ Isa y'a ingile k'ekki mukkolo k'Inda k'Olibiye, y'a guune edayi k'ume Boy Raa. Aame geñ sanalliyagi Piye, Zak, Zan wo Andire, kane siidan ti yode danjal an di y' tunde, an de:

⁴ «Kee k'ay ki ti rooti doo, suldi geñ an aana woogo me? Wo moo me munda wede a kiza onniyo kino suldi pay geñ an aana me?»

* 12:36 12.36 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1.

⁵ Inkiino man Isa y'an d'iise rootiyto, y'ede: «Kun koono mentikagi, wenda soo tonj y'un ti'n dagga ye.

⁶ I d'etto d'on baadan an t'ambo sundó, wede tuuku tonj y'a t'eesa: "Nun Almasi Raa yi biire!", wo kane geñ an di dagga duwo baadan.

⁷ Kun d'olliga tarkuuse ki arka gopponj, wo kun d'olliga rabila k'arka dokki. Aame geñ kun addira ye. I dehu suldi geñ an d'aane, wo aame geñ a ki t'isa dangiya duniya ye botto.

⁸ Donj siido soo ti siido soo te an deyya ti tuddan, donj mozigo soo ti mozigo soo me an deyya ti tuddan kay. I d'isa nonjirso siido adda siidiyagi baadan, wo i d'isa mosogo pây. Wo kane suldi geñ aakede kakkisa ere ki poone k'erewo addutú i t'umbe k'ehiyó.

⁹ Kun koono mentikagi a urzi lekkiyagun, kono duwo an un ti'n sedfa an un di'n t'etta k'ume donj booro, wo an un di'n gorpipa ti marpa adda boydi donj in di dooyiso. An un di'n t'etta daana donj deero siido wo daana mozagi, kono kune donjó. Aame geñ a daanadan kun t'oono urzi kun di roota a suldi donj kun wulle wo kun illiga a tukki nuuno geñ me.

¹⁰ Ki poone onniyo gette t'a aana geñ, i dehu Rabila Majjaanawa an an ti kizite a ita duwo pay.

¹¹ Wo aame an un ti'n zidfa kono an un di'n t'ette k'ume donj booro man, ulbugun un t'ooda ki poone ye a munda wede kun di rootey me. A ume geñ min Raa y'un t'elëy ono donj kun di rootey. Inkiino man aame kun rootey geñ, ono ettey ti suuniyo kune ye, wo de ettey t'Unde Kamilen.

¹² Leema y'an di y' t'ela leemadi a bey duwo ki tôwwadi, wo meege tonj inkiino kay a inñizi me. Inñi an di kima adu ki maawan, an deha urzi duwo an di sedfa maawan ki tôwwadan*.

¹³ Kune donj duniya pay an un di'n olmidá kono kun umbe a sundó, wo de wede y'a ziida zakidi a urzizó bini dangju man, yode geñ Raa y'a y'utta.

Onniytagi donj etto ki dabar baadan

(Matiye 24.15-25; Lik 21.20-24; 17.23; 21.8)

¹⁴ Kune kun di wolla munda wede ulsu k'a y'azzira wo yi lattiya, yode geñ an ti y' zaapa adda Boy Raa a ume i ki dehu k'ettiyo ye†. Wede i gariya ono eñ eedi ti'ni soodo beehiye. Aame geñ kane donj adda siido Ziide an t'ombo k'ekki monjali.

¹⁵ Wede y'a ti gili yi-guune t'ekki dangayadi‡ man, yonj geñ yi-deega, y'etta amfu munda adda dangay ye, yi t'ombo.

¹⁶ Wo wede yonj adda doome man, yi t'ombo, yi kima boy ambo kallayí wede goole ye.

¹⁷ A onniytagi geñ aasa dabar baadan a kane erayi donj mahuwagi ti donj inñizan an oodiyo!

¹⁸ Kun tondo Raa kono suldi geñ a k'aana a ume reele ye.

¹⁹ Derec, a onniytagi geñ dabar t'aasa ooñe baadan. T'ume Raa y'ikkima duniya bini ankenno, dabar inkiino i k'ize ye, wo ki daana tonj i k'isa ye§.

²⁰ Aame onniytagi donj ki dabar geñ Galmeega Raa y'a ki'n ihira gopponj ye man, wede tudde soo tonj umbo a lekka zeere me. Wo ki kotto onniytagi geñ y'an ohira gopponj kono donj yi biire ki yode.

* **13:12 13.12** Kun wollo adda mattup ki Mise 7.6. † **13:14 13.14** Kun wollo adda mattup ki Daniyel 9.27; 11.31; 12.11. ‡ **13:15 13.15 Yi-guune t'ekki danggay:** I-kaza a siido k'Izirayel geñ duwo dangaydayzan geñ awhizan patal kono a ume muno an a di koliyo t'eego, an di lekkiyo wo an d'isiyo naabadan. § **13:19 13.19** Kun wollo adda mattup ki Daniyel 12.1.

²¹ Injino man aame wenda y'iisa: "Almasi Raa yi biire, yon a enno!" ise "Yon a ummey!" man, kune onami kun amba ye.

²² Ni rootiyo injino kono i d'adfa don an ti t'isa tuddan aa Almasi Raa yi biire, wo ti don an ti t'isa tuddan aa nebiyagi. Kane gen an d'isa suldi k'armika ti suldi don i ceeriyo eego, aame urzi ede man kane an di dagga duwo don Raa yi biire ki yode, wo an ki d'aana ye.

²³ Kun koono mentikagi, suldi pay en n'un ti'n ruute ki poone an d'aana.»

Kama ki yo wede an y'ehe aa ulo wede

(Matiye 24.29-31; Lik 21.25-28)

²⁴ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Onniytagi don ki dabar gen an t'ingila lewwet man, i d'aana onniytagi don peedo ti ki toora ye, tere yi ki toora ye,

²⁵ moldali an sildita ti kandaane, wo suldi don an d'ede toogo a kandaane, Raa y'a ti'n gozziga*.

²⁶ Aame gen duwo an di n' wolla nun wede an n'ehe aa ulo wede en, ni kama ekki dondirso ti toogo ere pay wo ti daryika†.

²⁷ Wo n'a t'igiba maalekiyagi k'adda siidiyagi don a duniya itatu pide, an di t'ogiya don ni biire‡.»

Ono ombide a tukki tormo

(Matiye 24.32-36; Lik 21.29-33)

²⁸ «Kun wollo wo kun elko a ono ombide don a tukki tormo ettiyo: Aame tormo t'eesiyo odfiye wo puutagutu eesiyo roobiyo man, gen kune kun suune adda k'addugun kizini yon goppon.

²⁹ Gen injino kay, kune ton kun wulla suldi gen an iina man, kun suuno kama ki nun wede an n'ehe aa ulo wede en tod'te goppon, aakede nun a biza bumbugun.

³⁰ Derec injino wo n'un di rooto: Don ankenno en an ki ti t'inda pay ye, ki poone suldi pay gen an d'aana me.

³¹ Kandaane kane ti siido an t'engila, wo kane onamo an ki t'engila ye, an di lekka ki daayum.»

Raa siidi i ti suune onniyo te

³² «Wo suldi gen an aana a onniyo tuuku koo, a peedo ere tuuku koo man, i suune yode Meega Raa siidi. Wenda doolo yi ki suune ye, ise maalekiyagi a kandaane, ise Ulo Raa ton man.

³³ Kun koono mentikagi, kun lekko zeere, kono onniyo gette kun ki ti suune ye.

³⁴ Suldi gen i deeyiso aa wede yi t'ette torguwo. Attidi boozu y'an d'iili a bey don naabadi, a wede tuuku ton yi d'eele naabo sittu sittu, wo a wede boohiyo biza bumbu yi ruute, y'ede: "K'ollo, ki lekko zeere!"

³⁵ Injino kun lekko zeere, kono wede boy yi kimo a peedo ere tuuku kun ki suuna ye: y'aana a lohe koo, diddo koo, uzu y'oola koo, ti soohe koo man.

³⁶ Aame yi kimo a onniyo ere kun ki ti suune ye man, y'un gi di'n t'oono kun udige ye.

³⁷ Ono don n'un rootiyo en, ni rootiyo a duwo pay: Kun lekko zeere!»

* **13:25 13.25** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 13.10; 34.4; Ezekiyel 32.7 wo Zowel 2.10; 3.4.

† **13:26 13.26** Kun wollo adda mattup ki Daniyel 7.13. ‡ **13:27 13.27** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 30.4; Zakari 2.10 wo Nehemi 1.9.

14

Dehutu k'urzi ki tōwwo k'Isa

(Matiye 26.1-5; Lik 22.1-2; Zañ 11.47,49,53)

¹ A guute onniyo sire maŋ tarnaape Pak ki Yawudiyagi wo tarnaape wede an d'om̄bo mappa daa k'orme* geŋ, an d'ad̄fa. Maŋ kane deero d'oj sedefe ti d'oj suuniyo k'oogoro, an dehutu urzi Isa an di y' seeda ti metiŋko ki tōwwadi.

² Wo kane an di ruute, an'de: «Yoŋ in ki y' seeda adda tarnaape kino ye, para maŋ d'oj duuru an in di'n t'ooziga ono.»

Obe k'egey d'oj eediyadaŋ uŋse ekk'Isa

(Matiye 26.6-13; Zañ 12.1-8; Lik 7.36-38)

³ Isa yoŋ a ille ki Betani adda boy ki Simo wede ti poone yoŋ ki bitide, an di guune om̄bo. Aame an ti guune geŋ i d'ede erewo ti t'ud̄fo, a beytú ulo dingile an ikkima ki mokkolo sundutú albaatir, adda egey d'oj eediyadaŋ uŋse. Egey geŋ sudaŋ nardo, wo zooyayaŋ ooŋe baadaŋ kono an a ki gilse ti munda ye. T'iide'ŋ, ulo dingile golladi t'a dihima, wo egey geŋ ti-t'ibi ekk'Isa.

⁴ Maŋ d'oj ongo ti diine kane d'oj enno geŋ ulbaŋ an ki t'ize uŋse ye, an di rootiyto diinayaŋ, an'de: «De ki moo me ti ti'n lattiya egey d'oj eediyadaŋ uŋse geŋ me?»

⁵ Egey geŋ in aane in t'owila in t'oone tamma meeda afo ti uto†, wo in an t'ele soŋko gette a d'oj an k'ede munda ye.» Wo an i-d'orbite baadaŋ a erewo gette.

⁶ Wo de Isa y'a ruute, y'ede: «Erewo kun t'oolo, kun i-t'oofo ulbutú ye, kono munda wede t'o ize geŋ a nuŋ uŋse.

⁷ Kane d'oj an k'ede munda ye geŋ an lekka daayum ti kune‡, wo kun aane kun an d'ise beehiye aame kun dehu maŋ. Wo de nuŋ ni ki lekka daayum ti kune ye.

⁸ Tod' t'ize munda wede a toogatú, tod' t'o di yirge egey d'oj eediyadaŋ uŋse a tuddó eŋ aakede ti n'ikkima ki poone an di n' t'ela adda muuzo.

⁹ Derec iŋkino wo n'un di rooto: A omagi pay adda duniya an kizita Rabila Majjaanawa geŋ, erewo ette d̄uwo an t'ida taaya a naabo ere tod' t'ize, wo sundutú a ki danda ye.»

Ziidas ti deero d'oj sedefe

(Matiye 26.14-16; Lik 22.3-6)

¹⁰ Ziidas Iskariyot wede soo ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ, y'iide'ŋ y'a uney kane deero d'oj sedefe kono yi dehu Isa y'an di y' t'ela beezaŋ.

¹¹ Aame an illiga iŋkino maŋ, kane ulbaŋ a t'ize uŋse wo an i di ruute an i-t'eela soŋko. T'ume geŋ Ziidas y'a iise dehutu k'urzi wede kaŋ mummino y'an di y' t'ela Isa a beezaŋ me.

Isiyo k'om̄bo ki tarnaape Pak

(Matiye 26.17-19; Lik 22.7-13)

¹² Onniyo ere ki poone ki tarnaape Yawudiyagi wede an d'om̄bo mappa daa k'orme gette t'a iina, tod'te onniyo ere an di wal̄dutu iŋni dambami an

* **14:1 14.1** Kun wollo adda mattup ki Egzod 12.1-27. † **14:5 14.5** Aŋki tamma meeda afo i-kaza gurus suma naabo wede ki ozzine soo. ‡ **14:7 14.7** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 15.11.

d'isiyo ombo ki tarnaape Pak ki Yawudiyagi[§]. Aame geŋ sanalliyagi k'Isa an di y' tunde, an'de: «A too me ki dehu ay in d'isey ombo tarnaapayin ki Pak te?»

¹³ Maŋ Isa yi d'igibe d'oŋ sire ti diine sanalliyagi, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do k'adda geeger, aame geŋ kun t'ikkimey ti wedusu yi t'eezo ahu ti dingile, kun di y' daanoy

¹⁴ bini adda boy wede y'a t'ettye. Wo kun t'iidey maŋ, a wede boy kun i di rootoy, kun d'eesoy: «Wede dooyisadey yi ki tondiyo, too te biino ere y'a ooma ombo tarnaapayin ki Pak ti sanalliyagi te?»

¹⁵ Wo yoŋ biino y'un di-kizey, tod'te dildil t'awwa t'ekki bakatú, suldi pay adda okkime beehiye. Geŋ a ume geŋno kun in d'isoy ombo te.»

¹⁶ Maŋ kane sanalliyagi an d'ingile, an iide'ŋ adda geeger, suldi an di'n uuney pay aakede Isa y'an ruute, in'kino ombo tarnaape ki Pak an t'ize.

¹⁷ A peedo t'a t'iire maŋ, Isa y'a iina ti sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ me.

¹⁸ Kane an di guune ombo, wo aame an ombo geŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Derec in'kino wo n'un di rooto: Wede soo ti diinagun ay ombo kaŋ soo eŋ, y'a ni t'ela bey d'oŋ k'olmidayó*.»

¹⁹ Kane sanalliyagi an t'ize sommagi dondon, wo an di y'iise tondiso, wede soŋ yi d'eesiyo: «Nuuno ko, nuuno ko?»

²⁰ Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Yoŋ wede soo ti diine kune d'oŋ koomat makumu sire eŋno, wede ay agisa beezey kaŋ soo adda k'ooko.

²¹ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ n'a t'inda, geŋ a-t'etta a ono d'oŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki nuuno†. Wo de dabar a yode wede i ni t'ela bey d'oŋ k'olmidayó, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ me! Yode geŋ, an ki y'ehe adda duniya ye toŋ bee!»

Ombo ti sobo i kaza tudde ti puuzo k'Almasi

(Matiye 26.26-29; Lik 22.15-20; 1 Korent 11.23-26)

²² Aame an ombo geŋ, Isa y'a t'umbe mappa, y'a ruute koduwo a Raa kono k'ombo gette, maŋ y'a burke, y'an d'ele sanalliyagi wo y'a ruute, y'ede: «Ooho kun soodo, ette tuddó.»

²³ Saŋ y'a t'umbe kop ti sobo adda, y'a ruute koduwo a Raa kono sobo gette, maŋ y'an d'ele, wede soŋ yi guume guume,

²⁴ wo y'an di ruute, y'ede: «Ette puuzadó, puuzo ki taasuwa ere Raa y'a ketta ti duwo‡, to t'oba ki d'oŋ baadaŋ.

²⁵ Derec in'kino wo n'un di rooto: N'a t'iibe ti an'ki, ki d'aana ni ki siba ye baa toote k'in'ni biŋ, bini onniyo ere ni siba sey geŋ toote wede aware k'in'ni biŋ a Moziko Raa.»

²⁶ Aame an t'iimi an aa t'iibe maŋ, an d'ũure ôrdari tarnaape ki Pak, saŋ an t'udde an d'ingile k'ekki mokkolo k'Inda k'Olibiye.

Rootiyo k'Isa a urzi koogirayí

(Matiye 26.30-35; Lik 22.33-34; Zaŋ 13.37-38)

²⁷ Maŋ Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Kune pay kun di n' kiigira a munda wede aana geŋ me, kono ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Wede k'elso n'a yi t'ida,

§ 14:12 14.12 Kun wollo adda mattup ki Egzod 12.3-5. * 14:18 14.18 Kun wollo adda mattup ki Soom 41.10. † 14:21 14.21 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.2-19 wo Ezayi 53. ‡ 14:24 14.24 Kun wollo adda mattup ki Egzod 24.8 wo Zeremi 31.31-34.

wo torɔɔ dambami a-teepa[§].”»

²⁸ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Wo ɔe saŋ Raa yi ti n' bilda maŋ, n'un d'ooguma kun di n' t'ooney a siido Galile.»

²⁹ Maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Aame ɔoŋ pay an ki giigira a munda weɔe aana toŋ, nuŋ ni ki kiigira ye.»

³⁰ Isa yi di ruute, y'ede: «Derec iŋkino wo n'a di rooto: Aŋki a didɔɔ ettiyo batum, ki poone uzu y'a ôola bizí sire geŋ, kee k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye taŋ aɔo.»

³¹ Wo ɔe Piyer yi kodɔɔme, y'ede: «Ato, ni ki kiigira ye, aame ise k'unto toŋ n'a t'inda ti kee!» Wo kane ɔoŋ soo toŋ an a-ti ruute iŋkino kay.

Isa yoŋ a Zesimaane

(Matiye 26.36-46; Lik 22.40-46)

³² Saŋ Isa ti sanalliyagi an d'iiney a ume sundí Zesimaane, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun ti koono kino, koore n'ette n'a tondey Raa geŋ me.»

³³ Maŋ ti yode y'a-wiike Piyer, Zak wo Zaŋ. Aame geŋ orgiso t'a yi ziida wo ulbí i-d'oodiyo baadaŋ.

³⁴ Yo y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ eŋ sommagi dondoŋ aa n'a t'inda, kun ti koono kino wo kun di lekko zeere.»

³⁵ Wo yo y'a-lidɔɔ dokki booloŋ ti kane me, maŋ y'a t'uttille zumayí a siido, y'a iise tonɔɔdiyo Raa kono ise kotto maŋ dabar gette yi di ti ledɔɔe ti tuddí me.

³⁶ Adda tonɔɔyadi y'ede: «Abba, i-kaza Meegó, sulɔɔi pay a kee i-k'oone ye, ise maŋ kop ki dabar ette k'o ti ledɔɔ ti tuddó me. Wo too maŋ pay geŋ a ki t'ise aa nuŋ ni dehu ye, wo a t'ise aa kee ki dehu.»

³⁷ Saŋ y'a-gime ki tukki sanalliyagi ɔoŋ aɔo geŋŋo, wo yi'n uuna an udige. Maŋ Isa y'a t'inne Piyer wo yi di ruute, y'ede: «Simo, kee k'udige! Kí peedo soo toŋ ki k'iine ki ki likke zeere ye!

³⁸ Kun lekko zeere wo kun tondo Raa, kono kun ki t'ooro adda naamiya daggiya ye. Weɔe tudde geŋ a elkiyadi yi dehu y'aase munda weɔe beehiye, wo ɔe tuddí toogatú baata.»

³⁹ Saŋ Isa y'a-lidɔɔe siidi sey, wo y'a iise tonɔɔdiyo Raa iŋkino sey.

⁴⁰ Maŋ y'a-gime k'ume sanalliyagi, yi'n uuna an urme, edayan an ziida moone. Wo munda an i-di rooto toŋ an ki suune ye.

⁴¹ Maŋ k'aɔuwe Isa y'a-gime ki tukki sanalliyagi wo y'an di ruute, y'ede: «Kune kun moone pi, wo kun d'udigo baa! Anŋeŋ peedo t'iide, sulɔɔi pay i t'ize, wo nuŋ weɔe an n'ehe aa ulo weɔe eŋ, an n'ele a bey ɔoŋ k'oldíko.

⁴² Kun t'oozo, in eŋgile! Kun wollo, weɔe i ni t'ela a bey ɔoŋ k'olmidayó yi t'uddo.»

Seedu k'Isa

(Matiye 26.47-56; Lik 22.47-53; Zaŋ 18.2-11)

⁴³ Isa onamí y'a ki ti'n diŋge ye botto, a kaamiki Ziidas weɔe soo ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ, yi-t'uddo ti ɔoŋ duuru a itadí, a beyɔaŋ kasigara ti dalyagi. Kane geŋ i'n igibo deero ɔoŋ seɔeɔe, ɔoŋ suuniyo k'oogoro ti ɔoŋ i dokkiyo Yawudiyagi.

⁴⁴ Yo weɔe y'an di y' t'ela Isa a bey ɔoŋ k'olmidayí geŋ, y'an di ruuto ɔoŋ duuru a munda weɔe y'aasey kono an di suuneŋ eŋ Isa me, y'ede: «Weɔe kun wulley ni izey puuc a tobbisadí maŋ, geŋ yode kun di y' soodoy, kun di d'eŋgiloy, kun di boohoy koduwo.»

§ 14:27 14.27 Kun wollo adda mattup ki Zakari 13.7.

45 Ziidas y'iina maŋ, kesiko y'a y' zikke Isa kabbaŋ wo yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadó!» Maŋ yi d'ize puuc a tobbisadí.

46 Injino maŋ kane doŋ duuru an d'iiziga tuddí, an di y' ziiɗa.

47 Aame geŋ wede soo ti diine sanalliyagi y'a t'iidiba kasigaradí, y'a-diikida wede naabo ki mozigo goole doŋ seɗeɗe, kuudí a ɗikke.

48 Wo Isa y'a t'ihina bizi, y'an di ruute, y'ede: «De ki moo me kun d'ettiyo seɗɗuzó wo tuddugun kun t'ikkimo ti kasigaryagi wo ti dalyagi, aa nuŋ wede k'oogire me?»

49 Para maŋ nuŋ miŋ daayum ti kune, ni dooyiso a booro Boy Raa wo kun gi di n' ziiɗa ye. Wo de sulɗi geŋ a iina kono a-t'ette a ono doŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa.»

50 Maŋ kane sanalliyagi pay an di y'iili, an t'umbe.

51 Wo i d'ede obulsu yi-daaniya Isa, y'a diibo miŋ parde ɗanŋalaŋ a tuddí me. Duwo an dehu an di y' seɗa,

52 wo ɗe y'an di buuye pardayí a beezan, y'a t'umbe bontilin.

Isa a ɗaana deero booro Yawudiyagi

(Matiye 26.57-68; Lik 22.54-55,63-71; Zan 18.12-18)

53 Isa an di t'iide k'adda boy mozigo goole doŋ seɗeɗe, a ume wede kane deero doŋ seɗeɗe, doŋ i dokkiyo Yawudiyagi ti doŋ suuniyo k'oogoro an t'ugiye pay.

54 Wo Piyer yi di y' daaniya Isa ti dokki, bini y'a iiney boy ki mozigo goole doŋ seɗeɗe, maŋ yi-t'iide y'a-guune a booro ti doŋ naabo, an di kookiyo uwo.

55 Kane deero booro Yawudiyagi pay ti deero doŋ seɗeɗe, an di dehu wede a roote ono a tukk'Isa kono booro t'a yi seɗa ki tówwadí, miŋ umbo an k'ooniyo ye.

56 Doŋ baadan an iide'ŋ an di ruutite ono butte a tukki yode, wo ɗe onamaŋ aa ki t'ettiyo kaŋ soo ye.

57 Maŋ doŋ miibi an t'iiziga an di ruute ono butte a tukki yode, an'de:

58 «Ay y'illiga yi ruute, Boy Raa wede duwo an iiziga eŋ y'a kossita, wo adda k'onniyo aɗo y'a y'ooziga a k'isa boy wede i k'iiziga duwo ye.»

59 Wo t'urzi k'ono geŋŋo toŋ onamaŋ aa ki t'ettiyo kaŋ soo ye.

60 Injino maŋ mozigo goole doŋ seɗeɗe y'a t'iiziga a ɗaana doŋ i t'ugiye, wo y'a tunde Isa, y'ede: «Ono duwo an rootiyo a tukki kee eŋ, kee ki ki roote munda ye ko?»

61 Wo yo Isa yi d'annugu ɗeɗɗeɗe, y'an ki rootiyo munda ye. Maŋ mozigo goole doŋ seɗeɗe y'a yi tunde sey, y'ede: «Kee Almasi Raa yi biire, wo Ulo ki Raa wede duwo an di tamma ko?»

62 Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Eyye nuuno, wo kun di n' wolla nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'a-kooney a ammade Raa toogadí t'a jiire pay, wo kun di n' wolla n'a-kimo ekki dondari a kandaane*.»

63 Injino maŋ mozigo goole doŋ seɗeɗe yi-ti gulkuwe, kallagí y'a zittite, wo y'a ruute, y'ede: «In ki dehe wenda ti doolo wede illiga y'in ki roote sey ye baa!»

64 Kun illiga ti kuudugun yi gilɗe suma Raa te. Kune elkiyagun moo me?» Maŋ kane pay geŋ an di ruute, an'de: «Booro ti y' ziiɗa, munda wede yon y'ize eŋ i-iide ki tówwo.»

* 14:62 14.62 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1 wo Daniyel 7.13.

⁶⁵ Doŋ onŋo ti diinayan an d'iise padfita lee a tuddí. Edayí an i-t'ippe, an di gohiso kutuba wo an d'eesiyo: «Kee nebi maŋ, ki y'unto wede i k'ize me!» Maŋ kane asigiryagi an di y' battisa.

Piyer y'a kiigira Isa

(Matiye 26.69-75; Lik 22.56-62; Zaŋ 18.17,25-27)

⁶⁶ Aame Piyer yoŋ ti dandí a booro ki paate geŋ, ere soo ti diine doŋ naabo mozigo goole doŋ sedefeke ti-t'uddo.

⁶⁷ Tode gette Piyer t'a yi wulle yi kookiyo uwwo, ti ti y' wulle ti ti y' dŋge maŋ, ti di ruute, t'ede: «Kee toŋ ti Isa wede ti geeger Nazaret, kune soo.»

⁶⁸ Wo Piyer y'a yi giigira, y'a ruute, y'ede: «Koŋ munda wede mi rootiyo geŋ ni ki y' suune ye, wo itadí toŋ ni ki ti suune ye!» Maŋ ti booro boy y'a t'iiziga, y'a t'iide biza bumbu. Aame geŋ uzu y'a iise moolo.

⁶⁹ Wo to ere naabo gette t'a yi wulle sey, t'an d'iise rootiyo a kane doŋ a sirpatú, t'ede: «Yoŋ wedusu eŋ ti diine kane sanalliyagi k'Isa.»

⁷⁰ Wo Piyer y'a yi giigira sey. Taŋ booloŋ maŋ kane doŋ a sirpadí geŋ an i di ruute sey, an 'de: «Ki kotto kee wede soo ti diine kane sanalliyagi k'Isa, kono kee toŋ ti siido Galile.»

⁷¹ Inŋino maŋ Piyer y'a-ti nĩme tuddí, y'ede: «Wede kun rootiyo eŋ ni ki y' suune ye! Para maŋ ono doŋ ni rootiyo eŋ d'erec ye maŋ, a golladó!»

⁷² Wo a kaamiki uzu y'a fiile ki sirwe. Aame geŋ Piyer y'a ilke a ono doŋ Isa yi-ruute, y'ede: «Ki poone uzu y'a ôola bizi sire geŋ, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye taŋ ado.» Inŋino maŋ y'a iise moolo.

15

Isa a daana Pilat

(Matiye 27.1-2,11-26; Lik 23.1-5,13-25; Zaŋ 18.28-19.16)

¹ A biza soohe maŋ, kane deero booro Yawudiyagi pay, deero doŋ sedefeke, doŋ i dokkiyo Yawudiyagi ti doŋ suuniyo k'oogoro, an t'ugiyi an di ruute onamaŋ kaŋ soo. Maŋ Isa an ti y' gittife, tiŋ geŋ an di t'iide, an i di y'ele a bey Pilat, yoŋ Romen goole siido.

² Pilat y'a yi tunde, y'ede: «Kee mozigo Yawudiyagi ko?» Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Geŋ aa ki rootiyo.»

³ Kane deero doŋ sedefeke geŋ, wede tuuku toŋ yi rootiyo ono a eedí eedí.

⁴ Maŋ Pilat y'a yi tunde sey, y'ede: «Kee ki ki roote munda ye ko? Ki k'ollige ko ono doŋ pay an rootiyo a tukki kee eŋ me?»

⁵ Wo de Isa yi d'annugu d'eddek. Pilat yi wulle inŋino maŋ, y'a ziida giggiri.

Booro k'Isa ki tówwadí

⁶ Aa daayum Pilat yi d'isiyo a tarnaape Pak maŋ, y'an d'adfiya t'adda dangay wedusu soo wede doŋ duuru an dehu.

⁷ Wo aame geŋ adda dangay, i d'ede wede soo sundí Barabas ti doŋ doolo kaŋ soo an an t'elite ono a d'uwu an d'iiziga d'eyyiso ki tukki Romen. Kane an'ni zidfede kono aame an iiziga d'eyyiso geŋ an t'iide wedusu.

⁸ Inŋino doŋ duuru an t'iide di Pilat wo an di y' tunde, y'an d'ise munda wede aa daayum yi d'isiyo.

⁹ Maŋ Pilat y'an di ruute, y'ede: «Kun dehu miŋ n'un t'adfo mozigo Yawudiyagi ko?»

¹⁰ Pilat yi rootiyo in̄kino kono yi suune, kane deero d̄oŋ sedefe Isa an i y'ele beezí kono an kolbiso ti yode.

¹¹ Wo d̄e kane deero d̄oŋ sedefe an an t'elite ono a d̄oŋ duuru an d'iyee an di roote Pilat y'an t'ad̄de Barabas.

¹² In̄kino maŋ Pilat y'a tunde d̄oŋ duuru sey, y'ede: «De wede kun yi waaku mozigo Yawudiyagi geŋ, kun dehu ni-d'ise mummino me?»

¹³ Wo kane an d'ise d̄ollite, an'de: «Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko!»

¹⁴ Maŋ Pilat y'an di ruute, y'ede: «De munda ulsu miŋ y'ize moo me?» Wo d̄e kane an di d̄ollite baadaŋ ki baadaŋ, an'de: «Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko!»

¹⁵ Kono adde d̄oŋ duuru a t'asse geŋ, Pilat y'an di y'ud̄de Barabas me, wo y'an di ruute a asigiryagi Isa an ti y' girpipe ti marpa*. Saŋ y'an di y'ele an ti y' taakey ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko.

Isa asigiryagi an y'okko maade

(Matiye 27.27-31; Zaŋ 19.2-3)

¹⁶ In̄kino maŋ kane asigiryagi an di-t'iide Isa k'adda boy ki goole siido, wo eebaŋ asigiryagi ti doolo toŋ baadaŋ an a-ti'n wiiko pay.

¹⁷ An d'umbe kalle wede goole teeze† an i di t'usse, wo an di gini kaɗumul k'ahimagi‡ an i-t'usse eedí.

¹⁸ Maŋ an i d'ise isiyi toose, an tettiso beezaŋ, an d'eesiyo: «Toosadá mozigo Yawudiyagi no! Toosadá mozigo Yawudiyagi no!»

¹⁹ An di y'oggiso a eedí ti koyile, an di pad̄dita lee a tuddí, wo an di dikkiyto, an d'ottilso a daanađí.

²⁰ Aame an ti y'ukke maade maŋ, kalle wede goole teeze an t'iidiba wo an i di t'usse kallagí. Maŋ Isa an ti y' dukke, an di t'ette kono an ti y' taakey ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko.

Taakiya k'Isa ekk'undumu

(Matiye 27.33-44; Lik 23.36-43; Zaŋ 19.16-24)

²¹ A ad̄diyadaŋ ti geeger, an a-t'ikkima ti wede soo in̄kino y'aahiya doome, yoŋ ti geeger Sireŋ, sundí Simo. Yoŋ geŋ meek' Alegzandire ti Ripis. Asigiryagi an di y'ize ki toogo y'a t'umbe undumu taakiya k'Isa.

²² Wo an di t'iide Isa k'ume wede sundí Golgota, i-kaza ume aa osse k'eego.

²³ A ume geŋ, a Isa an i d'eele toote k'in̄ni biŋ kalsiya ti dunnu sundí mirr, miŋ y'a-tuuge ki sobo me.

²⁴ Kane asigiryagi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko, wo kallagí an di dikkiɗa t'urzi k'arbu teltel muntelliyo, a wede tuuku i t'ooriyo yi t'ambu t'ambu§.

²⁵ Isa an ti y' tiike ekk'undumu geŋ, a peeɗo t'ize k'aadumu mesuwe.

²⁶ Ekk'undumu an tiike pakirte eego wo an a-ti riije, an'de: «Yoŋ mozigo Yawudiyagi.» Geŋ munda wede i-d'iide untadí.

²⁷ Wo a sirpadí an a-tiike d̄oŋ k'oogire sire, soŋ t'undumzí a kese k'ammidadí, wo wede soŋ t'undumzí a kese geeladí. [

* 15:15 15.15 *Marpa*: Marpa guzuzu ki d̄oŋ Romen, an ikkimo ki golmodo buru, an a-t'elite maldali a booha. † 15:17 15.17 *Kalle wede goole teeze*: I-kaza kalle moziko. ‡ 15:17 15.17 *Kaɗumul k'ahimagi*: I-kaza kaɗumul moziko. § 15:24 15.24 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.19.

28 Geŋ a-t'iide a ono d'ofŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Yoŋ an ti yi gize ti d'ofŋ k'oldiko*.»]

29 Doŋ addiya tiŋ geŋŋo, an di y' kaldita wo an d'efilso eedan, wo an d'eesiyo: «Eeyu, kee wede k'ede Boy Raa k'a kossita wo adda k'onniyo ado k'a y'ooziga geŋ,

30 k'utto tuddá batum wo t'ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko, ki ti deegi!»

31 Kane deero d'ofŋ sedefe ti d'ofŋ suuniyo k'oogoro toŋ an di y'okko maade kay, wo an dí rootiyto ti tuddaŋ, an'de: «Yoŋ d'ofŋ doolo y'an di'n utte miŋ, yi k'aane tuddí batum yi ki t'utte ye!

32 Yoŋ Almasi Raa yi biire, wo mozigo ki d'ofŋ k'Izirayel kotto maŋ, ankeŋŋo t'ekk'undumu geŋ yi ti deegi! Ay wulla yi ti d'fiiga maŋ, kaye ay zaapa addey a yode.» Kane d'ofŋ an tiike a sirpadí toŋ, an di y' kaldita iŋkino kay.

Unto k'Isa

(Matiye 27.45-56; Lik 23.44-49; Zaŋ 19.28-30)

33 T'ume peedo t'ize diine geŋ, adda siido pay ume a t'ize zimolo dil a likke bini eesiyo peedo lohe.

34 A eesiyo peedo lohe maŋ, Isa y'a idili ti golla awwa, y'ede: «Eli, Eli, lama sabaktani.» Geŋ i-kaza: «Raa ki nuŋ, Raa ki nuŋ, moo me ki ni giigira me?»

35 Doŋ ongo ti diine d'ofŋ i lekkiyo angeŋŋo geŋ an d'illiga wo an di ruute, an'de: «Kun ollo kay, yi waaku nebi Eli.»

36 Wede soo ti diinayaŋ y'a ukke yi d'umbe sooso, yi di zulpe adda toote suddo k'inni k'inda biŋ, maŋ yi-t'ele a biza koyile, yi-t'usse bize k'Isa y'a suuye, wō y'a ruute, y'ede: «Kun dello, in gi di wolla d'of Elizi wenda yi etto, yi ti y' deega maŋ.»

37 Wo d'e Isa y'a idili ti golla awwa, maŋ y'a-t'ihe.

38 Aame geŋ alboy wede i dikke adde Boy Raa soŋ k'adda soŋ ki paate geŋ, a t'ihina tar t'awwa a ti d'iiŋe les.

39 Goole k'asigiryagi meeda ki Romenŋ yi t'ihira d'aana k'Isa, yi wulle untadí te, maŋ y'a ruute, y'ede: «Wede eŋ Ulo Raa ki kotto!»

40 A ume geŋ i d'ede erayi toŋ ede, kane an t'ihirte ti dokki an di wolleiyo munda wede isiyo. Ti diinayaŋ i d'ede Mariyam ere ti siido Magdalla, Mariyam mekki Zak wede ŋeŋku ti Zoz, wo soo te Salome.

41 Kane erayi geŋ an daaniya Isa wo an i di naabiya aame yoŋ a siido Galile. An di gili ti yode ki Zeruzalem, wo erayi ti doolo toŋ baadan an iido ti kane me.

Eliyo nuune k'Isa adda muuzo

(Matiye 27.57-61; Lik 23.50-56; Zaŋ 19.38-42)

42 Suldí geŋ ize onniyo jima, d'uwō an okkime tuddaŋ kono onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi ti t'eesa. A peedo t'ette k'ooriyo maŋ,

43 wede soo ti geeger k'Arimate sundí Yusup y'a iina. Yode toŋ maŋ wede goole ti diine d'ofŋ deero booro Yawudiyagi, wo yi zaapu elkisadí a ettiyo Moziko Raa kay. Y'a iibe edayí, y'a unney Pilat, y'a tunde nuune k'Isa kono y'a t'ottiba.

* 15:28 15.28 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.12. † 15:34 15.34 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.2.

⁴⁴ Aame Pilat y'illiga Isa y'inda baa mañ, y'a ziida giggiri. In'kino y'a wiike goole k'asigiryagi meeda, y'a yi tunde, y'ede: «Isa y'inda ti kaagine ko?»

⁴⁵ Aame goole k'asigiryagi meeda yi-ti ruute mañ, yi d'iili urzi a Yusup y'a t'ambe nuune k'Isa me.

⁴⁶ Yusup yi d'iwila sotor tuwarwa, nuune'ñ y'a ti y' ñiige t'ekki undumu wede zaapu t'ekki bakadi kañ tontilko me. Wo y'a ñilpe ti sotor gettiyo, yi-t'ele adda muuzo, tod'te aa urmi an ittiba mokkolo. Mañ y'a-ti ñun'kile a biza muuzo zumbulu yeepiyo.

⁴⁷ Aame geñ Mariyam ere ti siido Magdalla wo Mariyam mekki Zoz, kane geñ an di woliyo ume an ele nuune k'Isa me.

16

Baldiya k'Isa

(Matiye 28.1-8; Lik 24.1-11; Zañ 20.1)

¹ Onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi i t'ingile. Aame geñ Mariyam ere ti siido Magdalla, Mariyam mekki Zak, wo soo te Salome an t'iide, an d'iwilo egey ñon eefiyadan un'je kono an i-t'assigey tuk'Isa.

² Ti soohe a onniyo dumas, peeño ti-gilo mañ, an d'ingile ki biza muuzo.

³ Wo a urzi an di rootiyto ti tuddan, an'de: «De zumbulu a biza muuzo geñ in ti y' ñon'kiley wee wee?»

⁴ Wo an iiney mañ, an woliyo zumbulu goole an a t'ippe a biza muuzo geñ ñonkilso a kese.

⁵ Kane an t'iide k'adda muuzo, wo an woliyo obulso ti kalle tuware yi-guune a kese k'ammade. Aame geñ kane orgiso t'anni ziida baadan.

⁶ Wo ñe wede geñ y'an di ruute, y'ede: «Kun orgide ye. Ni suune kun dehu Isa wede ti geeger Nazaret, wede an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kañ tontilko me. Yoñ geñ Raa yi ti y' bilde, yoñ a enno ye. Enno kun wollo ume an ziipe nuunayi me.

⁷ An'keñ kun'do, kun an ti kazoy a sanalliyagi wo a Piyer pây, kun d'eesoy: “Yoñ y'unni delliyo a siido Galile. A ume geñ kun di y' wolley, aakede y'un di ruute.”»

⁸ In'kino mañ t'adda muuzo an t'udde, an di ñon'ñirso burbur eedan a digge, an t'umbe dokki. Wo munda a wenda soo toñ an i-ki ruute ye kono orgiso t'anni ziida.

Isa yi kaza tuddi a Mariyam ere ti siido Magdalla

⁹ Onniyo dumas ti soohe walak Isa yi bilde mañ, ki poone y'a gize tuddi a Mariyam ti siido Magdalla, tode ere yi d' ilmo siitandani sarat t'ettu.

¹⁰ Tode gette t'an d'iide rabila a ñon i likke ti yode, kane an t'ize sommagi dondon an isiyo mo'olo.

¹¹ Wo aame an illiga t'an ruute Isa yoñ zeere ti yi wullo toñ, onamtú an ki d'umbe ye.

Isa y'an kaza tuddi a sanalliyagi sire

¹² Sañ mañ Isa y'an ti gize tuddi t'urzi doolo, aame geñ an d'ikkima ti sanalliyagi kane sire an ambe k'adda k'ille ti paate.

¹³ Kane sanalliyagi sire geñ an di-gime ki Zeruzalem, an an t'iide taaya a ñon ongo, wo toñ mañ onaman an ki d'umbe ye pây.

Isa y'an kaza tuddi a sanalliyagi kane koomat makumu soo

¹⁴ Saŋ maŋ Isa y'an di gize tuddí a sanalliyagi kane koomat makumu soo, an ti guune ombo. Aame geŋ y'an di'n iise aapufu, y'ede: «Zaapu k'addugun a nuŋ umbo, biza k'ulbugun zakidí, kono d'orŋ an ni wulle ni bilde an un kaza ton, kun k'ambu onamaŋ ye!»

¹⁵ Maŋ y'an di ruute, y'ede: «Kun'do k'adda duniya pay, kun an kazitoy Rabila Majjaanawa a duwo pay.

¹⁶ Wede yi ziipa addí a Isa wo an ti y' zuyya batem maŋ, Raa y'a y'utta. Wo de wede yi ki ziipa addí a Isa ye maŋ, booro Raa t'a yi seeda.

¹⁷ Doŋ i zaapa addaŋ a nuŋ geŋ, enno suldí k'armika an d'isa a kiza toogo Raa ti kane me: an di limmita siitandani ti sundó, an d'orba t'ono d'orŋ doolo.

¹⁸ An sedda mimbayi ti beydaŋ, an siba inda k'unto ton, munda soo ton i ki'n isa ye. An di zaapa beezaŋ a tukki d'orŋ k'eeni, wo kane geŋ an t'oona bee.»

Enjilso k'Isa k'awwa ki kandaane

¹⁹ Aame Galmeega Isa y'an ti ruute injino maŋ, Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane, y'a-guune a ammada Raa.

²⁰ Wo kane sanalliyagi an di tiipe k'adda duniya pay kazita Rabila Majjaanawa. Wo Galmeega ti kane, y'an di'n noogiyo ti suldí k'armika, i-kaza onamaŋ geŋ derec.]

Rabila Majjaanawa k'Isa

Lik yi riije

Enj urzi k'ono d'oj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette Rabila Majjaanawa k'Isa, Lik yi riije. Lik geŋ yonj wede daawiya. Yonj ti diine d'oj zina k'Isa ye, wo yi turguwe taŋ baadanj ti Pool wede zina k'Isa me. Yonj yi likke ti kane d'oj izire a ita k'Isa kono y'anni tondite mummino Isa yi likke a siido me. Mattup ette yi riije a wede soo sundi Teyopil. Ti diine kane d'oj pay i riinjite mattupiyagi k'ono Raa geŋ, Lik siidi Yawudusu ye me.

Adda mattup ette Lik yi ruute mummino Isa an y'ehe wo ti naabo ere y'ize a siido, aakede: dooyiso ere yi duuye duwo, urzi k'untadi wo baldiyadi ti diine d'oj unto. Isa yi kazita ono Raa a duwo ti toogo, y'an d'eliyo beeko a d'oj k'eeni, yi lommite siitandani wo yi d'isiyo suldi k'armika baadanj.

Kane Yawudiyagi an delliyo mozigo wede etto y'an di'n utta. Yonj geŋ Wede k'Uttiyo Raa y'a t'igibo, aa nebiyagi an ruute ti kaaga adda mattup ki Raa. Raa geŋ yi suune Wede k'Uttiyo umbo manj, kine duwo pay enj in digge. Injino y'a t'igibo Uli soo danŋal, kono y'a utta d'oj i ziipe addanj a yode adda siidiyagi pay. Ulo geŋ, yonj Isa Almasi.

Toose ki Lik

¹⁻² Teyopil mee'ki nuŋ, d'oj onjo an wulle t'edayanj suldi d'oj Raa y'ize t'ume k'eesiyo a diinayinj me. Saŋ kane an t'ize d'oj kazita k'ono wo an in t'iide taaya a suldi geŋ me, manj d'oj baadanj ti diinayinj an d'iise raanija ki taaya gettiyo.

³ Wo aame ni zidde ita mekk'ono a suldi d'oj pay ize t'ume k'eesiyo geŋno manj, Teyopil nuŋ toŋ o d'ize unse n'a di raanje a kee ita ki suldi geŋ, soŋ k'ita bakadi bakadi.

⁴ Nuŋ n'a raanija kono k'a suune beehiye, dooyiso ere an ki duuye gette tod'te derec.

Urzi wede an di t'eha Zaŋ Batis

⁵ A ozzinagi d'oj Erod yonj mozigo ki siido Ziide, i d'ede wede sedefe sundi Zakari, yonj geŋ ti diine d'oj sedefe d'oj k'Abbiya*. Wo to eddi sundutu Elizabet, ti ita k'inŋi k'Aronj mozigo goole d'oj sedefe.

⁶ Kane geŋ sirwanj pay ki diine a daana Raa, an ollige onami wo an sooru a urzi wede pay k'oogoro ki Galmeega Raa, duwo an an ki zaapu ono a eedanj ye.

⁷ Wo kane ulo an k'ede ye kono Elizabet tod'te karta, kane sirwanj pay an ti guulike.

⁸ Onniyo soo Zakari y'a t'iide k'adda Boy Raa isiyo naabo ki sedefe, kono iina a kaabadanj an d'ise.

⁹ A urzi k'oogoro, kane d'oj sedefe an t'ize teltel muntelliyo manj, i-t'iire a yode a ogge suldi koddio eediyadanj unse† adda Boy Galmeega Raa wede k'adda me.

* **1:5 1.5** Kun wollo adda mattup ki 1 Koronik 24.7. † **1:9 1.9** Kun wollo adda mattup ki Egzod 30.7-8.

10 A peedo ere an d'oggiyo suldi koddio eediyadañ unşe, kane don duuru pay ti paate an tondiyoo Raa.

11 A kaamiki, maaleeka ki Galmeega Raa y'a iide tukki Zakari, wo y'a t'ihira a kese k'ammade ki munda aa sandup an d'oggiyo suldi koddio eediyadañ unşe.

12 Aame Zakari yi y' wulle mañ, eedí t'a digge wo orgiso t'a yi ziiida.

13 Wo de maaleeka yi di ruute, y'ede: «Zakari kee k'orgide ye, kono tondiyada a Raa gette, yoñ y'illiga. Edda Elizabet t'a t'eha ulo, wo ki di-zaapa sundi Zan.

14 Kee adda a òona t'unşuwo kono yode, wo don baadañ ulbañ an d'isa unşe a ehiyadi te.

15 Yoñ y'a t'isa wede goole a ðaana Galmeega Raa, toote k'inni biñ yi ki siba ye, ise toote ti doolo wede i-d'ede orme toñ mañ. Yoñ t'adda k'adde meedí geñ miñ, addi òoniyo t'Unde Kamileñ.

16 Don k'Izirayel baadañ y'a ti'n kimo ki tukki Galmeega Raazañ§.

17 Ettiyadi y'etto yoñ wede zina Raa, ti toogo k'Unde Kamileñ ere i-dokkiyo nebi Eli. Inkiño mañ maawi ti inñizan y'a ti'n sella an di t'okkiya, wo don i k'ollige ono ye toñ y'a ti'n kimo a suuniyo k'ono ere ki don ki diine, kono y'an isa don i t'ikkima tuddañ a Galmeega*.»

18 Zakari yi di ruute a maaleeka, y'ede: «De kañ mummino n'a suuna ono geñ derec me? Derec, nuñ ni t'ize gòole wo eddó toñ ozzinagutú iide, ti ki t'eha ye.»

19 Mañ maaleeka yi di'n gime onamí, y'ede: «Eñ nuñ maaleeka Gabiriyel wede òhire a ðaana Raa ni di naabiya, yi n'igibo n'a-d'iido ti rabila majjaanawa kono n'a-di kize.

20 Wo kee onamó ki k'umbe ye, inkiño mañ bizá a di t'ippa ki rootiyo umbo bini onniyo ere suldi pay geñ a-t'etta. Eyye, ono don ni ruute geñ a t'isa aame onniyo t'iida mañ.»

21 Aame geñ kane don duuru an delliyo Zakari, wo an ziiida giggirañ kono t'adda Boy Raa wede k'adda geñ yi ki t'addiya kesiko ye.

22 Aame yi t'udfo kotto mañ, yi k'aaniya rootiyo ye a don duuru geñ me. Wo kane an di zuune yoñ i-iido munda aa suniye adda Boy Raa wede k'adda geñ me, y'an ooyisito dugiyo ðañjal wo bizí ki rootiyo umbo.

23 Aame Zakari y'a ti ðiñge onniytagi don ki naabadi adda Boy Raa mañ, y'a aaha boozí.

24 Bini mañ eddi Elizabet ti t'umbe adde, tere paat geñ t'ombide tuddutú. Wo tod' t'a ruute t'adda k'addutú, t'ede:

25 «Enño munda wede Galmeega Raa y'ize a tukki nuñ te: Nuñ te sukuyagi a ðaana donzó me, kono o k'ede ulo ye. Wo ankeñ y'a dihe y'o di booye sukuyagó a ðaana duwo pay.»

Urzi wede an di t'eha Isa

26 Elizabet mahiwatú iide tere zoot mañ, Raa y'a igibe maaleeka Gabiriyel k'adda geeger soo ki siifo Galile sundutú Nazaret.

27 Yi y'igibe ki tukk'uto koñso, tod' t'ibire ulo obulsu sundi Yusup, yoñ geñ ti biza bumbu Dawut. Wo to uto koñso gette sundutú Mariyam.

28 Maaleeka yi-t'iide di tode, y'a t'uuney wo yi di ruute, y'ede: «Koñ ulbí i iso unşe, koñ ere Raa yi ize beeko, Galmeega Raa yoñ ti koñ.»

§ 1:15 1.15 Kun wollo adda mattup ki Nombire 6.3. § 1:16 1.16 Kun wollo adda mattup ki Malasi 2.6. * 1:17 1.17 Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.23-24.

²⁹ A onamí geŋ ettú a digge, ti d'elkiso t'adda k'addutú wo t'ede: «Toose kino ettin i-kaza moo me?»

³⁰ In̄kino maŋ maaleeka yi di ruute, y'ede: «Mariyam koŋ m'orgide ye, kono koŋ m'uune beeko ti Raa.

³¹ Koŋ m'ollo koduwo, m'a seedfa mahuwe, m'a t'eha ulo wo mi di zaapa sundi Isa.

³² Yoŋ geŋ y'a t'isa wede goole, an di y' waaka Ulo ki Raa goole a jiire pay. Galmeega Raa yi di t'ela kaakido moziko ere ki mugiyi Dawut,

³³ wo y'a lekka a moziko ki daayum a tukki doŋ k'Izirayel, wo mozikadí ti ki d'anga ye.»

³⁴ Mariyam ti di ruute maaleeka, t'ede: «Geŋ aasa mummino, kono nuŋ ti kule kaŋ soo toŋ ay k'ikkima ye me?»

³⁵ Maaleeka yi di n gime onamtú, y'ede: «Unde Kamilen t'a d'eega eedí, wo toogo ki Raa goole a jiire pay ti-ki ti'n diiba aa lukkise. Kono kamo ulo wede mi t'eha geŋ yoŋ kamilen, wo soŋ an di y' waaka Ulo Raa.

³⁶ Wo m'ollo, Elizabet taasadí toŋ ti uune adde ki tere zoot, t'a t'eha ulo a gôolikátú geŋ me, tode ere an'de karta toŋ maŋ.

³⁷ Derec, munda wede Raa yi k'aane ye umbo.»

³⁸ In̄kino maŋ Mariyam t'a ruute, t'ede: «Nuŋ te ere naabo Galmeega Raa, pay geŋ o t'iso aa kee k'o ruute.» Saŋ maaleeka yi-t'iili, y'a ingile.

Mariyam tod' daŋ Elizabet

³⁹ Onniyo miibi k'ita maŋ, Mariyam t'a t'iiziga, t'a ingile ti naariya k'adda geeger ki siido Ziide ere adda diine moŋgali.

⁴⁰ T'iideŋ ti t'iide adda boŋ Zakari wo t'a ruute, t'ede: «Elizabet toosadí.»

⁴¹ Aame Elizabet t'illiga toose ki Mariyam kotto maŋ, ulo adda k'addutú y'a iise arbu wo tod' Elizabet addutú a ûune t'Unde Kamilen.

⁴² Tod' t'a idili ti golla awwa, t'ede: «Koŋ te Raa yi ti ziipe beeko a jiire erayi pay, wo ulo wede adda k'addí toŋ beeko Raa a eedí.

⁴³ Nuŋ te wee te doo miŋ mekki Galmeegó t'a iido wolliyadó me?

⁴⁴ Ki kotto m'ollo, aame n'illiga toose ki koŋ geŋ, ulo adda k'addó toŋ i-d'ize uŋse, y'a iise arbu.

⁴⁵ Uŋsuwo a tode ere umbe a ono doŋ iido t'urzi Galmeega Raa, kane geŋ a-t'etta.»

Ôoro ki Mariyam

⁴⁶ In̄kino maŋ Mariyam t'a ruute, t'ede: «Nuŋ t'addó pay n'a t'imme Galmeega.

⁴⁷ Raa yoŋ Wede k'Uttiyadó, kono k'in̄kino addó a ûune t'uŋsuwo,

⁴⁸ kono y'a dihe y'a zibbe edayí a tukki nuŋ ere naabadí ere umbadó ettiyo. Eyye, ti aŋki wo ki daayum d'uwu pay an di roota kereŋ, nuŋ te ere ulbutú uŋse,

⁴⁹ kono Raa toogo a jiire pay, a nuŋ te y'o ize suldí doŋ beehiye a jiire, yoŋ sundí kamilen.

⁵⁰ Y'isiyo adde koduwo k'eda k'in̄ni a tukki doŋ i ottilso me.

⁵¹ Ti toogo ere pay ki beezí, y'aaze suldí doŋ a jiire, aakede: Y'a ti'n tiipe kane doŋ an ede elkiso ere ki koliyo tuddaŋ gette,

⁵² kane mozagi yi ti'n gippirde t'ekki kaakidagan me,

wo donj i ki koliyo tuddan ye, yi-ti'n gili t'awwa.

⁵³ Kane donj mosogo yi di'n ûune ti suldi donj majjandani, wo donj bey y'an ilmi daa munda beezan.

⁵⁴ Yo y'a iide noogiyo donj k'Izirayel donj naabadí, wo y'aaze adde koduwo a kane i-ki dunde ye.

⁵⁵ Genno munda wede Raa y'an ruute y'aasa a maawin, a Ibirayim wo a ita k'innizi ki daayum me.»

⁵⁶ Mariyam t'a likke ti Elizabet suma tere afo, sanj t'a aahe boytú.

Ehiyo Zanj Batis

⁵⁷ Aame Elizabet onniyatú iide k'ehiyo manj, t'a t'ehe ulo.

⁵⁸ Kane donj k'ita waayatú ti taasiyagutú an di zuune Galmeega Raa yi ize adde koduwo a tod'te, wo kane tonj an d'isiyo unjuwo ti tode.

⁵⁹ T'ume an ti y'ehe iide onniyo gessire[†] manj, kane an t'iide ulo an i di walda ponde wo an i di zaape sundí Zakari aa suma meegi.

⁶⁰ Wo manj meedí t'an di ruute kereñ, t'ede: «Aha, ulo an di y' waaka sundí Zanj.»

⁶¹ Manj kane an i di ruute, an'de: «A biza bumbugunj wede sundí injino umbo.»

⁶² Manj an i di ruute a meegi kanj dugiyko, kono an di suune ulo'ñ yi dehu an di y' waake wee wee?

⁶³ Yonj y'a tunde pakirte, manj an i d'ele wo y'a riine: «Sundí te Zanj.» Kane pay genj an ziidá giggiranj.

⁶⁴ A kaamiki bizí a t'ihina, y'a iise ono wo yi tamma Raa.

⁶⁵ Injino manj kane donj pay a ita waaya genj orgiso t'anni ziidá, wo adda siido Ziide ere pay adda diine mongali gette, an tówwo taaya a suldi donj pay ize genj me.

⁶⁶ Kane donj pay illiga suldi donj ize genj, an d'elkiso eego wo an di tondiso tuddan, an'de: «Sanj manj yo ulo enj y'a t'isa moo me?» Injino manj ki kotto toogo Galmeega Raa gette ti yode.

Ono donj Raa y'igibo t'urzi Zakari

⁶⁷ Zakari meek'ulo genj addi a ûune ti Unde Kamilenj, wo y'a iise rootiyto ki ono donj Raa y'igibo, y'ede:

⁶⁸ «Tamma a Galmeega, yonj Raa ki donj k'Izirayel, kono donjzi genj y'a ukko noogiyadanj, yonj y'an udfde.

⁶⁹ Wo a kine y'in d'ud'fo Wede k'Uttiyo i-d'ede toogo, ti biza bumbu ki mozigo Dawut wede naabo Raa.

⁷⁰ Enj onamí donj y'a ruute ti kaaga ti bize nebiyagi donj kamilenj:

⁷¹ Yi ruute y'in di'n utta ti bey donj k'aduzinj wo ti bey kane donj pay in olmidé.

⁷² Y'aaze adde koduwo a mongidaginj, wo i ki dunde ye a taasuwadi ere kamilenj yi gitte ti kane gette.

⁷³ Gette nâamiya ere Raa y'a-ti nûime tuddí ti mugiyinj Ibirayim, ⁷⁴ y'in di'n adde ti bey donj k'adu.

Injino manj in d'oola urzi in i di naaba daa k'orgiso,

⁷⁵ kono in t'ise donj kamilenj wo ki diine a daanadí me adda k'onniytagi donj pay ki lekkiyadinj gette.

⁷⁶ Wo ulo ki nunj, kee k'a ozira a daana Galmeega kono ki-d'okkima urzizi, genj injino k'a t'isa nebi ki Raa goole a jiire pay,

† 1:59 1:59 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 12.3.

77 wo k'an di kiza a donzi an di suuna yon y'an utta t'urzi tambobino k'oldikadan.

78 Eyye, Raaziñ yon ðoniyo t'isiyo k'adde kofuwo.

Y'in ti'n tuure ti toore wede iido t'awwa, aakede toore peefo ti koliyo.

79 Yo y'a toora a tukki kane don i lekkiyo adda zimolo wo don i lekkiyo a biza k'olde,

kono y'a dokka zonñin a urzi wede ki toose.»

80 T'ume geñ miñ ulo yi d'ohire a urzi tudde wo a urzi k'Unde Raa. Yi lekkiyo adda balda bini a iide onniyo ere tuddi y'an ti gize kereñ a ðaana don k'Izirayel.

2

Ehiyo k'Isa

1 Aame geñ mozigo goole ki Romen Ogust* yi d'ize oogoro ki kaza duwo adda siidiyagi pay don Romen ge-dokkiyo.

2 Ette kaza ere ki poone, tod' t'iise aame Kiriniyus yon goole ki siido Siiri.

3 Don pay an t'ette an di-kizo tuddan, wede tuuku ton yi d'aahiya ki siido k'ehiyadi k'ehiyadi.

4 Wo yode Yusup ton y'a t'iiziga ti geeger Nazaret siido Galile, y'a ingile ki geeger Betilehem siido Ziide, ume wede an d'ehe mozigo Dawut, kono yode Yusup ton y'udfo t'adda boy wede k'ita k'inñi Dawut.

5 Y'a t'iide, an di-kizo kan soo ti Mariyam ere k'ebirayi te, aame geñ tod'te t'adde.

6 Koore kane a Betilehem geñ onniyatú k'ehiyo a iide,

7 t'a t'ehe ulo ki kañbatú me. Ti di mulpite sotor, t'a ti y' duwwe a kulaaye kono ume adda biino torgagi umbo.

Maaleeka ti don k'elso

8 Adda siido gettiyo batum, i d'ede don k'elso an lekkiyo a balda an boohiyo maaladan.

9 Onniyo soo a didfo man, maaleeka ki Galmeege Raa y'a d'iide tuddan wo toore Galmeege Raa yi-tooriyo eedan. Injino man orgiso t'an di'n ziida baadan.

10 Wo maaleeka y'an di ruute, y'ede: «Kun orgide ye, kono kun ollo, n'un d'iido n'un di kize rabila majjaanawa aasa unñsuwo baadan a don pay, tod'te ettiyo:

11 Anki adda didfo ette adda geeger Dawut, an un ehe Wede k'Uttiyo, yon Almasi Raa yi biire, yon Galmeege.

12 Enño munda wede un kizey kun di y' suuney me: kun t'ooney ulo ñenku mulpiyo ti sotor, duwwiyo adda kulaaye†.»

13 A kaamiki a sirpa maaleeka geñ, i d'udfo maaleekiyagi baadan ti kandaane an tamma Raa, an'de:

14 «Tamma a Raa t'awwa a kandaane, wo a siido toose t'a koone a don yi giyye.»

Ettiyo don k'elso ki Betilehem

* 2:1 2.1 Ogust y'iise mozikadi ti ozzine ada sire makumu gessat ki poone an t'eha Isa botto, bini ozzine koomat makumu piñe, sanñ Isa an di y'ehe. † 2:12 2.12 **Kulaaye:** Di Yawudiyagi an okkime k'inda, wo di kine kulaaye geñ yon ume lawiya ti garbe k'obe seemi a maala.

15 Aame maaleekiyagi an iili an ti gime ki kandaane maŋ, kane doŋ k'elso an d'iise rootiyto tuddaŋ, an'de: «Inkino in t'ette Betilehem, in di wollo munda wede iido, wede Galmeega Raa y'in gize.»

16 Maŋ an d'ingile an di naariya. An iiney maŋ, an di dihite wo an di'n uune Mariyam ti Yusup, wo ulo neŋku duwwiyo adda kulaaye me.

17 Aame ulo an ti y' wulle maŋ, an d'iise tôwwo taaya ere maaleeka y'an ruuto kono k'ulo geŋ me.

18 Wo doŋ pay illiga geŋ an di ziifda giggiraŋ a rabila ere ki doŋ k'elso gette.

19 Wo ki tode Mariyam maŋ, suldi pay geŋ t'a ti'n buuhe adda k'addutú, wo ti d'elkiso baadaŋ eego.

20 Saŋ maŋ doŋ k'elso an di-gime, an di tamma Raa wo an di ruute koduwo a yode a suldi doŋ pay an illiga wo an wulle, kono suldi pay geŋ a-t'iide aakede maaleeka y'an ruute.

Zaapu suma a Isa

21 T'ume an ti y'ehe iide onniyo gessire maŋ, ulo an i-di wilda ponde, wo yoŋ an i-di ziipe sundí Isa aa maaleeka y'a ruute, ti poone meedí t'a seeda mahuwe botto.

Isa ti maawí adda booro Boy Raa

22 Saŋ maŋ onniyo t'a iide ere aŋ Yusup ti eddí Mariyam an ti t'ise tuddaŋ kamileŋ a daana Raa, aakede oogoro Muusa ti rootiyo[‡]. Inkino maŋ ulo an t'umbe k'adda booro Boy Galmeega Raa a geeger Zeruzalem, kono an i-ti y' zaapey a daanadi.

23 An ize inkino a-t'iide a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup k'oogoro Galmeega Raa, an'de: «Inni kuuli doŋ pay ki kabba geŋ, kane kun i di'n ooye kese a Galmeega Raa[§].»

24 Wo soŋ kane maawí an d'ise sefeke ere tode oogoro gettiyo batum ti rootiyo, t'ede: «An di sedde deere sire ere ki balda umbo ere ki moddiyo toŋ sire wo inŋi*.»

25 A Zeruzalem geŋ i d'ede wede inkino sundí Simeyoŋ, yoŋ wede ki diine wo y'orgiso a Raazí, yi delliyo wede y'a utta doŋ k'Izirayel. Unde Kamileŋ ti yode

26 wo tod' ti di t'iidiba ita ki poone, t'ede: «Kee ki ki t'inda ye, daa ki ki wulla Almasi Galmeega Raa yi biire geŋno ye maŋ.»

27 Inkino maŋ t'urzi k'Unde Raa, Simeyoŋ y'a t'iide k'adda booro Boy Raa aame Isa maawí an ti y'umbo, kono an d'ise munda wede aa oogoro ti rootiyo.

28 Maŋ Simeyoŋ y'a t'umbe ulo a beezí wo yi tamma Raa, y'ede:

29 «Aŋkeŋno eŋ Galmeega Raa, kee onamá doŋ ki ruute a t'iide, nuŋ wede naabadá ki n'oolo n'a t'inda ti toose.

30 Ki kotto ni y' wulle t'edayó wede k'igibo a utta duwo me,

31 yode wede k'igibo duwo pay an di y' wolla.

32 Yoŋ geŋ toore, wede a kiza a doŋ Yawudiyagi ye an di suuna kee Raa, wo t'urzi yode geŋ duwo an di t'imma doŋ k'Izirayel.»

Ono doŋ Raa y'igibo t'urzi Simeyoŋ

[‡] 2:22 2.22 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 12.3.6. [§] 2:23 2.23 Kun wollo adda mattup ki Egzod 13.2. * 2:24 2.24 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 12.8.

³³ A ono donj Simeyoy yi rootiyo a tukk'ulo genj, kane maawí an ziidfa giggiranj.

³⁴ Simeyoy y'an di ziipe beeko, wo yi di ruute a Mariyam meek'ulo, y'ede: «Konj m'ollo, ulo enj Raa yi ziipo y'a koono urzi wede donj baadan adda siidfo k'Izirayel an di dagga, wo donj ongon an t'oono uttiyo. Wo yonj y'a koono munda wede a kiza Raa a duwo, wo kane an di y' kiigira.

³⁵ Injkinoy manj elkiso ere ombidfe adda k'adde donj baadan gette y'a-t'ooro kerenj, wo konj Mariyam dabar t'a ki'n seedfa baadanj aa an ki'n giira ti kasigara.»

Nebi erewo sundutú An

³⁶ I d'ede soj nebi erewo sundutú An uto ki Peenuwel, tode gette ti biza bumbú k'Aser. Tod' ti gúulike baa. Ti kule wede ti ziidfa ki konjswatú genj, an di likke ozzine sarat danjal, manj y'a inda.

³⁷ T'ume genj t'a likke mandaayawa bini ozzinagutú a iide ada gessire makumu pidfe. Ti booro Boy Raa ti ki dfekkiyo ye, ti naabiya didfo onnu a Raa me, onniyo muno ti lekkiyo daa k'ombo wo ti tondiyo Raa.

³⁸ Aame Simeyoy yi rootiyo genj, tode tonj manj t'a d'iiney wo t'a iise tamma Raa. Wo ti tówwo taaya k'ulo a donj Zeruzalem pay, donj i delliyo Raa y'an adfa ti dabaradanj.

Kama ki Nazaret

³⁹ Aame kane maawi k'Isa an t'ize pay suldi donj oogoro Galmeega Raa ti dehu an d'ise me manj, an di-gime ti ulanj ki Nazaret geeger ere an di lekkiyo adda siidfo Galile.

⁴⁰ Wo ulo genj yi d'ohire a urzi tudde wo a urzi k'Unde Raa, eedí ôoniyo boo ti suuniyo k'ono, wo beeko Raa a eedí.

Ettiyo k'Isa ki Zeruzalem ti maawí

⁴¹ Ozzine ti ozzine maawi k'Isa an di-koliyo ki Zeruzalem kono an d'isiyo tarnaape Pak ki Yawudiyagi.

⁴² Wo aame Isa i iide ozzine koomat makumu sire[†] manj, maawí an ti y' wiike ti kane ki Zeruzalem, aa oogoro ki tarnaape ti rootiyo.

⁴³ Aame onniyo tarnaape i t'ingile manj, kane an di-gime, wo yo ulo Isa y'a uupe a Zeruzalem, maawí an ki suune ye.

⁴⁴ Kane an elkiyo uló'ŋ ti donj an ziidfo urzizanj soo. Injkinoy aame an izire bini peedfo t'ette k'ooriyo manj, an d'iise dehuzi adda diine taasiyaganj ti lanziyaganj.

⁴⁵ Umbo an ki y'uune ye, manj an di dehutu an di-gime ki Zeruzalem.

⁴⁶ Onniyo sire k'aduwe manj, an di y'uuno adda booro Boy Raa, yi-guune adda diine donj suuniyo k'oogoro, yi'n ollige wo yi di'n tondiyo.

⁴⁷ Wo kane donj pay i y'ollige an ziidfa giggiranj a eedí soodo a elkiso ere i-d'ede, ti kama k'ono donj y'anni kama genj me.

⁴⁸ Kane maawí an yi wulle manj, an ziidfa giggiranj wo meedí ti di ruute, t'ede: «Ulo ki nunj, k'isiyo kino moo me a kaye maawá me? Ki wollo, nunj ti meegá ay ki dehutu enj undey i t'udufe.»

⁴⁹ Yonj y'an di ruute, y'ede: «De kun ni dehutu injkinoy moo me? Kun ki suune ye ko, i dehu nunj n'a lekke adda Boy Meegó me?»

⁵⁰ Wo kane eedanj ti ki seedfu ye onamí donj y'an rootiyo genj me.

[†] 2:42 2.42 **Ozzine koomat makumu sire:** I-kaza ki kane Yawudiyagi wede i iide ozzine injkinoy manj, y'aane y'a naabe ki Raa.

⁵¹ Saŋ maŋ y'a t'iiziga, an di-diiige ki Nazaret ti maawí soo. Yo yi d'ollige onamaŋ, wo meedí gette suldí d'oŋ pay ize geŋ ti di'n boohiyo addutú.

⁵² Isa geŋ yi d'ohire a urzi tudde, a urzi suuniyo k'ono, ti beeko a daana Raa wo a daana duwo pay.

3

Zaŋ Batis wede zina Raa

(Matiye 3.1-6; Markus 1.1-6)

¹ Kun ollo, t'ume Tiber yoŋ mozigo goole ki Romen, wo iide ozzine koomat makumu paat maŋ, goole ki siido Ziide sundí Pons Pilat. Goole ki siido Galile sundí Erod Antipas, leemadí Pilip yoŋ goole yi dokkiyo siido k'Iture ti siido Tirakoni. Goole ki siido k'Abilen sundí Lizaniya,

² wo mozagi deero d'oŋ sedeke sumbiyagaŋ Anne ti Kayip. A ozzine geŋ Raa yi-d'ele onamí a Zaŋ ulo Zakari, aame yi lekkiyo adda balda.

³ Wo yo Zaŋ geŋ yi soorutu adda siidiyagi d'oŋ pay a biza k'ooye Zurden, yi kazita yi d'eesiyo: «Kun ti kama lekkiyagaŋ, an un ti'n suyyo batem wo Raa y'un t'isa tambobino a oldikagaŋ te.»

⁴ Geŋ a-t'iide a ono d'oŋ nebi Ezayi yi riinje ti kaaga adda mattupadí, y'ede:

«Doŋ an d'ollige golla ki wedusu yi d'ollite adda balda, yi d'eesiyo:

Kun i t'okkoŋ urzi Galmeega,

erkiyagi kun i ti'n okkoŋ ki diine dfelele.

⁵ Poldagi kun ti'n ôono pay, moŋgali ti kessagi pay kun di bursidíto, urzi guudfiyto kun ti y'ahan dfelele, wo urzi wede moŋgali toŋ kun ti y'iso patal.

⁶ Injino duwo pay an di y' suuna urzi k'uttiyo wede Raa y'an ele me*.»

⁷ A d'oŋ duuru i dihimo ki tukki Zaŋ y'a ti'n suyye batem geŋ, y'an di rootiyo, y'ede: «Kune d'oŋ ulpi aakede maŋkikagi! Wee wee un gize urzi wede kun t'alda ti booro ki Raa ere ettiyo goppoŋ te?»

⁸ Injino maŋ kun iso naabo ere beehiye, geŋ a kize kun ti gime lekkiyagaŋ. Wo kun roote ye adda k'addugaŋ: «Kaye mugiyey Ibirayim me», kono kun t'alda ti booro Raa te. Wo kun ollo, n'un di rooto: Ti moŋgali eŋ min, Raa y'aane yi d'adde duwo a t'ise ita k'inŋi k'Ibirayim me.

⁹ Ankenno booro Raa i guute goppoŋ, tod'te aa wede yi t'umbe ulpaasi y'a-dokkidá inda ti sondayzaŋ pay: Undumu tuuku yi k'ehiyo inŋi beehiye ye maŋ, an di-dékka an di sedda adda k'uwwo mendí.»

¹⁰ Injino maŋ kane d'oŋ duuru Zaŋ an di y' tunde, an'de: «De ay d'ise mummino me?»

¹¹ Maŋ y'an di ruute, y'ede: «Aame wede i-d'ede kallagi sire maŋ, soŋ yi elo a wede i-k'ede ye. Aame wede i-d'ede ombo maŋ, y'an ti dooko ti wede i-k'ede ye.»

¹² A ume geŋ i d'ede d'oŋ seddfu jilbaaye toŋ an iido y'a ti'n suyye batem, wo Zaŋ an di y' tunde, an'de: «Wede dooyisadey, ay d'ise mummino me?»

¹³ Maŋ yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Kune a munda wede an un dikke geŋ, ti doolo kun a amba ye.»

* 3:6 3.6 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.3-5.

¹⁴ Inƙino asigiryagi toɗan an di y' tunde, an'de: «Wo dfe kaye me, ay d'ise mummino?» Yoɗan y'an di ruute, y'ede: «Munda wedusu kun ambe ki toogo ye, ise omfo bize ti suma d'uwu toɗan ulu, ulbuguɗan iso unse a ranɗaguɗan.»

Kaza ki wede ettiyo k'ita
(Matiye 3.11-12; Markus 1.7-8)

¹⁵ Kane d'ɗoɗan duuru geɗan an di delliso wo an di zaapu elkisadan ekki yode, wede tuuku toɗan yi rootiyo adda k'addi a urzi Zaɗan geɗan me, an'de: «Kunɗan eɗan miɗan aasa Almasi Raa yi biire ko?»

¹⁶ Inƙino maɗan Zaɗan y'an di ruute a kane pay, y'ede: «Nuɗan n'unni suyyiso batem t'ahu, wo dfe wede ettiyo k'ita geɗan yoɗan toogo yi jiiire nuɗan, ni k'ide n'a ki t'eeze sibe tobiyagi ye. Yoɗan y'unni suyya batem t'Unde Kamileɗan wo ti uwwu.»

¹⁷ Wo yoɗan y'a d'ekka booro aakede wedusu yi t'umbo munda ki solda a beezi, y'a silda koduwo, inɗan yi-t'oba giyyayi, wo odfo y'a t'ogga mentu adda k'uwwu ere i k'unto ye.»

¹⁸ A d'ɗoɗan duuru Zaɗan y'an d'eele kooke ti doolo toɗan baadan. Geɗan inƙino y'an di kazita urzi Rabila Majjaanawa me.

¹⁹ Wo aame geɗan Erod wede i dokkiyo siifo Galile, Zaɗan y'a y'iipide kono yi ziida ere leemadi sundutu Erodiyas, wo kono soɗan y'ize suldi d'ɗoɗan ulpi baadan ti doolo.

²⁰ Wo t'ekki suldi d'ɗoɗan pay ulpi Erod y'ize geɗan, Zaɗan y'a-ti y' ziida dangay.

Suyyiso batem k'Isa
(Matiye 3.13-17; Markus 1.9-11)

²¹ D'ɗoɗan pay Zaɗan yi ti'n zuyye batem maɗan, Isa toɗan y'a-ti y' zuyye batem. Wo aame Isa yi tondiyo Raa geɗan, kandaane a t'hina,

²² wo Unde Kamileɗan t'a d'iigo a tuddi, ti tudde ere aa deere. Wo golla t'a ruute ti kandaane, t'ede: «Kee ulu nuuno, ni ki giyye baadan, ulbo unse ti kee me.»

Ita mongidagi k'Isa
(Matiye 1.1-16)

²³ Aame Isa i iide suma k'ozzine ada g'adfo maɗan, y'a iise kazita Rabila Majjaanawa. Aa in di rootiyo yoɗan ulu ki Yusup, geɗan ita mongidagi ettiyo: Yusup yoɗan ulu k'Elu,

²⁴ Elu ulu ki Matat, Matat ulu ki Lebi, Lebi ulu ki Melki, Melki ulu ki Yanay, Yanay ulu ki Yusup,

²⁵ Yusup ulu ki Matatiyas, Matatiyas ulu ki Amos, Amos ulu ki Nahum, Nahum ulu ki Esili, Esili ulu ki Nagay,

²⁶ Nagay ulu ki Maat, Maat ulu ki Matatiyas, Matatiyas ulu ki Simeyin, Simeyin ulu ki Yosek, Yosek ulu ki Yoda,

²⁷ Yoda ulu ki Yohanan, Yohanan ulu ki Resa, Resa ulu ki Zorobabel, Zorobabel ulu ki Salatiyel, Salatiyel ulu ki Neri,

²⁸ Neri ulu ki Melki, Melki ulu ki Addi, Addi ulu ki Kosam, Kosam ulu ki Elmudam, Elmudam ulu ki Er,

²⁹ Er ulu ki Zozuwe, Zozuwe ulu ki Eliyezer, Eliyezer ulu ki Yorim, Yorim ulu ki Matat, Matat ulu ki Lebi,

³⁰ Lebi ulu ki Simeyon, Simeyon ulu ki Ziida, Ziida ulu ki Yusup, Yusup ulu ki Yonam, Yonam ulu ki Eliyakim,

³¹ Eliyakim ulu ki Meleya, Meleya ulu ki Menna, Menna ulu ki Matata, Matata ulu ki Natan, Natan ulu ki Dawut,

³² Dawut ulo ki Zeese, Zeese ulo ki Ibet, Ibet ulo ki Booz, Booz ulo ki Sala, Sala ulo ki Nason,

³³ Nason ulo ki Aminadap, Aminadap ulo ki Adimin, Adimin ulo ki Arini, Arini ulo ki Eziron, Eziron ulo ki Pares, Pares ulo ki Ziida,

³⁴ Ziida ulo ki Yakup, Yakup ulo k'Isaaka, Isaaka ulo k'Ibirayim, Ibirayim ulo ki Tera, Tera ulo ki Nahor,

³⁵ Nahor ulo ki Serug, Serug ulo ki Regu, Regu ulo ki Pelek, Pelek ulo ki Eber, Eber ulo ki Sala,

³⁶ Sala ulo ki Kenan, Kenan ulo ki Arpazad, Arpazad ulo ki Sem, Sem ulo ki Nowe, Nowe ulo ki Lemek,

³⁷ Lemek ulo ki Matusalem, Matusalem ulo ki Enok, Enok ulo ki Yered, Yered ulo ki Malaleyel, Malaleyel ulo ki Kenan,

³⁸ Kenan ulo ki Enos, Enos ulo ki Set, Set ulo ki Adum, Adum ulo ki Raa.

4

Naamiya daggiya k'Isa

(Matiye 4.1-11; Markus 1.12-13)

¹ Isa yi kama ti biza k'ooye Zurden ôoniyo t'Unde Kamilen, man Unde Raa gette t'a-di t'iide k'adda balda.

² A ume gen Meeda siitandani t'a yi niime daggiya adda k'onniyo ada pide gen me. Adda k'onniytagi gen yon y'a likke daa k'ombo, wo aame onniytagi gen an t'ingile man, mosogo t'a yi ziida.

³ Injino man Meeda siitandani ti di ruute, t'ede: «Aame kee Ulo Raa kotto man, k'elo urzi a mukkolo ette t'a-kime ombo.»

⁴ Isa yi di'n gime onamtú, y'ede: «Kon te m'ollo, ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Lekkiyo wedusu, tod'te t'urzi k'ombo bizi danjal ye*."»

⁵ Man Meeda siitandani t'a-di t'iide k'ekki mukkolo sohoro, wo a kaamiki ita moziko pay ki duniya ti di gizite,

⁶⁻⁷ wo ti di ruute, t'ede: «Aame ki-dikka wo k'o uttila man, n'a di t'ela a kee toogo ti laale wede ki moziko pay ette, kono kane pay en an oo n'ele a nun, wo ni-t'ele a wede aa ni dehu.»

⁸ Man Isa yi di ruute, y'ede: «M'ollo, ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Kee k'ottilo a Galmeega Raazá, wo gen a yode danjal ki naabo me†."»

⁹ San man Meeda siitandani t'a-di t'iide Zeruzalem t'a-ti y' ziipe t'ekki Boy Raa a ume wede awwa, wo ti di ruute, t'ede: «Aame kee Ulo Raa kotto man, t'awwa gen k'oldi k'a zappa siido,

¹⁰ kono ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Raa y'an di roota maaleekiyagi kono kee, an gi di booha.”

¹¹ Wo son an riije, an'de:

“an gi di seeda beezan,

kono k'a t'alda zondá a ki t'oggo ekki mukkolo ye‡.”»

¹² Isa yi di ruute, y'ede: «M'ollo, ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: “Kee Galmeega Raazá ki y' naame ye§.”»

* **4:4 4.4** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 8.3. † **4:8 4.8** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.13. ‡ **4:11 4.11** Kun wollo adda mattup ki Soom 91.11-12. § **4:12 4.12** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.16.

13 Injino aame Meeda siitandani ita naamiya daggiya ere tuuku tonj pay ti ti dinge man, t'a t'irga ti tuddi bini onniyo ere ti t'oona ti doolo.

*Naabo k'Isa a siido Galile
(Matiye 4.12-17; Markus 1.14-15)*

14 Isa genj òoniyo ti toogo k'Unde Kamilenj y'a-gime ki siido Galile, wo sundi t'a iile adda siido pay gette.

15 A ume genj yi dooyisito adda boydi òonj Yawudiyagi ge dooyiso, wo òonj pay an di y' tamma.

*Donj Nazaret an koogire Isa
(Matiye 13.54-58; Markus 6.1-6)*

16 Isa y'a t'iiziga, y'a ingile ki Nazaret geeger ere y'a ihira. A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi man, aa daayum yi d'isiyo yi-t'iide adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, man y'a t'iiziga y'an di gare mattup ki Raa ere ti kaaga.

17 An i d'ele mattup lobide ki nebi Ezayi. Aame yi t'ihina man, yi d'uune ume wede an riije, an'de:

18 «Unde Galmeega Raa ti konso a eedo,
yonj yi ni biire kono n'a kizite Rabila Majjaanawa a òonj an k'ede munda ye.

Y'a n'igibe kono n'a kizite a òonj an zidfo bulagi an t'adde,
a òonj konzayi edayan a-t'ihina an di wolle keren,
wo a òonj an an oodibe yeebadan an t'adde ti dabaradan te,

19 kono n'an di kize ozzine wede an di wolle beeko Galmeega Raa*.»

20 Aame yi dinge gariya man, mattup y'a-t'ilbida umatú, yi-di t'ele a wede i naabiya adda boy genno, yonj y'a-guune. Wo òonj pay adda boy genj edayan ki tukki yode.

21 Injino man y'an d'iise rootiyo, y'ede: «Anki batum ono òonj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa òonj kun illiga enj, a t'iide a kune.»

22 Donj pay an di y'imme, an ziida giggeran a ono òonj majjandani udde ti bizi genj me, wo an di rootiyo, an'de: «Yo enj ulo Yusup de me!»

23 Man Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto n'elkiyo kune kun o roota ono ombide enno, kun t'eesa: "Wede daawiya no, ki daawo tudda fo." Wo kun o di roota sonj: "Kaye ay y'illiga suldi òonj pay kee k'izo a geeger Kapernayim me, wo a enno adda siidada tonj k'iso suldi òonj injino kay."»

24 Wo y'a ruute sey, y'ede: «Derec injino wo n'un di rooto: Nebi genj òonj a geeger ere y'a ihira danjal, onami an k'olliga ye me.

25 Derec injino wo n'un di rooto: Ti kaaga a ozzinagi ki nebi Eli genj, ozzine ado ti gootiyo mizzi yi ki guppe ye, i d'ize mosogo baadan adda siido pay. A ozzine genj mandaydayi baadan a siido k'izirayel me,

26 wo tonj nebi Eli Raa yi ki y'igibe ye, y'a nooge ere soo ti diine kane genj me. Y'a y'igibe k'ume mandaayawa ere soo Yawudowo ye ti lekkiyo a Sarepita adda siido ki Sidonj†.

27 Sonj a ozzinagi ki nebi Elize genj, i d'ede òonj bintidagi baadan a siido k'izirayel me, wo ti diinayan wenda soo tonj i k'ize ye kamilenj me, a t'ize kamilenj Naama danjal yonj ti siido Siiri‡.»

28 Aame an illiga onami injino man, kane òonj pay i t'ugiyee adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso genj, an di gulkuwe baadanj.

* 4:19 4.19 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 61.1-2. † 4:26 4.26 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 17.1,8-16. ‡ 4:27 4.27 Kun wollo adda mattup ki 2 Mozagi 5.1-14.

²⁹ Mañ kane an t'iiziga, Isa t'adda geeger an di y'udfde, an di-t'iide neere tokomo ere geegirzan eego, kono Isa an ti y' kibiro k'ekki zire.

³⁰ Wo yon y' t'udfde ti diinayan, y'a ziida urzizi y'a ingile.

Isa yo a Kapernayim

(Matiye 7.28-29; Markus 1.21-28)

³¹ Injino mañ Isa y'a-diiige ki Kapernayim geeger ki siido Galile. A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi mañ, duwo yi di'n dooyiso,

³² wo kane dooyisadi gette t'an di'n ziida, kono yi dooyiso ti toogo suuniyo ere ki yode batum.

³³ Adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso geñ i d'ede wedusu i-d'ede siitan a eedí, y'a idfili ti golla awwa, y'ede:

³⁴ «Wayya Isa wede ti geeger Nazaret no, ki dehu moo me a tukki kaye me? Ay suune kee k'iido kono k'ay di'n dagge. Kee nuñ ni ki suune, kee Wede Kamileñ Raa y'igibo.»

³⁵ Mañ Isa yi di ruute ti golla zakidí, y'ede: «Koñ m'a t'appa bizí wo mi t'adfo ti tukki wede me.» Wede geñ siitan t'aa diiñe siido a diinayan wo t'a t'udfde ti tuddí, ti-k'ize munda ulsu ye.

³⁶ Kane don pay orgiso t'anni ziida wo an d'iise rootiyo ti tuddan, an'de: «Urzi k'ono don kino en miñ mummino me! Wede en t'urzi wede an i ele wo ti toogo ere i-d'ede gette, siitandani y'an di rootiyo an t'adde, wo an t'adfiya.»

³⁷ Wo Isa sundí ti moolo adda siido gette pay.

Eliyo beeko a don k'eeni baadan

(Matiye 8.14-17; Markus 1.29-34)

³⁸ Isa geñ t'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso yi-t'udfde, y'a t'iide dan Simo. Aame y'iiney mañ yi-t'uuney ande Simo i-ti d'iire girgir, wo an tunde Isa, an'de: «Erewo ette mummino ki iso!»

³⁹ Mañ Isa y'aa d'uttille ki tuddutú, wo y'a ruute ti golla zakidí a ooriyo t'a t'ooli. A kaamiki ooriyo t'a t'iili, tod' t'a t'iiziga wo t'an d'iise naabiya.

⁴⁰ A peedo t'a t'iire mañ, kane don pay an d'ede donzan eeni wede tuuku ton t'ita k'eenizi k'eenizi geñ, an i di ziko a Isa. Yon a wede tuuku ton yi di zaapu beezí beezí, wo kane an d'ooniyo bee.

⁴¹ Injino kane siitandani ton an t'adfiya kay ti tukki don baadan kan d'ollite, an d'eesiyo: «Kee Ulo Raa! Kee Ulo Raa!» Wo yo Isa y'an di rootiyo ti golla zakidí wo y'an k'ooliyo urzi an ki d'orba ye, kono kane an yi suune yon Almasi Raa yi biire me.

Engilso k'Isa ki siido Ziide

(Matiye 4.23; Markus 1.35-39)

⁴² Aame ume i t'umpile mañ, ti Kapernayim Isa y'a t'udfde y'a ingile k'adda balda. Kane don duuru an di y' dehutu. Aame an y'uune mañ, kane an dehu y'a lekke a sirpadañ wo an di y'eegire yi ki'n ooli ye.

⁴³ Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «A geegiryagi don ti doolo ton, i dehu n'an kizite Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa t'iina, kono yi n'igibo miñ k'injino.»

⁴⁴ Mañ adda siido Ziide yi kazita adda boydi don Yawudiyagi ge dooyiso.

5

Sanalliyagi k'Isa don ki poone

(Matiye 4.18-22; Markus 1.16-20; Zan 21.1-11)

¹ Onniyo soo Isa yonj a biza bar ki Zenezaret, wo kane donj duuru an di-t'ugiye, an di nyaayu ti tuddanj kono an dehu an d'olliga ono Raa.

² Manj a biza genj yi wulle tookiyagi sire, donj sawwiya an ti diggite an opilsito lembidaganj.

³ Isa genj yi di gili adda tooko ere soo, tod'te ki Simo, wo yi di ruute a yonj, y'ede: «Ti zenje k'in odo k'adda k'ahu boolonj.» Aame an a iide k'adda manj, Isa y'a-guune ekki tooko wo y'a iise dooyiso donj duuru.

⁴ Aame y'a ti dinge dooyisadi manj, yi di ruute a Simo, y'ede: «Kun a odo k'adda mohita gettiyo, wo kun ti kakko lembidaganj, kun sawwoy puuni.»

⁵ Manj Simo yi di'n gime onami, y'ede: «Wede dooyiso, did'fo ette kaye ay niite bini bini tonj, munda ay k'uune ye, wo a onama genj kaye ay dikakke lembidage me.»

⁶ Aame an ti gikke manj, an di ziki puuni lembidaganj bokbok aa a sittite.

⁷ Injino manj kane an d'umbe beezan, i-kaza lanziyaganj donj adda tooko ere ti doolo an t'okko noogiyadanj. Kane an iido manj, ti kane pay an t'uuunita bokbok ti puuni tookiyagi sire genj aa i di sooyite.

⁸ Aame Simo Piyer yi wulle injino manj, y'a-dikke a daana k'Isa wo y'a ruute, y'ede: «Galmee'ki nunj, k'a led'fo ti tuddo me, kono nunj wede k'oldfiko.»

⁹ Yi rootiyo injino kono yode ti donj a itadi pay orgiso t'anni ziida baadanj, a baadika puuni donj an ziki genj me.

¹⁰ Wo Zak ti Zanj inji Zebede, kane donj naabadanj kanj soo ti Simo me, tonj injino kay orgiso t'anni ziida. Wo de Isa yi di ruute a Simo, y'ede: «Kee k'orgide ye, ti anki enj k'a t'isa wede dehutu duwo an d'etto k'urzizo.»

¹¹ Injino aame ti tookiyaganj an iiney biza zenje manj, suldzanjan pay an d'iili genjo, an di diine Isa.

Eliyo beeko a wede bitide

(Matiye 8.1-14; Markus 1.40-45)

¹² Onniyo soo Isa yi t'iide k'adda geeger soo ki siido Galile, a ume genj i d'iido wede bitide tuddi risimik. Aame yi wulle Isa manj, y'a t'uttile zumayi a siido, wo y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nunj, ki dehu manj, k'o eli beeko n'a t'ise kamilenj a daana Raa.»

¹³ Manj Isa y'a igibe beezí, y'a yi butte wo y'a ruute, y'ede: «Nunj ni dehu, ki t'iso kamilen!» A kaamiki bitidayi a nukkidfe.

¹⁴ Wo Isa yi di ruute, y'ede: «K'ollo koduwo, a munda wede ize enj, a wenda soo tonj ki rootey ye! Wo de k'odo deddet, ki-ti kazoy tudda a wede sedefke y'a ki ti wolley, wo k'a eloy munda ki sedefke a kize ki t'ize kamilenj aa Muusa y'a ruute adda k'oogoro in d'ise*, kono donj pay an di wolle kee k'uune bee.»

¹⁵ Aame genj rabila k'Isa ti-teepiyo ki teepiyo, wo donj baadanj an d'ettiyo ki tuddi kono an d'ollige onami wo an d'ooniyo beeko k'endanjanj.

¹⁶ Wo yo Isa yi t'argu k'adda balda kono yi-tondiyo Raa.

Eliyo beeko a wede runguyun

(Matiye 9.1-8; Markus 2.1-12)

¹⁷ Onniyo soo Isa yi dooyiso duwo. Kane Pariziyej ti donj suuniyo k'oogoro, an iido ti illiyagi donj pay ki siido Galile, ki siido Ziide, wo ki Zeruzalem, an di-guune a sirpadi. Wo toogo Galmeeja Raa ti yode, ti-d'eliyo urzi y'an d'eliyo beeko a donj k'eeni.

* **5:14 5.14** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 14.1-32.

18 Aame geŋ i d'iido ɗuwo an d'umbo wede runɗuyun ti zaade, an dehu an ti y' t'ele k'adda ɓoy an ti y' zaape a ɗaana k'Isa.

19 Wo kono ɗuwo ɓaadan geŋ urzi an ti y' t'ele k'adda ɓoy umbo, inkiŋo maŋ an a-ti gili t'ekki ɓoy geŋno, an d'ihina bulɗo, runɗuyun an ti y' zuuye ti zaadayaɗi pay a diine ɗoŋ duuru a ɗaana k'Isa.

20 Isa yi wulle kane an ziipe addaŋ a yode maŋ, aame geŋ y'a ruute, y'ede: «Oldikadá n'a y' t'ize tambobino.»

21 Maŋ kane ɗoŋ suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, an d'elkiso adda k'addaŋ, an'de: «Yo wede eŋ miŋ wee wee yi kaldita suma Raa inkiŋo me? Wee wee aane aase tambobino a oldiko wede, daa ki Raa siidi ye maŋ?»

22 Isa elkisaɗaŋ y'a ti zuune wo y'an di ruute, y'ede: «Ki moo me kun d'elkiso adda k'addugun inkiŋo me?»

23 Ise laylay a jiire miŋ too me a nuŋ n'a roote: "Oldikadá Raa y'a y' t'ize tambobino" kunun, n'a roote: "Ki t'oozo wo k'a oziro" me?

24 Wo ni dehu kun di suune, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, adda duniya ette o d'ede toogo k'isiyo tambobino a oldiko.» Maŋ yi di ruute a wede runɗuyun, y'ede: «Nuŋ n'a di rooto, ki t'oozo, ki t'ambo zaadayaɗi, k'a aaho ɓoozá.»

25 A kaamiki geŋ wede y'a t'iiziga a ɗaana ɗuwo pay, y'a t'umbe zaadayaɗi wede yi moone eego, wo y'a aahe ɓoozi yi tamma Raa.

26 Kane ɗoŋ pay geŋ an ziidá giggiraŋ wo an tamma Raa. Ti orgiso ɓaadan adda k'addaŋ an di rootiyo, an'de: «Anki kaye ay wulle sulɗi ɗoŋ ki k'aane ki ki ti'n roote ye!»

Waaku Lebi

(Matiye 9.9-13; Markus 2.13-17)

27 Saŋ maŋ tin geŋ Isa y'a t'udɗe wo yi wulle wede seɗɗu jibaaye sunɗi Lebi, yi-guune a ume naabadí yi seɗɗu jibaaye. Isa yi di ruute, y'ede: «Ki ni daani.»

28 Maŋ yon y'a t'iiziga, sulɗizi pay yi d'iili, wo y'a yi diine.

29 Lebi yi d'ize ombó ɓaadan a ɓoozi a suma k'Isa, i d'ede ɗoŋ seɗɗu jibaaye ɓaadan wo ɗoŋ ti doolo toŋ ede, an di-guune ombó ti kane kaŋ soo.

30 Kane Pariziyen ti ɗoŋ suuniyo k'oogoro a diinayan an d'orbe sunni sunni, an an di ruute a sanalliyagi k'Isa, an'de: «Ki moo me kun d'ombó wo kun di sobo ti ɗoŋ seɗɗu jibaaye wo ti ɗoŋ k'oldiko ongo me?»

31 Maŋ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Kane ɗoŋ waaliŋ an ki y' dehe ye wede daawiya me, wo i yi dehe ɗoŋ k'eeni.»

32 Nuŋ ni k'iido'ŋ waaku kane ɗoŋ ki diine ye, wo ɗe n'iido'ŋ waaku kane ɗoŋ k'oldiko kono an di-kime lekkiyaɗaŋ.»

Tondiyo a urzi lekkiyo onniyo muno daa k'ombó

(Matiye 9.14-15; Markus 2.18-20)

33 Kane Pariziyen an i di ruute a Isa, an'de: «Sanalliyagi ki Zaŋ ti ɗoŋ ki kaye, onniyo muno an di lekkiyo daa k'ombó wo an tondiyo Raa, wo kacin kane sanalliyagá an d'ombó wo an di sobo me.»

† 5:23 5.23 *Oldikadá Raa y'a y' t'ize tambobino*: I-kaza munda wede ɗoŋ duuru t'ersadan an ki y' wolle ye. ‡ 5:23 5.23 *Ki t'oozo wo k'a oziro*: I-kaza munda wede ɗoŋ duuru an di wolle t'ersadan.

³⁴ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun elkiyo miŋ ɗuwo ɗoŋ an'ni wiiko a tarnaape ki seedu, kun di'n ise ki toogo an di lekke daa k'omɓo ko, aame kule k'ere yoŋ a sirpadaŋ geŋ me? Aha, iŋkino ye!

³⁵ Wo saŋ onniytagi an d'aana, aame kule k'ere ti diinayaŋ an ti y'umɓa maŋ. A onniytagi geŋ kane onniyo muno an di lekka daa k'omɓo kollo.»

Sulɗi ɗoŋ mazzini ti ɗoŋ aware
(Matiye 9.16-17; Markus 2.21-22)

³⁶ Isa y'an di ruute ono ombide enno sey, y'ede: «Beehiye ye wenda yi sitte buude kalle aware kono y'a-t'obbira ekki kalle mazzini me, para maŋ kalle wede aware ki ti y' zitto wo buude kalle wede aware ki zitto'ŋ geŋ, ti kalle mazzini an ki t'okkiya ye.

³⁷ Wo beehiye ye wenda yi t'eepe toote k'inŋni biŋ wede oozige botto adda riitile wede mazzini me, para maŋ toote wede oozige botto geŋ y'a-batte riitile, toote a t'oɓi siido wo riitile a latte pây.

³⁸ Ki too maŋ i dehu toote wede oozige botto geŋ eepiyadí adda riitile wede aware.

³⁹ Geŋ wede tuuku yi t'iibe toote wede iine maŋ, toote wede oozige botto geŋ yi ki y' dehe ye kono y'a t'eese: "Wede iine unŋse a jiire."»

6

Isa ti onniyo ere ki puukiyo
(Matiye 12.1-8; Markus 2.23-28)

¹ Onniyo soo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, Isa yi doopife t'adda dombi ɗoŋ ki gime ti sanalliyagí. Aame geŋ kane sanalliyagí an sattita geme, an t'adduзу an t'ayɗu.

² Kane Pariziyen ongo an di ruute, an'de: «Ki moo me kun d'isiyo munda wede oogiradiŋ ti k'ele urzi k'isiyo ye, a onniyo ere ki puukiyadiŋ te?»

³ Maŋ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Ki kotto kun gire munda wede ti kaaga onniyo soo yode Dawut y'ize ti ɗoŋ a itadí, aame mosogo ti'ni ziida geŋ me.

⁴ Yi-t'iide adda Boy Raa wede an ikkima ki golmodo, y'a ziki mappa wede an i ele sefeke a Raa, wo yode ti ɗoŋ a itadí an d'iimi*^{*}. Wo Raa y'an k'ize munda ye, ki too maŋ kane an k'ede ye urzi an d'oomi me, oogiradiŋ t'ele urzi a ɗoŋ sefeke ɗaŋŋal†.»

⁵ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, o d'ede urzi k'isiyo munda wede aa addó i dehu ekk'onniyo ere ki puukiyadiŋ te.»

Wedusu beezí unto
(Matiye 12.9-14; Markus 3.1-6)

⁶ A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi ti doolo maŋ, Isa yi-t'iide adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, y'a iise dooyiso ɗuwo. Adda boy geŋ i d'ede wedusu soo iŋkino beezí wede k'ammade unto.

⁷ Kane ɗoŋ suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, an dehu an t'oone urzi an di sakiya Isa, kono kamo an di wolliyo koomadí, a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi a wede yi-t'ela beeko ko?

* 6:4 6.4 Kun wollo adda mattup ki 1 Samiyel 21.2-7. † 6:4 6.4 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 24.9.

⁸ Wo yo Isa yi suune elkisadaŋ te, inĳino maŋ yi di ruute a wede beezí unto geŋ, y'ede: «Kee ki t'oozo, ki t'óhor a ɗaana ɗuwo pay kino.» Maŋ wede y'a t'iiziga, y'a t'ihira a umayí geŋŋo.

⁹ Saŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «N'un di'n tondo ɗo, oogiradiŋ t'ele urzi k'isiyo ki moo me a onniyo ere ki puukiyadiŋ te? A wedusu ki-d'ise beehiye kunuŋ, ki-d'ise ulsu ko? Wedusu k'a y'utte kunuŋ, k'a yi t'ide ko?»

¹⁰ Aame geŋ kane ɗoŋ pay Isa yi di'n woliyo adda k'edayaŋ, wo saŋ yi di ruute a wede geŋ, y'ede: «Beezá ki y'onɗo.» Maŋ y'a y'unɗe, wo beezí a t'ikkima.

¹¹ Wo kane ɗoŋ suuniyo k'oogoro ti Pariziyen geŋ addaŋ a úune ti kulkuwo, an di rootiyto ti tuddaŋ a munda wede an aane an i d'ise a tukk'Isa geŋ me.

Beeriyo ɗoŋ zina k'Isa

(Matiye 5.1; 10.1-4; Markus 3.13-19)

¹² Aame geŋ saŋ Isa y'a-gili k'ekki kesse kono y'a tonde Raa, wo didɗo y'a-t'umpile pay ti tonɗiyo Raa.

¹³ Aame ume i t'umpile maŋ, Isa y'a wiike sanalliyagí, wo yi biire ti diinayaŋ ɗoŋ koomat makumu sire y'anni wiike sundaŋ ɗoŋ zina.

¹⁴ Kane sumbiyagaŋ: Simo wede Isa y'a yi wiike sundí soo te Piyer, wo leemadí Andire; Zak, Zaŋ, Pilip, Bartelemi,

¹⁵ Matiye, Toma wo Zak ulo k'Alpe; Simo wede an yi waaku wede addí wehini kono siɗɗadí me;

¹⁶ Ziidas ulo ki Zak, wo Ziidas Iskariyot wede saŋ y'a t'owila Isa.

¹⁷ Saŋ maŋ t'ekki kesse Isa ti kane ɗoŋ yi biire an di ɗiigo ki bere wede ekki kesse geŋŋo batum, a ume wede sanalliyagí ɗoŋ baadaŋ an t'ugiyee. A ume geŋŋo toŋ i d'ede ɗoŋ duuru baadaŋ an iido ti siido Ziide pay, ti geeger Zeruzalem, wo ti geeger Tir ti Sidoŋ ɗoŋ a biza bar.

¹⁸ Kane an iido kono an dehu an di y'olliga wo y'an t'ele beeko a endanzaŋ. Wo kane ɗoŋ siitandani an'ni babirsa geŋ, y'an d'ele beeko.

¹⁹ Kane ɗoŋ duuru pay an dehu an di botte tudde k'Isa, kono toogo i d'adɗiya ti tuddí, an d'ooniyo beeko pay.

Uŋsuwo wo dabar

(Matiye 5.1-12)

²⁰ Inĳino maŋ Isa y'a zibbe edayí k'ume sanalliyagí wo y'a ruute, y'ede: «Uŋsuwo a kune ɗoŋ un k'ede munda ye, kono Moziko Raa tod'te ki kune.

²¹ Uŋsuwo a kune ɗoŋ ankeŋŋo mosogo t'unni tówwo, kono saŋ maŋ ombó t'un di'n pildfey.

Uŋsuwo a kune ɗoŋ ankeŋŋo kun mólolo, kono saŋ maŋ kun di koobitey.

²² Uŋsuwo a kune aame ɗuwo an un olmiɗe, an unni koogire, an unni kaldíta wo an un rootiyto ono ɗoŋ ulpi a eggun, kono kun ziipe addugun a nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋŋo.

²³ Aame sulɗi geŋ an iina maŋ, kune ulbugun un iso uŋse wo kun oldíto uŋsuwo k'awwa, kono munda wede Raa yi dehu y'un t'eley geŋ, yoŋ baadaŋ y'unni delliyo a kandaane. Geŋ inĳino kay kane maawaŋ an'ni dibire nebiyagi ɗoŋ ti kaaga me.

²⁴ Wo ɗe dabar a kune ɗoŋ bey, kono uŋsuwagaŋ kun t'uune baa.

²⁵ Dabar a kune ɗoŋ ankeŋŋo ombó t'unni palɗa,

kono saɲ maɲ mosogo t'un di'n t'idey.
 Dabar a kune d'ɔŋ aɲkenɲo i koobiyo,
 kono saɲ maɲ kun di lekkey adda m'olo wo kun d'oley ti zumari a edagun.

²⁶ Dabar a kune aame d'uwɔ pay an unni tamma maɲ, kono geɲ iɲkino kay kane maawan an ize ti d'ɔŋ an ti t'isiyo tuddaɲ aa nebiyagi.»

Geyyiso d'ɔŋ k'adugun
 (Matiye 5.39-47)

²⁷ «Wo n'un di rooto a kune d'ɔŋ i n'ollige: Kun geyyo kane d'ɔŋ ti kune adu, kun an iso beehiye a d'ɔŋ unn'olmide me.

²⁸ Kun zaapo beeko a d'ɔŋ unni duudiyɔ, wo kun tondo Raa kono d'ɔŋ i rootiyto ono ulpi a tukki kune.

²⁹ Aame wede yi ki diɲe a tobbisadá ki bita maɲ, ki kama tobbisadá ere soo toɲ maɲ y'a ki ti daaɲa. Aame wede yi t'umbe kallayá wede goole maɲ, ki-oole kallayá wede ɲeɲku t'adda toɲ y'a t'ambo pây.

³⁰ Wede tuuku yi tondiyɔ munda ti beezá maɲ, ki eelo, wo aame wede yi t'umbe mundazá maɲ, ki y' tonda ye.

³¹ Munda wede kun dehu d'uwɔ an un d'ise geɲ, a kane toɲ kun an iso iɲkino kay.

³² Aame kun geyyiso d'ɔŋ unni geyyiso d'aɲɲal maɲ, sundugun ede d'ey ko? Derec, d'ɔŋ k'oldiko toɲ kane an geyyiso d'ɔŋ an'ni geyyiso kay.

³³ Wo aame kun isiyo beehiye a d'ɔŋ unn'isiyo beehiye d'aɲɲal maɲ, sundugun ede d'ey ko? Derec, kane d'ɔŋ k'oldiko batum toɲ an isiyo iɲkino kay.

³⁴ Aame kun eliyɔ see a wede kun elkiyo y'un yi kima d'aɲɲalan maɲ, geɲ sundugun ede d'ey ko? Derec, d'ɔŋ k'oldiko toɲ kane an eliyɔ see a d'ɔŋ k'oldiko d'ɔŋ aana an yi kima.

³⁵ Wo ki too maɲ kun geyyo kane d'ɔŋ ti kune adu, kun an iso beehiye, kun an elo see me wo kun zaape addugun eego ye aame an un ki y' gime ye toɲ maɲ. Iɲkino maɲ munda wede Raa yi dehu y'un t'eley geɲ yonɲ baadanɲ, wo kun t'isey iɲni ki Raa goole a jüre pay. Derec, yonɲ wede beehiye a d'ɔŋ i ki rootiyɔ koduwo a yode ye, wo a d'ɔŋ bundidí pây.

³⁶ Kun t'iso d'ɔŋ i wolliyɔ sommagi d'uwɔ, aakede Meegugun Raa toɲ yi wolliyɔ sommagi d'uwɔ.»

Ki d'ekke booro a tukki bakadá ye
 (Matiye 5.48; 7.1-12; 15.14; 10.24-25; 7.3-5)

³⁷ «Kun d'ekke booro a tukki wede tuuku toɲ maɲ ye, geɲ Raa toɲ yi ki d'ekka booro eggun ye. Kune d'ɔŋ ongoɲ kun i seeda ti booro ye, geɲ booro Raa toɲ t'un ki n' seeda ye. Kun oyyo isiyo tambobino a wede tuuku toɲ maɲ, geɲ Raa toɲ y'un t'isa tambobino.

³⁸ Kune a wede tuuku toɲ kun i elo, geɲ Raa toɲ y'un t'eela. Y'un t'eela baadanɲ adda mundaɲun boo, sokkiyo wo a pildita. Derec, doozyo ere kun doozyo a d'uwɔ gette, Raa toɲ y'un ti dooza a kune iɲkino kay.»

³⁹ Isa y'an di ruute ono ombide sey, y'ede: «Kun ollo, wede koosiyo'ɲ bakadí koosiyo yi y'arkide ko? Para maɲ sirwanɲ pay an di silditi adda k'old'e.

⁴⁰ Saallusu geɲ, yonɲ t'ekki wede dooyisadí ye, wo d'e wede tuuku yi-duuye beehiye maɲ, y'a t'ise aa wede dooyisadí.

⁴¹ Ki moo me ki wolliyɔ unumu wede adda k'ersa leemadá, wo undumu wede adda k'ersa kee, ki gi di y'owwiyo ye me?

⁴² De mummino k'a aane ki di roote a leemadá, k'a t'eese: "Leema ki nunj, k'oolo n'a di t'ambo unnumu wede adda k'ersadá enno", wo undumu wede adda k'ersadá, kee batum ki ki y' woliyo ye me? Kee wede biza sire sire, ki t'ambo undumu wede adda k'ersadá doo, injino k'a wolla kereŋ, saŋ k'a t'amba unnumu wede adda k'ersa leemadá kollo.»

Undumu ti inñizi

(Matiye 12.33-37; 7.16-21)

⁴³ «Undumu wede beehiye'ŋ, inñi ulpi yi ki t'ehe ye, wo undumu wede ulsu toŋ, inñi beehiye yi ki t'ehe ye.

⁴⁴ Undumu tuuku toŋ ki y' suune t'urzi k'inñizi. Geŋ injino inni tormo ki ki rakke ye ekk'undumu k'ahimagi me, wō inñi k'inda biŋ ki ki rakke ye ekki woskani me.

⁴⁵ Wedusu wede beehiye'ŋ, beehiyo t'ettiyo ti suldi doŋ beehiye y'ukume adda k'addi, wo wedusu wede ulsu'ŋ, munda ulsu y'ettiyo ti suldi doŋ ulpi y'ukume adda k'addi. Derec, munda wede wedusu y'okumso adda k'addi geŋno adfiya ti bizi me.»

Boydī sire

(Matiye 7.24-27)

⁴⁶ «Ki moo me kune kun di n' waaku "Galmeegey, Galmeegey", wo kun ki t'isiyo ye munda wede n'un rootiyo me?

⁴⁷ Wede tuuku y'ettiyo ki tuddó, y'ollige onamó wo yi sooru eego maŋ, nunj n'un di roote yoŋ geŋ yi deeyiso aa wee wee.

⁴⁸ Yode geŋ yi deeyiso aa wede y'oozige boy. Yoŋ geŋ yi d'ittiba olde sohuru wo ita boy y'a di ziipe eego paŋgiragi. Kuyyo ti gilo wo ooye y'a ūne i palđita waawiye. Bormo gette t'a ŋiyya boy geŋno wo toŋ maŋ y'a k'iddira ye, kono boy geŋ oozigayi koduwo.

⁴⁹ Wo de wede y'ollige onamó wo yi ki sooru eego ye maŋ, yoŋ geŋ yi deeyiso aa wede y'a t'iiziga boy a siido daa ki zaapu k'ita boy. Ooye y'a ūne i palđita waawiye. Bormo gette t'a ŋiyya boy geŋno, wo a kaamiki boy a ruuge, a nūlile pay.»

7

Zaapu k'adde ki goole k'asigiryagi

(Matiye 8.5-13; Saŋ 4.46-54)

¹ Aame Isa onamí a doŋ duuru y'a ti'n d'inge pay maŋ, y'a t'iiziga y'a ingile geeger Kapernayim.

² A ume geŋ i d'ede goole k'asigiryagi meeda ki Romenj, yoŋ i-d'ede wede naabo yi y' giyye baadaŋ wo yi-t'iire eeni y'unto.

³ Aame goole k'asigiryagi geŋ y'illiga taaya k'Isa maŋ, yi d'igibe doŋ i dokkiyo Yawudiyagi miibi ki tukki yode, an i-d'obo bey kono y'a ette y'a uttey wede naabadi.

⁴ Kane deero geŋ an iiney a sirpa k'Isa maŋ, an i-d'iise obe bey an kodfime, an'de: «Wede eŋ, y'iide kee k'a ette k'a di y' noogey,

⁵ kono yoŋ geŋ siidadey yi ti giyye, wo boy wede in di dooyiso toŋ ay iiziga yode.»

⁶ Injino maŋ Isa an di giyye ti kane kaŋ soo, an d'ingile. Aame yoŋ y'iiney goppon ti boy maŋ, goole k'asigiryagi meeda yi d'igibe lanziyagi, an i-di ruute, an'de: «Goolayey y'ede: Galmee'ki nunj, kee ki naate ye, kono nunj ni k'iide ye k'a ette ki boozó me.

7 Geŋ kono k'inqino ni wulle tuddó maŋ, nuŋ batum o k'ede urzi n'a k'ette ki tuddá ye. Wo tiŋ geŋ miŋ ki rooto munda soo kono wede naabadó y'a t'oone bee.

8 Inqino nuŋ batum n'ottilso a d'ofŋ deero t'eedó, wo i d'ede asigiryagi d'ofŋ nuŋ goole t'eedaŋ. Aame ni rootiyo a wede soo: "K'odo!" maŋ, geŋ yi d'enqilso. Aame ni rootiyo a wede doolo: "K'edi!" maŋ, geŋ yi d'ettiyo. Wo aame ni rootiyo a bulayó: "Naabo ette ki-t'iso!" maŋ, geŋ yi-ti t'isiyo.»

9 Aame Isa y'illiga ono geŋŋo maŋ, y'a ziida giggiri kono yode geŋ me, wo y'a-gime ki tukki d'ofŋ duuru d'ofŋ i yi daaniya, y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, n'un di rooto: Adda siido k'Izirayel batum toŋ, ni k'uune ye wede a zaape addi a Raa aa yode kino eŋ me.»

10 Wo kane d'ofŋ zina an di-gime ki boy, an iide maŋ an y'uune wede naabo y'uune bee.

Bald'iya k'ulo obulso ki mandaayawa

11 Saŋ maŋ tiŋ geŋ Isa y'a ingile ki geeger sundutú Nayin, sanalliyagi ti d'ofŋ duuru baadaŋ an di y' daaniya.

12 Aame y'iiney goppon ki biza bumbu ki geeger gettiyo maŋ, an a-t'ikkima ti duwo an t'ette ottibe nuune k'ulo obulso ki mandaayawa yonj soo danjal y'inda. Wo d'ofŋ baadaŋ ti geeger gette a itatú.

13 Aame Galmeege yi wulle erewo gettiyo maŋ, i di t'ize sommagi, wo yi di ruute, y'ede: «Konj m'anna, m'óole ye.»

14 Saŋ y'a d'iide goppon ki sirpa sangali y'a-butte, maŋ d'ofŋ i sarkiya an t'ihira, wo Isa y'a ruute, y'ede: «Ulo ki nuŋ n'a di rooto, ki t'onno!»

15 Maŋ wede inda y'a t'iizi, y'a-guune, y'a iise rootiyo, wo Isa yi di y'ele a meedi.

16 Kane d'ofŋ pay orgiso t'anni ziida, wo an tamma Raa, an'de: «I udcfo nebi goole a diinayin, wo Raa y'ukko noogiyo d'ofŋzi!»

17 Wo a munda wede Isa y'ize geŋ, rabiladi a-tiipe adda siido Ziide pay, wo ti siidiyagi pay d'ofŋ i ti d'uule.

Doŋ zina ki Zaŋ Batis (Matiye 11.2-6)

18 A suldi d'ofŋ pay ize geŋ, a goolayaŋ Zaŋ Batis sanalliyagi an i-di t'iide taaya. Maŋ yonj yi wiike d'ofŋ sire ti diinayan,

19 wo y'an igibe ki tukki Galmeege kono an ti y' tondo: «Kee miŋ Almasi Raa yi biire, saŋ a etto ko? Kunuŋ ay di dello wede doolo ko?»

20 Aame an iiney a sirpa k'Isa maŋ, an i-di ruute, an'de: «Kaye Zaŋ Batis y'ayn'igibo kono ay ki ti tonde: "Kee miŋ Almasi Raa yi biire, saŋ a etto ko? Kunuŋ ay di dello wede doolo ko?"»

21 A ume geŋ miŋ Isa y'an d'ele beeko a d'ofŋ k'eeni baadaŋ, d'ofŋ kesiyaganj soo soo, wo d'ofŋ an d'ede siitandani a eedaŋ, wo konzayi baadaŋ edayanj y'an di'n ihinte.

22 Saŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Kun'do a Zaŋ, kun i-t'óodoy taaya a munda wede kun wulle wo kun illiga eŋ me: Konzayi an di wolliyó kereŋ, d'ofŋ jekese an sooru beehiye, d'ofŋ bitide an t'ize kamilenj, dunqiyagi an d'ollige, d'ofŋ unto an di bidfe, wo Rabila Majjaanawa an an gizite a d'ofŋ an k'ede munda ye*.

23 Wo unjuwo a wede y'a ziida zakidi kono nuuno bini danju!»

* 7:22 7.22 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 35.5-6 wo 61.1.

*Rootiyo k'Isa a tukki Zan̄ Batis
(Matiye 11.7-11)*

²⁴ Doŋ zina ki Zan̄ Batis an t'ingile maŋ, saŋ Isa y'a iise rootiyo a doŋ duuru a tukki Zan̄, y'ede: «Kun iide k'adda balda wolloiyo ki moo me? Ki wedusu wede aa alala ere maaye yi t'agisa gettiyo ko? Aha!

²⁵ De in̄kino kun iide wolloiyo ki moo me? Ki wedusu yi t'usse kallagi majjandani ko? Wo de kane doŋ ossiyo kallagi majjandani wo an lekkiyo togos geŋ, an lekkiyo adda boydi mozagi.

²⁶ De kun iide wolloiyo ki moo me? Ki nebi ko? Eyye, wo kun ollo n'un di rooto, yoŋ geŋ yi jiire nebi sey.

²⁷ Derec, ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki Zan̄, an'de: «Kun ollo, nuŋ n'a t'igiba wede zindó y'a ooguma ki poone ti kee, y'a di t'okkimey urzizá†.»»

²⁸ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Kun ollo, n'un di rooto, ti diine duwo doŋ pay erayi an ehe geŋ, wede aase goole a ceere Zan̄ umbo. Wo in̄kino toŋ maŋ, wede yoŋ neŋku a jiire adda Moziko Raa geŋ, yoŋ goole yi jiire Zan̄.

²⁹ Kane doŋ pay ti doŋ seddu jibaaye batum toŋ an di y'illiga, an di zuune Raa yoŋ ki diine, maŋ an d'iyye Zan̄ y'a ti'n zuyye batem.

³⁰ Wo kane Pariziyen̄ ti doŋ suuniyo k'oogoro, an di giigira munda wede Raa yi dehu y'aase a kane me, maŋ an di-tuuge Zan̄ y'a ti'n suyye batem me.»

³¹ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Doŋ an̄ken̄no eŋ n'a t'eese kane aa wee wee? An deeyiso aa wee wee?

³² Kane an deeyiso aa in̄ni an ti guune a bere doŋ duuru, an di waakutu eebaŋ, an d'eesiyo: «Kayé ay un di biiba siraro toŋ maŋ, kun ki d'immira ye! Ay un d'ûure ôoro k'unto toŋ maŋ, kun ki d'iile ye!»

³³ In̄kino Zan̄ Batis y'iina geŋ, yi k'ombo mappá ye, toote k'in̄ni biŋ yi k'iibe ye, wo kun di rootiyo, kun'de: «Yoŋ i-d'ede siitan a eedí.»

³⁴ Wo nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'iina maŋ ni d'ombo ni sobo, wo kun di rootiyo, kun'de: «Kun wollo, wede eŋ y'elkiyo miŋ a ombo ti sobo toote k'in̄ni biŋ dan̄jal, yoŋ lanze ki doŋ seddu jibaaye wo ti doŋ k'oldiko oŋgo.»

³⁵ Wo Raa ŋ suuniyo k'ono ere i d'ede, duwo an ti zuune tod'te ki diine t'urzi k'in̄nizi pay.»

Isa ti erewo t'isiyo oldiko

³⁶ I d'ede wede soo in̄kino yoŋ Pariziyen̄, y'a wiike Isa y'a oomey di yode. Isa y'a t'iide di wede geŋno wo an di-guune an d'oomi.

³⁷ I d'ede adda geeger gette, erewo sundutú ti môolo k'isiyo k'oldiko. Aame t'illiga Isa an ti guune ombo di wede Pariziyen̄ geŋno maŋ, ti d'umbo ulo dingile an ikkima ki makkolo sundutú albaatir, adda egey doŋ eediyadaŋ unse.

³⁸ Ti-t'iide dar k'Isa a ume zoŋdí wo t'a iise môolo, zoŋdí t'a ti'n zuyye ti zamartú, t'a ti'n zippite t'ilaltú, ti-d'ize puuc a zoŋdí i-kaza ottilsatú baadaŋ a yoŋ me, wo ti di yirgite egey geŋ a zoŋdí.

³⁹ Aame yo Pariziyen̄ wede i wiike Isa yi wulle in̄kino maŋ, y'a ruute t'adda k'addí, y'ede: «Aame wede eŋ yoŋ nebi ki kotto maŋ, y'a ti suune erewo ere i y' butte gettin̄ wee te, tod'te ere an ambu sundutú k'isiyo k'oldiko.»

† 7:27 7.27 Kun wollo adda mattup ki Malasi 3.1.

⁴⁰ Injino Isa y'a t'ihina bizí, yi di ruute a Pariziyen, y'ede: «Simo, nuñ oo ede ono n'a di roote.» Mañ yi di'n gime onamí, y'ede: «Wede dooyiso, ki rooto.»

⁴¹ Isa y'a ruute, y'ede: «I d'ede don sire, an i di kime soñko ki wede y'an ele see. Wede soñ yi di-kime tamma meeda paat, wo soñ tamma ada paat.

⁴² Aakede kane an k'iine kamatu ye gen, wede y'an d'ize beeko, sirwan pay seezan y'an di y'iide. Kane don sire gen, wede a yi geyye a di ceere tuuku me?»

⁴³ Simo yi di'n gime onamí, y'ede: «A elkiyadon mañ, yi ize beeko a wede seezi baadan a jüre wo yi-di y'iide genno.» Isa yi di ruute, y'ede: «Ono gen ki ti'n dikke derec.»

⁴⁴ Mañ Isa y'a-gime ki tukk'erewo gettiyo, wo yi di ruute a Simo, y'ede: «Erewo ette ki ti wolliyon de'ñ? Nuñ ni-t'iido adda boozá wo ahu ton k'o k'eele ye k'opilso zonfó me, wo de tod' t'o t'upile zonfó ti zumartú wo t'a zippite t'ilaltú.

⁴⁵ Kee ki ki n' ziida yop k'o k'ize puuc a tobbisadó ye, wo de tod'te t'ume n'iina gen miñ, ti k'iili ye k'isiyo puuc a zonfó me.

⁴⁶ Kee egey k'inni k'olibiyee a eedó k'o ki yirge ye, wo tod' t'o di yirgite egey don eediyadan unse a zonfó.

⁴⁷ Kono kamo n'a di rooto: geyyiso ere baadan t'ize gette i-kaza t'oldikatu ere baadan, tod' t'uune tambobino. Wo a wede ooniyo tambobino k'oldikadi baata gen, yi geyyiso ton baata kay.»

⁴⁸ Injino mañ Isa yi di ruute a erewo, y'ede: «Oldikadi ni t'ize tambobino.»

⁴⁹ Kane don i-guune ombó ti yode'ñ, wede soñ yi d'elkiyo adda k'addi k'addi, an'de: «Ia don kino en miñ ti too me, isiyo tambobino k'oldiko ton yi daaniya me?»

⁵⁰ Wo Isa yi di ruute a erewo, y'ede: «Kono kon mi ziipe addi a nuñ gen, m'utte m'aaho ti toose.»

8

Erayi don i daaniya Isa

¹ Sañ mañ tin gen Isa y'a t'iiziga, yi d'ettiyo geeger ti geeger wo ille ti ille, yi kazita Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa. Kane sanalliyagidon koomat makumu sire gen a itadi,

² ti erayi miibi don y'an ilmo to siitandani wo y'an d'elo beeko a endanzan. Kane erayi gen Mariyam ere an ti waaku Mariyam ti siido Magdalla, tode ere yi d' ilmo siitandani sarat t'ettú,

³ Zane ere ki Kuuza wede i yeeriyo boy ki mozigo Erod, Suuzan wo erayi don ti doolo ton ede baadan, kane gen an di noogiyo Isa ti sanalliyagi ti beezan.

Ono ombife t'urzi wede korso

(Matiye 13.1-9; Markus 4.1-9)

⁴ Ti geeger ere tuuku ton, don baadan an d'iide tukk'Isa, an di-t'ugiye. Mañ y'an di'n duuye t'ono ombife enno, y'ede:

⁵ «I d'ede wedusu soo injino yi t'iide korso buzuni k'adda doomizi. Aame yi sakkisa gen, buzu ongon a-zilditi a urzi, duwo an aa t'inyilse wo embi an aa di tiffbe.

⁶ Buzu ongon soñ a-zilditi a ume t'adda'ñ pangiragi. Kane gen i t'udfe mañ, a biha kono kuyyo umbo.

⁷ Doŋ soŋ a-zilditi adda k'ahimagi, kane geŋ a t'udfe wo ahimagi an iiziga maŋ, an di'n ippe.

⁸ Doŋ oŋgoŋ soŋ a-zilditi a siido ere beehiye, kane geŋ a t'udfe, an d'ihira wo an d'ehe: ulo muduso soo y'a ehe inŋi meeda meeda.» Maŋ Isa y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koduwo!»

Oodibe k'ita a urzi k'ono ombide
(Matiye 13.10-23; Markus 4.10-20)

⁹ Kane sanalliyagi k'Isa an di y' tunde, an'de: «Ono ombide geŋ i-kaza moo me?»

¹⁰ Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «A kune'ŋ Raa y'un ele suuniyo ki suldi doŋ ombide ki Moziko Raa te, wo a doŋ oŋgoŋ suldi geŋ an an rootiyto'ŋ t'ono ombide. Inŋino kane'ŋ an di wolloiyo, wo munda an ki y' wolloiyo ye, an d'ollige, wo ono itadaŋ an ki ti suuniyo ye.

¹¹ Kun ollo, ette ita k'ono ombide: Buzu geŋ, i-kaza ono Raa.

¹² Buzu wede i zilditi a biza k'urzi geŋ, i-kaza duwo doŋ ollige ono Raa. Saŋ Meeda siitandani t'ettiyo, ono Raa t'adda k'addaŋ ti t'oddiye kono an ki ti zaape addaŋ a Raa wo an ki t'oone uttiyo ye.

¹³ Buzu wede i zilditi a ume wede t'adda paŋgiragi geŋ, i-kaza duwo doŋ ollige ono Raa, kesiko an di'n seedu t'ulbe unse. Wo de ono sottadaŋ ti ki ti deegu adda k'addaŋ ye, an di zaapu addaŋ ki peedo booloŋ, wo aame i aaniya naamiya munda maŋ, urzi zaapu k'addaŋ a Raa an d'ooliyo.

¹⁴ Buzu wede i zilditi adda k'ahimagi geŋ, i-kaza duwo doŋ ollige ono Raa, wo de saŋ elkisito, dehuu k'urzi maala wo unsuwo lekkiyo duniya i ceeriyo eedaŋ. Inŋino an ki d'ohire ye a urzi Raa me.

¹⁵ Ki daŋgu buzu wede i zilditi a siido ere beehiye'ŋ, i-kaza duwo doŋ ollige ono Raa t'adde tasse wo beehiye. Ono Raa an di'n boohiyo, an seedu zakidi an d'ohire a urzi Raa, an aa d'ooniyo eebaŋ ti doolo.»

Ono ombide a tukki pitila
(Markus 4.21-25)

¹⁶ «Wenda soo toŋ y'a t'oyye pitila kono y'a-t'ossibe bogoro, ise yi-ti t'ele a ita k'oŋgali umbo. Ki too maŋ y'a dodde t'awwa kono doŋ ette k'adda biino an di wolle toore.

¹⁷ Suldi doŋ pay ombide'ŋ, saŋ onniyo soo a t'oodiba ita, wo ono doŋ i ki dehu duwo an k'olliga ye geŋ, saŋ onniyo soo an di'n olliga, a t'adfa a toore.

¹⁸ Inŋino maŋ kun koona mentikagi a urzi k'ollige geŋ me. Derec, a wede i-d'ede'ŋ, an i-t'eela t'eego, wo de a wede i-k'ede ye geŋ, mundazi wede booloŋ y'elkiyo yi t'oona toŋ, an i-t'amba.»

Mekk'Isa ti zembadi
(Matiye 12.46-50; Markus 3.31-35)

¹⁹ Mekk'Isa ti zembadi an t'iide an di y' t'ooney, wo kane an k'aane ettiyo k'ume yode ye kono duwo baadaŋ.

²⁰ Duwo an i-di ruute a Isa, an'de: «Meeda ti zembada kane ti paate, an dehu an ki ti wolle.»

²¹ Wo de Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Meedo ti zembado, kane doŋ ollige ono Raa wo an sooru eego.»

Isa toogo i jiiere maaye baadaŋ
(Matiye 8.18,23-27; Markus 4.35-41)

²² Onniyo soo Isa ti sanalliyagí an di gili adda tooko, mañ y'an di ruute, y'ede: «In ti doopo'ñ ti dar bar* ti nee.» Wo kane an d'ingile.

²³ Aame an doopide geñ, Isa y'a udige kuy. A kaamiki, i d'iiziga maaye baadañ adda bar, tooko i t'ooniyo t'ahu, an t'ize ooñe kono t'an di ti'n sooyiso.

²⁴ Kane sanalliyagi an a d'iide sirpadí, an di y'inne kañ ñollite, an'de: «Wede dooyisadey, wede dooyisadey, kine in t'unto!» Mañ Isa y'a t'inne, y'an iddise maaye ti ahu ñoñ i kolzite baadañ geñ me, wo a kaamiki maaye y'a ziidfa, ahu an t'udige deddek.

²⁵ Sañ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki moo me kun ki zaapu addugun a nuuno ye me?» Wo kane orgiso t'anni ziidfa, an ziidfa giggirañ wo an di rootiyo tuddañ, an'de: «Yode eñ moo wede me, kono yi di rootiyo a maaye ti ahu toñ an d'ollige onamí me!»

Eliyo beeko a wede i-d'ede siitandani a eedí
(Matiye 8.28-34; Markus 5.1-20)

²⁶ Sañ Isa ti sanalliyagí an d'iiney a siido Gadara, tod'te ti dar bar ti nee a ñaana siido Galile.

²⁷ Aame Isa yi deegu ti tooko geñ, i d'iide wedusu inñino ti geeger gettiyo, y'iide'ñ y'a y'ikkima. Yo wede geñ i-d'ede siitandani a eedí, ti kaagine yi k'ossiyo kallagi ye, wo yi ki lekkiyo a boy ye, lekkiyadi adda diine muuziyagi.

²⁸ Aame yi wulle Isa mañ, y'a iise ñollite, y'a iire zoñdí wo y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Ki dehu moo a tukki nuñ me, Isa Ulo ki Raa goole a jire pay? Ni ki tondiyo, ki ni dabire ye.»

²⁹ Yi ruute inñino kono Isa yi ruute siitan: «Mi t'adfo ti tukki yode me!» Siitan gette tañ baadañ ti-ti y' sedfíyo a siido. Inñino mañ beydí an di kettiso ti zinjiri wo zoñdí an t'eliyo adda poole, kono y'a-koone umayí soo, toñ umbo yi-ti dambu, siitan t'a-di d'engilso k'adda balda.

³⁰ Isa y'a yi tunde, y'ede: «Kee sundá wee wee?» Wede geñ yi di'n gime onamí, y'ede: «Nuñ sundó Doñ Duuru.» Yi rootiyo inñino kono siitandani a eedí baadañ.

³¹ Wo kane siitandani an i d'obe bey a Isa, kono y'an gi di roote an ki d'engile k'adda k'old'e wede aakede buldume ye.

³² A ume geñ i d'ede torfo meeda ki kinzir an elso ekki kesse. Kane siitandani an i d'obe bey a Isa kono y'an t'ele urzi an t'ette adda kinzirdari geñno, mañ y'an d'iyye.

³³ Inñino siitandani t'ekki wede geñ an t'udde, an t'iide adda kinzirdari. Wo torfo gette t'awwa t'ekki kesse t'a zide okko, kinzirdari an t'ibi adda bar, an t'inda adda k'ahu.

³⁴ Aame kane ñoñ k'elso an wulle munda wede ize geñno mañ, an d'ukke wo an an t'iide taaya a ñoñ adda geeger wo a ñoñ i lekkiyo a dombi pây.

³⁵ Duwo geñ an t'udfíto wolliso ki munda wede ize. An iina a sirpa k'Isa mañ, an y'uuna wede i ede siitandani a eedí wo an t'udde geñ, yoñ yi-guune a ume zoñ k'Isa, yi t'usse kalle wo eedí t'iido. Inñino kane geñ orgiso t'anni ziidfa.

³⁶ Kane ñoñ i wulle munda wede ize, an an t'iide taaya kañ mummino wede i-d'ede siitandani a eedí y'a y'utte me.

* 8:22 8.22 Bar gette tod'te a Galile, siido ere ti dar bar gette i lekkiyo kane ñoñ Yawudiyagi ye.

³⁷ Injino manj kane donj siido pay an i-di ruute a Isa ti siidadanj y'a enjile, kono orgiso ti'ni ziida baadanj. Manj Isa yi-ti gili adda tooko, y'a enjile.

³⁸ Wede i ede siitandani a eedi wo an t'udd'e genj, yi tondiyo Isa kono y'a lekke ti yode, wo Isa y'a y'igibe, y'ede:

³⁹ «Ki-kama di kee wo k'an t'oodoy taaya a suldi donj pay Raa y'ize a kee genj me.» Manj wede y'a-gime, y'an di-gizite a donj geeger suldi donj pay Isa yi ize a yode genj me.

Eliyo beeko a erewo wo baldi'a k'uto Zayiris

(Matiye 9.18-26; Markus 5.21-43)

⁴⁰ Isa yi-gimo ti dar bar t'inno manj, donj duuru an di y' ziida bey sire kono kane pay an yi delliyo.

⁴¹ Aame genj i d'iina wedusu sundi Zayiris, yonj goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso. Y'a iido, y'a iire a zonj k'Isa wo yi-d'obe bey y'a ette di yode,

⁴² kono i-d'ede uti tinj soo danjal, ozzinatú ette suma koomat makumu sire, tuddutú eeni t'unto.

Aame Isa y'ette di yode genj, donj baadanj an di y' n'ayyu t'enno t'enno.

⁴³ Ti diine donj duuru i d'ede erewo soo injino ti dabirsa, puuzo obite t'itatú iide ozzine koomat makumu sire. Beytú t'a zikkuwe pay a donj daawiya, wo umbo wenda soo tonj yi ki ti diiwe ye.

⁴⁴ Tod' ti-t'iide ti dar k'Isa, t'a-butte bize kallayí. A kaamiki yip obite puuzo a ihira.

⁴⁵ Isa y'a tunde, y'ede: «Wee wee i ni butte me?» Kane pay an di ruute, an'de: «Nuuno ye, nuuno ye.» Manj Piyer y'a ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, kee duwo an ki n'ayyu t'enno t'enno.»

⁴⁶ Wo de Isa y'a ruute, y'ede: «Derec, nunj wenda yi ni butte, kono n'a uwwe toogo a udd'e ti tuddó.»

⁴⁷ Erewo t'uwwe manj Isa yi ti zuune, injino to t'a iire zonjdi ti nonjirso burbur. A daana donj duuru genj ti di t'iide taaya, ki moo me ti y' butte wo mummino a kaamiki t'a uune bee me.

⁴⁸ Wo de Isa yi di ruute, y'ede: «Uto ki nunj, kono konj mi ziipe addi a nuuno genj, m'utte m'aaho ti toose.»

⁴⁹ Aame Isa y'a ti rootiyo injino genj, wede zina y'okko ti di goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, wo yi di ruute a Zayiris, y'ede: «Utá t'a t'ihe, kee ki y' naate ye baa wede dooyiso me.»

⁵⁰ Wo ono genj Isa yi'n illiga, manj yi di ruute a Zayiris, y'ede: «Kee k'orgide ye, ki zaapo adda a nuuno danjal, utá t'utta.»

⁵¹ Aame an iiney adda boy ki Zayiris manj, a donj duuru pay Isa y'an di-tuuge k'ettiyo k'adda biino me, iide ti yode kane Piyer, Zanj, Zak wo meek'uto ti mekk'uto danjal.

⁵² Kane duwo pay an dollite móolo danjar kono k'uto. Injino manj Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun óole ye. Tod' ti k'inda ye, ti moone moone.»

⁵³ Wo kane an di y'okko maade kono an zuune tod' t'inda me.

⁵⁴ Wo yo Isa genj yi ziida beytú, y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Uto ki nunj, mi t'onno!»

⁵⁵ A kaamiki undutú t'a gimo wo t'a t'iiziga. Manj Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun i eelo ombó.»

⁵⁶ Kane maawutú an ziida giggiranj, wo Isa y'an di ruute, y'ede: «A wenda soo tonj kun i roota ye a munda wede ize enj me.»

9

*Agisa ki sanalliyagi kane koomat makumu sire
(Matiye 10.1-9,11-14; Markus 6.6-13)*

¹ Isa y'a-wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire, y'an d'ele toogo wo urzi ki lommitte siitandani don pay an t'ooney a daanadan, wo k'eliyo beeko a endani duwo.

² San man y'an igibe kazita k'urzi Moziko Raa wo k'eliyo beeko a don k'eeni,

³ wo y'an di ruute, y'ede: «Ki torguwagun munda a beygun kun amba ye, ise dalka, ise eese, ise munda k'ombo, ise sonko, ise wede tuuku ton kalle ki sirwe y'amba ye.

⁴ Aame kun t'iidey adda boy tuuku wo an unni ziidey man, kun di lekkoy angenno bini engilsagun t'ume genno.

⁵ Aame tuuku duwo an un ki'n ziidey ye man, a engilsagun ti geeger gette, odde zongun ton kun a ti tottigoy, gen i-kaza Raa ulbi unse ye ti kane me.»

⁶ Inkinno kane sanalliyagi an d'ingile, an d'ettiyo ille ti ille, an di kazita Rabila Majjaanawa wo an d'eliyo beeko a don k'eeni a ume tuuku ton man.

*Erod ulbi i oofiyi kono suma k'Isa ti moolo
(Matiye 14.1-2; Markus 6.14-16)*

⁷ Erod yon wede goole yi dokkiyo siido Galile, y'a illiga taaya ki suldi don pay isiyto gen me. Wo munda y'a roote yi ki suune ye, kono don ongon an'de: «Zan Batis yi bildo ti diine don unto me.»

⁸ Ongo an'de: «I gimo ki siido nebi Eli.» Ongo son an'de: «I bildo nebi soo ti diine nebiyagi don ti kaaga.»

⁹ Wo Erod y'a ruute y'ede: «Zan min nun batum n'an di ruute a asigiryagi an di-dikke t'eedi me. Wo de wede gen min tuuku me, doo min ni d'ollige yi d'isiyto suldi pay gen me?» Wo yi dehu urzi Isa y'a-ti y'wolle.

*Eliyo k'ombo a kuuli dupu paat
(Matiye 14.13-21; Markus 6.30-44)*

¹⁰ Kane don zina k'Isa an ti gimo man, an i-di t'iide taaya a naabo pay ere an izo. Man y'a ti'n wiike an d'ingile ti yode, an t'irga siidan goppon ti geeger an ti waaku Betsayda.

¹¹ Wo kane don duuru, umayi an di y'illiga wo an di'n diine. Aame duwo an iina man, Isa y'anni ziida bey sire, y'an di gizite urzi Moziko Raa, wo a don i dehu beeko tuddan y'an d'ele beeko.

¹² Peedo t'ette k'ooriyo man, kane sanalliyagi koomat makumu sire, an a d'iide sirpa k'Isa wo an i di ruute, an'de: «Don duuru en ki'n agiba, an t'ette k'adda k'illiyagi ti boydi don doome go-goppon enno, kono an di t'ooney ume moone ti ombo, kono kine en adda balda.»

¹³ Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «Ombo an eelo kune batum.» Man kane an di ruute, an'de: «Kaye ay d'ede min mappa paat wo puuni sire danjal, koo ki dehu kaye batum ay d'ette ay d'owilo ombo a don duuru pay enno man.»

¹⁴ An ruute inkinno kono kane don duuru an t'ide kuuli suma dupu paat. Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Duwo en kun ti'n kondita kan ogiysito ada paat, paat.»

¹⁵ Kane sanalliyagi an t'ize aa y'an ruute, an ti'n gundite pay.

16 Isa y'a-ziki mappa paat ti puuni sire genno, y'a t'umbe edayi k'awwa ki kandaane y'a ruute koduwo a Raa kono k'ombo gette. Manj mappa ti puuni y'a burkite, y'an d'ele a sanalliyagi kono an an di-dokkida a don duuru genno.

17 Kane pay gen an d'iimi wo an d'isse. Wo ombo ere uupite sanalliyagi an ti-tusse, a iide dappa koomat makumu sire.

Isa miŋ yoŋ wee wee?

(Matiye 16.13-21; Markus 8.27-31)

18 Onniyo soo Isa y'a t'irga siidi ti sanalliyagi, yi tondiyo Raa. Aame gen y'anni tunde, y'ede: «Don duuru an rootiyo nuŋ wee wee?»

19 Kane an i di'n gime onami, an'de: «Don soŋ an'de kee Zan Batis, don ongo an'de kee nebi Eli, wo don ongo soŋ an'de kee nebi ti diine nebiyagi don ti kaaga i bildo me.»

20 Wo yoŋ y'an di ruute, y'ede: «De kune me, kun'de nuŋ wee wee?» Piyer yi di'n gime onami, y'ede: «Kee Almasi Raa yi biire.»

21 Manj Isa y'an d'undirde kono ono gen a wenda soo toŋ an'ni ki roota ye.

22 Wo y'a ruute sey, y'ede: «Gen derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, i dehu n'a dabirey baadaŋ. Don i dokkiyo donziŋ, deero don sedeke ti don suuniyo k'oogoro pay an di n' kiigirey, duwo an di n' seedey an di n' t'idey, wo onniyo sire k'aduwe manj Raa y'a ti n' bald'ey.»

Urzi daaniya k'Isa

(Matiye 16.24-28; Markus 8.34-9.1)

23 Saŋ manj Isa y'an di ruute a don pay, y'ede: «Wede yi dehu y'a daane urzi nuuno manj, tuddi batum y'a ti kiigira, onniyo ti onniyo ki unto toŋ y'a oyye y'a t'inda kono nuuno, wo y'a ni daane.

24 In'kino wede tuuku yi dehu boohiyo tuddi k'aggadi manj, y'a ti dagga, wo de wede tuuku y'ooliyo tuddi kono nuuno manj, y'a t'utta.

25 A wede koduwatu moo me sulti duniya pay y'anni t'oone, wo tuddi y'a ti dagge ise y'a t'etey k'ume daggiya me?

26 Aame wede y'isiyo sukiyagi a nuŋ wo a onamo manj, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, aame n'etto ti daryikado wo ti daryika ere ki Meego wo ti ere ki maaleekiyagi don kamilen gen, nuŋ toŋ ni-d'isa sukiyagi kay a wede gen me.

27 Derec in'kino wo n'un di rooto: Don ongon ti diine kane don ankenno en an ki ti t'inda ki poone pay ye, an di wolla Moziko Raa te.»

Ume k'eda k'Isa i-gime tuware kar

(Matiye 17.1-8; Markus 9.2-8)

28 T'ume Isa y'a ti ruutite onami gen iide suma k'onniyo gessire manj, y'a-wiike ti yode Piyer, Zan wo Zak, an d'ingile k'ekki mokololo kono an tondey Raa.

29 Aame yi tondiyo Raa gen, ume k'edayi a-gime siidi wo kallagi a t'ize tuwardi kar.

30-31 A ume gen a kaamiki, adda toore wede iido ti kandaane'n i d'ede kuuli sire an rootiyo t'Isa, kane gen Muusa ti nebi Eli, an rootiso a urzi wede ki danju naabadi, y'a-t'indey a Zeruzalem.

32 Piyer ti eebi'n kane an udige kuy. Wo aame an t'inne manj, kane an woliyo toore adfiya ti tukk'Isa wo kuuli sire an t'ihira a sirpadi.

³³ Kane kuuli sire geŋ Isa an y'iili maŋ, Piyer yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, beehiye ɲ kine in di lekke a eŋŋo! Ay un d'okkima daabagi afo, a kee soo, a Muusa soo, wo a Eli soo.» Wō yoŋ yi ki y' suune ye munda wede yi rootiyo geŋ me.

³⁴ Aame yi rootiyo iŋkino geŋ, i d'iido dondirso ti di'n ippe kane geŋ me. Aame dondirso ti ti'n ippe maŋ, orgiso t'anni ziida.

³⁵ Wo t'adda dondirso an d'illiga golla, t'ede: «Eŋ Ulo nuuno, yode wede ni y' biire. Kun y'ollo!»

³⁶ Aame golla ti rootiyo geŋ, kane an woliyo ɲ uupe Isa siidi daŋŋal. Kane sanalliyagi a munda wede an wulle an d'inniga deɗɗek, aame geŋ munda a wenda soo toŋ an i ki ruute ye.

Eliyo beeko a ulo i-d'ede siitan a eedi
(Matiye 17.14-18; Markus 9.14-27)

³⁷ Soggo ti soohe an ti d'iige t'ekki mukkolo maŋ, aame geŋ doŋ duuru an t'iide okkime k'Isa.

³⁸ Maŋ ti diine doŋ duuru i d'ede wedusu, y'a idili, y'ede: «Wede dooyisado, ni ki tonɗiyo, ki wollo sommagi k'ulo nuŋ, kono yoŋ miŋ soo daŋŋal.

³⁹ Siitan ti y'ambu maŋ, a kaamiki yi d'eesiyo d'ollite, y'a-ti zehiso bar bar wo bizi i d'adɗiya goopiyagi. Tod' ti di y' dabirsa baadan wo ti dehu ti ki y'ooli ye.

⁴⁰ Nuŋ n'a tunde sanalliyaga kono an ti-limmi siitan gette, wo de kane an ki d'iine ye.»

⁴¹ Maŋ Isa y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Kune doŋ ulpi wo kun ki ziipe addugun a Raa ye. Nuŋ ti kaagine ni lekkiyo ti kune, wo de a nuŋ kun ki d'umbe ye! Geŋ n'a ombiŋa ki da-daayum koo ti kune me? Ulá k'a edi keŋŋo.»

⁴² Aame ulo y'ette k'ume k'Isa geŋ, siitan gette t'a ti y' zidɗe a siido, y'a di zihite bar bar. Wo de Isa y'a t'iddise siitan te kono t'a t'adɗe ti tukk'ulo me, maŋ ulo ɲ y'a uune bee, wo yi di y'ele a meegi.

⁴³ Wo duwo pay an ziida giggiraŋ a toogo ere baadan ki Raa gette.

Ono k'Isa doŋ ki sirwe k'untadi
(Matiye 17.22-23; Markus 9.30-32)

Aame kane pay an seedu giggiraŋ botto a munda wede Isa y'ize geŋ, yoŋ y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede:

⁴⁴ «Kune ɲ kun ollo koduwo munda wede n'un roota eŋ me: Nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, an di n' t'eley a bey duwo.»

⁴⁵ Wo kane ono geŋ itadan an ki'n suuniyo ye, i t'ize ombide iŋkino itadan an gi di'n suuniyo ye, wo Isa an i d'orgiso kono an di y' tonde a ono geŋ me.

Wee wee goole a jiiire?
(Matiye 18.1-5; Markus 9.33-37)

⁴⁶ Kane sanalliyagi an d'iise rootiyo ti tuddaŋ kono an dehu an di suune, ti diinayaŋ miŋ wee wee goole a jiiire me.

⁴⁷ Elkisadaŋ gette Isa y'a ti zuune. Iŋkino maŋ yi wiike ulo ŋeŋku, y'a y'ihira a daanadi,

⁴⁸ wo y'an di ruute, y'ede: «Wede tuuku yi seedu ulo aa yode eŋ bey sire kono y'umbe a sundo maŋ, geŋ aa yi seedu nuŋ batum. Wo wede tuuku yi seedu nuuno maŋ, geŋ aa yi seedu wede i n'igibo pay. Derec, yo wede

ti diine kune pay en yon n̄enku a jiiire man, geŋ yode wede goole a jiiire me.»

Wee wee yon ki kune me?
(Markus 9.38-41)

⁴⁹ Maŋ Zaŋ y'a t'ihina bizi, y'a ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, kaye ay di wullo wedusu soo in̄kino yi lommite siitandani ti sundá, wo ay di dihe òhirayí kono yon ti diinayey ye.»

⁵⁰ Wo Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Kun y'òhira ye, kono wede adugun ye geŋ yon ki kune.»

Doŋ k'ille soo ki siido Samari an giigira Isa

⁵¹ Aame onniyo ere Isa y'a-kima ki kandaane aa guute goppon maŋ, y'a ziida zakidi y'a t'ette ki Zeruzalem.

⁵² Yi d'igibe doŋ zina an d'uugume poone. Kane an d'ingile, maŋ an t'iide adda k'ille soo ki siido Samari kono an i-di t'okkimey ume d'eeгуzi.

⁵³ Wo kane doŋ k'ille gette an di-tuuge an di y' seeda me, kono yon y'ette ki Zeruzalem.

⁵⁴ Aame kane sanalliyagi Zak wo Zaŋ an illiga in̄kino maŋ, an di ruute, an'de: «Galmeegey, kee ki dehu maŋ, ay tonde uwwo ti kandaane t'a d'eeго t'an uute mendaŋ?»

⁵⁵ Wo de Isa y'an gime, wo y'an di'n iipide. [y'ede: «Kune kun ki suune ye, unde ere tuuku un ede te.

⁵⁶ Derec, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, n'iido'ŋ kono n'a ki dagge undiyagi duwo ye, wo n'an utte.»] Maŋ an d'ingile ki ille ti doolo.

Doŋ i dehu daaniya k'Isa
(Matiye 8.19-22)

⁵⁷ Aame kane a urzi geŋ, i d'ede wedusu soo in̄kino yi di ruute a Isa, y'ede: «N'a ki daana k'ume wede tuuku kee k'etta geŋ me.»

⁵⁸ Wo Isa yi-ti'n gime onamí, y'ede: «Boo ti boydutú wo embi ton ti boydizan, wo de nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede en, oo k'ede ume ni ki ti t'ele eedó n'a-ki puuke ye.»

⁵⁹ Isa yi di ruute a wede doolo, y'ede: «Ki ni daani.» Wo wede geŋ y'a ruute, y'ede: «Galmeeki nuŋ, k'o eeli urzi n'a ette n'a t'ottibo meegó do.»

⁶⁰ Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Ki'n oolo kane doŋ aa unto an d'ottiba tuddaŋ, wo kee k'engilo kazita k'ono ki Moziko Raa.»

⁶¹ Wede doolo sey y'a ruute, y'ede: «Galmeeki nuŋ, ni ki daana, wo de k'o eeli urzi n'a di t'eeso doŋ boozó do.»

⁶² Isa yi di ruute, y'ede: «Wede yi derku ti bunğari wo y'a gelde ki daari geŋ, yon beehiykadí umbo ki Moziko Raa te.»

10

Naabo ki sanalliyagi k'Isa kane ada sarat makumu sire
(Matiye 9.37-38; 10.7-16; Markus 6.8-11; Lik 9.3-5)

¹ Saŋ maŋ tin geŋ Galmeega yi biire sanalliyagi ti doolo, kane ada sarat makumu sire, wo y'an ikkipe sire sire, an d'uugume k'adda geegiryagi ti omagi pay doŋ yode batum yi dihe y'etta.

² Y'an di ruute, y'ede: «Kane doŋ duuru en aa doome goole y'ize k'aydu, wo doŋ naabo baata. In̄kino kun tondo wede doome kono y'a-t'igibo doŋ naabo k'aydu.»

³ Anken kun engilo! Kun ollo, n'un agisa en aakede inñi dambami k'adda diine sullibagi.

⁴ A beygun sonko kun amba ye, ise eese, ise tobiyagi ti doolo ton man. A urzi wenda soo ton kun t'eesey ye.

⁵ Aame kun t'iidey adda boy tuuku man, ki poone kun d'eesoy: "Toose Raa ti koonaa adda boy enno."

⁶ Aame wede i dehu toose a ume gen ede man, toose kune t'a koonoy eedi. Wo aame wede inkinno umbo man, toose kune t'a-kamoy ki tuddugun.

⁷ Boy wede unni ziidey man, kun lekkoy angenno, kun d'oomoy, kun d'oofoy munda wede an un t'eley me, kono wede yi naabiya'n i-d'ede urzi y'a oomi ti bey don y'an naabiya. Kun dettitey boy ti boy ye.

⁸ Aame kun t'iidey adda geeger ere tuuku wo an unni ziidey man, kun oomoy munda wede an un t'eley me.

⁹ Adda geeger gette, kun an eloy beeko a don k'eeni, wo a don tu kun an di rootoy, kun de: "Moziko Raa t'iina goppon ti kune."

¹⁰ Wo aame kun t'iidey adda geeger ere tuuku wo don tu an un ki'n ziidey ye man, kun d'engiloy bere don duuru wo kun an di rootoy a don pay, kun d'eesoy:

¹¹ "Kaye odde siidagun wede a zondey ton ay un ti y' tottigo, gen i-kaza Raa ulbi unse ye ti kune me. Wo gen ono en kun ni suuno koduwo: Moziko Raa t'iina goppon ti kune."

¹² Kun ollo, n'un di rooto, onniyo ere Raa yi dekka booro gette, kane don geeger Sodom booradan t'a koonaa soodo ti don ki geeger gettiyo.

¹³ Dabar a kune don geeger Korazen! Dabar a kune don geeger Betsayda! Derec, aame suldi k'armika don Raa y'ize di kune gen anki y'aase a geeger Tir ti Sidon man, anki ti kaagine donzan an t'ossite kallagi moolo wo tuddan an aa di kosse puure, wo an di-kime lekkiyadan.

¹⁴ Kono kamo onniyo ere Raa yi dekka booro gette, kane don geeger Tir ti Sidon booradan t'a koonaa soodo ti ere ki kune.

¹⁵ Wo kune don geeger Kapernayim, kun elkiyo min Raa y'un ti'n sika k'awwa ki kandaane ko? Aha! Raa y'un ti'n deega adda diine don unto.»

¹⁶ Isa y'an di ruute sey a sanalliyagi, y'ede: «Wede un ollige man, gen aa y'ollige nuuno. Wede unni koogire man, gen aa yi koogire nuuno. Wo wede i ni koogire man, gen aa yi koogire wede i n'igibo.»

Kama ki sanalliyagi kane ada sarat makumu sire

¹⁷ Kane sanalliyagi ada sarat makumu sire gen an di-gimo ulban doniyo t'un suwo, wo an di ruute, an de: «Galmeegey, siitandani ton an ayn'ollige aame ay an rootiyo munda ti sundaa man.»

¹⁸ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nun ni wollio Meeda siitandani, t'a iiro ti kandaane aakede omile mizzi.

¹⁹ Kun ollo, n'un ele toogo ere kun d'ozire t'ekki mimbayi, t'ekk'ottiyagi wo t'ekki toogo pay ere ki adu, wo munda un d'isa ulsu a kune umbo.

²⁰ Wo beehiye kune ulbugun un isiyo unse kono siitandani an un ollige, wo ki too man beehiye a ceere ulbugun aase unse kono sumbiyagun raanjya adda mattup ki Raa a kandaane.»

Isa ulbi unse (Matiye 11.25-27)

²¹ Aame genno batum, Isa Unde Kamilen ti di'n unne addi t'un suwo wo y'a ruute, y'ede: «Mee'ki nun, kee Galmee'ki kandaane ti siido, ni ki

tamma kono suldi enj k'an di'n umbida a donj suuniyo k'ono wo a donj eedanj soodo a elkiso genj me, wo k'an t'iidiba ita a donj aa inñi sunñi. Eyye Mee'ki nuñ, genj ki dihe suldi a t'ise injkino.

²² Suldi pay Meegó Raa y'o n'ele a beezó. Wenda soo tonj a suune Ulo umbo, i y' suune Meega danñal, wo wenda soo tonj a suune Meega umbo, i y' suune Ulo wo ti kane donj Ulo yi dehu y'an t'oodiba itadí danñal.»

²³ Sanj manj Isa y'a-gime ki tukki sanalliyagi wo y'an di ruute a kane siidanj, y'ede: «Unsuwo a kune a munda wede kun wollyiyo enño.

²⁴ Kun ollo, n'un di rooto, nebiyagi baadanj ti mozagi baadanj an dihe an di wolle munda wede kun wollyiyo enño, wo an gi di y' wulle ye. An dihe an d'olliga munda wede kun ollige enño, wo an gi di y'illiga ye.»

*Ono ombide a tukki wede beehiye ti siido Samari
(Matiye 22.34-40; Markus 12.28-31)*

²⁵ Onniyo soo, wede suuniyo k'oogoro yi dehu yi-d'ekke ikka t'urzi k'ono a Isa. Injkinjo manj y'a d'iide sirpadí, y'a yi tunde, y'ede: «Wede dooyisadey, n'aase moo me kono n'a t'oona lekkiyo ere ki daayum te?»

²⁶ Isa yi di ruute, y'ede: «An riije adda mattup k'oogiradinj moo me? Moo me ki gariya adda me?»

²⁷ Wede genj yi di'n gime onamí, y'ede: «An riije, an'de: “Ki geyyo Galmeega Raazá ti addá pay, ti undá pay, ti toogadá pay wo ti elkisadá pay*.” Wo soñ an'de: “Ki geyyo bakadá aa ki geyyiso tuddá batum†.”»

²⁸ Injkinjo manj Isa yi di ruute, y'ede: «Onamá ki ni ruute genj d'erec. K'iso injkino wo k'a lekka.»

²⁹ Wo wede suuniyo k'oogoro yi dehu y'a t'okkima bizí, injkino y'a tunde Isa, y'ede: «Bakadó wee wee?»

³⁰ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «I d'ede wedusu soo injkino, yi d'eegu ti Zeruzalem y'ambe ki geeger Zeriko. Yo yi-t'iire bey donj d'ekkiyo k'urzi, suldifí an t'uube pay, an di y' gusse, an di y'iili pulpul a siido wo an d'ingile.

³¹ Sanj manj i d'iido wede sedefe yi d'eegu t'urzi genño kay. Aame y'iina yi wulle wedusu kanj moone manj, y'a udde dokki ti yode, y'a ingile.

³² Injkinjo kay i d'iido wedusu yonj ti biza bumbú Lebi y'iina a ume genño, wo aame yi wulle wede genño manj, y'a udde dokki ti yode, y'a ingile.

³³ Sanj i d'iido Samariten yi t'ette torguwo, y'a iina a ume genño kay. Aame yi wulle wede genño manj, i di t'ize sommagi baadanj.

³⁴ Y'a d'iide gopponj ki tuddí wo a kundáyí yi d'ibiti egey ti toote k'inñi binj, manj yi di gittite. Y'a di y'umbe eego buurizí, y'a-di t'iide k'adda k'ille wo y'a ti y' ziipe a ume d'eegu torgagi, y'a-t'udige dok.

³⁵ Soggo ti soohe manj, yi d'iidiba tamma sire, yi-d'ele a wede boy wo yi di ruute, y'ede: “Wede enj k'a-t'udigo dok a eedí. Wo soñko ette a biita tonj ki y'oola ye, aame ni-gimo manj, munda wede ki dagga kono yode genj, nuñ batum n'a di y' t'ela.”»

³⁶ Manj Isa y'a ruute sey, y'ede: «A elkiyadá manj, ti diine donj torguwo ado genj, wede tuuku baka ki wede donj k'oogire an yi gusse me?»

³⁷ Wede suuniyo k'oogoro yi di'n gime onamí, y'ede: «Bakadí wede i ize adde koduwo a yode genño.» Injkinjo manj Isa yi di ruute, y'ede: «Genj k'odo, kee tonj k'aasoy injkino kay.»

Isa yonj di Mariyam ti Marte

* **10:27 10.27** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.5. † **10:27 10.27** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

³⁸ Aame Isa kane ti sanalliyagí an sooru a urzi geŋ, an t'iiide adda k'ille soo, a ume geŋ i d'ede erewo sundutú Marte tod' t'anni ziiɗa di tode.

³⁹ To Marte i-d'ede teematú sundutú Mariyam, tod' t'a-guune a sirpa zoŋ ki Galmeega ti d'ollige ono ɗoŋ yi dooyiso.

⁴⁰ Marte gette naabo zigile i ti ziiɗa, t'a d'iiide k'ume k'Isa ti di ruute, t'ede: «Galme'e ki nuŋ, kee a-ki kaza munda ye koo, kunuŋ teemadó gette naabo pay t'o d'iili a nuŋ siidó me? Inŋkino ki rooto t'a di n' nooge»

⁴¹ Maŋ Galmeega yi di'n gime onamtú, y'ede: «Marte, Marte, koŋ ulbí i-d'oodiyo wo mi d'elkiso ki sulɗi baadan,

⁴² wo munda soo ɗanŋal wede i dehu m'aase me. To Mariyam ti biire munda wede majjaane a jiire, wenda yi k'aane yi ki t'oodiba ye.»

11

Dooyiso k'Isa a urzi tonɗiyo Raa (Matiye 6.9-13)

¹ I d'ede onniyo soo, Isa yi tonɗiyo Raa a ume soo inŋkino. Aame y'a ti ɗiŋge ti tonɗiyo maŋ, wede soo ti diine sanalliyagí y'a yi tunde, y'ede: «Galme'e ki nuŋ, k'ay ti'n dooyi urzi tonɗiyo Raa, aakede Zaŋ Batis y'a duuye sanalliyagí.»

² Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame kun tonde Raa maŋ, kun d'eeso: "Meegey,

kee k'iso ɗuwo pay an di suune kee Raa kamileŋ,
Mozikadá k'a-di t'edi.

³ Onniyo ti onniyo k'ay eeli ombadey ere ay di t'íde.

⁴ K'ay t'isi tambobino a oldíko ere ay ize a kee, kono kaye toŋ ay isiyo tambobino a wede tuuku ay ize ulsu kay. Wo k'ayn'ooli ye adda naamiya daggíya i ceera eedey ay t'etta adda k'oldíko ye.»

Ombiŋe a urzi tonɗiyo Raa

⁵ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Kun ollo, aakede wede soo ti diinaguŋ i-d'ede lanze, y'a ette ki boozí a ɗiɗɗo meeda, wo y'a t'eeso: "Lanze ki nuŋ, kee k'o eeli mappa aɗo,

⁶ kono wede soo ti diine lanziyagó y'iina ti torguwo di nuuno, wo nuŋ munda k'ombo ni di t'ele umbo.»

⁷ Yo lanziyá ummey t'adda biino y'a t'eeso: "Kee ki n'oolo ɗeɗɗek, kono t'innizó biza n'ay t'ippe baa, ay moone, ni k'aane ni ki t'ooziga n'a-ki t'ele mappa ye."

⁸ Wo kun ollo, n'un di rooto, lanziyá yi t'ooziga yi-t'ela sulɗi ɗoŋ pay yoŋ yi dehu, kono yoŋ lanziyá ye, wo kono yoŋ yi koɗɗime baadan a munda wede yi dehu me.

⁹ Wo nuŋ n'un di rooto: Kun tondo wo munda an un t'eela, kun dehitu wo kun t'oono, kun koppo biza wo an un di-t'ihina.

¹⁰ Wede tuuku yi tonɗiyo maŋ, munda an i-d'eeliyo, wede yi dehitu maŋ, yi d'ooniyo, wo wede yi koppiyo biza maŋ, an i di t'ohine.

¹¹ Meege tuuku ti diinaguŋ, aame ulí [yi tunde ombo maŋ, yi di t'ele makkolo me? Koo] yi tunde puuniso maŋ, yi di t'ele miipo me?

¹² Koo yi tunde kumilso maŋ, yi di t'ele otto me? Aha, umbo!

¹³ Inŋkino maŋ kune ɗoŋ addugun ulpi toŋ, kun suune eliyu sulɗi ɗoŋ majjandani a inniguŋ. Wo geŋ taŋ miibi a ceere Meega Raa a kandaane y'aane y'an t'ele Unde Kamileŋ a ɗoŋ i yi tonɗiyo me!»

Isa ti Belzebul

(Matiye 9.32-34; 12.22-30; Markus 3.22-27)

¹⁴ Onniyo soo, Isa y'a-t'ilmi siitan ere wede'ŋ ti t'ippe bizí yi k'orbe ye geŋ me. Aame siitan gette ti t'ud'ŋe maŋ, wede geŋ bizí a t'ihina, y'a iise ono, wo kane doŋ duuru an ziida giggeraŋ.

¹⁵ Aame geŋ doŋ oŋgo ti diinayaŋ an di ruute, an'de: «Tode Belzebul Meeda siitandani i eliyó toogo ki lommité siitandani me!»

¹⁶ Doŋ oŋgoŋ an dehu an i d'ekke ikka t'urzi k'onamí. Injino maŋ an di y' tunde y'an d'ise munda k'armika, a kize yoŋ Raa yi y'igibo.

¹⁷ Wo Isa y'a zuune elkisadaŋ, injino maŋ y'an di ruute, y'ede: «Moziko ere tuuku doŋtú an d'eyyiso ti tuddaŋ maŋ, mozikadaŋ a latte, boydizaŋ a di ruugite wede soŋ ekki bakadí bakadí.

¹⁸ Geŋ injino kay, aame Meeda siitandani ti d'eyyiso ti siitandani eebutu maŋ, geŋ an d'eyyiso ti tuddaŋ batum. Wo d'e geŋ ki kotto, mozikatú ti k'aane ti ki lekke ye! Ni rootiyo injino kono kun'de, ni lommité siitandani o eliyó toogo Belzebul.

¹⁹ De injino maŋ, doŋ a itagun an lommité siitandani ti toogo k'aaye? Geŋ kane batum an un kaza munda wede kun rootiyo a tukki nuuno geŋ d'erec ye.

²⁰ Wo d'e geŋ, nuŋ o eliyó toogo Raa ni lommité siitandani me maŋ, geŋ i-kaza Moziko Raa tod' t'iina di kune baa.

²¹ Aame wede'ŋ toogo ti aryagí geŋ boozí y'a ti y' boohe, injino maŋ maaladí wenda soo toŋ y'a ki botte ye.

²² Wo d'e aame i iido wede toogo ti yode wo yi y' jiire maŋ, aryagi doŋ pay yi zaapu addí geŋ y'a-t'oobe, wo suldí doŋ pay y'a siki y'an di dokkida a d'wo.

²³ Wede yoŋ ki nuuno ye'ŋ, yoŋ aduzó, wo wede y'a ki n' noogiyó ki tussiyó ye'ŋ, yoŋ yi teepiyó ki teepiyó.»

Kama ki siitan ki tukki wedusu

(Matiye 12.43-45)

²⁴ «Aame siitan ti tukki wedusu ti t'ad'fiya maŋ, ti d'engilso k'adda balda dehuu k'ume wede t'a lekkey, wo ti ki d'ooniyo ye. Injino ti rootiyo adda k'addutú, ti d'eesiyo: “Ni-kime k'adda bindó ere an di n'ilmo.”

²⁵ Wo a kamatú gette, t'iide'ŋ ti-t'uuney biino rookiyo kamileŋ wo suldutú okkime beehiye.

²⁶ Injino maŋ ti di kama k'adda balda, t'a waaku siitandani ti doolo sarat bundidí a jiire tode sey. An di-kama kaŋ soo, an t'ettiyo adda biino gettiyo, i-t'isiyo boozan. Injino yo wede geŋ, lekkiyadi ere k'ita i-t'isiyo ooŋe i ceeriyo ere ki poone.»

Uŋsuwo ere a jiire

²⁷ Aame Isa yi rootiyto injino geŋ, i d'ede erewo soo injino ti diine doŋ duuru, ti di ruute ti golla awwa, t'ede: «Uŋsuwo a erewo ere t'a ki zirke adda k'addutú wo k'a uude ufutú.»

²⁸ Wo yoŋ yi di ruute, y'ede: «Wo uŋsuwo a jiire a kane doŋ ollige ono Raa wo an di sooru eego.»

Tondiyo ki munda k'armika

(Matiye 12.38-42)

²⁹ Kane doŋ duuru an d'ettiyo k'ume k'Isa. Aame an t'ugiyé maŋ, y'a iise rootiyo, y'ede: «Ita d'wo doŋ ankeŋŋo eŋ, kane doŋ ulpi, an tondiyo

munda k'armika a kize Raa yi n'igibo. Wo armika ti doolo Raa y'an k'isa ye, daa ki armika ere Raa y'ize ti kaaga a nebi Zonas ye mañ.

³⁰ Kun suune Zonas y'a guune munda wede Raa y'an di gize a donj geeger Ninib*. Geñ injkino nuñ wede an n'ehe aa ulo wede enj, n'a koono munda wede Raa y'an kiza a donj ankenno kay.

³¹ A onniyo ere Raa yi dekkka booro gette, mohita ere ti siido ki kese dandi† t'a ooziga ki tukki duwo donj ankenno, wo t'an di roota: "Kune'ñ booro t'unni ziida." Ti roota injkino kono tod' t'iizigo ti siidiyagi donj dokki t'ita Raa kono t'a olliga suuniyo k'ono ere ki Salamonj, wo a enno i d'ede wede ede y'a jiire Salamonj sey.

³² A onniyo ere Raa yi dekkka booro gette, donj geeger ki Ninib an d'ooziga ki tukki duwo donj ankenno, wo an di roota: "Kune'ñ booro t'unni ziida." An roota injkino kono aame donj geeger ki Ninib an illiga Zonas yi gizite urzi k'ono Raa mañ, an di-gime lekkiyadanj. Wo a enno i d'ede wede ede y'a jiire Zonas sey.»

Eda kane toore tudde

(Matiye 5.15; Markus 4.21; Lik 8.16)

³³ «Wenda soo tonj y'a-t'oyye pitila kono yi-ti t'ombida, ise y'a-t'ossibe bogoro umbo. Ki too mañ y'a ti dodde t'awwa kono donj ette k'adda biino an di wolle toore.

³⁴ Eda kane aa pitila ki tudde. Aame edaya kane bee mañ, tudda pay tinj adda toore, wo aame edaya kane bee ye mañ, tudda pay tinj adda zimolo.

³⁵ Injkinon mañ ki koono metike kono toore wede a tudda geñ, a ki t'ise zimolo ye.

³⁶ Wo aame tudda pay adda toore daa munda ki zimolo mañ, tudda pay gettinj adda toore, geñ aakede pitila ti tooriyo tudda ti tooratú wede kereñ genno.»

Isa ti Pariziyen wo ti donj suuniyo k'oogoro

(Matiye 23.4,6-7,13,25-27,29-31,34-36)

³⁷ Aame Isa y'a ti dinge onami mañ, i d'ede wedusu soo yonj Pariziyen y'a ti y' wiike y'a oomey di yode. Isa y'a t'iide k'adda boy, wo an di-guune ombo.

³⁸ Yo Pariziyen y'a ziida giggiri aame yi wulle Isa ki poone y'a t'eese ombo'ñ, beezi yi k'upile ye aa mongidagi an ruute me.

³⁹ Injkinon mañ yo Galmeega yi di ruute, y'ede: «Kun ollo, kune Pariziyen! Kune'ñ kulso ti bogoro kun t'opilso daaranj beehiye, wo addugunj òniyo boo ti tama k'oogire wo ti bundiko.

⁴⁰ Kune donj elkisagunj umbo, kun suune kereñ Raa wede ikkima ume ti paate geñ, ikkima ume t'adda tonj yode me.

⁴¹ Wo ki too mañ a kane donj an k'ede munda ye, kun an elo t'addugunj pay, injkino kune kun t'isa kamilenj.

⁴² Wo dabar a kune Pariziyen! Kune'ñ a urzi zakka, kun d'eliyo zakka a Raa ki ita suldi donj sunni sunni i d'eliyo unsuwo a zaami, ise puutagi donj ki zaami tonj mañ. Wo de munda wede kun d'ise ki diine a duwo, ti geyyiso ki Raa, kane geñ kun d'ooliyo a kese. Ki too mañ ki poone kane genno donj kun d'ozire eego me, wo suldi donj sunni sunni tonj kun ki'n ooli ye.

* **11:30 11.30** Kun wollo adda mattup ki Zonas 3.3-5. † **11:31 11.31** *Mohita ere ti siido ki kese dandi*: I-kaza mohita ere ti siido Seba. Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 10.1-13.

⁴³ Dabar a kune Pariziyen! Kune'η adda boydi don in di dooyiso, kun geyyiso kun koone a ume wede suna, wo a bere don duuru ton, kun geyyiso duwo an un di'n t'eesite ti ottilso.

⁴⁴ Dabar a kune! Kune'η don aakede muuziyagi daa zappu mongali, don an sooru eego daa suuniyo a urzi k'oogoro an t'isiyo ganigi a daana Raa me‡.»

⁴⁵ Wede soo ti diine don suuniyo k'oogoro yi di ruute a Isa, y'ede: «Wede dooyisadey, a onamá genj kee ki kalda kaye ti kane pây.»

⁴⁶ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Dabar a kune don suuniyo k'oogoro pây! Kune'η duwo kun di'n isiyo ki toogo an di daane urziyagi k'oogoro don ti doolo kune batum kun a ziipe t'eggun t'ekki don ki Raa, sarkiyatú ooŋe aakede kun zaapu attidi a dar. Wo a attidizan genj, kune ti yilsagun soo ton kun aa ki bottiyo ye ki noogiyadan me.

⁴⁷ Dabar a kune! Kun aabuđu muuziyagi majjandani ki nebiyagi ti kaaga, kane don mongidagun an ti'n iide.

⁴⁸ A onamgun ti suldi don kun isiyo genj, i-kaza kun iyye a naabo ere ki mongidagun g'ize te, kono kane an ti'n iide nebiyagi me, wo ankenj kune kun d'aabuđu muuziyagan.

⁴⁹ Kono kamo Raa ti suuniyo k'ono ere i d'ede gette y'a ruute, y'ede: «Nuñ n'an t'igiba nebiyagi ti don zina, don ongon ti diinayan an ti'n t'ida, don ongon an di'n dabira.»

⁵⁰ T'ume k'eesiyo duniya bini anki, an iide nebiyagi baadan, wo kono ki puuzadan gette kune duwo don ankenno Raa y'un ti'n t'ela dangay.

⁵¹ Ki poone an iide Abel, san don ti doolo bini Zakari wede an y'iide adda booro Boy Raa, a diine k'ume sedeke ti Boy Raa. Eyye, wo kun ollo n'un di rooto, kane don ankenno enj Raa yi ti'n t'ela dangay kono ki puuzadan.

⁵² Dabar a kune don suuniyo k'oogoro! Kune'η kun a-t'ippe a urzi wede i d'eliyo suuniyo ki Raa te. Kune batum kun ki sooru eego ye, wo a don i dehu an d'ozire eego kun an t'iigire.»

⁵³ Aame Isa yi t'ufde t'adda boy genno man, kane don suuniyo k'oogoro ti Pariziyen an di gulkuwe baadan ti yode, wo an di y' tundite a urzi k'ono baadan.

⁵⁴ Inkino genj kane an i ekkiyo ikka kono an t'oona munda wede butte adda k'onamí.

12

Kun koono mentikagi ti don bizan sire sire (Matiye 10.19-20,26-33)

¹ Aame genj don duuru baadan baadan an t'ugiyee, ume an d'ozire ton umbo, an t'oniyilse dugganan. Isa y'an di ruute ki poone a sanalliyagi, y'ede: «Kun koono mentikagi a orme wede ki Pariziyen, i-kaza an d'ede bize wede sire sire.

² Derec, suldi don pay ombide'η, san onniyo soo a t'oodiba ita, wo ono don pay i ki dehu duwo an k'olliga ye genj, san onniyo soo duwo an di'n olliga.

³ Kono kamo suldi don pay kun ruute a zimolo genj, san onniyo soo duwo an di'n olliga kereñ, wo munda wede kun miline a kuude bakagun adda biino appiya genj, san onniyo soo an di y' roota aa an a ti gili t'ekki biino an d'olle.»

‡ 11:44 11.44 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 5.3 wo Nombire 19.11.

Wedusu wede kun i-d'orgide

4 «Lan ziyagi ki nuṅ kun ollo, n'un di rooto: Kun an orgide ye a don in di tōwwo tudde, wo saṅ maṅ an k'aane an aa k'ise munda ti doolo sey ye.

5 Nuṅ n'un di y' kaza wedusu wede kun i-d'orgide me: Kun orgido a Raa, yode wede aame kun t'inda maṅ, i-d'ede toogo y'un di n't'ette k'adda k'uwwō. Eyye, wo kun ollo n'un di rooto, geṅ a yode kun i-d'orgide me.

6 Kun suune ooyo paat doo miṅ in t'owile ti soṅko sire kollo, wo ti diinayanṅ soo toṅ Raa i ki dandiya ye.

7 Wo soṅ ilali k'eggūṅ geṅṅo toṅ Raa yi ti'n kaza pay. Inṅkino kun orgide ye, kono kune zooyagūṅ yi jüre ooyo baadanṅ!»

Wede ono udfē ti bizī a ḍaana ḍuwo yoṅ ti Isa

8 «Kun ollo, n'un di rooto, wede tuuku yi ruuta a ḍaana ḍuwo yoṅ ki nuuno maṅ, nuṅ wede an n'ehe aa ulo wede eṅṅo toṅ, n'a rootey kay yoṅ ki nuuno a ḍaana maaleekiyagi don ki Raa me.

9 Wo de wede tuuku yi ruuta a ḍaana ḍuwo yi ki n' suune ye maṅ, nuṅ toṅ n'a rootey ni ki y' suune ye kay, a ḍaana maaleekiyagi don ki Raa me.

10 Wede tuuku yi ruuta munda ulsu a tukki nuṅ wede an n'ehe aa ulo wede eṅṅo maṅ, a oldikadi gette Raa yi-t'isa tambobino. Wo de wede tuuku i kaldita Unde Kamileṅ maṅ, a oldikadi gette Raa yi-k'isa tambobino ye.

11 Aame an un di n't'iidey k'ume don booro adda boydi don in di dooyiso, ise ki ḍaana don deero, ise ki ḍaana mozagi toṅ maṅ, ulbugūṅ un t'oofey ye a maana k'ono don kun d'oofibey eggūṅ, ise a munda wede kun di rootey me.

12 A ume geṅ miṅ Unde Kamileṅ t'un di n' dooyey a munda wede kun di rootey me.»

Ono ombide a tukki wede laale elkisadi umbo

13 I d'ede wedusu ti diine don duuru yi di ruute a Isa, y'ede: «Wede dooyiso, ki rooto a leemado y'ay ti dokkidi laale ki meegey wede y'ay iili me.»

14 A wede geṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Wee wee i ni ziipe wede dekkiyo booro a sulduṅ, ise wede dokkide laalagūṅ me?»

15 Saṅ maṅ y'an di ruute a don pay, y'ede: «Kun koonā mentikagi, kun okkibe a suldi pay ye, kono lekkiyo wedusu ere ki kotto gette t'ettiyo t'urzi suldi don ki laale ye, ise yoṅ laalayā baadanṅ toṅ maṅ.»

16 Inṅkino maṅ y'an d'iide taaya t'urzi k'ono ombide, y'ede: «I d'ede wedusu ki laale, i-d'ede dombi majjandani yi-darniyta.

17 Yo yi rootiyo t'adda k'addi, y'ede: “Nuṅ geṅ n'aase mummino, n'a obita mudizo a ume too me, ume oo k'ede ye me?”

18 Saṅ y'a ruute sey, y'ede: “Eṅṅo munda wede n'aasa me, giiyagō eṅ n'a-kossita, n'an aabida ti doolo deero, mudizo pay ni-t'obita adda wo suldi don ti doolo toṅ maṅ.

19 Saṅ ni di roota a tuddō batum: hay nuṅ geṅ me, eṅṅo suldi kaca kaca k'ozzinagi baadanṅ, n'a-puuka, n'a ooma, n'a siba wo n'aasa unṅsuwo.”

20 Wo Raa yi di ruute, y'ede: “Kee wede elkisadi umbo, a diddo ettiyo batum nuṅ undā ni t'amba, wo geṅ suldi don pay k'ukume aaye?”

21 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Geṅ aasa inṅkino ki wede y'okumso laale a yode batum, wo yi k'okumso laale ki suldi Raa ye me.»

*Zaapu k'adde a Raa
(Matiye 6.25-33)*

²² Man̄ Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Geŋ kono k'in̄kino n'un di rooto: Kune a lekkiyaguŋ ulbuguŋ un t'oofo ye a urzi k'ombo, ise a urzi k'ossiyo ere ki tudduguŋ toŋ maŋ.

²³ Ki kotto lekkiyaguŋ ere kun lekkiyo ette ti jiire ombó, wo tudduguŋ ti jiire ossiyo.

²⁴ Kun wollo gaagagi, an ki korso ye, an k'aydu ye, an k'ede giyiagi ye wo ume ti doolo k'obite k'ombadan̄ ye, wo Raa yi di'n mod'fiyo. Wo kune'ŋ ki kotto kun i jiire embi taŋ baadan̄!

²⁵ Wee wee ti diinaguŋ, ti ulbe k'oodiyo wede i-d'ede geŋ, y'aane y'a d'aagila ti kedise soo onniytagi d'oj ki lekkiyadi a duniya ette?

²⁶ Aame a suldi d'oj bo-boolon d'anj̄al toŋ kun k'aane ye maŋ, de ki moo me kune ulbuguŋ un d'oodiyo a suldi d'oj pay ti doolo a urzi lekkiyaguŋ me?

²⁷ Kun wollo bobbo soole, ti d'ohire, ti ki naabiya ye, ti k'isiyo kallagi ye. Wo kun ollo, n'un di rooto: Mozigo Salamoŋ toŋ ti laale wede pay i-d'ede geŋ, yi k'usse ye kalle wede majjaane aakede bobbo soole soo toŋ maŋ.

²⁸ In̄kino Raa yi-ti y'ossiyo soole wede adda balda an̄ki kuti kutin̄, wo soggo an t'oggiyo adda k'uwwó mendí. Geŋ taŋ miibi a ceere Raa y'un di'n osse kune batum me! Ki kotto kune zaapu k'adduguŋ a Raa baata!

²⁹ Wo kune ulbuguŋ un ki t'oofo daayum a urzi dehutu k'ombo ti sobo ye.

³⁰ Suldi pay geŋ, daayum i'ni dehutu kane d'oj pay adda duniya i ki suune Raa soo d'anj̄al ye geŋŋo. Wo Meeguguŋ Raa, yoŋ yi suune suldi geŋ kun i dehu a urzi lekkiyaguŋ me.

³¹ Ki too maŋ kun deho ki poone Moziko Raa, wo saŋ suldi geŋ y'un di'n t'ela kay.»

Laale wede a kandaane
(Matiye 6.19-21)

³² «Kune aakede tordó moode ere baata toŋ maŋ, kun orgide ye! Derec, Meeguguŋ Raa yi wulle maŋ beehiye Mozikadi y'un di-t'ele me.

³³ Suldufuŋ d'oj un d'ede kun t'owilto, wo sonko kun an di dokko a d'oj an k'ede munda ye. Kun soko zaafa ere i ki ruumiyo ye wo ti laale wede i ki dagga ye a kandaane, a ummey wede k'oogire yi k'aana yi ki botta ye, a ummey amma toŋ ti ki ti y' latta ye.

³⁴ Derec, a ume wede laalaguŋ yi lekkiyo geŋ, adduguŋ toŋ an̄geŋŋo.»

Doŋ naabo i lekkiyo zeere
(Matiye 24.43-51)

³⁵ «Kun ti ketto toonuguŋ a munda wede kun ise, wo pintilaguŋ oyyisito.

³⁶ Kun lekko aakede d'oj naabo d'oj an delliyo kama ki goolayan̄ ti tarnaape seedu, kono saŋ aame y'iina wo yi guppa biza maŋ, kesiko an i-di t'ihina.

³⁷ Un̄suwo a d'oj naabo geŋŋo, d'oj goolayan̄ a kamadi yi'ni t'oona kane zeere. Derec in̄kino wo n'un di rooto: Yoŋ yi-t'ossa suldi naabo, y'a ti'n koono d'oj naabadí me, wo aame geŋ yoŋ y'an t'ela ombó.

³⁸ Aame yi-kimo a diddo meeda ise ki biza soohe toŋ maŋ, yi'n uuna kane zeere maŋ, geŋ un̄suwo a kane.

³⁹ Ono eŋ kun ollo koduwo: Aame wede boy geŋ yi suune peedo ere wede k'oogire y'etto maŋ, yi k'ooli wede k'oogire yi-ki t'ette k'adda boozí ye.

⁴⁰ Kune toŋ maŋ kun koono mentikagi, kono nuŋ wede an n'ehe aa uló wede eŋ, n'etto a peedo ere tuuku kun ki ti suune ye.»

Wede naabo i seedfu zakidfi a naabadi

⁴¹ Injino man Piyer y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nun, ono ombide ki'ni rootiyo enj a kaye danjal kunun, a duwo pay ko?»

⁴² Man Galmeegea yi di ruute, y'ede: «Injino man wede yeeriyo wede i seedfu zakidfi a naabadi wo i-d'ede elkiyo gen, a yode genno galmeegei yi oola attidfi pay ki don naabadi onjon me, kono y'an t'ela ombadan aame peedo t'iida man.

⁴³ Unsuwo a wede naabo gen me, aame galmeegei a kamadi yi y'uuna y'isiyo naabo gettiyo man.

⁴⁴ Derec injino wo n'un di rooto: Wede injino gen galmeegei yi di t'ela attidfi ki suldfizi pay a beezi.

⁴⁵ Wo de aakede wede naabo gen y'ilka adda k'addi, y'iisa: "Galmeege o enj yi t'usso", wo yi t'iida taazu don naabo ti doolo kuuli wo erayi, yi t'ussa a ombo ti sobito i jiira eedi.

⁴⁶ Aame gen galmeegei y'a aana a onniyo ere wede naabo gen yi k'elkiyo ye, wo a peedo ere yi ki ti suune ye. Galmeegei yi di t'ela dangay ere zakidfi wo yi-t'ela aggadfi aa ki don i ki zaapu addan a Raa ye.

⁴⁷ Wede naabo wede i suune munda wede galmeegei yi dehu, wo y'a ki t'ikkima tuddi y'a ki t'ize ye naabo ere aa galmeegei yi dehu te man, yon gen y'a t'oona kossiyo baadan.

⁴⁸ Wo wede naabo wede yi ki y' suune ye munda wede galmeegei yi dehu me, wo yi t'ize naabo ere y'a t'oone kossiyo man, kossiyadi t'aase baata. A wede suldfi baadan an i ele a beezi gen, an tonda baadan kay, wo a wede an ziipe addan baadan gen, an tonda baadan sey a ceera.»

Isa y'iido ki moo me?

⁴⁹ «Nun n'iido n'a-t'oyye uwwa a duniya te, wo ankenno enj ni dehu t'adde soo, tod' ti ziidfa baa.

⁵⁰ Nun n'a adfa t'urzi dabar aakede an ni suyyiso batem, nun biza k'ulbo i zehiso wo a zehita bini dangiya ki suyyiso batem gettiyo.

⁵¹ Kune kun elkiyo nun n'iido n'un t'ela toose adda duniya ko? Aha, wo n'un di rooto, kono nuuno gen duwo tuddan an ti-t'ahinta.

⁵² Ti anki enj don adda boozan kane paat man, tuddan an ti-t'ahinta, don ado ki tukki don sire, wo don sire ki tukki don ado.

⁵³ Meege y'a t'ahina ti tukkulifi wo ulo ti tukki meegi, meede t'a t'ahina ti tukkututu wo uoto ti tukki mettufi, ande t'a t'ahina ti tukkere kulutufi wo ere kulutufi ti tukk'andutufi.»

*Suuniyo k'ita suldfi don i-kaza munda wede aana
(Matiye 16.2-3)*

⁵⁴ Isa y'a ruute sey a don duuru, y'ede: «Aame kun wolliiyo dondirso ti koliiyo ti kese peedo k'ooriyo man, a kaamiki kun d'eesiyo: "Mizzi yi koppa", wo gen ki kotto i-t'isiyo.

⁵⁵ Wo aame kun owwiyo maaye yi baahu ti kese ki dandfi man, kun d'eesiyo: "Ume anki y'isa wehini", wo gen ki kotto i-t'isiyo*.

⁵⁶ Kune don bizigun sire sire, kun d'aaniya kun di suuniyo ita suldfi don kun wolliiyo t'edagun isiyo a siidfo wo a kandaane me, wo de ki moo me ita suldfi don Raa y'isiyo ankenno kun ki'n suuniyo ye me?»

* 12:55 12.55 Di kane Yawudiyagi an wolliiyo dondirso ti koliiyo ti kese peedo k'ooriyo man, an d'eesiyo mizzi yi koppa. Wo aame an owwiyo maaye yi baahu ti kese ki dandfi man, an d'eesiyo ume anki y'iisa wehini, gen a di kine injino ye.

*Tôwwo k'ono ti aduzá
(Matiye 5.25-26)*

⁵⁷ «De ki moo me munda wede ki diine kune batum kun d'ise, kun ki y' suuniyo ye me?»

⁵⁸ Aame ti lemadá un ede ono, wo kune a urzi kun ette k'ume wede booro botto geŋ, ti yode ono kun ti'n ôodo. Para maŋ y'a-da t'iida k'ume wede booro maŋ, wede booro y'an gi di t'eley a bey k'asigiryagi, wo kane an ki ti t'eley dangay.

⁵⁹ Ki kotto n'a di rooto, t'ume geŋ ki ki t'adda ye, daa ki munda wede an dehu k'an ki y'ela pay ye maŋ, tammiyagi doŋ suŋŋi suŋŋi toŋ an a-k'oola ye.»

13

I dehu kun di-kime lekkiyagun

¹ Aame geŋ i d'iido d'uwu an i-t'iide taaya a Isa, mummino Pilat y'ele urzi doŋ miibi ti siido Galile an di'n iide, aame an isiyo sedeke a Raa geŋ me.

² Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Kune kun elkiyo aame kane doŋ ti siido Galile an ti'n iide inŋino geŋ, i-kaza kane doŋ k'oldiko a jiire doŋ ti siido Galile ti doolo pay ko?»

³ N'un di rooto aha, wo aame kun ki ti gima lekkiyagun ye maŋ, kune toŋ kun di-t'inda pay aa kane.

⁴ Wo kane doŋ koomat makumu gessire boy wede sohuru ki Silowe y'an di ti'n ruuge an t'inda geŋ, kun elkiyo kane doŋ k'oldiko a jiire doŋ ki geeger Zeruzalem ti doolo pay ko?»

⁵ N'un di rooto aha, wo aame kun ki ti gima lekkiyagun ye maŋ, kune toŋ kun di-t'inda pay inŋino kay.»

Ono ombide a tukk'undumu daa k'inŋizi

⁶ Saŋ maŋ Isa y'an di ruute ono ombide enno, y'ede: «I d'ede wedusu yi d'iite undumu sundi pigiye adda doome k'inda biŋ. Onniyo soo yo wede geŋ y'a iido yi dehu yi rakke inŋizi, miŋ umbo yi ki d'uune ye.

⁷ Inŋino maŋ yi di ruute a wede naabadi, y'ede: “Ki wollo, pigiye en iide ozzine ado ni d'ettiyo d'ettiyo ni rakke inŋizi miŋ ni k'ooniyo ye. Inŋino ki ti y' dekho, yi t'ambu ume ki bita.”

⁸ Wo wede naabo yi di'n gime onami, y'ede: “Galmee'ki nun, ki y'oolo y'a-t'ozzine sey k'anŋi me, siido itadi n'a-t'ottiba a t'isa d'olgitte, maŋ n'a d'obita iizi.

⁹ Geŋ inŋino ozzine ki daana en koo yi t'eha maŋ, umbo pi maŋ k'a ti y' dekká kollo.”»

Eliyo beeko a erewo a onniyo ere ki puukiyo

¹⁰ Onniyo soo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, Isa yi dooyiso d'uwu adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso.

¹¹ A ume geŋ i d'ede erewo, siitan ti ziida diine dartú i-d'ede ozzine koomat makumu gessire, ti lekkiyo ottilso ume t'a t'ohira d'elele umbo.

¹² Aame Isa yi ti wulle maŋ, y'a ti wiike wo yi di ruute, y'ede: «Erewo no, koŋ te kettiyo ye baa, m'uune bee ti eenizi me.»

¹³ Yoŋ yi di ziipe beezí a tuddutú, a kaamiki t'a t'ihira d'elele wo t'a iise tamma Raa.

¹⁴ Wo yo goole boy geŋ yi-ti gulkuwe a beeko ere Isa yi ele a erewo a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi gette. Inŋino y'a t'ihina bizi wo y'an di

ruute a donj duuru, y'ede: «Adda suuk i d'ede onniyo zoot ere ki naabo te. Kune kun dehu beeko manj, kun d'etto adda k'onniytagi geṅṅo, a onniyo ere ki puukiyadij ye.»

¹⁵ Manj Galmeeḡa yi di'n gime onamí, y'ede: «Kune donj biziguṅ sire sire, a onniytagi donj ki puukiyadij wede tuuku tonj yi-t'eeziyo ti kuulaye'ṅ burizí koo, ise buurizí koo manj, kun an t'eliyo ahu dee me?»

¹⁶ Erewo ette tod'te ti biza bumbú k'Ibirayim, Meeda siitandani ti ti-gitte i-d'ede ozzine koomat makumu gessire, geṅ i k'ise ye ko a onniyo ere ki puukiyadij kino, ni di t'eeze sibatú me?»

¹⁷ A rootiyo k'Isa gette, kane pay donj k'olmidayí an ziidfa sukiyagi, wo kane pay donj duuru geṅ ulbanj unjse a suldí donj pay y'isiyto i ceeriyo eego geṅ me.

*Ono ombid'e ekk'ulo k'undumu sundí mutard
(Matiye 13.31-32; Markus 4.30-32)*

¹⁸ Manj Isa y'a ruute, y'ede: «Moziko Raa tod' ti deeyiso tonj aa moo me? N'a t'eeze tod'te aa moo me?»

¹⁹ Tod' ti deeyiso aa uló k'undumu soo sundí mutard wedusu y'a t'umbe y'a-giira adda jineene. Saṅ a t'udde, a t'ize undumu wo embi an d'appiyta boydi ekki laydayi.»

*Ono ombid'e a tukk'orme
(Matiye 13.33)*

²⁰ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Moziko Raa n'a t'eeze tod'te aa moo me?»

²¹ Tod' ti deeyiso aa orme erewo ti-sokiyo boolonj, t'a-t'ofe a moonó baadanj lootiyo, wo saṅ orme geṅ moonó yi-ti t'oozige pay.»

Biza bumbú wede peryeye

²² Aame Isa y'ambe ki Zeruzalem geṅ, yi d'ettiyo geeger ti geeger, ille ti ille, yi dooyiso d'uwó.

²³ Manj i d'ede wedusu y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nuṅ, de geṅ Raa yi d'utta d'uwó boolonj danjal ko?» Injino Isa y'an di ruute a donj duuru, y'ede:

²⁴ «Kun ollo, n'un di rooto, kun elo gotono kun t'odo ti biza peryeye. Derec, donj baadanj an deha an t'ette ti biza geṅṅo wo an ki d'aana ettiyo ye.

²⁵ Saṅ onniyo t'aana ere wede boy y'a t'ooziga wo biza y'a di-t'ippa ti kerle, manj kune kun d'oopá ti paate. Aame geṅ kun t'eesa koppiyo a biza bumbú, wo kun di roota: "Galmeegey, k'ay t'ohon!" Wo yonj y'un ti'n kima onamgunj, y'a t'eesa: "N'un ki'n suune ye kune ti tunda me."

²⁶ Injino manj kun di roota kun t'eesa: "Kaye ay d'iimito, ay d'iibito ti kee kanj soo, k'a duuyite a urziyagi ki geegirzey pây."

²⁷ Wo yonj y'un di roota sey: "N'un ki'n suune ye kune ti tunda me. Kun ti ledfo dokki ti tuddó me, kune donj pay isiyo suldí donj ki diine ye."

²⁸ Wo aame kun wulley Ibirayim, Isaaka wo Yakup ti nebiyagi pay adda Moziko Raa, wo kune an un ti'n zibbey ti paate manj, a ume geṅ kun d'illitey móolo wo kun d'aadimey sina.

²⁹ Wo i d'etto d'uwó sey ti kese peedfo ti koliyo, ti kese peedfo k'ooriyo, ti kese k'awwa wo ti kese dandí, an di-kooney an d'oomey kanj soo adda Moziko Raa.

³⁰ Injino manj donj onjo ankeṅṅo kane k'íta, saṅ an t'isa donj ki biza, wo donj onjo ankeṅṅo kane ki biza, saṅ an t'isa donj k'íta.»

*Ono k'Isa a tukki Zeruzalem
(Matiye 23.37-39)*

³¹ Aame Isa y'a ti d'inge ti dooyiso man, i d'ede don miibi ti diine Pariziyen, an aa d'iide sirpa k'Isa wo an i-di ruute, an'de: «Kee t'enj ki t'oozo k'engilo k'ume doolo, kono mozigo Erod yi dehu towwadá.»

³² Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun'do kun i-ti rootoy a yo wede metike aa boo yi ti daggiya duwo gen, kun'de: "Isa y'ede anki ti soggo yon y'a limmiti siitandani wo y'a t'ele beeko a don k'eeni, wo a onniyo ere k'aduwe man, naabadí y'a-ti danja."»

³³ Wo ni roote enj a kune: i dehu anki, soggo wo sonjo kino gen, n'a engila ki daanadó, ki too man derec nebi y'a t'inda a Zeruzalem, a ume doolo ye.

³⁴ Wayya kune don Zeruzalem no, wayya kune don Zeruzalem no! Kune don i towwito nebiyagi, wo don Raa y'un akkisa kun ti'n kakkisa ti mongali kun ti'n towwo. Nunj tan baadan n'a dihe n'un ti'n tusse aa oso ti tussiyoy inñitú adda kambartú, wo de kun ki dihe ye.

³⁵ Injino man boygunj Raa y'un di y'oola. Wo kun ollo n'un di rooto, nunj kun ki n' wolla ye baa, bini a t'ida onniyo ere kun di roota: "Beeko Raa ti koono a ekki wede ettiyo ti suma Galmeege Raa*."»

14

Eliyo beeko a wede k'eeni

¹ Onniyo soo ere ki puukiyo Yawudiyagi man, Isa y'a t'iide ombo di wede soo ti diine deero Pariziyen. Kane don a sirpa gen, ersadan a tukk'Isa tak.

² Aame gen i d'ede wedusu tuddi t'iiziga, y'a t'ihira a daana yode.

³ Isa y'a t'ihina bizi, y'a tunde kane don suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, y'ede: «To oogiradinj tin urzi t'ele kunun, ti k'ele ye ko, k'eliyo beeko a wedusu a onniyo ere ki puukiyadinj te?»

⁴ Wo a onamí gen kane an d'inniga deddek. Injino man wede genj Isa y'a yi butte, yi-d'ele beeko wo y'a-y'igibe ki boozí.

⁵ Sanj y'an di ruute, y'ede: «Ti diinagun enj wee wee, aame i-d'ede ulo ise buru yi t'iire adda k'osso a onniyo ere ki puukiyadinj man, y'a k'ette, t'adda k'osso y'a ki y'adde ye me? Eyye, kesiko y'a-t'adde!»

⁶ Wo a onamí gen, kane an di roote munda an ki suune ye.

Beeriyo k'ume konso adda tarnaape

⁷ Isa yi wulle'n don an'ni waaku k'ombo'n, an beeriyo omagi konsito don majjandani. Injino y'an di ruute a kane pay gen t'ono ombide enno, y'ede:

⁸ «Aame wenda yi ki wiike a tarnaape ki seedu man, k'etta ki koono ume wede suma a jiiire ye. Koo ise an wiiko wede goole i jiiire kee y'a-koono man,

⁹ wo wede unni wiike kee ti yode gen, y'a etto y'a di roota, y'a t'eesa: "Ume enj ki t'oozo, ki oolo a yode enno." Injino k'a t'ooziga ti sukiyagi, k'etta k'a-kooney a ume k'ita.

¹⁰ Ki too man an ki wiiko gen, k'odo ki-koonoy a ume k'ita, injino aame wede i ki wiiko y'iina man, yon y'a di roota, y'a t'eesa: "Lanje ki nunj, kee ki t'oozigi, ki-koono a ume ki daana a ise majjaane kino." Injino man a kee a di t'isa suma a daana kane don pay ooma ti kee kanj soo genj me.

* 13:35 13.35 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.26.

11 Derec, wede tuuku tuddí yi ti-koliyo maŋ, Raa y'a y'isa ñeŋku, wo wede tuddí yi ti-t'isiyo ñeŋko maŋ, Raa y'a y'isa goole.»

Waaku doŋ an k'ede munda ye

12 Isa yi di ruute sey a wede i y' wiike geŋ, y'ede: «Aame ki dehu ki waake duwo an d'oomi di kee, ise a peedo t'ize diine, ise a peedo t'ette k'ooriyo toŋ maŋ, ki waake lanziyagá ye, zembadá ye, taasiyagá ye wo doŋ bey a ita waayadá ye, kono kane geŋno toŋ saŋ an gi di waaka kay, inŋkino ombadá aakede an a-ti gime.

13 Wo ki too maŋ, aame ki waake duwo a tarnaape di kee maŋ, ki waako doŋ an k'ede munda ye, doŋ kesiyagaŋ soo soo, doŋ jekese wo doŋ koŋzayi.

14 Geŋ kee ulbá aasa uŋse, kono kane an k'ede munda an a-ki ti y' kima ye. Inŋkino a di ti y' kima Raa, a onniyo ere doŋ ki diine a daanadí an ti bilda maŋ.»

Ono ombife a tukki tarnaape goole

(Matiye 22.1-10)

15 Wede soo ti diine doŋ an ti guune ombó, y'illiga ono doŋ Isa yi ruute geŋno maŋ, yi di ruute, y'ede: «Uŋsuwo a wede i kooney ombó adda Moziko Raa.»

16 Wo Isa yi di ruute t'ono ombife enno, y'ede: «Onniyo soo wedusu yi d'ize ombó baadan, maŋ yi wiike doŋ baadan.

17 Aame ombó ettú t'ide maŋ, wede boy y'a igibe wede naabadi kono y'an di kizo a doŋ yi'ni wiike. Wede geŋ y'iide'ŋ, y'a ruute, y'ede: “Kun'di, ombó ettú t'ide baa.”

18 Inŋkino maŋ kane doŋ pay yi wiike geŋ, wede soŋ yi-t'isiyo tambobino tambobino. Wede ki poone yi di ruute a wede naabo, y'ede: “Nuŋ ni iwila doome, i dehu n'a ette n'a ti y' wollo do. Kee k'o t'isi tambobino.”

19 Wede doolo yi di ruute, y'ede: “Nuŋ ni iwila buŋgari koomat ki naabo sire sire, wo n'ette n'a ti'n naamey. Kee k'o t'isi tambobino.”

20 Wede doolo sey yi di ruute, y'ede: “Nuŋ ankeŋno ni ziida erewo ni morbiyo, kono k'inŋkino ni k'aane ettiyo ye me.”

21 Wede naabo geŋ y'a-gime k'ume galmeegi, y'iide'ŋ yi di t'ide taaya a onaman geŋ me. Aame geŋ wede boy yi di gulkuwe wo yi di ruute a wede naabadi, y'ede: “K'okko kesiko k'omagi doŋ duwo ge lekkiyo, k'adda k'urziyagi doŋ adda geeger, ki waaki kane doŋ an k'ede munda ye, doŋ kesiyagaŋ soo soo, doŋ koŋzayi wo doŋ jekese, k'an d'an t'edi keŋno.”

22 Saŋ maŋ wede naabo geŋ y'a-gimo k'ume galmeegi, yi di ruute, y'ede: “Galmeeki nuŋ, naabo ere k'o ruute n'aase ni-t'izo, wo ume ede sey.”

23 Inŋkino maŋ wede boy yi di ruute a wede naabadi, y'ede: “K'okko sey ki urziyagi dombi, k'adda jinendani, wo doŋ ki t'ooney a daanadí geŋ, t'urzi tuuku toŋ ki ti'n waaki an t'edi k'adda boy kono boozó a ðone.

24 Geŋ kun ollo, n'un di rooto, kane doŋ ni wiike ki poone geŋ, wenda soo toŋ i k'ooma ye ombadó te.”»

Urzi daaniya k'Isa

(Matiye 16.24-28; Markus 8.34-9.1)

25 Doŋ duuru baadan an daaniya Isa, maŋ y'a-gime ki tuddan wo y'an di ruute, y'ede:

²⁶ «Aame wede yi ni daane maŋ, i dehu nuŋ y'a ni geyye a ceere meegi, meedi, eddi, inŋizi, zembadi kuuli erayi, wo tuddi batum toŋ maŋ. Para maŋ yi k'aane yi ki t'ise sanallusizo ye.

²⁷ Wede tuuku yi k'iyya y'a ki t'inda kono nuuno wo y'a ki n' daane ye maŋ, yoŋ geŋ yi k'aane yi ki t'ise sanallusizo ye.

²⁸ Inŋino aame wede ti diinaguŋ yi dehu y'a ooziga boy sohuru maŋ, ki poone y'a-koone y'a-kize soŋko ki suldi doŋ pay y'owilta, wo y'a wolle aame soŋkadi i-t'ida toŋwo boy maŋ.

²⁹ Wo de aame yi-ziipa ita danŋal wo boy y'a ki ti y'ida ye maŋ, doŋ pay i wolla geŋ an di y' t'okka maade,

³⁰ an t'eesa: "Wede eŋ yi-t'iise oozige boy miŋ naabadi y'a-ki ti diŋge ye."

³¹ Inŋino kay, aame mozigo yi dehu y'ette deyyiso mozigo bakadi wede ettiyo ti asigiryagi dupu ada sire geŋ, ki poone y'a-koone y'a wolle toogadi, aame y'aane deyyiso ti asigiryagi dupu koomat geŋno maŋ.

³² Aame yi k'aane ye maŋ, yi-t'igibe doŋ zina ki tukki mozigo bakadi ki poone yoŋ botto dokki geŋ, y'a ti y' tondo toose t'a koone diinayaŋ.»

³³ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Geŋ inŋino kay, i dehu wede tuuku ti diinaguŋ suldi doŋ pay i-d'ede'ŋ, y'an ooli. Para maŋ yi k'aane yi ki t'ise sanallusizo ye.»

Sumade doŋ daa k'unŋuwadaŋ
(Matiye 5.13; Markus 9.50)

³⁴ «Kane sumade'ŋ munda wede beehiye, wo de aame sumade unŋuwadaŋ i t'ize umbo maŋ, kaŋ mummino k'an ise unŋe sey me?»

³⁵ Kane geŋ i k'ise beehiye ki ruumiyo siido ye, ise ki guuru toŋ i k'ise ye, inŋino kane geŋ ki sebbiyo mendaŋ a disse. Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koduwo!»

15

Ono ombide a tukki damu gi digge
(Matiye 18.12-14)

¹ Doŋ seŋdu jibaaye ti doŋ k'oldiko doolo, kane pay an aa d'iide ki sirpa k'Isa kono an di y'olliga.

² Kane Pariziyen ti doŋ suuniyo k'oogoro an d'orbe sunni sunni a tukk'Isa, an'de: «Wede eŋ doŋ k'oldiko yi di'n seŋdu bey sire wo yi d'ombo ti kane.»

³ Inŋino maŋ Isa y'an d'iise toŋwo taaya t'ono ombide enno, y'ede:

⁴ «Aame wede soo ti diinaguŋ i-d'ede dambami meeda wo ere soo t'a digge maŋ, ki kotto doŋ ada gessat makumu gessat geŋ yi d'ooli adda balda, y'a-kime dehutu ki ere i digge, bini y'a ti t'oono.

⁵ Wo aame yi t'uuno maŋ, yoŋ ulbi unŋe baadaŋ, y'a t'ambo a dannayi,

⁶ y'a t'aaha boy, saŋ y'a waake laŋziyagi ti doŋ k'ita waayadi, wo y'an di roote, y'a t'eese: "Kun iso unŋuwo ti nuuno, kono nuŋ damuzo wede i digge ni y'uuno baa!"

⁷ Kun ollo, n'un di rooto, geŋ inŋino kay aasa unŋuwo baadaŋ a kane doŋ a kandaane, kono wede k'oldiko soo yi-gime ti lekkiyadi ere oldo gette. Unŋuwo ere a tukki wede soo gette, a ceera ere a tukki doŋ ada gessat makumu gessat kane ki diine wo an ti gime lekkiyadaŋ geŋno.»

Ono ombide a tukki tamma i digge

⁸ «Wo kun ollo sey, i d'ede erewo soo inĵino tammiyagutú koomat wo soo i di t'iire maŋ, geŋ ki kotto tod' t'a mod'fe pitilatú, binditú t'a rooke, t'a dehite boolo boolon bini t'a ti t'oone.

⁹ Wo aame ti t'uune maŋ, t'a waake lanziyagutú ti d'ofŋ k'ita waayatú, t'an di roote, t'a t'eese: «Kun iso unŋsuwo ti nuuno, kono nuŋ tammadó ere i digge ni t'uune baa.»

¹⁰ Kun ollo, n'un di rooto, geŋ inĵino kay aasa unŋsuwo baadan a diine maaleekiyagi d'ofŋ ki Raa, kono ki wede k'old'iko soo yi ti kama ti lekkiyadi ere oldo gette.»

Ono ombife a tukki ulo gi digge

¹¹ Isa y'a ruute sey, y'ede: «I d'ede wede soo inĵino inŋnizi kuuli sire.

¹² Onniyo soo, ulo wede neŋku yi di ruute a meegi, y'ede: “Baaba, kee k'o eli aggadó ere san ni t'oona t'adda laalayá geŋŋo.” Inĵino maŋ meegan y'an di diikida laalayá a inŋnizi sire geŋŋo.

¹³ Onniyo miibi k'ita maŋ, yo ulo wede neŋku geŋ aggadí y'a t'iwilte pay wo y'a ziida sonko, y'a ingile ki siido ere dokki. A ummey geŋ yi-t'iide adda lekkiyo ere k'arbutu, inĵino maaladí pay y'a t'irbe.

¹⁴ Aame maaladí pay yi ti d'inge maŋ, i d'ize mosogo baadan adda siido gette, wo yoŋ munda a beezi umbo.

¹⁵ Aame geŋ y'a t'iide naabo di wede soo ki d'ofŋ siido gettiyo, wo yo wede geŋ y'a y'igibe k'adda doomizi elso kinzir.

¹⁶ Ulo geŋ y'a dihe yi d'aadi inŋni boriyo d'ofŋ an sebbiso a kinzir, wo wenda soo toŋ i di t'ele umbo.

¹⁷ Inĵino maŋ a lekkiyadi gette yi d'elkiso adda k'addi, y'ede: “Dofŋ naabo meegó baadan, an d'ombo i di'n palda! Wo nuŋ a enŋo n'unto ki mosogo!

¹⁸ N'a-kima di meegó wo ni di rootey, n'a t'eese: Baaba, ni t'ize old'iko a Raa wo a kee.

¹⁹ Ni k'iide k'a ki n' wolle aa ulá ye baa, inĵino ki n'iso aa wede soo ti diine dofŋ naabadá.”

²⁰ Maŋ y'a t'iiziga, y'a-gime k'ume meegi.

Aame ulo yo dokki boolon ti boy geŋ, meegi y'a yi wulle, wo i di t'ize sommagi baadan. Y'a ukke okkimayi, y'iide'ŋ y'a yi ziida yop.

²¹ Inĵino maŋ ulo yi di ruute, y'ede: “Baaba, ni t'ize old'iko a Raa wo a kee. Ni ki t'iide k'a ki n' wolle aa ulá ye baa.”

²² Wo meegi y'an di ruute a dofŋ naabadí, y'ede: “Kesiko, kun ambi kalle wede goole majjaane a jire wo kun i-t'osso a ulo me. Kun i t'eelo kokkide a yelsadi wo zoŋdi kun i-t'osso tobiyagi.

²³ Kun soodi ulo buru wede bokkide, kun t'odo, in d'ooma wo in d'isa tarnaape,

²⁴ kono ulo nuŋ kun woliyo en, yoŋ aa y'inda wo anken aa yi bilde, yoŋ yi digge wo anken ni y'uune.” Maŋ an d'iise isiyo tarnaape.

²⁵ Aame geŋ ulo kab'adi yoŋ a doome. A kamadi ti doome geŋ, aame y'iina goppon ki boy maŋ, y'ollige tarkuuse k'otoro ti ommire.

²⁶ Maŋ yi wiike wede soo ti diine dofŋ naabo, y'a yi tunde, y'ede: “De ize moo me?”

²⁷ Wede naabo yi di ruute, y'ede: “Geŋ leemada aaho me, wo meega yi d'iide ulo buru wede bokkide, kono uli yi y'uune yi lekkiyo bee.”

28 Injino man ulo kabba yi di gulkuwe wo yi ki dehu k'adda boy yi k'ette ye. Meegi y'a t'udfo yi di y' selliyo, y'ede: "Ulo ki nun, ki t'edi k'adda boy me."

29 Wo ulu yi di'n gime ono meegi, y'ede: "K'ollo kay baaba, nun ozzinagi baadan n'a naabiya me, wo nuyyur kan soo ton ni k'ize ye a munda wede k'o rootiyo me, wo a nun gogguru soo danjal ton k'o k'eele ye, kono n'a t'ise unjuwo ti lanziyago me.

30 Wo a ula wede enno kotto man, yode wede maalada pay y'a ti diggo y'a t'irbo ti erayi, aame y'iina man a yode ki-d'iide ulu buru wede bokkide!"

31 Man meegi yi di ruute, y'ede: "Ulo ki nun, kee daayum ti nun wo suldi pay don oo d'ede ton kane ki kee.

32 Wo gen i dehu kine in d'ise tarnaape wo in d'ise unjuwo, kono leemada en yon aa y'inda wo anken aa yi bilde, yon yi digge wo anken ni y'uune."»

16

Ono ombide a tukki wede yeeriyo metike

1 San Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «I d'ede wede laale soo injino, yon i-d'ede wedusu yi di yeeriyo laalayi. Wede laale gen duwo an i d'iido ti rabila, kono wede yeeriyo yi-ti y' daggiya laalayi me.

2 Man wede laale y'a wiike wede yeeriyo wo yi di ruute, y'ede: "Kee n'illiga naabadá ere k'isiyo te, k'o t'oodi taaya a urzi naabadá, kono ki ki yeera ye baa laalayó me."

3 Injino man wede yeeriyo y'a ruute t'adda k'addi, y'ede: "Nun en n'aasa mummino, t'ume naabo yeeriyo galmeegó yi-ti'n addiya gen me? Ki derku nun toogadó umbo, wo k'ahultu a nun sukuyagi.

4 Gen ni suune munda wede n'a isa me. Injino aame t'ume naabo yeeriyo yi n'udfa man, don ede an di n' seeda di kane me."

5 Injino man kane don i zidde seeyagi ki galmeegi, y'a ti'n wiiko soo soo. Yi di ruute a wede ki poone, y'ede: "Kee ginno seezá miibi ki-t'ela a galmeegó me?"

6 Yon yi di'n gime onami, y'ede: "Bongali ada sire k'egay k'inni k'olibiyé." Wede yeeriyo yi di ruute, y'ede: "Mattup ki seezá ettiyo, kesiko ki kooná ki raanja bongali koomat."

7 San yi di ruute a wede doolo, y'ede: "Wo kee me, seezá miibi ki t'ela me?" Yon yi di'n gime onami, y'ede: "Suwal meeda pide ki game." Wede yeeriyo yi di ruute, y'ede: "Mattup ki seezá ettiyo, ki raanja suwal meeda ado."

8 Wo yo galmeega y'a y'imme wede yeeriyo wede ki diine ye gen me, kono y'ize n metinko. Injino man kane don duniya a urzi lekkiyo ere ti tuddan gette, kane mentikagi an jiiere kane don ki Raa toorayi a eedan.»

9 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Wo kun ollo, nun n'un di rooto, kun sofo lanziyagi ti laale wede kun onniyo t'urzi wede ki diine ye gen me. Injino onniyo soo yo laale gen ti beygun yi dikka man, kane lanziyagi an un di'n seedey adda boydi don duwo an di lekkey ki daayum.

10 Wede a naabo ere nenko boolon yi ti seedu zakidi gen, a naabo ere meeda ton duwo an zaape addan a yode kay. Wo wede a naabo ere nenko boolon yi ki ti seedu zakidi ye gen, a naabo ere meeda ton duwo an ki zaape addan a yode ye kay.

¹¹ Injino man, aame kune a laale wede kun ooniyo t'urzi wede ki diine ye en, kun ki y' ziiɗa zakidí ye man, Raa toŋ yi k'aane y'un ki t'ele a beygun ye laale wede ki kotto me.

¹² Wo aame a laale wede ki kune ye kun ki y' ziiɗa zakidí ye man, Raa toŋ y'un ki t'eley ye laale wede ki kune me.

¹³ Wede naabo soo toŋ umbo a aane a naabe ti galmaawi sire me, ise man soŋ y'a y'olmiɗa wo y'a-geyye soo me, wo ise man y'a di kette ti wede soo me wo soŋ y'a yi kiigira. Kun k'aane kun ki ti daane ye, urzi Raa wo urzi soŋko sirwan pay me.»

Urzi Moziko Raa

¹⁴ Aame kane Pariziyen an illiga ono ɗonj pay Isa yi ruutite geŋŋo man, an di y' koobiyto kono kane soŋko an ti geyyiso.

¹⁵ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kune a ɗaana ɗuwo kun ti t'isiyo tuddugun aa ɗonj ki diine, wo Raa addugun yi'ni suune, kono munda wede ɗuwo an yi woliyo goole geŋ, Raa yi y'azzuru a ɗaanadí me.

¹⁶ Ono ɗonj an riine ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa ti ɗonj ki nebiyagi geŋ, urzizaŋ a iide bini aaniya Zan Batis. T'ume geŋ an di kazita Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa, wo wede tuuku toŋ yi d'eliyo gotono kono yi-t'ette k'adda.

¹⁷ Wo kun ollo kofuwo, ooŋe a kandaane ti siidfo an t'engile me, wo ooŋe baadanj sey a arku raaniya soo wede neŋku a jiiire k'oogoro ette y'a dagge me.

¹⁸ Wede tuuku eddí yi ti biira wo y'a ziiɗa erewo ti doolo man, Raa yi y' woliyo yoŋ wede i moone t'ere bakadí. Wo wede yi ziiɗa erewo ere kulatú yi ti-biire man, Raa yi y' woliyo yoŋ wede i moone t'ere bakadí.»

Ono ombiɗe a tukki wede laale kane ti Lazar

¹⁹ Saŋ man Isa y'an d'iide taaya, y'ede: «I d'ede wede laale soo injino kallagi y'ossiyo ki ramica zooyatú ooŋe, daayum yi lekkiyo togos adda k'unŋuwo wo daayum yi d'isiyo ombó baadanj aa ki tarnaape, ɗuwo an d'ombó.

²⁰ I d'ede wedusu i-k'ede munda ye sundí Lazar, tuddí kundfayi risimik kanj moone a biza bumbú ki wede laale geŋŋo.

²¹ Yoŋ y'a dihe y'a oomi ombó ere i soldite t'ekki taabul ki wede laale geŋŋo toŋ umbo, wo ɗe kane gahiti toŋ an d'ettiyo an di daldutu kundfayzi.

²² Wede i-k'ede munda ye y'inda man, maaleekiyagi an t'umbe undí ki sirpa k'Ibirayim. Saŋ wede laale toŋ y'a inda, an t'ittiba.

²³ Wo kanj unde y'a t'iide k'adda diine ɗonj unto, wo a ume geŋ yi dabirsa baadanj. Man y'a umbe edayi k'awwa, y'a wulle ti dokki Ibirayim wo Lazar a sirpadí.

²⁴ Injino y'a idili, y'ede: "Ibirayim mee'ki nuŋ, k'iso adde kofuwo a nuŋ, k'agibi Lazar yi d'onko ahu a biza yilsadí, y'o di zozza a bizó, ilzó a t'orsa kono ni dabirsa baadanj adda k'uwwo ette."

²⁵ Wo Ibirayim yi di ruute, y'ede: "Ulo ki nuŋ, ki suune aame kee adda duniya lekkiyadá ki tuuze tuuziyo, wo Lazar y'uune dabar baadanj. Wo ankeŋ Raa yi ti y' zille a eŋŋo me, wo kee ki-t'iide adda dabar baadi.

²⁶ Wo soŋ i d'ede oldfe sohuru wo goole aa bulɗume a diine kune ti kaye me. Injino man ɗonj i dehu ette t'eŋŋo k'ume kune, an k'aane ye, wo ɗonj t'ume kune an dehu an d'etto k'ume kaye, an k'aane ye."

²⁷ Wede laale y'a ruute, y'ede: "Injino man mee'ki nuŋ, ki wollo sommagó k'agiba Lazar ki boy meegó,

²⁸ kono oo d'ede zemba paat, y'a ette y'an di tookey kuudan, kono kane ton an ki d'etto k'ume dabar enno ye."

²⁹ Ibirayim yi di ruute, y'ede: "Zembadá an d'ede mattup k'oogoro Muusa ti don ki nebiyagi, onaman an'n olligey."

³⁰ Wede laale yi di ruute, y'ede: "Geñ i k'iide ye Ibirayim mee'ki nun, wo aame wede ti diine don unto y'iida y'an uuney man, aame geñ an di-kimey lekkiyadan."

³¹ Wo Ibirayim yi di ruute, y'ede: "Aame mattup k'oogoro Muusa ti don ki nebiyagi, onaman an ki dihe an k'olliga ye man, ki kotto kane an k'ambe ye aame wede ti diine don unto y'a balde y'a ette ton man."

17

Urzi k'oldiko ti tambobino (Matiye 18.6-7; Markus 9.42)

¹ Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «Derec, kane suldi daayum ede don i-t'eliyo duwo adda k'oldiko me, wo de dabar a yode wede i t'eliyo bakadi adda k'oldiko.

² A wede in kino geñ, dabar ere an i di kette assa meeda a golladi an ti y' sefde adda bar gette, soodo sey ti ere yi t'ooney a daana Raa te, aame yi t'eliyo adda k'oldiko wede soo ti diine kane don tasse a urzi zaapu k'adde a nuuno man.

³ Kun koono mentikagi!

Aame leemada yi t'iza oldiko a kee man, k'odo ki y'oonoy, ki rootoy munda wede y'a ize geñ ti golla ere tasse, wo aame yi-k'illigey oldikadi yi ti zuuney yi-gimey lekkiyadi man, k'oyyo ki t'iso tambobino te.

⁴ Wo aame leemada yi t'iza oldiko a kee wo san y'a iido ki tudda, y'a t'eese: "Leema ki nun, nun oldikado ni ti zuune n'a-kime lekkiyado", in kino in kino adda k'onnu tan sarat ton man, k'oyyo ki t'iso tambobino te.»

Zaapu k'adde a Isa

⁵ Don zina Galmeega an i di ruute, an'de: «Zaapu k'adde a kee baata, k'ayni noogi t'a t'ihira.»

⁶ Galmeega y'a ruute, y'ede: «Ki kotto, aame kune zaapu k'addugun a nun t'aase nenjo aa ulo k'undumu sundi mutard ton man, kun aane kun i di roote a undumu en, kun t'eese: "T'umaya en ki-deeto ki koonoy adda bar", ki kotto y'a olliga onamgun, y'a-deete.»

Naabo ere in d'ise

⁷ «Kun ollo, aakede wede soo ti diinagun i-d'ede wede naabo yi derku ise y'elso moode koo man. Aame yi wulle wede naabo y'aahiya ti doome man, ki kotto yi-ki roote ye: "Kesiko k'okki ki-koono ombo me."

⁸ Ki too man yi di roote, y'a t'eese: "K'o isi ombo, wo kallaga k'a booyo ki-t'ossi don ti doolo, ombo k'o d'eli, k'o d'eeli sobo koore ni t'iima wo n'aa t'iiba man. San a kaabadá kee k'a ooma wo k'a siba kollo."

⁹ Wede geñ yi roota dey koduwo a wede naabadi, a naabo ere yi ruute y'aase, yi t'ize gette? Aha, yi-ki roota ye koduwo me.

¹⁰ Geñ ki kune ton in kino: Aame naabagun ere an un ruute kun ti t'ize pay man, kun rooto kun'de: "Kaye don naabo ay k'ede urzi duwo an ay ki roote koduwo ye, ay ize munda wede an ay ruute ay d'ise danjal."»

Eliyo beeko a don bitide kane koomat

11 Aame Isa yo a urzi y'ette ki Zeruzalem geŋ, y'a udfde ti diine siifo Samari kane ti Galile.

12 A ettiyadi k'adda k'ille soo inŋkino gette, doŋ bitide koomat an t'iide an a di y' t'ikkimo. Kane an t'hirte ti dokki*

13 wo an d'iise dollite, an'de: «Isa, kee wede dooyisadey, k'iso adde kofuwo a kaye.»

14 Isa y'anni wulle wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do, tuddugun kun an ti kazoy a doŋ sefeke†.» Aame an'te k'ume doŋ sefeke botto geŋ, a urzi bitidayan a nukkiŋ an t'ize kamilen.

15 Wede soo ti diinayan yi wulle y'uune bee man, y'a-gime k'ume k'Isa, yi-tamma Raa ti golla awwa.

16 Y'iide'ŋ y'a dikke a zoŋ k'Isa, y'a t'uttile zumayi a siifo, wo y'a ruute kofuwo a Isa. Wo yo wede geŋ Samariten.

17 Inŋkino Isa y'a ruute, y'ede: «Kane koomat geŋ an ki t'ize kamilen ye ko? Wo kane doŋ gessat uune bee too me?»

18 Mund'a a elke y'a-kimo y'a t'imme Raa umbo daa ki torgusu enno ye man?»

19 Man Isa yi di ruute, y'ede: «Ki t'oozo, k'engilo. Kono kee ki ziipe adda a nun geŋ, k'utte.»

Aaniya ki Moziko Raa

20 Onniyo soo kane Pariziyen an di tunde Isa, an'de: «Woogo Moziko Raa t'aana me?» Yoŋ y'an di'n gime onaman, y'ede: «Aaniya Moziko Raa, tod'te urzi wede aa munda kun gi di wolla t'ersagun ye.

21 Duwo an ki roota ye: “Kun wollo tod'te a enno!”, ise “Tod'te a ummey me!” Derec kun suuno, Moziko Raa tod'te a diinagun.»

22 Inŋkino man Isa y'an di ruute a sanalliyagi, y'ede: «San onniyo t'aana ere kun di deha kun ti n' wolle onniyo soo toŋ man, nun wede an n'ehe aa ulo wede enj me, wo umbo kun ki n' wolla ye.

23 Aame geŋ duwo an un di roota, an t'eesa: “Kun wollo yoŋ a enno!”, ise “Yoŋ a ummey!” Wo kune kun'ta ye, kun t'okkita ye.

24 Wo aa kun wolliyi mizzi y'omile bididi i-ti tooriyo kandaane pay geŋ, onniyo ki nun wede an n'ehe aa ulo wede enno toŋ, t'aasa inŋkino kay.

25 Wo de ki poone i dehu n'a dabire baadan geŋ doŋ ankenno en an di n' kiigira.

26 Munda wede ize ti kaaga a ozzinagi doŋ ki Nowe geŋ, a onniyagi doŋ ki nun wede an n'ehe aa ulo wede enno toŋ, aasa inŋkino kay.

27 Duwo an d'ombo, an sobo, an sedfu ti tuddan bini onniyo ere Nowe yi-t'iide adda tooko ere meeda a jiire. Man mizzi goole y'a guppe, ahu an t'iimi siifo, inŋkino duwo geŋ pay an t'inda adda k'ahu‡.

28 Wo soŋ munda wede ize a ozzinagi Lot geŋ a aana inŋkino kay; duwo geŋ an d'ombo, an sobo, an d'owilte, an t'owilte, an d'aatiya wo an d'ossige boydi.

29 Wo a onniyo ere Lot yi t'udfde ti geeger Sodom man, Raa ti kandaane y'a guppe ubali k'uwwo ti moonoo ki suupire, an t'iide duwo pay§.

* **17:12 17.12 An t'hirte ti dokki:** Kane doŋ bitide geŋ an t'hirte ti dokki kono di kane yawudiyagi, duwo an'ni wolliyi kane doŋ bitide geŋ doŋ kamilen ye a daana Raa me. Inŋkino man an k'ede urzi an ki d'ette ki sirpa duwo ye. Kun wollo adda mattup ki Lebitik 13.45-46.

† **17:14 17.14** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 14.2-3. ‡ **17:27 17.27** Taaya ki Nowe k'a ti t'ooone adda mattup ki Zenez 6.9-7.24. § **17:29 17.29** Taaya ki Lot k'a ti t'ooone adda mattup ki Zenez 19.24-25.

³⁰ Geŋ aasa inŋkino kay a onniyo ere nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, ni kiza tuddó geŋ me.

³¹ A onniyo gette, wede y'a ti gili yi-guune t'ekki dangayadi* wo suldizi yi ili adda maŋ, yi-d'eego sokiyo ye, yi t'ombo. Inŋkino kay wede yoŋ adda doome maŋ, yi kima ki boozí ye.

³² Kun elko a taaya k'ere Lot†.

³³ Wede yi diha boohiyo tuddí k'aggadí maŋ, y'a ti dagga, wo wede y'iila tuddí kono nuuno maŋ, y'a t'utta.

³⁴ Kun ollo, n'un di rooto, a didfo gettiyo batum d'oj sire an moone ongalzan soo, wede soo an di y'amba wo wede soŋ an di y'oola.

³⁵ Erayi sire an massu kaŋ soo, ere soo an ti t'amba wo ere soo an di t'oola.

³⁶ Kuuli sire kane adda doome soo, wede soo an di y'amba wo wede soŋ an di y'oola.»

³⁷ Inŋkino maŋ kane sanalliyagi an di y' tunde, an'de: «Galmeegey, a ume too me aasa me?» Wo yoŋ y'an di ruute, y'ede: «A ume wede nuune yi t'udiga geŋ, zumbi toŋ ti t'ogiya angeŋno.»

18

Ono ombide a tukki mandaayawa ti wede booro

¹ Isa yi dehu y'an di kize a sanalliyagi kono an di tonde Raa daayum an ki t'orme ye. Inŋkino y'an di rootiyo t'urzi k'ono ombide eŋno,

² y'ede: «Adda geeger soo i d'ede wede dekkiyo booro, yoŋ yi k'orgiso a Raa ye wo yi k'ottilso a wenda ye.

³ Wo adda geeger gette i d'ede mandaayawa soo inŋkino, ti d'ettiyo daayum ki tukki yode geŋ me, ti d'eesiyo: "Kee k'ay t'isi booradey ti wede k'olmidayó me."

⁴ Inŋkino aaze onniytagi baadan wede geŋ yi ki dehu yi-k'ise booratú ye. Wo saŋ y'a ruute adda k'addí, y'ede: "Derec, nuŋ a Raa ni-k'orgiso ye, wo a wenda soo toŋ ni-k'ottilso ye.

⁵ Wo to mandaayawa ette nuŋ ti ti n'ormiyo, inŋkino booratú ni di t'ise, para maŋ ti kodfime baadan t'o ti kossa eedó."»

⁶ Saŋ Galmeege y'a ruute sey, y'ede: «Kun ollo koduwo ono ki wede dekkiyo booro wede ki diine ye yi rootiyo.

⁷ Wo yo Raa booro ki d'oj yi biire, yi ki ti dekke ye ko aame kane an i m'olo onŋu wo didfo maŋ? Ki noogiyadan y'a-t'ósse ko?

⁸ Kun ollo, n'un di rooto, kesiko booradan y'an ti-dekke. Wo nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, aame ni-kimo geŋ, n'iido d'uwu ni-t'ooná dey ko d'oj i ziipe addan a nuŋ a siidfo me?»

Pariziyen ti wede seddu jibaaye

⁹ I d'ede d'uwu onŋon an elkiyo kane d'oj ki diine a daana Raa, wo an di koogire d'oj onŋon pay. Inŋkino maŋ Isa yi rootiyo ono ombide sey a tukki kane geŋno, y'ede:

¹⁰ «I d'ede d'oj sire inŋkino an t'iide tonduyo Raa k'adda booro Boy Raa. Kane geŋ wede soŋ Pariziyen, soŋ wede seddu jibaaye.

* **17:31 17.31 Yi-guune t'ekki dangay:** I-kaza a siidfo k'Izirayel geŋ d'uwu dangaydayzan geŋ awhizan patal kono a ume muno an a di koliyo t'eego, an di lekkiyo wo an d'isiyo naabadan.

† **17:32 17.32** Kun wollo adda mattup ki Zenez 19.26.

11 Yo Pariziyen gen y'a t'ihira yi tonduyo Raa t'adda k'addi, y'ede: "Eyye Raa ki nun, n'a di roote koduwo kono nun aa don ongo ye, kane don k'oogire, don ki diine ye, don i moonite t'erayi ise ti kuuli k'eeban, wo soñ nun aa wede sedfu jibaaye enno ye.

12 Adda suuk ni lekkiyo onniyo sire daa k'ombo, ni d'eliyo zakka a Raa ki suldzó don pay n'ooniyo me."

13 Yo wede sedfu jibaaye'n y'a t'ihira dokki, edayi k'awwa ki kandaane ton yi ki dehu yi k'ambe ye, wo y'a-t'ibi beydi a gígiri, y'a ruute, y'ede: "Eyye Raa ki nun, ki wollo sommagi ki nun wede k'oldiko enno."

14 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Kun ollo, n'un di rooto, yo wede sedfu jibaaye'n y'a aahe ki boozí, Raa y'a yi wulle yon ki diine, wo ki bakadi Raa y'a yi wulle yon ki diine ye. Derec, wede tuuku tuddi yi ti-koliyo man, Raa y'a y'isa nenku, wo de wede tuddi yi ti-t'isiyo nenko man, Raa y'a y'isa goole.»

Isa ti inni sunni
(Matiye 19.13-15; Markus 10.13-16)

15 Duwo an di ziko inni sunni a Isa kono y'an di zaape beezi a eedan. Kane sanalliyagi an wulle inkinno man, an ki dehu ye, an di'n eddisito duwo gen me.

16 Wo de Isa y'a ele urzi kono inni an i-d'ette sirpadi, wo y'a ruute, y'ede: «Kun oolo inni en an d'etto ki tuddo, kun ti'n eegire ye, kono Moziko Raa tod'te ki don i deeyiso aa kane kino.

17 Derec inkinno wo n'un di rooto: Wede tuuku Moziko Raa yi ki ti seedu aa yi seedu ulu nenku ye man, yi ki t'etta ye.»

Isa ti wede laale
(Matiye 19.16-30; Markus 10.17-31)

18 I d'ede wede inkinno i-d'ede gooliko y'a tunde Isa, y'ede: «Wede dooyisadey kee wede beehiye, n'aase moo me kono n'a t'oono lekkiyo ere ki daayum te?»

19 Isa yi di ruute, y'ede: «Ki moo me ki rootiyo nun wede beehiye me? Beehiye Raa soo danjal, wenda ti doolo umbo.

20 Kee urziyagi k'oogoro ki'ni suune don an'de: Ki moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu, ki towwo wedusu mirsi ulu, k'oogire ulu, ki rootiyo k'ono butte a tukki bakada a daana booro ulu, wo ki elo suma a meega ti meeda.»

21 Wede gen yi di'n gime onami, y'ede: «Kane gen pay ni'ni seedu t'ume nun obulso to.»

22 Aame Isa y'illiga inkinno man yi di ruute, y'ede: «Kee a ki biite munda soo sey: suldi don a-d'ede'n ki t'owiltoy pay wo sonko k'an d'eloy a don an k'ede munda ye, inkinno k'a t'oonoy laale wede ki kotto a kandaane. San k'a t'edi wo k'a ni daana.»

23 Aame wede gen y'illiga inkinno man, y'a t'ize sommagi dondon kono yon laalayi baadan.

24 Isa yi wulle wede gen yi t'ize sommagi dondon man, y'a ruute, y'ede: «Ki kotto oone baadan a don maala an t'ettye adda Moziko Raa te!

25 Derec kun suune, oone a zinzo ti-t'adde ti buldo rippile me, wo gen oone baadan a ceere sey a wede laale yi-t'ettye a Moziko Raa te.»

26 Kane don i y'ollige an di ruute, an'de: «Inkinno man, gen a utta wee wee?»

²⁷ Yo Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Munda wede duwo an k'aane ye gen, a Raa i-k'oonne ye, y'aane.»

²⁸ Man Piyer y'a ruute, y'ede: «Anken k'ollo, kaye'n suldzey pay ay d'iilo wo ay di daaniya kee.»

²⁹ Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec inkinno wo n'un di rooto: Wede tuuku yi iila boozí, ise eddí, zembadí kuuli, maawí wo inñizí kono Moziko Raa man,

³⁰ a lekkiyo ere ankenno ette kane gen y'anni t'oona baadan a ceera, wo san man adda duniya ere ki daana y'a t'ooney lekkiyo ere ki daayum.»

Ono k'Isa donj k'aduwe a urzi k'untadi ti baldiyadi

(Matiye 20.17-19; Markus 10.32-34)

³¹ Isa y'a ti'n wiike sanalliyagi kane koomat makumu sire ki sirpadi, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, in ti kili ki Zeruzalem wo a ummey suldi pay donj nebiyagi an riije a tukki nunj wede an n'ehe aa ulo wede en, a-t'etey baa.

³² Inkinno man nunj duwo an di n' t'eley a bey donj kane Yawudiyagi ye, an di n' t'okkey maade, an di n' kilditey wo an pidfitey lee a tuddó.

³³ An di n' gorpipay ti marpa, san an aa di n' t'idey, wo onniyo sire k'aduwe man, Raa y'a ti n' baldey.»

³⁴ Wo kane sanalliyagi munda soo ton an ki zuune ye, ita k'ono gette an t'ize ombide, wo an ki zuune ye munda wede Isa yi rootiyo me.

Eliyo beeko a wede koosiyo a Zeriko

(Matiye 20.29-34; Markus 10.46-52)

³⁵ Onniyo soo Isa y'iiney goppon ki geeger Zeriko man, i d'ede wedusu koosiyo yi guune a biza k'urzi wo yi d'ahultu.

³⁶ Wede gen y'illiga tarkuuse ki donj duuru engile genno man, y'anni tunde, y'ede: «De tarkuuse ki moo me?»

³⁷ Kane an i di ruute, an'de: «Gen Isa wede ti geeger Nazaret engile me.»

³⁸ Man y'a iise d'olle, y'ede: «Isa kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a nunj!»

³⁹ Kane donj i sooru ki daana an di y'eddisito kono y'a anniga, wo de yon y'a d'olle i ceeriyo ki ceeriyo, yi d'eesiyo: «Kee Wede ti biza bumbu Dawut, k'iso adde koduwo a nunj, k'iso adde koduwo a nunj!»

⁴⁰ Isa y'a t'ihira, wo y'an di ruute, y'ede: «Wede gen kun oo ti y'arkidi.» Wo aame an i-ti y'irkido man, Isa y'a yi tunde, y'ede:

⁴¹ «Kee ki dehu n'a-d'ise moo me?» Wede gen yi di'n gime onami, y'ede: «Galmeegey, ni dehu edayó a-t'ihina.»

⁴² Man Isa yi di ruute, y'ede: «Edayá a-t'ohon k'a wollo! Kono kee ki ziipe adda a nuuno gen, k'utte.»

⁴³ A kaamiki edayá a t'ihina, man y'a diine Isa, yi tamma Raa. Kane donj duuru pay an wulle inkinno man, an tamma Raa kay.

19

Isa ti Zaase

¹ Isa yi t'iide adda geeger Zeriko, wo yi-doopida y'engile ki daana.

² Man a ume gen i d'iido wedusu sundi Zaase, yon goole donj seddu jibaaye wo yon ki laale.

³ Yi dehutu urzi y'a ti y' wolle yo Isa minj wee wee, wo urzi y'a ti y' wolle umbo kono duwo baadan an i-t'iigire, yon kupili.

⁴ Injino man y'a ukke ki daana, y'iide'η y'a di gili ekk'undumu aa moote, kono Isa y'adda tin genno, y'a ti y' willa.

⁵ Aame Isa y'iiney a ume k'undumu genno man, y'a umb'e edayi k'awwa wo yi di ruute, y'ede: «Zaase, kesiko ki-dēegi, anki en i dehu n'a-dēegey a di kee.»

⁶ Kesiko t'ekk'undumu Zaase yi-ti dīigo, an d'aahe boozí wo y'a yi ziidfa Isa t'ulbe unse.

⁷ Aame duwo an wulle injino man, kane pay an d'orbite sunni sunni ti tuddan, an'de: «Kun wollo wede en, y'a dīige a di wede k'oldiko!»

⁸ Wo Zaase y'a d'iide k'ume Galmee, yi di ruute, y'ede: «Kee k'ollo Galmee'ki nun, laalayó n'a-dookida omagi sire, ume soo n'an di-dokkida ki waawiye a don an k'ede munda ye. Wo aame ni-t'umbe sonko ki wenda daa k'urzutú ton, ni-di t'ela t'a aagila tan pife.»

⁹ Injino man Isa y'a ruute a tukki Zaase, y'ede: «Anki en don boy Zaase an uune uttiyo ere ki kotto, kono yode Zaase ton ti biza bumbu k'Ibirayim*.

¹⁰ Derec, nun wede an n'ehe aa ulo wede en, n'iido'η dehutu ki don i digge adda k'oldikadan wo n'an t'ele uttiyo.»

*Ono ombide a tukki don naabo ado
(Matiye 25.14-30)*

¹¹ A kane don illiga ono gen, Isa y'an di ruute ono ombide sey kono y'iina goppon ti Zeruzalem, wo ton kane an elkiyo Moziko Raa t'aana an di willa a kaamiki genno.

¹² Injino man y'a ruute, y'ede: «I d'ede wedusu injino ti biza bumbu wede goole, y'a ingile ki siido dokki omb'o moziko, san y'a-kimo.

¹³ Ki poone y'a engile gen, yi wiike don koomat ti diine don naabadí, wo y'an d'eele a wede son tamma soo soo ki dap ere zooyatú ooñe†, wo y'an di ruute, y'ede: “Kun di naabo eego, t'aa d'aagal bini kamadó.”

¹⁴ Wo kane don siidadi an y'olmide, injino an d'igibe duwo k'itadi kono an di rootey, an t'eesey: “Kaye wede en ay ki dehu y'a k'ise mozigayey ye.”

¹⁵ Wo aame wede gen yi t'iimo moziko yi-gimo man, y'anni wiike kane don naabadí don y'an dikki sonko gette, kono y'a-wolle naabadan an aa uune t'eege moo me.

¹⁶ Wede ki poone y'a iina wo y'a ruute, y'ede: “Galmee'ki nun, ti tamma ere k'o ele gette, n'aa d'uune a iide tamma koomat ki dap.”

¹⁷ Mozigo yi di ruute, y'ede: “Gen koduwo kee wede naabo beehiye, kee a naabo ere boolon gettin k'a ti ziidfa zakidi, anken n'a-ki ti zaapo wede goole t'ekki geegiryagi koomat.”

¹⁸ Wede ki sirwe y'a iina wo y'a ruute, y'ede: “Galmee'ki nun, ti tamma ere k'o ele gette, n'aa d'uune a iide tamma paat ki dap.”

¹⁹ A yode genno ton mozigo yi di ruute, y'ede: “Kee n'a-ki ti zaapo wede goole t'ekki geegiryagi paat.”

²⁰ Wede ti doolo y'a iina, y'a ruute, y'ede: “Galmee'ki nun, ettiyo tammadá ki dap te, nun n'a-gitte a buude, n'a ziipe a teddise.

²¹ N'a orgiso kono kee wehini a naabo me, ki-t'ambu munda wede i ki ziipe kee ye, wo ki d'aydu a ume wede ki ki giira ye ton man.”

²² Man mozigo yi di ruute, y'ede: “Kee wede naabo ulsu, n'a dekke booro a eeda ti ono don uude ti biza gen me. Ki suune nun wehini a naabo me,

* 19:9 19:9 Zaase ton ti biza bumbu k'Ibirayim: I-kaza yi ziipe addi a Raa aa ki Ibirayim.

† 19:13 19.13 Ankenno tamma ki dap soo, i-kaza dupu sire.

mundfa wede i ki ziipe nuuno ye toŋ ni-t'ambu, wo ni d'aydu a ume wede ni ki giira ye maŋ.

²³ Injino ki moo me soŋkadó k'o gi di ziipe adda baŋki ye me, t'o d'aagila, a kamadó geŋ n'iido n'a-t'ambe ti jugulu."

²⁴ Maŋ y'an di ruute a kane doŋ a sirpadí geŋ, y'ede: "Tammadí ki dap te kun ti soodo, kun i elo a wede i-d'ede tamma koomat."

²⁵ Maŋ kane an di ruute, an'de: "Galmeegey, yoŋ i-d'ede baa tamma ki dap koomat te."

²⁶ Yoŋ y'a ruute, y'ede: "Kun ollo, n'un di rooto, a wede i-d'ede geŋ, an i-t'eela t'eego, wo de a wede i-k'ede ye geŋ, mundazí wede booloŋ y'elkiyo yi t'oona toŋ an i-t'amba.

²⁷ Wo doŋ kane adu ti nuŋ, an ki dihe n'a k'ise mozigayaŋ ye geŋ, kun ti'n waaki keŋŋo kun ti'n t'ída a daanadó."»

Isa y'aa t'ette ki Zeruzalem

(Matiye 21.1-11,15-17; Markus 11.1-10; Zarj 12.12-16)

²⁸ Aame Isa y'a ti ruute injino maŋ, y'an t'uugume a doŋ duuru kono y'a-kili ki Zeruzalem.

²⁹ Isa y'iiney goppon t'illiyagi sudaŋ Betpaze wo Betani, a sirpa mokkolo ere an ti waaku mokkolo k'Inda k'Olibiye. A ume geŋ yi d'igibe doŋ sire ti diine sanalliyagi,

³⁰ wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do k'adda k'ille ere a daanaguŋ gettiyo. Kun iiney, aame geŋ kun t'ooney ulo buuru kettiyo, wenda kaŋ soo toŋ yi ki gili ye. Kun t'eezi, kun o-t'arkidí.

³¹ Wo aame wenda y'unni tunday, y'iisey: "Kun ti y'eeziyo moo me?" maŋ, kun d'eesoy: "Buuru eŋ i dehu Galmeega."»

³² Kane doŋ y'an agisa'ŋ an d'ingile, an iide'ŋ an di'n uoney suldí'ŋ pay aa Isa y'an ruute.

³³ Aame an iise eeziyo k'ulo buuru maŋ, kane doŋzí an di ruute, an'de: «De kun t'eeziyo ulo buuru eŋ ki moo me?»

³⁴ Kane an an di'n gime onamaŋ, an'de: «Buuru eŋ i dehu Galmeega.»

³⁵ Maŋ ulo buuru an i-d'iide a Isa, an a-ti gikkite kallagaŋ doŋ deero a dar k'ulo buuru wo Isa an a-ti y' gili eego.

³⁶ A urzi y'ettiyo geŋ, duwo an di gikkite kallagaŋ doŋ deero, yi sooru eego‡.

³⁷ Aame y'iina goppon ti Zeruzalem a ume deegu ti mokkolo k'Inda k'Olibiye maŋ, kane sanalliyagi baadaŋ geŋ pay ulbaŋ a úune t'unusuwo, an d'iise tamma Raa ti golla awwa a suldí k'armika doŋ pay an wullite geŋ me.

³⁸ Kane an d'eesiyo:

«Beeko Raa ti koono a ekki mozigo wede ettiyo ti suma Galmeega Raa!

Toose t'a koone a kandaane wo tamma a Raa t'awwa a kandaane!»

³⁹ I d'ede Pariziyen miibi ti diine doŋ duuru, an i-di ruute a Isa, an'de: «Wede dooyisadey, sanalliyagá ki'n edfiso, an d'anniga!»

⁴⁰ Wo Isa y'an ti'n gime onamaŋ, y'ede: «Kun ollo, n'un di rooto, aame kane an inniga maŋ, moŋgali toŋ an di d'illita!»

Môolo k'Isa kono Zeruzalem

‡ 19:36 19.36 Kakkisa kallagi a urzi kono yi sooru eego geŋ, i-kaza yoŋ wede an'ni ottilso baadaŋ.

§ 19:38 19.38 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.26.

⁴¹ Aame Isa y'a t'ette ki geeger Zeruzalem wo yi ti wulle maŋ, y'a iise moolo kono tode,

⁴² y'ede: «Wayya, wayya! Kune doŋ ki Zeruzalem, nuŋ ni dihe baadaŋ kune batum, onniyo gette aŋki urzi wede kun di t'oone toose kun yi zuune maŋ! Wo de umbo, aŋkenŋo edagaŋ Raa y'un t'ippe, urzi toose kun ki y' wolle ye baa.

⁴³ Injino saŋ onniytagi an aana eggun, aame geŋ doŋ k'adugun an kilita siido a-doola geeger gette pay ki deyyisagun, an un ti'n gootika t'ume tuuku toŋ maŋ.

⁴⁴ Kane an un ti'n damba kame kamec ti boydugun pay, makkolo soo toŋ t'ekki bakatú an k'oola ye, kono kune onniyo ere Raa y'iido tuddugun, kun ki dihe kun ki di y' suune ye.»

*Isa ti doŋ suuk a booro Boy Raa
(Matiye 21.12-13; Markus 11.15-19; Zaŋ 2.13-16)*

⁴⁵ Saŋ Isa yi-t'iide a booro Boy Raa, wo y'a iise lommite doŋ isiyo suuk*.

⁴⁶ Y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Boozó eŋ y'a koono boy wede ki tondiyo Raa†." Wo de kune, kun di y'ize urmi k'ombide doŋ k'oogire‡!»

⁴⁷ Isa geŋ onniyo ti onniyo yi dooyiso duwo a booro Boy Raa. Kane deero doŋ sedeke ti doŋ suuniyo k'oogoro wo ti doŋ deero Yawudiyagi geŋ, an dehuu urzi ki tówwadí,

⁴⁸ wo de urzi an ki y'ooniyo ye, kono kane doŋ pay an ollige baadaŋ dooyisadí gette.

20

*T'urzi k'aaye Isa yi dooyiso me?
(Matiye 21.23-27; Markus 11.27-33)*

¹ Onniyo soo Isa yi dooyiso duwo wo y'an kazita Rabila Majjaanawa a booro Boy Raa. Maŋ kane deero doŋ sedeke, doŋ suuniyo k'oogoro ti doŋ i dokkiyo Yawudiyagi, an d'iido tuddi

² wo an i di ruute, an'de: «Kee k'ay ki ti rooti doo, k'isiyto suldi eŋ t'urzi k'aaye? Wo urzi eŋ a ele wee wee?»

³ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ toŋ n'un di'n tondo a munda soo. Onamó kun o ti'n kami:

⁴ Aame Zaŋ duwo y'anni zuyye batem geŋ, urzi iido ti Raa kunuŋ ti duwo ko?»

⁵ Maŋ an d'iise rootiyto ti tuddaŋ, an'de: «Aame kine in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi Raa" maŋ, yoŋ y'a roota: "Injino ki moo me kun ki d'umbe a ono Zaŋ ye me?"

⁶ Wo aame kine in ruuta: "Iido'ŋ t'urzi duwo" maŋ, doŋ duuru pay an in ti'n kakkita ti mongali ki tówwadiŋ, kono kane an zuune adda k'addaŋ Zaŋ yoŋ nebi.»

⁷ Injino maŋ Isa onamí an i-ti'n gime, an'de: «Ay ki suune ye wenda i ele urzi me.»

⁸ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ toŋ maŋ n'un ki y' roote ye kay, wede o ele urzi ni d'isiyto suldi eŋ me.»

* **19:45 19.45** Isiyo suuk adda booro Boy Raa, ki suldi doŋ k'eliyo sedeke a Raa ulu ye. Wo kane an ti diile, an oogire duwo t'urzi koliyo zooye suldi. Injino maŋ Isa y'an iise lommite. † **19:46 19.46** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 56.7. ‡ **19:46 19.46** Kun wollo adda mattup ki Zeremi 7.11.

*Ono ombide a tukki don naabo doome ulpi
(Matiye 21.33-46; Markus 12.1-12)*

⁹ Saŋ maŋ Isa y'a iise rootiyo a don duuru t'ono ombide enno, y'ede: «I d'ede wedusu inŋkino yi d'iite doome k'inda sundan biŋ, maŋ doome geŋ y'an d'ele d'uwu an di naabe saŋ yoŋ aggadí y'a t'amba. Wo yoŋ tuddi y'a inŋile torguwo, y'a ki kimo kesiko ye.

¹⁰ Aame onniyo raku t'iina maŋ, y'a igibe wede naabadí soo ki tukki don naabo doome geŋno, kono an i di t'elo aggadí ere k'inŋi biŋ an rikke te. Aame y'iiney maŋ, kane don naabo doome'ŋ wede naabadí an di y'ziida, an di y' gusse, an aa di y'igibe beezí guguba.

¹¹ Wede doome'ŋ yi d'igibe wede naabadí ti doolo, wo yode geŋno ton an di y'ziida, an di y' gusse, an a-ti y' gildite, an aa di y'igibe beezí guguba.

¹² Wo yi d'igibe wede naabadí k'aduwe sey, yode geŋno ton an i-t'eelite kundayi, wo t'adda doome an aa di y'ilmi.

¹³ Inŋkino maŋ wede doome k'inda biŋ y'a ruute t'adda k'addí, y'ede: “De n'aase mummino me? N'a t'igiba ulo ki geyyisadó, a yode geŋ koo an i otiley maŋ.”

¹⁴ Wo de aame kane don naabo doome'ŋ ulu an yi wulle maŋ, an d'iise rootiyo ti tuddan, an'de: “Enno ulu wede doome i oopa me! In y'odo kono doome eŋ in d'ooa a kiŋe.”

¹⁵ Maŋ ulu geŋ an di y'ziida, t'adda doome an di y'irkide ki toogo ki paate, wo an di y'iide.»

Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Wo ankeŋ wede doome k'inda biŋ y'an d'isa mummino?»

¹⁶ Yoŋ y'a etto, don naabo doome geŋ y'a ti'n t'ida wo doome k'inda biŋ y'an t'ela a don naabo doolo, saŋ aggadí y'a t'amba.» Aame kane d'uwu an illiga ono geŋno maŋ, an di ruute, an'de: «Aha, inŋkino geŋ i k'isa ye!»

¹⁷ Wo Isa yi di'n wolliso adda k'edayan wo y'an di ruute, y'ede: «I-kaza moo me ono don an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

“Mokkolo ere don k'oozige boy an di zidfe mentú gette,

tode gettiyo a t'ize mokkolo ere majjaanawa a jiire k'oozige boy*” te?

¹⁸ Wede tuuku y'a t'iira ekki mokkolo gettiyo maŋ, y'a-damba, wo aame mokkolo gette ti-di t'iira a wenda maŋ, t'a ti y' noŋuma.»

¹⁹ Kane deero don sedefeke ti don suuniyo k'oogoro, an di zuune kereŋ Isa yi rootiyo ono ombide geŋ ti kane me. Inŋkino maŋ an di dihe an di y' seeda aame geŋno batum, wo de an d'urgide a don duuru.

*Eliyo jibaaye a mozigo goole ki Romen
(Matiye 22.15-22; Markus 12.13-17)*

²⁰ Maŋ kane geŋ Isa an di y'iise gerdiyo. Wo an i d'igibe d'uwu an ti t'ize tuddan aa don ki diine, kane an dehu an di y' seedey t'urzi tondiso, kono aame yi ti ruuta butte maŋ, an t'oonu urzi an i-di y' t'ela a bey goole siido.

²¹ Kane an di y' tunde, an'de: «Wede dooyisadey, ay suune ono don ki rootiyo wo ti dooyisadá kane a urzizaŋ, ki'ni wolliyu d'uwu pay kaŋ soo wo ki dooyiso urzi Raa t'ono don d'erec.

²² Ankeŋ, a urzi k'oogiradiŋ miŋ jibaaye a mozigo goole ki Romen geŋ k'eliyo kunuŋ, k'eliyo ye ko?»

²³ Wo Isa metiŋkadan y'a ti zuune, wo y'an di ruute, y'ede:

* 20:17 20.17 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.22.

24 «Kun o k'eeli tamma soo n'a ki wolle dfo. Undiso ti suma ekki tamma ette k'aaye?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Ki mozigo goole ki Romej.»

25 Manj Isa y'an di ruute, y'ede: «Injino manj munda wede ki mozigo goole ki Romej yonj ki yode kun i y'elo, wo munda wede ki Raa yonj ki yode kun i y'elo.»

26 A onamí d'ofon yi rootiyto a daana d'uwu genj, an ki d'iine seeduzi ye, wo a ono d'ofon y'anni gime genj kane an ziida giggiranj wo an d'inniga deddefek.

Baldiya tinj ede ko?

(Matiye 22.23-33; Markus 12.18-27)

27 Donj miibi ti diine donj an'ni waaku sundanj Saduseyenj, an d'iide sirpa k'Isa. Kun suune kane Saduseyenj an rootiyto d'ofon i t'inda an ki ti baldya ye. Injino Isa an di y' tunde, an'de:

28 «Wede dooyisadey, Muusa yi riine ti kaaga adda mattup k'oogoro munda wede in d'ise me, y'ede: "Aame wede yi ziida erewo wo y'a inda daa magine manj, mandaayawa gette leemadi y'a ti seeda kono an t'ehe inni a suma ki wede inda genno?"»

29 Injino aakede i d'ede zemba kane sarat. Wede ki poone y'a ziida erewo wo y'a inda daa magine.

30 Wede ki sirwe y'a ti ziida wo y'a inda daa magine,

31 sajanj wede k'aduwe tonj injino. Kane sarat genj an di duude pay, wo an t'inda wenda soo tonj yi k'uune magine ye.

32 K'ita manj tode tonj t'aad'inda kay.

33 Injino manj an onniyo ere d'ofon i t'inda an ti baldya genj, ti diine kane zemba genj erewo gette t'aasa k'aaye, kono kane sarat pay genj minj kulutu me?»

34 Isa y'an di ruute, y'ede: «Kuuli ti erayi an sedfu tuddanj adda duniya ettiyo.

35 Wo de ki kane d'ofon Raa yi'ni wulle an iide ki baldiya ti diine d'ofon unto wo an di lekka a duniya ere ki daana gette, kane kuuli ti erayi an ki sedfa tuddanj ye baa.

36 Kane genj an ki t'inda ye baa, kono an t'ize aa maaleekiyagi. Kane inni Raa, kono ti unto an ti bilde.

37 Wo a urzi baldiya ki d'ofon i t'inda genj, Muusa yi ruute kereñ adda taaya ki beyga k'undumu oggiyo uwwo d'ala d'ala gette, aame genj y'a yi wiike Galmeega Raa, "Raa k'Ibirayim, k'Isaaka wo ki Yakup?"»

38 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Raa genj yonj Raa ki d'ofon unto ye, yonj Raa ki d'ofon zeere, kono a yode kane pay genj zeere.»

39 Donj suuniyo k'oogoro miibi ti diinayanj an i-di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, onamá ki ruute genj a urzizanj.»

40 An rootiyto injino kono an urgide, an di y' tondite ti doolo sey me.

Almasi yonj ulo k'aaye?

(Matiye 22.41-45; Markus 12.35-37)

41 Isa y'an di ruute, y'ede: «Mummino me d'uwu an di rootiyto Almasi Raa yi biire, y'ad'fo ti biza bumbu Dawut me?»

† 20:28 20.28 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 25.5-6. ‡ 20:37 20.37 Kun wollo adda mattup ki Egzod 3.6. § 20:38 20.38 Raa genj yonj Raa ki d'ofon unto ye, yonj Raa ki d'ofon zeere: I-kaza kane d'ofon adfo Ibirayim, Isaaka wo Yakup genj an t'inda ti kaagine ozzinagi baadanj, ki poone Raa yi di roota a Muusa botto. Aame yi rootiyto kane zeere manj, genj i-kaza baldiya ede.

⁴² Wo yode Dawut batum y'a ruute ti kaaga adda mattup ki Soom*, y'ede: "Galmeega Raa yi di ruute a Galmeegó, y'ede:

K'edi ki-koona a ammidadó kino,

⁴³ bini d'ofɔŋ k'aduzá n'an isa aa munda ki bita ti d'andí zoŋdáfá."

⁴⁴ Injino maŋ Dawut yi yi waaku Almasi "Galmeega." De geŋ mummino Almasi y'a adfo ti biza bumbu Dawut d'anjɔl me'?"

Ondirso a d'uwɔ a tukki d'ofɔŋ suuniyo k'oogoro
(Markus 12.37-40)

⁴⁵ Isa y'an di ruute a sanalliyagí a d'aana d'ofɔŋ pay i y'ollige, y'ede:

⁴⁶ «Kun koona mentikagi ti d'ofɔŋ suuniyo k'oogoro! Kane an geyyiso sooru ti kallagi deero a arga boy, wo a bere d'ofɔŋ duuru an geyyiso d'uwɔ an an di'n t'eesite ti ottilso. Adda boyd'í d'ofɔŋ in di dooyiso, an geyyiso an koone a ume wede suma, wo adda tarnaapagi a ume k'ombo toŋ, an geyyiso an koone a ume wede suma pây.

⁴⁷ Kane geŋ bey mandaydayi an t'ombo pay, wo soŋ an eesiyo tondiyo Raa maŋ ki noko nokot kono d'uwɔ an di'n wolle. Kane geŋ booradan t'a kooney wehini a ceerey.»

21

Mandaayawa i-k'ede munda ye
(Markus 12.41-44)

¹ Saŋ Isa y'a umbe edayí, maŋ yi wollyo d'ofɔŋ laale an eliyo soŋkiyagan a Raa, a ume wede an d'eliyo soŋko a booro Boy Raa.

² Wo yi wulle soŋ mandaayawa i-k'ede munda ye, tod' t'ele soŋko suŋɔni suŋɔni sire.

³ Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Derec injino wo n'un di rooto: Mandaayawa i-k'ede munda ye ette, tod' t'ele a jiire ki kane d'ofɔŋ oŋgo pay.

⁴ Derec, kane d'ofɔŋ laale pay geŋ an ele t'adda soŋko ere an uupe oopiyo, wo de tod'te k'umbatú'ŋ t'a d'ele pay soŋko ere ii guute ki lekkiyatú te.»

Ono d'ofɔŋ a urzi ruugiyo Boy Raa
(Matiye 24.1-2; Markus 13.1-2)

⁵ I d'ede d'ofɔŋ miibi an di rootiyo a tukki Boy Raa, an'de: «Yo boy eŋ, moŋgalí ti oozigayí wo ti suldí d'ofɔŋ d'uwɔ an i ele a Raa, kane pay majjandani.» Wo Isa y'a ruute, y'ede:

⁶ «Boy kun yi wollyo eŋ, saŋ onniytagi an d'aana mukkolo soo toŋ t'ekki bakatú i ki lekka ye, pay a ruuga.»

Onniytagi d'ofɔŋ etto ki dabar
(Matiye 24.3-8; Markus 13.3-8)

⁷ Injino maŋ kane an di y' tunde, an'de: «Wede dooyisadey, d'e suldí geŋ an aana woogo me? Wo moo me munda wede a kiza onniyo kino suldí geŋ an aana me?»

⁸ Isa y'an di'n gime onaman, y'ede: «Kun koona mentikagi, kun oola tuddugun a d'uwɔ an un ti'n dagga ye. Derec, i d'etto d'ofɔŋ baadan an t'ambo sundó, wede tuuku toŋ y'a t'eesa: "Nuŋ Almasi Raa yi biire!", wo soŋ "Peedo t'íide!" Kane geŋ kun'ni daana ye.

* **20:42 20.42** Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1. † **20:44 20.44** Mummino Almasi y'a adfo ti biza bumbu Dawut d'anjɔl me: Geŋ i-kaza y'etto ti sirpa Raa, ti biza bumbu Dawut d'anjɔl ye.

⁹ Kun d'olliga tarkuuse ki arka goppon, wo kun d'olliga rabila k'oozige deyyiso dokki. Aame geñ kun addira ye. I dehu suldi geñ an d'aane doo, wo aame geñ a ki t'isa kaamiki danjiya duniya ye botto.»

¹⁰ Sañ y'an di ruute, y'ede: «Doñ siido soo ti siido soo te an deyya ti tuddan, doñ mozigo soo ti mozigo soo me an deyya ti tuddan kay.

¹¹ I d'isa ñonñirsito siido ti toogo, wo adda siidiyagi baadan ton i d'isa mosogo wo endani dettiso, soñ i d'isa a kandaane suldi doñ k'a addira, wo suldi doñ k'a seeda giggirá i-kaza munda etto.

¹² Wo de ki poone suldi doñ pay eñ an d'aana geñ, kune an un di'n sefda wo an un di'n dabira. An un di'n t'etta k'ume doñ booro adda boydi doñ in di dooyiso, an un ti'n t'ela adda dangay, wo an un di'n t'etta daana mozagi wo daana doñ deero siido kono kun umbe a sundó.

¹³ Geñ un t'isa a kune urzi wede kun di roota a suldi doñ kun wulle wo kun illiga a tukki nuuno.

¹⁴ Kun zaapo addugun a ono ni roota eñ me: A munda wede kun d'oodiba eggun geñ, kun okkima tuddugun ki poone ye.

¹⁵ Aame geñ nuñ batum un t'eley ono a ceerey kun di'n rootey ti suuniyo k'ono ere doñ k'adugun an k'aane an un ki ti'n kid'dita ye, an ki rootey ono eñ butte ye.

¹⁶ Kune maawugun, zembagun, taasiyagun wo lanziyagun geñ, kane batum unni t'ela bey doñ deero, wo an ti'n t'ida doñ baadan ti diinagun me.

¹⁷ Kune doñ duniya pay an un di'n olmidá kono kun umbe a sundó,

¹⁸ wo ililso k'eggun soo ton i ki dagga ye.

¹⁹ Kun soodo zakidi bini dangu, inkinno t'urzi geñ kun t'oona lekkiyo ere ki daayum.»

Booro a tukki Zeruzalem

(Matiye 24.15-21; Markus 13.14-19)

²⁰ «Aame kun wulla geeger ki Zeruzalem asigiryagi an di ti duula man, kun suuno aame geñ onniyatú t'iide, tod'te an di damba kame kamec.

²¹ Inkinno man kane doñ adda siido Ziide an t'ombo k'ekki mongali, kane doñ adda geeger Zeruzalem an t'adfo, wo kane doñ a dombi i-duule geeger gette an etta ye k'adda geeger te.

²² Derec, onniytagi geñ an koona ki booro Raa, aame geñ a aana kono a-t'etta a ono doñ pay an riine ti kaaga adda mattup ki Raa.

²³ A onniytagi geñ aasa dabar baadan a kane erayi doñ mahuwagi ti doñ inñizar an oodiyoy! Derec, adda siido gette aasa dabar baadan, wo kulkuwo Raa t'a deega a tukki doñ siido gettiyo.

²⁴ Doñ ongo an ti'n t'ida ti kasigara, doñ ongo an ti'n sefda bulagi ki siidiyagi pay adda duniya, wo kane doñ Yawudiyagi ye, Zeruzalem an d'oniyilsa zondan bini dangu k'onniytagi doñ Raa y'an dikke.»

Kama ki yo wede an y'ehe aa ulo wede

(Matiye 24.29-31; Markus 13.24-27)

²⁵ «Kun ollo, ekki peedo, ekki tere wo ekki moldali ton, i d'isa suldi doñ a kiza munda. Adda siidiyagi pay duwo an d'addira, an di-t'ela elkiso baadan a tarkuuse wede ki bar wo ti wede ki ahu i kolzite geñ me.

²⁶ Duwo an di-t'inda k'orgiso ti elkiso a munda wede aana adda siido pay, kono suldi doñ an d'ede toogo a kandaane, Raa y'a ti'n gozziga.

²⁷ Inkinno man an di n' wolla nuñ wede an n'ehe aa ulo wede eñ, n'a aana ekki dondirso ti toogo ere pay wo ti daryika ere o d'ede.

²⁸ Aame suldi geŋ an iisa ettiyto maŋ, kun t'ôhor kaŋ ôhire, kun t'ambo eggun awwa, kono adđiyagun goppon.»

*Ono ombide a tukki tormo
(Matiye 24.32-35; Markus 13.28-31)*

²⁹ Saŋ Isa y'an di ruute ono ombide eŋŋo, y'ede: «Kun wollo tormo wo ti inda doŋ oŋgo pay.

³⁰ Aame kun wolloyo inda geŋ puutagizaŋ eesiyo roobiyo maŋ, kune batum kun suune adda k'addugun kizini yoŋ goppon.

³¹ Geŋ inokino kay, kun wulla suldi geŋ an iina maŋ, kun suuno Moziko Raa tod'te goppon.

³² Derec inokino wo n'un di rooto: Doŋ arkenŋo eŋ an ki ti t'inda pay ye, ki poone suldi pay geŋ an d'aana me.

³³ Kandaane kane ti siido an t'engila, wo kane onamó an ki t'engila ye, an di lekka ki daayum.»

Kooke a urzi metinjo

³⁴ «Kun koono mentikagi, peedagun kun ti t'engile a isiyto tarnaapagi, ti sobito wo a elkisito suldi doŋ ki lekkiyo duniya ye. Para maŋ onniyo ere Raa yi dekka booro t'aana aame kun ki ti delliyo ye.

³⁵ Tod' t'etto aakede lebido, kono t'a di t'ippa a tukki doŋ adda duniya geŋ pay.

³⁶ Kun lekko zeere, kun tondo Raa daa puukiyo. Inokino kun t'oona toogo kono kun t'alda ti suldi doŋ pay aana k'ita, wo aame nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ n'iina maŋ, n'un di'n t'oona kune kaŋ ôhire a daanadó me.»

³⁷ Isa geŋ a onnu yi-t'ettiyo dooyiso d'wo k'adda booro Boy Raa, wo a diddo maŋ yi-t'ettiyo yi d'onniyo ekki mukkolo ere an ti waaku mukkolo k'Inda k'Olibiye.

³⁸ Ti soohe walak maŋ, kane doŋ duuru an t'ettiyo an di y'ooniyo a booro Boy Raa kono an di y'olliga.

22

*Dehutu k'urzi ki tôwwo k'Isa
(Matiye 26.1-5,14-16; Markus 14.1-2,10-11)*

¹ Tarnaape wede an d'ombo mappa daa k'orme, an yi waaku Pak ki Yawudiyagi geŋ, a guute goppon.

² Aame geŋ kane deero doŋ sedefe ti doŋ suuniyo k'oogoro an dehutu urzi ki tôwwo k'Isa, wo an d'orgiso a doŋ duuru me.

Ziidas ti deero doŋ sedefe

³ Inokino Meeda siitandani ti-t'iide eedí Ziidas wede an yi waaku sundí soo Iskariyot, yoŋ wede ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire geŋ me.

⁴ Yoŋ y'a iide an di ruuto ti deero doŋ sedefe wo ti deero doŋ boohiyo Boy Raa, a urzi wede mummino y'an di y' t'ela Isa a beezaŋ me.

⁵ Kane ulbaŋ a t'ize unŋe baadaŋ wo an i di ruute an i-t'eela soŋko.

⁶ Aame geŋ Ziidas y'a iyye, maŋ y'a iise dehutu k'urzi wede kaŋ mummino y'an di y' t'ela Isa a beezaŋ wo kane doŋ duuru an ki suuna ye me.

*Dehu k'ume k'isiyo k'ombo ere ki Pak
(Matiye 26.17-19; Markus 14.12-16)*

⁷ Adda tarnaape ki Yawudiyagi wede an d'om̄bo mappa daa k'orme geṅ, onniyo t'a iina ere an di waldutu in̄ni dam̄bami an d'isiyo om̄bo ere ki Pak ki Yawudiyagi te.

⁸ In̄kino maṅ Isa y'a igibe Piyer kane ti Zaṅ, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun'do kun in isoy om̄bo tarnaapayin̄ ki Pak kono in d'ooma.»

⁹ Maṅ kane an di y' tunde, an'de: «De a too me kee ki dehu ay in d'isey om̄be te?»

¹⁰ Yoṅ y'an di'n gime onamaṅ, y'ede: «Kun ollo, aame kun aa t'et̄ey k'adda geeger, kun t'ikkimey ti wedusu yi t'eezo ahu ti diṅgile, kun di y' daanoy bini adda boy wede y'a t'et̄ey.

¹¹ Wo kun t'iidey maṅ, a wede boy kun i di rootoy, kun d'eesoy: “Wede dooyisadey yi ki tondiyoy, too te biino ere y'a ooma om̄bo tarnaapayin̄ ki Pak ti sanalliyagi me?”

¹² Wo yoṅ biino y'un di kizey tod'te dildil t'awwa t'ekki bakatú, suldi pay adda okkime. Geṅ a ume geṅno kun d'isoy om̄bo te.»

¹³ Maṅ kane an d'ingile, an iide'ṅ suldi an di'n uuney pay aakede Isa y'an ruute, in̄kino om̄bo tarnaape ki Pak an t'ize.

*Isa y'om̄bo om̄bo tarnaape ki Pak ti sanalliyagi
(Matiye 26.26-29; Markus 14.22-25; 1 Korent 11.23-26)*

¹⁴ Aame peedo t'iide maṅ, Isa y'a-guune om̄bo ti d'of̄ṅ zindí

¹⁵ wo y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ ti kaagine ni dihe t'addó pay om̄bo tarnaapayin̄ ki Pak ette n'a oomi ti kune, ki poone n'a dabira geṅ me.

¹⁶ Geṅ kun ollo, n'un di rooto, om̄bo ette ni k'ooma ye baa, bini urzutú a-t'etta kereṅ a aaniya Moziko Raa.»

¹⁷ In̄kino maṅ y'a t'um̄be kop, y'a ruute koduwo a Raa, maṅ y'ede: «Kun soodo kop eṅ, kun di dokko wede soṅ yi goomo goomo.

¹⁸ Geṅ kun ollo, n'un di rooto, n'a t'iibe ti aṅki, ki daana ni ki siba ye baa toote k'in̄ni biṅ me, bini aaniya Moziko Raa.»

¹⁹ Saṅ y'a t'um̄be mappa, y'a ruute koduwo a Raa kono k'om̄bo gette, maṅ y'a burke, y'an d'ele sanalliyagi wo y'a ruute, y'ede: «Ette tuddó ere ni t'ela kono kune, kun d'iso in̄kino kono kun d'elka a nuuno.»

²⁰ Aame an t'iimi maṅ, ki kop toṅ in̄kino, y'a t'um̄be y'an d'ele wo y'a ruute, y'ede: «Kop ti sobo adda ette, tod'te taasua ere aware Raa yi ketta ti d'wo t'urzi puuzadó, to t'oba kono kune.

²¹ Wo kun ollo, wede yi ni t'ela bey d'of̄ṅ k'olmidayó, yoṅ a eṅno, y'om̄bo ti nuṅ kaṅ soo.

²² Derec, nuṅ wede an n'ehe aa ulo wede eṅ n'a t'inda, geṅ a-t'etta a munda wede aa Raa yi dehu, wo de dabar a wede yi ni t'ela bey d'of̄ṅ k'olmidayó.»

²³ In̄kino maṅ an d'iise tondiso ti tuddaṅ, an'de: «De geṅ ti diinayin̄ wee wee aasa munda in̄kino me?»

*Wee wee goole a jiire me?
(Matiye 18.1; 20.25-28; Markus 9.34; 10.42-45)*

²⁴ Saṅ maṅ kane sanalliyagi an d'iise niikiyto baadaṅ ti tuddaṅ kono an dehu an di suune, ti diinayaṅ miṅ wee wee goole a jiire me.

²⁵ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kane mozagi siidiyagi pay an d'om̄bo t'ekki d'of̄ṅzaṅ ti toogo, wo kane d'of̄ṅ an d'ede urzi ki dokkiyo ekki d'of̄ṅzaṅ, an dehu d'wo an di'n waake “Doṅ k'isiyo beehiyko.”

²⁶ Wo ki kune inĵino ye. Ki too maŋ wede goole a jiire ti diinaguŋ y'a t'ise aa wede ɲenĵu a jiire, wo wede yi dokkiyo ɗuwo y'a t'ise aa wede naabo a ɗuwo.

²⁷ Wo a elkiyaguŋ maŋ, wede goole a jiire wee wee, wede i-guune ombo kunuŋ, wede i naabiya a yode geŋŋo ko? Kun suune, goole wede i-guune ombo. Wo kun wollo, aŋkenŋo nuŋ a diinaguŋ eŋ aa wede i naabiya a kune.

²⁸ Kune kun ziida daayum zakidi a ita nuŋ adda sulɗi ɗoŋ ooŋe o iido me.

²⁹ Wo Meegó y'o ele Moziko a nuŋ, inĵino kay nuŋ n'un di-t'ele a kune.

³⁰ Inĵino maŋ kun d'oomey kun di sibey ti nuŋ kaŋ soo adda mozikadó, wo kun di konditey ekki kaakidagi moziko, kun ɗekkey booro a tukki boha bumbiyagi koomat makumu sire ki ɗoŋ k'Izirayel.»

Tookiyo kuude ki Piyer

³¹ Galmeeega y'a ruute, y'ede: «Simo, Simo, kee k'ollo, Meeda siitandani ti tunde urzi ti Raa wo yi-d'ele, kune pay t'un ti'n tonjgile aakede an tonjilso geme.

³² Wo ɗe nuŋ n'a tunde Raa kono kee, kono zaapu k'addá a nuŋ a ki dagge ye. Wo aame ki-gimo a nuuno maŋ, zembadá k'an eelo toogo.»

³³ Maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, n'iyye n'a t'ette ti kee, ise k'adda ɗaŋgay, ise n'a t'indey tonj maŋ.»

³⁴ Isa yi di ruute, y'ede: «Piyer k'ollo, n'a di rooto, aŋki a didɗo ki poone uzu y'a kookila geŋ, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye taŋ aɗo.»

Okkime tudde ki sanalliyagi k'Isa

³⁵ Maŋ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Aame n'un igibe isiyo naabadó daa soŋko, daa k'eese wo daa tobiyagi geŋ, munda unni biito ko?» Kane an i di'n gime onami, an'de: «Munda ay ki'n biito ye.»

³⁶ Yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Wo aŋkenŋo eŋ wede i-d'ede soŋko maŋ y'a t'ambe, wede i d'ede eese tonj inĵino kay, wo wede i-k'ede kasigara ye maŋ, kallayí wede goole y'a t'owol, wo yi d'owili kasigara te.

³⁷ Geŋ kun ollo, n'un di rooto, eŋ ono ɗoŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Yoŋ an aa ti y' gize ti ɗoŋ tówwo ɗuwo kaŋ soo*." Geŋ inĵino i dehu o d'aane. Maŋ ono ɗoŋ an riŋe a tukki nuŋ geŋ, a-t'etta.»

³⁸ Kane sanalliyagi an di ruute, an'de: «Galmeegey, kasigara ede, sire ettiyo.» Yoŋ y'an di'n gime onaman, y'ede: «Geŋ iide baa.»

Tondiyo Raa ekki makkolo k'Inda k'Olibiye

(Matiye 26.36-41; Markus 14.32-38)

³⁹ Maŋ t'adda geeger Isa yi-t'ufɗe, y'a inĵile k'ekki makkolo k'Inda k'Olibiye aa yi d'isiyo daayum, wo kane sanalliyagi an di y' diine.

⁴⁰ Aame y'iiney a ume geŋŋo maŋ, yoŋ y'an di ruute, y'ede: «Kun tondo Raa kono kun ki t'oorá adda naamiya daggiya ye.»

⁴¹ Wo yoŋ y'aa liɗɗe dokki ti tuddaŋ suma wede y'a seɗɗe makkolo, maŋ y'a-dikke wo yi tondiyo Raa, y'ede:

⁴² «Meegó, ki dehu maŋ dabar ette k'o ti leɗɗo ti tuddó me, wo tonj maŋ a ki t'ise aa nuŋ ni dehu ye, wo a t'ise aa kee ki dehu.»

⁴³ Maŋ i d'iido maaleeka ti kandaane yi d'eele toogo a Isa me.

⁴⁴ Isa ulbí i-d'oodiyo baadaŋ, maŋ yi tondiyo Raa ti toogo a jiire sey, wo raŋŋadí a t'ize aa puuzo i zozziso a siidó.

* 22:37 22:37 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.12.

⁴⁵ Aame yi-tunde Raa man, y'a t'iiziga y'a-gime ki tukki sanalliyagi, y'an di'n uuney kane an udige kono an t'ize sommagi dondonj.

⁴⁶ Yonj y'an di ruute, y'ede: «Ki moo me kun moone me? Kun t'oozo wo kun tondo Raa, kono kun ki t'ooro adda naamiya daggiya ye.»

Seedu k'Isa ki tôwwadí
(Matiye 26.47-55; Markus 14.43-49)

⁴⁷ Isa onamí y'a ki ti'n dínge ye botto, aame genj kane donj duuru an t'udfo. Yode wede an yi waaku Ziidas, yonj ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire genj, y'an t'uugumo a donj duuru me. An iiney manj, y'a d'iide sirpa k'Isa y'a yi ziidfa yop kono yi-d'ise puuc a tobbisadí.

⁴⁸ Isa yi di ruute, y'ede: «Ziidas, nuñ wede an n'ehe aa ulo wede enj, k'an an n' t'ele bey donj k'olmidayó t'urzi k'isiyo puuc a tobbisadó ko?»

⁴⁹ Aame kane donj a ita k'Isa an wulle munda wede isa genno manj, an di y' tunde, an'de: «Galmeegey, ay ti'n dokko ti kasigara ko?»

⁵⁰ Manj wede soo ti diinayanj y'a-diikida wede naabo ki mozigo goole donj sedefe, kuudi a dikke.

⁵¹ Wo de Isa y'a ruute, y'ede: «Kun oolo, genj iide baa.» Injino yo y'aa butte a kuudi wede genno wo yi-d'ele bee.

⁵² Injino manj a kane deero donj sedefe, deero donj boohiyo Boy Raa wo ti donj i dokkiyo Yawudiyagi iido seedufuzi, Isa y'an di ruute, y'ede: «De ki moo me kun d'ettiyo tuddó wo tuddugunj kun t'ikkimo ti kasigaryagi wo ti dalyagi, aa nuñ wede k'oogire me?»

⁵³ Para manj nuñ minj daayum ti kune a booro Boy Raa, wo kun gi di n' ziidfa ye. Wo de ankenno ette peedagunj, peedo ere ki donj toogo adda zimolo an d'ise naabadañ.»

Piyer y'a kügira Isa
(Matiye 26.57-58; Markus 14.53-54)

⁵⁴ Manj Isa an di y' ziidfa, an ti y' dukke, an di t'iide k'adda boy ki mozigo goole donj sedefe. Wo Piyer yi di'n daaniya ti dokki.

⁵⁵ Duwo an di mudde uwwo a diine booro boy, wo Piyer y'a zunke yi kookiyo uwwo ti kane.

⁵⁶ Aame yi zunke yi kookiyo uwwo genj, i d'ede ere naabo t'a yi wulle, wo ti di y' wolliso tebenj adda k'edayi, manj t'a ruute, t'ede: «Wede enno tonj yonj ti yode kanj soo.»

⁵⁷ Wo Piyer y'a yi giigira, yi di ruute, y'ede: «Erewo no, nuñ ni ki y' suune ye.»

⁵⁸ Tanj boolonj manj i d'iido wede ti doolo, y'a yi wulle wo y'a ruute, y'ede: «Derec, kee tonj wede soo ti diine kane sanalliyagi k'Isa!» Manj Piyer yi di'n gime onamí, y'ede: «Ato, nuñ ti diine kane ye.»

⁵⁹ A likke bini manj, i d'iido wede ti doolo yi-kodfime, yi d'eesiyo: «Ki kotto wede enj yonj ti yode kanj soo, kono yonj ti siido Galile.»

⁶⁰ Manj Piyer yi di'n gime onamí, y'ede: «Aha, munda wede ki rootiyo genj a nuuno ye.» Wo a kaamiki aame y'a ti rootiyo botto genj, uzu y'a iile.

⁶¹ Galmeega y'a gilde ki tukki Piyer wo yi di y' wolliyó tebenj adda k'edayi. Injino manj Piyer y'a ilke a ono donj Galmeega yi-ruute, y'ede: «Anki enj ki poone uzu y'a oola genj, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye tanj ado.»

⁶² Manj t'adda boy Piyer yi-t'udfe ti paate wo y'a iise moolo baadañ.

*Kaldīta wo kossiyo k'Isa**(Matiye 26.67-68; Markus 14.65)*

⁶³ Duwo d'oj i boohiyo Isa an di y'okko maade wo an di y' kossiyo.

⁶⁴ Edayi an i-t'ippe wo an di y' tondiso, an'de: «Kee nebi maŋ, ki y'unto wede i ki diiŋe me!»

⁶⁵ Wo an i-d'irbita ono baadaŋ ti doolo d'oj ki kaldīta.

*Isa a daana deero d'oj booro**(Matiye 26.59,63-65; Markus 14.55,61-64)*

⁶⁶ Aame ume i t'umpile maŋ, kane d'oj i dokkiyo Yawudiyagi, deero d'oj sefeke ti d'oj suuniyo k'oogoro, an t'ugiyi pay an di-t'iide Isa ki daana deero booro Yawudiyagi,

⁶⁷ wo an di y' tunde, an'de: «Almasi Raa yi biire, kee ko? K'ay ki ti rooti do.» Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Aame n'un ruuta maŋ, kun k'amba ye onamó me,

⁶⁸ wo aame n'unni tunda toŋ maŋ, onamó kun ki ti'n kima ye.

⁶⁹ Wo ti anjki eŋ, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, n'a-kooney a ammada Raa toogadi t'a jiire pay.»

⁷⁰ Kane pay an di ruute, an'de: «Inkino maŋ kee Ulo Raa ko?» Yoŋ y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Aa kune batum kun ruute, eŋ miŋ nuuno.»

⁷¹ Inkino maŋ an di ruute, an'de: «In ki dehe wenda ti doolo wede illiga y'in ki roote sey ye baa! Kine in illiga bize yode batum i ruute me.»

23*Isa a daana Pilat**(Matiye 27.2,11-14; Markus 15.1-5)*

¹ Maŋ kane d'oj i t'ugiyi an t'iiziga pay, an di-t'iide Isa ki daana Pilat, yoŋ Romenŋ goole siido.

² A ume geŋ kane an d'iise sakiysa k'Isa, an'de: «Wede eŋ kaye ay y'uuney d'oj siidadey yi ti'n daggiya, y'an rootiyo jibaaye an ti toogo k'eliyo a mozigo goole ki Romenŋ me, wo soŋ yi t'ize yode batum Almasi Raa yi biire, yoŋ mozigo Yawudiyagi.»

³ Pilat y'a yi tunde, y'ede: «Kee mozigo Yawudiyagi ko?» Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Geŋ aa ki ruute.»

⁴ Inkino maŋ Pilat y'an di ruute a kane deero d'oj sefeke ti d'oj duuru, y'ede: «Wede eŋ nuŋ munda k'ulsu a eedí ni k'uune ye, wede i di t'ide booro t'a yi seeda me.»

⁵ Wo kane an di kodfime, an'de: «Yoŋ t'urzi dooyisadi d'oj pay y'an t'eliyto ono bini a-t'ooziga d'eyyiso. Yoŋ y'iiso ti siido Galile, y'a t'úkey siido Ziide pay, wo ankeŋ y'aa d'iina a enno.»

Isa a daana mozigo Erod

⁶ Aame Pilat y'illiga ono geŋno maŋ, y'a tunde, y'ede: «Wede eŋ yoŋ ti siido Galile ko?»

⁷ Wo aame yi zuune Isa yoŋ ti siido ere mozigo Erod Antipas maŋ, Pilat yi di y'igibe a Erod, kono a onniytagi geŋ yode Erod toŋ a Zeruzalem.

⁸ Aame Erod yi wulle Isa maŋ, ulbí aaze unse baadaŋ, kono yoŋ y'ollige rabiladi ti kaagine wo yi dehu y'a ti y' wolle. Inkino yi zaapu elkisadi yi-d'isa munda k'armika y'a-wolla.

⁹ Erod y'a yi tundite taŋ baadaŋ, wo yo Isa yi-k'ohine bizi ye.

¹⁰ Kane deero don sedefe, ti don suuniyo k'oogoro, kane a sirpa an di rootiyo ono ti golla zakidi.

¹¹ Erod kane ti asigiryagi an di y'okko maade wo an di y'ambutu saa saac. An i-di t'usse kalle majjaane, man yi di y'igibe a Pilat.

¹² Erod ti Pilat genj ti poone kane adu, wo ti onniyo gette an t'ize lanziyagi.

Booro k'Isa ki towwadi

¹³ Injino man Pilat y'a-tusse kane deero don sedefe, deero Yawudiyagi wo ti don duuru,

¹⁴ wo y'an di ruute, y'ede: «Wede enj kun oo d'iido'ŋ kun'de, duwo pay yi ti'n daggiya. Injino ni y' tunde a daanagun a ono don kun rootiyo a tukki yode genj me, wo nun munda ulsu a eedi ni k'uune ye a t'ide booro t'a yi seefa me.

¹⁵ Erod genno tonj munda ulsu yi k'uune ye a eedi me, injino y'ay ti y' gimo. Kono k'injino, wede enj munda ulsu yi k'ize ye wede a t'ide k'unto me.

¹⁶ Injino man n'an t'ela urzi a asigiryago an ti y' gorpipa ti marpa doo min, sanj an i-d'eeza kollo.»

¹⁷ Yi ruute injino kono aa an d'isiyo daayum a tarnaape Pak ki Yawudiyagi, i dehu Pilat y'an d'adde wedusu soo t'adda danggay.

¹⁸ Wo pay kanj soo an d'iise dollite, an'de: «Wede genj ki y'odo! K'ay t'adfi Barabas!»

¹⁹ Yo Barabas genj an yi ziida danggay kono yonj wede an t'elite ono a duwo an d'iziga deyyiso adda geeger ki tukki Romenj, wo sonj y'iide wedusu.

²⁰ Pilat y'an d'iise rootiyo sey a don duuru kono yi dehu Isa yi-d'eeze.

²¹ Wo kane an di dollite, an d'eesiyo: «Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko! Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!»

²² Manj Pilat y'an di ruute k'aduwe, y'ede: «Wede enj munda ulsu minj y'ize moo me? Nunj manj munda ulsu ni k'uune ye a eedi i di t'ide k'unto me. Injino n'an t'ela urzi an ti y' gorpipa ti marpa doo minj, sanj an i-d'eeza kollo.»

²³ Wo kane an di kodfime dollite ti golla awwa, an d'eesiyo: «Isa ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!» Manj Pilat i-di t'iide a dollitadanj gette.

²⁴ Injino yonj booro y'an ti-dikke a munda wede Yawudiyagi an tonduyo me.

²⁵ Barabas wede kane an dehu genj, Pilat y'a y'udde, yode wede an ti y'ele adda danggay kono y'an t'elite ono a duwo an d'iziga deyyiso ki tukki Romenj, sonj y'iide wedusu genj me. Wo yo Isa y'an di y'ele a bey k'asigiryagi, an d'ise munda wede kane Yawudiyagi an dehu.

Taakiya k'Isa ekk'undumu

(Matiye 27.32; Markus 15.21)

²⁶ Manj Isa an di-t'ette k'ume taakiyadi. A urzi an a-t'ikkima ti wede soo injino yonj ti geeger Sirenj, sundi Simo, y'aahiya doome. Kane asigiryagi an di y' ziida, an i-d'ele undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko, y'a t'umbe a dannayi wo yi daaniya Isa.

²⁷ Donj duuru baadanj ki siido gette an di y' daaniya, ti diinayanj erayi an a-t'ibi beydanj a giganj wo an di dollite moolo kono k'Isa.

²⁸ Mañ Isa y'a gilde k'ume k'erayi geñño wo y'an di ruute, y'ede: «Kune erayi Zeruzalem no, kun ôole ye kono nuñ me, ki too mañ kun ôolo'ñ ki kune wo ki inñiguñ.

²⁹ Derec, onniytagi sañ mañ an d'aana, aame geñ an di roota: “Uñsuwo a kane erayi ñoñ kartiyagi, a kane ñoñ an k'ehe ye wo an k'uude inñi ye botto.”

³⁰ Inñino mañ ñuwo an di roota, an t'eesa: “Moñgali an ay di ti'n ruugi!” wo soñ an t'eesa: “Kessagi an ay ti'n ombidi!”

³¹ Aame ñuwo an o isiyo kino a nuñ wede aakede undumu zeere eñ me mañ, an d'aana moo me a kane ñoñ aakede inda ñoñ meedí me*?»

³² An a-dukko a ita k'Isa ñoñ sire ti doolo, kane ñoñ k'oogire, an ti'n t'ide ti yode kañ soo.

³³ An iiney a ume wede sundí «osse k'eego» mañ, a ume geñ Isa asigiryagi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kañ tontilko. Wo an a-tiike ti yode ñoñ k'oogire sire, wede soñ t'undumzí a kese k'ammidadi wo soñ t'undumzí a kese geeladí.

³⁴ Inñino mañ Isa y'a ruute, y'ede: «Mee'ki nuñ, k'an t'iso tambobino, kono an ki suune ye munda wede an isiyo geñ me.» Wo asigiryagi an di dikkidá kallagi k'Isa t'urzi k'arbu teltelet muntelliyo.

³⁵ Kane ñoñ duuru an t'ihira angeñño, an di wolleyo. Kane deero Yawudiyagi an di y'okko maade, an d'eesiyo: «Yoñ ñoñ doolo y'an utte ñe, ankeñ y'utto tuddí batum, aame yo Almasi Raa yi biire kotto mañ!»

³⁶ Kane asigiryagi toñ an di y'okko maade, an d'ettiyo goppon ki sirpadí, an i-d'eliyo toote suddo k'inñi k'inda biñ y'a sibe,

³⁷ wo an d'eesiyo: «Aame kee mozigo Yawudiyagi kotto mañ, k'utto tuddá batum!»

³⁸ T'ekk'eedí an tiike pakirte wo an a-ti riine, an'de: «Yode eñ mozigo Yawudiyagi.»

³⁹ Ti diine ñoñ k'oogire sire an ti'n tiike ekk'inda geñ, wede soñ y'a gilde Isa, y'ede: «Kee Almasi Raa yi biire kotto mañ, k'utto tuddá batum wo kaye pây!»

⁴⁰ Wo yo wede soñ y'a y'idfise, yi di ruute, y'ede: «Kee a Raa ki-k'orgiso ye, kee wede booro ti ki ziida k'unto ti yode eñ kañ soo.

⁴¹ Ki kine dabar ette ñerec, kono in ooniyo munda wede in ize t'urzi naabadiñ, wo yo wede eñ munda ulsu yi k'ize ye.»

⁴² Sañ y'a ruute sey, y'ede: «Isa, k'a n'elko aame ki-kimo ki mozikadá geñ me.»

⁴³ Mañ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Derec inñino wo n'a di rooto: Anki eñ kee ki-t'etta ti nuñ adda jenne.»

Unto k'Isa

(Matiye 27.45-56; Markus 15.33-41)

⁴⁴⁻⁴⁵ Aame peedó t'ize diine mañ, ti ki tooriyo ye, ume a t'ize zimolo dil a likke bini eesiyo peedó lohe. Wo alboy wede i ñikke adde Boy Raa soñ k'adda soñ ki paate, a t'ihina tar a diinayí.

⁴⁶ Isa y'a idíli ti golla awwa, y'ede: «Mee'ki nuñ, n'a-d'elo undó a beezá†.» Aame y'a ti ruute inñino mañ, y'a-t'ihe.

* **23:31 23:31** Ono k'Isa yi rootiyo a tukki **Undumu zeere wo Inda ñoñ meedí**: I-kaza undumu zeere yode Almasi batum, wede i-k'ede oldíko munda ye toñ an di y' dibire bini unto. Inda meedí kane Yawudiyagi ñoñ k'isiyo k'oldíko, geñ tañ ñaadan a jiire dabar ere an t'oona te. † **23:46 23:46** Kun wollo adda mattup ki Soom 31.6.

⁴⁷ Goole k'asigiryagi meeda ki Romen y'i wulle munda wede ize me. Man y'a imme Raa wo y'a ruute, y'ede: «Ki kotto wede en yon ki diine.»

⁴⁸ Kane don duuru pay iide woliyo gen, aame an wulle munda wede ize man, kane an di-gime, beydan an a-t'ibi giggiran kono an molo.

⁴⁹ Wo kane pay lanziyagi k'Isa ti erayi don i yi diino ti siido Galile, an t'hirte ti dokki an di woliyo munda wede isiyo.

Isa adda muuzo

(Matiye 27.57-61; Markus 15.42-47)

⁵⁰⁻⁵¹ I d'ede wedusu sundi Yusup yon ti geeger ki Yawudiyagi sundutu Arimate. Wede gen yon beehiye wo ki diine, yi zaapu elkisadi a ettiyo Moziko Raa. Yon wede ti diine deero booro Yawudiyagi, wo yi k'iyye ye a munda wede don deero booro ongo an dihe an d'ise a tukk'Isa, wo son a naabadan ere an ize te.

⁵² Yo y'a iide y'a uuney Pilat, y'a yi tunde a nuune k'Isa.

⁵³ Pilat yi-d'iyye, man Yusup y'a ti y' diige nuune t'ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko me. Y'a n'ipe ti sotor tuwarwa zooyatu onne, yi-t'ele adda muuzo, tod'te aa urmi an ittiba mokkolo, a ume isire wenda kan soo ton an k'eele ye.

⁵⁴ Sulfi gen ize onniyo jima, duwo an okkime tuddan kono onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi ti t'eesa‡.

⁵⁵ Kane erayi don i diino Isa ti siido Galile gen, Yusup an di y' diine, an di wullo muuzo wo mummino an ziipe nuune k'Isa me.

⁵⁶ San man an di-gime k'adda geeger, an iide'n an d'iwilo egey ti puutagi k'inda don eediyadan unse, an aa di gilse ki roriso a nuune k'Isa. A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi man, an di buuke aakede ogoro ti rootiyo.

24

Baldiya k'Isa

¹ Onniyo dumas ti soohe walak man, erayi an di ziki egey don kalsiya eediyadan unse a beydan, an d'ingile ki biza muuzo.

² An iiney man, an woliyo zumbulu wede an a-t'ippe a biza muuzo'n donkilso a kese.

³ Kane an t'iide k'adda muuzo, wo nuune Galmeega Isa an ki y'uuney ye.

⁴ Kane erayi an d'uhibe, a kaamiki a daanadan i d'iido kuuli sire ti kallagi i ralita.

⁵ Injino kane orgiso t'anni ziida, an di nukkite, wo de kuuli don sire gen an an di ruute, an'de: «Ki moo me kun wekku wede zeere a diine don unto me?»

⁶ Yon umbo a enno me, Raa yi ti y' bilda. Kun elko a ono don y'un ruute aame yo botto a siido Galile, y'ede:

⁷ "I dehu nuw wede an n'ehe aa ulo wede en, an di n' t'ela a bey don k'oldiko, an ti n' taaka ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko, wo onniyo sire k'aduwe man n'a-balda."»

⁸ Injino man kane erayi gen an di'n ilke ono don Isa y'an ruute gen me.

‡ 23:54 23.54 Di Yawudiyagi, onniyo t'eesiyo ti peedo t'ambe k'ooriyo ere ki anki bini peedo t'ambe k'ooriyo ere ki soggo. Wo onniyo ere ki puukiyo ton injino kay, gen injino nuune k'Isa an di dihe an t'ottiba ki poone peedo t'a oora gen me.

⁹ Kane ti biza muuzo an di-gime, wo an iide'ŋ an an t'ũide taaya gette pay a kane doŋ koomat makumu soo wo a kane sanalliyagi doŋ oŋgo pay.

¹⁰ Kane erayi doŋ iide ki biza muuzo geŋ, Mariyam ere ti siid'o Magdalla, Zane wo Mariyam ere mekki Zak. Wo erayi doŋ ti doolo doŋ iide ti kane geŋ, taaya gette an an t'ũide pay a doŋ zina k'Isa me.

¹¹ Wo kane a onamaŋ geŋ an di'n wulle erayi aa doŋ maadagi, onamaŋ an ki d'umbe ye.

¹² Wo toŋ maŋ Piyer y'a t'ũiziga y'a ukke ki biza muuzo. Y'iiney maŋ, y'a t'uttile yi ŋooniyo k'adda, yi wolleiyo'ŋ sarwilagi daŋŋal, maŋ y'a ziida giggiri a munda wede ize geŋ me, wo y'a-gime ki boozí.

A urzi k'Emayus

¹³ A onniyo gettiyo batum i d'ede sanalliyagi sire an ambe k'adda k'ille sundutú Emayus, tod'te suma kubbaara paat ti Zeruzalem me.

¹⁴ Kane an di rootiyo tuddaŋ a suldi doŋ pay ize geŋ me.

¹⁵ Aame kane an rootiyo wo an niikiyo ti tuddaŋ geŋ, yode Isa batum y'a iide, y'a-ti giyye ti kane an di sooru kaŋ soo.

¹⁶ Kane an di y' wolleiyo, wo munda an t'eegirso ki suuniyadi me.

¹⁷ Maŋ Isa y'anni tunde, y'ede: «Kune kun di sooru de, kun di niikiyo a tukk'amme?» Injino maŋ kane an t'ĩhira, sommagi dondonj.

¹⁸ Wede soo ti diine kane sire geŋ sundi Kiliyopas, yi di ruute, y'ede: «Kee siidá daŋŋal ko, wede i lekkiyo a Zeruzalem wo i ki suune ye munda wede ize adda k'onniytagi doŋ k'ita eŋ me?»

¹⁹ Yoŋ y'anni tunde, y'ede: «De ize moo me?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Munda wede i-iina a tukk'Isa wede ti geeger Nazaret. Yoŋ geŋ nebi wede toogo, wo y'a ti gize toogadi t'urzi naabadi wo t'urzi k'onamí a daana Raa wo a daana duwo pay.

²⁰ Kane deero doŋ sedikadiŋ ti doŋ dokkiyadiŋ an an di y'ele a bey doŋ k'olmidayi kono booro t'a yi seeda ki tówwo, wo an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko.

²¹ Kaye ay ziipe elkisadey a yode, yoŋ wede soo y'an adda doŋ k'Izirayel ti bey doŋ k'aduzan. Wo t'ekki suldi pay geŋ, onniyo aŋki ette k'aduwe t'ume suldi geŋ ize me*.

²² Wo toŋ erayi miibi ti diinayey an ayn'iddira. Aŋki ti soohe walak an d'ingile ki biza muuzo.

²³ An iide'ŋ, nuune k'Isa an ki y'uune ye. Kane an di-gimo, an ay t'ũide taayadaŋ te an'de, maaleekiyaŋ an'n iido tuddaŋ wo an di ruute, an'de: «Yoŋ zeere.»

²⁴ Ti diine kaye ay sooru kaŋ soo geŋ, doŋ miibi an d'ukke ki biza muuzo wo an d'uuney miŋ pay a-t'ũide aakede erayi an ruute. Wo yoŋ miŋ umbo, an ki y' wullo ye.»

²⁵ Injino maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kune doŋ elkisagaŋ attidí, kun k'ambu kesiko ye ono doŋ pay nebiyaŋ an ruutite geŋ me.

²⁶ Ki kotto i dehu Almasi Raa yi biire geŋ y'a dabire injino doo miŋ, saŋ yi t'etta adda daryikadi kollo.»

²⁷ Saŋ y'an di gizite kereŋ suldi doŋ pay an riinŋite ti kaaga a tukki yode adda mattup ki Raa geŋ me, y'a iise ti mattup k'oogoro Muusa bini y'a-ti diŋge ti mattupiyagi doŋ pay ki nebiyaŋ.

* **24:21 24.21 Onniyo aŋki ette k'aduwe t'ume suldi geŋ ize me:** I-kaza di kane Yawudiyagi an elkiyo wedusu y'unto maŋ, undi ti lekkiyo a sirpa nuune onniyo sire k'aduwe geŋ, yi ki bilde ye maŋ geŋ umbo ki daanadi baa.

28 Aame kane an iiney goppon ti ille ere an'te man, Isa yi d'isiyo aakede y'ingile ki daana injino.

29 Wo kane an di kofdfime, an d'eesiyo: «Kee k'oopo ti kaye kino, peedo t'a t'ooriyo ume y'ize.» Injino man yi-t'iide adda boy, y'a uupe ti kane.

30 Y'a-guune omba ti kane, y'a t'umbe mappa, y'a ruute koduwo a Raa, man y'a burkite, y'an d'ele.

31 Aame geŋ edayan a t'ihina, kane an di y' zuune Isa me, wo a kaamiki ti daanadan y'a nukkiŋde.

32 Kane an d'iise rootiyto ti tuddan, an'de: «Aame kine a urzi wo yon y'in rootiyto a tukk'ono don an riinjite ti kaaga adda mattup ki Raa geŋ, ki kotto in d'uwwa munda a biza k'ulbin me.»

33 Man kesiko kane an t'iiziga, an di-gime ki Zeruzalem. An iide'ŋ an di'n uuney kane sanalliyagi koomat makumu soo geŋ an t'ugiyte ti don an sooru soo,

34 wo kane an an di ruute a don sire geŋ, an'de: «Ki kotto Galmeega yi bilde, yi gize tuddi a Simo!»

35 Aame batum an an t'iide taaya a munda wede ize a urzi, wo mummino kane Isa an di y' zuune a ume wede y'an bokiso mappa geŋ me.

Isa yi kaza tuddi a sanalliyagi

36 Aame kane onaman botto an a ki ti'n dinge ye geŋ, a kaamiki yode Isa batum y'a gize tuddi a diinayan, wo y'an di ruute, y'ede: «Toose ti koono ti kune.»

37 Kane an d'iddira, orgiso t'anni ziida baadan kono an elkiyo an wulle'ŋ beyye.

38 Wo Isa y'an di ruute, y'ede: «Moo me kun orgiso me? Moo me un d'ede niikiyo adda k'addugun me?»

39 Kun wollo beydo ti zondó, en min nun! Kun ni botto, wo kun wollo beye'ŋ i-k'ede tukiŋo ye osse ye, wo nun oo d'ede aakede kune kun woliyo.

40 Yon y'a ti dinge onami man, y'an di gize beydi ti zondí.

41 Wo kane onami an k'ambu ye botto kono addan uune t'unusuwo wo an ziida giggiran. Injino man yon y'anni tunde, y'ede: «A enno un ede munda k'ombo ko?»

42 Kane an i di burko puuniso gayirsa an i-d'ele.

43 Yon y'a ziida wo y'a t'iimi a daanadan.

44 San y'an di ruute, y'ede: «Aame nun botto ti kune geŋ, enno munda wede n'un ruute me: I dehu ono don an riine a tukki nun adda mattup k'oogoro Muusa ti ono don ki nebiyagi wo adda mattup ki Soom geŋ, kane pay a aane kono a-t'ette a ono mattupiyagi geŋŋo.»

45 Injino man yon y'an t'ihina eedan, kono an di seeda ita k'ono don an riine ti kaaga adda mattup ki Raa,

46 wo y'an di ruute, y'ede: «Enno munda wede an riine me, an'de: Almasi Raa yi biire, y'a dabira bini y'a t'inda, san onniyo sire k'aduwe man Raa y'a ti y' balda ti diine don unto me.

47 Geŋ i dehu an di kizite ti sundi a ita duwo pay, an di t'ese ti Zeruzalem, an an di roota a duwo an di-kima lekkiyadan wo an t'oono tambobino k'oldikadan.

48 A suldi pay geŋ kune kun illiga wo kun wulle.

⁴⁹ Wo nun ni-t'igibo a eggun munda wede Meegó Raa yi ruute y'un t'ela. Wo kune'ŋ, kun lekko adda geeger bini toogo ere i d'eege t'awwa ti kandaane t'un di'n ôona.»

Engilso k'Isa k'awwa ki kandaane

⁵⁰ Sanj t'adda geeger Isa y'an t'ufde ti paate, an d'ingile k'ume wede goppon ti ille ki Betani. A ume geŋ y'a ziki beydi wo y'an di ziipe beeko.

⁵¹ Aame y'an zaapu beeko geŋ, kane y'an di'n ili, yonj Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane.

⁵² Aame geŋ kane an di-dikke wo an t'uttile a daanadi, sanj an di-gime ki Zeruzalem t'unjsuwo baadanj.

⁵³ Kane an d'ettiyo daayum k'adda booro Boy Raa, wo an di tamma Raa.

Rabila Majjaanawa k'Isa Zaŋ yi riije

Eŋ urzi k'ono doŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette Rabila Majjaanawa, wede zina Zaŋ yi riije. Adda mattup ette Zaŋ y'a ruute ti suldi doŋ Isa y'ize a siido, ti dooyiso ere yi duuye duwo. Wo soŋ y'a ruute a urzi k'untadi wo a urzi baldiyadi ti diine doŋ unto. Isa yi kazita ti toogo a duwo, y'an d'eliyo beeko a doŋ k'eeni wo yi d'isiyo suldi k'armika baadan.

Mattup Zaŋ yi riije ette, onamtú i ki deeyiso pay ye ti ono doŋ adda mattup ki Matiye, Markus wo Lik gi riije me. A eesiyo mattup ette, Zaŋ y'a ruute Isa yoŋ wede an yi waaku Ono geŋ, yoŋ Raa y'a iido ki siido, y'agime wedusu (Zaŋ 1.1,14). Isa y'aaze suldi k'armika baadan, kono duwo an d'oyye yoŋ Wede k'Uttiyo, Raa yi ruute y'a t'igibo t'ume k'eesiyo duniya too.

Aame Isa yi lekkiyo a siido botto geŋ, duwo tuddan an ti-t'fhinte kono yode. Doŋ ongo an ziipe addan, a Isa kono an zuune adda k'addan yoŋ Ulo Raa, wo doŋ soŋ an di y' giigira. Wo de Zaŋ y'a riije, y'ede: «Ono doŋ soo raaniya adda mattup ette, kono kun d'ambe Isa yoŋ Almasi Raa yi biire, wo Ulo Raa. Wede y'umbe a sundi man, yi di t'ela lekkiyo ere ki daayum.» (Zaŋ 20.31)

Raa yi kaza tuddi t'urzi k'Isa Almasi

¹ Ki poone Raa y'a okkima suldi pay geŋ, wedusu an yi waaku Ono yoŋ ede to. Raa kane ti wede an yi waaku Ono geŋ kane soo, wo wede an yi waaku Ono geŋ yoŋ miŋ Raa batum.

² Ki poone Raa y'a okkima suldi pay geŋ, yode ti wede an yi waaku Ono geŋ kane soo.

³ Suldi doŋ Raa y'ikkima pay geŋ, an ikkima ti wede an yi waaku Ono geŋ soo. Munda wede Raa y'ize siidi umbo, daa wede an yi waaku Ono geŋ me.

⁴ Wede an yi waaku Ono geŋ, yoŋ lekkiyo ere ki daayum, wo tode lekkiyo gette ti d'eliyo toore a duwo.

⁵ Toore geŋ yi-tooriyo adda zimolo, wo zimolo t'a ki y' ziiida ye.

⁶ Injino man ti kaaga Raa y'a igibe wede zindi ki tukki duwo, wedusu geŋ sundi Zaŋ.

⁷ Zaŋ yoŋ wede illiga rabila toore, y'a iide y'an di kize urzi toore geŋno, kono t'urzi yode duwo pay an d'olliga, wo an zaape addan a toore geŋno.

⁸ Yode Zaŋ geŋ toore yode batum ye, yoŋ y'iide y'an di kize toore a duwo.

⁹ Yo Wede an yi waaku Ono geŋ, toore wede ki kotto, y'ettiyo k'adda duniya, y'a toore adda k'adde duwo pay.

¹⁰ Yoŋ geŋ y'a iido k'adda duniya, wo duniya ette Raa y'ikkima t'urzi yode batum. Y'a likke, wo doŋ duniya an gi di y' zuune ye.

¹¹ Y'a t'iide k'ume doŋzi Izirayel, wo kane an gi di y' ziiida ye.

¹² Wo de a kane doŋ i yi ziiida wo i ziipe addan a yode geŋ, y'an d'ele urzi an t'ize inŋi Raa.

¹³ An t'ize inŋi Raa t'urzi k'ehiyo ere a urzi tudde ye, aa duwo an ki-dehu ye, wo an t'ize inŋi Raa t'urzi k'ehiyo ere ti toogo Raa.

14 Inḵino maṅ wede an yi waaku Ono geṅ y'a-gime wedusu, y'a iido y'a likke diine kaye, addi òniyo ti beeko wo y'in di kaza urzi wede derec. Ay di wulle goolikadí, goolikadí ere meeda gette i ele Meega Raa a yode Uli soo ðaṅṅal.

15 Wo Zaṅ geṅ y'a iise kazita a tukk'Isa ti golla awwa, y'ede: «Eṅṅo wedusu wede ni rootiyo onami me, wede n'ede: wede ede ettiyo k'itadò me, wo yoṅ goole y'a jiire nuṅ, kono nuṅ an di n' t'eha botto geṅ, yoṅ ede to.»

16 Yoṅ addi'ṅ tasse ti kine me, y'in di ziipe beeko baadanṅ ki daayum a kine pay, wo beekadí daayum a ekki kine.

17 Oogoro tod'te Raa yi t'elo ti kaaga t'urzi Muusa a ðuwo. Wo ðe beeko ti derec an iido t'urzi k'Isa Almasi.

18 Wenda soo toṅ i wulle Raa umbo, wo ðe Ulo yoṅ soo ðaṅṅal yode batum Raa, yi lekkiyo a sirpa Meega Raa geṅ, y'in di y' gize.

Zaṅ Batis ti ðoṅ zina ki Pariziyen

(Matiye 3.1-12; Markus 1.2-8; Lik 3.15-17)

19 Kun ollo eṅ ono Zaṅ yi gizite. Onniyo soo deero Yawudiyagi a siido Zeruzalem an d'igibe ðoṅ seðeke ti ðoṅ ti biza bumfu Lebi ki tukki Zaṅ. An d'iide, an d'uuney Zaṅ kono an di y' tonde: «Kee'ṅ wee wee?»

20 Aame an iide an yi tunde maṅ, yoṅ y'an k'umbida ye, wo y'an di ruute kereṅ, y'ede: «Nuṅ Almasi Raa yi biire ye.»

21 Inḵino maṅ an di y' tunde sey, an'de: «De kee'ṅ Eli ko?» Maṅ Zaṅ y'ede: «Aha, nuṅ Eli ye.» An di yi tunde sey, an'de: «Kee'ṅ nebi wede ay delliyo ko?» Zaṅ y'ede: «Aha, nuuno ye.»

22 Inḵino an i di ruute, an'de: «Kee'ṅ wee wee? K'ay ti rooti, kono ay an di kizey a ðoṅ ayn'igibo me. Kee miṅ wee wee?»

23 Maṅ Zaṅ y'an di'n gime onamaṅ ti ono ðoṅ nebi Ezayi yi ruute ti kaaga, y'ede: «Nuṅ golla ki wedusu yi ðollite adda balða, yi d'eesiyo: Urzi Galmeega kun i-ti y'okkoṅ ki diine ðelele*.»

24 A diine ðoṅ zina an igibe ki tukki Zaṅ geṅ, Pariziyen toṅ adda.

25 Kane geṅ an di yi tunde Zaṅ sey, an'de: «Kee'ṅ Almasi Raa yi biire ye, Eli ye wo nebi wede ay delliyo ye ðe, ki moo me ki'ni suyyiso ðuwo'ṅ batem me?»

26 Zaṅ y'an di'n gime onamaṅ, y'ede: «Nuṅ ðuwo ni'ni suyyiso batem t'ahu, wo ðe a diinaguṅ geṅ i d'ede wede ede kun ki y' suune ye.

27 Wede geṅ y'ettiyo k'itadò, wo nuṅ ni k'iide n'a ki t'eeze sibe tobiyagi ye.»

28 Sulfizaṅ pay an ize geṅ a ille Betani, ti dar k'ooye Zurden ki kese peedo ge-koliyo a ume Zaṅ ðuwo y'anni zuyyite batem.

Isa Almasi Ulo Damu Raa

29 Soggo maṅ Isa yi-t'udò k'ume Zaṅ. Aame Zaṅ yi y' wulle maṅ, y'ede: «Kun wollo eṅṅo Ulo Damu Raa i booyiso oldiko ðoṅ duniya pay me.

30 Ono ni ruute a tukki yode eṅṅo, n'ede: “Wede ede y'ettiyo k'itadò me, wo yoṅ goole y'a jiire nuṅ, kono nuṅ an di n' t'eha botto geṅ, yoṅ ede to.”

31 Ki poone toṅ nuṅ ni ki y' suune ye yoṅ wenda me, wo n'iido ðuwo ni di'n suyyiso batem t'ahu'ṅ kono n'an di y' kize a ðoṅ k'Izirayel.»

32 Zaṅ yi kazita a tukk'Isa sey, y'ede: «N'a wulle Unde Raa t'a ðiigo ti kandaane aa deere, t'a di-guune a tuddi.»

* 1:23 1.23 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.3.

³³ Nuŋ ni ki y' suune ye, wo Raa wede i n'igibe ɗuwo ni di'n suyyiso batem t'ahu geŋ y'o di ruute, y'ede: "Unde Raa gette k'a ti wolla t'a ɗeego ti kandaane, t'a di koono a tukki wede. Geŋ yode geŋŋo wede a suyya ɗuwo ti Unde Kamileŋ me."

³⁴ Wo munda geŋ n'a yi wulle, wo inŋino maŋ n'un di kaza kereŋ, wede eŋ yonŋ Ulo Raa.»

Andire ti Simo Piyer

³⁵ Ti soggatú sey ton, Zaŋ ti sanalliyagí ɗonŋ sire geŋ an lekkiyo a umayaŋ.

³⁶ Zaŋ geŋ yi wulle Isa y' eŋgile maŋ, y'a ruute y'ede: «Eŋŋo Ulo Damu Raa me.»

³⁷ Aame kane sanalliyagi sire geŋ an illiga Zaŋ yi ruute inŋino maŋ, an d'iise daaniya k'Isa.

³⁸ Isa yi gilde maŋ, yi wolliyo'ŋ an yi daaniya, maŋ y'anni tunde, y'ede: «Kun ni daaniya'ŋ kun dehu moo me?» Maŋ kane an i-di'n gime onamí, an'de: «Rabbi (i-kaza wede dooyisadey) kee ki lekkiyo a too me?»

³⁹ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun'di, kun di-wolley.» Maŋ an d'ingile, an di wullo ume yi-lekkiyo me. Geŋ a peedo lohe, ume'ŋ an a-ti y'ingile ti yode.

⁴⁰ Andire leema Simo Piyer geŋ, yonŋ ti diine ɗonŋ sire illiga ono Zaŋ yi ruute wo an di diine Isa geŋŋo.

⁴¹ An ti gimo maŋ, Andire y'iide'ŋ y'a uuney ki poone'ŋ leemadí Simo, wo yi di ruute, y'ede: «Almasi Raa yi biire'ŋ, ay yi wullo.» (T'ono Girek geŋ Kiris i-kaza Almasi.)

⁴² Maŋ yi-di t'iide leemadí Simo k'ume k'Isa. An iiney maŋ, Isa yi di y' wolliso yerere adda k'edayí, maŋ yi di ruute, y'ede: «Kee'ŋ Simo ulo ki Zonas, wo ti aŋki eŋ an gi di waaka Piyer.» Suma gette i-kaza mokkallo.

Pilip ti Natanayel

⁴³⁻⁴⁴ Onniyo k'ita maŋ Isa y'a ingile ki siido Galile, an d'ikkima ti Pilip wede ti geeger Betsayda, siido k'Andire ti Piyer. Maŋ Isa yi di ruute a Pilip, y'ede: «Pilip, ki ni daani.»

⁴⁵ Saŋ maŋ Pilip y'a uuney Natanayel, wo yi di ruute, y'ede: «Ay yi wullo wedusu wede Muusa y'a ruute adda mattup k'oogoro, wo nebiyagi tonŋ an ruute onamí me. Yonŋ Isa wede ti geeger Nazaret, ulo Yusup.»

⁴⁶ Natanayel yi di ruute, y'ede: «Ti Nazaret ummey, munda beehiye etto ɗey ko?» Pilip yi di ruute, y'ede: «K'edi, wo k'a wolla.»

⁴⁷ Aame Isa yi wulle Natanayel y'ette tuddí maŋ, y'a ruute ono a tukki yode, y'ede: «Ulo k'Izirayel toc miŋ yode eŋŋo, yo eŋ wede ki diine.»

⁴⁸ Natanayel yi di ruute, y'ede: «De kaŋ mummino k'a ni zuune me?» Isa yi di ruute, y'ede: «Ki poone Pilip y'a ki waako'ŋ geŋ, ni ki wulle kee'ŋ a undiso pigiyee.»

⁴⁹ Inŋino maŋ Natanayel yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadó, kee'ŋ Ulo Raa. Kee'ŋ mozigó ɗonŋ k'Izirayel.»

⁵⁰ Isa yi di ruute, y'ede: «Kee ki ziipe addá a nuŋ kono k'illiga ni ruute ni ki wulle a undiso pigiyee, wo k'a wolla suldí baadanŋ a ceera eŋŋo sey.»

⁵¹ Maŋ Isa yi di ruute sey, y'ede: «Derec inŋino wo n'un di rooto: Kun di wolla kandaane a-t'ihina, wo maaleekiyagi Raa an di ɗeegita wo an di kilita† t'awwa nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋŋo.»

† 1:51 1.51 Kun wollo adda mattup ki Zenez 28.12, taaya ki suniye Yakup.

2

Armika k'Isa ere ki poone

¹ Onniyo sire k'aduwe maṅ, i d'ize seedu k'erewo a geeger Kana siido Galile. Mekk'Isa t'iide,

² wo Isa ti sanalliyagi toṅ an'ni wiike.

³ An ize bini maṅ, toote k'inṅi biṅ a biite. Inṅino maṅ mekk'Isa ti di ruute a ulutú'ṅ, t'ede: «Toote k'inṅi biṅ an biite.»

⁴ Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Mee'ki nuṅ, nuṅ n'aase mummino? Peefadó ti k'iide ye botto.»

⁵ Inṅino maṅ tod' t'an di ruute doṅ naabo'ṅ, t'ede: «Y'un ruuta munda maṅ, kun t'iso.»

⁶ Aame geṅ i d'ede boṅgali zoot an tutte ki moṅgali, Yawudiyagi an d'obite ahu adda, an d'opilsito tudan, k'a t'ise kamileṅ a daana Raa a urzi k'oogiradan. Bukkulu soo geṅ y'oomi suma tooo sife adó.

⁷ Maṅ Isa y'an di ruute doṅ naabo, y'ede: «Boṅgali geṅ kun t'odonito t'ahu.» Inṅino maṅ kane doṅ naabo an iide'ṅ, an t'úunite boṅgali'ṅ geṅ pepelele.

⁸ Aame boṅgali'ṅ an ti'n úunite maṅ, Isa y'ede: «Anṅeṅ kun eesu ahu geṅ, kun i-d'odo a wede dokkide.» Maṅ kane doṅ naabo an d'eezi, an i-d'iide.

⁹ Wede dokkide geṅ y'an uwe ahu doṅ i-gime toote k'inṅi biṅ geṅ me, wo yi ki suune ye toote y'ettiyo ti tunda me, wo doṅ naabo doṅ eeziti ahu geṅ an yi. Wede dokkide y'a wiike kule k'erewo,

¹⁰ wo su di ruute, y'ede: «Ki poone'ṅ d'úwo an eesiyo dokkide ti toote wede kadigi, saṅ d'úwo geṅ i ti koliyo eedan maṅ, an d'eesiyo wede uṅse ye k'ita. Wo kee k'a buuhe toote kadigi k'ume k'ita.»

¹¹ Geṅ inṅino munda k'armika wede Isa y'ize ki poone, a Kana siido Galile. Y'an di gize toogadi, wo t'urzi geṅ sanalliyagi an di ziipe addan a yode.

¹² Saṅ maṅ tin geṅ Isa y'a t'iiziga, meedi, zembadi ti sanalliyagi pay an di-d'iige ki geeger Kapernayim. A ume geṅ an di likke onniyo miibi.

Lomme doṅ suuk t'adda booro Boy Raa

(Matiye 21.12-17; Markus 11.15-17; Lik 19.45-46)

¹³ Aame tarnaape Pak ki Yawudiyagi aa guute goppon maṅ, Isa y'a-gili Zeruzalem.

¹⁴ Y'iiney maṅ, yi-t'iide a booro Boy Raa, yi d'uuney doṅ k'owilte bungari, ki dambani, ki deere wo doṅ pelkiyto soṅko ere ettiyo ti siidiyagi doolo pây, an isiyo suuk adda*.

¹⁵ Inṅino maṅ yi d'ize karre, y'an iise lommitte. T'adda booro Boy Raa y'a ti'n tiipe pay ti dambanzaṅ wo ti buṅgarzaṅ me. Wo taabulyagi doṅ pelkiyto gurus geṅ y'an di gippirde, ti soṅkiyagan a-zibbite.

¹⁶ Wo a doṅ k'owilte deere y'an di ruute, y'ede: «Suldugun en pay kun ti sokito t'enj me. Boy Meegó en, kun ti y'ise ume suuk ye.»

¹⁷ Aame geṅ kane sanalliyagi an d'ilke a ono doṅ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Geyyiso ere o d'ede kono boy kee Raa gette, nuṅ addó i n'aadumu†.»

* **2:14 2:14** Maale ti embi kane geṅ doṅ k'owilte an d'owilte a doṅ i-d'eliyo sedefe a Raa. Wo doṅ pelkiyto gurus an di pelkiyto gurus ki Romenj ti gurus ere ki Yawudiyagi, kono gurus ki Romenj ti k'ettiyo ye adda Boy Raa me. † **2:17 2:17** Kun wollo adda mattup ki Soom 69.10.

¹⁸ Inḵino maṅ kane deero Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «K'ay isi munda k'armika wede a kize kee a-d'ede urzi k'aase kino.»

¹⁹ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Boy Raa eṅ kun di-kossito, wo adda k'onniyo aḍo n'a y'ooziga.»

²⁰ Kane deero Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «Boy Raa eṅ ḍuwo an iiziga adda k'ozzine ada pide makumu zoot miṅ, kee k'ede adda k'onniyo aḍo maṅ k'a y'ooziga?»

²¹ Wo Isa yi rootiyo Boy Raa tuddi batum.

²² Bini aame Isa y'inda wo yi-bilde maṅ, sanalliyagi an d'ilke a ono ḍoṅ yi ruute geṅ me. Inḵino an d'umbe a ono ḍoṅ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, wo a ono ḍoṅ Isa yi ruute.

Isa yi suune adde ḍuwo pay

²³ Isa yi lekkiyo a Zeruzalem, a tarnaape Pak ki Yawudiyagi geṅ, y'aaze suldi k'armika baadan ḍuwo an di wulle, wo ḍoṅ baadan an di ziipe addan a yode.

²⁴ Wo Isa yi ki zaapu addi a kane ye, kono kane pay yi'ni suune.

²⁵ Yoṅ geṅ wenda yi gi di kize ye a tukki kane me, kono adde ḍuwo pay yoṅ yi'ni suune.

3

Isa ti Nikodem

¹ Aame geṅ i d'ede wedusu sundi Nikodem. Yode geṅ ti diine ḍoṅ sundan Pariziyen, wo ti diine deero Yawudiyagi pay.

² Onniyo soo a diddo maṅ, y'a iide y'a uuney Isa, wo yi di ruute, y'ede: «Wede dooyisadey, kaye ay suune kee ṅ Raa yi-k'igibo dooyisadey. Wenda ti doolo yi k'aane yi ki t'ise ye suldi k'armika ḍoṅ aa kee ki d'isiyo eṅ me, aame Raa ti yode ye maṅ.»

³ Isa yi di ruute, y'ede: «Derec inḵino wo n'a di rooto: Aame wede'ṅ yi k'uune ehiyo ere aware ye maṅ, Moziko Raa yi k'aane yi ki ti wolley ye.»

⁴ Maṅ Nikodem yi di ruute, y'ede: «Mummino me, wede yi t'ize goole wo an ti y' t'ehe sey me? Y'aane yi-t'ette adda k'adde meedi, t'a ti y' t'ehe sey ko?»

⁵ Isa yi di'n gime onami, y'ede: «Derec inḵino wo n'a di rooto: Aame wede'ṅ yi k'uune ehiyo ere aware t'urzi k'ahu wo t'urzi k'Unde Raa ye maṅ, Moziko Raa yi k'aane yi ki t'ettey ye.

⁶ Munda wede ettiyo t'urzi tudde geṅ yoṅ ki tudde, wo wede ettiyo t'urzi k'Unde Raa geṅ yoṅ unde.

⁷ Kee k'elkite ye a ono ḍoṅ n'a ruute, n'ede: "An un ti'n eho doolo geṅ me."

⁸ K'elko a maaye wede i baahu geṅṅo. Yi baahu k'ume wede aa addi i dehu, k'a olliga buukayi ḍaṅṅal wo ume y'ettiyo ti tunda wo y'ambe ki tunda'ṅ ki ki suune ye. Geṅ inḵino ki wede y'uune ehiyo t'urzi k'Unde Raa toṅ maṅ.»

⁹ Maṅ Nikodem yi di ruute a Isa, y'ede: «De geṅ inḵino mummino me?»

¹⁰ Inḵino maṅ Isa yi di'n gime onami, y'ede: «De kee'ṅ wede dooyiso goole a siido k'izirayel, miṅ ono geṅ ki gi di'n suuniyo ye ko?»

¹¹ Derec inḵino wo n'a di rooto: Kaye ay rootiyo munda wede ay suune wo ay kazita munda wede ay wulle, wo kun k'ambu ye a onamey ḍoṅ ay kazita me.

12 Wo aame n'un rootiyo ti suldfi d'ofɔ isiyi a siifdo toŋ kun k'ambu ye, d'e mummino kun d'amba me aame n'un ruuta ti suldfi d'ofɔ a kandaane maŋ?

13 Wenda soo toŋ ti siifdo a kili kandaane umbo, daa ki nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋŋo, ni ki d'iiŋo t'awwa ye maŋ.

14 Aakede ti kaaga aŋ Muusa kane adda balda geŋ yi d'umbe maala, y'a t'ikkima miipo, yi d'ittiba mobbo, y'a-dud'de t'awwa*. Geŋ in'kino, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋŋo toŋ maŋ, an ti'n dod'da t'awwa kay,

15 kono wede tuuku yi ziipa addi a nuuno maŋ, y'a t'oona lekkiyo ere ki daayum.

16 Raa geŋ y'a giyye kine d'ofɔ duniya pay, y'aa t'igibo Uli yon soo d'anjal ki duniya, kono wede tuuku yi ziipa addi a yode maŋ, y'a ki t'inda ye, wo y'a t'oona lekkiyo ere ki daayum.

17 Raa y'igibo Uli ki duniya kono y'a ki d'ekka booro ekki d'ofɔ duniya ye. Wo d'e yi y'igibo kono t'urzi yode d'ofɔ duniya an d'utte.

18 Wede yi ziipa addi a yode maŋ, booro ti ki y' seeda ye, wo wede yi ki ziipa addi a yode ye maŋ, booro ti y' ziifda baa, kono yi ki ziipe addi a suma k'Ulo wede soo d'anjal ki Raa geŋŋo ye.

19 Toore y'a iido adda duniya, wo d'e toore'ŋ d'uwu an di y' giigira, an t'umbe zimolo kono kane an isiyi naabo ere oldo. Geŋŋo urzi wede booro Raa t'a seeda wede me.

20 In'kino maŋ wede tuuku y'isiyo munda wede ulsu geŋ, toore y'a yi kiigira, wo yi k'ette ye ki toore me, kono y'orgiso a naabo ere y'isiyo oldo gette, itadi i t'ad'da.

21 Wo wede daayum y'isiyo naabo ere d'erec geŋ, y'a t'ad'de a toore kono d'uwu an di wolle naabad'i ere d'erec gette, an t'eese yo eŋ wede Raa kotto.»

Isa ti Zaṅ Batis

22 Saŋ maŋ ti Zeruzalem Isa ti sanalliyagi an t'iiziga, an d'ingile ki siifdo Ziide. An di-guune an'geŋŋo, wo Isa yi di'n suyyiso d'uwu batem.

23 Aame geŋ Zaṅ Batis toŋ yi suyyiso pay d'uwu me a ume sundi Aynoŋ, goppon ti Salim, a ume geŋ ahu baadan. Duwo an d'ettiyo tuddi, yi ti'n suyyiso batem.

24 Aame geŋ yon Zaṅ an ki ti y' ziifda dangay ye botto.

25 In'kino maŋ onniyo soo i d'iiziga niikiyo, sanalliyagi Zaṅ ti Yawudusu, a urzi wede mummino wede y'a t'ise kamileŋ a daana Raa me.

26 Maŋ kane an di y'uoney Zaṅ me, an i di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, kee ki wollo kay, wede kun di likko ti dar k'ooye Zurden ki kese peed'o ge-koliyo, k'a ruutite taayadi geŋ, yode toŋ an'ken'ŋo d'uwu y'anni suyyiso batem kay, wo an'ken' d'uwu pay an ti dihima tuddi.»

27 Maŋ Zaṅ y'an di ruute, y'ede: «Wede geŋ ti siidi yi k'aane yi ki t'oone munda ye, daa Raa yi-k'ele ye maŋ.

28 Kune toŋ maŋ kuudugun y'illiga aame ni ruute, n'ede: "Nuŋ Almasi Raa yi biire ye. Nuŋ Raa yi n'igibo, ni-d'uugumo a yode."

* **3:14 3:14** Aame ti kaaga d'ofɔ k'Izirayel an t'ud'do ti siifdo Misir geŋ, an d'iise orbite waawiye a Raa wo a Muusa. Maŋ Raa yi-ti gulkuwe, y'an d'ud'de mimbayi ulpi, an di'n ihite, d'ofɔ baadan an t'inda. Aame an zuune oldikadan maŋ, an tunde Muusa, wo Muusa y'a tunde Raa. Maŋ Raa yi di ruute, y'ede: «Ki okkoŋ miipo maala, k'a-dod'do t'awwa ekki mobbo, kono aame wede miipo ti y'ihida wo y'umba edayi yi wulla miipo gettiyo maŋ, y'a t'oona bee.» Kun wollo adda mattup ki Nombire 21.4-9.

²⁹ Kun suune, wede i ziida erewo geṅ kulatú yode geṅṅo. Wo yo lanje kule k'ere geṅ y'a t'ohira a sirpadi, ulbi unje baadan kono y'a olliga munda wede lanjayi yi roota. Geṅ nuṅ toṅ inḱino, ulbó'ṅ aase unje baadan a di ceere.

³⁰ Inḱino maṅ d'erec, yode geṅ sundí t'a ôole, wo suma nuuno a kime k'ita te.»

Wede iido ti kandaane

³¹ Wede i dḱigo ti kandaane geṅ, yoṅ yi jiire d'wo pay. Wo wede a siido geṅ, yoṅ a siido, wo onamí y'orbe toṅ ki suldi d'oj a siido. Wede yi dḱigo ti kandaane geṅ, yoṅ yi jiire d'wo pay.

³² Yi kazita ti munda wede yi wulle wo y'illiga, wo wede a ambe onamí umbo.

³³ Wo wede y'umbe onamí geṅ, yi suune adda k'addí Raa yi rootiyo ono d'oj d'erec.

³⁴ Wede Raa y'igibo eṅ yi rootiyo ono Raa, kono Raa yi elo Unde ere daa dooziyatú.

³⁵ Meega Raa geṅ Ulí yi y' giyye, yi-d'ele suldi pay a beezi.

³⁶ Wo wede y'ela addí a Ulo Raa maṅ, y'a t'oono lekkiyo ere ki daayum. Wo wede yi-tuuga zaapu k'addí a Ulo Raa maṅ, lekkiyo gette yi ki ti t'oono ye, wo kulkuwo Raa t'a koono eedí.

4

Isa ti erewo ti siido Samari

¹ Isa geṅ y'a zuune Pariziyen an illiga d'wo an rootiyo an'de, d'oj baadan yi-ti'n isiyi sanalliyagi, wo y'a-ti'n suyyiso batem i ceeriyo d'oj ki Zaṅ,

² wo kacin yo Isa geṅ d'wo i'ni suyyiso batem yode ye, i'ni suyyiso batem sanalliyagi.

³ Inḱino maṅ y'a t'iiziga ti siido Ziide, y'a-gime ki siido Galile.

⁴ Wo ki Galile geṅ, i dehu y'a adde ti siido Samari.

⁵ Maṅ y'a iiney a Sisar, geeger ki Samari goppon ti doome wede Yakup yi-ele a ulí Yusup ti kaaga*.

⁶ A ume geṅ i d'ede osso Yakup y'ittiba. Isa y'iziro kee, y'iina a ume geṅṅo maṅ, y'urme y'a-guune biza k'osso gettiyo a peedo t'ize diine.

⁷⁻⁸ Aame Isa yi-guune biza k'osso yi puukiyo geṅ, kane sanalliyagi an t'iide k'adda geeger an di deho munda k'ombo, maṅ i d'iido erewo t'adda k'ille eesiyo k'ahu. Erewo gette Samariten. Maṅ Isa y'a ti tunde, y'ede: «Erewo no, m'o k'eeli ahu, ni-ki sibe do.»

⁹ Inḱino maṅ tod'erewo ti di ruute, t'ede: «Mummino, kee Yawudusu de ki tondiyo ahu sobo a bey nuṅ Samaritenowo me?» Ki too maṅ kane Yawudiyagi an ki dehu an ki t'okkiye ye ti Samariten me.

¹⁰ Isa yi di ruute, y'ede: «Aame koṅ mi y' suune munda wede Raa y'eliyo, wo wede i kin tondiyo ahu sobo me maṅ, a tonde ahu sobo miṅ koṅ a bey yoṅ me, wo y'aane yi di t'eele ahu d'oj i d'eliyo lekkiyo.»

¹¹ Inḱino maṅ erewo ti di ruute, t'ede: «Wede no, kee a-k'ede dara ye, wo osso sohoro de k'a t'oono ahu d'oj i d'eliyo lekkiyo ti too me?»

¹² Kunuṅ kee k'elkiyo ki ceere mugiyey wede ti kaaga Yakup, wede ay iili osso ettiyo ko? Yode batum y'a iife, inṅizi wo ti maaladi pay me.»

* 4:5 4.5 Kun wollo adda mattup ki Zenez 33.19 wo Zozuwe 24.32.

¹³ Isa yi di ruute, y'ede: «Wede tuuku y'iiba ahu k'osso enno maṅ, ôrme y'a yi seeda sey.

¹⁴ Wo wede y'iiba ahu d'on nuṅ ni-t'ela maṅ, ôrme yi ki y' seeda ye baa. Ahu d'on nuṅ ni-t'ela enj, a yode i di t'isa aa ersa k'ahu okko i di t'ela lekkiyo ere ki daayum†.»

¹⁵ Inḱino maṅ erewo ti di ruute, t'ede: «Wede no, ahu geṅ k'o eeli kono ôrme y'a ki n' seeda ye baa, wo n'a k'etto eesiyo ye.»

¹⁶ Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «M'odo, mi waaki kulayí, kun t'edi.»

¹⁷ Erewo ti di ruute, t'ede: «Nuṅ daa kulayó.» Isa yi di ruute, y'ede: «Koṅ onamí derec, mi rootiyo kulayí umbo me.

¹⁸ Koṅ mi zid'ce kuuli paat, wo wede kun lekkiyo anḱenno enj kulayí ye. Mi ruute derec.»

¹⁹ Inḱino maṅ erewo ti di ruute, t'ede: «Galmeegó, nuṅ ni wolliyo maṅ, kee enj nebi.

²⁰ Ti kaaga monḱidagey Samariten an uttile a Raa ekki mokkolo ettiyo, wo kune Yawudiyagi kun'de ume k'ottilso a Raa a Zeruzalem.»

²¹ Isa yi di ruute, y'ede: «Erewo no, m'ambo onamó, saṅ onniyo t'aana, aame geṅ kun k'ottila a Meega Raa ekki mokkolo ettiyo ye, wo a Zeruzalem ye.

²² Kune Samariten kun ottilso a Raa wede kun ki y' suune ye, wo kaye Yawudiyagi ay ottilso a Raa wede ay yi suune, kono wede a utta d'uwu y'ettiyo ti di Yawudiyagi.

²³ Wo onniyo gette saṅ t'aana, wo tod'tiṅ t'iina, d'on ottilso a Meega t'addaṅ soo geṅ, an i-d'ottila ti toogo k'Unde Raa wo aa Raa yi dehu, kono Meega yi dehu d'on ottilso inḱino.

²⁴ Raa yoṅ unde, wo d'on ottilso a yode geṅ an i-d'ottila ti toogo k'Unde Raa wo t'adde soo.»

²⁵ Maṅ erewo ti di ruute, t'ede: «Nuṅ ni suune Almasi Raa yi biire saṅ y'a etto (wede an yi waaku t'ono Girek Kiris) wo aame y'iina maṅ, suldi pay y'ay ti'n kizita.»

²⁶ Isa yi di ruute, y'ede: «Nuṅ wede i rootiyo enj miṅ Almasi.»

²⁷ Inḱino maṅ sanalliyagi k'Isa an aa d'iina, wo an ziida giggeraṅ aame an wulle Isa yi rootiyo t'erewo gettiyo maṅ, wo wenda soo toṅ ti diinayan yi di roote umbo: «De ki dehu moo me ti bey k'erewo?» kunuṅ, «Kun rootiyo t'erewo moo me?» me.

²⁸ Inḱino maṅ erewo ti d'iili toolatú a biza k'osso, tod' t'a ukke k'adda geeger, t'iide'ṅ t'an di ruuto d'uwu, t'ede:

²⁹ «Kun okki, kun wolla wenda enno kay, y'o-t'id'dipe itadó a suldi d'on n'ize pay me. Yode enj aasa Almasi Raa yi biire koo maṅ!»

³⁰ Maṅ t'adda geeger d'uwu an di dihimo k'ume k'Isa.

³¹ Aame erewo t'ingile maṅ kane sanalliyagi an i-di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, k'edi ki ooma d'o.»

³² Wo yoṅ y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ ombadó ede, wo kune kun ki ti suune ye.»

³³ Maṅ kane sanalliyagi an di rootiso tuddaṅ, an'de: «Kunuṅ ombó wenda yi-t'eeley ko?»

³⁴ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ombadó te isiyo naabo ki wede i n'igibo yi dehu, wo n'a-ti d'ange naabo ere y'o elo.»

† 4:14 4.14 Kun wollo adda mattup i Ezayi 12.3 wo Zeremi 2.13; 17.13.

35 Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Duwo an rootiyo, an'de: "Adda tere pife aasa k'ayɗu kollo." Wo kun ollo, nuŋ n'un di rooto, kun ambo edaguŋ, kun wollo dombi an iine k'ayɗu.

36 Wede ayɗu geŋ raŋnadi y'a ti t'oone, wo inŋi y'a-t'okume a lekke ki lekkiyo ere ki daayum, kono wede yi giira ti wede iyɗa geŋ, kane miŋ pay ulbaŋ unse.

37 Inŋino maŋ ono an rootiyo geŋ ɗerec: "Wede soo'ŋ ki korso wo wede soo'ŋ k'ayɗu me."

38 Nuŋ, n'un igibe ayɗu k'adda doome wede kune kun ki niibe ye, i dibire ɗoŋ doolo, wo kun aa di-guune a raŋnadaŋ.»

39 Inŋino maŋ kane Samariten ɗoŋ ti geeger gette, ɗoŋ baadaŋ an di ziipe addaŋ a Isa a ono k'erewo t'an ruute, t'ede: «Isa yi-t'iidiba ita a sulɗi ɗoŋ pay t'ize geŋ me.»

40 Geŋ inŋino kane Samariten geŋ an iina aame k'Isa maŋ, an di y' tommiyo, an'de y'a lekke ti kane. Maŋ yoŋ yi d'ize onniyo sire ti kane me.

41 A onniyto gette Isa y'an di'n duuye, wo a dooyisadi gette ɗoŋ baadaŋ a jire sey an di ziipe addaŋ a yode, a onami ɗoŋ y'an gizite me.

42 Inŋino maŋ kane Samariten an i di ruute a ewo, an'de: «Kaye ay ziipe addey a Isa a ono ɗoŋ ay illiga kuudey, a ono ɗoŋ koŋ m'ay ruute ɗaŋŋal ye. Ankeŋ ay zuune ki kotto yoŋ Wede k'Uttiyo ɗoŋ duniya pay.»

*Eliyo beeko a ulo ki wede goole adda k'akuuma
(Matiye 8.5-13; Lik 7.1-10)*

43 Aame Isa yi ize onniyo sire a Samari maŋ, tiŋ geŋ y'a t'iiziga, y'a ingile ki Galile.

44 Yode batum y'a ruute, y'ede: «Derec, nebi geŋ ɗoŋ a geeger y'a ihira ɗaŋŋal, onami an k'olliga ye me.»

45 Wo aame y'iiney Galile maŋ, kaciŋ kane ɗoŋ siido geŋ an di y' ziida bey sire, kono kane toŋ maŋ an iide tarnaape Pak ki Yawudiyagi a Zeruzalem me, wo an wullo sulɗi ɗoŋ pay Isa y'ize a onniyo tarnaape geŋ me.

46 Saŋ maŋ Isa y'a-gime ki Kana geeger ki siido Galile, a ume wede ahu y'a ti'n gime toote k'inŋi biŋ geŋŋo. A geeger Kapernayim i d'ede wede goole adda k'akuuma, uli tuddi eeni y'unto.

47 Aame y'illiga Isa ti Ziide y'iina Galile maŋ, y'a t'iiziga, y'a iide, y'a y'uuney, wo yi di tommiyo, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, k'edi in ti ɗeege Kapernayim. Ulo nuŋ tuddi eeni y'unto, ki di t'eley bee.»

48 Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Kune ɗuwo eŋ, aame kun ki wulla sulɗi k'armika ye maŋ, kun ki zaapa adduguŋ a Raa ye.»

49 Wo yo wede goole geŋ yi-kodɗime, yi d'eesiyo: «Galmee'ki nuŋ, in ti ɗeege kotok, kono ulo nuŋ y'unto.»

50 Isa yi di ruute, y'ede: «Ki-kama, ulá y'uune bee.» Maŋ wede geŋ y'a umbe a ono ɗoŋ Isa yi-ruute, wo y'a-gime.

51 Aame yoŋ a urzi geŋ, ɗoŋ naabadi an aa di y'ikkima, an i di ruute, an'de: «Ulá y'uune bee.»

52 Maŋ yoŋ y'anni tunde, y'ede: «A peeɗo t'ize muno ulo y'uune bee me?» Maŋ kane an di ruute, an'de: «Loho a peeɗo ti dihima gollatú, ooriyo ti y'illi me.»

53 Maŋ yo meek'ulo geŋ y'a zuune adda k'addi peeɗo gettiŋ a-t'iide a peeɗo ere loho Isa yi di ruute, y'ede: «Ki-kama, ulá y'uune bee.» Inŋino maŋ ti onniyo gettiyo yode ti ɗoŋ boozi pay an di ziipe addaŋ a Isa.

⁵⁴ Geṅ munda k'armika wede ki sirwe Isa y'ize a kamadí ti Ziide siido Galile.

5

Eliyo beeko a wede runḡuyun

¹ Bini maṅ tarnaape ki Yawudiyagi y'a udfde a Zeruzalem, wo Isa toṅ y'a gili.

² Wo a Zeruzalem geṅ, goppon ti biza bumbu* wede dambami an d'adfiya, i d'ede togile k'ahu t'ono don k'Eber an yi waaku Betzata. A biza togile geṅ an d'ize daabagi deero† paat. [

³ Adda daabagi geṅ don k'eeni baadan moonite. Onḡon konzayi, don onḡon zonḡan unto, muṅkilagi pay an deliyo eesiyo kolzite k'ahu,

⁴ kono ume muno maṅ maaleeka Galmeega yi-ti d'eeḡu adda k'ahu yi di'n korre. Maṅ wede k'eeni wede i ti d'eeḡu ki poone geṅ, yi d'ooniyo bee ise ita k'eenizi tuuku toṅ maṅ.]

⁵ Aame geṅ i d'ede wede k'eeni, t'ume eeni yi yi ziida geṅ i-d'ede ozzine ada g'ado makumu gessire.

⁶ Aame Isa y'iiney aame geṅno maṅ, y'a yi wulle wede geṅ kaṅ moone, wo y'a zuune eenizi ti kaagine me. Maṅ y'a yi tunde, y'ede: «Kee ki dehu k'a t'oonne bee ko?»

⁷ Maṅ wede k'eeni y'ede: «Galmee'ki nuṅ, ki nuṅ oo d'ede wee wee i-ti'n sedde adda k'ahu me? Aame ahu an eesiyo kolzite, n'eesiyo moykiso maṅ, wede doolo yi-ti d'eeḡu.»

⁸ Inḡino maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Ki t'oozo, ki t'ambo zaadaya, k'a enḡilo!»

⁹ A kaamiki geṅ wede y'a uune bee, y'a t'umbe zaadaya, yi-sooru y'a inḡile. Wo onniyo gette onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi.

¹⁰ Wede geṅ kane deero Yawudiyagi an yi wulle y'uune bee me, maṅ an i-di ruute, an'de: «Anḡi onniyo ere ki puukiyadiṅ. A urzi k'oogiradiṅ a-k'ede urzi ki sarkiya zaade beezá ye.»

¹¹ Maṅ yoṅ y'an di ruute, y'ede: «Wede o ele beeko geṅ y'ede: "Ki t'ambo zaadaya, k'a enḡilo."»

¹² Maṅ kane an di y' tunde, an'de: «A-ruute inḡino wee wee: "Ki t'ambo zaadaya, k'a enḡilo" me?»

¹³ Wo wede uune bee geṅ yi ki y' zuune ye wede i-ele beeko me, kono yo Isa y'a-ti digge adda diine don duuru anḡeṅno.

¹⁴ K'ita maṅ, wede geṅ Isa y'a y'uune adda booro Boy Raa. Maṅ yi di ruute, y'ede: «K'ollo, anḡen k'uune bee, wo k'ita k'isa oldiko ye, para maṅ a-d'aana munda wede ulsu a ceera enḡo sey.»

¹⁵ Maṅ yo wede geṅ y'iide, y'an di gize deero Yawudiyagi, y'ede: «Kacin o ele beeko Isa.»

¹⁶ Inḡino maṅ ti onniyo gettiyo kane deero Yawudiyagi an d'iise gerfiyo k'Isa, kono yi ele beeko a wedusu a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi me.

¹⁷ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ette naabo ere Meegó yi d'isiyo daayum bini anḡeṅno. Nuṅ toṅ maṅ, n'a naabe.»

* 5:2 5.2 Geeger ki Zeruzalem tod'tin dooliyo ti waaya mongali awwa sohuru. Adda waaya mongali an d'icdfipe biza bumbiyagi baadan k'adfiya wo k'ettiyo. † 5:2 5.2 Togile Betzata ki tuuliko i t'oomi oldali meeda uto ada gessat, wo yoṅ dookide kaṅ sire. Inḡino maṅ i d'ede daabagi deero paat addi sohuru, pife a kese wo soo a diine. Daabe geṅ toogadi mombayi t'umbey wo t'enḡo i di seedu.

18 Aame deero Yawudiyagi an illiga inƙino maɗ, an d'iise dehuƙu k'urzi ki t'owwadi, kono y'a ti diipida a oogoro k'onniyo ere ki puukiyo, wo ki sirwe y'a ruute sey, y'ede Raa Meegi, yi-t'ize tuddi aa Raa batum.

Toogo k'Ulo Raa

19 Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Derec inƙino wo n'un di rooto: Nuɗ Ulo eɗ munda ti suma nuuno k'eedo ni k'isiyo ye. Wo munda wede n'isiyo geɗ ni woliyo ki Meega y'isiyo. Munda wede Meega y'isiyo geɗ, nuɗ Ulo toɗ ni d'isiyo kay.

20 Derec, Meega yi giyye nuɗ Ulo geɗ, y'o-di gizite suldi pay doɗ yoɗ y'isiyo me. Suldi doɗ y'o kizita a ceera doɗ enno sey, wo kune kun seeda gaggirɗuɗ.

21 Wo aa Meega yi baldiya doɗ i t'inda wo y'an d'eliyo lekkiyo geɗ, nuɗ Ulo toɗ ni d'eliyo lekkiyo a duwo doɗ aa addo i dehu.

22 Meega geɗ yi ki dekkiyo booro a tukki wenda ye, yoɗ y'o elo urzi dekkiyo booro a nuɗ Ulo,

23 inƙino duwo pay an t'imme nuɗ Ulo, aa an tamma Meega. Wo wede yi ki tamma nuɗ Ulo ye maɗ, geɗ aa Meega wede i n'igibo yi ki y' tamma ye.

24 Derec inƙino wo n'un di rooto: Wede y'illiga onamo wo yi ziipa addi a wede i n'igibo maɗ, yoɗ geɗ y'uune lekkiyo ere ki daayum. Booro ti ki y' seeda ye, yi t'udde t'urzi k'unto me, y'uune lekkiyo.

25 Derec inƙino wo n'un di rooto: Onniyo t'aana wo tod'tin t'iina. Kane doɗ a daana Raa aa an t'inda geɗ, an d'olliga golla nuɗ Ulo Raa, wo doɗ illiga gollado maɗ an di lekka ki daayum.

26 Wo aa Meega i-d'ede toogo k'eliyo lekkiyo a duwo geɗ, a nuɗ Ulo toɗ maɗ y'o d'ele toogo k'eliyo lekkiyo a duwo kay.

27 Derec, nuɗ wede an n'ehe aa ulo wede eɗ, y'o d'ele toogo ki dekkiyo booro.

28 Inƙino maɗ ulbuguɗ i t'oodfe ye a ono geɗ me, kono onniyo saɗ t'aana, wo doɗ pay adda muuziyagi an d'olliga gollado, wo an di-balda.

29 Aame geɗ doɗ ize beehiye'n an di-balda, an t'oona lekkiyo, wo doɗ ize oldiko an di-balda, booro t'anni seeda.

30 Nuɗ munda ti suma nuuno k'eedo ni k'aane ni k'ise ye, ni dekkiyo booro n'ollige ti golla Meega Raa. Wo booro ere ni dekkiyo gette ki diine, kono ni ki dehu n'a k'ise munda wede aa addo i dehu ye, n'aase munda wede aa wede yi n'igibo yi dehu.»

Duwo an rootiyo ono a tukki'Isa

31 Isa y'a ruute sey, y'ede: «Aame nuɗ batum n'a kizite ono a tukki nuɗ batum maɗ, onamo duwo an k'ambe ye.

32 Wo i kazita a tukki nuɗ wede doolo, wo ni suune onami doɗ yi kazita a tukki nuɗ geɗ derec.

33 Kune kun d'igibe doɗ zina ki tukki Zaɗ Batis, wo yoɗ y'un di gizite ono doɗ derec a tukki nuɗ.

34 Wo ki nuɗ, ni ki dehu wedusu ye a kizite ono a tukki nuɗ me, wo ni rootiyo inƙino kono ni dehu kune kun d'utte.

35 Zaɗ geɗ yoɗ aa bingge oyyiso i tooriyo, wo kune kun d'iyye kun d'ize unsuwo ti yode k'onniyo miibi a toorayi.

36 Zaɗ yi gizite ono a tukki nuɗ, wo nuɗ o d'ede suldi baadan ti doolo sey a jire doɗ Zaɗ yi gizite. Derec, naabo ere Meega y'o elo, ere ni d'isiyo etfiyo batum, ti kazita a tukki nuɗ, wo i-kaza i n'igibo Meega.

³⁷ Wo Meega wede i n'igibo toŋ, yode batum y'a gizite a tukki nuŋ. Yoŋ wede kun k'illiga golladí ye, kun ki wulle ume k'edayí ye,

³⁸ wo onamí i ki lekkiyo adda k'addugun ye, kono kun ki ziipe addugun a nuŋ wede y'igibo ye.

³⁹ Kun dooyiso baadaŋ ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, kono kun elkiyo ti kane geŋ miŋ kun t'oona lekkiyo ere ki daayum. De kane geŋ miŋ an kazita a tukki nuuno.

⁴⁰ Wo kune kun ki dehu kun ki d'etto tuddó, kun ki t'oone uttiyo ye.

⁴¹ Nuŋ ni ki dehu tamma ere ettiyo t'urzi duwo ye.

⁴² Kune n'unni suune, geyyiso Raa a addugun umbo.

⁴³ Nuŋ n'iido'ŋ ti suma Meegó, wo kun gi di'n ziida ye. Wo wede doolo y'a etto ti suma yode geŋ, kun di y' seeda bey sire.

⁴⁴ Kune kun dehu duwo an un di'n t'imme, wo tamma ere ettiyo ti Raa soo d'aŋŋal kun ki ti dehu ye. De kun zaape addugun a nuŋ mummino?

⁴⁵ Kun elke ye unni sakiyey a daana Meega nuuno me, unni sakiyey Muusa yode wede kune kun di ziipe elkisagun geŋŋo.

⁴⁶ Aame kun ziipe addugun a Muusa kotto maŋ, a nuuno toŋ maŋ kun zaape addugun, kono yoŋ yi riije miŋ a tukki nuuno.

⁴⁷ Wo aame ono doŋ Muusa yi riije geŋ kun k'umbe ye maŋ, kun d'ambe onamó mummino?»

6

Eliyo k'ombo a kuuli dupu paat

(Matiye 14.13-21; Markus 6.30-44; Lik 9.10-17)

¹ Saŋ maŋ tiŋ geŋ Isa y'a t'iiziga, yi-ti diipida ti dar bar Galile ti nee, sundutú soo bar ki Tiberiyat.

² Wo doŋ baadaŋ an di y' diine kono an wulle suldi k'armika doŋ y'isiyo a doŋ k'eeni geŋŋo.

³ Maŋ Isa ti sanalliyagi an aa di gili eego mukkolo, an di-guune.

⁴ Onniyto gette tarnaape Pak ki Yawudiyagi aa guute goppon.

⁵ Isa yi zibbe edayí maŋ, yi wolliyó doŋ duuru baadaŋ an'tiyo tuddaŋ. Maŋ yi di ruute Pilip, y'ede: «De a too me in d'owila mappa, in an t'ela doŋ duuru kino ga ooma me?»

⁶ Isa yi-rootiyo a Pilip iŋkino yi deediyo addí, yi roota moo me. Wo ki yode Isa maŋ, yi suune munda wede y'aasa me.

⁷ Maŋ Pilip yi di'n gime onamí, y'ede: «In t'oone tamma meeda sire*, in t'owila mappa pay toŋ maŋ, a t'ide d'ey ko wede soŋ yi-t'oone booloŋ me?»

⁸ Maŋ Andire leema Simo Piyer, yode toŋ ti diine sanalliyagi k'Isa, yi di ruute, y'ede:

⁹ «A sirpa eŋ i d'ede ulo a beezí mappa paat an iidiba ki orz ti puuni sire, de geŋ a t'ide moo a doŋ duuru eŋ me?»

¹⁰ Iŋkino maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Duwo eŋ kun ti'n kondita.» A ume geŋ soole baadaŋ. Maŋ duwo suma dupu paat geŋ an di-gundite adda.

¹¹ Maŋ Isa y'a-ziki mappa, y'a ruute koduwo a Raa, y'an di-dikkida a doŋ duuru geŋŋo. Wo puuni toŋ y'a-t'ize iŋkino kay, an d'iimi, an d'isse a uupite.

* **6:7 6:7 Tamma meeda sire:** Tamma soo i-kaza raŋŋa naabo k'oŋŋu soo ki wedusu. Anki tamma meeda sire i-kaza soŋko dupu ada pife.

12 Aame ɗuwo pay geṅ an iimi an issite maṅ, Isa y'an di ruute sanalliyagi, y'ede: «Ombo ere uupite kun ti tussi mentú ye.»

13 Maṅ kane an ti-tusse, an d'ùune dappa koomat makumu sire, ti oopiyo ki mappa paat ki orz wede ɗuwo an d'iimi geṅ me.

14 Aame ɗoṅ geṅ an wulle munda k'armika wede Isa y'ize geṅṅo maṅ, an'de: «Ki kotto wede eṅ nebi wede an ruute ti kaaga y'a ettó k'adda duniya.»

15 Aame geṅ Isa y'a zuune, an iido'ṅ ki toogo miṅ an ti'n t'ela mozigo, maṅ y'a t'irga siidi k'ekki mukkolo.

*Sooru k'Isa t'ekk'ahu
(Matiye 14.22-27; Markus 6.45-52)*

16 A tukki lohe maṅ, t'ekki mukkolo sanalliyagi an di-ɗiigo biza bar.

17 An di-gili adda tooko kono an di-doopida ki geeger Kapernayim ti dar bar ti nee. Ume y'ize diddo, wo Isa yi ki'n uuna ye botto.

18 Aame kane adda k'ahu geṅ i d'iiziga maaye baadan, ahu i-kolzite.

19 An ize suma kubbaara paat zoot maṅ, an wolloi'ṅ Isa yi sooru t'ekk'ahu, y'ettiyo tuddaṅ. Maṅ orgiso t'anni ziida kono an ki zuune ye ettiyo geṅ Isa me.

20 Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun orgide ye, eṅ nuuno!»

21 Aame geṅ an dehu y'a di kili ti kane adda tooko, wo kacinṅ taṅ booloṅ an iina zeṅge ki siido ere an d'ette.

Ombo ere ettiyo ti kandaane

22 Soggo maṅ kane ɗuwo ɗoṅ uupe ti zeṅge bar t'inno geṅ, an wulle tooko tinṅ soo ɗaṅṅal. Sanalliyagi an di-gili, wo Isa ti kane yi k'ingile ye, an ingile siidanṅ.

23 Wo saṅ maṅ i d'iina tookiyagi ti Tiberiyat, a ume wede ɗuwo an d'iimi mappa wede Galmeege y'a ruute koduwo a Raa geṅṅo.

24 Aame kane ɗuwo geṅ, an wulle Isa ti sanalliyagi kane umbo maṅ, an aa di-giliti adda tookiyagi geṅṅo, an d'umbe Kapernayim dehu k'Isa.

25 Aame an ti diipida maṅ, an di y'uune ti dar bar ti nee, wo an di y'tunde, an'de: «Wede dooyisadey, de kee k'iina a eṅ woogo me?»

26 Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec inṅkino wo n'un di rooto: Kune kun ni dehu kono kun zuune ita suldi k'armika geṅṅo ye. Kun ni dehu kono n'un d'ele mappa kun d'iimi, kun d'isse geṅṅo.»

27 Kun naabe ki ombo ere i-ti lattiya gettiyo ye, wo de kun naabo ki ombo ere un t'ela lekkiyo ere ki daayum, ere nuṅ wede an n'ehe aa ulo wede eṅ, n'un t'ela. Derec, Meega y'a ti ziipe tampo ki toogadi a nuuno.»

28 Maṅ kane an i di ruute, an'de: «Ay d'ise mummino kono ay di naabe naabo ere Raa yi dehu te?»

29 Isa y'an di ruute, y'ede: «Naabo ere Raa yi delliyi kune kun d'ise te, kun zaape adduṅ a yo wede yode batum y'igibo.»

30 Maṅ kane an di ruute, an'de: «Munda k'armika miṅ tuuku me kee k'isa ay di wolla, wo ay di zaapa addey a kee me? Naabo tinṅ k'isa tuuku te?»

31 Ti kaaga toṅ moṅgidaginṅ aame kane adda balda geṅ an iimi ombo ere sundutuṅ mann, aa an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Y'an ele ombadanṅ iido ti kandaane†."»

† 6:31 6.31 Kun wollo adda mattup ki Egzod 16.4,15.

³² Mañ Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec in̄kino wo n'un di rooto: Ombo ere iido ti kandaane gette un ele Muusa ye, wo Meegó y'un eliyi ombo ere ki kotto, ettiyo ti kandaane.

³³ Ombo ere Raa y'eliyo, tod'te ti d̄iigo ti kandaane, ti d'eliyo lekkiyo a d̄on̄ duniya pay.»

³⁴ In̄kino mañ an i-di ruute, an'de: «Galmeegey, ombo gette k'ay eeli ki daayum.»

³⁵ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuñ miñ ombo ere ti d'eliyo lekkiyo. Wede y'iido tuddó mañ, mosogo ti ki y' seeda ye ki daayum. Wo wede yi ziipa addi a nuñ mañ, órme yi ki y' seeda ye ki daayum.

³⁶ Wo d̄e n'un ti y' ruute: kun wulle toñ, kun ki ziipe addugun̄ a nuñ ye.

³⁷ Kane d̄on̄ pay Meega y'o eliyi en̄, an d'etto ki tuddó. Wo wede ettiyo ki tuddó geñ, ni ki y' kiigira ye.

³⁸ Nuñ n'iido ti kandaane n'a k'ise naabo ere aa addó i ki dehu ye, n'aase naabo ere aa wede i n'igibo yi dehu.

³⁹ Wo naabo ere ki wede i n'igibo yi dehu ettiyo: kane d̄on̄ y'o elo en̄, soo toñ ni ki dagga ye, wo n'a ti'n balda pay a onniyo k'ita mañ.

⁴⁰ Eyye, ettiyo naabo ere Meegó yi dehu te: kane d̄on̄ pay an ti gima edayan̄ ki tukk'Ulo, an ziipa addan̄ a yode mañ, an t'oon̄a lekkiyo ere ki daayum, wo nuñ onniyo k'ita mañ n'a ti'n balda.»

⁴¹ Aame Isa yi ruute, y'ede: «Nuñ ombo ere i d̄iigo ti kandaane» geñ, kane Yawudiyagi an illiga mañ, an d'orbe sun̄ni sun̄ni ti tuddan̄ kono yode,

⁴² wo an di ruute, an'de: «Yode en̄ Isa ulo Yusup ye ko? Meegí ti meedi toñ in'ni suune en̄no. De yi rootiyo yi d̄iigo ti kandaane mummino?»

⁴³ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun orba sun̄ni sun̄ni ti tuddugun̄ ye.

⁴⁴ Wenda soo toñ y'a etto ki tuddó ti siidí umbo, daa ki Meega wede i n'igibo y'a ki y'irgo ki tuddó ye mañ. Wo nuñ onniyo k'ita n'a ti y' balda.

⁴⁵ Ono en̄ nebiyagi an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "D̄on̄ pay an t'oon̄a dooyiso ti Raa." In̄kino mañ wede tuuku y'illiga ono Meega wo y'a ziida a dooyiso gettiyo mañ, y'a etto ki tuddó.

⁴⁶ Wenda soo toñ i wulle Meega umbo, daa ki wede iido ti d̄aana Raa ye mañ. Yode d̄an̄jal i yi wulle Meega me.

⁴⁷ Derec in̄kino wo n'un di rooto: Wede yi ziipa addi a nuñ mañ, yode geñ y'uune lekkiyo ere ki daayum.

⁴⁸ Nuñ miñ ombo ere i d'eliyo lekkiyo.

⁴⁹ Ti kaaga mon̄gidagun̄ an iimi ombo sundutú mann a balda toñ, an t'inda,

⁵⁰ wo d̄e ombo ere ti d̄iigo ti kandaane ette, tod'te wede y'iima mañ, yi ki t'inda ye.

⁵¹ Nuñ miñ ombo ere i d'eliyo lekkiyo, i d̄iigo ti kandaane. Aame wede y'iima ombo ettiyo mañ, y'a t'oon̄a lekkiyo ere ki daayum. Wo ombo ere n'an t'ela tod'te tukiñadó, n'an t'ele kono duwo pay an t'oon̄a lekkiyo.»

⁵² A onamí geñ kane Yawudiyagi an d'iise niikiyo ti tuddan̄, an'de: «Mummino me wede en̄ y'in t'ela tukiñadí in d'aadima me?»

⁵³ Mañ Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec in̄kino wo n'un di rooto: Aame kune kun k'iidima tukiño ki nuñ wede an n'ehe aa ulo wede en̄no ye, wo kun k'iiba puuzadó ye mañ, lekkiyo kun ki ti t'oon̄a ye.

⁵⁴ Wede y'iidima tukiñadó wo y'iiba puuzadó mañ, y'a t'oon̄a lekkiyo ere ki daayum. Wo y'inda toñ mañ nuñ onniyo k'ita n'a ti y' balda.

⁵⁵ Derec, tukiṅadó tod'te ombó ere ki kotto, wo puuzadó sofo ere ki kotto.

⁵⁶ Wede y'iifima tukiṅadó wo y'iifa puuzadó maṅ, y'a lekka kettiyo ti nuṅ, wo nuṅ n'a lekka kettiyo ti yode.

⁵⁷ Meega wede i n'igibo, yoṅ yi lekkiyo zeere, wo nuṅ toṅ ni lekkiyo zeere t'urzi yode. Geṅ iṅkino wede y'iifima tuddó maṅ, y'a lekka zeere t'urzi nuuno kay.

⁵⁸ Wo ombó ere i d'iigo ti kandaane ette: Tod'te aa ombó ere sundutú mann, moṅgidagun d'oj ti kaaga an d'iimi gettiyo ye. Ombó gette an d'iimi toṅ an t'inda. Wo wede y'iima ombó ere nuṅ n'eliyo ettiyo maṅ, y'a t'ona lekkiyo ere ki daayum.»

⁵⁹ Ono geṅ Isa yi ruute a Kapernayim, aame yi dooyiso d'uwó a boy wede Yawudiyagi ge dooyiso.

Sanalliyagi oṅgo an t'irga ti tukk'Isa

⁶⁰ Aame kane sanalliyagi an illiga Isa yi ruute iṅkino maṅ, oṅgoṅ an'de: «Onamá eṅ i jiire eego, iṅkino wee wee a ambe me?»

⁶¹ Yode Isa y'a zuune t'adda k'addi sanalliyagi geṅ an orbe sunni sunni ti tuddaṅ a ono d'oj yi ruute geṅ me, maṅ y'an di ruute, y'ede: «Onamá eṅ kune un uuṅe de?»

⁶² Aame kun wulla nuṅ wede an n'ehe aa uló wede eṅ, ni-gila k'awwa k'umayó ti poone maṅ, kun t'eesa moo me?»

⁶³ Eliyo lekkiyo a d'uwó Unde Raa, wo naabo gette wede tudde yi k'aane yi ki-t'ise ye. Ono d'oj n'un ruute geṅ, kane an'tiyo ti Unde Raa wo an d'eliyo lekkiyo.

⁶⁴ Wo de ti diinagun d'oj oṅgoṅ an ki ziipe addaṅ a nuṅ ye.» Wo geṅ Isa y'ni suune t'ume k'eesiyo too kane d'oj i ki ziipe addaṅ a yode ye, wo wede a yi t'ela a bey d'oj k'olmidayí me.

⁶⁵ Isa y'a ruute sey, y'ede: «Geṅ iṅkino kono kamo n'un ruute, wede ti siidi yi k'aane yi k'etto tuddó ye, aame Meega yi-ki t'ihina urzi ye maṅ.»

⁶⁶ Aame yi ruute iṅkino maṅ, kane sanalliyagi baadaṅ an di lidde ti tuddi, an d'iili daaniyadi te.

⁶⁷ Iṅkino maṅ Isa y'an di ruute sanalliyagi kane koomat makumu sire geṅ, y'ede: «Wo kune toṅ, kunuṅ kun dehu kun ti ledde pay ko?»

⁶⁸ Maṅ Simo Piyer yi di ruute, y'ede: «Galmeegey, kaye ay d'ette k'ita k'aaye? Kee onamá i d'eliyo lekkiyo ere ki daayum me.

⁶⁹ Kaye ay ziipe addey a kee, wo ay suune kee Wede kamilen Raa y'igibo.»

⁷⁰ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kune koomat makumu sire geṅ, unni biire nuuno ye ko? Wo de wede soo ti diinagun yoṅ uló Meeda siitandani.»

⁷¹ Isa yi rootiyo iṅkino ti Ziidas uló Simo Iskariyot, wede ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire, a y'owila a bey d'oj k'olmidayí.

7

Zemba k'Isa an ki ziipe addaṅ a yode ye

¹ Aame geṅ Isa yoṅ daayum a siido Galile, yi sooru, yi d'ambu keṅṅo keṅṅo. Yi ki dehu y'a k'ozirte adda siido ki Ziide ye, kono deero Yawudiyagi an yi dehu ki tówwadí.

² Aame geṅ tarnaape Yawudiyagi sundí soo tarnaape ki daabagi* geṅ gopponṅ.

³ Inḱino maṅ zembá k'Isa an i di ruute, an'de: «T'ej ki t'oozo, k'engilo ki siido Ziide kono sanalliyagá donṅ a ummey toṅ maṅ, an di wolle naabo ere k'isiyo gette.

⁴ Aame wede yi dehu d'uwó an di y' suune maṅ, yi k'ombida ye naabo ere yi d'isiyo te. Wo kee k'isiyo suldí k'armika geṅ beehiye'ṅ, donṅ duniya pay an di wolle, wo an gi-di suune.»

⁵ Kaciṅ kane zembá k'Isa toṅ an ki ziipe addaṅ a yode ye.

⁶ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ peedadó ti k'iide ye botto. Kune peedagunṅ tod'te daayum koduwo.

⁷ Kune donṅ duniya an un ki'n kiigira ye. Wo nuṅ an ni koogire kono n'an t'oodibe ita a naabadaṅ ere an isiyo oldó gettiyo.

⁸ Kune tarnaape kun ti kolo. Nuṅ ni ki kili ye kono peedadó ti k'iide ye botto.»

⁹ Aame y'an ti ruute inḱino maṅ, yoṅ y'a uupe a siido Galile.

Dooyiso k'Isa a tarnaape ki daabagi

¹⁰ Aame zembadí an ti gili tarnaape maṅ, saṅ maṅ yode toṅ y'a-gili, wo kaṅ ombide, wenda soo toṅ i ki y' wulle ye.

¹¹ Adda tarnaape geṅ kane deero Yawudiyagi an di y' dehu, an'de: «De Isa miṅ a too me?»

¹² Wo kane donṅ duuru geṅ an di niikutu ti tuddaṅ. Donṅ onṅonṅ an'de: «Yoṅ wede isiyo beehiye.» Wo donṅ soṅ an'de: «Ato, yoṅ yi ti daggiya d'uwó.»

¹³ Wo ti diinayaṅ geṅ wenda y'a roote ti golla awwa umbo, kono an orgiso a deero Yawudiyagi.

¹⁴ I t'innite iina diine tarnaape maṅ, Isa y'a t'iide booro Boy Raa, y'a iise dooyiso d'uwó.

¹⁵ A dooyisadí gette kane deero Yawudiyagi an ziiḱa giggiraṅ, an'de: «Mummino me wede ej yi ki duuye tunda ye, wo yi suuniyo ono mattup kino me?»

¹⁶ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Dooyiso ere ni dooyiso ette ti suuniyo nuuno k'eedó ye. T'ettiyo ti Raa wede i n'igibo.

¹⁷ Aame wede yi dehu y'aase naabo ere Raa yi dehu maṅ, y'a ti suune dooyisadó te. Dooyisadó ettiṅ t'ettiyo ti Raa kunuṅ, ni rootiyo ti suma nuuno k'eedó ko?

¹⁸ Wede geṅ aame yi rootiyo ti suma yode k'eedí maṅ, geṅ yi dehu d'uwó an di y' t'imme. Wo wede yi naabiya a suma wede i y'igibo maṅ, wede geṅ yi rootiyo ono donṅ d'erec, munda wede di yode ki diine ye umbo.

¹⁹ Ki kotto kune un ele oogoro Muusa, wo kune wenda soo toṅ a seeda aa oogoro ti rootiyo umbo. De ki moo me kun dehu kun di n' t'ide me?»

²⁰ Kane donṅ duuru an i-di ruute, an'de: «Kee a-d'ede siitan a eedá ko? Kunuṅ wee wee i dehu t'owwadá me?»

²¹ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ n'ize munda k'armika soo d'anjal, wo kune pay kun ziiḱa giggirgunṅ.

* **7:2 7.2** Tarnaape ki daabagi ej tarnaape ki Yawudiyagi an d'isiyo onniyo gessire adda k'ozzine me. An t'adfiya paate, an d'isiyo daabagi ki puutagi k'inda, kono an d'elkiyo a ozzinagi donṅ maawan ti kaaga an likkito a balda. Kun wollo adda mattup ki Lebitik 23.33-43 wo Deeterenom 16.13-15.

²² Waldu ponde gette t'iise ti mongidagun ti kaaga to, ti k'iise ti Muusa ye. Wo Muusa y'un d'ele urzi ki waldu k'inni kuuli. Man onniyo ere ki puukiyadin toŋ kune kun di waldu ponde me.

²³ Wo aame ulo'n onniyo waldu pondayi a t'ooriyo onniyo ere ki puukiyadin, kun di waldu kono kun aa ki ti doopida oogoro Muusa ye man, de ki moo me kune kun di kulkiso ti nun, kono ni ele beeko pay a wede tudde a onniyo ere ki puukiyadin me?

²⁴ Kun dekke booro a munda wede kun wolliyo t'edagun ye, wo de kun dekke booro ere ki diine.»

²⁵ Doŋ ongo ti siido Zeruzalem geŋ an di rootiyo, an'de: «Eŋ miŋ wede an dehu ki t'owwadi dey?

²⁶ Kun wollo do yi d'orbe a daana duwo daa k'ombide, wo wenda i di roote umbo. Kunun doŋ deero an yi zuune eŋ Almasi Raa yi biire ko?

²⁷ Wo ki too man yo Almasi Raa yi biire ettiyadi gette y'etto ti tunda, wenda soo toŋ umbo a suuna itadi me, wo yode eŋ itadi in ti suune.»

²⁸ Inkinno man Isa yi dooyiso a booro Boy Raa geŋ, y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Kune duwo eŋ, kun'de nun kun ni suune, wo kun suune itado. Para man ni k'iido ti suma nuuno k'eedo ye, wo yo wede i n'igibo geŋ yoŋ yi rootiyo ono doŋ derec, miŋ kun ki y' suune ye.

²⁹ Wo nun ni yi suune kono i n'igibo yode, wo nun n'iido ti gulbe yode.»

³⁰ Inkinno man kane an di dehu urzi seeduzi, wo wenda soo toŋ a ette a yi seeda umbo, kono yoŋ onniyadi ti k'iide ye botto.

³¹ Aame geŋ doŋ baadan ti diine doŋ duuru an di ziipe addan a yode, wo kane an di ruute, an'de: «Almasi Raa yi biire y'iido toŋ man, y'aasa suldi k'armika baadan a ceera wede enno dey?»

Agisa duwo ki seedu k'Isa

³² Man kane Pariziyen an d'illiga ono doŋ, doŋ duuru an orbe sunni sunni a tukk'Isa geŋ me. Inkinno man kane Pariziyen ti deero doŋ sedeke an d'igibe doŋ i boohiyo Boy Raa ki seedu k'Isa.

³³ Man Isa y'a ruute, y'ede: «Nun ti kune onniyadi oo guute baata, san man n'a-kima k'ume wede i n'igibo.

³⁴ Kune kun di n' deha wo kun ki n' t'oona ye, kono ume wede nun n'ette geŋ, kun k'aana ettiyo ye.»

³⁵ Inkinno man kane Yawudiyagi an di ruute diinayan, an'de: «De y'a amba miŋ, ki too me in gi di y' t'oona ye me? Y'a engila ki tukki Yawudiyagi doŋ i-tiipe an lekkiyo adda diine doŋ Yawudiyagi ye genno ko? Kunun y'a dooyey doŋ Yawudiyagi ye ko?

³⁶ Ono doŋ yi rootiyo, y'ede: "Kun di n' deha wo kun ki n' t'oona ye" wo "ume wede nun n'ette geŋ, kune kun k'aana ettiyo ye", miŋ i-kaza moo me?»

Ahu doŋ i d'eliyo lekkiyo

³⁷ Onniyo ere ki d'angun tarnaape gette, tod'te onniyo ere meeda. A onniyo gette Isa y'a t'iiziga kan ohire, wo y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Wede orme yi y' ziida man, y'edi tuddo yi-siba.

³⁸ Wede yi ziipa addi a nuuno man, aakede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Y'a t'isa aa ersa k'ahu doŋ i d'eliyo lekkiyo okko baadan t'adda k'addi."»

³⁹ Isa yi rootiyo inḵino ti Unde Raa ere Raa y'an t'ela a donj i ziipe addan a yode. Aame geṅ Raa y'an k'ele Undi ye botto a duwo me, kono Isa yi ki gili k'awwa ki daryikadi ye botto.

Kono k'Isa duwo tuddan an ti t'ihinte

⁴⁰ Donj ongo ti diine donj duuru geṅ an illiga ono k'Isa man, an di ruute, an'de: «Wede enj ki kotto yonj nebi wede an ruute a etto.»

⁴¹ Onjo soṅ an'de: «Enj Almasi Raa yi biire.» Wo de donj ongo an'de: «Almasi Raa yi biire geṅ y'a addo ti Galile, i k'ise ye!»

⁴² Ki kotto an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, Almasi Raa yi biire geṅ y'adfa ti biza bumbu mozigo Dawut, wo an yi t'eha a Betilehem siido ere an d'ehe Dawut.»

⁴³ Inḵino man kono k'Isa geṅ, duwo tuddan an ti-t'ihinte.

⁴⁴ Donj ongo ti diinayan geṅ an dehu seeduzi, wo wenda soo tonj a t'ooziga a yi seeda umbo.

⁴⁵ Aame geṅ donj i boohiyo Boy Raa, kane an igibe ki seedu k'Isa geṅ, an di-gimo. Man kane deero donj sedeke ti Pariziyen an di'n tunde, an'de: «De moo me kun ki y' ziiido ye me?»

⁴⁶ Man kane donj i boohiyo Boy Raa an'de: «Wede enj me, wede tudde a roote ono aa yode umbo.»

⁴⁷ Man kane Pariziyen an an di ruute, an'de: «Kune tonj man y'un ti'n diggo pay ko?»

⁴⁸ Kunuṅ kun wulle ko? Ti diine deero Yawudiyagi ise Pariziyen wede soo i ziipe addi a yode me!

⁴⁹ Kun wolliyo kane donj ambu ono yode geṅ, kane oogoro an ki ti suune ye, duudiyo Raa a eedan.»

⁵⁰ Nikodem yonj ede, yonj wede ti diine Pariziyen, yode wede onniyo soo y'a uuney Isa a diddo geṅ, y'an di ruute, y'ede:

⁵¹ «A urzi k'oogiradin, wede daa k'ollige bizi wo daa suuniyo munda wede y'ize geṅ, booro ti y' seeda ko?»

⁵² Kane an i di'n gime onami, an'de: «Kee tonj ti siido Galile pay ko? Ki wollo mattup k'ono Raa ki koduwo, ki t'oona ko nebi ti siido Galile me?»

Erewo ti t'udige kule bakatu

[
⁵³ Inḵino man an di-tiipe wede tuuku tonj y'a aahe boozii boozii.

8

¹ Wo Isa y'a inḵile k'ekki mukkolo k'Inda k'Olibiye.

² Soggo ti soohe walak man, Isa y'a-gimo ki booro Boy Raa, wo donj baadan an d'iido tuddi. Inḵino man y'a-guune, y'an di'n iise dooyiso.

³ Aame geṅ donj suuniyo k'oogoro ti Pariziyen, an ziiido erewo an aa ti ziiido ti moone ti kule bakatu, an di-t'iido k'ume k'Isa, an ti-t'ihira a daana duwo pay

⁴ wo an i di ruute a Isa, an'de: «Galmeegey, erewo ette ay aa ti ziiido ti moone ti kule bakatu.»

⁵ Adda mattup k'oogoro, Muusa y'in riine ti kaaga y'ede, erayi donj isiyokino enj, ki towwo ki kakkisa ti mongali*. Wo ki kee man, k'ede moo me?»

† 7:40 7.40 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 18.18.

* 8:5 8.5 Kun wollo adda mattup ki

Lebitik 20.10, wo Deeterenom 22.22.

⁶ An rootiyo inŋkino an i ekkiyo ikka, kono an di y' seefɔ t'ono. Maŋ Isa y'a t'uttile, yi-reekiso yelagí a siidó.

⁷ Kane an kod'dime tondisadi, inŋkino Isa y'a t'umbe eedí, wo y'an di ruute, y'ede: «Ti diinagun enj wede yi k'isiyo oldíko ye maŋ, yi ambo makkolo, y'a ti seefɔ ki poone.»

⁸ Maŋ y'a t'uttile sey, yi-reekiso yelagí a siidó.

⁹ Aame an illiga Isa yi ruute inŋkino maŋ, kane doŋ duuru an d'iise enŋilsito soo me k'ita bakadí bakadí, iise ti gól'dali bini a-t'íide. I d'uupe Isa kane ti erewo gettiyo ti d'óhire a daanadí.

¹⁰ Inŋkino maŋ Isa y'a t'umbe eedí, wo y'a tunde erewo, y'ede: «Erewo no, doŋ i ki'n ziidó'ŋ kane too me? Wenda soo toŋ a roote koŋ booro ti ki'n ziidá umbo ko?»

¹¹ Maŋ ti di'n gime onamí, t'ede: «Wenda soo toŋ umbo, Galmee'ki nuŋ.» Inŋkino maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Nuŋ toŋ maŋ ni ki dekke booro eedí ye. Mi t'oozo, m'enŋilo wo m'isa oldíko ye baa.»]

Isa yon toore a duniya

¹² Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Nuŋ miŋ wede i d'eliyo toore a doŋ duniya pay. Wede yi ni diina maŋ, y'a t'oona toore wede i di t'ela lekkiyo, yi k'ozira zimolo ye.»

¹³ Maŋ kane Pariziyen an i di ruute, an'de: «Kee ki kazita ono a tukki kee batum geŋ, onamá ay k'ambe ye.»

¹⁴ Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame nuŋ ni kazita ono a tukki nuuno batum toŋ maŋ, onamó derec kono ni suune ti too me n'iido me, wo ume n'ambe me. Wo de kune, kun ki suune ye ume wede n'iido, wo n'ambe ki tunda me.»

¹⁵ Kune kun dekkiyo booro a suuniyo ere ki kune doŋ tudde. Nuŋ a tukki wenda soo toŋ ni ki dekkiyo booro ye.

¹⁶ Wo aame ni dekkiyo booro maŋ, ni dekkiyo derec kono nuŋ siidó ye. Ay dekkiyo booro soo ti Meega wede i n'igibo me.

¹⁷ Ono en an riije ti kaaga adda mattup k'oogiragun, an'de: "Doŋ sire an rootiyo onamaŋ i t'íide kaŋ soo maŋ, geŋ onamaŋ derec'."'

¹⁸ Nuŋ ni kazita ono a tukki nuŋ batum, wo Meega wede i n'igibo toŋ, yi kazita ono a tukki nuŋ kay.»

¹⁹ Inŋkino maŋ kane an i di ruute, an'de: «De Meegá too me?» Maŋ Isa y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ kun ki n' suune ye, wo Meegó toŋ kun ki y' suune ye. Aame nuŋ kun ni zuune maŋ, Meegó toŋ kun di y' suune.»

²⁰ Isa yi ruutite ono geŋ aame yo a booro Boy Raa, yi dooyiso goppon ti ume wede duwo an di boohiyo korbite Boy Raa. Wo wenda soo toŋ a yi seefɔ umbo kono yon onniyadi ti k'íide ye botto.

Ono k'Isa a enŋilsadi

²¹ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Nuŋ n'enŋila, wo kune kun di n' deha, wo de kun aa di t'inda ti oldikagun a eggun. Ume wede n'ette en, kun k'aane ettiyo ye.»

²² Inŋkino maŋ kane Yawudiyagi an di ruute tuddan, an'de: «Kunuŋ yi rootiyo inŋkino y'a t'íida tuddí ko, yi rootiyo: "Ume wede n'etta en, kun k'aane ettiyo ye" me?»

²³ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kune'ŋ ti danfi a duniya, wo nuŋ ti kandaane t'awwa. Kune ki duniya ettiyo, wo nuŋ ki duniya ettiyo ye.»

24 Kono k'ĩnkino n'un di ruute kun di t'inda t'oldikagun a eggun me. Aame kun k'ambu "nun min nun" ye man, kune kun di-t'inda ti oldikagun a eggun.»

25 Man kane Yawudiyagi an di y' tunde, an'de: «De kee min wee wee?» Isa y'an di ruute, y'ede: «Nun n'un ti gize tuddó t'ume k'eesiyo to.

26 Nun oo d'ede ono ki rootiyo a ekki kune, ti suldi don n'a dekke booro eggun ton baadan, wo wede i n'igibo'n yon yi rootiyo ono don derec, wo ni kazita a duwo pay munda wede n'ollige ti bize yode Raa.»

27 Wo kane Yawudiyagi an ki zuune ye y'an rootiyo ti Meega me.

28 Inkino man Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame nun wede an n'ehe aa ulo wede en, kun ti n' ziipa t'awwa[‡] man, kun di'n suuna en "nun min nun". Wo kun di suuna munda wede ti suma nuuno k'eedó ni k'isiyo ye, ni rootiyo munda wede Meega yi ni duuye.

29 Wo yo wede i n'igibo gen, yon ti nuuno. Yi ki n'ooliyo siidó ye, kono nun n'isiyo daayum munda wede ulbi i-d'ise unse.»

30 A ono don Isa yi ruute gen, don baadan an di ziipe addan a yode.

Don eedan toore ti don adda buliko

31 Man Isa y'an di ruute a Yawudiyagi don i ziipe addan a yode, y'ede: «Aame kun lekkiyo kettiyo a onamó man, kune sanalliyagó ki kotto.

32 Aame gen derec kun di suuna, wo derec gette t'un di'n isa don eedan toore.»

33 Man kane an i di ruute, an'de: «Kaye ita k'inni k'Ibirayim, buliko a wenda kan soo ton ay k'ize ye. De k'ay di rootiyo kun t'isa don eedan toore mummino?»

34 Isa y'an di ruute, y'ede: «Derec inkino wo n'un di rooto: Wede isiyo oldiko gen yon bule k'oldiko.

35 Wede bule gen yi ki lekka daayum adda boy ye, wo ulo boy gen yon min daayum y'a lekka adda boy.

36 Aame Ulo Raa y'un ti'n iza eggun toore man, kune kun t'isa ki kotto don eedan toore.

37 Nun ni suune kune ita k'inni k'Ibirayim me. Wo kun di dehu urzi towwadó kono onamó gen kun k'ambu ye.

38 Munda wede nun ni rootiyo, ni wullo ki Meegó. Wo kune kun isiyo munda wede meegun y'un ruute.»

39 Man kane an di ruute, an'de: «Kaye meegey Ibirayim.» Isa y'an di ruute, y'ede: «Ki kotto aame kune inni k'Ibirayim man, kun d'ise naabo ere aa yon y'aaze.

40 Nun n'un ruute ono don derec n'illigo ti Raa ton, anken kun di dehu urzi towwadó. Wo inkino me Ibirayim yi k'ize ye.

41 Kune kun isiyo naabo ere ki meegun.» Man kane an i di ruute, an'de: «Kaye inni don ki bande ye, Meegey soo, yode Raa.»

42 Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame Meegun Raa ki kotto man, nun kun di n' geyye kono nun n'uddó min ti Raa, wo n'iido kenno t'urzi yode. Ni k'iido'n ti toogo k'eedó ye, yode i n'igibo me.

43 Moo me ono ni rootiyo itadan kun ki'n suuniyo ye me? Kono kun ki dehu kun k'olliga ye onamó me.

44 Kune meegun Meeda siitandani, wo kun dehu kun d'ise naabo ere meegun yi dehu. Yon t'ume k'eesiyo to, naabadí towwo duwo. Munda

[‡] 8:28 **8.28 Kun ti n' ziipa t'awwa:** I-kaza aame Isa Almasi an ti y' tiika ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko, wo Meegi yi y'umba k'awwa ki kandaane man.

wede d'erec yi k'isiyo ye, kono d'erec di yode umbo. Aame yi lohito ono maŋ, yi rootiyo t'addi pay, kono yoŋ wede lohito, wo yoŋ meeki lohito k'ono.

⁴⁵ Wo kono nuŋ ni rootiyo ono d'oŋ d'erec geŋ, onamó kun ki d'ambu ye.

⁴⁶ Wee wee t'adda diinaguŋ eŋ aane i roote nuŋ ni ize oldíko me? Wo de aame ni rootiyo ono d'oŋ d'erec maŋ, ki moo me onamó kun ki d'ambu ye me?

⁴⁷ In'kino maŋ wede yoŋ ki Raa geŋ y'a olliga ono ki Raa. Wo kun k'ollige ye kono kune ki yode Raa ye.»

Isa ti Ibirayim

⁴⁸ Maŋ kane deero Yawudiyagi an i di ruute a Isa, an'de: «Kaye ay ruute ay'de kee Samariten, wo a-d'ede siitan a eedá geŋ, d'erec ye ko?»

⁴⁹ Isa y'an di-gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ oo k'ede siitan a eedó ye. Ni tamma Meegó, wo kune kun di-toogiyo ki tammadó me.

⁵⁰ Nuŋ ni ki dehu tamma tuddó ye, wo wede ede i dehu tammadó me, yoŋ geŋ wede d'ekkiyo booro.

⁵¹ D'erec in'kino wo n'un di rooto: Wede y'ollige onamó wo y'a ti sooru eego maŋ, kudic unto yi ki ti wolla ye.»

⁵² Maŋ kane deero Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «An'keŋ kaye ay zuune baa, kee a-d'ede siitan a eedá. Ibirayim y'inda ti kaaga wo nebiyagi toŋ an t'inda, miŋ kee k'ede: “Wede y'ollige onamó wo y'a ti sooru eego maŋ, kudic unto yi ki ti wolla ye.”

⁵³ Kee'ŋ goole ki ceere meegey Ibirayim wede inda, ti nebiyagi d'oŋ i t'inda ko? Kunuŋ k'elkiyo kee wee wee?»

⁵⁴ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame nuŋ n'a t'imme tuddó maŋ, tammadó gette ki bita. Nuŋ i ni tamma Meegó, wede kun'de yoŋ Raaguŋ geŋno,

⁵⁵ wo kun gi di y' suuniyo ye. Nuŋ ni y' suune, wo aame n'a roote ni ki y' suune ye maŋ, geŋ nuŋ ni t'ize wede lohito k'ono aa kune. Wo de nuŋ ni y' suune, wo ni d'ollige onamí n'a-ti sooru eego.

⁵⁶ Aame meeguguŋ Ibirayim y'illiga onniyadó yi ti wolla maŋ, addi a úune t'un'usuwo, wo yi ti wulle maŋ, ulbí un'se.»

⁵⁷ Maŋ kane deero Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «Kee ozzinagá ada paat toŋ i k'iide ye, de Ibirayim k'a yi wulle mummino?»

⁵⁸ Isa y'an di ruute, y'ede: «D'erec in'kino wo n'un di rooto: Ki poone Ibirayim an di yi t'eha geŋ, “nuŋ miŋ nuŋ”.»

⁵⁹ In'kino maŋ an ziki moŋgali ki kakkisadí, wo Isa yi-ti digge diine d'oŋ duuru, t'adda booro Boy Raa y'a t'ud'fe.

9

Eliyo beeko a wede koosiyo

¹ Onniyo soo Isa yi sooru, maŋ yi wulle wede koosiyo t'ume an y'ehe to.

² Maŋ kane sanalliyagi an di y' tunde, an'de: «Wede dooyisadey, wede eŋ ize oldíko miŋ, yode kunuŋ maawí ko, an di y'ehe koosiyo me*?»

³ Isa y'an di ruute, y'ede: «Yoŋ koosiyo kono k'oldíko yode ye, wo kono k'oldíko maawí ye. An y'ehe koosiyo kono Raa yi dehu y'a kize toogadí t'urzi yode.

* 9:2 9.2 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.5.

⁴ Peedo to ede botto, t'a ki t'iire ye geṅ, in d'ise naabo ki wede i n'igibo. Aame diddo t'iina maṅ, wenda soo toṅ a naaba umbo.

⁵ Ankeṅṅo nuṅ adda duniya botto eṅ, nuṅ miṅ wede i d'eliyo toore a doṅ duniya pay.»

⁶ Aame Isa y'a ti ruute inṅkino maṅ, yi bidde lee a siido, y'a-lutte, yi-t'elite eda wede koosiyo geṅṅo,

⁷ maṅ yi di ruute, y'ede: «K'odo, ki t'opili a togile ki Silowe.» (Suma Silowe i-kaza «Agisa».) Wede geṅ y'a iide, y'a t'upilo, yi-gimo maṅ yi woliyo keren.

⁸ Inṅkino maṅ kane doṅ k'ita waayadi ti kane doṅ i yi wullite y'ahultu geṅ, an di ruute, an'de: «De eṅ wede i-ti konso, i d'ahultu ginno ye ko?»

⁹ Doṅ ongo an'de: «Eṅ yode.» Ongo an'de: «Ato, eṅ yode ye. Wenda eṅ yi yi deeyiso.» Maṅ yode batum y'ede: «Eṅ miṅ nuuno dey.»

¹⁰ Kane an di yi tunde, an'de: «Kaṅ mummino edaya a t'ihina me?»

¹¹ Maṅ yoṅ y'an di'n gime onamaṅ, y'ede: «Wede an yi waaku Isa geṅ yi-lutte siido ti lee bizi, wo y'o-t'elite a edayo, maṅ y'o di ruute, y'ede: «K'odo, ki t'opili a togile Silowe.» N'a iide, n'a t'upilo, maṅ edayo o-t'ihino.»

¹² Maṅ kane an di ruute, an'de: «Wede geṅ too me?» Yoṅ y'a ruute, y'ede: «Daṅ ni ki suune ye.»

Tondiso ki wede koosiyo edayi i t'ihina

¹³ Koosiyo wede edayi i t'ihina geṅ, an di t'iide ki daana Pariziyen.

¹⁴ Onniyo ere Isa yi lutte siido, yi d'ihina eda wede geṅ, onniyo gette onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi.

¹⁵ Inṅkino maṅ kane Pariziyen toṅ an di y' tunde, an'de: «Mummino edaya a t'ihina me?» Maṅ wede y'an di ruute, y'ede: «N'uune bee me, wede y'iide'n, y'o t'unṅkile lee a edayo, wo n'iide'n n'a t'upilo, maṅ edayo a t'ihina, ni woliyo.»

¹⁶ Maṅ kane Pariziyen ongo an di ruute, an'de: «Wede ize naabo gette yi k'iido ti Raa ye, kono y'a ti diipida onniyo ere ki puukiyadin.» Wo de kane doṅ soṅ an'de: «Wede k'oldfiko suldi k'armika kino y'aane yi t'ise ko?» Geṅ ti diinayan an t'ihinte.

¹⁷ Inṅkino maṅ wede koosiyo edayi i t'ihina geṅ, an di y' tunde sey, an'de: «De kee k'ede moo me a wede a ihina edaya me?» Maṅ wede y'a ruute, y'ede: «Yoṅ geṅ nebi.»

¹⁸ Wo kane deero Yawudiyagi an di-tuuge k'ambu, wede geṅ ti poone yoṅ koosiyo wo ankeṅ edayi a t'ihina me. Inṅkino an di wiiko maawi k'ehiyadi.

¹⁹ Maawi an iina maṅ, an di'n tunde, an'de: «Yode eṅ ulo kune kotto ko? Wo kun y'ehe miṅ koosiyo to ko? Wo ankeṅ mummino yi woliyo me?»

²⁰ Kane maawi an an di'n gime onamaṅ, an'de: «Eyye, ay suune eṅ uley, wo ay ehe koosiyo to.

²¹ Wo ankeṅṅo yi woliyo aaze mummino ay ki suune ye, wenda i ele beeko ay ki y' suune ye. Kun tondo yode, yoṅ eṅṅo yi t'ize goole, y'un ti rooto.»

²² Maawi an rootiyo inṅkino kono an orgiso a deero Yawudiyagi, kono kane an ti ruute ti diinayan an'de, wede yi ruuta kereṅ Isa yoṅ Almasi Raa yi biire maṅ, an ti y' limma ti diinayan me, k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso yi k'etta ye.

²³ Geṅ inṅkino maawi an ruute, an'de: «Yoṅ eṅṅo yi t'ize goole, kun tondo yode» me.

24 Maṅ kane Pariziyen an di y' wiike sey ki sirwe, wo an i di ruute, an'de: «Ki rooto d'erec a daana Raa, ki kaye maṅ ay suune wede en yon wede k'oldiko.»

25 In'kino yon y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ ni ki suune ye yon wede k'oldiko, wede k'oldiko ye ton maṅ. Ki nuṅ munda wede ni suune, ti poone nuṅ koosiyo wo an'ken ni woliyo.»

26 Kane an di y' tunde, an'de: «Y'a ize moo me? Mummino me y'a di t'ihina edayá me?»

27 Y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ ono gen n'un ti ruute, wo kun ki n'illiga ye. De ki moo me kun dehu n'un di roote sey me? Kunuṅ, kune ton kun dehu kun t'ise sanalliyagi pây ko?»

28 In'kino maṅ an di y'iise kaldita, an'de: «Kee sanallusu yode me, kaye sanalliyagi ki Muusa.

29 Kaye ay suune a Muusa Raa yi ruute me, wo yo wede en ay ki suune ye y'ettiyo ti tunda koo maṅ.»

30 Wede y'an di ruute, y'ede: «Onamgun en nuṅ ni ziida giggeró, wede y'o t'ihina edayó miṅ, way kun'de y'ettiyo ti tunda kun ki suune ye!

31 Kine in suune Raa gen don k'oldiko yi ki'n ollige ye. Wo y'ollige wede i ottilso wo y'isiyo naabo ere aa yode Raa yi dehu†.

32 T'ume k'eesiyo duniya bini an'ki, wenda kaṅ soo ton yi k'illiga ye wedusu yi di t'ihina eda koosiyo t'ume k'ehiyadi me.

33 Aame wede en yi k'iido ti Raa ye maṅ, yi k'aane yi ki t'ise munda ye.»

34 In'kino maṅ kane an i di ruute, an'de: «Kee miṅ t'ume k'ehiyadá to nilpiyo adda k'oldiko, miṅ ki dehu k'ay di'n dooye!» Maṅ an di y'ilmi, an di y'udde paate.

Don konzayi a urzi k'unde

35 Aame Isa y'illiga wede yi ihina edayi gen deero Yawudiyagi an ti y'ilmi maṅ, y'a iide, y'a y'uuney wo yi di ruute, y'ede: «Kee ki ziipe adda ko a yon wede an y'ehe aa ulo wede en me?»

36 Maṅ wede gen yi di'n gime onamí, y'ede: «Yon wee wee Galmeegó, kono n'a zaape addo a yode me?»

37 Isa yi di ruute, y'ede: «Wede ki yi woliyo wo a-rootiyo, en miṅ yode.»

38 Maṅ wede yi di ruute, y'ede: «Nuṅ ni ziipe addo a kee, Galmeegó.» Y'a-dikke, y'a t'uttila a daanadi.

39 In'kino maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Nuṅ n'iido k'adda duniya kono n'a defka booro, don konzayi edayan a-t'ihina, wo don an woliyo gen an t'isa konzayi.»

40 A sirpa gen i d'ede Pariziyen an illiga in'kino maṅ, an di ruute, an'de: «Kunuṅ kaye ton ay t'isa konzayi pay ko?»

41 Isa y'an di ruute, y'ede: «Aame kune konzayi wo munda wede kun isiyo kun ki suune ye maṅ, gen booro t'un ki'n seeda ye. Wo kune kun'de kun woliyo kereṅ gen, booro t'un di'n seeda, oldikagun a lekka daayum a eggun.»

10

Ono ombide a urzi wede k'elso

† 9:31 9.31 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 1.15; Soom 34.16; 66.18 wo Piroberb 15.29.

¹ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Derec inḱino wo n'un di rooto: Aame wede yi k'adḱiya ti biza ye, yi dahumu ti zaribe k'adda k'ume moone dambami me maṅ, yoṅ geṅ wede k'oogire goole.

² Wo wede ettiyo ti biza geṅ, yoṅ wede k'elso.

³ A wede k'elso geṅ, wede boohiyo dambami yi di t'ihina biza. Yi-t'ette, y'a waake dambami ere soo ti sundutú sundutú, wo kane an d'ollige golladí, pay y'an adḱe paate.

⁴ Aame yi ti'n adḱiya pay ti paate maṅ, y'an t'oogumso wo kane an di y' daaniya, kono kane golladí an ti suune.

⁵ Wo wede an ki y' suune ye geṅ, kudic kane an ki y' daane ye. Wo a jiire sey an t'ombe dokki ti tuddi me, kono golladí an ki ti suune ye.»

⁶ Isa y'an di ruute ono ombide, wo ono geṅ itadaṅ an gi di'n zuune ye, yi rootiyo munda me.

Isa wede k'elso beehiye

⁷ Isa y'an di duule sey, y'ede: «Derec inḱino wo n'un di rooto: Nuṅ miṅ aa biza bumbu wede dambami an d'adḱiya.

⁸ Doṅ iido ki poone ti nuṅ geṅ, kane deero k'oogire, wo kane'ṅ dambami an ki'n illiga ye.

⁹ Nuṅ miṅ aa biza bumbu. Aame wede y'ettiyo t'urzi nuuno maṅ, y'a t'oona uttiyo. Yi-t'ette wo y'a t'adḱe aa addi i dehu, wo ombó toṅ yi-t'oona.

¹⁰ Wede k'oogire geṅ y'ettiyo miṅ ki oogire, ki tówwo wo ki lattia. Wo nuṅ n'iido kono n'an t'ele lekkiyo a ḱuwo, lekkiyo ere adda darna.

¹¹ Nuṅ miṅ wede k'elso beehiye. Wede k'elso beehiye geṅ y'a oyye y'a t'inda kono dambami me.

¹² Wo wede i naabiya ki raṅṅadí, yoṅ wede k'elso ye, dambami ki yode ye geṅ, yi wulle sullibe yi t'uddó maṅ, y'a t'ombe, dambami yi d'ooli. Maṅ dambami sullibe yi-seḱe, wo doṅ soṅ an aa di-teepe.

¹³ Wede i naabiya ki raṅṅadí geṅ, yoṅ y'a t'ombe kono yi wolliiyo munda wede ki yode, yoṅ seezi ye a dambami me. Nuṅ wede k'elso beehiye,

¹⁴ dambamó ni'ni suune, wo kane an ni suune.

¹⁵ Aakede Meega yi ni suune, wo nuṅ toṅ ni y' suune. N'a oyye n'a t'inda kono dambamó.

¹⁶ Nuṅ oo d'ede dambami ti doolo toṅ ede, an aa ki t'iido k'adda zaribe enno ye. Kane geṅno toṅ n'a-ti'n waako páy, an d'olliga golladó. Inḱino a t'isa tordó soo, wede k'elso toṅ soo.

¹⁷ Meega geṅ yi ni giyye kono nuṅ n'iyye n'a t'inda, kono saṅ n'a balḱa.

¹⁸ Wenda soo toṅ umbo aane a t'oodiba puukiyadó te, i t'eliyo nuṅ ti siidó. Nuṅ o d'ede toogo k'oodibe puukiyadó wo o d'ede toogo k'eliyo a umatú. Geṅ inḱino munda wede Meegó y'o ruute n'aase me.»

¹⁹ Aame kane deero Yawudiyagi an illiga ono k'Isa inḱino maṅ, ti tuddaṅ an t'ihinte sey.

²⁰ Doṅ baadaṅ ti diinayaṅ an di ruute, an'de: «Yoṅ geṅ ki maade, siitan a eedí. De ki moo me kun di y'ollige me?»

²¹ Wo doṅ soṅ an'de: «Eṅ ono ki wede i-d'ede siitan a eedí ye. Ki kotto siitan ti k'aane ti ki t'ihina eda ki koṅzayi ye.»

22 Ozzine ti ozzine, a sommade a ume reele baadaŋ maŋ, an d'isiyo tarnaape a Zeruzalem kono an d'elkiyo a onniyo ere Boy Raa an di y'ize kamileŋ*.

23 Aame geŋ Isa yi-t'iide adda booro Boy Raa, yi sooru adda daabe goole wede an yi waaku Daabe Salamaŋ, yi d'ambu k'ume soo me, soo me.

24 Injino kane deero Yawudiyagi an di ti d'uule, wo an i-di ruute, an'de: «De kee'ŋ ay della, k'ay k'iza tuddá woogo me? Aame kee Almasi Raa yi biire maŋ, k'ay ti rooti kereŋ.»

25 Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ n'un ruute, wo kun ki ziipe addugun a nuuno ye. Naabo ere pay nuŋ n'isiyo ti suma Meegó gette, i-kaza a tukki nuŋ.»

26 Wo kune kun ki ziipe addugun a nuuno ye, kono kune dambamó ye.

27 Dambamó an d'ollige golla nuŋ wede k'elsadaŋ. Nuŋ ni'ni suune wo kane an di n'daaniya.

28 Nuŋ n'an t'ela lekkiyo ere ki daayum. Kufic an ki t'inda ye wo wenda soo toŋ a ti'n t'ooba ti beezó umbo.

29 Meegó wede oo n'elo geŋ yoŋ toogo y'a jiire pay, wenda soo toŋ umbo a aane a-t'oobe munda ti bey Meega me.

30 Nuŋ ti Meega geŋ kaye wede soo.»

31 Injino maŋ kane deero Yawudiyagi an ziki moŋgali sey ki kakkisadi ki tówwadi.

32 Isa y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ a daanagun n'ize naabo beehiye baadaŋ ti suma Meegó me, wo naabo tiŋ tuuku ere n'ize kun dehu kun di n'kakkite ti moŋgali ki tówwadó me?»

33 Kane deero Yawudiyagi an i-di ruute, an'de: «Ay dehu ay ki ti kakkite ti moŋgali ay gi di t'ide ki naabo ere beehiye k'ize gettiyo ye. Ay ki t'ide kono ki kalda suma Raa, kee wedusu, wo ki-ti t'isiyo tuddá Raa†.»

34 Isa y'an di ruute, y'ede: «Ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup k'oogiragun‡: “Raa y'ede kune raayagi.”

35 Kun suune wenda soo toŋ umbo a aane a t'oofiba munda wede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa me. Geŋ injino kane doŋ Raa y'an ruute onamí geŋ, y'anni wiike kane raayagi me.

36 Wo nuŋ wede Raa y'a-n'uuye kese a yode, y'a-n'igibo k'adda duniya, wo ni rootiyo n'ede nuŋ Ulo Raa maŋ, kune kun'de ni kaldita suma Raa. Geŋ kaŋ mummino ni kaldita me?

37 Aame ni k'isiyo naabo Meegó ye maŋ, kune toŋ kun ki zaape addugun a nuuno ye.

38 Wo aame naabo Meega ni ti t'isiyo wo a nuŋ kun ki zaape addugun ye toŋ, kun zaapo addugun a naabo gettiyo, kono tiŋ geŋ kun di suuna kereŋ Meega ti nuŋ wo nuŋ ti yode.»

39 Injino maŋ kane Yawudiyagi an di dihe seeduzi sey, wo yoŋ y'an t'umbilke.

40 Maŋ Isa y'a-gime, yi-ti diipida ti dar k'ooye Zurden ki kese peedo gekoliyo, k'ume wede Zaŋ y'a zuuyite batem ti poone. Yi lekkiyo anŋeŋŋo.

* **10:22 10.22** Yawudiyagi an d'isiyo tarnaape geŋ a tere k'aydu, aame reele baadaŋ. Tarnaape geŋ an iise a ozzine meeda uto ada zoot makumu pife daa k'ehiyo k'Isa botto. Adda k'ozzine ado ti poone geŋ doŋ Siriyeŋ an likke adda geeger Zeruzalem, Boy Raa an di y'ize ganigi. Injino maŋ an d'ize tarnaape kono Boy Raa an di y'isiyo kamileŋ. Tarnaape gette an d'isiyo ozzine ti ozzine, adda k'onniyo gessire. † **10:33 10.33** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 24.16. ‡ **10:34 10.34** Kun wollo adda mattup ki Soom 82.6.

⁴¹ Doṅ baadaṅ an d'iide tuddí, wo an di rootiyo, an'de: «Zaṅ geṅ munda k'armika yi k'ize ye, wo ono doṅ yi ruutite a tukk'Isa geṅ derec.»

⁴² A ume geṅ doṅ baadaṅ an di ziipe addaṅ a yode Isa.

11

Unto Lazar

¹⁻² I d'ede wede soo sundí Lazar ti ille ki Betani. Yoṅ geṅ leema Mariyam ti Marte, an lekkiyo kaṅ soo, wo to Mariyam gette ere i di yirgite egey doṅ eediyadaṅ unṣe a zoṅ k'Isa, t'a di zippite t'ilaltú. Maṅ onniyo soo leemadaṅ Lazar geṅ yi t'iire eeni.

³ Inṅkino maṅ kane zembadí geṅ an di gibe wedusu, yi di rooto a Isa, y'iide'ṅ y'ede: «Galmeegey k'ollo, lanṣayá wede ki giyye geṅ, yi t'iire eeni.»

⁴ Aame Isa y'illiga inṅkino maṅ, y'a ruute, y'ede: «T'eeni geṅ Lazar yi ki t'inda ye, wo t'urzi geṅ duwo an di t'imma Raa. Wo soṅ t'urzi geṅ duwo an di t'imma Ulo Raa.»

⁵ To Marte ti teematú Mariyam wo Lazar geṅ, Isa yi'ni giyye baadaṅ.

⁶ Wo aame y'illiga Lazar tuddí eeni maṅ, y'a k'iide kaamiki ye. A umayí geṅ yi likke onniyo sire.

⁷ Saṅ maṅ y'an di ruute sanalliyagi, y'ede: «In ti kime ki siido Ziide.»

⁸ Maṅ kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «Wede dooyisadey, botto botto eṅ miṅ Yawudiyagi an dehu an ki ti kakkite ti moṅgali ki tówwadá, miṅ ki dehu k'a kime k'ummey sey!»

⁹ Isa y'an di ruute, y'ede: «T'ume peedo ti koliyo bini t'a-t'oore geṅ, ume'ṅ toore kereṅ, wo wede yi sooru toṅ maṅ morkiye yi ki t'ele ye, kono yi woliyo toore ki doṅ duniya pay.

¹⁰ Wo wede yi sooru diddo maṅ, y'a t'ele morkiyagi kono toore i-k'ede ye.»

¹¹ Aame Isa yi ruute inṅkino maṅ, y'an di ruute sey, y'ede: «Lanṣayin Lazar edayi i ziida moone, wo nuṅ n'ette n'a ti y' t'inney.»

¹² Maṅ kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «De yi moone maṅ, saṅ y'a utta.»

¹³ Yo Isa yi ruute inṅkino ti moone ere Lazar y'inda, wo kane an elkiyo ti moone ere aa daayum.

¹⁴ Inṅkino maṅ Isa y'an di ruute patan, y'ede: «Lazar y'inda.

¹⁵ Nuṅ ulbó unṣe a kune sanalliyagó, kono n'a t'ize umbo a untadí me. T'urzi geṅ un t'ela toogo kun di zaapa addugun a nuuno. Wo anṅeṅ in enṅile, in ti y' wollo.»

¹⁶ Inṅkino maṅ Toma wede an yi waaku soṅ Wede Rooṅo geṅ, y'an di ruute a sanalliyagi onṅon, y'ede: «Kun t'oozo, kine toṅ in di t'indey ti yode.»

¹⁷ Isa y'a iiney Betani. A aaniyadi geṅ an i di ruute Lazar an t'eele adda muuzo iide onniyo pide.

¹⁸ Betani gette tod'te goppon ti Zeruzalem me, suma kubbaara adó.

¹⁹ Inṅkino maṅ a unto ki Lazar leema Mariyam ti Marte geṅ, ti Zeruzalem Yawudiyagi baadaṅ an d'iide selliyadaṅ.

²⁰ Aame Marte t'illiga Isa y'iina goppon t'illadaṅ maṅ, t'a t'iiziga t'a t'iide okkimayí, wo to Mariyam gette ti lekkiyo a boy.

²¹ Marte ti y'uuney maṅ, ti di ruute, t'ede: «Galme'e'ki nuṅ, anṅi kee ede maṅ, leemadó yi ki t'inda ye.

22 Wo nuṅ ni suune aṅkenṅo toṅ maṅ, munda wede ki tonde Raa geṅ, Raa y'aane y'a-t'ele.»

23 Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Leemadí geṅ yi-balda.»

24 Marte ti di ruute, t'ede: «Nuṅ ni suune a onniyo k'ita d'ofṅ i t'inda an ti balda geṅ, yode toṅ y'a-balda*.»

25 Isa yi di ruute, y'ede: «Nuṅ miṅ wede i d'eliyo lekkiyo wo i baldiya d'ofṅ unto. Wede yi ziipa addi a nuuno maṅ, aame y'inda toṅ y'a-balda.»

26 Wo wede tuuku yi lekkiyo, wo yi zaapu addi a nuuno maṅ, kudic unto yi ki ti wolla ye. A ono eṅ koṅ m'umbe ko?»

27 Maṅ tod' ti di'n gime onamí, t'ede: «Eyye Galmee'ki nuṅ, nuṅ n'umbe kee Almasi Raa yi biire, wo Ulo Raa, wede Raa yi ruute a etto ki duniya.»

28 Inṅino maṅ, t'a-gime waaku teematú Mariyam. T'i'ide'ṅ ti di miline, t'ede: «Wede dooyisadiṅ yo a eṅṅo. M'edi, yi kin tonديو.»

29 Mariyam t'illiga inṅino maṅ, perek t'a t'iiziga, t'a inṅile k'ume yode.

30 Aame geṅ Isa k'adda k'ille yi ki t'iide ye botto. Yo daayum a ume Marte t'a y'uoney geṅṅo.

31 Kane Yawudiyagi d'ofṅ a ita Mariyam an ti selliyo geṅ an wulle ti t'iiziga perek maṅ, kane toṅ an a-t'iiziga, an di-diine, kono an elkiyo ti t'ette m'ólo ki biza muuzo.

32 Mariyam gette t'iiney aame k'Isa wo ti y' wulle maṅ, t'a dikke a daanadí, wo ti di ruute, t'ede: «Galmee'ki nuṅ, aṅki kee ede maṅ, leemadó yi ki t'inda ye.»

33 Isa yi wulle Mariyam ti m'ólo ti Yawudiyagi d'ofṅ a itatú pay maṅ, yode toṅ addi y'a ki n'iibe ye, a-litte.

34 Maṅ y'a tunde, y'ede: «A ume too me kun ti y'eele me?» Wo kane an i di ruute, an'de: «K'edi Galmeegey, k'a wolley a ummey.»

35 Inṅino maṅ Isa edayí a ise soldite zumari.

36 Maṅ kane Yawudiyagi an di ruute, an'de: «Kun ki wollo do, yi giyye baadanṅ de me, yi m'ólo me.»

37 Wo kane d'ofṅ oṅgo ti diinayanṅ an di ruute, an'de: «Yoṅ wede i di t'ihina eda wede koosiyo de, ki moo me y'a illi Lazar y'a inda me?»

Baldiya Lazar

38 Isa geṅ daayum yi k'iine addi yi ki n'iibe ye, y'a t'iide biza muuzo. Wo to muuzo gette aa urmi, an t'ele nuune adda, biza an a-ti d'unṅkile zumbulu.

39 Isa y'an di ruute, y'ede: «Zumbulu kun ti y' d'ofṅkilo ti biza muuzo me.» Maṅ Marte teema ki wede inda geṅ, ti di ruute, t'ede: «Galmee'ki nuṅ, yoṅ y'eediyo baa kono i d'ede onniyo pife t'ume an ti y'eele adda muuzo me.»

40 Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Nuṅ ni ruute de me, aame mi ziipa addi a nuuno maṅ, m'a wolla toogo ki Raa.»

41 Maṅ zumbulu ti biza muuzo an ti y' d'unṅkile. Aame geṅ Isa y'a t'umbe edayí k'awwa, y'a ruute, y'ede: «Koduwo baadanṅ a kee Meeḡó, kono kee ki n'illiga.»

42 Derec, nuṅ ni suune daayum kee ki n'ollige, wo nuṅ ni rootiyo inṅino a d'ofṅ sirpadó eṅ an d'ambe kono i n'igibo kee Raa.»

43 Aame y'a ti ruute inṅino maṅ, y'a ifidi ti golla awwa, y'ede: «Lazar, ki-t'addi!»

* 11:24 11.24 Kun wollo adda mattup ki Daniyel 12.2.

44 Maṅ Lazar wede inda geṅ y'a bilde, y'a t'uddo t'adda muuzo me, beydí ti zoṅdí geṅ tuuniyto ti buddani, wo eedí diibiyo ti buude páy†. Wo Isa y'an di ruute a doṅ sirpa geṅ, y'ede: «Buddani kun i t'eezito, wo kun di y'oolo, y'a engile.»

Dehutu k'urzi ki tôwwo k'Isa

(Matiye 26.1-5; Markus 14.1-2; Lik 22.1-2)

45 Yawudiyagi baadan doṅ iido selliyo Mariyam geṅ an wulle armika ere Isa y'ize gettiyo maṅ, an di ziipe addaṅ a yode.

46 Wo doṅ oṅgo an iide'ṅ, an an di gize a Pariziyen a munda wede Isa y'ize.

47 Maṅ kane deero doṅ sedefe ti Pariziyen geṅ an t'ugiyi deero booro Yawudiyagi, an di ruute diinayan, an'de: «In d'ise mummino, kono wede eṅ y'isiyo suldí k'armika baadan.»

48 Aame in y'iila a naabadí ettiyo maṅ, d'uwu pay an di zaapa addaṅ a yode, inḱino kane Romen an d'etto, 'Boy kamilen ki Raa an ti y' latta wo siifadin páy.»

49 Maṅ ti diinayan i d'ede wede soo sundí Kayip, a ozzine geṅ mozigo goole doṅ sedefe yode, y'an di ruute, y'ede: «Kune munda kun ki suune ye.»

50 Kun ki wolliiyo ye ko, munda wede beehiye a kine, wede soo y'a t'inda ki kine doṅ siido, miṅ kine pay in di t'inda.»

51 Wo ono doṅ udf'e ti bize geṅ i k'iido ti suuniyo yode ye, kono a ozzine geṅ mozigo goole doṅ sedefe yode geṅ, Raa yi-d'ele ono doṅ y'a ruute Isa y'a t'inda kono doṅzi Yawudiyagi.

52 Wo yi t'inda ki doṅ siido danṅal ye, wo de k'ogiyso k'inṅi Raa doṅ i-tiipe, an t'isa kaṅ soo.

53 Geṅ inḱino ti onniyo gette kane pay an d'iyye ki tôwwadí.

54 Tiṅ geṅ yode Isa toṅ tuddí y'a ti ziiḱa, yi gi di waariya ye a diine Yawudiyagi me. Wo t'umayí geṅ y'a t'irga, y'a inḱile ki geeger sundutú Epirayim a biza balda, ti sanalliyagi an di lekkiyo anḱeṅṅo.

55 Aame geṅ tarnaape Pak ki Yawudiyagi aa guute goppon. Inḱino maṅ doṅ baadan t'adda siidiyagi an di-gili ki Zeruzalem kono an t'okkimey tuddaṅ, an t'ise kamilen a daana Raazaṅ.

56 Adda booro 'Boy Raa geṅ Isa an di y' wekkutu, an di rootiyo tuddaṅ, an'de: «Elkiyaḱ mo me? Kun elkiyo miṅ Isa y'etto ko tarnaape me?»

57 Kane deero doṅ sedefe ti Pariziyen geṅ an di ruute, an'de: «Wede tuuku yi zuuna ume k'Isa maṅ, y'ay di rooto, ay di seeda.»

12

Yergu k'egey doṅ eediyadan unḱe a zoṅ k'Isa

(Matiye 26.6-13; Markus 14.3-9; Lik 7.36-38)

1 Onniyo zoot ki poone tarnaape Pak ki Yawudiyagi y'a aana geṅ, Isa y'a t'iide Betani, ille ki Lazar wede Isa y'a ti y' bilde ti diine doṅ unto.

2 Aame Isa y'iiney Betani maṅ, an d'ize ombo ti sundí. Marte ere k'eliyo k'ombadan, wo Lazar yoṅ ti diine doṅ an iimi kaṅ soo.

3 Maṅ Mariyam ti d'umbe egey doṅ eediyadan unḱe sundan nardo, daa kalsiya munda, suma litir a diinayí wo zooyayan ooṅe. Ti di yirgite zoṅ k'Isa, wo t'a zippite t'ilaltú. 'Boy geṅ i d'úune ti eediyó ki egey geṅṅo.

† 11:44 11.44 A ozzinagi geṅ doṅ k'Izirayel an ṅilpiyo nuune inḱino: eego tuunito sittú, beydan siidan, zoṅ toṅ siidan wo tudde toṅ sittú.

4 Maŋ i d'ede wede soo ti diine kane sanalliyagi k'Isa sundí Ziidas Iskariyot, yode wede an di y' t'ela Isa a bey d'oj k'olmidayí geŋ, y'ede:

5 «I dehu egey eŋ in t'owila a ad'fe suma wede y'a naabe ki ozzine batum, wo in an t'ele soŋko gette a d'oj an k'ede munda ye!»

6 Ziidas yi rootiyo in'kino kono yoŋ wede k'oogire. I sarkiya korbitayan yode, wo yi ti sokiyto. Yi ki wolloyo sommagi ki d'oj munda an k'ede ye ye.

7 Maŋ Isa y'a ruute, y'ede: «Tod'te kun t'oolo ded'fek, kono naabo ere tod' t'ize ette aakede ti n'ikkima ki poone an di n' t'ela adda muuzo.

8 Kane d'oj an k'ede munda ye geŋ an lekka daayum ti kune*, wo de nuŋ ni ki lekka daayum ti kune ye.»

9 Maŋ kane Yawudiyagi baadan an d'illiga Isa yo a Betani. In'kino maŋ an d'ingile ki Betani, wo ettiyadan an iide gette an di wollo Isa d'anŋal ye, wo an a di wollo Lazar wede Isa yi ti y' bilde ti diine d'oj unto pây.

10 Ti onniyo gettiŋ kane deero d'oj sefeke an di dihe Lazar toŋ an di y' t'ide,

11 kono t'urzi yode Yawudiyagi baadan an t'argu ti tuddan wo an di zaapu addan a Isa.

Ettiyo k'Isa ki Zeruzalem

(Matiye 21.1-11; Markus 11.1-11; Lik 19.28-40)

12 Ti soggatú maŋ kane d'oj baadan iide tarnaape geŋ, an d'illiga Isa y'ettiyo k'adda geeger Zeruzalem.

13 In'kino maŋ kane d'oj geŋ an dimbo puutagi k'inda sundan palmiye a beydan, an t'ide okkimayí, an di d'ollite, an d'eesiyo: «Tamma a Raa! Beeko Raa ti koon a ekki wede ettiyo ti suma Galmeega Raa, yoŋ mozigo ki d'oj k'Izirayel†!»

14 Isa yi d'uune ulo buuru, y'a-ti gili eego, geŋ a-t'iide a ono d'oj an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

15 «Kune d'oj geeger Siyoŋ kun orgide ye. Eŋŋo mozigagun y'ettiyo, y'a ti gilo ekk'ulo buuru‡.»

16 Munda wede ize geŋ ki poone sanalliyagi an ki zuune ye. Wo aame Isa yi-gili kandaane goolikadi Raa yi-t'ele maŋ, kane an d'ilke kacin munda wede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'Isa geŋ, a-t'iide.

17 Aame Isa y'a wiike Lazar t'adda muuzo wo y'a ti y' bilde ti diine d'oj unto geŋ, d'oj baadan an wulle, maŋ kane geŋ an iide'ŋ, an di gizite a d'wo a munda wede ize me.

18 In'kino maŋ d'oj baadan an d'ukke okkimayí, kono an illiga munda k'armika wede y'ize geŋ me.

19 Maŋ kane Pariziyen an d'iise rootiyo ti tuddan, an'de: «Kun wolloyo de'ŋ, kune kun k'aana ye. Wede eŋ y'inni jüre, d'wo pay an ti buuye k'ume yode.»

Ono k'Isa a urzi k'untadi

20 Ti diine d'oj iide Zeruzalem an i-d'ottile a Raa a onniyo tarnaape geŋ, i d'ede d'oj miibi kane Girek.

21 Kane geŋ an d'iide tukki Pilip wede ti Betsayda siido Galile, an di y' tunde, an'de: «Madi, kaye ay dehu ay di wolle Isa.»

22 Maŋ Pilip y'a uuney Andire, sirwan pay an d'ingile k'ume k'Isa an i di ruuto.

* 12:8 12.8 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 15.11. † 12:13 12.13 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.25-26. ‡ 12:15 12.15 Kun wollo adda mattup ki Zakari 9.9.

²³ Aame geŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ankeŋ peedo t'iiide, nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, Raa y'an di kiza goolikadó a ɗuwo.

²⁴ Derec inŋkino wo n'un di rooto: Aame buzu ki-giira maŋ, adda siido yi d'unto ɗoo miŋ, yi-t'acɗiya kollo, yi d'ehiyo inŋi baadaŋ ti doolo. Wo aame yi k'inda ye maŋ, y'a lekke daayum yoŋ miŋ yode.

²⁵ Wede yi geyyiso tuddi maŋ, y'a t' dagga, wo wede lekkiyadi ere adda duniya ette yi ti giigira maŋ, y'a t'utta wo y'a t'oona lekkiyo ere ki daayum.

²⁶ Wede yi dehu yi naabe ki nuŋ maŋ, y'a ni daane. Geŋ inŋkino ume nuŋ ni lekkey geŋ, wede naabadó toŋ angeŋŋo. Wede yi dehu yi naabe ki nuŋ maŋ, Meega y'a yi t'imma.

²⁷ Ankeŋ undó ti gorpiso, wo nuŋ n'a roote moo me? N'a t'eese: "Mee'ki nuŋ, kee ki n'utti ti munda wede ettiyo a eedó eŋ me?" Wo nuŋ n'iido miŋ kono k'inŋkino, n'a acɗa t'urzi dabirsa.

²⁸ Mee'ki nuŋ a ɗuwo sundá k'an ti kaza.» Inŋkino maŋ ti kandaane golla ti rootiyo, t'ede: «Nuŋ n'an ti gize, wo n'an di kiza sey.»

²⁹ Wo kane ɗoŋ a ume geŋ an d'illiga, an di ruute, an'de: «Iɗɗise mizzi ko?» Wo ɗoŋ oŋgo an'de: «I ruute Maaleeka Raa!»

³⁰ Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Golla gette ti rootiyo a tukki nuuno ye, a tukki kune.

³¹ Ankeŋ peedo t'iiide ɗoŋ duniya booro t'anni seeda, wo Mohita duniya gette Raa y'a ti limma dokki ti paate.

³² Wo ki nuŋ, aame ti siido an ti n' duduɗa t'awwa maŋ, ɗuwo pay n'an arga a nuuno.»

³³ A onamí geŋ yi rootiyo kaŋ mummino urzi yi t'inda me.

³⁴ Maŋ kane ɗoŋ duuru geŋ an i di ruute, an'de: «Kaye ay duuye munda wede an riije ti kaaga adda mattup k'oogiradiŋ, Almasi Raa yi biire geŋ yoŋ y'a lekka ki daayum, wo mummino kee ki rootiyo yoŋ wede an y'ehe aa ulo wede eŋ, an ti y' duduɗa t'awwa me! Yo wede an y'ehe aa ulo wede, miŋ wee wee?»

³⁵ Inŋkino maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Toore yoŋ ede botto a diinagun ki onniyto miibi geŋ, kun oziro a toore geŋŋo kono zimolo t'un gi di'n seeda ye. Wede i sooru a zimolo geŋ, ume y'ette ki tunda yi ki suune ye.

³⁶ Miŋ yo toore ede botto geŋ, kun zaapo addugun kun daano toore geŋŋo, kono kun t'isa inŋi toore.»

Yawudiyagi an ki ziipe addaŋ a Isa ye

Isa y'a ti ruute inŋkino maŋ, ti tuddaŋ y'a t'irga wo yi-t'umbida.

³⁷ Ti sulɗi k'armika ɗoŋ Isa y'ize baadaŋ a ɗaanadaŋ geŋŋo toŋ, kane Yawudiyagi an ki ziipe addaŋ a yode ye.

³⁸ Geŋ a-t'iiide a ono ɗoŋ nebi Ezayi yi ruute ti kaaga\$, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, wee wee umbe a ono ɗoŋ ay ruutite me? Wo a wee wee Galmeege Raa yi gize toogadi te?»

³⁹ Yode Ezayi geŋŋo batum y'a ruute sey, ki moo me ɗuwo eŋ an k'ambu ye me, kono:

⁴⁰ «Raa y'an t'ippe a edayaŋ, wo addaŋ y'an ize zakidi, kono edayaŋ a ki wolle ye, wo eedaŋ t'a ki seeda munda ye. N'an ize inŋkino kono an ki dehu ye an di-kimo ki tukki nuŋ Raa, n'an t'ele beeko me*.»

⁴¹ Ezayi yi ruute inŋkino kono yi wulle gooliko k'Isa, maŋ y'a ruute ono a tukki yode me.

§ 12:38 12.38 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.1. * 12:40 12.40 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 6.9.

⁴² Wo t'urzi geŋŋo toŋ ti diine deero Yawudiyagi geŋ, doŋ baadan an di ziipe addaŋ a yode kaŋ ombide, kono an orgiso a kane Pariziyen, an ti'n limma ti diinayan, k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso an k'etta ye.

⁴³ Inŋkino maŋ kane an di geyyiso tamma ere ettiyo t'urzi duwo, miŋ ti ere ki Raa y'anni t'imme.

Ono k'Isa an dekka booro ekki duwo

⁴⁴ Isa y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Wede yi ziipe addi a nuuno geŋ, yi ki ziipe addi a nuuno ye, wo de yi ziipe addi a wede i n'igibo.

⁴⁵ Wo wede i ni wulla maŋ, geŋ aa yi wulle wede i n'igibo.

⁴⁶ Nuŋ toore wo n'a iido k'adda duniya, kono wede tuuku yi ziipe addi a nuŋ maŋ, y'a ki lekke adda zimolo ye.

⁴⁷ Aame wede y'ollige onamó wo yi ki sooru eego ye maŋ, i dekka booro eedi nuuno ye, kono nuŋ ni k'iidoŋ dekkiyo booro ye, n'iidoŋ n'a utte duwo.

⁴⁸ Wede i ni giigira wo onamó yi k'ambu ye maŋ, munda a dekka booro eedi ede. Wo ono doŋ ni ruute geŋ miŋ, onniyo k'ita maŋ kane geŋ an dekka booro eedi.

⁴⁹ Derec, ono doŋ ni rootiyo eŋ ti suma nuuno k'eedó ye. Meega wede i n'igibo y'o di ruute munda wede n'a roote wo n'a dooye me.

⁵⁰ Wo nuŋ ni suune onamí doŋ y'o ruute n'a rooteŋ kane i d'eliyo lekkiyo ere ki daayum, wo ono doŋ ni rootiyo eŋ, ni'ni rootiyo aa Meega y'o ni ruuto.»

13

Opilso zoŋ ki sanalliyagi

¹ Soggoŋ tarnaape Pak ki Yawudiyagi, wo Isa yi suune onniyadi t'iide, duniya ette yi t'oola, yi-kime k'ume Meega. Isa geŋ doŋzi a duniya yi'ni giyye, inŋkino maŋ y'an di'n geyye bini untadi.

² A lohe Isa ti sanalliyagi an ti guune ombó maŋ, Meeda siitandani ti-d'ele elkiyo a biza k'ulbe Ziidas ulo Simo Iskariyot, y'an di y' t'ela Isa a bey doŋ k'olmidayi.

³ Wo yo Isa yi suune Raa yi ele sulfi pay a beezi, yoŋ yi suune y'iido t'ume Raa, wo y'a-kima k'ume yode Raa,

⁴ t'ume k'ombo y'a t'iiziga, kalayi goole t'awwa y'a-buuye, wo yi d'umbe buude y'a gitte a tooni.

⁵ Maŋ yi d'ibi ahu a seelo, y'a iise opilso zoŋ sanalliyagi, y'an di sapita ti buude wede yi gitte tooni geŋŋo.

⁶ Iina a kaaba Simo Piyer maŋ, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, kee k'o ki t'opile ye zoŋdó me!»

⁷ Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Kee munda wede nuŋ n'isiyoŋ ki ki y' suune ye, wo saŋ maŋ k'a yi suuna.»

⁸ Simo Piyer yi di ruute, y'ede: «Kudic, kee k'o ki t'opila ye zoŋdó me!» Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Aame n'a ki t'upila ye maŋ, kee ti nuŋ in ki t'okkiya ye.»

⁹ Aame geŋ Simo Piyer yi di ruute, y'ede: «Inŋkino maŋ k'o ki t'opile zoŋdó danŋal ye, k'o t'opili beydó ti eedó pay!»

¹⁰ Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Wede yi zuyye geŋ y'a ki suyye sey ye, y'a-t'opile zoŋdi baa, kono yoŋ tuddi pay kamileŋ. Wo ankenŋo eŋ kune kamileŋ, wo pay ye.»

11 Wo yo Isa geṅ yi y' suune wede i yi t'ela a bey dɔŋ k'olmidayí me. Geṅ inḱino yi rootiyo, y'ede: «Kune pay kamileṅ ye me.»

12 Aame y'a ti dɔŋge t'opilso zoṅ sanalliyagi maṅ, y'a t'umbe kalayí yi t'usse, y'a-guune a ume an d'ombo wo y'an di ruute, y'ede: «Munɗa wede n'ize a kune geṅ, itadí kun yi zuune deyi?»

13 Kune kun di n' waaku "wede dooyiso" wo "Galmeega", geṅ ki kune d'erec kono eṅ miṅ nuuno.

14 Wo aame nuṅ wede dooyisaguṅ wo Galmeeguguṅ n'un upile zoṅguṅ maṅ, kune toṅ wede tuuku yi-di t'opile zoṅ ki bakadí bakadí.

15 Inḱino geṅ n'un gize urzi, kono kun d'ise aa nuṅ ize a kune.

16 D'erec inḱino wo n'un di rooto: Wede naabo geṅ yoṅ t'ekki wede dooyisadí ye, wo wede an y'igibe zina geṅ, yoṅ t'ekki wede i y'igibe ye.

17 Ono eṅ kun'ni zuune maṅ, kune adda k'uṅsuwo aame kun a ziidfa zakidí maṅ.

18 Nuṅ ni ki rootiyo ti kune pay ye, wo nuṅ ni'ni suune dɔŋ ni biire me. Wo geṅ inḱino a-t'ette a ono dɔŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Wede ay ombo umpadey soo geṅ, yi t'ize wede k'olmidayó*."

19 T'anḱeṅno sulɗi n'un ti'n rooto ki poone an d'aana, wo aame an iina maṅ, kun d'amba miṅ "nuṅ miṅ nuṅ".

20 D'erec inḱino wo n'un di rooto: Wede tuuku yi seedu wede n'agisa maṅ, geṅ aa yi seedu nuṅ batum, wo wede tuuku yi seedu nuuno maṅ, geṅ aa yi seedu wede i n'igibo†.»

Isa yi-rootiyo Ziidas

(Matiye 26.20-25; Markus 14.17-21; Lik 22.21-23)

21 Aame Isa yi ruute inḱino maṅ, biza k'ulbí a iise zehiso, wo y'a ruute, y'ede: «D'erec inḱino wo n'un di rooto: Wede soo ti diinaguṅ y'a ni t'ela bey dɔŋ k'olmidayó.»

22 Maṅ kane sanalliyagi geṅ wede soṅ yi ti geldiyiyo bakadí bakadí, wo an ki zuune ye yi rootiyo ti wenda me.

23 Ti diine kane sanalliyagi geṅ wede soo Isa yi giyye baadan, y'a-guune a sirpadí.

24 Maṅ Simo Piyer yi di dihima ersadí, kono y'a tonde Isa yi rootiyo t'aaye.

25 Inḱino maṅ yo sanallusu geṅ y'a d'uttile k'ume k'Isa, y'a yi tunde, y'ede: «Galme'e ki nuṅ, kee ki rootiyo t'aaye?»

26 Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Aame ni umba mappa n'a t'ihiba zaami ni ela maṅ, geṅ yode.» Maṅ Isa yi d'umbe mappa, y'a-t'ihiba zaami yi-d'ele a Ziidas ulo Simo Iskariyot.

27 T'ume Ziidas yi ziidfa mappa yi t'iimi maṅ, Meeda siitandani ti-t'iide eedí. Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Munɗa ki dehu k'aase, ki y'iso kesiko.»

28 Wo ti diine kane dɔŋ i-guune ombo geṅ, wenda soo toṅ umbo a suune ki moo me Isa yi rootiyo Ziidas inḱino me.

29 Ziidas geṅ yoṅ wede sarkiya korbite, inḱino dɔŋ onḱon an elkiyo Isa yi rootiyo, y'ette yi d'owilo munda i dehu ki tarnaape koo, y'an d'ette ti munda a dɔŋ weedayan umbo koo maṅ.

30 Wo aame Ziidas yi ziidfa mappa maṅ, kesiko y'a t'udde paate. Ume toṅ y'ize diddo baa.

* **13:18 13:18** Kun wollo adda mattup ki Soom 41.10. † **13:20 13:20** Kun wollo adda mattup ki Matiye 10.40 wo Markus 9.37.

Gooliko k'Ulo Raa

³¹ Aame Ziidas yi t'udd'e maŋ, Isa y'a ruute, y'ede: «Ankeŋ nuŋ wede an n'ehe aa ulo wede eŋ, goolikadó i-gize. Wo t'urzi nuŋ geŋ, d'uwó an di wolla gooliko Raa.

³² T'urzi ki nuŋ gooliko ki Raa i gize geŋ, t'urzi yode Raa y'an di kiza gooliko ki nuŋ Ulo gette a d'uwó, wo taŋ booloŋ Raa y'a-t'isa.

³³ Inni ki nuŋ, ti kune n'aa ki lekka baadaŋ ye baa. Kune kun di'n deha, wo ankeŋ n'un di rooto aakede n'an ruute deero Yawudiyagi: Ume wede nuŋ n'ette eŋ, kun k'aane ettiyo ye.

³⁴ Kun ollo, n'un di rooto urzi k'oogoro aware: Kun geyyo tuddugun. Eyye, kun geyyo tuddugun aakede nuŋ n'unni giyye.

³⁵ Aame kun giyya tuddugun maŋ, d'uwó pay an un di'n suuna kune sanalliyagó.»

³⁶ Maŋ Simo Piyer y'a tunde Isa, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, kee k'ambe ki too me?» Maŋ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Ume wede nuŋ n'ette eŋ, ankeŋno ki k'aane ki ki n' daane ye. Wo aame onniyo t'íida maŋ, k'a ni daana kollo.»

³⁷ Piyer yi di ruute, y'ede: «Galmee'ki nuŋ, moo me ankeŋno ni k'aane daaniyadá ye me? Kono kee geŋ, k'unto toŋ n'a oyye n'a t'inda.»

³⁸ Maŋ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Ki kotto k'a oyya k'a t'inda kono nuŋ? Derec inŋkino wo n'a di rooto: Ki poone uzu y'a óola geŋ, k'a roota ki ki n' suune ye, suune ye taŋ afo.»

14*Isa urzi wede i d'ettiyo k'ume Raa*

¹ Isa y'an di ruute sanalliyagí, y'ede: «Kune ulbugun i t'ood'e ye. Kun zaapo addugun a Raa wo kun zaapo addugun a nuuno pây.

² Adda boy Meegó geŋ ume lekkiyo baadaŋ. Ki kotto aame ume umbo maŋ, nuŋ n'un ki roote ye, n'ette n'un d'okkimey ume me.

³ Aame ume n'íida n'un t'ikkimo maŋ, n'a-kimo n'un ti'n sika, kono in di lekkey kaŋ soo a ume wede nuŋ ni lekkey.

⁴ Kune kun yi suune urzi wede k'ume nuŋ n'ette me.»

⁵ Maŋ Tomas yi di ruute, y'ede: «Galmeegey, kaye ay ki suune ye ume wede kee k'ette me. De mummino ay di suune urzi me?»

⁶ Isa yi di ruute, y'ede: «Nuŋ miŋ urzi, nuŋ miŋ derec wo nuŋ miŋ lekkiyo. Wenda soo toŋ umbo y'a t'ette k'ume Meega daa nuuno me.

⁷ Aame nuŋ kun ni zuune maŋ, Meegó toŋ kun di y' suune kay. Wo ti anki eŋ miŋ kun yi zuune, wo kun yi wulle.»

⁸ Maŋ Pilip yi di ruute, y'ede: «Galmeegey, Meega too me k'ay ki y' kazi do, maŋ addey a-t'udiga.»

⁹ Maŋ Isa yi di ruute, y'ede: «Kee Pilip, nuŋ ti kaagine ni lekkiyo ti kune, miŋ ki ki n' suune ye? Wede yi ni wulle maŋ, geŋ aa yi wulle Meega. De ki moo me ki rootiyo n'un kaza Meega me?»

¹⁰ Kee ki k'umb'e ye ko, nuŋ ti Meega, wo yon ti nuŋ aa wede soo me. Ono doŋ ni rootiyo eŋ, ni ki rootiyo ti suma nuuno k'eedó ye. Wo Meega wede i lekkiyo kettiyo ti nuŋ geŋ, yi d'isiyo naabadí t'urzi nuuno.

¹¹ Kun zaapo addugun a nuuno, ki kotto nuŋ ti Meega wo yon ti nuŋ kaye aa wede soo. Aame a onamó eŋ kun k'ambu ye toŋ, kun ambo a naabo ere n'isiyo.

¹² Derec inḵino wo n'un di rooto: Wede yi ziipa addí a nuuno maṅ, naabo ere nuṅ n'isiyo ette, yoṅ y'a-t'isa, wo y'aasa naabo ere a ceera ettiyo sey, kono ni-kime k'ume Meega.

¹³ Munda wede kun tunda ti sundó maṅ, nuṅ n'un di y'isa, kono d'uwó an t'imma Meega t'urzi k'Ulo.

¹⁴ Aame kun tunda munda ti sundó maṅ, nuṅ n'un di y'isa.»

Agisa k'Unde Kamilen

¹⁵ «Aame kun ni geyyiso maṅ, urziyagi k'oogoro doṅ ni rootiyo geṅ kun d'ozire eego.

¹⁶ Wo nuṅ n'a tonda Meega, y'un t'igibo wede doolo y'un di'n nooga, y'a lekka daayum kettiyo ti kune.

¹⁷ Wo tod'tin Unde ere ki Derec, tode gette doṅ duniya an ki ti seeda ye, kono an ki ti wolliyó ye wo an ki ti suune ye. Wo de kune kun ti suune, kono tod' ti lekkiyo kettiyo ti kune, wo tod'te t'a lekka adda k'addugun.

¹⁸ Geṅ i-kaza n'un ki'n oola noṅgayi ye, n'a kimo tuddugun.

¹⁹ Taṅ boolon danṅal doṅ duniya an ki n' wolla ye baa. Wo kune kun di n' wolla, kono nuṅ ni lekkiyo zeere, wo kune toṅ kun di lekka zeere kay.

²⁰ Onniyo gette t'iina maṅ, kune kun di suuna nuṅ ti Meegó kaye aa wede soo, kune ti nuṅ wo nuṅ ti kune aa wede soo.

²¹ Wede yi seedu a urziyagi k'oogoro doṅ ni rootiyo wo y'a ti sooru eego maṅ, yoṅ yi ni giyye. Wo wede i ni giyye geṅ, Meegó y'a yi geyya wo nuṅ toṅ maṅ n'a yi geyya kay, nuṅ n'a kiza tuddó daayum a yode.»

²² Ziid, wede an yi waaku Ziidas Iskariyot ye, yi di ruute a Isa, y'ede: «Galmeegey, mummino me kee k'a kiza tuddá a kaye, a doṅ duniya ye me?»

²³ Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «Wede yi ni giyye geṅ, y'a seeda onamó, wo Meegó y'a yi geyya. Meegó ti nuṅ kaye ay t'etta di yode, ay di lekkey soo.

²⁴ Wede yi ki n' geyye ye geṅ, onamó yi ki'n seedu ye. Ono doṅ kun ollige eṅ ti suma nuuno k'eedó ye, ettiyo ti Meega wede i n'igibo.

²⁵ Suldí geṅ n'un ti'n ruute ki poone nuṅ ede botto ti kune geṅ me.

²⁶ Wo to Ere Noogiyo tod'te Unde Kamilen, Meegó yi t'igibo ti suma nuuno. Tode gette t'un di'n dooya a suldí pay, wo t'un t'ela elkiyo kun d'elka ono doṅ pay n'un ruute.

²⁷ Nuṅ n'un iili toose, n'un ele toose ere ki nuṅ batum*. Nuṅ n'un ele aa doṅ duniya an ki d'eliyo ye. Ulbugun i t'oodé ye, kun orgide ye.

²⁸ Kun illiga n'un ruute, n'ede: "N'engile wo n'a kimo tuddugun." Aame kun ni giyye maṅ, ulbugun aase unṣe a engilsadó k'ume Meega, kono yo Meega goole ti nuṅ.

²⁹ Suldí geṅ t'anḵeṅno n'un ti'n rooto ki poone an d'aana, kono aame an iina maṅ kun di zaapa addugun a nuṅ.

³⁰ Anḵeṅ ki d'aana eṅ ni k'aana rootiyo k'ono ti kune ye baa, kono Mohita duniya t'ettiyo, wo derec tode gette i-k'ede toogo ye a tukki nuṅ me.

³¹ N'isiyo munda wede a-t'ette a ono doṅ Meega Raa y'o ruute, kono t'urzi geṅ doṅ duniya an di suuna nuṅ Meega ni y' giyye. T'eṅ kun t'oozo, in engile.»

15

Isa aa undumu biṅ wede ki kotto

* 14:27 14:27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 9.5.

¹ Isa y'a ruute, y'ede: «Nuŋ aa undumu biŋ wede ki kotto an iite adda doome, wo Meegó wede naabo.

² Laydayi doŋ pay kettiyo ti nuŋ wo i k'ehiyo ye, yi-ti'n dekkiso mendaŋ. Wo laydayi doŋ ehiyo, pay yi di'n okkime, kono an t'ehe baadaŋ sey.

³ Wo kune sanalliyagó, t'urzi dooyiso ere n'un ele gette, kun t'ize doŋ kamileŋ aa undumu wede an ti y'ikkima.

⁴ Kun lekko kettiyo ti nuŋ, wo nuŋ n'a lekka kettiyo ti kune. Aakede layisa k'undumu gette tod'te ekki duntultú ye maŋ ti ki t'ehe ye, geŋ kune toŋ inŋkino aame kun ki likka kettiyo ti nuŋ ye maŋ, kun t'isa ki bita.

⁵ Nuŋ aa undumu biŋ wo kune aa laydayi. Wede yi likka kettiyo ti nuŋ, wo nuŋ ti yode maŋ, yode geŋ y'a t'isa aa layisa k'undumu ere ehiyo baadaŋ, kono daa nuuno munda kun k'aane kun ki t'ise ye.

⁶ Wede yi ki lekkiyo kettiyo ti nuŋ ye maŋ, yoŋ geŋ an di seŋŋa dokki ti paate aakede layisa dekkiyo. Tode gette i-ti baahu, maŋ an t'ambu, an di seŋŋiyo adda k'uwwo, ti-t'oggiyo mentú.

⁷ Aame kun lekkiyo kettiyo ti nuŋ wo onamó kun'ni seefu maŋ, kun tondo munda wede kun dehu me, wo munda geŋ kun di y' t'ooná.

⁸ Munda wede i d'eliyo tamma a Meego eŋŋo: kun t'iso aa layisa k'undumu ere ehiyo baadaŋ wo kun t'iso sanalliyagó.

⁹ Aa Meega yi ni giyye geŋ, nuŋ toŋ n'unni giyye. Kun lekko daayum adda geyyisadó.

¹⁰ Aame kun seefu a urziyagi k'oogoro doŋ ni rootiyo maŋ, kun di lekka adda geyyisadó, aakede nuŋ ni seefu a suldi doŋ Meegó yi ruute n'aase wo ni-lekkiyo adda geyyisadí.

¹¹ Nuŋ n'un ruute inŋkino kono nuŋ ulbó aase uŋse ti kune, wo uŋsuwaguŋ gette t'aase baadaŋ ki baadaŋ a ceere.

¹² Kun ollo, eŋŋo urzi k'oogiradó ni rootiyo me: Kun geyyo tudduguŋ, aakede nuŋ n'unni giyye.

¹³ Wede y'a oyye y'a t'inda kono laŋziyagi geŋ, geyyiso ti doolo a ceera tode gette umbo.

¹⁴ Aame munda wede n'un rootiyo kun d'ise kun ti y'isiyo maŋ, geŋ kune laŋziyagó.

¹⁵ Kune n'un ki'n waake doŋ naabadó ye, kono wede naabo geŋ yi ki suune ye munda wede galmeegí y'isiyo me. Wo kune n'unni waaku laŋziyagó, kono suldi doŋ Meegó y'o gizite n'un k'ingga ye, n'un ti'n gizite pay.

¹⁶ Nuŋ i ki n' biire kune ye, wo nuuno unni biire me. Nuŋ n'un d'ele attidi kun d'ette kun d'ise naabo ere ki daakatú, aa layisa k'undumu ehiyo baadaŋ. Naabo ere kun isa gette t'a lekka ki daayum. Inŋkino maŋ munda wede kun tonda Meega ti sundó geŋ, y'un di y' t'ela.

¹⁷ Eŋ munda wede n'un rootiyo kun d'ise: Kun geyyo tudduguŋ.»

Doŋ duniya an kiigira sanalliyagi k'Isa

¹⁸ «Aame doŋ duniya an unni giigira maŋ, kun elko an giigira ki poone nuuno.

¹⁹ Aame kune ti doŋ duniya soo maŋ, an un di'n geyye kono kune ki kane. Wo de kune ki kane ye, kono nuŋ n'unni biire wo n'un ti'n iidiba ti diinayan me. Kono kamo doŋ duniya an un di'n koogire me.

²⁰ Inŋkino maŋ kun elko a ono doŋ n'un ruute, n'ede: "Wede naabo geŋ yoŋ t'ekki wede dooyisadí ye." Geŋ nuŋ an ni dibire, wo kune toŋ maŋ an

un di'n dabira kay. Wo nuŋ onamó an'ni seedu maŋ, ki kune toŋ an di'n seeda kay.

²¹ Dabar ere an unni dabira gette kono kun umbe a sundó, kono wede i n'igibo an ki y' suune ye.

²² Aame nuŋ ni k'iido wo n'an ki ruute ye maŋ, booro k'oldfiko t'an ki'n seeda ye. Wo ankeŋ an lekkiyo adda k'oldfikadaŋ pi maŋ, urzi an t'adfa eedaŋ umbo t'oldfikadaŋ me.

²³ Inkiŋo maŋ wede i ni koogire geŋ, yi koogire Meegó pây.

²⁴ Aame nuŋ a diinayaŋ ni k'ize suldi doŋ wenda ti doolo soo toŋ yi k'ize ye maŋ, geŋ booro k'oldfiko ti ki'n seeda ye. Wo ankeŋ suldi doŋ geŋ an i wulle toŋ, nuŋ ti Meegó an ay di'n koogire pi.

²⁵ Wo de suldi geŋ a iina kono a-t'ette a ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup k'oogiradaŋ, an'de: "An ni giigira daa k'urzutu*."

²⁶ Nuŋ n'iiney a ume Meega maŋ, Ere Noogiyaguŋ n'un ti-t'igibo t'a etto. Ni rootiyo ti Unde ere Derec etto ti sirpa Meega. Aame t'iina maŋ, t'an di kiza onamó a fuwo.

²⁷ Wo kune toŋ kun di kizita onamó, kono t'ume n'iise naabo geŋ kune ti nuuno.»

16

¹ «Suldi pay geŋ n'un ti'n ruutite kono urzi zaapu k'addugun a Raa kun ki d'oola ye.

² T'adda boydi doŋ in di dooyiso, an un ti'n limma. Wo ulsu a jüre sey, onniyo t'aana inkiŋo wede tuuku unni t'ida geŋ y'elkiyo y'isiyo naabo ere beehiye a daana Raa.

³ Kane an un isa inkiŋo kono nuŋ ti Meega an ay ki'n zuune ye.

⁴ Wo de suldi geŋ n'un ti'n ruute kono aame onniyo t'iina maŋ, kun d'elka a ono doŋ n'un ruute.»

Naabo k'Unde Kamilen

«Nuŋ n'un ki ruute t'ume k'eesiyo ye'ŋ kono nuŋ ti kune.

⁵ Ankeŋ ni-kime k'ume wede i n'igibo, wo ti diinaguŋ wede a ni tonde umbo, y'a t'eese: "K'ambe ki too me?"

⁶ Wo de suldi n'un ti'n ruute inkiŋo maŋ, ulbuguŋ i d'oodiyo baadaŋ.

⁷ Wo ki too maŋ n'un rootiyo ono doŋ derec, beehiye a kune nuŋ n'a ingile. Wo aame ni k'ingila ye maŋ, tode Ere Noogiyaguŋ gette ti k'etto ye. Wo de n'ingila n'iiney maŋ, n'un ti-t'igibo.

⁸ Tod' t'iina maŋ, doŋ duniya eedaŋ t'an ti-dagga a elkisadaŋ ere a urzi k'oldfiko, a urzi wede ki diine ki Raa, wo a urzi Raa yi dekka booro te*.

⁹ Kane an ti digge a elkisadaŋ ere a urzi k'oldfiko, kono an ki zaapu addaŋ a nuŋ ye.

¹⁰ An ti digge a elkisadaŋ ere a urzi wede ki diine ki Raa, kono nuŋ n'engile k'ume Meega wo kun ki n' willa ye baa.

¹¹ Wo an ti digge pây a elkisadaŋ ere a urzi Raa yi dekka booro, kono Mohita duniya gette booro ti ti ziida.

¹² Para maŋ nuŋ oo d'ede suldi baadaŋ sey ki rootiyo a kune, wo de kune un k'ede toogo ye ki seedizaŋ ankeŋno me.

* 15:25 15.25 Kun wollo adda mattup ki Soom 35.19; 69.5.

* 16:8 16.8 Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 24.25.

¹³ Aame Unde ere ki Derec t'iina maŋ, t'un di'n kiza suldi doŋ pay derec me. Tod' ti roota munda'ŋ ti toogo suuniyo ere k'ettu ye, wo de ti rootita suldi doŋ pay t'olliga ti kandaane, wo t'un di kiza a suldi doŋ etto k'ita.

¹⁴ Tode gette t'an di-kiza goolikadó a d'uwu, kono ono doŋ tod' t'un roota geŋ adfa ti bize nuuno.

¹⁵ Suldi doŋ pay Meega i-d'ede geŋ, kane ki nuuno. Kono kamo n'a ruute, Unde gette t'un kiza munda wede t'olliga ti bize nuuno me.»

Moolagun t'a-kima t'unjuwo

¹⁶ «Taŋ booloŋ maŋ kun ki n' wolla ye, wo saŋ maŋ taŋ booloŋ sey kun di n' wolla.»

¹⁷ Injino maŋ kane sanalliyagi ongo an di rootiyo diinayan, an'de: «I-kaza moo me onami doŋ y'in rootiyo: Taŋ booloŋ maŋ in ki y' wolla ye, wo saŋ maŋ taŋ booloŋ sey in di y' wolla me, wo soŋ y'ede: Yi-kime k'ume Meega me?»

¹⁸ Maŋ kane an'de: «Onami doŋ yi rootiyo "taŋ booloŋ" miŋ, i-kaza moo me? In ki'n suune ye ita k'ono doŋ yi rootiyo me.»

¹⁹ Isa y'a zuune kane an dehu an di y' tonde me, maŋ y'an di ruute, y'ede: «Kune kun tondiso tuddugun miŋ a ono doŋ n'un ruute, n'ede: "Taŋ booloŋ maŋ kun ki n' wolla ye, wo saŋ maŋ taŋ booloŋ sey kun di n' wolla" geŋno ko?»

²⁰ Derec injino wo n'un di rooto: Kune kun d'ola wo kun di fillita, wo kane doŋ duniya ulbaŋ aasa unŋse. Kun di lekka t'ulbe k'oodiyo, saŋ ulbuguŋ a ona t'unjuwo.

²¹ Geŋ aakede erewo addutu i t'umbe k'ehiyo geŋ, ti dawilsa sommagi dondoŋ aame k'ehiyo geŋ me. Wo aame ti d'ehiyo ulu maŋ, dabaratú i-dandiya, ulbutú i-d'isiyo unŋse kono ti ehe wedusu adda duniya.

²² Wo kune'ŋ ankenno kun lekko t'ulbe k'oodiyo, wo de saŋ maŋ n'un di'n wolla sey. Aame geŋ addugun a ona t'unjuwo, wo unjuwagun gette wenda soo toŋ a aane un di-dagge umbo.

²³ Onniyo gette t'iina maŋ, munda wede kun tonda nuŋ umbo. Derec injino wo n'un di rooto: Munda wede kun tonda Meega ti sundo geŋ, y'un di y' t'ela.

²⁴ T'ume k'eesiyo bini anki munda ti sundo kun ki tunde ye. Kun tondo wo kun t'ona, injino maŋ addugun a ona t'unjuwo.»

Isa duniya yi ti jire

²⁵ «Suldi pay geŋ n'un ruutite t'ono ombide, wo de onniyo t'iida maŋ n'un d'orba kereŋ t'ono ombide ye baa. Wo suldi pay ki Meega geŋ n'un ti'n roota kereŋ.

²⁶ Onniyo gette t'iida maŋ, ti siggun kun tonda munda ti sundo a bey Meega, wo nuŋ ni ki y' tonda ye baa kono kune me.

²⁷ Yo Meega batum miŋ y'unni giyye kono nuŋ kun ni giyye, wo kun umbe nuŋ n'iido'ŋ ti sirpa Raa me.

²⁸ Nuŋ n'iido'ŋ t'ume Meego ki duniya me, wo ankeŋ duniya ni t'ooli, ni-kime k'ume Meego.»

²⁹ Maŋ kane sanalliyagi an i di ruute, an'de: «Ankeŋ onama ki rootiyo eŋ kereŋ baa, ombide ye.

³⁰ Ankeŋ kaye ay zuune kee ki suune suldi pay, wo ki ki dehu wenda y'a ki tonde ye baa. Kono kamo kaye ay umbe kee k'iido ti Raa.»

³¹ Isa y'an di ruute, y'ede: «Ankeŋ kun umbe baa ko?»

³² Saṅ onniyo t'aana wo tod'tiṅ t'iina baa, kun di-teepa wede soṅ k'umayí k'umayí, kun di n'oola siidó. Wo de nuṅ siidó ye, kono Meega ti nuuno.

³³ Suldfi geṅ n'un ti'n ruute kono kun di lekke ti toose ere ki nuṅ. Adda duniya ette kun t'oona dabar, wo kun ombonṅ kono nuṅ duniya ni ti jiire.»

17

Isa yi tondiyo Raa ki sanalliyagí

¹ Aame Isa y'an ti ruute inkiṅo maṅ, y'a t'umbe edayi k'awwa ki kandaane wo y'a ruute, y'ede: «Mee'ki nuṅ, peedo t'iide. K'an ti kaza gooliko k'Ulá a duwo, kono Ulá toṅ y'an di-kize goolikadá te.

² Yo Ulá ki d'ele toogo a tukki duwo pay, kono y'an t'ele lekkiyo ere ki daayum a kane doṅ pay kee ki ele geṅ me.

³ Lekkiyo ere ki daayum gette, i dehu an di suune kee Raa wede ki kotto soo danṅal, wo i dehu an di suune nuṅ Isa Almasi wede kee k'igibo.

⁴ Nuṅ adda duniya ette, goolikadá a duwo n'an ti-gize, wo naabo ere k'o elo n'aase, ni-t'ize.

⁵ Mee'ki nuṅ, ti poone k'a okkima duniya botto geṅ, nuṅ o d'ede gooliko a daana kee. Anṅeṅ tode gette a daanadá k'o t'eli.

⁶ A duwo doṅ kee ki biire t'adda duniya wo k'o di'n ele geṅ, suma kee Raa n'an ti gize. Kane ki kee wo k'o di'n elo, wo onamá an di'n ziida.

⁷ Anṅeṅ kane an zuune suldfi pay doṅ k'o elo a beezó eṅ, kane ettiyo ti kee,

⁸ wo ono doṅ kee k'o elo geṅ, a kane nuṅ n'an ti'n ruute. Kane an di'n ziida bey sire, an di zuune ki kotto nuṅ n'iido ti gulbe kee, wo an d'umbe i n'igibo kee me.

⁹ Nuṅ ni tondiyo kee'ṅ kono kane. Ni ki-tondiyo kono doṅ duniya ye, wo de ni ki tondiyo ki kane doṅ kee k'o elo, kono kane ki kee.

¹⁰ Suldfi pay oo d'ede geṅ kane ki kee, wo suldfi ki kee ki nuṅ. Wo t'urzi suldfi doṅ k'o elo geṅ nuṅ duwo an di n' t'imma.

¹¹ Wo anṅeṅ nuṅ duniya ni t'ooli ni-kime k'ume kee, wo kane an lekka adda duniya. Mee'ki nuṅ kee wede kamileṅ, k'anni booho ti toogo sundá ere k'o ele, kono an di lekke aa wede soo, aa kee ti nuṅ kine aa wede soo.

¹² Aame nuṅ ti kane geṅ, ni di'n boohiyo ti toogo sundá ere k'o ele. N'an di'n buuhe, ti diinayanṅ wenda soo toṅ i ki digge ye. I digge wede soo kono a-t'iide a ono doṅ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa*.

¹³ Anṅeṅ ni-kime k'ume kee, wo ni rootiyo ono eṅ nuṅ botto adda duniya, kono unṣuwadó t'a koone baadanṅ ki baadanṅ adda k'addanṅ.

¹⁴ Nuṅ onamá n'an ele a doṅzá me, wo kane doṅ duniya an di'n giigira kono kane ki duniya ye, aakede nuṅ toṅ ki duniya ye.

¹⁵ Nuṅ ni ki tondiyo doṅzá k'a ki'n adde t'adda duniya ye, wo ni ki tondiyo k'anni boohiye ti Mohita k'oldiko gettiyo.

¹⁶ Kane ki duniya ye, aakede nuṅ toṅ ki duniya ye.

¹⁷ Kane ki'n ooyo kese a kee t'urzi wede derec, kono onamá kane derec.

¹⁸ Aakede kee ki n'igibo k'adda duniya geṅ, nuṅ toṅ maṅ n'a ti'n t'igibe k'adda duniya.

¹⁹ Wo kono kane geṅ nuṅ batum tuddó n'a-t'uuye kese a kee, kono kane toṅ tuddanṅ an ti-t'ooye kese a kee t'urzi wede derec.

²⁰ Nuṅ ni ki-tondiyo kono ki kane danṅal ye, wo ki doṅ pay i zaapa addanṅ a nuṅ t'urzi k'ono doṅ an an kizita.

* 17:12 17.12 Kun wollo adda mattup ki Soom 41.10.

²¹ Nunj ni ki tondiyo sey kono kane pay an t'ise aa wede soo. Mee'ki nunj, aakede kee kettiyo ti nunj wo nunj kettiyo ti kee geŋ, kane toŋ an t'ise kettiyo aa wede soo, kono doŋ duniya an d'ambe i n'igibo kee.

²² Gooliko ere kee k'o elo gette, nunj n'an ele. Injino kane an t'ise aa wede soo, aakede kee ti nunj aa wede soo,

²³ nunj ti kane wo kee ti nunj. T'urzi geŋ an t'ise doŋ i lekkiyo kettiyo kaŋ soo, injino doŋ duniya an di suuna i n'igibo kee, wo sanalliyagó ki'ni giyye aakede ki giyye nunj.

²⁴ Mee'ki nunj, kane kee k'o'n elo, wo nunj ni dehu ume wede nunj ni lekkey geŋ, kane toŋ an di lekkey kay. Aame geŋ kane an di wolley goolikadó ere k'o ele, kono kee ki ni giyye ti poone t'ume k'a okkima duniya botto too.

²⁵ Mee'ki nunj, kee wede ki diine. Doŋ faadaŋ adda duniya an ki suune ye, wo nunj ni ki suune, wo kane sanalliyagó toŋ an zuune i n'igibo kee me.

²⁶ Kee sundá n'an ti gize a kane me, wo n'an di kiza sey sundá te, kono geyyiso ere kee ki ni giyye gette, kane toŋ an di t'oono kay, wo nunj batum miŋ ti kane aa wede soo.»

18

Isa an yi ziidfa ki tówwo

(Matiye 26.47-56; Markus 14.43-50; Lik 22.47-53)

¹ Aame Isa y'a ti diŋge onamí injino maŋ, tiŋ geŋ ti sanalliyagí an t'iziga, an d'ingile, an di diipida sorgile ki Sedironj. Ti darga geŋ i d'ede jineene k'inda, Isa ti sanalliyagí an t'iide adda.

² Wo Ziidas, wede y'an di y' t'ela Isa a bey doŋ k'olmidafayí geŋ, ume'ŋ yi y' suune kono Isa ti sanalliyagí an sooru'ŋ daayum k'ume geŋ me.

³ Injino maŋ Ziidas y'an d'an t'iide k'adda jineene gettiyo a asigiryagi doŋ ki Romenj, ti doŋ i boohiyo Boy Raa kane doŋ deero doŋ sedefe ti Pariziyen an iidiba geŋ me. Kane asigiryagi geŋ an ziki a beydaŋ lampiyagi, bingagi wo suldi deyyiso.

⁴ Wo ki Isa yoŋ yi suune suldi doŋ pay i aana me. Injino maŋ y'a d'iide k'ume kane, wo y'anni tunde, y'ede: «Kun dehu'ŋ wee wee?»

⁵ Kane asigiryagi an i di'n gime onamí, an'de: «Ay dehu Isa wede ti geeger Nazaret.» Maŋ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nunj miŋ nunj.» Wo Ziidas wede y'an di y' t'ela Isa a bey doŋ k'olmidafayí geŋ yoŋ a diine kane.

⁶ Aame Isa y'an ruute «Nunj miŋ nunj» maŋ, kane asigiryagi an di-gusidfe k'ita, an t'ibi siidfo ramama.

⁷ Isa y'anni tunde sey, y'ede: «Kun dehu'ŋ wee wee?» Wo kane an i di'n gime onamí, an'de: «Ay dehu Isa wede ti geeger Nazaret.»

⁸ Isa y'an di ruute, y'ede: «Nunj n'un ruute de me, nunj miŋ nunj. Aame kun dehu nuuno maŋ, doŋzó'ŋ kun oolo an d'enjgile.»

⁹ Geŋ injino a onamí doŋ yi ruute ki poone'ŋ a-t'iide a urzizan*, onamí doŋ yi ruute, y'ede: «Mee'ki nunj, duwo doŋ k'o ele enj, soo toŋ ni ki digge ye.»

¹⁰ Maŋ Simo Piyer i-d'ede kasigara a beezí, y'a t'iidiba, y'a-diikida wede naabo ki mozigo goole doŋ sedefe, kuudi wede k'ammade a dikke. Wede naabo geŋ sundi Malkus.

* **18:9** 18.9 Kun wollo adda mattup ki Zaŋ 6.39; 10.28; 17.12.

11 Maŋ Isa yi di ruute a Piyer, y'ede: «Kasigaradá ki ti t'elo saapatú. Kee k'elkiyo miŋ kop ki dabar ere Meegó y'o elo ette, n'a ki-ti dabira ye ko?»

Isa ti Anne mozigo goole doŋ sedefe

(Matiye 26.57-58; Markus 14.53-54; Lik 22.54)

12 Saŋ maŋ kane asigiryagi Romen ti goolayan, wo ti asigiryagi deero Yawudiyagi doŋ i boohiyo Boy Raa geŋ, Isa an di y' ziiɗa, an ti y' gittite.

13 An di-t'iide ki poone'ŋ di Anne eeme Kayip. Kayip geŋ mozigo goole doŋ sedefe a ozzine geŋ me.

14 Wo yo Kayip geŋ y'an di ruute ono a deero Yawudiyagi me, y'ede: «Beehiye'ŋ wedusu soo y'a t'inda kono doŋ duuru pay an d'utte†.»

Piyer yi giigira Isa

(Matiye 26.69-70; Markus 14.66-68; Lik 22.55-57)

15 Simo Piyer ti sanallusu soo geŋ an daaniya Isa. Sanallusu wede soo geŋ, mozigo goole doŋ sedefe yi y' suune, yi-t'iide ti Isa soo k'adda booro boy ki mozigo goole doŋ sedefe me.

16 Wo Piyer geŋ y'a uupe paate a biza bumbu. In'kino maŋ sanallusu wede mozigo goole doŋ sedefe yi y' suune geŋ y'a d'udde, yi di ruute a ere naabo i boohiyo biza bumbu gettiyo, maŋ Piyer toŋ yi-t'iide kay.

17 Aame y'ette k'adda geŋ, to ere naabo i boohiyo biza bumbu gette t'a yi tunde Piyer me, t'ede: «Kee toŋ maŋ ti diine sanalliyagi ki wedusu enno dee da?» Piyer yi di'n gime onamtú, y'ede: «Aha! Nuŋ ti kane ye.»

18 Ume'ŋ reele, in'kino maŋ kane doŋ naabo ti asigiryagi doŋ i boohiyo Boy Raa geŋ an di mudde uwo, an di kookiyo. Piyer toŋ maŋ y'a-t'iide ti kane, yi-kookiyo kay.

Mozigo goole doŋ sedefe ti Isa

(Matiye 26.59-66; Markus 14.55-64; Lik 22.66-71)

19 Aame geŋ yo mozigo goole doŋ sedefe y'a iise tondiso k'Isa a tukki sanalliyagi wo a dooyisadi.

20 Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Munda ombide soo toŋ ni ki ruute ye. Ni ruute onamó'ŋ kereŋ a daana doŋ duniya me. Ni duuyite'ŋ daayum adda boydi doŋ in di dooyiso, wo adda Boy Raa, ume wede Yawudiyagi pay an d'ollige.

21 De ki moo me ki ni tondiso me? Ki tondo'ŋ doŋ i n'illiga a munda wede n'an ruute. K'ollo, munda wede nuŋ n'an ruute, an yi suune.»

22 A ono doŋ Isa yi ruute in'kino geŋ, i d'ede asugursu i boohiyo Boy Raa y'ohire a ume geŋno, y'a yi hitte Isa me, wo y'a ruute, y'ede: «A mozigo goole doŋ sedefe miŋ ki di rootiyo in'kino ko?»

23 Isa yi di ruute, y'ede: «Munda wede ni ruute ulsu'ŋ too me? Ki ki y' kazi do. Wo ni ruute'ŋ derec maŋ, ki moo me ki di n' battiya me?»

24 In'kino maŋ Anne y'a y'igibe kaŋ kettiso di Kayip mozigo goole doŋ sedefe.

Piyer y'a giigira Isa sey

(Matiye 26.71-75; Markus 14.69-72; Lik 22.58-62)

25 Aame geŋ Piyer yo ede a biza k'uwo, yi kookiyo. An di y' tunde, an'de: «Kee toŋ ti diine sanalliyagi ki wede enno dee da?» Maŋ Piyer y'a yi giigira, y'ede: «Aha! Nuŋ ti kane ye.»

† 18:14 18.14 Kun wollo adda mattup ki Zaŋ 11.49-50.

²⁶ Ti diine ɗoŋ naabo ki mozigo goole ɗoŋ seɗeɗe geŋ, i d'ede weɗe ede yoŋ taasa ki weɗe Piyer y'a-ɗikke kuudí geŋno, yi di ruute, y'ede: «Wo kee eŋ, ni ki wullo ti yode adda jineene deɗe ɗa?»

²⁷ Maŋ Piyer y'a yi giigira sey Isa me. Aame geŋ uzu y'a fiile.

Isa a ɗaana goole siido

(Matiye 27.1-2,11-14; Markus 15.1-5; Lik 23.1-5)

²⁸ Saŋ maŋ ti soohe walak, ti di Kayip Isa an di t'iide di Pilat, yoŋ Romen goole siido. An iiney maŋ, kane deero Yawudiyagi an ki d'iide ye k'adda ɓoy me, kono an ki dehu an ki-t'ise ganigi a urzi k'oogiradan ye, kono an d'ooma ombɔ tarnaape Pak ki Yawudiyagi.

²⁹ Injino maŋ Pilat y'a t'udɗe, y'an uuney paate. Aame yi'n uuney maŋ, y'anni tunde, y'ede: «Wede eŋ kun yi zikiye'ŋ ki moo me?»

³⁰ Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Aame yi k'ize munda ulsu ye maŋ, ay di y' seɗɗo ay a d'etto ko?»

³¹ Maŋ Pilat y'an di ruute, y'ede: «Injino maŋ ooho, kune batum kun ti y' waako, kun ɗekkoy booro aa oogiragun ti rootiyo.» Maŋ kane Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «Oogoro t'ay k'ele urzi ki tówwo wedusu ye.»

³² Geŋ injino a-t'iide a ono ɗoŋ Isa yi ruute a urzi k'untadí, kaŋ mummino untadí ere yi t'inda te.

³³ Injino maŋ Pilat y'a-gime k'adda ɓoy, y'a yi wiike Isa me, wo y'a yi tunde, y'ede: «Kee'ŋ mozigo Yawudiyagi ko?»

³⁴ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Onamá ɗoŋ ki rootiyo eŋ, ilke'ŋ kee kunuŋ, a-gize'ŋ ɗuwo ko a tukki nuŋ me?»

³⁵ Maŋ Pilat yi di ruute, y'ede: «Nuŋ Yawudusu ko? I ki ziido'ŋ ɗoŋ siidada ti deero ɗoŋ seɗeɗe oo d'iido me. K'izo moo me?»

³⁶ Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Nuŋ mozikadó a siido ettiyo ye. Aame mozikadó ki duniya ettiyo maŋ, ɗoŋzó an d'obbira arka, an k'ooli, an di n' seɗɗa, an an di n' t'ele bey deero Yawudiyagi ye. Wo injino ye, anjkenno mozikadó a siido ettiyo ye.»

³⁷ Injino maŋ Pilat y'a yi tunde, y'ede: «Kee'ŋ kacinj mozigo ko?» Isa yi di'n gime onamí, y'ede: «Eyye aa ki ruute, nuŋ mozigo. Kono injino nuŋ an di n'ehe wo n'a iido k'adda duniya, n'an di kize urzi weɗe ki ɗerec, wo kane ɗoŋ i dehu urzi weɗe ki ɗerec geŋ, an d'ollige onamó.»

³⁸ Maŋ Pilat y'a tunde Isa, y'ede: «Wo ɗerec, i-kaza moo me?»

Pilat ti deero Yawudiyagi

Aame Pilat y'a ti ruute injino maŋ y'a t'iiziga, y'a t'udɗe k'ume Yawudiyagi sey. Y'iide'ŋ y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ me, a tukki weɗe eŋ munda ulsu ni k'uune ye.

³⁹ Wo ɗe aa daayum kun d'isiyo a tarnaape Pak ki Yawudiyagi maŋ, n'un d'adɗiya wedusu t'adda dangay, weɗe aa addugun i dehu. Geŋ kun dehu n'un t'addo mozigo Yawudiyagi ko?»

⁴⁰ Injino maŋ kane an d'iise ɗollite, an'de: «Aha, yode ye! K'ay t'adɗi'ŋ Barabas! Aha, yode ye! K'ay t'adɗi'ŋ Barabas!» Wo yo Barabas geŋ, yoŋ weɗe ɗekkiyo k'urzi.

19

Isa an y'okko maade

¹ Injino maŋ Pilat y'an di y'ele Isa a asigiryagi, an di y' kosse ti marpa.

² Asigiryagi an di gini kadumul k'ahimagi an i-t'usse eedí, wo an d'umbe kalle teeze an i di t'usse.

³ Maṅ an aa d'ettiyo goppon k'ume yode, an d'eesiyo: «Toosadá mozigo Yawudiyagi no! Toosadá mozigo Yawudiyagi no!» Wo an di y' danyisa.

⁴ Pilat y'a t'udfde sey, wo y'an di ruute Yawudiyagi, y'ede: «Kun ollo, nunj Isa n'un di y'adfo paate, wo kun suuno a tukki yode enj nunj munda ulsu ni k'uune ye, i di t'ide k'unto me.»

⁵ Maṅ Isa y'a t'udfde paate ti kadumul k'ahimagi a eedí, wo ti kalle teeze. Wo Pilat y'an di ruute, y'ede: «Kun wollo wede ṅ enno!»

⁶ Aame deero don sefeke ti asigiryagi don i boohiyo Boy Raa an wulle Isa maṅ, an d'iise dollite, an'de: «Kí ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko! Ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!» Maṅ Pilat y'an di ruute, y'ede: «Kun'do, i ti y' taakoy kune ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko me, kono nunj a tukki yode enj munda ulsu ni k'uune ye, i di t'ide k'unto me.»

⁷ Maṅ kane deero Yawudiyagi an i di ruute, an'de: «Kaye'ṅ ay d'ede oogoro, wo a urzi k'oogoro y'a t'inda kono yi-t'ize tuddi yonj Ulo Raa.»

⁸ Aame Pilat y'illiga ono genno maṅ, y'a urgide baadan.

⁹ Yi-t'iide k'adda boy, maṅ y'a tunde Isa, y'ede: «Kee k'ettiyo'ṅ ti too me?» Wo yo Isa yi d'annugu defdefek, onami'ṅ yi-ki'n kama ye.

¹⁰ Injino maṅ Pilat yi di ruute, y'ede: «A nuuno minj, kee ki d'annugu me? Kee ki ki suune ye ko nunj oo d'ede toogo n'aane n'a-d'eeze, wo n'aane n'a ki ti taake ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko me.»

¹¹ Isa yi di ruute, y'ede: «Kee'ṅ a-k'ede toogo a tukki nuuno ye, daa k'ere Raa y'a-k'ele ye maṅ. Kono kamo, wede y'an ele nunj a beezá genj, yonj wede k'oldiko a jüre kee.»

¹² Tinj genj Pilat y'a iise dehu k'urzi yi-d'eeze a Isa, wo kane deero Yawudiyagi an d'iise dollite, an'de: «Wede enj ki iiza maṅ, duwo an di suuna kacinj kee'ṅ lanje ki mozigo goole ki Romenj ye. Wede yi ti t'isiyo tuddi aa mozigo genj, y'olmide mozigo goole ki Romenj.»

¹³ Aame Pilat y'illiga injino maṅ, Isa y'a y'udfde ti paate, wo yonj y'a-guune ekki kaakido booro. Ume genj an iiziga ti kanjiragi deero, an di y' waaku Gabata* t'ono donj k'Eber me.

¹⁴ Injino maṅ soggo tarnaape Pak ki Yawudiyagi genj, a peedo t'ize diine maṅ, Pilat y'an di ruute Yawudiyagi, y'ede: «Kun wollo, mozigagun enno!»

¹⁵ Maṅ kane an d'iise dollite, an'de: «Ki y'oodo, ki y'oodo, ki ti y' taako ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko!» Maṅ Pilat y'an di ruute, y'ede: «Kun dehu mozigagun n'a ti y' taako ekk'undumu genno ko?» Kane deero don sefeke an i di'n gime onami, an'de: «Mozigayey ti doolo'ṅ umbo. Mozigayey minj yonj soo, mozigo goole ki Romenj.»

¹⁶ Injino maṅ Pilat y'an di y'ele Isa a beezanj, kono an ti y' taake ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko. Maṅ kane asigiryagi an ti y' ziida.

Isa ti undumzi

(Matiye 27.32-44; Markus 15.21-32; Lik 23.26-43)

¹⁷ Isa yode batum y'a t'umbe undumzi an di y' taakey, y'a t'udfde t'adda geeger me, y'a ingile k'ume wede an yi waaku «osse k'eege», t'ono donj k'Eber an yi waaku Golgota†.

* **19:13 19.13 Gabata:** Genj i-kaza bere, an iiziga ti kanjiragi deero, an di sooru t'eege. † **19:17 19.17 Golgota:** Genj i-kaza osse i deeyiso aa osse k'eege wede.

18 Aame an iiney a ume geŋŋo maŋ, asigiryagi an ti y' tiike Isa ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadī kaŋ tontilko. Wo an aa tiike doŋ sire a sirpa k'Isa me, wede soŋ t'undumzī a kese k'ammade, wede soŋ t'undumzī a kese geelo, wo Isa a diine.

19 Pilat y'an d'ele urzi an a di riine ekki pakirte, an a-ti tiike ekk'undumu geŋŋo: «Isa wede ti geeger Nazaret, mozigo Yawudiyagi.»

20 Raaniya gette Yawudiyagi faadan an di girite, kono ume wede an di tiike Isa geŋ yoŋ goppon ti geeger te, wo raaniya gette an riine t'ono doŋ k'Eber, t'ono Romeŋ wo t'ono Girek pāy.

21 Aame kane deero doŋ sedefe Yawudiyagi an wulle raaniya gettiyo maŋ, an d'iide an d'uuney Pilat, wo an i di ruute, an'de: «Raaniya ere yoŋ “mozigo Yawudiyagi” gette mentú. Ki raana: “Wede en yi-t'ize tuddi, y'ede yoŋ mozigo Yawudiyagi.”»

22 Maŋ Pilat y'an di'n gime onamaŋ, y'ede: «Nuŋ ni riine geŋ, ni riine baa.»

23 Aame asigiryagi an ti y' tiike Isa ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadī kaŋ tontilko maŋ, kallagī an di ziki, an di dikkiɗa omagi pife, wede soŋ yi d'umbe d'umbe. I d'iili kallayī goole, yoŋ geŋ an indigo miŋ iŋkino baa, t'awwa a-ti diige d'andī daa yeppiyo.

24 Asigiryagi an di ruute tuddaŋ, an'de: «Yo en in ti y' sittite ye, in t'iso teltel muntelliyo, wede tuuku i t'iira maŋ, y'a t'amba.» Geŋ iŋkino a-t'iide a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kallagó an di dikkiɗa, wo kallayó goole an t'ize teltel muntelliyo.‡» Geŋ iŋkino munda wede asigiryagi an ize me.

25 A sirpa k'undumu wede an di tiike Isa geŋ, an t'ihira meedī, teema meedī, Mariyam ere Kilopas, wo Mariyam ere ti siido Magdalla.

26 Isa yi woliyo'ŋ meedī, wo a sirpatú sanallusu wede yi y' giyye geŋŋo. Maŋ yi di ruute a meedī, y'ede: «Mek'ki nuŋ, mi wollo uli enno.»

27 Saŋ maŋ yi di ruute a sanallusu geŋ, y'ede: «Ki wollo, meedá gettiyo.» Iŋkino maŋ t'ume geŋ sanallusu y'a ti wiike Mariyam di yode.

Isa y'a t'ihe

(Matiye 27.45-56; Markus 15.33-41; Lik 23.44-49)

28 Tiŋ geŋ, Isa y'a zuune suldi pay a ti diŋge, maŋ y'a ruute, y'ede: «Nuŋ orme.» Yi ruute iŋkino kono a-t'ette a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa§.

29 Aame geŋ i d'ede keyye boo ti toote suddo k'inŋi k'inda biŋ. Asigiryagi an d'umbe buude, an a di gitte a biza k'undumu aa koyile sundi izop. An di zulpe adda toote geŋŋo, maŋ an i-t'usse a bize k'Isa.

30 Aame Isa y'uwwe toote geŋŋo maŋ, y'a ruute, y'ede: «Pay a ti diŋge.» Iŋkino maŋ y'a t'uttille eedī ki siido, maŋ y'a iili undi t'a t'udde, y'a-t'ihe.

31 Aakede kane Yawudiyagi an okkime tuddaŋ soggo'ŋ onniyo puukiyo geŋ, kane deero Yawudiyagi an ki dehu doŋ an ti'n tiike ekk'inda doŋ zaapu t'ekk'eaban kaŋ tontilko geŋ, nundanzaŋ an ki lekke ekk'indanzaŋ ye, kono onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi ette, tod'te onniyo ere majjaanawa a jüre. Iŋkino maŋ an d'iide, an tunde Pilat, an'de: «Urzi ede maŋ k'an rooto an di dambe zoŋdaŋ an di t'inda, wo an ti'n deego t'ekk'inda me, an t'ottiba ki poone onniyo ere ki puukiyo t'a aana geŋ me.»

‡ 19:24 19.24 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.19. § 19:28 19.28 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.22 wo 22.16.

³² Maŋ Pilat y'a igibe asigiryagi. An d'iide, an d'iise ti doŋ sire an tiike ti Isa soo geŋŋo. Wede ki poone an di dimbe zoŋdɪ, saŋ wede ki sirwe.

³³ Aame an iide k'ume k'Isa maŋ, an wolloyo'ŋ yoŋ y'inda. Injino maŋ an d'iili an ki dimbe ye baa zoŋdɪ me.

³⁴ Wo asigursu soo ti diine kane asigiryagi geŋ, y'a yi giira Isa ti arku a sirpaɪ, maŋ a kaamiki a uɔɔɔ puuzo ti ahu.

³⁵ Wede eŋ yi wulle t'edayi sulɔɔi pay geŋ me, doo miŋ yi rootiyo taayadaŋ me, wo onamɪ eŋ yi rootiyo dɛrec. Yoŋ yi suune yi rootiyo ono doŋ dɛrec, kono kune toŋ kun d'ambe kay.

³⁶ Injino maŋ sulɔɔi pay eŋ a iina, kono a-t'ette a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ossayɪ soo toŋ i ki dahima ye*.»

³⁷ A ume doolo toŋ ede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Saŋ onniyo soo wede an yi giira geŋ, an di y' wolla†.»

Doŋ eliyɔ Isa adda muuzo

(Matiye 27.57-61; Markus 15.42-47; Lik 23.50-56)

³⁸ Saŋ maŋ tiŋ geŋ i d'ede wede soo sundɪ Yusup ti geeger k'Arimate. Yoŋ geŋ sanallusu k'Isa, wo yi k'oodibe itaɔɔi ye kono y'orgiso a deero Yawudiyagi. Y'iide'ŋ, y'a uuney Pilat, y'a yi tunde kono y'a ti y' dɛege nuune k'Isa me. Maŋ Pilat y'a iyye. Yusup y'iide'ŋ, y'a ti y' dɛige nuune t'ekk'undumu me.

³⁹ Nikodem, wede onniyo soo y'a iide k'ume k'Isa a didɔɔo geŋ, y'a iide kay. Yi ziki dunnu sundɪ mirr kalsiya ti sulɔɔi doolo eediyadaŋ uŋse, attidɪ suma jeenu ada g'afɔ.

⁴⁰ Injino maŋ Yusup kane ti Nikodem an t'umbe nuune k'Isa, an a-d'ibiti sulɔɔi eediyadaŋ uŋse, an di ŋilpiyo ti sarwilagi, an aa d'obite sulɔɔi eediyadaŋ uŋse, an di ŋilpiyo ŋilpiyo. An t'ize aa a urzi k'ottibe Yawudiyagi.

⁴¹ Goppon ti ume an tiike Isa ekk'undumu geŋ i d'ede jineene, wo adda jineene gette i d'ede muuzo aware, wenda soo toŋ an k'eele ye.

⁴² An t'eele nuune k'Isa adda muuzo gettiyo kono tod'te goppon. Sulɔɔi geŋ ize a onniyo jima, Yawudiyagi an okkime tuddaŋ kono onniyo ere ki puukiyo ti t'eesa.

20

Muuzo guguba

(Matiye 28.1-10; Markus 16.1-8; Lik 24.1-12)

¹ A onniyo dumas ti soohe walak peeɔo daa koliyo, Mariyam ere ti siido Magdalla t'a inŋile ki biza muuzo k'Isa. Aame t'iiney maŋ, ti wolloyo'ŋ zumbulu wede an d'ufŋkile a biza muuzo geŋ, doŋkilso a kese.

² Injino maŋ t'a-gime kaŋ okko. T'iide'ŋ, t'a uuney Piyer kane ti sanallusu soo, wede Isa yi y' giyye geŋŋo, wo t'an di ruute, t'ede: «Galmeega aŋ wenda an t'iidiba t'adda muuzo me, wo an di zaapey a tunda koo maŋ ay ki suune ye.»

³ Aame Piyer kane ti sanallusu soo geŋ an illiga injino maŋ, an t'iiziga an d'inŋile ki biza muuzo.

⁴ Sirwaŋ pay an zide okko, wo de yo sanallusu soo geŋ y'okko baadaŋ i jiiere Piyer y'a iiney kaaga a biza muuzo me.

* **19:36 19.36** Kun wollo adda mattup ki Egzod 12.46 wo Nombire 9.12. † **19:37 19.37** Kun wollo adda mattup ki Zakari 12.10.

⁵ Y'iiney maṅ, y'aa d'uttile, yi ṅooniyo k'adda muuzo. Yi wolleiyo'ṅ sarwilagi d'oj an di ṅilpe'ṅ booyiso a siido, wo k'adda'ṅ yi-ki t'iide ye.

⁶ Taṅ booloṅ maṅ, Simo Piyer y'a d'iiney, yi-t'iide k'adda muuzo. Yi wolleiyo'ṅ sarwilagi d'oj an di ṅilpe'ṅ booyiso a siido.

⁷ Wo sarwilagi d'oj an di gitte bizi'ṅ geṅ, kane'ṅ lobide zaapu a kese siidanṅ t' d'oj an di ṅilpe tudde'ṅ kaṅ soo ye.

⁸ Inṅino maṅ sanallusu wede iiney a biza muuzo kaaga geṅ, yi-t'iide kay, y'a wulle, wo y'a umbe Isa yi-bilde.

⁹ Bini onniyo gettiyo toṅ, kane sanalliyagi ita k'ono geṅ an ki zuune ye botto, ono d'oj an riṅe ti kaaga adda mattup ki Raa, saṅ Isa y'a-balda ti diine d'oj unto geṅ me*.

¹⁰ Saṅ maṅ kane sanalliyagi sire geṅ an di-gime, an d'aahe ki boozanṅ.

Isa ti Mariyam ere ti siido Magdalla
(Markus 16.9-11)

¹¹ Saṅ maṅ Mariyam gette t'aa gime ki biza muuzo sey. T'iide'ṅ, t'a t'ihira ti paate a biza muuzo, ti-môolo. Kaṅ môolo geṅ t'a t'uttile, ti-ṅooniyo k'adda muuzo.

¹² Ti wolleiyo'ṅ adda'ṅ maaleekiyagi sire ossiyo ti kallagi tuwardi an lekkiyo a ume an di ziipe nuune k'Isa. Wede soṅ a ume k'eedi, wo soṅ a ume zoṅdi.

¹³ Kane maaleekiyagi geṅ an di-tunde, an'de: «Erewo no, mi môolo moo me?» Tod' t'an di'n gime onamanṅ, t'ede: «Ni môolo Galmeegó, aṅ wenda an t'iidiba, wo ni ki zuune ye an di-zaapey a tunda me.»

¹⁴ Aame ti rootiyo geṅ t'a gilde, wo ti wolleiyo'ṅ Isa yi t'ihira a ume geṅṅo, wo t'a ki y' zuune ye.

¹⁵ Saṅ maṅ Isa y'a ti tunde, y'ede: «Erewo no, mi môolo moo me, wo mi dehu wee wee?» Wo to Mariyam t'elkiyo i ti tondiyo wede jineene, maṅ t'a yi tunde, t'ede: «Wede no, koo i t'iidiba nuune k'Isa kee maṅ, k'o kazi ume k'a ziipe a tunda'ṅ, n'ette n'a t'ambo.»

¹⁶ Isa y'a ti wiike ti sundutu, y'ede: «Mariyam.» T'a-gime edatu'ṅ k'ume yode, wo ti di ruute t'ono d'oj k'Eber, t'ede: «Rabuni.» (I-kaza «wede dooyisadó.»)

¹⁷ Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «M'odo botte ye, kono nuṅ ni ki gili k'ume Meegó ye botto. Wo koṅ, m'odo k'ume zembadó, m'an rootoy nuṅ ni kili k'ume Meegó wede a kune toṅ Meegugunṅ kay, k'ume Raazó wede a kune toṅ Raagunṅ kay.»

¹⁸ Inṅino maṅ Mariyam ere ti siido Magdalla gette, t'a ingile k'ume sanalliyagi. T'iide'ṅ t'ede ti yi wullo Galmeega me, wo t'an di-ruute ono d'oj yi ruuto me.

Isa yi gize tuddi a sanalliyagi
(Matiye 28.16-20; Markus 16.14-18; Lik 24.36-49)

¹⁹ A onniyo dumas gettiyo batum a lohe maṅ, sanalliyagi k'Isa an t'ugiyi adda boy, boha'ṅ an a-t'ippite ti kerle kono an orgiso a deero Yawudiyagi. Aame kane an lekkiyo adda geṅ, Isa y'an uuney an wolleiyo'ṅ yi t'ihira a diinayanṅ, maṅ y'an di ruute, y'ede: «Toose ti koono ti kune.»

²⁰ Aame y'an ti ruute inṅino maṅ, saṅ y'an d'iise kazita beydi ti ume wede an yi giira a sirpadi. Wo kane sanalliyagi ulbaṅ unse an wulle Galmeeganṅ geṅ me.

* 20:9 20.9 Kun wollo adda mattup ki Soom 16.10.

²¹ Isa y'an di ruute sey, y'ede: «Toose ti koona ti kune. Aakede Meegó yi n'igibo k'adda duniya geṅ, kune toṅ n'un di'n agiba k'adda duniya kay.»

²² Y'a ti ruute inḱino maṅ, y'an di biiha maaye a tukki kane, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun soodo Ude Kamileṅ.»

²³ A wede tuuku kun i t'iza tambobino a oldikadí maṅ, Raa toṅ yi t'isa tambobino kay a oldikadí te, wo a wede kun i ki t'iza tambobino ye maṅ, oldikadí Raa yi-k'isa tambobino ye kay.»

²⁴ Onniyo ere Isa y'uuney sanalliyagi geṅ, sanallusu wede an yi waaku Tomas, sundí soo Ulo Rooṅo, yoṅ ti diine sanalliyagi kane koomat makumu sire geṅ, yoṅ umbo.

²⁵ Aame Tomas y'iina maṅ, kane sanalliyagi oṅgo an i di ruute, an'de: «Kaye ay yi wulle Galmeega me!» Wo de Tomas y'an di ruute, y'ede: «Aame ni ki wulla ume an di y' tiike ti ponte a beydí ye, aame ni ki t'eela yelsadó adda buldo ponte ye, wo beezó eṅ ni ki t'eela a buldo ere an yi giira a sirpadí ye maṅ, onamguṅ eṅ ni k'amba ye.»

²⁶ Onniyo dumas ki daana maṅ, kane sanalliyagi an t'ugiyey sey adda boy, wo onniyo gette Tomas toṅ ti kane baa. Boha an aa t'ippite ti kerle, maṅ Isa y'an di'n uuney sey, y'a t'ihira a diinayan, y'an di ruute, y'ede: «Toose ti koona ti kune.»

²⁷ Saṅ maṅ yi di ruute Tomas, y'ede: «Kee ki wollo beydó me, k'agibi yelsadá, ki t'eelo adda. K'eli beezá páy ki t'agiba adda sirpadó, wo ki niikiyo'ṅ k'a oolo baa, ki zaapo addá a nuuno.»

²⁸ Maṅ Tomas yi di ruute, y'ede: «Kee Galmeegó, wo kee Raazó.»

²⁹ Isa yi di ruute, y'ede: «Kee ki ziipe addá a nuṅ kono ki ni wulle t'edayá, wo unṣuwo a kane doṅ an ki n' wulle ye wo an di ziipe addaṅ a nuṅ.»

³⁰ Isa y'ize'ṅ suldí k'armika baadaṅ a daana sanalliyagi me, wo kane raaniya pay ye adda mattup ette.

³¹ Ono doṅ soo raaniya adda mattup ette, kono kun d'ambe Isa yoṅ Almasi Raa yi biire, wo Ulo Raa. Wede y'umbe a sundí maṅ, yi di t'ela lekkiyo ere ki daayum.

21

Isa yo a biza bar ki Tiberiyat

¹ Aame suldí geṅ i t'ingile maṅ, Isa y'an di-gize tuddí sey a sanalliyagi a biza bar ki Tiberiyat. Kun wollo mummino me y'an di-gize tuddí te.

² Simo Piyer, Tomas wede an yi waaku Ulo Rooṅo, Natanayel wede ti Kana siido Galile, inṅi Zebede, wo sanalliyagi k'Isa sire ti doolo, kane pay geṅ an lekkiyo kaṅ soo.

³ Maṅ Simo Piyer y'an di ruute, y'ede: «Nuṅ ni t'ette sawwiya puuni.» Wo kane an i di ruute, an'de: «In t'ette soo.» Inḱino maṅ an d'ingile, an iiney maṅ an di gili adda tooko, an d'iise sawwiya. A diddo gette an ziwwe kee, puuniso soo toṅ an k'umbe ye.

⁴ Ume i t'umpile maṅ, Isa y'a t'ihira a biza bar, wo kane sanalliyagi an ki y' zuune ye.

⁵ Inḱino maṅ Isa y'anni tunde, y'ede: «Inṅi ki nuṅ, puuni kun uune d'ey?» Kane an i di'n gime onamí, an'de: «Aha, ay k'uune ye.»

⁶ Inḱino maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun seddo lebidó ki kese k'ammade tooko, wo kun t'oona puuni me.» Maṅ an di ziddo lebidó ki kese

k'ammade ki tooko. An iise argu maṅ, k'amḅu k'adda tooko an k'aaniya ye kono puuni'ṅ baadan, lebiḍo boo.

⁷ Sanallusu wede Isa yi giyye geṅ, yi di ruute a Piyer, y'ede: «Eṅ Galmeeḡa!» Aame Piyer y'illiga eṅ Galmeeḡa maṅ, kallayí wede goole yi t'iidiba geṅ yi t'usse, yi-ti d'iige adda k'ahu.

⁸ Wo kane sanalliyagi d'ṅ soṅ an d'ettiyo ti tooko, an d'argu lebiḍo boo ti puuni gettiyo, kono kane'ṅ ti zeṅge dokki ye, suma k'ooole meeda sire danṅal.

⁹ Aame an ti d'iige a siido maṅ, an woliyo'ṅ puuni ossiyto a biza k'uwwu, wo mappa a kese.

¹⁰ Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Puuni d'ṅ kun ziko geṅ, kun soki miibi.»

¹¹ Simo Piyer y'a di gili adda tooko, y'a-t'irgo siido lebiḍo ti puuni boo gette, adda puuni deero, meeda uto ada paat makumu aḍo, toṅ lebiḍo a ki zitte ye.

¹² Maṅ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kun'di, kun ooma.» Inḡino maṅ an d'iide, wo ti diine sanalliyagi wenda soo toṅ umbo a yi tonde, y'a t'eese: «Kee wee wee me?» Derec, kane an yi zuune yoṅ Galmeeḡa me.

¹³ Isa y'aa d'iide, y'a t'umbe mappa, y'an di-dikkida, wo puuni toṅ y'an d'eele.

¹⁴ Eṅ k'aduwe Isa y'an kaza tuddí a sanalliyagi, t'ume yi-bilde ti diine d'ṅ unto me.

Isa ti Piyer

¹⁵ Aame an t'iimi maṅ, Isa y'a tunde Simo Piyer, y'ede: «Simo ulo ki Zaṅ, kee ki ni giyye a jiire kane eṅṅo ko?» Simo yi di'n gime onamí, y'ede: «Eyye Galmee'ki nuṅ, kee ki suune nuṅ ni ki giyye me.» Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «K'elso inṅi dambamó.»

¹⁶ Y'a yi tunde ki sirwe, y'ede: «Simo ulo ki Zaṅ, kee ki ni giyye ko?» Yoṅ yi di'n gime onamí, y'ede: «Eyye Galmee'ki nuṅ, kee ki suune nuṅ ni ki giyye me.» Isa yi di ruute, y'ede: «Ki booho dambamó.»

¹⁷ Saṅ maṅ y'a yi tunde k'aduwe sey, y'ede: «Simo ulo ki Zaṅ, kee ki ni giyye ko?» Aame yi y' tunde k'aduwe sey «Kee ki ni giyye ko?» maṅ, Piyer y'a t'ize sommagi dondon, wo yi di ruute, y'ede: «Galmee'ki nuṅ, kee ki suune suldi pay, wo ki suune ni ki giyye me.» Maṅ Isa yi di ruute, y'ede: «K'elso dambamó.»

¹⁸ Derec inḡino wo n'a di rooto: Aame kee'ṅ obulsu geṅ ki kettiyo serrayá ti siidá, wo ki d'ettiyo k'ume wede aa addá i dehu, wo aame ki t'iza góole maṅ, beydá k'an onḍa sokeṅ, a di ketta serrayá wede doolo, wo y'a-da t'etta k'ume wede ki ki deha ye.»

¹⁹ Isa yi rootiyo inḡino kono yi kaza t'urzi mummino Piyer yi t'inda, wo a t'ela tamma a Raa me. Aame y'a ti ruute inḡino maṅ, a Piyer yi di ruute, y'ede: «Ki ni daani.»

²⁰ Maṅ Piyer y'a gilḍe, yi woliyo'ṅ sanallusu wede Isa yi giyye genno ti daran me, wede onniyo soo aame an ombo geṅ, y'aa d'utile k'ume k'Isa, y'a yi tunde, y'ede: «Galmee'ki nuṅ, wee wee wede a ki ti k'owila me?»

²¹ Piyer yi y' wulle maṅ, y'a tunde Isa, y'ede: «Galmeeḡo, wo a yode eṅ i-d'aana moo me?»

²² Isa yi di ruute, y'ede: «Ni dehu maṅ, y'a lekke bini kamadó ki duniya, wo kee'ṅ seezá ye, ki ni daani daaniya.»

²³ Inḡino maṅ rabila gette a-tiipe, zemba d'ṅ i ziipe addaṅ a Isa geṅ an d'illiga, sanallusu geṅ yi ki t'inda ye. Wo ki too maṅ Isa yi ki ruute ye a

Piyer sanallusu geṅ yi ki t'inda ye me, wo dfe yi ruute'ṅ, y'ede: «Ni dehu maṅ y'a lekke bini kamadó ki duniya, wo kee'ṅ seezá ye.»

²⁴ Yode sanallusu geṅṅo i rootiyo taaya ki suldi geṅ me, wo y'a ti'n riije. Wo ay suune onami yi rootiyo eṅ derec.

²⁵ Isa y'ize suldi ti doolo toṅ baadaṅ, wo aame an ti'n raaje pay soo ti soo maṅ, n'elkiyo duniya pay ette ti ki'n ambe ye mattupiyagi d'ofṅ an raaje me.

Naabo doŋ zina k'Isa Almasi

Enj urzi k'ono doŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Lik yi riije. Mattup ki Naabo doŋ zina k'Isa Almasi ette t'in kaza mummino doŋ zina k'Isa an niibe me. Y'a ruute soŋ mummino Unde Kamilen t'a diige ekki doŋ zina k'Isa wo an d'izire adda geegiryagi an di gizite Rabila Majjaanawa ti toogo k'Unde Kamilen me. Wo suldi doŋ oone ti dabar ere an uune a urzi naabadaŋ geŋ, yi ti'n ruute pây adda mattup ette.

Ti kaaga geŋ kane Yawudiyagi an ilke ono Raa a kane daŋŋal. Lik adda mattup ette y'a ruute mummino kane doŋ zina k'Isa an di gizite Rabila Majjaanawa a doŋ Yawudiyagi ye me.

Wo yi ruutite baadaŋ a urzi naabo doŋ zina sire an ize gettiyo, kane miŋ Piyer ti Pool. Piyer y'a gizite ono Raa a doŋ ki geeger Zeruzalem, bini doŋ baadaŋ an ziipe addaŋ a Isa wo an seedu zakidi eego. Wo ki yode Pool y'a gizite urzi k'Almasi adda geegiryagi ki doŋ kane Yawudiyagi ye. Mattup ette t'in kaza a kine, i dehu in di kizite Rabila Majjaanawa k'Isa Almasi adda duniya pay.

Doŋ zina k'Almasi a Zeruzalem

¹ Teyopil mee'ki nuŋ, nuŋ adda mattupadó ere ki poone, ni riije suldi doŋ pay Isa y'ize wo yi duuye duwo t'ume k'eesiyo,

² bini onniyo ere Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane. Wo ki poone y'a y'amba geŋ, ti toogo k'Unde Kamilen y'an di ruute suldi doŋ an d'ise a doŋ zindi doŋ yi biire.

³ Aame yi dibire bini y'inda wo yi bilde maŋ, y'an di gize tuddi te a kane doŋ zindi t'urzi baadaŋ, geŋ i-kaza yoŋ ki kotto yi-bilde. Wo adda k'onniyo ada pide geŋ tuddi y'an di gize, wo y'an di gizite suldi doŋ ki Moziko Raa.

⁴ Onniyo soo an ti guune ombo ti kane geŋŋo maŋ, y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo koduwo, ti Zeruzalem enj kun arga tunda ye, kun dello munda wede Meega Raa yi ruute y'un t'ela, aa kun illiga n'un ruute ti bizó.

⁵ Ti poone Zaŋ duwo yi'ni zuyyite batem t'ahu, wo de kune'ŋ adda k'onniyto miibi Raa y'un ti'n suuya batem t'Unde Kamilen.»

Isa y'engile k'awwa ki kandaane

⁶ Wo kane doŋ i t'ugiyi a daanadi geŋ an di y' tunde, an'de: «Galmeegey, kee a onniyo gettiyo ko moziko ki doŋ k'Izirayel k'an ti t'ela me?»

⁷ Isa y'an di ruute, y'ede: «Kane suldi doŋ aakede onniyto, ise peedo ere tuuku Meega Raa yi dihe y'aase ti toogadi geŋ, kun k'aane kun ki ti'n suune ye.

⁸ Wo de kune kun t'oona toogo aame Unde Kamilen ti diiga eggun maŋ. Injino maŋ kun kizita onamó, kun t'eesa ti Zeruzalem, kun d'amba k'adda siido ki Ziide ti Samari pay, bini daŋgu siido pay.»

⁹ Aame y'a ti ruute injino maŋ, a daanadaŋ geŋ miŋ y'a t'iiziga jomkey, y'a ingile k'awwa ki kandaane, an di wolliyiyo bini dondirso ti di y'ippe.

10 Aame kane an baɓɓiya Isa y'engile k'awwa ki kandaane geɗ, an woliyo bibaraw a sirpadaŋ doŋ sire ti kallagi tuwardi, an an di ruute, an'de:

11 «Kune doŋ ti siido Galile no, kun ohire kun baɓɓiya k'awwa ki kandaane moo me? Geɗ Isa Raa yi y'umbe ti daanagun, saŋ onniyo soo y'a-kimo, kun di y' wolla aa kun yi wulle y'ingile k'awwa ki kandaane injino sey.»

12 Injino maŋ kane doŋ zina geɗ, t'ekki makkolo ere an ti waaku makkolo k'Inda k'Olibiye an di-diige, an d'ingile ki Zeruzalem kono to makkolo gette dokki ye ti Zeruzalem me, suma kubbaara soo.

13 An iiney Zeruzalem maŋ, an di-gili biino ere t'awwa t'ekki bakatú aame an d'ogiyso daayum. Aame geɗ kane Piyer, Zaŋ, Zak, Andire, Pilip, Toma, Bartelemi, Matiye, Zak ulo k'Alpe, Simo wede addi wehini kono siidadi me, wo Ziid ulo Zak.

14 Kane pay onamaŋ kaŋ soo, daayum an tondiyo Raa ti erayi doŋ ongo, ti Mariyam mekk'Isa wo ti zemba k'Isa paŋ.

Beeriyo Matiyas a olde Ziidas

15 Adda k'onniytagi geɗ, onniyo soo Piyer y'a t'iiziga a daana zemba kane suma meeda uto ada sire an t'ugiye geɗ, wo y'an di ruute, y'ede:

16-17 «Zemba ki nuŋ, kun suune Ziidas yonj ti diine kine, wo naabadi ede ere yi naabiya aa kine in naabiya te. K'ita maŋ y'a t'ize wede k'oogumso a doŋ ki seedu k'Isa. Ono geɗ Unde Kamileŋ ti'ni ruute ti kaaga adda mattup ki Raa, ti bize Dawut a tukki Ziidas me, geɗ a-t'iide.

18 Injino maŋ ti soŋko ere an i ele ki dimme gette, y'a t'iwila doome. Wo kacinj wede geɗ y'a iire t'addi a siido adda doome geɗ me, addi a bitte inŋi k'addi a t'uddite pay ti paate.

19 Rabila gette doŋ siido Zeruzalem pay an di-t'illiga, wo geɗ injino doome Ziidas y'iwila geɗ an di y' waaku ti onamaŋ "Akil Damma", i-kaza "doome an iwila ti puuzo wede."

20 Ono eŋ nebi Dawut yi riije ti kaaga adda mattup ki Soom, y'ede:

"Boozí a kila bulgo, wenda a lekka umbo*."

Wo yi riije soŋ, y'ede:

"Ume naabadi wenda doolo y'a t'amba†."

21-22 Injino maŋ i dehu wedusu y'a-t'ette ti kine, y'a t'ise wede kazita ki rabila ki baldiya Galmeega Isa. Wedusu geɗ y'aase ti diine kane doŋ izire ti kine onniyo ti onniyo aame Galmeega Isa y'izire adda siido ti kine, t'ume Zaŋ yi ti y' zuyye batem bini onniyo ere Raa y'a y'umbe ti diine kine, y'a ingile k'awwa ki kandaane.»

23 Aame geɗ an di biire doŋ sire, Yusup wede Barsabas sundi soo Zistus, kane ti Matiyas.

24 Injino maŋ an tunde Raa, an'de: «Galmeega, kee ki suune adde duwo pay, injino ki beero soo ti diine doŋ sire enno,

25 kono y'a t'ambe naabo doŋ zina k'Isa a olde ki Ziidas, kono yo Ziidas geɗ ume naabadi yi iili, yi t'iide k'ume wede aa addi i dehu i-d'iide untadi.»

26 Injino maŋ an t'ize teltel muntelliyo, maŋ i-t'iire a Matiyas, geɗ yonj y'a di giyye ti kane doŋ zina doŋ koomat makumu soo geɗ.

* 1:20 1.20 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.26. † 1:20 1.20 Kun wollo adda mattup ki Soom 109.8.

2

Aaniya k'Unde Kamilen

1 Aame onniyo tarnaape ki Pantekot t'iina toŋ maŋ, kane doŋ i ziipe addaŋ a Isa geŋ pay an lekkiyo umayaŋ soo.

2 A kaamiki an ollige maŋ tarkuuse aa ki maaye baadaŋ i-deegu ti kandaane, iide'ŋ i-t'ûune adda boŋ wede kane adda geŋŋo.

3 Aame geŋ an wolloyo munda aa ilze k'uwwu iide a t'ihinte, wede soŋ i di ziipe tuddi tuddi.

4 Kane pay addaŋ a ûune t'Unde Kamilen, inŋkino an d'iise orbe t'ono doŋ doolo, wede tuuku toŋ yi d'orbe t'ono doŋ aa Unde Raa ti ele ele.

5 Wo aame geŋ a Zeruzalem i d'ede Yawudiyagi doŋ i seedu urzi Raazaŋ zakidi, an iido ti siidiyagi doŋ adda duniya pay.

6 A onamaŋ doŋ geŋ kane doŋ duuru an d'ukke, an iide, an ziiŋa giggeraŋ kono wede tuuku toŋ yi d'ollige ono t'onami t'onami.

7 Wo kane doŋ duuru an di roote munda an ki suune ye, an di wolloyo beesel, wo an'de: «Kane doŋ i rootiso eŋ, kane pay miŋ ti siid'o Galile ye ko?»

8 De mummino kane duwo eŋ wede tuuku toŋ yi d'orbe ti ono kine me?

9 Kine doŋ iido ti siidiyagi doŋ ki Partiya, ki Meediya, ki Elam, ki Mezapotami, ki Ziiide, ki Kapados, ki Pontus, ki Aazi,

10 ki Pirizi, ki Pampili, ki Misir, ki Sireŋ adda siid'o Libi, doŋ soŋ an iido ti Room,

11 ti siid'o Kiret, wo ti siid'o k'Arabi. Doŋ soŋ Yawudiyagi, doŋ ongo Yawudiyagi ye an ti t'ize tuddaŋ Yawudiyagi pay miŋ, kane ay di'n ollige an d'orbe t'onamey t'onamey me. De geŋ munda k'armika Raa ye ko?»

12 Kane pay eedaŋ t'a digge, an di roote munda an ki suune ye, an di rootiyo ti tuddaŋ, an'de: «De geŋ i-kaza moo me?»

13 Wo ongoŋ an di'n okko maade, an'de: «Kane eŋ an t'iibo toote.»

Ono Piyer a daana doŋ duuru

14 Inŋkino maŋ Piyer ti kane doŋ zina doŋ koomat makumu soo geŋ an t'iiziga, wo y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Kune pay Yawudiyagi wo kune doŋ pay iido ki Zeruzalem, kun t'ohinto kuwwaŋ a ono doŋ ni roota, kono kun di suune munda wede ize.

15 Kun'de doŋ eŋ an t'iibo, maŋ an ki t'iibo ye, ume ti soohe botto*.

16-17 Wo anken ono doŋ Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi Zowel a-t'iide, y'ede:

“A onniytagi doŋ ettiyo k'ita geŋ,

Undó n'a ti teepa ekki duwo pay.

Inniŋuŋ kuuli erayi an di rootita ono doŋ n'agisa.

Inni obilagi ti konazi an d'etta munda aa suniye,

wó góldalguŋ an t'oona suniye.

18 Eyye, ki kotto onniytagi geŋ,

a doŋ naabadó kuuli erayi páy,

n'an di teepa Undó wo an di rootita ono doŋ n'agisa.

19 N'aasa suldi doŋ i ceeriyo eego awwa a kandaane,

wo a dandí a siid'o suldi doŋ i-kaza munda,

an di wolla puuzo, uwwu wo dondari ki saa.

20 Peedo ti-t'etta ume a t'isa zimolo, tere a t'isa aa puuzo.

* 2:15 2:15 Doŋ k'Izirayel an k'ombo munda ye ti soohe, daa an ki tunde Raa a peedo t'ize k'aadumu mesuwe ye me.

Aame suldi geŋ an t'ingila maŋ, onniyo Galmeega Raa t'a aana, onniyo ere meeda ki daryika Raa gette.

21 Wo aame geŋ wede tuuku y'iila ti suma Galmeega Raa maŋ, yoŋ y'a y'utta[†].”

22 Piyer y'an di ruute sey, y'ede: «Kune doŋ k'Izirayel no, kun ollo munda wede n'un di roote: Isa wede ti geeger Nazaret geŋ, t'urzi yode Raa y'a ize suldi k'armika wo suldi doŋ i ceeriyo eego a diinagun, wo kune batum kun'ni suune. Injino maŋ Raa y'un gize kereŋ i y'igibo yode.

23 Yode wede geŋ un y'ele a beygun Raa batum aa yoŋ yi dihe, wo aa munda wede y'ilke ti poone y'aasa. Injino maŋ kun an di y'ele a bey doŋ i ki suune Raa ye, an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko, an di y'iide.

24 Wo de Raa y'a ti y' bilde, y'a y'udde ti dabar ere k'unto te, kono unto i-k'ede toogo ye a tukk'Isa me.

25 Dawut toŋ yi ruute ti kaaga a tukki yoŋ me, y'ede:

“Yo Galmeega daayum ni yi woliyo daanadó, n'a k'orgide ye kono yoŋ daayum a sirpadó.

26 Kono kamo nuŋ ulbó unŋe, wo ilzó y'a t'imme t'unŋuwo, wo ni zaapu elkisadó aame n'inda toŋ, nuŋ Raa yi ti n' balda.

27 Nuŋ ni suune kee Galmeegó ki ki n'oola adda diine doŋ unto ye, ki k'oola tudde ki wedizá kamileŋ a ki ruuma adda muuzo ye.

28 Kee urziyagi doŋ o-do t'ettey k'ume lekkiyo k'o ni gize, ulbó unŋe kono kee daayum ti nuŋ[‡].”

29 Piyer y'an di ruute sey, y'ede: «Kun ollo zamba ki nuŋ, nuŋ oo d'ede urzi n'un di rooto kereŋ a urzi ki mugiyin Dawut me. Yoŋ y'inda, an di y'ele adda muuzo, wo muuzadi toŋ maŋ ankeŋno tod'te di kine.

30 Yo Dawut geŋ yoŋ nebi, wo yi suune Raa geŋ y'a ti nime tuddi a daana yode, y'a ruute, y'ede: “Mozikadá gette ni di t'ela a ulo ti diine k'inŋi doŋ ki biza bumbizá[§].”

31 Dawut geŋ yi zuune ki poone Almasi Raa yi biire yi balda me, geŋ y'a ruute, y'ede:

“Yoŋ an ki y'iili adda diine doŋ unto ye, wo tuddi i ki ruume adda muuzo ye*.”

32 Piyer y'a ruute sey, y'ede: «Wede n'a ruute geŋ yoŋ Isa, kaye pay ay di y' wulle Raa y'a ti y' bilde.

33 Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane y'a lekkey a ammidadi, wo a Isa Meega Raa yi-d'ele Unde Kamileŋ ere yi ruute y'in di t'ela. Injino maŋ yo Isa y'in d'elo Unde Kamileŋ a kine aa kun woliyo wo kun ollige ankeŋno.

34 Wo yo Dawut geŋ yode batum k'awwa ki kandaane yi ki gili ye, wo toŋ y'a ruute, y'ede:

“Galmeega Raa yi di ruute a Galmeegó, y'ede:

K'edi ki-koonaa a ammidadó kino,

35 bini doŋ k'aduzá n'an isa

aa munda ki bita ti dandi zondá[†].”

36 Injino maŋ kune doŋ k'Izirayel pay kun suuno ki kotto, Isa wede kun ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko geŋ, Raa yi y'ize Galmeega wo Almasi Raa yi biire.»

† 2:21 2.21 Kun wollo adda mattup ki Zowel 3.1-5. ‡ 2:28 2.28 Kun wollo adda mattup ki Soom 16.8-11. § 2:30 2.30 Kun wollo adda mattup ki Soom 132.11. * 2:31 2.31 Kun wollo adda mattup ki Soom 16.10. † 2:35 2.35 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1.

Doŋ dupu afo an ziipe addaŋ a Isa

³⁷ Aame kane duwo an illiga inŋkino maŋ addaŋ a iile wiic, wo an tunde Piyer ti doŋ zina k'Isa ongo, an'de: «De ay d'ise mummino, zemba ki nuŋ?»

³⁸ Maŋ Piyer y'an di ruute, y'ede: «Kun ti kama lekkiyaguŋ wo wede tuuku toŋ yi suyyo batem ti suma k'Isa Almasi, kono kun t'oono tambobino k'oldikaguŋ. Inŋkino maŋ Raa y'un t'ela Unde Kamileŋ,

³⁹ kono ono doŋ Raa yi ruute y'aasa eŋ a kune, a inŋiguŋ, wo a doŋ dokki, a doŋ pay doŋ Galmeega Raaziŋ yi'ni waaka.»

⁴⁰ Piyer geŋ y'an di ruute, y'ede: «Kun t'adfo ti diine doŋ i t'udfe t'urzi wede d'erec ki Raa geŋ me, wo kun t'oono uttiyo.»

⁴¹ Doŋ umbe a ono Piyer geŋ an ti'n zuyye batem, wo a onniyo gette kane suma dupu afo an a-ti giyye ti zemba doŋ i ziipe addaŋ a Isa.

Lekkiyo doŋ ki poone an ziipe addaŋ a Isa

⁴² Kane pay kaŋ soo an d'ollige dooyiso ere doŋ zina k'Isa an'ni dooyiso, an di lekkiyo kettiyo kaŋ soo, ombadaŋ kaŋ soo, wo daayum an tondiyo Raa kaŋ soo.

⁴³ Kane doŋ duuru pay an lekkiyo t'orgiso a Raa, kono kane doŋ zina geŋ ti toogo ere ki Raa an d'isiyo suldi baadaŋ doŋ i ceeriyo eego ti suldi k'armika.

⁴⁴ Kane doŋ pay i ziipe addaŋ a Isa, an lekkiyo kaŋ soo, maaladaŋ toŋ kaŋ soo.

⁴⁵ An owile doome koo boy koo maŋ, soŋko gette an di-dokkide diinayaŋ pay, a wede tuuku toŋ a attidizi attidizi.

⁴⁶ Kane pay addaŋ soo, onniyo ti onniyo an d'ettiyo booro Boy Raa, ombadaŋ kaŋ soo ti unsuwo wo ti tassuwa adda boydizaŋ me.

⁴⁷ Daayum an tamma Raa wo a lekkiyadaŋ gette duwo pay an di'n geyyiso. Wo onniyo ti onniyo Galmeega yi'n aagulu ti duwo doŋ an onniyo urzi k'uttiyo.

3

Piyer ti Zaŋ wo wede zoŋdi unto

¹ Onniyo soo Piyer kane ti Zaŋ an t'ette tondiyo a booro Boy Raa a peedo t'ibbira, peedo ere aa daayum an tondiyo Raa.

² Wo goppon a sirpa ki biza Boy Raa wede an yi waaku biza majjaane geŋ, an d'umbo wedusu zoŋdi unto t'ume k'ehiyadi to, daayum an ti y' zaapu angeŋŋo, yi d'ahultu munda a bey doŋ ettiyo ki booro Boy Raa.

³ Aame wede geŋ yi wulle Piyer kane ti Zaŋ an'te booro Boy Raa maŋ, y'a iise ahulu munda a beezaŋ.

⁴ Aame an illiga inŋkino maŋ, Piyer kane ti Zaŋ geŋ an di y' woliyo tebeŋ, wo Piyer y'ede: «K'ayni woli!»

⁵ Aame geŋ wede y'an iise woliyo, kono y'elkiyo yi-t'oono munda ti beezaŋ.

⁶ Maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Nuŋ o k'ede soŋko ye, dap ye, wo munda wede o d'ede n'a-d'elo, ti suma ere ki Isa Almasi wede ti geeger Nazaret, ki t'oozo wo k'a oziro.»

⁷ Maŋ Piyer y'a igibe beezi wede k'ammade, y'a di y' ziida, y'a y'iiziga kaŋ ohire. A kaamiki wede'ŋ donfali ti zoŋdi a t'ize toogo.

⁸ Wede geŋ y'a ilde k'awwa y'a t'ihira, wo y'a iise sooru, yi-t'iide ti kane k'adda booro Boy Raa, yi sooru, yi lohito, yi tamma Raa.

⁹ Wo yonj wede geŋ d̄uwo pay an di y' wulle yi sooru wo yi tamma Raa.

¹⁰ Aame d̄uwo geŋ an yi wulle wo an yi zuune yonj wede i konso daayum a biza Boy Raa wede an yi waaku biza majjaane yi d'ahultu geŋŋo maŋ, an ziida giggiraŋ ti orgiso a munda wede i iide a wede geŋŋo.

Ono Piyer a booro Boy Raa

¹¹ Wo wede geŋ Piyer ti Zaŋ y'an k'eeziyo ye. Injino maŋ doŋ duuru pay an d'iide k'ume kane kaŋ okko, k'adda daabe wede an yi waaku daabe ki Salamon, kono kane an ziida giggiraŋ.

¹² Aame Piyer yi wulle d̄uwo iido tuddaŋ maŋ, y'an di ruute y'ede: «Kune doŋ k'Izirayel no, kun seedu giggirgun moo me, kun ay di'n wolliso injino me? Kun elkiyo wede uune bee yi sooru enj ti toogo kaye ko kunuŋ, kun elkiyo kaye ki diine a urzi Raazey me ko? Aha, injino ye.

¹³ Raa k'Ibirayim, k'Isaaka wo ki Yakup, yonj geŋ miŋ Raa moŋgidagiŋ, yi-d'ele gooliko a Isa wede naabadi. Yode wede kune batum kun an di y'ele a deero Romeŋ. Aame mozigo Pilat yi dihe yi-d'eeze kono yo yi zuune yi k'ize munda ye toŋ, kune kun di giigira.

¹⁴ Yode wede kamileŋ wo ki diine a daana Raa geŋ kun di y' giigira, wo kun di dihe kun i d'ize beeko a wede towwo doŋ.

¹⁵ Injino maŋ wede i d'eliyo lekkiyo a d̄uwo geŋ, kun an di y'ele a d̄uwo, an di y'iide. Wo Raa y'a ti y' bilde ti diine doŋ unto me, kaye ay di y' wulle.

¹⁶ Wo wede enj kun yi suune wo kun yi wolliyoo, munda wede ize a daanaguŋ. I ele beeko te toogo ere ki suma k'Isa t'urzi zaapu k'adde a yode, y'uune beeko pay ette t'urzi zaapu k'adde a Isa, aa kune pay kun wolliyoo enno.

¹⁷ Wo ankeŋ zemba ki nuŋ, ni suune aame kune wo ti deeruguŋ pay Isa kun di y' giigira geŋ, munda wede kun isiyo kun ki y' suune ye.

¹⁸ Geŋ injino a-t'iide a ono doŋ Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebiyagi pay, y'ede: "Almasi Raa yi biire, y'a dabira*."

¹⁹ Ankeŋ kun ti kama lekkiyaguŋ, kun ti kami ki tukki Raa kono y'un di-booya oldikaguŋ.

²⁰ Injino maŋ, Galmeega Raa y'un t'ela puukiyo, wo y'un ti y' t'igibo Almasi Raa yi biire a kune, yonj Isa.

²¹ Wo ankeŋŋo Almasi y'a-lekko a kandaane bini onniyo ere suldi pay a t'isa aware, aa Raa y'a ruute ti kaaga ti bize nebiyagi doŋ kamileŋ.

²² Muusa y'a ruute ti kaaga, y'ede: "Galmeega Raaguŋ y'un d'oodiba nebi aa nuuno ti diine zembaguŋ, wo kune kun d'olliga suldi doŋ pay y'un rootita geŋ me†."

²³ Wo soŋ y'ede, aame wede tuuku yi-tuuga k'ollige k'ono nebi geŋŋo maŋ, y'a dagga, yode geŋ yi k'isa ti diine doŋ Raa ye‡.

²⁴ Wo nebiyagi pay iise ti Samiyel a iide soŋ k'ita bakadi bakadi geŋ, an ruutite wo an gizite a suldi doŋ isiyo a onniytagi doŋ ankeŋŋo geŋ me.

²⁵ Zemba ki nuŋ, ono doŋ nebiyagi an ruutite pay geŋ a kune, wo taasuwa ere Raa yi gitte ti moŋgidagiŋ gette kune adda, aame yi ruute a Ibirayim, y'ede: "Ita d̄uwo pay a siido an t'oonna beeko t'urzi k'inŋizá§."

²⁶ Geŋ ki poone a kune Raa y'igibo wede naabadi me, kono y'un di zaape beeko wo tuuku toŋ y'a ti y' kimo ti naabadi ere oldo gette.»

* **3:18 3.18** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 50.6; 53.5. † **3:22 3.22** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 18.15. ‡ **3:23 3.23** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 18.19 wo Lebitik 23.29.

§ **3:25 3.25** Kun wollo adda mattup ki Zenez 22.18.

4

Piyer ti Zañ a d'aana deero booro Yawudiyagi

¹ Aame Piyer ti Zañ an an ti rootiyto a donj duuru genj, kane donj sedefke, goole donj boohiyo Boy Raa ti Saduseyenj miibi an d'iina aame kane.

² Kane an di-gulkuwe baadanj aame an wulle donj zina sire an dooyiso donj duuru wo an an kazita, an'de Isa yi-bilde, wo donj i t'inda tonj an di balda kay.

³ Injkinon manj Piyer ti Zañ an ti'n zid'de, an di'n ibi danggay bini ki soggo, kono peedo t'inggile baa.

⁴ Aame genj ti diine donj illiga ono ki Piyer ti Zañ genj, donj baadanj an d'umbe, wo ti donj i ziipe addanj a Isa an aa di giyye, kane duwo ette suma dupu paat.

⁵ Soggo manj kane deero donj sedefke, donj i dokkiyo Yawudiyagi wo donj suuniyo k'oogoro an t'ugiyiye pay a geeger ki Zeruzalem.

⁶ A ogiysadanj gette i d'ede kane Annemozigo goole donj sedefke ti donj boozí pay, Kayip, Zañ wo Alegzandire.

⁷ Piyer ti Zañ t'adda danggay an di'n uddo, an d'an t'iide diinayanj wo an di'n tunde, an'de: «Wede enj kun i ele beeko ti toogo ere tuuku te, wo ti suma k'aaye?»

⁸ Aame genj Piyer yonj addinj ûune ti Unde Kamilenj wo y'an di ruute, y'ede:

⁹ «Kune deero donj sedefke wo donj i dokkiyo donjinj, anjki kun ayni wiiko ki daanagunj enj, kun dehu kun defke booro a eedey kono ay ize beehiye a wede zondí unto, wo sonj kun dehu kun di suune t'urzi mummino y'utte t'eenizí me.

¹⁰ Injkinon manj kune deero siido ti donj k'Izirayel pay, munda enj kun yi suuno koduwo: wede kun wolliyiyo yi t'ihira a daanagunj enj, y'uune bee ti toogo ki suma ere k'Isa Almasi wede ti geeger Nazaret, yode wede kun ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kanj tontilko, wo Raa y'a ti y' bilde ti diine donj unto me.

¹¹ Aakede an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, Isa yonj aa mukkolo ere kune donj k'oozige boy kun di zid'de mentú, tode gettiyo a t'ize mukkolo ere majjaanawa a jiiire k'oozige boy te*.

¹² Injkinon manj n'un di rooto Isa d'annal urzi k'uttiyo me, kono adda duniya pay ette Raa yi k'eele ye suma ti doolo in di'n ufta kine duwo me.»

¹³ Aame genj kane deero an wulle Piyer ti Zañ an rootiyo onamanj daa k'orgiso manj, an ziida giggiranj kono kane donj i ki duuye tunda ye, kane minj donj kino baa. Wo kane deero genj an suune an izire t'Isa me.

¹⁴ Wo aakede an wolliyiyo wede uune bee a sirpadanj genj, urzi an an di roote munda a kane umbo.

¹⁵ Injkinon manj an an d'ele urzi an t'ad'de t'adda boy me. Aame kane an t'udd'e manj, kane deero booro Yawudiyagi an di-ruute diinayanj,

¹⁶ an'de: «A donj enj in an d'isa mummino me? Derec, Piyer ti Zañ an ize munda k'armika genj, donj Zeruzalem pay an y'illiga, kine in k'aane in ki niike ye.

¹⁷ Wo kono rabila gette a ki teepa a duwo pay ye genj, in an ondir'do ki kossiyadanj, kono suma k'Isa pidípidinj an ki roota ye baa a wede tuuku tonj manj.»

* 4:11 4.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.22.

18 Saŋ maŋ Piyer ti Zaŋ an di'n wiike, wo an an di ruute, an'de: «Ti anŋki kun ôhor, suma k'Isa kun kizita ye, wo kun dooya wenda ye baa.»

19 Maŋ Piyer ti Zaŋ an an di'n gime onamaŋ, an'de: «A suuno kune batum munda wede ki diine a ðaana Raa me, ay d'ambe ono kune kunuŋ, ono Raa ko?»

20 Ki kaye maŋ ay k'anniga ye ti rootiyto a munda wede ay wulle wo ay illiga me.»

21 Maŋ kane deero geŋ an an d'undirde ki kossiyadaŋ sey, wo an an d'iize. An an d'ise ulsu an k'uune ye, kono ðuwo pay geŋ an tamma Raa a munda ize geŋ me.

22 Yoŋ wede uune beeko t'urzi munda k'armika geŋ, ozzinayí ette suma k'ada pide ti makumu.

Tondiyo Raa ki ðoŋ i ziipe addaŋ a Isa

23 Aame Piyer ti Zaŋ ti dangay an an iize maŋ, an d'ingile an d'uune y zembadaŋ, an an t'iide taaya pay a munda wede deero ðoŋ seðeke ti ðoŋ i dokkiyo Yawudiyagi an an ruutite me.

24 Aame ðoŋ i ziipe addaŋ a Isa geŋ an illiga ono ki Piyer ti Zaŋ geŋno maŋ, pay onamaŋ kaŋ soo an tunde Raa, an'de: «Galmeegey, kee wede k'ikkima kandaane ti siido wo bar, ti suldi ðoŋ pay adda.

25 Kee wede ki ele Unde Kamileŋ a Dawut wede naabadá, Unde gette ti di gize, y'a ruute, y'ede:

“Ki moo me ðoŋ siidiyagi pay an ahutu bokimo me?

Ki moo me ita ðuwo pay an tówwo onamaŋ ki bita me?

26 Kane mozagi a siido pay an t'ikkima tuddaŋ ki arka, wo deero boha bumbiyagi an t'ugiye

ki ðeyyiso ki Galmeege Raa wo ti Almasi Raa yi biire.”†

27 Eyye, ono geŋ ðerec, Erod ti Pons Pilat an t'ukkiye a geeger ettiyo, ti kane ðoŋ Yawudiyagi ti ðoŋ Yawudiyagi ye, an di kiigira wede naabadá, Isa wede kamileŋ ki biire.

28 Inŋino maŋ munda wede ki dihe ti poone geŋ, an t'ize pay t'urzi toogadá, aa kee ki dihe.

29 Wo anŋeŋ Galmeege, kee ki wollo an ay ondirso ki kossiyadey, kaye ðoŋ naabadá kee k'ay eli toogadá ay di kizite onamá daa k'orgiso.

30 K'ay eli toogadá kono ay an t'ele beeko a ðuwo, wo ay d'ise suldi k'armika ti suldi ðoŋ i ceeriyo eego ti suma wede naabadá, Isa wede kamileŋ.»

31 Aame kane an ðiŋge ti tondiyo Raa maŋ, ume wede an d'ugiye ki tondiyo geŋ y'a iise ñoŋŋirso. Wo Raa yi di'n ûune t'Unde Kamileŋ pay, maŋ an d'iise kazita k'ono Raa daa k'orgiso.

Lekkiyo ki ðoŋ i ziipe addaŋ a Isa

32 ðoŋ i ziipe addaŋ a Isa pay geŋ elkisadaŋ kaŋ soo, ti diinayaŋ wenda soo toŋ y'a roote eŋ ki nuuno umbo, pay maaladaŋ an t'oðe ume soo.

33 Kane ðoŋ zina k'Isa an kazita ti toogo baadaŋ rabila k'Isa te, an d'eesiyo: «Yoŋ Galmeege Isa yi-bilde, kaye ay yi wulle.» Wo kane pay geŋ Raa y'an di ziipe beeko baadaŋ.

34 Ti diinayaŋ wenda soo toŋ munda i-baate umbo. ðoŋ an d'ede dombi ise boydi toŋ an owile maŋ, soŋko gette an d'ettiyo,

35 wo an an d'eliyo a bey ðoŋ zina k'Isa, maŋ kane geŋ an an di-dokkiðe, soŋko gette a wede tuuku toŋ a attidizí attidizí.

† 4:26 4.26 Kun wollo adda mattup ki Soom 2.1-2.

³⁶ Ti diine d'oj geŋ i d'ede wede sundí Yusup yoŋ ti biza bumbú Lebi, wo kane d'oj zina k'Ísa an di y' waaku Barnabas suma gette i-kaza «wede k'eliyo kooke», yoŋ an y'ehe a siido Siipire.

³⁷ Yoŋ wede geŋ i-d'ede doome wo y'a t'iwila, y'a t'umbo soŋko y'an d'iido, y'an d'ele a bey d'oj zina k'Ísa.

5

Ananiyas ti Sapira

¹ Wo i d'ede wedusu sundí Ananiyas ti eddí Sapira, doomizan an t'iwila.

² Kane geŋ an ti gitte onaman kan soo, soŋko y'a-diikida sire, ere soo a yode wo soo y'a t'umbe, y'an d'iide y'an d'eliyo a bey d'oj zina k'Ísa.

³ Maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Ki moo me Ananiyas ki-d'iili addá a Meeda siitandani ti-t'iide me, wo ki moo me ki lohito ono a Unde Kamilen, k'a t'uuyo soŋko doomizá soo a kee me?»

⁴ Wo doome doomizá, aame ki ki t'owila ye wo ki t'iwila toŋ maŋ, soŋko gette k'a ti naabe aa addá i dehu. Wo de ki moo me ki d'isiyo inokino me? Naabadá k'ize gette a duwo ye, k'ize ulsu a Raa.»

⁵ Aame Ananiyas y'illiga ono geŋno maŋ, y'a iidiba, y'a iire tul, y'a inda. Wo kane d'oj pay illiga geŋ orgiso t'anni ziida baadan.

⁶ Inokino maŋ obilagi an t'iiziga, an di nilpe, an iide, an t'elo adda muuzo.

⁷ Saŋ an likke bini maŋ, eddí ti-t'udfo daa suuniyo munda wede ize.

⁸ Aame t'iina maŋ, Piyer y'a ti tunde, y'ede: «M'o ki ti rooti fo, etin soŋko ere pay kun iwila doomugun ko?» Maŋ tod' t'a ruute, t'ede: «Eyye, etin soŋko tode.»

⁹ Inokino maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Mummino me koŋ ti kulayi kun di-gitte onamgun kan soo, kun di naame Unde Galmeega me? M'ollo, d'oj iide ottibe kulayi an ti gimo kane a biza bumbú geŋno, an ki ti'n amba an t'ottibo kay.»

¹⁰ A kaamiki t'a iidiba, t'a iire a zoŋ ki Piyer, t'a inda. Aame obilagi an ti gimo ti ottibe ki kulatú maŋ, an t'uuna t'inda. An t'umbe, an a-t'ittibo a sirpa kulatú.

¹¹ A armika gette d'oj pay ogiyo ti suma k'Ísa wo d'oj pay illiga toŋ maŋ, orgiso t'anni ziida baadan.

D'oj zina k'Ísa ti d'oj k'eeni

¹² D'oj zina k'Ísa an d'izite suldí k'armika ti suldí d'oj i ceeriyo eego baadan a diine d'oj duuru me. Kane d'oj i ziipe addan a Ísa geŋ pay kan soo, an t'ogiyso adda daabe goole wede an yi waaku daabe Salamon.

¹³ Kane d'oj i ki ziipe addan a Ísa ye geŋ, wenda ti doolo a roote taaya keyyiso ti kane umbo. Wo toŋ kane d'oj duuru geŋ an di'n tamma baadan.

¹⁴ Wo onniyo ti onniyo d'oj baadan erayi kuuli an d'aagulu k'aagulu, an di zaapu addan a Galmeega, an a-ti keyyiso ti kane.

¹⁵ Ti suldí k'armika d'oj an isiyto geŋ, d'oj k'eeni an ti'n sokiyo biza k'urzi ti zaadagi, ongon a ran gayi, kono aame Piyer y'udfa wo undisadi ti butta tuuku ti diinayan maŋ, y'a t'oonaa bee.

¹⁶ Ti geegiryagi sunni d'oj goppon ti Zeruzalem toŋ, d'oj baadan an di zikito d'oj k'eeni, ongon siitandani an ti'n ukkite maadagi, wo kane pay geŋ an d'uune bee.

D'oj zina k'Ísa adda dangay

17 Injino man mozigo goole don sedefe ti don itadi, kane gen ti diine deero siido an ni waaku son Saduseyen, kolbiso t'a jure eedan, an dehu don zina k'Isa an di'n dabire.

18 Aame gen an ti'n zidde, an di'n ibi dangay a daana ki don pay.

19 Wo a diddo kotto man, Galmeega Raa yi d'igibe maaleeka y'a t'ihinte boha dangay me, don zina k'Isa y'an udfde wo y'an di ruute, y'ede:

20 «Kun engilo k'adda booro Boy Raa, kun an kazitoy a duwo taaya ki suldi pay i d'eliyo lekkiyo ere aware gettiyo.»

21 Injino man onami an d'illiga, soggo ti soohe walak an d'ingile k'adda booro Boy Raa, an d'iise dooyiso duwo.

Wo yo mozigo goole don sedefe ti don k'itadi, an di wiiko deero booro Yawudiyagi an t'ugiyi, kane don wolliyo k'ono k'adda siido k'Izirayel. Man an d'igibe don i boohiyo Boy Raa an di waaku don zina k'Isa adda dangay.

22 Wo aame don an igibe an iide man, don zina k'Isa umbo adda dangay me. Man an di-gimo k'ume don i'n igibe, an an t'iide taaya a munda wede kane an wullo,

23 an'de: «Kaye ay iide, ay uuney boha dangay appiyta feberec, wo don boohiyo ton kane ede. Wo aame an ay t'ihinte boha man, kane don zina k'Isa umbo adda dangay me.»

24 Aame goole don boohiyo Boy Raa ti deero don sedefe an illiga injino man, an di roote munda an ki suune ye a munda wede ize a tukki don zina gen me, wo an tondiso tondiso ti tudan baa, de aasey moo me, moo me.

25 San man i d'ede wedusu y'a iido ti rabila, y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo kay, don kun ti'n ibi adda dangay gen, anken kane adda booro Boy Raa an dooyiso duwo.»

26 Injino man kesiko goole don i boohiyo Boy Raa y'a iide ti duwo itadi kono don zina k'Isa y'an ti'n waako, wo an an k'izo oone ye kono an orgiso duwo an ti'n kakkita.

Don zina k'Isa a daana don booro

27 Aame kane don zina k'Isa gen ti Boy Raa an ti'n wiiko, an d'an t'iide ki daana deero Yawudiyagi man, mozigo goole don sedefe y'an iise tondiso,

28 y'ede: «Kaye ay un ruute, kun ohor, ti suma k'Isa kun dooya wenda ye. Wo anken kun wollo, kun ize en moo me, don siido Zeruzalem pay kun an ti gizite, kun dehu puuzo wede en t'a oope eeday.»

29 Man Piyer ti don zina k'Isa ongon an di ruute, an'de: «Kaye ay d'ise ki poone munda wede Raa yi dehu, san wede ki duwo kollo.»

30 Kune Isa kun ti y' tiike ekk'undumu, kun di y'iide, wo Raa wede ki mongidagin y'a ti y' bilde ti diine don unto me.

31 Raa y'a y'umbe a ammidadi, y'a ti y' ziipe Mozigo wo Wede k'Uttiyo kono y'an di kize urzi a don k'Izirayel, an di kime lekkiyadan wo an t'oone tambobino k'oldikadan.

32 Wo suldi ize gen kaye ay wulle wo ay illiga, kaye ti Unde Kamilen ere Raa y'an ele a don i ollige onami ton man.»

33 Aame kane don gen an illiga ono genno man, an di-gulkuwe baadan, an dehu an ti'n t'iide don zina k'Isa gen me.

34 Wo de a diine deero Yawudiyagi gen i d'ede wedusu yon Pariziyen sundi Gamaliyel, yon wede dooyiso k'oogoro Yawudiyagi, wo don pay an yi suune yon wede beehiye. Yon y'a t'iiziga a diinayan wo y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, ki poone n'a roote gen don en kun ti'n adfo.»

³⁵ Aame an ti'n udfde man, y'an di ruute a don booro, y'ede: «Zemba ki nun don k'Izirayel, kun elko do munda wede kun dehu kun an d'ise a don en me.

³⁶ Kun elke munda dokki ye, i d'ede wedusu sundi Tedas y'a-t'ize tuddi wede suma, yi d'irga duwo a itadi suma meeda pide. Wo yode gen an di y'iide, man donzi an di-tiipe wo munda gen a-ti dinge inkino.

³⁷ Aame yode gen yi t'ingile man, i d'ize wede ti doolo sundi Ziidas, yode gen ti siido Galile. Aame deero Romej an iiziga kaza duwo gen, y'a t'udfde ki balda wo don baadar an di y' diine, wo yode ton an di y'iide kay, wo donzi an di-tiipe.

³⁸ Wo anken n'un di rooto, kun t'ele eggun ye a don en me, kun oolo an d'engile, aame suldizar don an isiyo, wo onaman an kazita en ettiyo t'urzi duwo man, san a ohira.

³⁹ Wo aame mundazan an isiyo en ki Raa kotto man, kun k'aana ohiradan ye kino me, para man koo kun deyyiso Raa batum man.»

Inkino man kane don booro an d'umbe a ono Gamaliyel.

⁴⁰ Don zina k'Isa gen an an di'n gime, an an di'n ele a bey don boohiyo Boy Raa, an di'n gusse ti dalyagi. San deero an an di ruute, an'de: «Kun ohor, ti suma k'Isa kun kizita ye baa.» Man an an d'iize.

⁴¹ Don zina k'Isa an t'udfde ti diine deero Yawudiyagi t'ulbe unse, kono Raa yi'ni wulle kane an t'iide an dabire kono an umbe a suma k'Almasi.

⁴² Wo ti tarkuuse a eedan genno ton, onniyo ti onniyo adda booro Boy Raa, adda boydizar daayum an kazita, an dooyiso duwo a urzi Rabila Majjaanawa k'Isa, yon Almasi Raa yi biire.

6

Beeriyo don dokkide k'ombo

¹ A onniyagi gen sanalliyagi k'Isa an d'aagulu k'aagulu, wo kane Yawudiyagi don orbe ono Girek gen an kulkiso ti Yawudiyagi don orbe ono don k'Eber, kono mandaydazan don orbe Girek gen a dokkide k'ombo ere daayum daayum gette, an an k'eliyo ye.

² Aame kane don zina koomat makumu sire an illiga inkino man, an di'n ugiye sanalliyagi k'Isa pay, man an an di ruute, an'de: «Derec ye, kaye ay d'ooli ti kazita k'ono Raa a duwo, ay t'ette dokkide k'ombo sey me.»

³ Gen inkino zemba ki nun, kune batum kun beero ti diinagun don sarat, duwo don sundan ti moolo ki beehiye, ohoniyo t'Unde Kamilen wo ti suuniyo k'ono, wo naabo ette ay an t'ela a kane.

⁴ Inkino man kaye ay ele tuddey pay a urzi tondiyo Raa, wo a naabo kazita k'onami a duwo.

⁵ A onaman gen kane zemba pay an d'umbe eego, man an di biire Etiyen wede i ziipe addi pay a Raa wo ohoniyo t'Unde Kamilen. An di biire sey Pilip, Pirokor, Nikanor, Timon, Parmenas wo Nikolas wede ti geeger ki Antiyos, yon Yawudusu ye wo y'a-t'ize tuddi Yawudusu.

⁶ Man kane gen, zemba an an d'an t'iide ki daana don zina k'Isa, an di tunde Raa, an an di-ziipe bey ki beeko.

⁷ Inkino man ono Raa gen adda siido Zeruzalem a-tiipe, duwo an di'n zuune, sanalliyagi k'Isa gen an d'aagulu k'aagulu, wo don sedeke Yawudiyagi baadar an di ziipe addan a Isa pay.

Seedu k'Etiyen

⁸ Etiyeḡ geḡ Raa yi di y'ûune ti beeko, wo yi-d'ele toogo k'isiyo suldi k'armika baadan ti suldi d'oj ti ceeriyo eego a diine d'oj duuru.

⁹ Wo i d'ede kuuli miibi an guune jikisi ti yode. Ti diinayan d'oj onḡon Yawudiyagi d'oj ti geeger Sireḡ wo ti Alegzandire, kane geḡ ti diine d'oj adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso an yi waaku «boy bulagi an an iize», wo d'oj onḡon Yawudiyagi d'oj ki siido Silisi ti Aazi. Kane pay an d'iise niikiyto ti Etiyeḡ.

¹⁰ Wo de an ki d'iine kersiyadi ye a suuniyo k'ono ere Unde Kamilen ti ele geḡ me.

¹¹ Inḡino maḡ kane geḡ an d'iwila duwo kono an di roote: «Kaye ay y'illiga yi ruute ono d'oj ki kalda k'oogoro Muusa ti suma Raa.»

¹² A d'oj duuru an an t'elite ono wo a d'oj i dokkiyo Yawudiyagi ti d'oj suuniyo k'oogoro Yawudiyagi pay, wo kane d'oj pay geḡ an d'iiziga tukki Etiyeḡ, an di y' ziida an di-t'iide ki daana deero booro Yawudiyagi.

¹³ Wo a daana kane geḡ an di wiike d'oj lohito k'ono pay, an'de: «Wede eḡ daayum yi kalda Boy Raa wo oogoro Muusa,

¹⁴ kono ay y'illiga yi ruute, Isa wede ti geeger Nazaret geḡ y'a-kossita ti Boy Raa wo dooyiso ere Muusa y'in ele gette y'a ti-kima ti doolo.»

¹⁵ Aame geḡ d'oj duuru pay i-guune adda boy goole ki booro geḡ, an di y' wolliso Etiyeḡ tebeḡ, wo ume k'edayi i-tooriyo aa ume k'eda maaleeka.

7

Etiyeḡ a daana d'oj booro

¹ Inḡino maḡ mozigo goole d'oj sedefe y'a tunde Etiyeḡ, y'ede: «Onamaḡ an rootiyo a tukki kee geḡ derec ko?»

² Etiyeḡ yi di'n gime onami, y'ede: «Maawi ki nuḡ, zemba ki nuḡ, kun ollo bee. Aame Ibirayim yi lekkiyo botto a siido k'ehiyadi sundutu Mezapotami, wo ki poone y'a eḡgila ki geeger ki Aran geḡ, Raa goole a jire yi di gize tuddi,

³ wo yi di ruute, y'ede: “Ki t'oozo ki oolo siidada, wo d'oj boozá k'a eḡgilo ki siido ere saḡ maḡ n'a di kizey*.”

⁴ Inḡino maḡ Ibirayim y'a t'iiziga, y'a t'udd'e ti siido Kalde, y'a iḡgile yi lekkiyo a geeger ki Aran. Wo bini meegi y'inda maḡ, saḡ Raa y'a-di t'iido ki siido ere ankeḡ kun di lekkiyo ankeḡḡo ettiyo.

⁵ Wo de Raa yi di ruute munda wede yi di t'ela, y'ede: “Siido ette n'a-t'ela a kee wo k'eda k'innizá, an di lekka adda.” Wo aame geḡ Raa yi-k'ele ume boolon suma y'a-koone ton umbo a siido ette, wo ki sirwe ulo k'addi ton umbo Raa yi-k'ele ye†.

⁶ Maḡ Raa yi ruute sey, y'ede: “Ita k'innizá an di lekka a siido torgagi, an di'n isa bulagi, an di'n dabira ozzinagi meeda pide.

⁷ Wo kane duwo d'oj i'n isa bulagi geḡ, nuḡ Raa n'a deḡka booro a eedan. Wo saḡ kane ita k'innizá geḡ t'umayan an t'oozigo, an t'etto keḡḡo, an oo d'ottila‡.”

⁸ Aame Raa y'a ti d'inge onami inḡino maḡ, y'a gitte taasuwa ti Ibirayim, wo munda wede i-kaza taasuwa geḡ, waldu ponde. Inḡino maḡ Ibirayim a uli Isaaka yi di wilda ponde, aame yi y'ehe i iide onniyo gessire maḡ.

* **7:3 7.3** Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.1. † **7:5 7.5** Kun wollo adda mattup ki Zenez 11.31; 12.4,7; 13.15; 15.18; 17.8. ‡ **7:7 7.7** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.13-14 wo Egzod 3.12.

Injino kay Isaaka yi di wilda ponde a ulí Yakup, wo Yakup y'an di wildite ponde a inñizí kane koomat makumu sire mongidagin geñño[§].

⁹ Mongidagin inñi Yakup geñ an gulbike ti leemadan Yusup, an di y'iwila aa bule, wo donj i y'iwila an di-t'iide siido Misir. Wo Raa daayum ti yode,

¹⁰ dabaradí yi di ti buuye pay. Yi d'ele suuniyo k'ono, lekkiyadi yi di ti t'ize unse a daana Parahonj mozigo ki siido Misir. Injino manj Parahonj y'a ti y' ziipe wede goole ki siido Misir, wo boozí tonj yi-d'iili a beezí pây.

¹¹ Bini manj i d'ize mosogo baadanj adda siido Misir pay, wo a siido Kanahanj pây. Duwo an di dibire baadanj, wo mongidaginj munda an t'oomi tonj umbo.

¹² Aame Yakup y'illigo a Misir ombó ede manj, y'a igibe mongidaginj an an d'owilo, gette ettiyadanj ere ki poone.

¹³ Aame yí'n igibe ki sirwe sey manj, Yusup y'an t'iidíba itadí a zembadí an di y' zuune. Wo Parahonj tonj ita maawi Yusup a Kanahanj y'a ti zuune pây.

¹⁴ Injino manj Yusup y'a igibe, y'a-waako meegí Yakup ti donj boozí pay, kane ada sarat makumu paat.

¹⁵ Aame Yakup y'illiga manj, y'a t'iiziga ti donj boozí pay, y'a ingile Misir an di likko bini manj, y'a inda ti inñizí pay kane donj mongidaginj me.

¹⁶ Wo nundanzan^{*} an di ziko ki Sisem, an t'ittiba adda muuzo ere Ibirayim y'iwila ti sonko a bey k'inñi k'Amor a Sisem[†].

¹⁷ Ozzinagi ti ozzinagi manj donjinj an d'iigila baadanj a siido Misir me, wo peedo tonj t'iide ere Raa y'a-ti danje ono donj yi ruute y'aasa a Ibirayim.

¹⁸ Sanj manj i-gili mozigo ti doolo a Misir me, wo yonj geñ yi ki suune ye urzi Yusup me.

¹⁹ Mozigo geñ donjinj yi ti'n digge, wo mongidaginj y'anni dibire, yi'n isiyó ki toogo inñizanj an d'ooliyo an t'unto[‡].

²⁰ Aame geñ Muusa an ti y'ehe, yonj uló demilenj, majjaane a daana Raa, an di y' mudde kanj ombide tere afo adda boy meegí.

²¹ Aame an k'aane ombidayí ye manj, an t'umbe, an di ziipo paate, wo sanj uto Parahonj t'a y'uune, t'a t'umbe a tode, t'a yi mudde aa ulutú[§].

²² Muusa geñ an ti y' duuye a suuniyo ere pay ki donj Misir. Y'a t'ize wede i suune rootiyo k'ono wo toogo a naabo pây.

²³ Muusa i iide ozzine ada pide manj, i-d'iide elkiyo y'a ette, y'a wollo zembadí donj k'Izirayel.

²⁴ Manj y'a ingile, y'iide'ñ yi woliyo wede Misir yi isiyó ulsu a wede soo ti diine zembadí, manj y'a-y'uube, wo yi di ti duuze, wede Misir geñ y'a y'iide.

²⁵ Y'ize injino geñ y'elkiyo zembadí donj k'Izirayel an d'elka Raa yi dehu y'an utte t'urzi yode, kacinj umbo an ki zuune ye.

²⁶ Sanj soggo sey manj, yi d'uune donj k'Izirayel sire an deyyiso, wo yi dehu y'a ti'n t'okkiye an di lekke ti toose. Injino manj y'an di ruute, y'ede: "Zemba ki nunj, kune'ñ zemba ye ko? De ki moo me kun isiyó ulsu ti tuddugunj me?"

§ 7:8 7.8 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.10-14; 21.4. * 7:16 7.16 **Nundanzan**: I-kaza nundani sire danjal ki Yakup wo ki Yusup. Kun wollo adda mattup ki Zenez 50.7-13; Zozuwe 24.32. † 7:16 7.16 Taaya Yusup kun ti t'oone adda mattup ki Zenez 37.1-36; 39.1-47.12. ‡ 7:19 7.19 Kun wollo adda mattup ki Egzod 1.7-16. § 7:21 7.21 Kun wollo adda mattup ki Egzod 2.1-10.

²⁷ Wo wede i isiyo ulsu a leemadí geñ y'a gibira Muusa, wo y'ede: "Kee i ki ziipe mozigo wo wede d'ekkiyo booro a tukki kaye wee wee?"

²⁸ Kunuñ ki dehu k'a ni t'íde aa loho k'íide wede Misir ko?"

²⁹ Aame Muusa y'illiga injino mañ, ti siido Misir y'a t'umbe, y'a ingile ki siido Madiyan, yi lekkiyo angennō, a siido gette yi d'ehe inñi kuuli sire* .

³⁰ Adda siido gette Muusa yi likke ozzine ada pife. Sañ onniyo soo mañ yon adda balda gopponñ ti mokkolo sundutú Sinayi, maaleeka ki Raa yi di gize tuddí adda beyga k'undumu oggiyo uwwo d'ala d'ala.

³¹ A munda k'armika Muusa yi wulle geñ, y'a ziidá giggirí. Wo y'a d'íide gopponñ, y'a wolle koduwo, y'a íide mañ y'ollige golla Galmeege Raa, t'ede:

³² "Nuñ Raa ki mongidagá, Raa k'Ibirayim, k'Isaaka wo ki Yakup." Muusa orgiso t'a yi ziidá baadanñ, y'a íise ñonñirso, yi k'aane yi k'ambe edayí, y'a ki wolle munda genño ye.

³³ Injino mañ Galmeege yi di ruute, y'ede: "Tobiyagá ki t'odfipo kono ume wede kee k'ohire eñ, yon kamileñ ki nuñ Galmeege.

³⁴ Derec, ni wulle dabar ki d'onzó a siido Misir te, n'illiga soopiyadanñ te, wo nuñ n'íidoñ kono n'an adde. Ankenñ k'edi, n'a-k'agiba ki siido Misir†."»

³⁵ Sañ Etiyen y'a ruute sey, y'ede: «Yode Muusa wede donñ k'Izirayel an di y' giigira, an'de: "Kee wee wee i ki ziipe mozigo, wo wede d'ekkiyo booro me?" Geñ sañ Raa batum y'a y'igibe, y'a t'ize mozigayanñ, wo y'a t'ize wede k'addiyadanñ. Raa yi y'igibe t'urzi maaleeka wede an ikkima adda k'undumu gozzibor genño.

³⁶ Yode Muusa geñ y'an uddo donñ k'Izirayel ti siido Misir, t'urzi k'isiyo suldí donñ ti ceeriyo eego ti suldí k'armika adda siido Misir batum, wo son aame kane an doopide Bar Teezowo, wo aame kane adda balda ozzine ada pife‡.

³⁷ Yode Muusa sey y'an di ruute a donñ k'Izirayel, y'ede: "Raa yi d'adda ti diine zembagunñ nebi aa nuuno§."

³⁸ Wo aame donñ k'Izirayel an t'ugiye a balda tonñ mañ, yode Muusa sey a guune a diine mongidaginñ ti maaleeka me, yode geñ yi di rootiyo a Muusa t'ekki mokkolo Sinayi. Injino yode Muusa sey yi-t'ollige ono Raa donñ i d'eliyo lekkiyo, y'in d'ettiyo y'in di kaza* .

³⁹ Wo mongidagin an ki d'illiga ye onamí me, an di y' giigira, wo adda k'addanñ an dehu an di-kime ki siido Misir.

⁴⁰ An i-di ruute a Aronñ, an'de: "K'in okkonñ raayagi a ozira a daanadinñ, kono in ki suune ye munda i íide a yode Muusa wede y'in di'n uddo ti siido Misir me."

⁴¹ Injino mañ an onniytagi geñ an d'ikkima ulo buru go longusizanñ, mañ an i d'ele sedefke a yode geñ me, ulbanñ unse an d'ize tarnaape a naabo ere an ize ti beezanñ gette†.

⁴² Wo Raa y'an gime dar y'an di'n iili, an d'ottilso a moldali a kandaane, aa an riije ti kaaga adda mattup ki nebiyagi, an'de:

"Kune donñ k'Izirayel no, geñ a nuuno dey ko kun izite sedefke ki seydi wo sendikagi donñ ongo kun izite, aame kune adda balda ozzine ada pife geñ me? Aha, a nuuno ye.

* 7:29 7.29 Kun wollo adda mattup ki Egzod 2.11-15,21-22; 18.3-4. † 7:34 7.34 Kun wollo adda mattup ki Egzod 3.1-10. ‡ 7:36 7.36 Kun wollo adda mattup ki Egzod 2.14; 7.3; 14.21 wo Nombire 14.33. § 7:37 7.37 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 18.15,18. * 7:38 7.38 Kun wollo adda mattup ki Egzod 19.1-20.17 wo Deeterenom 5.1-33. † 7:41 7.41 Kun wollo adda mattup ki Nombire 14.3 wo Egzod 32.1; 32.2-6.

43 Kune kun zirke boy golmodo ki raayusu sundí Molok, wo ti mooliso ere ki raa wede sundí Repan. Kane suldí geñ kun ikkima ti beyguñ kono kun an d’ottile. Injino mañ nuñ n’un ti’n limma bini siído Babiloon, wo ti Babiloon geñ ki daana sey[‡].”»

44 Etiyeñ y’a ruute sey, y’ede: «Adda balda geñ moñgidagañ an d’ede Boy Raa wede an ikkima ki golmodo, i-boohiyo suldí doñ ki taasuwa ere Raa yi gitte ti doñzi. Boy geñ Muusa y’a t’ikkima aa Raa yi ruute y’aase. Y’a t’ikkima a-t’iide a munda wede yi wulle i-iide aa suniye.

45 K’ita mañ moñgidagañ an an d’iili Boy Raa wede an ikkima ki golmodo geñ a inñizan, an t’umbo ti kane aame geñ Zozuwe wede dokkiyadañ, y’an d’an d’aaho ki siído ere ita doñtú Raa yi’n ilmi ti daanadañ. Geñ injino Boy Raa geñ y’a likke adda siído gettiyo bini moziko ki Dawut.[§]

46 Dawut y’a uune beeko ti Raa, mañ Dawut y’a tunde Raa, yi d’ooziga boy a Raa ki Yakup*.

47 Wo miñ a ki t’ize ye, a t’iiziga Boy Raa ulí Salamoñ.†

48 Wo Raa goole a jiire pay geñ, yoñ yi ki lekkiyo adda boy wede duwo an oozige ye, aa Raa yi ruute ti kaaga ti bize nebi soo:

49 “Galmeega y’ede: Kandaane aa ume wede ni-konso, ni lekkiyo wo siído aa ume wede ni d’obe zoñdó ni puukiyo.

De kune boy miñ wede tuuku me, kun o ooziga, wo aame tuuku n’a lekka adda me?

50 Suldí pay eñ i zippe nuñ ye ko[‡]?”»

51 Etiyeñ y’an di ruute doñ booro sey, y’ede: «Kune doñ i koogire Raa, kune doñ sukkiya kun ki ziipe addugun a Raa ye, kun t’udde aa maawugun koyok, daayum kun koogire Unde Kamileñ.

52 Ti kaaga maawugun nebiyagi pay an di’n dibire, wo an di’n iide kane doñ i gizite ti poone aaniya k’Almasi yoñ ki diine geñ me. Wo aame onniyo t’iide mañ, yode toñ kun di y’ giigira, kun di y’iide.

53 Raa y’un d’ele oogiradí t’urzi maaleekiyagi, wo kune kun a-ki t’izire eego ye.»

Tôwwo k’Etiyeñ

54 Aame doñ booro an illiga Etiyeñ yi ruute injino mañ, an di-gulkuwe baadañ, an d’ahutu bokimo.

55 Wo yo Etiyeñ ðoniyo ti Unde Kamileñ y’a t’umbe edayi k’awwa ki kandaane mañ, y’a wulle toore daryika Raa wo Isa yi t’ihira a ammade Raa.

56 Y’a ruute, y’ede: «Kun ollo kay, ni wolliyo kandaane i t’ihina wo yoñ wede an y’ehe aa ulo wede geñ yi t’ihira a ammade Raa.»

57 Kane an illiga injino mañ an zidde d’olle baadañ, kuwwagañ an aa ti niyyite, kono an k’olliga onamí ye. Mañ an d’iiziga pay kanj soo ki tuddí.

58 An di y’ ziida t’adda geeger, an di y’udde paate, an di y’iise kakkisa ti moñgali ki tôwwadí. Kane doñ i wulle wo illiga geñ, kallagañ deero an t’id’fipe, an t’ibi sirpa k’ulo obulsu sundí Sool.

59 Aame an yi kakkisa geñ, Etiyeñ yi tondiyo Raa, y’ede: «Galmeega Isa, ki t’ambo undó.»

‡ 7:43 7.43 Kun wollo adda mattup ki Amos 5.25-27. § 7:45 7.45 Kun wollo adda mattup ki Egzod 25.9,40 wo Zozuwe 3.14-17. * 7:46 7.46 Kun wollo adda mattup ki 2 Samiyel 7.1-16. † 7:47 7.47 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 6.1-38. ‡ 7:50 7.50 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 66.1,2.

⁶⁰ Sanj y'a iire ti zibbaní, wo y'a idili ti golla awwa, y'ede: «Galmeeega, a oldikadan ette k'an t'iso tambobino.» Aame y'a ti ruute injkino man, y'a-t'ihe.

8

^{1a} Wo Sool onamanj soo ti donj ñide Etiyenj me.

Sool ti donj ogiyo ti suma k'Isa

^{1b} A onniyo gettiyo batum ñuwo an di'n iise dabirsa baadanj ki donj ogiyo ti suma k'Isa a Zeruzalem. Kane pay genj an di-tiipe k'adda siido Ziide ti Samari, a Zeruzalem i d'uupe donj zina k'Isa siidanj.

² Donj i seedu urzi Raa zakidi genj an t'ittiba Etiyenj me, wo an d'ñile baadanj a untadi gette.

³ Wo ki yode Sool manj yi dehu y'an ise umbo donj ogiyo ti suma k'Isa me, yi d'ettiyo boy ti boy, yi di'n dehuu yi ti'n seddu kuuli erayi, yi ti'n obe danjay.

Pilip yo a Samari

⁴ Kane donj i-tiipe genj, an d'ettiyo borko ti borko an di kazita Rabila Majjaanawa.

⁵ Genj injkino Pilip y'a t'iide k'adda geeger meeda ki siido Samari, y'a iise kazita rabila k'Almasi Raa yi biire a donj siido gettiyo.

⁶ Kane donj siido gette pay an zaapu kuudanj tak a ono donj Pilip y'an kazita genj me, kono an illiga wo an woliyo t'edayanj suldi k'armika donj y'isiyto genj me.

⁷ Injkino manj siitandani an t'uddite ti tukki donj k'eeni baadanj ti dollite ere ti golla awwa. Wo donj baadanj runjguyun, onjon an denkiso, pay an d'uune bee.

⁸ Injkino manj donj geeger pay gette ulbanj unje baadanj.

⁹ Aame genj i d'ede wedusu adda geeger gette sundi Simo, yonj kombide ti kaagine wo a donj siido Samari genj y'an d'isiyto suldi k'armika, kane pay an seedu giggiranj. Y'a-t'ize tuddi aa wede i-d'ede toogo.

¹⁰ Kane ñuwo pay iise ti innisi bini donj deero genj, an di y' daaniya telele, wo an d'eesiyo: «Wede enj i-d'ede toogo Raa, ere an ti waaku "toogo a jiire baadanj" gettiyo.»

¹¹ Ti kaagine Simo ti kombidikadi gette, yi d'isiyto suldi k'armika ñuwo an seedu giggiranj, injkino an di y' daaniya telele.

¹² Wo ankenj Pilip y'iide y'an gizite Rabila Majjaanawa ki Moziko Raa wo ki suma k'Isa Almasi. Injkino manj erayi kuuli pay an d'umbe wo an ti'n zuyye batem.

¹³ Aame genj yode Simo batum tonj, y'a ziipe addi a Isa wo an ti y' zuyye batem, y'a ziida ita Pilip. Wo aame yi wulle suldi k'armika baadanj ti suldi donj i ceeriyo eego donj Pilip y'isiyto genno manj, y'a ziida giggiri.

¹⁴ Aame kane donj zina k'Isa a Zeruzalem an illiga donj siido Samari an'ni ziida ono Raa bey sire manj, an an d'igibe Piyer ti Zanj.

¹⁵ Aame an iiney a Samari manj, an tunde Raa a kane Samariten donj i ziipe addanj a Isa kono Raa y'an t'ele Unde Kamilenj.

¹⁶ Wo aame genj Raa yi-k'ele Undi ye botto a wenda me, an'ni suyyiso batem ti suma Galmeeega Isa danjal.

¹⁷ Injkino manj Piyer ti Zanj an an di ziipe bey a eedanj wo an d'uune Unde Kamilenj.

18 Aame Simo yi wulle Unde Raa ti d̄iigo a tukki d̄oŋ geŋ t'urzi d̄oŋ zina k'Isa an an ti ziipe beezan a eedan man, yi dehu y'an t'ele soŋko a Piyer ti Zan̄ me.

19 Wo y'an di ruute, y'ede: «Toogo gette kun o eeli kay kono n'a zaape bey a tukki duwo, an t'oone Unde Kamileŋ.»

20 Man̄ Piyer yi di ruute, y'ede: «Kee ti soŋkadá pay Raa y'unni dagga, kono k'elkiyo ti soŋkadá gette k'aane ki t'owila munda wede Raa y'eliyo ti mozuwo me.

21 Adda naabadey ette kee adda ye, aggadá umbo ti kaye me, kono a d̄aana Raa biza k'ulbá ki diine ye.

22 Ki-kama lekkiyadá, naabadá ere oldo gette ki t'oolo, wo k'a tondo Raa koo y'ay t'isa tambobino man̄ a elkisadá ere oldo gette.

23 Nuŋ ni wolliyó man̄ kee addá i-k'aadumu a suld̄i eŋ me, wo kee b̄ule k'old̄iko.»

24 In̄kino man̄ Simo y'an di ruute, y'ede: «I tondo Galmeega kune batum kono nuŋ me, kono munda wede kun rootiyo geŋ oo ki d'aana ye.»

25 Saŋ man̄ Piyer ti Zan̄ geŋ an an t'iide taaya a duwo, a munda wede kane an wulle a urzi k'Isa, wo an di gizite ono Galmeega. Saŋ man̄ an digime ki Zeruzalem, a kamadan̄ geŋ a urzi an di gizite Rabila Majjaanawa a borkiyagi baadan̄ ki siifdo Samari.

Pilip ti wede ti siifdo k'Etiiyopi

26 Saŋ maaleeka ki Galmeega Raa yi di ruute a Pilip, y'ede: «Ki t'oozo, k'odo k'urzi wede ki d̄and̄i, urzi wede ti Zeruzalem i d'ambu geeger Gaza, urzi geŋ yoŋ t'adda balda.»

27 In̄kino man̄ kesiko Pilip y'a t'iiziga, y'a ingile, yi sooru sooru. A sooruzi gette yi wolliyó bibiraw wedusu a d̄aanadí. Wede'ŋ geŋ yoŋ wede gode wo kokkiso ti siifdo k'Etiiyopi, yi naabiya ti Kandas mohita k'Etiiyopi, wede yeeriyo korbite tode, yi t'iide Zeruzalem ottilso a Raa.

28 Konso adda puusadí yi-kime ki siifadí, wo yi gariya mattup ki nebi Ezayi.

29 Unde Raa ti di ruute a Pilip, t'ede: «K'a naara, ki y'oonoy wede puus geŋ me.»

30 Man̄ Pilip y'a-niire, y'iide'ŋ y'a yi ziiŋda wede suma adda puusadí geŋ me, y'ollige yi gariya mattup ki nebi Ezayi, man̄ y'a yi tunde, y'ede: «Ki gariya geŋ, munda ki yi suuniyo dey ko?»

31 Wede yi di'n gime onamí, y'ede: «De n'a suune mummino, wenda y'a ki'n ziipe urzi ye man?» Man̄ wede yi di ruute Pilip, y'ede: «K'edi, k'a ti koli adda puus, k'a-koona a sirpa nuuno.»

32 En̄no ume wede yi gariya an riine ti kaaga adda mattup ki Raa me:

«Yoŋ aa damu wede an arkuđu ki t̄owwo, wo aa ulo ki damu wede an d̄ekkiso ilalí wo yi ki m̄oolo ye, in̄kino kay yode toŋ bizi yi k'ihina ye.

33 An di-d'ele sukuyagi, d̄erec ki yode an i-ki t'ele ye, wee wee a roota suma k'inn̄izi me,

lekkiyadí a siifdo an i-ti d̄ikke*.»

34 Wede suma geŋ y'a tunde Pilip, y'ede: «Kee k'ollo d̄o, nebi yi rootiyo in̄kino t'aaye ti yode batum kunuŋ, ti wenda doolo ko?»

35 In̄kino man̄ Pilip y'a t'ihina bizi, wo t'urzi gariya mattup gette yi di gizite Rabila Majjaanawa k'Isa.

* **8:33 8.33** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.7-8.

³⁶ An iide kee man, an d'uune ahu. A ume gen wede suma y'a ruute, y'ede: «Ki wollo kay en ahu, de moo sey aa biite k'a ti'n suyye batem me?»

³⁷ Pilip yi di ruute, y'ede: «Aame kee ki ziipe addá'ŋ pay a Isa man, n'a ki ti suyye batem.» Man wede yi di'n gime onamí, y'ede: «N'umbe, Isa Almasi yon Ulo Raa.»

³⁸ Injino man Pilip yi di ruute a wede tuuliyo, y'ede: «Puusadá ki t'ôhor.» Man Pilip kane ti wede suma an di-diiŋe t'ekki puus me, an di-diiŋe k'adda k'ahu, Pilip y'a ti y' zuyye batem.

³⁹ Aame an t'udde t'adda k'ahu man, Unde Galmeega t'a ti y' nukkiŋe Pilip me. Wo yo wede suma gen yi ki y' wulle ye baa, injino y'a inŋile ki daanadí ti unŋuwo.

⁴⁰ Wo yo Pilip yi woliyo'ŋ yo a Azot, man yi d'ettiyo geeger ti geeger, yi kazita Rabila Majjaanawa adda geegiryagi pay bini y'a d'iiney Sezare.

9

Sool ti Isa

¹ Wo aame gen Sool yi dehu daayum y'a dabire wo y'a t'ide sanalliyagi ki Galmeega. Injino man y'a iide, y'a uuney mozigo goole don sedefe

² kono yi di t'ele mattup. Wo ti mattup gette y'a t'ooney deero boydi don Yawudiyagi ge dooyiso a Damas, wo aame don i daaniya urzi wede aware ki Galmeega kuuli ti erayi ede man, y'a ti'n sedfo y'an d'an t'etto ki Zeruzalem, an di'n obey dangay.

³ Aame yi uune mattup man, y'a inŋile ki Damas. Y'izire kee y'iiney goppon ti geeger man, a kaamiki i diigo toore ti kandaane, wiliŋ a tuure a tukki yode.

⁴ Y'a iire a siido wo y'ollige golla ti rootiyo, t'ede: «Sool, Sool, de moo me ki ni dabirsa me?»

⁵ Man Sool y'a tunde, y'ede: «Galmeega, de kee wee wee?» Man golla gette t'a ruute, t'ede: «Nun Isa wede kee ki di y' dabirsa.

⁶ Wo ki t'oozo, k'enŋilo k'adda geeger, anŋen an aa di kizey munda wede Raa yi dehu k'aasey me.»

⁷ Wo kane don ti Sool soo gen an t'ihira, munda an di roote an ki suune ye, orgiso t'anni ziidá kono golla an di-t'ollige wo wenda an ki y' woliyo ye.

⁸ Man Sool y'a t'iiziga, edayí kargigal wo i ki woliyo ye. Aame gen don iide ti yode an i ziidá beezí, an ti y' dukke k'adda geeger Damas.

⁹ Onniyo ado Sool edayí i ki woliyo ye, wo yi lekkiyo daa k'ombo daa sofo.

Sool edayí i t'ihina

¹⁰ A Damas gen i d'ede wedusu sundí Ananiyas, yode gen sanallusu k'Isa. I-d'iide munda aa suniye Galmeega yi di gize tuddí, wo y'a yi wiike, y'ede: «Ananiyas!» Man Ananiyas yi di'n gime onamí, y'ede: «Galmeegó, nun enno n'ollige.»

¹¹ Galmeega yi di ruute, y'ede: «Ki t'oozo, k'odo k'adfo ti urzi wede an yi waaku urzi deŋele, ki t'odoy adda boy Ziidás, k'a tondoy wede ede sundí Sool ki Tarsi. Ankeŋno yi tondiyó Raa,

¹² wo adda munda i-iide aa suniye gen y'a wulle wedusu sundí Ananiyas, yon yi-t'iide di yode, yi di ziipe beezí a edayí, man edayí a t'ihina.»

13 Wo Ananiyas yi di'n gime onamí, y'ede: «Galmeegó, wede en rabiladí ni t'illiga, donj baadan an ruute a suldí donj ulpi pay y'isiyo a donzá a Zeruzalem me.

14 Wo deero donj sedefe an i ele mattup y'a-sedfe donj i tondiyo ti suma kee a enno, genj injino y'iido kenno me.»

15 Wo de Galmeega yi di ruute, y'ede: «K'odo, ki y'oonoy wede genj me, kono nunj ni y' biire, n'a-y'isa wede a kiza sundó a duwo donj Yawudiyagi ye, a mozaganj wo a donj k'Izirayel.

16 Wo nunj batum ni di kizita suldí donj pay y'a dabira kono sundó.»

17 Injino manj Ananiyas y'a t'iiziga y'a ingile, y'iiney manj yi-t'iide adda boy Zidas, Sool tonj adda. Y'iide'nj yi di ziipe beezí a yode wo yi di ruute, y'ede: «Sool leema ki nunj, Galmeega i n'igibo me, yode Isa wede y'a di gize tuddí aame kee a urzi k'ettiyo kenno, yi n'igibo ki tukki kee kono edayá a wolle sey, wo Raa yi-ki ti k'óone t'Unde Kamilenj.»

18 A kaamiki gangiragi aa ki puuni a iise soldite ti edayí, manj edayí a iise wolliso sey. Y'a t'iiziga, wo Ananiyas y'a ti y' zuyye batem.

19 Sanj yi d'iimi, toogadí t'a iido.

Sool yo a Damas

Sool y'a likke onniyo miibi ti sanalliyagi k'Isa a Damas me.

20 Wo tinj genj minj y'a iise kazita baa adda boydí donj Yawudiyagi ge dooyiso, yi d'eesiyo: «Isa yonj Ulo Raa.»

21 Kane donj pay i y'ollige genj an ziida giggiranj, wo an di rootiyo diinayanj, an'de: «Enj minj yo wede i-dabirsa baadanj kane donj i tondiyo ti suma k'Isa a Zeruzalem ye ko? Wo ettiyadi kenno ette y'iido'nj toc minj sedduzanj, wo y'an di'n t'eley bey deero donj sedefe ye ko?»

22 Yo Sool a kazita k'onamí genj, i di t'ele toogo yi kazita i ceeriyo ki ceeriyo t'addí pay, y'an di rootiyo kereñ Isa yonj Almasi Raa yi biire. Injino kane Yawudiyagi donj i lekkiyo a Damas genj, an i di roote munda an ki suune ye.

23 Sanj bini manj kane Yawudiyagi genj, kanj soo an di-ruute ti diinayanj ki tówwadí Sool me.

24 Injino a rootiyadanj gette wedusu yi di gize a Sool me, kono kane Yawudiyagi an t'ikkima tuddanj, an di boohiyo boha bumbiyagi geeger onnu wo didfo kono Sool y'udfa manj ki tówwadí.

25 Injino manj onniyo soo a didfo, kane sanalliyagi Sool an di-t'iide, an ti y' ziipe adda gedfe, an ti y' zuyye ti waaya mongali ti nee.

Sool yo a Zeruzalem

26 Sanj ti Damas genj Sool y'a iiney Zeruzalem. Aame y'iiney manj, y'a dihe y'a di keyye ti sanalliyagi k'Isa. Wo kane pay an orgiso a yonj me, kono an k'ambu ye ki kotto yi t'ize sanallusu k'Isa me.

27 Injino manj Barnabas y'a iyee, y'a ti y' wiike, wo y'a-di t'iide k'ume donj zina k'Isa. Aame genj y'an t'iide taaya mummino Sool yi wullo Galmeega aame yo a urzi ki Damas me, mummino Galmeega yi ruutito me, wo sonj mummino Sool yi gizito ti suma k'Isa daa k'orgiso a Damas me.

28 Injino manj t'ume genno Sool y'a-t'iide ti kane a Zeruzalem, an d'ambu kenno kenno kanj soo wo yi kazita ti suma Galmeega daa k'orgiso.

29 A kane Yawudiyagi donj orbe ono Girek tonj y'an di kazita wo yi niikiyo ti kane me, wo kane an di dihe urzi ki tówwadí.

³⁰ Aame kane zemba donj i ziipe addan a Isa genj an illiga injino manj, Sool an di d'ingile ki geeger Sezare, wo an ti y' diipida y'a ingile ki geeger Tarsi.

³¹ Injino manj kane donj ogyiso ti suma k'Isa a siido Ziide, a siido Galile wo a siido Samari pay genj, an di lekkiyo ti toose. Kane an t'ize donj toogo a urzi Raa, an di lekkiyo ti ottilso a Galmeega, wo Unde Kamilenj ti di'n noogiyo an d'aagulu k'aagulu.

Piyer ti Ene

³² Aame genj Piyer daayum yi sooru adda siido pay, yi d'ambu kenno kenno. Onniyo soo manj y'a t'iide wolliyi ki donj ki Raa i lekkiyo a geeger Lidda.

³³ A ume genj i d'ede wedusu sundi Ene yonj runguyonj, ozzine gessire yi lekkiyo mooné ekk'onjali. Aame Piyer y'iiney a ume genno manj, wede genj yi y'uuney,

³⁴ wo yi di ruute, y'ede: «Ene, Isa Almasi y'a ele bee. Ki t'oozo'ŋ, kee batum ki t'olbo suld'i moonizá me.» A kaamiki Ene y'a t'iizi, y'a t'ihira.

³⁵ Aame kane donj pay a geeger Lidda wo a bere ki siido Saronj genj an wulle injino manj, an di-gime lekkiyadanj a urzi Galmeega.

Piyer ti Tabita

³⁶ I d'ede erewo adda geeger Zoppa tod'te sanallawa k'Isa, sundutu Tabita (i-kaza Dorkas* t'ono Girek). Tode gette a duwo t'an isiyo beehiye, donj umbadanj tonj t'an d'eeliyo munda me.

³⁷ Aame Piyer yonj daayum a geeger Lidda genj, Tabita gette ti t'iire eeni wo t'a inda. T'inda manj an ti-zuyye, nuune an ti y' gili biino ere t'awwa t'ekki bakatú, an ti y' duwwe.

³⁸ Lidda gette gopponj ti Zoppa me, kane sanalliyagi k'Isa a Zoppa an illiga Piyer yonj angenno manj, an d'igibe kuuli sire an i di ruuto, an'de: «Leema ki nunj k'ayn'olliga manj, k'edi kesiko, in t'ette di kaye.»

³⁹ Piyer y'a t'iiziga, kesiko y'a ingile ti kane. Aame y'iiney manj, kane an di ti gili biino ere t'awwa t'ekki bakatú. Kane mandayfayi pay an di y'uuna ti zumari a edayanj, wo an i di kazita kallagi donj Tabita ti giniti aame t'a t'inda botto.

⁴⁰ Piyer y'an di ruute a duwo an t'adfe t'adda boy. An t'udfe manj, yo y'a-dikke, y'a iise tondiyo Raa. Sanj manj y'a-gime edayi k'ume nuune, wo y'a ruute, y'ede: «Tabita konj mi t'oozo'ŋ.» Manj t'a t'ihina edatú, wo aame ti wulle Piyer manj, t'a-guune.

⁴¹ Piyer yi ziida beytu t'a-t'iiziga, manj mandayfayi ti donj ki Raa ongonj y'anni wiiko, wo y'an ti-gize an di wulle tod' ti lekkiyo zeere.

⁴² Injino manj donj pay adda geeger ki Zoppa an d'illiga rabila gette, wo donj baadanj an di ziipe addan a Galmeega.

⁴³ Wo a Zoppa genj Piyer y'aa likke onniyo baadanj di wede k'odige golmidagi sundi Simo.

10

Korney ti Piyer

¹ I d'ede wedusu sundi Korney, yi lekkiyo a geeger Sezare. Yonj goole ki asigiryagi meeda ki Romenj, ti diine k'asigiryagi meeda zoot an'ni waaku sundan «Italiyenj».

* 9:36 9.36 Suma Dorkas t'ono Girek i-kaza ahisa.

2 Wede geŋ yon yi seedu urzi Raazí zakidí, yode ti don adda boozí pay an ottilso a Raa. Yawudiyagi don an k'ede munda ye ton y'an d'isiyo beehiye, wo yi tondiyo Raa daayum.

3 Inŋino maŋ onniyo soo a peedo lohe Korney i-d'iido munda aa suniye. Y'a yi wulle kereŋ maaleeka Raa me yi d'iidiba itadí, yi d'ettiyo di yode wo y'a yi wiike, y'ede: «Korney!»

4 Wo yon yi di y' wolliso maaleeka tebeŋ, maŋ orgiso t'a yi ziiɗa wo yi di ruute, y'ede: «Galmeega, de moo me?» Maaleeka yi di ruute, y'ede: «Kee tondiyadá Raa y'illiga ti beehiyo ere k'isiyo a duwo te, inŋino yon yi ki k'elkiyo.

5 Wo ankeŋ ki agiba duwo an d'ette ki Zoppa, an di waako wede soo sundí Simo, sundí soo te Piyer, y'a etto.

6 Yo wede geŋ torgusu yi lekkiyo di wede sundí Simo kay, wede k'odige golmidagi, boozí a biza bar.»

7 Aame maaleeka wede i ruute a Korney geŋ y'ingile maŋ, Korney yi wiiko don sire ti diine don naabadí, wo asugursu soo wede i seedu urzi Raazí zakidí, ti diine k'asigiryagi.

8 Korney y'an t'iide taaya a munda wede ize, saŋ y'an igibe ki Zoppa.

9 Inŋino maŋ kane an d'ingile, soggo ton kane daayum a urzi goppon an a-t'ette ki Zoppa, wo peedo t'ize diine. Inŋino a peedo gettiyo batum, Piyer y'a-ti gili t'ekki boy t'awwa, y'a tonde Raa.

10 Aame geŋ mosogo t'a yi ziiɗa, yi dehu yi d'oomi. Koore an i-d'isa ombo geŋ, i-d'iido munda aa suniye,

11 wo yi woliyo'ŋ kandaane a t'hina wo munda aa booyo goole kettiso a bohaní pide, i-deegu ki siido aa dara.

12 Wo adda k'addí i d'ede ita seydi don zoŋdaŋ pide pide, ita seydi don i morkimso a siido wo ita k'embi don oppiyo a kandaane pây.

13 Aame geŋ y'a illi golla ti di ruute, t'ede: «Piyer, ki t'oozo'ŋ! Seydi en ki sodfo, k'a t'oodo, k'a t'aada.»

14 Wo Piyer y'a ruute, y'ede: «Galmeegó aha! Nuŋ munda wede k'ombo ulu, yon ganigi a daanadá geŋ kanj soo ton ni k'iimi ye.»

15 Maŋ golla gette ki sirwe sey Piyer y'a t'illiga, t'ede: «Munda wede Raa y'ede yo en kamileŋ geŋ, ki k'elke aa munda k'ombo ulu ye.»

16 Golla gette Piyer y'a t'illiga ti rootiyo onamtú miŋ kane deŋ taŋ afo, saŋ a kaamiki munda geŋ a-gili ki kandaane.

17 Piyer geŋ y'a ziiɗa giggiri a munda wede i-iide aa suniye, wo munda i-kaza yi ki y' suuniyo ye geŋ me. Koore geŋ kane duwo don Korney yi'n igibe geŋ, boy Simo an di y' dihite, an y'uune, ankeŋ kane a biza bumbu.

18 Kane an di wiike don boy, an iido maŋ an di'n tunde, an'de: «Simo wede an yi waaku son Piyer geŋ, yon a enno ko?»

19 Piyer geŋ yon daayum y'elkiso a munda wede i-iide aa suniye geŋno, aame Unde Raa ti rootiyo, t'ede: «K'ollo, i d'ede don afo an ki dehu ton maŋ.

20 Ki t'oozo'ŋ, ki ti deego, k'enŋilo ti kane daa k'orgiso, kono duwo en i'n igibo nuuno.»

21 Inŋino maŋ Piyer yi-ti diigo, y'an di'n uuney kane duwo geŋ me, wo y'an di ruute, y'ede: «En miŋ nuŋ wede kun dehu. Ki moo me kun n'iido me?»

22 Maŋ an i di'n gime onamí, an'de: «Kaye en ayn'igibo Korney, yode wede goole k'asigiryagi meeda ki Romen, yon wede ki diine y'ottilso a Raa,

wo kane Yawudiyagi pay an yi giyye. Yoŋ maaleeka Raa yi ruuto, kee k'a ette di yode kono ki di rootey ono y'a-k'olligey.»

²³ Injino maŋ d'uwu geŋ Piyer y'a ti'n wiike k'adda boy, an d'inne di yode.

Ti soggatú maŋ kane d'uwu geŋ an t'iiziga ti Piyer an d'ingile kaŋ soo. Wo zemba miibi an ziipe addaŋ a Isa ki Zoppa, an aa di'n igibo.

²⁴ Saŋ onniyo ki daana maŋ Piyer ti kane d'uwu geŋ an d'iiney Sezare. Koore geŋ yo Korney y'a t'ugiyi doŋ boozí ti lanziyagi doŋ kuc an di'n delliyu.

²⁵ Aame Piyer y'iiney wo y'ette k'adda boy maŋ, Korney y'a iide y'a y'ikkimo, y'a iire a zondí kono yi-d'ottile.

²⁶ Maŋ Piyer yi di ruute, y'ede: «Aha, ki t'oozo'ŋ!» Wo yi ziiŋa beezí, y'a y'iiziga, y'ede: «Nuŋ wede tudde aa kee pây.»

²⁷ Maŋ Piyer yi pelkiyo ti Korney, y'a-t'iide k'adda boy. A ume geŋ yi wolliyu doŋ baadaŋ i t'ugiyi a daanadí.

²⁸ Y'an di ruute, y'ede: «Kune kun ti suune oogoro Yawudiyagi te, urzi ti k'ele ye a Yawudusu y'a ette boy wede Yawudusu ye, y'a lekke ti yode me. Wo de nuŋ Raa y'o ruute kereŋ, koŋuwu ye a daanadí wede tuuku toŋ n'a yi wolle yoŋ ganigi wo ulsu me.

²⁹ Geŋ injino, aame kun iide kun ni wiiko geŋ, ni ki ruuto ye munda me wo n'a ingilo miŋ ti kune baa. Ankeŋ ni dehu n'a suune, ki moo me kun ni wiiko n'a iido me.»

³⁰ Maŋ Korney yi di ruute, y'ede: «I d'ede onniyo aŋo, a peedo ere ki lohe gettiyo batum, ni tondiyu Raa adda boozó. A kaamiki geŋ miŋ wedusu ti kallagi i ralita wic wic yi-t'ohire a daanadó,

³¹ wo y'o di rootiyo: “Korney, kee tondiyadá Raa y'illiga, wo y'elkiyo a beehiyko ere kee k'isiyo a doŋ an k'ede munda ye me.

³² Ankeŋ ki agiba d'uwu an d'ette ki Zoppa, an di waako wede soo sundí Simo, sundí soo te Piyer, y'a etto. Yo wede geŋ torgusu yi lekkiyo di wede sundí Simo kay, wede k'odfige golmidagi, boozí a biza bar.”

³³ Aame geŋ kesiko ni d'igibe d'uwu ki tuddá, wo kee k'aaze adde koŋuwu k'a iido. Wo ankeŋ kaye pay enno a daana Raa kono ay d'olliga suldí doŋ pay Galmeege y'a ruuto k'ay di roote.»

Ono Piyer adda boy Korney

³⁴ Injino maŋ Piyer y'a iise kazita k'ono, y'ede: «Ankeŋno ni suune ki kotto Raa geŋ y'inni wolliyu kine d'uwu pay en miŋ kaŋ soo.

³⁵ Ti ita d'uwu pay, wede tuuku y'ottilso a Raa wo y'isiyo munda ki diine maŋ, yoŋ geŋ lekkiyadi i di t'ise unse a Raa me.

³⁶ A doŋ k'Zirayel Raa y'igibo onamí, Rabila Majjaanawa ere ki toose t'urzi k'Isa Almasí, yode wede Galmee'ki d'uwu pay.

³⁷ Kune kun suune Zaŋ yi kazita a d'uwu, y'ede: “Kun ti suygo batem”, wo soŋ munda wede iina ki poone a siido Galile wo adda siido Ziide pay.

³⁸ Wo kun suune mummino Raa yi biiro Isa wede ti geeger Nazaret, yode wede yi-d'ele Unde Kamileŋ ti toogo ere yi d'isiyo armika me. Isa geŋ y'an izire omagi pay, a d'uwu y'an d'isiyo beehiye, kane doŋ an d'ede toogo Meeda siitandani a eedaŋ toŋ y'an d'eliyo bee kono Raa ti yode.

³⁹ Wo kaye ay wulle t'edayey suldí doŋ pay Isa y'ize adda siido Yawudiyagi wo a Zeruzalem me. Yoŋ geŋ deero Yawudiyagi an ti y' tiike ekk'undumu, an di y'iide.

⁴⁰ Saŋ onniyo sire k'aduwe maŋ Raa y'a ti y' bilde ti diine doŋ unto, wo yi d'ele urzi y'an di gize tuddi.

⁴¹ A baldiyadi gette i y' wulle Yawudiyagi pay ye, i y' wulle kaye doŋ Raa yi biire ti poone kono ay di roota taayadi, kaye doŋ ay d'iimi wo ay d'iibe ti yode aame Raa yi ti y' bilde ti diine doŋ unto gen me.

⁴² Saŋ Isa y'ay ruute ay di kizite Rabila Majjaanawa a kane Yawudiyagi wo ay di roote Isa yoŋ wede Raa yi biire y'a deka booro a tukki doŋ zeere wo doŋ i t'inda pay.

⁴³ Kane nebiyagi pay an rootiyo ti yode Isa, an'de: "Wede tuuku yi ziipa addi a yode maŋ, y'a t'oona tambobino k'oldikadi t'urzi toogo ere ki sundi."»

Unde Kamilen ti doŋ Yawudiyagi ye

⁴⁴ Aame Piyer y'an kazita botto gen, a kaamiki Unde Kamilen t'a d'iigo a tukki kane doŋ pay ollige onami genno.

⁴⁵ Maŋ kane Yawudiyagi doŋ i ziipe addaŋ a Isa iido ti Piyer gen an ziida giggiraŋ, wo an di zuune kane doŋ Yawudiyagi ye toŋ, Unde Kamilen ere Raa y'elo gette ti d'iige a tukki kane pay.

⁴⁶ Kane Yawudiyagi gen an ollige doŋ Yawudiyagi ye toŋ, an orbe t'ono doŋ doolo wo an tamma taŋ miibi Raa yoŋ goole a jure me. Inkino Piyer y'a ruute, y'ede:

⁴⁷ «Anken kane duwo en an uune Unde Kamilen aakede kaye, gen ay k'aane ay gi di-tooge ye an di suyye batem t'ahu me.»

⁴⁸ Maŋ Piyer y'an di ruute, y'ede: «Duwo en kun ti'n suyyo batem ti suma k'Isa Almasi.» Inkino maŋ Piyer an di y' tunde y'a lekke onniyo miibi ti kane.

11

Ono Piyer a daana zamba a Zeruzalem

¹ Doŋ zina k'Isa ti zamba doŋ i ziipe addaŋ a Isa a siido Ziide gen, an illiga kane doŋ Yawudiyagi ye toŋ ono Raa an uune.

² Wo aame Piyer yi-gime ki Zeruzalem maŋ, kane Yawudiyagi doŋ i ziipe addaŋ a Isa an di y'irba,

³ wo an i ruute, an'de: «Ki moo me kee k'ize inkino, ki-t'iide di doŋ i ki waldu ponde ye* wo k'a iimo ti kane me!»

⁴ Inkino maŋ Piyer y'an d'iise towwo taaya, yi-t'iise t'ume k'eesiyo soo ti soo a munda wede ize.

⁵ Y'an di ruute, y'ede: «Aame nuŋ a geeger ki Zoppa ni tondiyo Raa gen, munda o d'iido aa suniye. Ni wolliyon munda i deegu ti Raa ki tuddo, yode gen yi deeyiso aa boojo goole kettiso a bohani pide, munda gen yi deegu ti kandaane bini a iina aame sirpadó.

⁶ Wo ni wolliyon tefen k'adda k'ade munda genno, n'a wulle seydi booze, seydi balda, seydi doŋ i morkimso a siido wo embi doŋ oppiyo a kandaane pay.

⁷ Maŋ n'ollige golla t'o-di ruute, t'ede: "Piyer, ki t'oozoŋ! Seydi en ki soodo, k'a t'ododo, k'a t'aada."

⁸ Wo n'a ruute, n'ede: "Galmeego ato! Nuŋ munda wede k'ombo ulu, yoŋ ganigi a daanada gen kaŋ soo toŋ ni k'iimi ye."

* 11:3 11.3 *Doŋ i ki waldu ponde ye*: I-kaza doŋ Yawudiyagi ye.

⁹ Golla gette n'a t'illiga ki sirwe ti kandaane, t'ede: "Munda wede Raa y'ede yo enj kamilen genj, ki k'elke aa munda wede k'ombo ulu ye."

¹⁰ Golla gette t'a ruute ruute tan afo, sanj a kaamiki munda genj a-gili ki kandaane sey.

¹¹ Kaciŋ aame genj miŋ a kaamiki doŋ afo an o igibo ti Sezare, an iido an di n'uuna adda boy wede kaye'ŋ adda.

¹² Unde Kamilen t'o di ruute n'a ingile ti kane daa k'orgiso. Kane zemba doŋ zoot i ziipe addan a Isa ni wiiko kenno genj, an di n'igibo a Sezare, wo nuŋ ti kane pay ay t'iide k'adda boy Korney.

¹³ Yonj y'ay t'iide taaya mummino maaleeka y'iide k'adda boozí y'a yi wulle, wo yo maaleeka yi di ruute, y'ede: "Ki agiba d'uwu ki geeger Zoppa, an di waako Simo wede sundí soo an yi waaku Piyer, y'a etto.

¹⁴ Yonj y'a di roota ono a urzi wede sanj kun t'ooney uttiyo, kee ti doŋ boozá pay."

¹⁵ Aame Korney y'a ti diŋge taayadí wo n'a t'eesse t'owwo taayadó botto genj, Unde Kamilen t'a d'iige a tuddan aa ti d'iige a tukki kaye t'ume k'eesiyo.

¹⁶ Injino manj n'a ilke a ono Galmeega yi ruute, y'ede: "Zanj d'uwu y'i ni zuyyite batem t'ahu, wo de kune'ŋ Raa y'un ti'n suyya batem t'Unde Kamilen†."

¹⁷ Ni wulle kane tonj Raa y'an ele Undí aa y'ay ele a kaye, aame ay ziipe addey a Galmeega Isa Almasi. Injino manj, nuŋ wee wee n'a aane n'a t'eegire Raa a munda yi dehu y'aase me?)"

¹⁸ Sanj ono genj d'uwu an ti'n illiga manj, kane pay an d'inniga wo an d'iise tamma Raa, an'de: «Ki kotto Raa a doŋ Yawudiyagi ye tonj, urzi y'an ele an di-kime lekkiyadanj wo an t'oona lekkiyo ere ki kotto.»

Doŋ ogiyo ti suma k'Isa a Antiyos

¹⁹ Aame Etiyeŋ an y'iide manj, an d'iise dabirsa doŋ i ziipe addan a Isa. Injino manj kane genj an di-tiipite ki siidiyagi doolo. Doŋ onjo ti diinayanj an d'ingile ki siido Pinisi, ki siido Siipire, wo ki geeger k'Antiyos‡, wo an di kazita ono Raa a doŋ Yawudiyagi danjanal.

²⁰ Aame genj doŋ miibi ti diine kane doŋ i ziipe addan a Isa iido ti Siipire wo ti siido Sireŋ genj, an d'ingile ki Antiyos, wo an di gizite kay Rabila Majjaanawa ki Galmeega Isa a doŋ Yawudiyagi ye.

²¹ Toogo Galmeega ti kane, injino doŋ baadanj an di-gime lekkiyadanj, wo an di ziipe addan a Galmeega.

²² Doŋ ogiyo ti suma k'Isa a Zeruzalem genj rabila gette an t'iire kuudanj, manj an d'igibe Barnabas ki Antiyos kono y'a ette y'a wollo.

²³⁻²⁴ Barnabas genj yonj wede beehiye, yi ziipe addi pay a Isa wo addin òoniyo ti Unde Kamilen. Aame y'iiney a Antiyos wo yi wulle doŋ i ziipe addan a Isa genj Raa y'an ti ziipe beeko manj, ulbí i-d'ize unse baadanj, wo y'an d'eele kooke pay kono an di lekke kettiyo ti Galmeega. Wo aame genj doŋ baadanj an a-ti giyye ti Galmeega.

²⁵ Sanj manj Barnabas y'a ingile ki Tarsi kono y'a waako Sool.

²⁶ Aame yi y'uuno manj, y'a ti y' wiiko an t'iido k'Antiyos. Manj kane sirwanj ozzine an di y'iidiba ti doŋ ogiyo ti suma k'Isa angenno, wo an di duuye doŋ baadanj a urzi zaapu k'addan a Isa. Genj a Antiyos genno sanalliyagi k'Isa an di'n wiike waaku ere ki poone «doŋ k'Almasi».

† 11:16 11.16 Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 1.5; Lik 3.16 wo Zanj 1.33. ‡ 11:19 11.19 Geeger k'Antiyos: Antiyos gette geeger meeda ki siido Siiri.

Zemba donj a Antiyos ti zemba donj a Ziide

²⁷ Aame genj i d'ede nebiyagi an d̄iigo ti Zeruzalem an t'iide ki Antiyos.

²⁸ Nebi soo ti diinayanj sundi Agabus, Unde Raa ti di ruute adda k'addi, y'a t'iiziga y'a ruute, y'ede: «Sanj i d'isa mosogo haadanj adda siidiyagi donj pay donj Romenj ge dokkiyo.» Wo kun suune mosogo gette ize aame Kilood yonj mozigo goole ki Romenj.

²⁹ Aame kane sanalliyagi k'Isa an illiga injkino manj, an di dihe an tusse munda wede tuuku tonj a toogadi, an di-t'igibe ki noogiyi zemba i lekkiyo a siido Ziide.

³⁰ Injkino manj an tusse, an an d'ele a bey Barnabas ti Sool, an d'iide an an d'ele a bey donj dokkiyo ki zemba donj a Ziide.

12

Unto ki Zak, wo Piyer adda dangay

¹ Aame genj mozigo Erod y'a iise dabirsa zemba ongonj ti diine donj ogiyo ti suma k'Isa.

² Y'an d'ele urzi a asigiryagi, Zak leema Zan an di y'iide ti seebir.

³ Wo aame Erod yi wulle a Yawudiyagi an t'ize unse manj, y'an d'ele urzi Piyer tonj an ti y' seedo a onniytagi donj ki tarnaape wede an d'omfo mappa daa k'orme.

⁴ Aame an ti y' ziido manj, an di y'ele adda dangay, wo Erod y'a-ti zippe asigiryagi koomat makumu zoot, y'a ti'n dikkiida omagi pide, an di y' boohi. Yi dehu y'a dekka booradi a daana duwo pay aame tarnaape Pak ki Yawudiyagi yi t'ingila manj.

⁵ Injkino manj Piyer yi lekkiyo dangay wo kane donj ogiyo ti suma k'Isa genj an tondiyo Raa daa puukiyo wo t'addan pay kono yode.

Ad'fiya Piyer ti dangay

⁶ A diddo ere soggo Erod y'a dekka booro ki Piyer a daana duwo pay gette, Piyer genj yi moone a diine k'asigiryagi sire, beyd'i nj kettiso ti zinziro sire, wo a biza dangay ummey asigiryagi sey an boohiyo.

⁷ A kaamiki maaleeka ki Galmeega Raa y'a diige adda dangay, biino ere Piyer adda gette a-tuure kerej. Manj maaleeka y'a yi butte Piyer a sirpadi kono y'a-t'inne, wo yi di ruute, y'ede: «Kesiko ki t'oozo!» Manj zinziro ti beydi a tiipe.

⁸ Sanj maaleeka yi di ruute, y'ede: «Ki-ketto toona wo ki t'osso tobiyaga.» Piyer y'a t'ize aa maaleeka yi ruute, wo yi di ruute sey, y'ede: «Ki t'osso kallaya goole wo k'a ni daani.»

⁹ Injkino manj Piyer y'a diine maaleeka, t'adda dangay y'a t'udde, wo a elkiyadi yi ki zuune ye munda wede maaleeka y'isiyo genj derec me, y'elkiyo i-iido munda aa suniye.

¹⁰ An t'udde t'ume k'asigiryagi donj ki poone, ti donj ki sirwe tonj an a-t'udde pay, an d'iiney a biza wede ki maala k'a-t'adde k'adda geeger. Biza genj a t'ihina siidi a daanadanj me, wo an t'udde manj an d'izire kanj soo a urzi, sanj a kaamiki nokkot maaleeka yi y'iili Piyer me.

¹¹ Injkino manj Piyer eedi t'a iido, y'a yi zuune munda wede i-iido me, wo y'a ruute, y'ede: «Ankenj ni zuune baa genj derec, Galmeega Raa y'igibo maaleeka y'a-n'udde ti bey k'Erod wo ti munda wede ulsu Yawudiyagi an dehu an oo d'ise me.»

12 Aame yi zuune inĵino maŋ, y'a inĵile ki boy k'erewo sundutú Mariyam mekki Zaŋ, sundí soo Markus. Adda boy geŋ doŋ baadaŋ an t'ugiyi an tondiyo Raa.

13 Piyer y'ide'ŋ yi koppiyo biza yi-t'ette, wo i d'ede ere naabo sundutú Rood, t'a iido t'a-t'ihina biza.

14 Aame t'illiga'ŋ golla ki Piyer t'a ti zuune, wo tod'te ulbutú a ûune t'unjuwo baadaŋ. Inĵino maŋ t'a-t'ihina biza umbo, t'a-gime kaŋ okko, t'an di ruuto, t'ede: «Piyer yo enno a biza.»

15 Kane an i-di ruute, an'de: «Koŋ mi t'okko maade ko?» Wo de tod' t'a ruute, t'ede: «Ki kotto yo a biza.» Inĵino maŋ kane an di ruute, an'de: «Geŋ maaleekayi koo maŋ.»

16 Inĵino yo Piyer geŋ yi koppiyo biza pi bini an d'iido, an i-t'ihina. An yi wulle maŋ, an ziida giggiraŋ.

17 Maŋ y'an d'ize likuw ti beezi kono an d'anniga, wo y'an t'ide taaya mummino Galmeega yi-y'udfo ti dangay me. Y'an di ruute sey, y'ede: «A Zak* wo a zemba ongo ton, kun an t'odoy taaya.» Saŋ t'ume kane y'aa t'udfe, y'a inĵile k'ume doolo.

18 Ume i t'umpile maŋ asigiryagi an woliyo Piyer umbo, undaŋ a t'udfe, an d'iise tondiso, an'de: «De Piyer a y'ihe moo me?»

19 Mozigo Erod y'a igibe duwo ki dehuzi, wo an ki y'uuno ye. Maŋ y'anni wiike kane asigiryagi doŋ i yi boohiyo me, y'anni tundite ti kulkuwo, y'ede: «De Piyer kun i ize mummino!» Inĵino maŋ y'an di ruute a asigiryagi doolo an ti'n ododo. Saŋ maŋ Erod y'a t'iiziga ti siido Ziide, y'a-lekko a geeger Sezare onniyto miibi.

Unto ki mozigo Erod

20 Inĵino maŋ kane doŋ geegiryagi Tir ti Sidon geŋ, an ooniyo ombó ti siido ki mozigo Erod, wo aame geŋ yoŋ yi ti gulkuwe baadaŋ ti kane doŋ siido geŋ me. Maŋ kane doŋ pay geŋ an t'ide onamaŋ kaŋ soo, an t'oone urzi ki toose ti Erod. Maŋ an d'uuney wede soo sundí Bilastus, yoŋ geŋ wede boohiyo biino mozigo. Kane an iide an ti y' njiya, y'an d'an t'ette k'ume mozigo Erod.

21 Inĵino maŋ Erod y'an d'ele onniyo, wo aame onniyo gette t'iina maŋ yi-t'usse kallayi ki moziko, y'a-guune kaakido booro, y'a iise rootiyto a daana duwo pay.

22 Doŋ ollige geŋ an d'iise dollite, an'de: «Enno eŋ i rootiyto wedusu ye, eŋ raayusu!»

23 Aame Erod y'illiga ono duwo genno maŋ, ulbí unse tuddi y'a ti-gili, tamma gette yi-k'iili a Raa ye. Inĵino maŋ a kaamiki, maaleeka ki Galmeega Raa y'a yi diiŋe ti eeni, ondirfagi adda k'addi an di y'iimi, y'a inda.

24 Tiŋ geŋ ono Raa i-teepiyo ki daana ki daana, wo doŋ baadaŋ an di ziipe addaŋ a Isa.

25 Aame Pool ti Barnabas a zina ere an an igibe ki noogiyo duwo a Zeruzalem an aa ti-dinje maŋ, an a-ti y' wiike ti kane Zaŋ wede sundí soo Markus, an di-gime ki Antiyos.

13

Barnabas ti Sool wo doŋ dokkiyo a Antiyos

* 12:17 12.17 Zak: Zak wede eŋ leema k'Isa.

¹ T'adda diine d'ofj ogiyo ti suma k'Isa a Antiyos geŋ, i d'ede nebiyagi wo d'ofj dooyiso: Barnabas, Simeyoŋ an yi waaku sundi soo Bakulu, Lisiyus ti siido Sireŋ, Manayen wede an iiziga kaŋ soo ti Erod wede mozigo a siido Galile, wo Sool.

² Onniyo soo, an t'ugiyi an ottilso a Galmeega wo an di lekkiyo daa k'omb'o, aame geŋ Unde Kamileŋ t'an di ruute, t'ede: «Barnabas ti Sool geŋ kun oo ti'n ooyo siidaŋ ki naabo ere nuŋ ni'ni wiike.»

³ Injino maŋ aame an ti likke daa k'omb'o wo an tunde Raa geŋ, zemba an an di ziipe beeko wo an di'n iili Barnabas ti Sool, an d'ingile.

Barnabas ti Sool a Siipire

⁴ Injino maŋ Barnabas ti Sool Unde Kamileŋ ti'n agisa naabo geŋ, an d'ingile an t'iide ki geeger Selusi. Tin geŋ an d'uune tooko, an di-gili an d'ingile ki Siipire, siido ere a diine k'ahu.

⁵ An iiney a geeger Salamin a Siipire maŋ, an d'iise kazita k'ono Raa adda boydi d'ofj Yawudiyagi ge dooyiso. Aame geŋ Zaŋ Markus toŋ yoŋ ti kane y'an di'n noogiyo.

⁶ Aame an ti diipida siido Siipire maŋ, an d'iiney geeger Papos. A ume geŋ an d'ikkima ti Yawudusu soo sundi Bar-Zezu, yode geŋ kombide, yi ti t'isiyo tuddi aa nebi,

⁷ yoŋ yi lekkiyo a sirpa goole ki Romeŋ adda siido gettiyo. Wede goole siido geŋ sundi Serziyus Poolus, yoŋ wede eedi soodo a elkiso. Yode geŋ y'anni wiike Barnabas kane ti Sool di yode kono yi dehu y'a olliga ono Raa.

⁸ Wo kombide geŋ sundi soo t'ono Girek an yi waaku Elimas geŋ, y'an di-tuuge a Barnabas ti Sool me kono yi ki dehu ye goole siido y'a zaape addi a Isa me.

⁹ Injino maŋ Unde Kamileŋ ti-t'ũune adda k'adde Sool sundi soo Pool, yi di y' woliyo wede'ŋ geŋ yerere adda k'edayi,

¹⁰ wo yi di ruute, y'ede: «Kee wede adda ũune ti metiŋko wo ti bundiko! Kee ulo Meeda siitandani! Kee adu ki suldi d'ofj pay ki diine, ki dehu daayum urziyagi d'ofj delele ki Galmeega ki di ti'n lette.

¹¹ Wo ankeŋ k'ollo, Galmeega y'a ki daaŋa, k'a koosa suma k'onniyo miibi toore peedo ki ki y' wolla ye.» A kaamiki y'a-guuse, yoŋ aa adda zimolo, yi-kama keŋŋo keŋŋo yi dehu wenda yi seeda a beezi y'a ti y' dokke.

¹² Aame goole siido geŋ yi wulle munda wede i iina a Elimas geŋŋo maŋ, y'a ziipe addi a Galmeega kono dooyiso gette i y' ziida baadaŋ.

Pool a Antiyos siido Pizidi

¹³ Wo Pool ti d'ofj a itadi an t'iiziga ti Papos, an di-gili adda tooko, an d'ingile ki geeger Perz a siido Pampili, wo aame an iiney maŋ Zaŋ Markus yi'n iili, y'a-gime ki Zeruzalem.

¹⁴ Maŋ ti Perz geŋ kane an t'iiziga, an d'ingile ki geeger k'Antiyos siido Pizidi. An iiney Antiyos geŋ, a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi an t'iide adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, an di-gundite.

¹⁵ Aame kane duwo geŋ an gire adda mattup k'oogoro Muusa ti ono d'ofj ki nebiyagi maŋ, d'ofj deero ki boy geŋ an di ruute, an'de: «Zemba ki nuŋ, aame an ede ono ki kooke a duwo enno maŋ, kun an eelo.»

¹⁶ Injino maŋ Pool y'a t'iiziga, y'an d'ize likuw ti beezi kono an d'anniga, maŋ y'a ruute, y'ede: «Kune d'ofj k'Izirayel, wo kune d'ofj Yawudiyagi ye d'ofj ottilso a Raa, kun n'ollo.

17 Raa wede ki kine doŋ k'IZirayel y'a biire monɗidagin. Y'an iigila aame kane an lekkiyo a siido Misir; saŋ ti toogadi y'an uddo ti siido gette.

18 Adda k'ozzine ette suma k'ada pide, Raa y'anni mudde adda balda me.

19 Saŋ maŋ ita duwo sarat adda siido Kanahan gette Raa y'a-t'uute, y'an d'ele siido kane gette aa korbite a doŋzi.

20 Suldi pay geŋ i t'ingile a iide ozzine suma meeda pide uto ada paat.

Maŋ Raa yi biire doŋ dekkiyo booro a ekki monɗidagin, an di woliyo onaman bini nebi Samiyel.

21 Aame Samiyel yoŋ nebi geŋ, monɗidagin an tunde Raa y'an t'eele mozigo. Maŋ Raa y'an d'eele Sayul ulo Kis ti biza bumbu Benzamen, y'iimi mozikadi ozzinagi ada pide.

22 Saŋ maŋ Raa y'a ti diige Sayul me, y'a di ziipe Dawut mozigo me, yoŋ geŋ wede Raa y'a ruute sundi, y'ede: "Ni uune Dawut ulo Zeese, yoŋ geŋ wede aa addo i dehu, y'aasa naabo ere pay aa ni dehu."

23 Ti ita k'inni Dawut geŋ Raa yi d'iidiba wede soo sundi Isa, yoŋ Wede k'Uttiyo ki doŋ k'IZirayel. Geŋ in kino Raa y'a-ti dinge ono doŋ yi ruute y'aasa me.

24 Ki poone Isa y'a aana geŋ, Zaŋ Batis y'a iido y'a gizite a doŋ k'IZirayel pay kono an di-kime lekkiyadan wo y'a ti'n suyye batem.

25 Aame Zaŋ yi zuune naabadi goppon ti danga maŋ, y'a ruute, y'ede: "Kune kun elkiyo nuŋ wee wee? Nuŋ Almasi wede kun delliyo geŋno ye. Wo de wede ettiyo k'itadog geŋ, yoŋ nuŋ batum ni k'iide n'a ki t'eeze sibe tobiyagi ye*."

26 Zemba ki nuŋ, kune doŋ ti ita k'inni k'Ibirayim wo kune doŋ ottilso a Raa, ono doŋ k'uttiyo eŋ Raa yi'n elo a kine.

27 Aame Isa y'iina maŋ, doŋ Zeruzalem ti deerizan an ki y' zuune ye Isa wede Raa y'igibo me, wo ono nebiyagi doŋ an gariya daayum a onniyo ere ki puukiyadin geŋno toŋ, itadan an ki'n zuune ye. Wo de an d'ize kono booro t'a yi ziida ki towwo, a-t'iide a ono nebiyagi an ruute ti kaaga.

28 Kane duwo geŋ munda wede an t'oone a tukki yode a t'iide ki towwadi umbo, wo toŋ maŋ an di tunde Pilat y'a t'ele urzi ki towwadi.

29 In kino a munda wede kane an ize geŋ a-t'iide a ono doŋ pay an riine ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki yode, maŋ kane Yawudiyagi an ti y' diige t'ekk'undumu me, wo an di y'eele adda muuzo.

30 Wo de Raa y'a ti y' bilde ti diine doŋ unto me.

31 Saŋ maŋ y'an di gize tuddi taŋ baadan a enno enno, a doŋzi doŋ an gilo kan soo ti siido Galile ki Zeruzalem, wo ankeŋ kane geŋ an di rootiyo taayadi a daana Yawudiyagi pay.

32-33 In kino maŋ ono doŋ Raa yi ruute y'aasa a monɗidagin ti kaaga geŋ, ankeŋ y'a ti'n dinge a kine innizan, aame Isa yi ti y' bilde ti diine doŋ unto geŋ me. Wo ankeŋ Rabila Majjaanawa gette kaye batum ay iido, ay un di kizite. Raa y'ize in kino aa an riine ti kaaga adda mattup ki Soom sire, an'de:

"Kee ulo nuŋ me,

wo ti anki duwo an di suune nuŋ Meega†."

34 Wo Raa yi ruute ti kaaga, yoŋ y'a ti y' balda ti diine doŋ unto kono y'a ki ruuma ye. Geŋ Raa yi ruute in kino, y'ede:

"N'un di zaapa beeko ere kamilen

* 13:25 13.25 Kun wollo adda mattup ki Matiye 3.11 wo Zaŋ 1.20,26-27. † 13:32-33 13.32-33 Kun wollo adda mattup ki Soom 2.7.

wo suldi donj derec ni ruute ni-t'ela a Dawut†.”

35 Kono kamo Dawut y'a ruute sey adda mattup ti doolo, y'ede:

“Ki oola tudde ki wedizá kamilen i-ruuma adda muuzo ye§.”

36 Wo Dawut yonj a koduwadi y'a niibe naabo Raa wo sanj y'a inda, an di y'ele adda muuzo aame monjifagi, wo tuddi a ruume.

37 Wo yode wede Raa y'a ti y' bilde ti diine donj unto genj, tuddi i ki ruume adda muuzo ye.

38-39 Zemba ki nunj, ni dehu kun di suune, t'urzi k'Isa an un di kazita kun d'ooniyo tambobino k'oldikagun. Wo t'urzi yode, wede tuuku yi ziipe addi a yode manj, yonj genj Raa yi y' woliyo ki diine a daanadi me. Derec, oogoro Muusa ti k'iine t'un gi di'n ize donj ki diine a daana Raa ye.

40 Injino kun koono mentikagi, kono un ki d'aana ye munda wede nebiyagi an riije ti kaaga, an'de:

41 “Kun ollo bee kune donj okko maade Raa genj, kun soodo gaggirgun wo kun di nokkido, kono a lekkiyagun ette ni d'isa munda wede kun d'addira, wo munda genj aame wenda y'un ruuta tonj manj, kun k'amba ye*.”»

42 Aame Pool ti Barnabas an adfiya ti boy wede Yawudiyagi ge dooyiso genj, kane donj duuru an di'n tunde, an'de: «Sonjo a onniyo ere ki puukiyo kun di kami, kun ay kizita sey ono enj me.»

43 Aame ti ogiyo an ti tiipe manj, donj baadanj Yawudiyagi, ti donj Yawudiyagi ye an ti t'ize tuddanj Yawudiyagi an d'ottilso a Raa pay, an di diine Pool kane ti Barnabas. Kane genj an an di kazita ono Raa, wo an an d'eliyo kooke an di lekke ki diine a urzi beeko ere ki Raa.

Pool ti Barnabas wo donj Yawudiyagi ye

44 Onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi t'iina manj, donj baadanj ti diine donj adda geeger gette an t'ugiy, an d'ollige ono Galmeega donj Pool ti Barnabas an kazita.

45 Wo aame kane Yawudiyagi an wulle donj duuru genjo manj, kolbiso t'a jiire eedan, an d'iise kaldita Pool an'de, onami yi rootiyo genj lohito.

46 Injino manj Pool ti Barnabas an an di ruute daa k'orgiso, an'de: «Ki kotto, ki poone nj a kune Yawudiyagi ay un di kizite ono Raa me. Wo de kune kun ti-tuuge k'ollige k'ono Raa genj, aa kune batum kun dikke booro a eggun, lekkiyo ere ki daayum kun ki ti t'oono ye. Injino kaye ay d'ambe ki tukki donj Yawudiyagi ye,

47 kono enjo munda wede Galmeega y'ay ruute ay d'ise me, y'ede: “Nun ni ki ziipe aa toore ki ita duwo pay, kono k'an d'etta t'uttiyo ere ki Raa bini dangu siido pay†.”»

48 Aame kane donj Yawudiyagi ye an illiga ono genjo manj, an tamma Raa wo an di ruute, an'de: «Ono Galmeega enj unse baadanj.» Wo kane donj pay Raa yi biire an t'oono lekkiyo ere ki daayum genj, an di ziipe addanj a Isa.

49 Injino manj ono Galmeega a-tiipe adda siido gette pay.

50 Wo kane Yawudiyagi genj an an t'elite ono a erayi donj sundanj ti molo wo an ottilso a Raa, ti donj deero adda geeger. Kane pay genj an an t'elite ono a donj duuru, an di dibire Pool ti Barnabas, wo ti siifadanj an di'n ilmi.

† 13:34 13.34 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 55.3. § 13:35 13.35 Kun wollo adda mattup ki Soom 16.10. * 13:41 13.41 Kun wollo adda mattup ki Abakuk 1.5. † 13:47 13.47 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 49.6.

⁵¹ Kane sire geŋ odde zoŋɗaŋ an an ti y' tuttige‡, wo an d'ingile ki geeger k'Ikoniyonj.

⁵² Wo kane sanalliyagi k'Isa a Antiyos siidfo Pizidi geŋ, an di lekkiyo addaŋ ðoniyo t'Unde Kamileŋ wo ulbaŋ uŋse.

14

Pool ti Barnabas a Ikoniyonj

¹ Aame Pool ti Barnabas an iney a Ikoniyonj maŋ, an d'ingile an t'iide adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, aa an d'izo a Antiyos. Aame an iise kazita k'ono Raa geŋ, Yawudiyagi baadaŋ ti doŋ Yawudiyagi ye an di ziipe addaŋ a Isa.

² Wo de kane Yawudiyagi doŋ i-tuuge ki zaapu k'addaŋ a Isa geŋ, an an t'elite ono a kane doŋ Yawudiyagi ye kono an di-kime elkisadaŋ, an di kulkuwe ti kane zemba geŋno.

³ Wo toŋ maŋ Pool ti Barnabas an di likke onniyo baadaŋ adda geeger gette. An di gizite ono Raa t'adde soo, orgiso adda k'addaŋ umbo kono Galmeege ti kane. Wo yoŋ y'an d'eliyo toogo k'isiyo suldi k'armika ti suldi doŋ i ceeriyo eego, i-kaza onamaŋ a urzi beeko Galmeege geŋ derec.

⁴ Kane doŋ geeger an t'ihinte omagi sire, doŋ soŋ a ita Yawudiyagi, wo doŋ soŋ a ita doŋ zina k'Isa.

⁵ Saŋ kane Yawudiyagi miibi ti doŋ Yawudiyagi ye wo ti deerizaŋ, an di ruute an an d'ise ulsu a doŋ zina k'Isa, an ti'n kakkite ti moŋgali an ti'n t'iide.

⁶ Wo aame Pool kane ti Barnabas an illiga inkiŋo maŋ, an t'umbe an d'umbe k'urzi Listire ti Derbe, geegiryagi ki siidfo Likayuni, ti illiyagi doŋ i ti-duule.

⁷ Aame an ifey a siidfo gettiyo maŋ, aŋgeŋno toŋ an d'iise kazita Rabila Majjaanawa.

Pool ti Barnabas a siidfo Listire

⁸ A geeger ki Listire gette i d'ede wedusu zoŋɗi unto t'ume an ti y'ehe too, kaŋ soo toŋ umbo yi k'izire ye.

⁹ Onniyo soo Pool yi kazita ono Raa maŋ, yo wede geŋ yi d'ollige. Pool yi di y' woliyo tefen, maŋ y'a zuune wede geŋ yi ziipe addi, yi dehu y'a utte t'eenizi me.

¹⁰ Inkiŋo maŋ Pool yi di ruute ti golla awwa, y'ede: «Ki t'oozo, ki t'ohor kaŋ ohire!» Wede y'a ilde k'awwa, y'a t'ihira, y'a iise sooru.

¹¹ Aame kane doŋ duuru an wulle munda wede Pool y'ize geŋno maŋ, an d'iise dollite t'ono ki Likayuni, an'de: «Raayagi an t'umbo tukki duwo, an di-diigo diinayin!»

¹² Inkiŋo maŋ Barnabas an i-d'ele suma ki raazaŋ Zewus*, wo Pool an i-d'ele suma ki raazaŋ Ermes† kono yoŋ wede k'eesiyo k'ono.

¹³ Boy raayusu Zewus geŋ yoŋ a biza geeger. Inkiŋo maŋ wede sefeke ki Zewus geŋ y'iide'ŋ, yi zidde buŋgari, y'an d'izite dogoro ki bobbo k'inda, wo y'an d'an t'iide ki biza boy geŋno, kono yi dehu ti kane doŋ duuru geŋ an an d'ise sefeke akka Pool ti Barnabas.

‡ 13:51 13.51 **Tottiso k'odde zoŋ:** Geŋ i-kaza «oodfibe sibe ti golla.» Pool ti Barnabas an iifiba sibe ti golladaŋ, aame ki poone an gizite ono a Yawudiyagi wo an ki d'umbe ye. * 14:12 14.12 Suma **Zewus:** I-kaza mozigo raayagi ki doŋ Girek. † 14:12 14.12 Suma **Ermes:** I-kaza wede zina raayagi ki doŋ Girek.

14 Wo aame kane d'ofɔŋ zina sire geŋ an illiga in'kino maŋ, addaŋ a k'ize un'ŋe ye, kallagaŋ an di zittite, maŋ an d'ukke an t'iide diine d'ofɔŋ duuru geŋŋo, an di d'ollite, an'de:

15 «Wayya, kune d'wo eŋ, kun isiyo in'kino moo me? Kaye miŋ d'wo aa kune pay! Kaye ay un' kazita urzi Rabila Majjaanawa kono loŋgayi d'ofɔŋ ki bita geŋ kun di'n ooli, wo kun di-kimo ki tukki Raa zeere, wede ikkima kandaane ti siido wo bar, ti suldi d'ofɔŋ adda pay.

16 Ti kaaga Raa y'an iili d'wo adda siidiyagi pay, d'ofɔŋ tuuku toŋ an addi'ya urzizaŋ k'eedaŋ k'eedaŋ.

17 Wo toŋ maŋ y'an di kaza daayum a d'wo yoŋ Raa wede beehiye, ti kandaane y'un d'eliyo mizzi, y'un d'eliyo suldi d'ofɔŋ ki derku, kun d'aydu aame onniyo ti t'owwo maŋ. Eyye, yoŋ y'un d'eliyo ombo baadaŋ wo addugun y'un di'n ōniyo t'un'ŋuwo.»

18 Ti onamaŋ geŋŋo toŋ, ti oofɔŋ baadaŋ Pool ti Barnabas an d'iine d'ofɔŋ duuru an di'n ihira t'isiyo sedefe a kane me.

19 Saŋ maŋ kane Yawudiyagi ti Antiyos siido Pizidi wo ti Ikoniyon an d'iina a Listire, an di'n irga d'ofɔŋ duuru ki tukki kane. In'kino maŋ Pool an ti y' gikkite ti moŋgali ki t'owwadi, saŋ an t'irga t'adda geeger ki paate, an elkiyo y'inda.

20 Wo kane sanalliyagi geŋ an di-t'ugiye a eedi, saŋ Pool y'a t'iiziga, y'a-gime k'adda geeger gettiyo. Soggo maŋ ti Barnabas an d'in'gile ki geeger Derbe.

Pool ti Barnabas a Antiyos siido Siiri

21 Pool ti Barnabas an iiney a Derbe maŋ, an di gizite Rabila Majjaanawa wo d'ofɔŋ baadaŋ an di ziipe addaŋ a Isa, an t'ize sanalliyagi. Saŋ maŋ an di-gime k'adda geegiryagi ki Listire, Ikoniyon wo Antiyos siido Pizidi.

22 Adda geeger soŋ an an d'eeliyo kooke kooke a sanalliyagi me, an di seeda zakidi a urzi zaapu k'addaŋ a Isa, an d'eesiyo: «In t'oono dabar baadaŋ d'oo miŋ, in t'etta ki Moziko Raa kollo.»

23 Wo t'adda diine d'ofɔŋ ogiyo ti suma k'Isa geŋ a ume soŋ an di beeriyo d'ofɔŋ dokkiyo dokkiyo, wo aame geŋ an di lekkiyo onniyo muno daa k'ombo ti tondiyo Raa, saŋ kane zemba geŋ an i-di'n ele a bey Galmeege wede an ziipe addaŋ kono y'anni boohe.

24 Saŋ maŋ Pool ti Barnabas an d'in'gile an di diipida ki Pizidi, an d'in'gile ki siido Pampili.

25 An di gizite ono Raa a geeger ki Perz, saŋ maŋ an di-d'iige ki biza bar ki geeger k'Atali.

26 Tin geŋ an di-gili adda tooko, an di-gimo ki Antiyos siido Siiri, ume wede ti poone zemba an an di'n ele kane a beeko ere ki Raa, a naabo ere an d'ise wo ankeŋ an ti d'iŋge.

27 Aame an iiney a Antiyos maŋ, an di'n ugiye d'ofɔŋ ogiyo ti suma k'Isa geŋ pay, wo an an t'iide taaya a munda wede Raa y'ize t'urzi kane, wo soŋ mummino Raa y'ize y'an t'ihina urzi a kane d'ofɔŋ Yawudiyagi ye toŋ, an ziipe addaŋ a Isa me.

28 Aame geŋ Pool ti Barnabas an di likke onniyo baadaŋ ti sanalliyagi me.

1 I d'ede d'ofj ede kane a siidfo Ziide, an d'ingile ki Antiyos an di dooyiso zemba, an'de: «Kune kun ki ti wilfa ponde aa oogoro Muusa ti ki rootiyo ye man, Raa y'un ki'n utta ye.»

2 Wo Pool ti Barnabas an ki d'iyye ye a onaman genj me, an di niikite faadan ti kane me. Injino man an di dihe Pool ti Barnabas an di-kili Zeruzalem ti zemba ongo kono an di wollo ono genj ti d'ofj zina k'Isa wo ti d'ofj dokkiyo.

3 Injino man d'ofj ogiyo ti suma k'Isa a Antiyos an an d'eele munda ki torguwadan me, wo an di'n igibe an d'ingile. An di diipida ki siidfo Piniis wo ki siidfo Samari, a ume genj an an t'iide taaya mummino d'ofj Yawudiyagi ye an di ziipe addan a Isa me, wo kane zemba pay genj addan a uune t'unusuwo.

4 Aame kane an iiney Zeruzalem man, d'ofj ogiyo ti suma k'Isa, d'ofj zina k'Isa wo d'ofj dokkiyo pay genj, an di'n ziida bey sire. Wo Pool ti Barnabas an an t'iide taaya a suldi d'ofj pay Raa y'ize t'urzi kane.

5 Wo d'ofj ede ti diine Pariziyen d'ofj i ziipe addan a Isa genj, an t'iiiziga an d'iise rootiyo, an'de: «Dofj Yawudiyagi ye an ziipe addan a Isa genj i dehu an di walda ponde, wo kun an di roote an di daane oogoro Muusa.»

6 Injino man kane d'ofj zina k'Isa ti d'ofj dokkiyo an t'ugiyiye kono an di wolle urzi k'ono genjo.

7 Aame an niikite kee man, Piyer y'a t'iiiziga y'an di ruute, y'ede: «Zemba ki nun, kun suune nun Raa yi ni biire ti diine kune ti kaagine, kono n'an di kizite Rabila Majjaanawa a d'ofj Yawudiyagi ye, kono ono en an di'n olliga wo an zaape addan a Isa.

8 Wo yo Raa yon wede yi suune adde duwo pay, genj y'an di gize kono kane tonj yi'ni dehu y'an t'ele Unde Kamilen aa y'in ele a kine kay.

9 Raa y'inni wolleiyo kine ti kane pay minj kanj soo: kono kane an ziipe addan a Isa, Raa yi'n ize addan kamilen a daanadi me.

10 Wo ankenj moo me kun dehu kun di lette adde Raa, kun an di zaape attidi ki daaniya k'oogoro Muusa a ekki sanalliyagi k'Isa me, attidi wede mongidagin tonj an k'iine sarkiya ye, wo kine tonj man in k'aane ye kay?

11 Aha, i k'ise ye injino me. In ambo minj t'urzi beeko ere ki Galmeega Isa kine Yawudiyagi in uune uttiyo, wo a kane tonj injino pay.»

12 Aame kane d'ofj duuru pay genj an illiga injino man, an d'inda kuy, wo an d'ollige Pool ti Barnabas an towwo taaya a suldi k'armika ti suldi d'ofj ti ceeriyo eego Raa y'ize t'urzi kane a diine d'ofj Yawudiyagi ye.

13 Aame onaman i d'ingje man, Zak y'a iise rootiyo, y'ede: «Zemba ki nun, kun ollo kay!

14 Simo y'in ruute mummino t'ume k'eesiyo Raa y'a buuhe d'ofj Yawudiyagi ye me, kono yi-beere ti diine kane an t'ise d'ofj ti suma yode.

15 Wo ono nebiyagi tonj a-t'iide a suldi genjo, kono ono en an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

16 «Galmeega y'ede: Sanj man nun n'a kimo n'a y'ooziga boy Dawut wede iire me,

suldi pay i litte genj n'an okkima n'a y'ooziga a umayi.

17 Injino man d'ofj pay ti doolo tonj an di deha nun Galmeega,

eyye ita d'ofj siidfo pay ni wiiko an t'isa d'ofjo.

Enjo ono d'ofj Galmeega yi ruute me.

18 Suldi genj yonj y'an ti'n gize t'ume ti kaaga too *.”»

* 15:18 15.18 Kun wollo adda mattup ki Amos 9.11-12.

¹⁹ Zak y'a ruute sey, y'ede: «Enno munda wede ni wolliyoo beehiye me, in an ki t'ise ye morkkolo morkkiye a kane d'oj Yawudiyagi ye i-gime ki tukki Raa.

²⁰ Wo in an raanja mattup kono in an di roote, an k'aadi ye sey wede an eliyoo sefeke a longayi me, kono a daana Raa yon ganigi, boliyo toj ulu an d'ooli, an k'aadi ye sey wede ki seysu inda puuzadi ti k'udde ye me, ise puuzo toj ulu an k'oomi ye.

²¹ In an raanja injkino kono ti kaagine duwo an kazita urzi k'oogoro Muusa adda geegiryagi pay, wo an gariya adda boydi d'oj in di dooyiso a onniytagi d'oj ki puukiyadij me.»

Mattup a zemba d'oj Yawudiyagi ye

²² Injino man d'oj zina k'Isa, d'oj dokkiyo ti d'oj pay ogiyo ti suma k'Isa, kanj soo an di biire ti diinayan duwo an ti'n t'igibe a ita Pool ti Barnabas ki Antiyos siido Siiri. Man an t'iidiba Ziid sundi soo Barsabas, wo Silas, kane gej d'oj suma, zemba pay an'ni suune.

²³ An an d'ele mattup gette a beezan, wo adda mattup an riije, an'de: «Kaye d'oj zina k'Isa, d'oj dokkiyo ti zemba pay ay un t'ize toose a kune zemba d'oj Yawudiyagi ye i lekkiyo a geeger k'Antiyos, a siido Siiri wo a siido Silisi.

²⁴ Ay illiga d'oj ede ti diinayey, an t'iide di kune. Kane d'oj gej an un ti-digge eggun te, wo an un di'n ele adda k'elkiso ti onaman gej me, biza k'ulbugun a-gime. Wo de kaye ay an ki ruute ye an d'ise injkino me.

²⁵ Injino man kaye pay ay di ruute kanj soo ay biire duwo ay di'n t'igibe ki tukki kune a ita zemba d'oj ki geeyiso Barnabas ti Pool,

²⁶ kane d'oj ele tuddan k'unto toj man kono an daaniya suma Galmeejin Isa Almasi.

²⁷ Injino ay un t'igibe Ziid ti Silas, an un di rootey ti bizan munda wede ay un riije adda mattup ette.

²⁸ Gej injkino t'urzi k'Unde Kamilen, kaye batum ay un ki zaape attidi ti doolo ye, wo kun daano munda wede ay un riije adda mattup:

²⁹ Sey wede an eliyoo sefeke a longayi kun aadi ye, puuzo toj ulu kun oomi ye, sey wede ki seysu inda puuzadi ti k'udde ye kun aadi ye, ise boliyo toj ulu kun d'ooli. Aame suldi pay gej kun iila man, a kune beehiye. Kaye zembagan a enno ay un t'ize toose baadan.»

³⁰ Mattup gette an an d'ele a d'oj an biire, man kane an d'ingile ki Antiyos. An iiney man an di'n ugiye d'oj i ziipe addan a Isa gej pay, mattup gette an an d'ele.

³¹ Aame mattup gette an ti gire man, onamtu gej zemba an d'eele kooke wo ulban an t'ize unse baadan.

³² Ziid ti Silas gej kane nebiyagi, a zemba an an d'eele kooke t'urzi baadan kono an di koone zakidi a urzi zaapu k'addan a Isa.

³³ An di likke onniyto baadan anjen me, sanj man zemba an di'n igibo wo an di ruute, an'de: «Kun di-kama ti toose k'ume d'oj un igibo me.» [

³⁴ Wo Silas gej i-di t'ize unse, y'a lekke me.]

³⁵ Aame gej Pool ti Barnabas an d'uupo a Antiyos, ti zemba baadan ongo an di dooyiso wo an di kazita Rabila Majjaanawa a urzi k'ono Galmeeja.

Ahuntu ki Pool ti Barnabas

³⁶ Onniyto miibi k'ita man Pool yi di ruute Barnabas, y'ede: «In ti kime k'ita, in di wollo zemba adda geegiryagi pay d'oj in an gizito ono Galmeeja, an isiyo mummino koo man a urzi Raazan me.»

³⁷ Barnabas yi dehu y'a di waake Zanj wede sundi soo Markus ti kane.

³⁸ Wo dfe ki Pool man yi ki dehu Zan yi k'ette ye ti kane me, kono yon ti siido Pampili y'an di'n iilo, a naabadañ y'an ki'n nuugo ye.

³⁹ A ume geñ niikiytadañ t'a guune zakidí, injino an a-t'ihinte. Barnabas y'a wiike Markus an di-gili adda tooko, an d'ingile ki siido Siipire.

⁴⁰ Wo Pool y'a-wiike Silas, man zemba an tunde Galmeege kono beekadí t'a koone kane, sañ an d'ingile.

⁴¹ Pool y'an izire siido Siiri ti Silisi pay, y'an d'eeliyo kooke a don ogiysito ti suma k'Isa a ume tuuku ton man.

16

Pool y'a-ti wiike Timote ti kane

¹ Sañ man Pool y'a t'iide Derbe wo son ki Listire. A ume geñ i d'ede sanallusu k'Isa sundi Timote, meedi tod'te Yawudowo ti ziipe addutu a Isa, wo meegi yon Girek.

² Yo Timote zemba don i lekkiyo a Listire ti Ikoniyon an yi tamma.

³ Pool yi dehu y'a ti y' waake ti yode. Injino man yi di wilda ponde kono Yawudiyagi don i lekkiyo a siidiyagi geñno geñ an zuune pay meegi yon Girek me.

⁴ Aame Timote yi-ti wilda ponde man, an d'ettiyo geeger ti geeger, an an di kazita a zemba don i ziipe adda a Isa, munda wede kane don zina k'Isa ti don dokkiyo a Zeruzalem an dihe, wo kane an an di rootiyo an d'ozire eego a munda geñ me.

⁵ Wo kane don ogiysito ti suma k'Isa geñ an d'ooniyo toogo baadañ a urzi zaapu k'adde a Isa me, wo onniyo ti onniyo an d'aagulu k'aagulu.

Pool i iide munda aa suniye

⁶ Sañ man tin geñ an dehu an t'ette ki siido k'Aazi an kizitey ono Raa, min Unde Kamilen t'an t'iigire k'ettiyo me. Injino an d'ingile, an di diipida siido Pirizi ti Galat.

⁷ Aame an iiney goppon ti siido Mizi man, an dehu an t'ette siido Bitini, wo ki ume geñno ton Unde k'Isa t'an di-tuuge k'ettiyo me.

⁸ Injino man siido Mizi an ti diipida, an d'ingile ki biza bar ki geeger Tirowas.

⁹ An di-diige angeñno, a didfo man Pool i-d'iide munda aa suniye, yi wolliyu wedusu ti siido Maseduwan yi t'ihira a daanadi wo yi di y' tondiyo t'obe bey, y'ede: «Ki ti doopidi t'eñno ki siido Maseduwan, k'ay di-noogey kotok!»

¹⁰ Aame Pool yi wulle munda wede i-iide aa suniye geñno man, kesiko kaye* ay dihe urzi k'ettiyo ki Maseduwan kono kaye ay zuune Raa y'ayni waaku ay di kizitey Rabila Majjaanawa a don siido gettiyo.

Pool yo a geeger ki Pilip

¹¹ Ti Tirowas geñ ay d'uune tooko ay di-gili, ay d'ingile delele ki siido ere a diine k'ahu sundutu Samotiras, wo soggo man ay d'iiney a biza bar ki geeger Nayapoli.

¹² Ti Nayapoli ay d'ingile ki Pilip, tod'te geeger meeda ki siido Maseduwan, don Romen baadañ an lekkiyo adda. Adda geeger gette ay di likke onniyo.

* 16:10 16.10 A ume wede Lik yi riine kaye kaye geñ, i-kaza yode ton adda.

13 A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ t'adda geegeer ay t'udde, ay d'ingile biza k'oooye, ay elkiyo ay t'ooney ume Yawudiyagi ge d'ogiyso ki tondiyo Raa. A ume geŋ ay d'uoney erayi an t'ugiyee, kaye toŋ ay di gundite ti kane wo ay an di giŋite ono Raa.

14 Erewo soo ti diinayaŋ sundutú Lidi, tod'te ti geegeer Tiyatir, tod' t'isiyo suuk ki juwa zooyatú ooŋe wo tod' t'ottilso a Raa. T'ay di'n ollige kofec kofec wo Galmeega yi-d'ize adda k'addutú, ono Pool geŋ itadaŋ t'anni zuune, t'a ziipe addutú a Isa.

15 Saŋ tod' t'a-zuyee batem ti doŋ boytú pay, maŋ t'ay di'n wiike kino, t'ede: «Aame kun zuune nuŋ ni ziipe addó a Galmeega ki kotto maŋ, kun t'edi kun lekka di nuuno.» Wo tod' t'a ziida zakidí, ay d'iyye.

Pool ti Silas adda dangay a Pilip

16 Onniyo soo ay t'ette k'ume tondiyo Raa maŋ, i d'ede uto koŋso bulowo t'ay di'n uuna, tode gette i-d'ede siitan ettú ti di kazita suldí doŋ etto. A munda wede t'an oodibe ita a duwo geŋ, galmaawutú an d'ooniyo soŋko baadaŋ.

17 T'a iise daaniya Pool ti kaye, ti rootiyo ti golla awwa, ti d'eesiyo: «Doŋ eŋ kane doŋ naabo ki Raa goole a jiire pay! An un kaza urzi wede Raa yi dehu y'un di'n utte.»

18 Onniyo baadaŋ tod'tiŋ a ita kane, maŋ onniyo soo Pool addi a-tiire, y'a-gime k'ita wo yi-di ruute a siitan ere a ekki erewo gette, y'ede: «Ti suma ere k'Isa Almasi ni di rooto, mi t'addo t'ekk'erewo tel!» A kaamiki siitan t'a t'udde t'ekk'erewo te.

19 Aame galmaawutú an wolleiyo munda wede an ziipe elkiyadaŋ ekki tode an k'ooniyo ye baa maŋ, an ti'n ziddde Pool ti Silas, an d'an t'iide ki bere doŋ duuru a daana doŋ booro.

20 An d'an t'iide k'ume doŋ deero booro Romen, an di ruute, an'de: «Kane duwo eŋ Yawudiyagi wo an ti lettiyo siifadey.

21 An dooyiso urzi k'oogiradaŋ, suldí doŋ kaye Romen ay k'ede urzi ay ki d'oyye, ay ki daane ye.»

22 Wo kane doŋ duuru pay i t'ugiyee geŋ an d'iizi gulkuwo ti Pool wo Silas, wo kane deero booro Romen an an di ruute, an'de: «Kallagaŋ kun t'oddiyo wo kun'ni kosso ti karre.»

23 Aame an ti'n girpipe maŋ, an di'n ibi dangay, wo an i-di ruute a wede boohiyo doŋ dangay, an'de: «Doŋ eŋ ki'ni booho koduwo.»

24 Aame wede boohiyo an i ti ruute inkiŋo maŋ, kane geŋ y'an d'an t'iide k'adda dangay ere k'adda wo zoŋdaŋ yi-t'ele adda poole.

Wede boohiyo doŋ dangay yi ziipe addí a Isa

25 A diddo meeda maŋ Pool ti Silas an tondiyo Raa, an d'ôoro an tamma Raa, wo doŋ dangay ti doolo an di'n ollige.

26 A kaamiki, siido t'a iise noŋŋirso, mongali doŋ k'eesiyo boy dangay a noŋŋire, wo boha bindani pay toŋ a kaamiki a t'ihinte waŋ waŋ, wo zinjiri a zoŋ doŋ dangay pay a-dimbe.

27 Maŋ wede boohiyo geŋ y'a iddira, y'a t'inne, yi wolleiyo boha ohinte waŋ waŋ, y'elkiyo doŋ dangay an t'umbe. Inkiŋo maŋ y'aa t'iidiba seebir, yi dehu y'a-kiira tuddí.

28 Wo Pool y'a idili ti golla awwa, y'ede: «Ay! K'oolo, ki k'iira tuddá ye. Kaye pay ede.»

²⁹ Injino manj wede genj y'a tunde, y'ede: «Kun oo k'eeli binje do.» An i eelo manj, kesiko yi-t'iide k'adda, yi nonjirso burbur, y'a iire a zoŋ ki Pool ti Silas.

³⁰ Saŋ manj t'adda dangay y'an di'n udfde wo y'anni tunde, y'ede: «Kune'ŋ, n'aase mummino n'a t'oone uttiyo te?»

³¹ Kane an i-di ruute, an'de: «Ki zaapo addá a Galmeega Isa wo k'a t'oona uttiyo, kee ti doŋ boozá pay.»

³² Manj an i-di gizite ono Galmeega a yode wo a doŋ adda boozí pay.

³³ A peedo gettiyo batum a diddo meeda, wede boohiyo y'a ti'n wiike y'an t'upile kundayzan, manj a kaamiki an ti y' zuyye batem, yode ti doŋ adda boozí pay.

³⁴ Saŋ manj Pool ti Silas y'an d'an d'aahe boozí y'an d'eele ombo, wo yoŋ ulbí unse baadanj ti doŋ boozí pay kono an ziipe addanj a Raa.

³⁵ Wo aame ume i t'umpile manj, deero booro Romeŋ an d'igibo guumiyagi an i-di ruute wede boohiyo, an'de: «Ti dangay k'an adde Pool ti Silas me.»

³⁶ Manj wede boohiyo y'a iide yi di ruute a Pool, y'ede: «K'ollo, deero booro an igibo an'de, n'un ti'n addo. Ankenj kun t'addo, kun engilo ti toose.»

³⁷ Wo Pool y'an di ruute guumiyagi, y'ede: «An ay di'n gusse a daana duwo pay daa k'ollige k'onamey minj, para manj kaye'ŋ doŋ ti siido Romeŋ. An ay di'n ifi dangay, wo ankenj an dehu an ay d'eeze kanj ombide manj, i k'ise ye. Injino manj edi kane batum an ay di'n adda.»

³⁸ Manj guumiyagi an iide'ŋ, an an di ruute a deero booro injino. Aame an zuune kacinj Pool ti Silas kane doŋ ti siido Romeŋ too manj, orgiso t'anni ziida.

³⁹ Injino kane batum an d'iide an an t'ize tambobino, manj ti dangay an di'n udfde wo an an di ruute, an'de: «T'adda geeger kun t'addo.»

⁴⁰ Aame ti dangay an t'udfde manj, Pool ti Silas an t'iide ki boy Lidi, a ume genj an ti'n wulle zemba doŋ i ziipe addanj a Isa wo an d'eele kooke, saŋ an t'iiziga an d'ingile.

17

Pool ti Silas a geeger Tessaloni

¹ Pool ti Silas an ingile ti geeger Pilip manj, an t'udfde ti geeger k'Ampipoli ti Apoloni. Manj an d'iiney a geeger Tessaloni, a ume genj i d'ede boy wede Yawudiyagi ge dooyiso.

² Wo Pool aa yi d'isiyo daayum, y'a t'iide k'adda boy genno. Adda suuk ado genj a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi manj, an di niikutu ti kane doŋ adda a urzi k'ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa.

³ Pool y'an di kazita y'an di sekiŋso kereŋ, yi d'eesiyo: «Mattup ki Raa ti ruute, i dehu Almasi y'a dabira, y'a t'inda, wo y'a-balda ti diine doŋ unto me. Wo Almasi Raa yi biire genj, yoŋ Isa wede n'un kazita.»

⁴ I d'ede Yawudiyagi onjo ono genj an'ni ziida, an a-t'iide a ita Pool ti Silas. Wo doŋ Girek baadanj an ottilso a Raa, ti erayi baadanj doŋ sundanj ti moolo toŋ manj, an a-t'iide ti kane.

⁵ Wo de kane Yawudiyagi doŋ i ki ziipe addanj a Isa ye, an di gulbike baadanj. Injino manj an iide'ŋ an di wiiko doŋ bita i d'erilsito a urziyagi genj, an d'iide baadanj, an a t'elite ono an d'iise tarkuuse. Saŋ an t'iide ki boy Zason kono Pool ti Silas an ti'n sefdde, an an di'n t'ette ki daana doŋ duuru.

⁶ Wo dfe an ki'n uune ye, in'kino man an di ziifda Zason ti zemba miibi d'oj i ziipe addan a Isa. An d'an t'iide d'aana d'oj deero ki geeger, wo an d'iise d'ollite, an'de: «Kane duwo en d'oj duniya pay an ti'n digge, an'ken an iina di kine!

⁷ Zason y'a ti'n ziifda di yode, wo kane d'oj pay gen an ki dehu an ki daane oogoro ki mozigo goole ki Romen ye, an'de i d'ede mozigo goole ti doolo ede, sundi Isa.»

⁸ Aame d'oj duuru ti d'oj deero ki geeger an illiga ono genno man, addan a litte.

⁹ In'kino man kane d'oj deero gen an di tunde munda, man Zason ti zemba ongo an d'iidi beezan an an d'ele doo min, an an d'iize kollo.

Pool ti Silas a geeger Beere

¹⁰ A didfo man kesiko zemba an di'n unzile Pool ti Silas me, an d'ingile ki geeger Beere. Aame an iiney man an t'iide k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso.

¹¹ Kane Yawudiyagi d'oj a Beere gen elkisadan ede a jiere d'oj a Tessaloni, an d'ollige Rabila Majjaanawa t'adde soo. Onniyo ti onniyo an di gariya ono d'oj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, kono an dehu an di suune ono Pool yi rootiyo gen derec kunu, mummino me.

¹² D'oj baadan ti diinayan an di ziipe addan a Isa, wo erayi d'oj Girek sundan ti moolo ti kuuli baadan pay, an di ziipe addan a Isa.

¹³ Wo dfe aame Yawudiyagi d'oj ki Tessaloni an illiga Pool yi kazita ono Raa a geeger Beere man, an d'iido an an t'elite ono a d'oj duuru, an d'iise tarkuuse an'genno toj man.

¹⁴ Kesiko zemba d'oj i ziipe addan a Isa an di y'igibe Pool ki biza bar, wo Silas ti Timote an d'uupe a Beere.

¹⁵ Zemba d'oj iide agisa ki Pool gen, an aa y'igibo bini geeger ki Aten. Wo aame an iiney man, y'an di ruute a d'oj k'agisadi, y'ede: «Aame kun ti gima man, kun an di rootoy an kan Silas ti Timote gen, kesiko an di'n t'oona a enno.» Man kane an di-gime ki Beere.

Pool yo a geeger ki Aten

¹⁶ Aame Pool yi delliyo Silas ti Timote a Aten gen, yi wolliyi man geeger gette i t'uune ti longayi danjal, man i ki d'ize unse ye, addi a litte.

¹⁷ In'kino man yi d'ettiyo k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, an di niikiyto ti Yawudiyagi wo ti d'oj Yawudiyagi ye an ottilso a Raa. Wo a bere d'oj duuru toj, an di niikiyto daayum ti duwo d'oj i lekkiyo an'genno.

¹⁸ A ume gen i d'ede d'oj ede kane d'oj suuniyo k'ono, ongo an daaniya ita wede suuniyo k'ono sundi Epikuris*, ongo a ita wede suuniyo k'ono sundi Zeno†, an di niikiyto ti Pool. Wo yo yi kazita Rabila Majjaanawa k'Isa wo a urzi baldiyadi. Aame duwo an illiga in'kino man, d'oj ongo an di ruute, an'de: «Yi bakkiya toj moo me?» Wo d'oj ongo an'de: «Yi kazita ono raayagi d'oj a siido kine ye.»

¹⁹ In'kino man an ti y' wiike an di-t'iide k'ekki mukkolo ere daayum d'oj deero siido an towwo onaman, wo an di ruute, an'de: «Urzi k'onama ki dooyiso aware en, kaye ay di suune itadan ko?»

* **17:18 17.18 Epikuris:** Yon wede suuniyo k'ono Girek y'inda a ozzine 270 ki poone Isa an di y' t'eha botto, a itadi sanalliyagi baadan. Kane a lekkiyadan dabar gette an ki ti dehu ye, wo an elkiyo munda wede ettiyo a morkiye genno i dokkiyo duniya me. † **17:18 17.18 Zeno:** Yon wede suuniyo k'ono Girek y'inda a ozzine 265 ki poone Isa an di y' t'eha botto.

²⁰ Kee k'ay kazita suldi don ay ki'n suune ye, wo anken ay dehu ay di suune koduwo i-kaza munda me.»

²¹ An rootiyo inkino kono don geeger k'Aten pay ti torgagi don i lekkiyo adda siido ton, an lekkiyo ti towwo taaya danjal wo a ollige ki rabila ere aware.

²² Inkino man Pool y'a t'iiziga a daana deero don siido, wo y'an di ruute y'ede: «Kune don geeger k'Aten no, a suldi pay gen ni woliyo man kun seedu zakidi min a urzi raayagun.

²³ Aame ni sooru adda geegirgun ette ni woliyo suldi baadan aa raayagun don kun d'ottilso eego, wo ni wulle ume sedeke soo gen raaniya eego'n: «Ki raayusu wede in ki y' suune ye.» Inkino man kun ollo, nun n'un di kaza ono ki raayusu wede kun i-d'ottilso wo kun ki y' suune ye enno.

²⁴ Raa wede ikkima duniya ti suldi pay don adda gen, yon Galmeegea ki kandaane ti siido. Yon yi ki lekkiyo ye adda boydi don duwo an okkime ti beezan me.

²⁵ Wo yi ki dehu duwo an i gi di naabe do ye, yon munda tuuku ton yi ki dehu ye, kono yode danjal wede in eliyo puukiyo ere in di lekkiyo ti suldi don pay me.

²⁶ Wo yon Raa yi d'ikkima wedusu soo, wo t'urzi yode gen ita duwo pay ette t'a iido kono an di lekke a siido pay. Ozzine y'a ti y' d'ikkida, wo y'an t'ihinte yirwagi ki siidiyagi don an di lekka.

²⁷ Raa y'ize inkino kono duwo an di y' dehe, kan totirso ton man an di y' t'oone, kono gen ki kotto yon dokki ye ti wede tuuku ti diinayin me.

²⁸ Gen ono en in suune:

“T'urzi yode kine in di puukiyo, in di sooru, wo in di lekkiyo:‡.”
Aakede don suuniyo k'ono ongo ti diinagun ton an'de:

“Kine in iido ti Raa§.”

²⁹ Inkino aa kine in iido ti Raa gen, in ki d'elke Raa aa yon longusu wede duwo an okkime ki dap, ki maala gurus ise ki mongali ti tirdikadan genno ye.

³⁰ Aha inkino ye, ti kaaga duwo Raa an ki y' suune ye, wo y'a dihe yi-ki ti'n t'ele dangay ye. Wo anken yi waaku duwo pay t'ume tuuku ton man an di-kime lekkiyadan.

³¹ Gen Raa yi biire onniyo soo y'a-dekka booro a don duniya pay, wo y'isiyo inkino t'urzi wede ede yi biire a dekka booro ere ki diine me. Yon gen wede y'a ti y' bilde ti diine don unto, gen munda wede i-kaza yode gen wede Raa yi y' biire.»

³² Aame don i t'ugiye gen an illiga Pool yi ruute a urzi k'unto ti baldiya man, don ongo an d'iise okko maadayi wo don ongo an i di ruute, an'de: «Kaye ay dehu sonno man onaman gen ay di'n olliga ki koduwo kollo.»

³³ Inkino man Pool don i t'ugiye yi'n illi, y'a ingile.

³⁴ Wo don ongo an aa t'iide ti yode, an di ziipe addan a Isa. Ti diinayan Denis, yon wede ti diine deero siido, wo erewo sundutu Damaris, wo don ti doolo ton ede.

18

Pool yo a geeger Korent

‡ 17:28 17.28 Ono en i'ni ruute'n wede i-d'ede ooro adda k'addi, yon Girek sundi Epimenid.

§ 17:28 17.28 Ono en i'ni ruute'n wede i-d'ede ooro adda k'addi, yon Girek sundi Aratos.

1 Saŋ maŋ Pool ti Aten y'a t'iiziga, y'a t'iide geeger Korent.

2 A Korent geŋ yi d'uune Yawudusu sundí Akilas an y'ehe a siido Pontus, wo y'aaniya ti siido k'Itali kane ti eddí sundutú Pírisil, kono Kilood mozigo goole ki Romenŋ yi d'ize oogoro a Yawudiyagi pay an t'adfe ti geeger Room te. Maŋ Pool y'a-ti giyye ti kane.

3 Wo yoŋ naabadi aa ki Akilas geŋ, yi lekkiyo ti kane an di naabiya yeppiyo tanda ki bindani ti kane kaŋ soo.

4 Daayum a onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi maŋ, Pool yi-t'ettiyo yi kazita adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, yi niikiyto ti Yawudiyagi wo ti doŋ Girek, wo yi dehu an di-kimo a urzi k'ono Raa.

5 Aame Silas ti Timote an iina ti Maseduwan maŋ, Pool y'a iili peefadi pay a kazita k'ono Raa, y'an di kazita a Yawudiyagi, y'ede Isa yoŋ Almasi Raa yi biire.

6 Wo kane Yawudiyagi an di-tuuge, an d'iise kalditadi. Inŋkino maŋ Pool y'a-rittige kallagi wo y'an di ruute, y'ede: «Nuŋ sibe ti golladó ni ti y' dikke puuzaguŋ t'oopa a egguŋ, nuŋ adda ye. Ti aŋki eŋ nuŋ ni t'ette ki tukki doŋ Yawudiyagi ye.»

7 Maŋ Pool ti ume geŋ y'a t'udfe, y'a t'iide di wede sundí Titiyus Zistus, yoŋ geŋ y'ottilso a Raa, boozi ita waaya ti boy wede Yawudiyagi ge dooyiso me.

8 Aame geŋ goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, sundí Kirisipus, y'a ziipe addi a Galmeega ti doŋ boozi pay. Doŋ geeger Korent doŋ illiga ono Pool toŋ, baadaŋ an di ziipe addaŋ a Isa wo an di zuyye batem.

9 Onniyo soo a didfo maŋ Pool i-d'iido munda aa suniye, wo Galmeega yi di ruute, y'ede: «Kee k'orgide ye a doŋ eŋ me, ki kazita ono Raa me k'anniga ye.

10 Nuŋ ti kee, wenda soo toŋ y'a-ga da botta ye k'isiyo k'ulso me, kono adda geeger ette nuŋ doŋzó'ŋ baadaŋ.»

11 Inŋkino maŋ Pool y'a likke adda geeger Korent ozzine ti tere zoot, y'a duuyite ono Raa a doŋ pay.

Pool a daana goole siido Galiyon

12 Aame Galiyon yoŋ Romenŋ yoŋ siido ki Akayi geŋ, kane Yawudiyagi an di gitte onamaŋ kaŋ soo an di seeda Pool. An yi ziida maŋ, an di-t'iide k'ume deero booro,

13 wo an di ruute, an'de: «Wede eŋ yi ti'n argu duwo an d'ottila a Raa t'urzi wede ti doolo aa ki oogoro ti ki rootiyo ye.»

14 Para'ŋ Pool yi dehu y'a t'ihina bizi y'a roote, miŋ Galiyon y'an di ruute, y'ede: «Kune Yawudiyagi no, aame wede eŋ y'ize munda wede ulsu, koo ise yi ti daggiya duwo maŋ, kesiko booro n'un t'ise.

15 Wo de kun niikiyto a urzi dooyiso, a sumbiyagi duwo wo a urzi k'oogiraguŋ maŋ, geŋ a wollo kune baa, nuŋ ni k'aane ni ki koone booro ki suldi geŋno ye.»

16 Wo t'ume booro Galiyon y'an di'n igibe.

17 Inŋkino maŋ kane doŋ duuru geŋ, goole boy wede Yawudiyagi ge dooyiso sundí Susten, an di y' ziida, an di y' gusse a daana doŋ booro, wo de Galiyon y'a t'iidiba eedí.

Kama ki Pool k'Antiyos siido Siiri

18 Pool y'a likke onniyto baadaŋ sey a Korent me, saŋ zemba yi'n iili, y'a t'iide biza bar ki geeger Saŋkire, an a-giyye ti Pírisil wo Akilas. A ume

geŋ eedí y'a-gûuke, kono yi ruute yi-d'ísa munda a Raa wo ankeŋ y'a ti d'ingge baa*. Saŋ an di-gili adda tooko, an d'enggile ki siido Siiri.

¹⁹ An iiney a geeger k'Epez maŋ, Piriŋil ti Akilas Pool yi'n iili angenno, wo yoŋ y'a t'iide k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, an di niikiyto ti kane Yawudiyagi.

²⁰ Kane an di y' tunde y'a-lekke ti kane, miŋ yoŋ y'ede: «Aha, nuŋ ni ki lekka ye.»

²¹ Wo y'an di'n iili, y'a ruute y'ede: «Raa yi dehu maŋ, saŋ n'a kimo.» Wo y'a inggile k'Epez ti tooko.

²² Aame Pool y'iiney a geeger Sezare maŋ, y'a t'iide ki poone ki Zeruzalem y'a t'eeso doŋ ogiyso ti suma k'Isa, saŋ y'a-d'iige ki geeger k'Antiyos siido Siiri.

²³ A Antiyos yi likke onniyto miibi, saŋ y'a-gime yi t'udde ti siido Galat, y'a tûukey siido Piriŋi, y'an d'eelite kooke a kane pay sanalliyagi k'Isa.

Apolos a geeger k'Epez ti Korent

²⁴ A ume geŋ i d'ede Yawudusu sundí Apolos, yoŋ an y'ehe a geeger k'Alegzandiri, y'a iina Epez. Yoŋ ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, yi'ni suune koduwo wo yi rootiyto beehiye.

²⁵ A urzi Galmeega geŋ duwo an yi duuye baadan, yi kazita t'adde soo, yi dooyiso ti derec a urzi k'Isa me, wo yi suune suyyiso batem ere ki Zaŋ danjal.

²⁶ Adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, yi kazita daa k'orgiso ono Raa me. Wo aame Piriŋil ti Akilas an y'illiga maŋ, an ti y' wiike ti kane, an i-di gizite koduwo derec ki Raa te.

²⁷ Saŋ maŋ Apolos y'a dihe y'a t'ette ki siido k'Akayi, inkiŋo maŋ zemba an i-d'eele kooke, wo an di riine mattup a sanalliyagi k'Isa a siido k'Akayi kono an di y' seeda bey sire. Aame y'iiney a ummey maŋ, an t'ize beehiye baadan a kane doŋ i ziipe addaŋ a Isa t'urzi beeko ere ki Raa me.

²⁸ Ti Yawudiyagi an di niikiyto, y'an di gize kereŋ t'urzi k'ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa: Isa yoŋ Almasi Raa yi biire. Inkiŋo maŋ a elkisadaŋ gette y'an di ruute a daana duwo pay, y'ede: «Kune kun digge.»

19

Kama ki Pool ki Epez

¹ Aame Apolos yo a Korent geŋ, Pool yi-t'udde ti siido k'Aazi ere adda moŋgali, y'a iiney Epez. Angeŋ an d'ikkima ti sanalliyagi k'Isa ongoŋ,

² wo y'anni tunde, y'ede: «Aame kun ziipe adduŋ a Isa geŋ, Unde Kamileŋ kun uune d'ey ko?» Maŋ kane an di'n gime onamí, an'de: «Kaye ay k'illiga ye Unde Kamileŋ ede toŋ maŋ.»

³ Inkiŋo maŋ Pool y'anni tunde, y'ede: «Suyyiso batem ere tuuku kun uune te?» Kane an di'n gime onamí, an'de: «Ay uune suyyiso batem t'urzi dooyiso ere ki Zaŋ.»

⁴ Pool y'an di ruute, y'ede: «Ti kaaga Zaŋ yi zuyye batem doŋ k'Izirayel kono a kize an di-kime lekkiyadaŋ, wo soŋ y'an di rootiyo an zaapo addaŋ a wede etto k'itadí, yoŋ Isa.»

⁵ Aame an illiga inkiŋo maŋ, an di zuyye batem ti suma Galmeega Isa.

⁶ Pool y'an di ziipe bey a eedaŋ, wo an d'uune Unde Kamileŋ. Inkiŋo maŋ an d'iise orbe t'ono doŋ doolo, wo an di rootiyto ono doŋ Raa y'igibo.

* 18:18 18.18 Kun wollo adda mattup ki Nombire 6.1-21.

7 Kane pay donj i zuyye batem genj kuuli suma koomat makumu sire.

8 Adda tere ado genj, daayum Pool yi-t'ettiyo k'adda boy wede Yawudiyagi ge dooyiso, yi rootiso daa k'orgiso. Yi kazita urzi Moziko Raa, yi dehu y'an ti'n kimo k'urzi genno donj i y'ollige me.

9 Wo de Yawudiyagi onjo an ki dehu an ki y'olliga ye, an di-tuuge ki zaapu k'addan a Isa me, a dooyisadi ere a urzi Galmeega gette an di y'okko maade a daana duwo pay. Injino manj Pool y'an di'n iili, y'a wiike kane sanalliyagi k'Isa, yi di'n dooyiso daayum adda boy ki lokkon ki wede soo sundi Tiranus.

10 Genj y'anni duuye ozzine sire, injino manj kane pay donj siido k'Aazi, Yawudiyagi ti donj Yawudiyagi ye, an d'illiga ono Galmeega me.

Inni Seba kane sarat

11 Raa yi d'isiyo suldi k'armika donj k'a seeda giggira t'urzi Pool.

12 Injino manj an d'ambu kalle koo ise buude koo manj i butte tukki Pool, sarj an'tiyo an an bottiyo a tukki donj k'eeni, manj kane genj an d'ooniyo bee, wo kane siitandani tonj an t'addiya ti eedan me.

13 A ume genj i d'ede Yawudiyagi an sooru ti zindan an d'ettiyo ume ti ume, an di lommite siitandani ti tukki donj k'eeni. Injino an di'n nime lommite ti suma Galmeega Isa pay, a siitandani wede tuuku tonj yi d'eesiyo: «Ti suma k'Isa wede Pool yi-kazita, ni rootiyo kun t'addo!»

14 Donj isiyo injino genj kane inji sarat ki Seba, yonj Yawudusu ti diine deero donj sefeke.

15 Onniyo soo siitan t'an di ruute, t'ede: «Isa ni y' suune, wo Pool tonj ni y' suune, wo de kune minj kune anj wee wee?»

16 Wo wede i-d'ede siitan a eedi genj y'a t'iiziga, y'anni zikke, y'iide y'an ti'n tiiza pay kono yonj yi jire kane, y'an d'ize ulsu, an d'ukkite bontilin t'adda booz me, tuddan kundayi jerem.

17 A munda wede ize genj, donj pay k'Epez, Yawudiyagi ti donj Yawudiyagi ye an illiga manj, orgiso t'anni ziida pay wo an d'imme gooliko ere ki suma Galmeega Isa.

18 Donj baadan ti diine donj i ziipe addan a Isa an d'ettiyo an t'oodibe addan, wo an tondiyo tambobino a daana duwo pay a oldikadan ere an ize gette.

19 Wo ti diine donj i sokiyto dindoriyo genj, donj baadan an di ziki mattupiyagi ki dindoriyagan, an t'igge a daana duwo pay. An di-gize zooye mattupiyagi genj suma tamma dupu ada paat*.

20 Genj injino ti toogo ere ki Galmeega, ono Raa i d'ettiyo daana ki daana ti toogo ere i ceeriyo baadan.

Tarkuuse baadan a Epez

21 Aame suldi genj i t'ingile manj, Pool t'urzi k'Unde Raa y'a dihe y'a t'ette Zeruzalem, wo ki poone y'a adde ti siido Maseduwan, y'a tookey Akayi. Wo y'a ruute, y'ede: «N'iiney Zeruzalem manj, i dehu n'a aaney a geeger Room pay.»

22 Injino manj yi d'igibe ki daanadi donj noogiyadi sire, Timote ti Erasta an d'ingile ki Maseduwan, wo yode batum y'a likke onniyo miibi a siido k'Aazi me.

23 Aame genj donj k'Epez an d'iiziga tarkuuse baadan ki kulkuwo a urzi Galmeega.

* 19:19 19.19 Anji tamma dupu ada paat i-kaza sonko nono nono, suma sonko naabo ki donj meeda uto adda pife adde k'ozzine.

²⁴ A ume geŋ i d'ede wede sundí Demetirus, yoŋ wede naabo maala yi d'okkimte boydí sunŋi sunŋi ki maala gurus, i deeyiso boy wede goole ki raayawa sundutú Artemis†, doŋ pay an d'ottilso. Inŋino maŋ Demetirus ti doŋ naabadi an d'ooniyo soŋko baadan ti naabadan gette.

²⁵ Onniyo soo y'an ugiye doŋ naabadi ti doŋ an naabiya kaŋ soo geŋ, y'an di ruute, y'ede: «Lanziyagi ki nun, kun suune kine in t'ize doŋ bey miŋ ti naabadiŋ ettiyo.

²⁶ Wo anken kun ollige wo kun woliyo munda wede isiyo eŋ me. Yo Pool geŋ doŋ baadan yi'n ti'n kama k'urzi yode, y'an di rootiyo, y'ede: «Raayagi doŋ duwo an okkime ti beezan geŋ, kane raayagi ye.» Y'isiyo inŋino a enno danŋal ye, wo a omagi baadan ki siifo k'Aazi pay.

²⁷ Naabo yode gette t'iida ki daana maŋ, duwo an di-kiigira naabadiŋ te, wo naabo kine danŋal ye, an di kiigira boy raayawa ere meeda sundutú Artemis, a t'isa aa munda ki bita. Inŋino maŋ meedikatu t'a dagga, tod'te raayawa ere duwo pay adda siifo k'Aazi an i-d'ottilso, wo adda duniya pay ette.»

²⁸ Aame kane doŋ naabo pay an illiga ono doŋ Demetirus yi ruute geŋno maŋ, an di kulkuwe, an d'iise dollite, an'de: «Raayawa Artemis ki doŋ k'Epez, tod'te meeda!»

²⁹ Tan boolon maŋ doŋ duuru eedan t'a iide, kane doŋ geeger pay geŋ an di kulkuwe, wo an ti'n zidde Gayus ti Aristarko me, kane ti Maseduwan, an iido ti Pool kaŋ soo. An d'an t'iide ki bere doŋ duuru‡.

³⁰ Inŋino maŋ Pool yi dehu y'a ette ki daana doŋ duuru y'a rootey ono, wo kane sanalliyagi k'Isa an i di-tuuge.

³¹ Wo kane lanziyagi Pool geŋ, doŋ deero ki naabiyagi adda siifo k'Aazi toŋ, an i-d'igibo a yode an'de, y'etta ye ki bere doŋ duuru me.

³² A ume geŋ a iizi tarkuuse baadan sey adda diine doŋ duuru me, doŋ ongo an dollite keŋno, doŋ soŋ an dollite k'ummey, wo doŋ ongo baadan urzi an ugiye ki munda toŋ an ki suune ye.

³³ Inŋino maŋ i d'ede wede sundí Alegzandire, yo kane Yawudiyagi ongoŋ an di y' naayu ki daana y'a roote ono a duwo, wo doŋ ongo ti diine doŋ duuru an i di t'iide taaya a urzi k'ono geŋno. Inŋino y'an d'ize likuw ti beezí, yi dehu y'an di roote a doŋ duuru geŋ me.

³⁴ Wo de aame kane doŋ k'Epez geŋ an zuune Alegzandire Yawudusu maŋ, an d'iise dollite pay onamaŋ kaŋ soo suma peedo sire, an'de: «Raayawa Artemis ki doŋ k'Epez, tod'te meeda!»

³⁵ An idilti kee maŋ, i d'ede wedusu yoŋ wede raaniya ki suldi pay adda geeger geŋ, y'a iine y'an inniga, wo y'an di ruute, y'ede: «Kune doŋ k'Epez geŋ, duwo pay an suune kine doŋ geeger k'Epez, kine doŋ boohiyo boy k'Artemis tod'te meeda, wo ki mokiŋsatú ere iiro ti kandaane.

³⁶ Geŋ wenda soo toŋ a niike umbo, inŋino maŋ kun t'asso wo kun t'elko koduwo a munda wede kun dehu kun d'ise me.

³⁷ Duwo eŋ kun ti'n zidde keŋno, an un k'uugiro munda t'adda boy raayawa ye, wo an ki gildite raayawa kine ye.

³⁸ Wo aame Demetirus ti doŋ an naabiya kaŋ soo geŋ an d'ede ono a tukki wenda maŋ, onniyo booro ede, an d'ette k'ume doŋ dekkiyo booro, an an di t'iide taaya.

† 19:24 19.24 **Artemis**: Tod'te raayawa a geeger k'Epez. Duwo an i di sappa bere kono suldi doŋ an derku geŋ t'an di'n ehiyo beehiye, erayi an d'ehiyo wo maaladan toŋ ti d'aagulu. ‡ 19:29 19.29 Bere doŋ duuru k'Epez yoŋ goole, y'ambe duwo suma dupu ada sire makumu piŋe.

³⁹ Wo un d'ede munda ti doolo toŋ maŋ, an di tonde doŋ duuru doŋ i woliyo urzi k'oogoro, an di'n okkima ono me.

⁴⁰ Aame kun k'ooli ye maŋ, in t'oono ono, Romeŋ an t'eesa kine in kulki to ti kane a ogiyo ere anki ette. Inkiŋo a ogiysadiŋ ette urzi in ki t'oono ye, in an di roota addaŋ a-t'assa me.» Aame wede geŋ y'a ti diŋge onamí maŋ, y'an di ruute a doŋ duuru, y'ede: «Kun ti teepo.»

20

Pool yo a Maseduwan wo a siido Gires

¹ Aame doŋ k'Epez kulkuwadaŋ i t'isse maŋ, Pool sanalliyagi k'Isa y'an ugiye y'an d'eele kooke. Maŋ y'an t'ize toose, yi'n iili, y'a iŋgile ki siido Maseduwan.

² Aame yi doopide Maseduwan geŋ, sanalliyagi doŋ y'ooniyo a daanadí, y'an d'eeliyo kooke baadaŋ. Saŋ y'a iiney a siido Gires,

³ anŋen y'a likke tere ado. Saŋ maŋ y'a dihe yi di kili adda tooko, y'a eŋgile ki siido Siiri, wo maŋ y'a illiga kane Yawudiyagi an i-t'ikke a urzi. Inkiŋo maŋ y'a dihe y'a-tooye y'a adde ti Maseduwan.

⁴ Kane doŋ a itadí geŋ, kane Sopater ulo ki Pirus ti geeger Beere, Aristarko wo Segondus ti geeger Tessaloni, Gayus ti geeger Derbe, wo Timote, Tisik wo Tiropim kane ado geŋ ti siido k'Aazi.

⁵ Kane geŋ an ay d'uugume, an d'iŋgile an ay di'n delley a geeger Tirowas.

Pool yo a geeger Tirowas

⁶ Wo kaye'ŋ tarnaape mappa daa k'orme ay d'ize a geeger Pilip. Aame onniyo tarnaape mappa daa k'orme ti t'iŋgile maŋ, ay di gili adda tooko, ti geeger Pilip ay d'iŋgile. Onniyo paat ki daana maŋ, saŋ doŋzey ay di'n uuney a Tirowas, anŋen ay d'ize onniyo sarat.

⁷ A onniyo ere ki puukiyo Yawudiyagi a tukki lohe maŋ, ay t'ugiyi ay d'iimi kaŋ soo mappa wede i-kaza tudde k'Isa me. Wo kono soggo yo Pool y'eŋgila geŋ, y'an di gizite ono a zamba, y'a gizite bini diddo meeda.

⁸ Adda biino ere t'awwa t'ekki bakatú kaye ay t'ugiyi geŋ, lampiyagi baadaŋ oyyisito.

⁹ Aame geŋ i d'ede ulo sundí Itus yi-guune a pineetir, y'ollige Pool yi kazita. Wo yo Pool geŋ yi k'ôhire ye, yi kazita yi kazita, maŋ ulo geŋ edayi i ziida moone, y'a udige kuy. Inkiŋo t'awwa ti boy wede k'aduwe geŋ yi-t'uubo, y'a iire siido. Wo i d'ede wede ede yi y'iiziga maŋ, y'inda.

¹⁰ Inkiŋo maŋ kesiko Pool yi-ti d'iige, y'a iide k'ume k'ulo geŋno, y'aa d'uttile y'a ti y' ziida giggirí, wo y'a ruute, y'ede: «Ulbuguŋ un t'oode ye, ulo'ŋ puukiyadí to ede.»

¹¹ Saŋ maŋ Pool y'a-gili k'awwa k'umayi, y'a t'umbe mappa, y'an di burkite an t'iimi, wo Pool y'a iise kazita sey bini ume y'a t'umpile. Saŋ maŋ y'a iŋgile.

¹² Wo yo obulsu geŋ aame an ti y'umbe zeere yi biygile maŋ, an di y'igibe a boozí, wo kane duwo pay geŋ addaŋ a t'udige kollo.

Pool ti Tirowas y'ambe ki Mile

¹³ Saŋ maŋ kaye ay yi-d'uugume a Pool me, ay di-gili adda tooko, ay d'iŋgile ki geeger k'Assos, ume ay di y' delley aa yoŋ yi dihe, kono yi dehu y'a ozire ti zoŋdí.

¹⁴ Geŋ a Assos Pool y'ay di'n uuney, maŋ pay kaŋ soo ay di-gili adda tooko, ay d'iŋgile geeger Mitilen.

15 Ti Mitilen ay d'ingile, soggio ay d'iiney a siido ere a diine k'ahu sundutú Kiyos. Onniyo sirwe man ay d'iiney a siido ere a diine k'ahu sey sundutú Samos, wo onniyo k'aduwe ay d'iiney a geeger ki Mile.

16 Urzi k'Epez ay d'iili, ay d'ingile t'urzizey kono Pool yi ki dehu yi k'ohira a Epez, kono yi gi di t'ossa a siido k'Aazi ye. Yi dehu y'a aaney kesiko a Zeruzalem, y'a d'aaney a tarnaape Pantekot ki Yawudiyagi.

Toose ki Pool a don dokkiyo ti Epez

17 Aame ay iiney a Mile man, Pool yi d'igibe wedusu ki Epez y'an di kizo a don dokkiyodon ogiyo ti suma k'Isa, y'ede: «Kun'do, kun di t'oonna a Mile.»

18 Aame don dokkiyo an iina a sirpadí man, Pool y'an di ruute, y'ede: «Kun ollo, kune kun ti suune lekkiyo ere ki nuuno te, kono nun ni likke a diinagun ti onniyo ere ki poone n'iina adda siido k'Aazi me.

19 Nun ni niibe a Galmeega a diinagun me ti ottilso baadan, ti moolo wo ti dabar ere ki Yawudiyagi kane an o koniyo eego.

20 Kun suune nun n'un ti gizite, wo n'un ti'n duuye pay, munda umbo n'un k'ingya ye, wede aase beehiye a kune me, ise a daana duwo pay, ise adda boydugun ton man.

21 Nun n'an gizite a Yawudiyagi wo a don Yawudiyagi ye, an di-kime lekkiyadan a daana Raa wo an zaape addan a Galmeegin Isa Almasi.

22 Wo anken n'engile ki Zeruzalem, kono nun i ni dokkiyo Unde Kamilen ni d'oyyiso, wo ni ki suune ye munda wede a ummey o aaney a eedó me.

23 Wo adda geegiryagi don pay n'ettiyo gen, Unde Kamilen t'o kaza dangay ti dabar baadan an ni deliyo.

24 Wo nun lekkiyadó a duniya ette i ki n'ooniso ye. Munda wede i n'ooniso'n, naabo ere Galmeega Isa y'o ele gettiyo, n'a ti naabe bini dangutú: n'a kizite urzi Rabila Majjaanawa, mummino i-kaza Raa yon wede beeko me.

25 Derec, kun suune ni likke a diine kune pay, n'un di gizite urzi Moziko Raa, wo ti anki ki daana en nun ni-suune kun ki n' wolla ye baa.

26 Kono kamo kun ollo kofuwo ti anki n'un di rooto, aame wede yi digga t'urzi Raazi man, nun adda ye,

27 kono n'un ti gizite pay munda wede Raa y'ilke ti poone y'aasa me, munda umbo n'un k'ingya ye.

28 Inkiyo man kun koona mentikagi a urzi lekkiyagun, wo a tukki torfo pay ere ki Raa ogiyo ti suma k'Isa. Tode gette Unde Kamilen t'un t'ele kun di'n dokke, kun t'elso aa dambami don Raa y'iwila t'urzi puuzo k'Ulí Isa.

29 Nun ni suune, aame n'un iza umbo man don ulpi an t'etta diinagun, an un d'isa ulsu aa sullibagi an t'ettiyo adda diine torfo.

30 Wo don ongo ti diinagun ton an di dooya rabila ere k'a t'eese derec, an di roona adde sanalliyagi ongo, an di'n daana.

31 Inkiyo man kun lekko zeere, wo kun elko: aame nun di kune adda k'ozzine ado gen, didfo wo onnu n'a-t'ile ton ni k'iili ye, wede tuuku ti diinagun t'eeliyo kooke me.

32 Wo anken nun n'un di'n oolo a bey Raa, wo a onami don a urzi beekadi. Kane ono Raa gen an un di'n isa don toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa, wo t'urzi k'ono Raa kun t'oonny suldi don Raa yi boohiyo a donzi pay.

33 Nun ni ki ziipe ye addo a maala gurus, a dap, ise a kalle wenda soo ton man.

³⁴ Kune batum kun suune, nuñ ni niibe ti beezó, ni d’ooniyo munda a lekkiyadó te wo ti d’oñ pay a itadó.

³⁵ A suldi d’oñ pay n’ize geñ, n’un gizite beehiye in di naabe in di nooge d’oñ an k’ede munda ye, wo in elko a ono d’oñ Galmeega Isa yi ruute, y’ede: “Uñsuwo baadañ a jiiire a wede y’eliyo munda, ti wede an i eliyo munda.”»

³⁶ Aame Pool y’a ti d’iñge onamí mañ, y’a dikke ti kane pay wo y’a tunde Raa.

³⁷ Injino mañ kane pay an d’iise m’ólo, wo wede tuuku toñ yi di y’ seedu giggiri yop, yi-d’eeziyo d’eeziyo kono an ki t’ikkima ye baa.

³⁸ Kane an t’ize sommagi dondoñ a onamí d’oñ yi ruute, y’ede: «Ti anki ki daana eñ, nuñ kun ki n’ wolla ye baa» geñ me. Sañ mañ an aa di y’igibe bini y’a di-gili adda tooko.

21

Kama ki Pool ki Zeruzalem

¹ Aame zemba ay’n iilo mañ, ti tooko ay d’ingile delele ki geeger Kos. Soggo mañ ay d’ingile ay d’iiney a geeger Rood, wo tiñ geñ ay di d’iige biza bar ki geeger Patara.

² Angeñ ay d’uune tooko ti doolo t’ambe ki siido Pinisi, ay di-gili adda tooko gettiyo, ay d’ingile.

³ A engilsadey gette, siido ere a diine k’ahu sundutu Siipire gette, ay di wulle ki kese beezey geelo, injino mañ ay d’ingile ki siido Siiri. Ay iiney a geeger Tir mañ, ay di d’iige kono an di-deggite suldi suuk d’oñ adda tooko angeñno.

⁴ A ume geñ ay d’uune sanalliyagi, ay di likke ti kane onniyo sarat. Unde Kamilen t’an di gize a munda wede i-aaney a Pool a Zeruzalem me, injino mañ a Pool an i di ruute, an’de: «Kee k’ette ye ki Zeruzalem me.»

⁵ Aame iide onniyo sarat mañ ay t’iiziga, wo zemba ti erayzañ ti innizañ pay an ay di’n igibe bini ay t’udde ti geeger. Mañ ay d’iiney biza bar, angeñ ay t’uttile ay tunde Raa.

⁶ Sañ ay a-ti zidde bey ti tuddey, mañ ay di-gili adda tooko, wo kane an di-gime ki boydizan.

⁷ Kaye torguwadey ere adda k’ahu ti Tir ay a-ti d’iñge a geeger Petolmayi. Angeñ zemba ay di’n iisite, wo di kane ay d’inne onniyo soo.

⁸ Soggo mañ ay d’ingile, ay d’iiney a geeger Sezare, angeñ ay t’iide a boy ki Pilip wede kazita Rabila Majjaanawa, ay di d’iige di yode, ay di likke angeñno. Yode wede ti diine d’oñ sarat an biire a Zeruzalem*.

⁹ Yo wede geñ i-d’ede inni konazi pide, kane geñ an rootiyo ono d’oñ Raa y’agisa.

¹⁰ Angeñ ay likke onniyo baadañ, mañ nebi sundi Agabus y’a d’iina ti siido Ziide.

¹¹ Y’iido y’ay di’n uuna, y’a t’umbe ser wede ki Pool geñ, y’a-gitte zoñ ti bey ki yode batum, wo y’a ruute, y’ede: «Enno ono d’oñ Unde Kamilen ti rootiyo: Wede ser eñ, Yawudiyagi an ti y’ kettey kino a Zeruzalem me, wo an an di y’ t’eley a bey d’oñ Yawudiyagi ye.»

¹² Aame kaye ti zemba d’oñ a Sezare pay ay illiga injino mañ, ay yi d’obe bey a Pool kono ki Zeruzalem y’a k’ette ye.

* 21:8 21.8 Kun wollo adda mattup ki Naabo d’oñ zina 6.5.

13 Injino Pool y'a ruute, y'ede: «Ki moo me kun mōolo me, geŋ kun oo ti dekkiyo biza k'ulbó? Nun n'iyye ki kettisadó d'anjal ye, wo soŋ n'iyye n'a t'indey a Zeruzalem kono suma Galmeegea Isa geŋ me.»

14 Kaye onamey yi-tuuge geŋ, injino maŋ ay gi di gid'dima ye, wo ay'de: «Galmeegea yi t'iso munda wede yi dehu me.»

15 Aame ay inne onniyo miibi a Sezare maŋ, ay t'ikkima tuddey, ay t'iizigo ay di-gili ki Zeruzalem.

16 Sanalliyagi miibi ti Sezare an ayn'igibe, an ay di'n t'iide di wede sundi Nanson, yoŋ ti siido Siipire, ti diine doŋ ti poone i ziipe addaŋ a Isa too. Geŋ di yode ay di diige, ay d'inne me.

Pool di Zak a Zeruzalem

17 Aame ay iney a Zeruzalem geŋ, zemba an ay di'n ziida t'ulbe unse.

18 Wo soggo maŋ Pool ti kaye pây ay t'iide woliyo Zak a boozí, wo di yode geŋ ay di'n uune kane pay doŋ dokkiyo ki doŋ ogiyo ti suma k'Isa an t'ugiy.

19 Aame ay ti'n iisite maŋ, Pool y'an t'iide taaya soo soo a suldi doŋ pay Raa y'ize t'urzi naabo yode a diine doŋ Yawudiyagi ye.

20 Aame an t'illiga onami maŋ, kane pay an d'imme Raa. Saŋ an i di ruute a Pool, an'de: «Leemadey, kee ki wollo do, Yawudiyagi dupiyagi miibi doŋ i ziipe addaŋ a Isa wo i seedu zakidi a urzi k'oogoro Muusa me.

21 Kaciŋ kane an illiga oniyapi a tukki kee me, an'de kee ki kazita a Yawudiyagi pay doŋ i lekkiyo a diine doŋ Yawudiyagi ye, an d'ooli urzi k'oogoro Muusa me. Kee k'ede ponde a inŋaŋ an ki walda ye, wo urzi k'oogoro Yawudiyagi an ki daane ye.

22 Ankeŋ in d'ise mummino? Derec, daa niiku kane an d'olliga kee a enno me.

23 Injino maŋ munda wede ay a roota geŋ, k'a t'iso. I d'ede a eŋ kuuli kane piŋe an ruute an i-d'isa munda a Raa.

24 K'a t'odo k'ume k'aade ti kane, tuddugun kun ti t'isoy kamileŋ a daana Raa, wo k'an d'eloy soŋkadan ere ki seŋeke te, kono an di kōokey eedaŋ. Injino maŋ duwo pay an suuna ono doŋ pay an rootiyo a tukki kee geŋ d'erec ye, wo kee toŋ lekkiyadá a-t'ette a urzi k'oogoro Muusa kay.

25 Wo kane Yawudiyagi ye doŋ an ziipe addaŋ a Isa geŋ, ay an riine mattup a munda wede ay dehu me: an ki d'aadi ye sey wede an eliyo seŋeke a loŋgayi me, puuzo toŋ ulu an k'oomi ye, sey wede ki seysu inda puuzadí ti k'udde ye an k'aadi ye, ise boliyo toŋ ulu an d'ooli.»

26 Injino Pool y'a iyye a onamaŋ, soggo maŋ kane kuuli piŋe geŋ y'a ti'n wiike, an t'iide k'ume k'aade kono an ti t'iso tuddaŋ kamileŋ a daana Raa. Maŋ yi-t'iide booro Boy Raa, y'an di rooto doŋ seŋeke onniyo ere tuddaŋ t'a t'isa kamileŋ a daana Raa t'a daŋga, wo wede tuuku toŋ y'a t'ela seŋikadí seŋikadí me.

Seedu ki Pool a Boy Raa

27 A daŋgu k'onniyo sarat geŋ Pool ye a booro Boy Raa, wo kane Yawudiyagi doŋ iido ti siido k'Azzi an di y' wulle, maŋ an an t'elite ono a doŋ duuru pay, wo Pool an di y' ziida.

28 An d'iise d'ollite, an'de: «Kun okki kune doŋ k'Izirayel geŋ me! Enno wedusu wede i kazita munda wede ulsu me, a ume tuuku wo a wede tuuku toŋ maŋ, a tukki kine Yawudiyagi, a tukk'oogoro Muusa wo a tukki boy enno. Wo ankeŋ doŋ Yawudiyagi ye toŋ y'an d'an t'iido ki Boy Raa enno, injino ume kamileŋ eŋ an ti y'ize ganigi a daana Raa me.»

²⁹ Kane an rootiyo inĵino kono an wullo Tiropim k'Epez ti Pool adda geeger gettiyo, an elkiyo Pool yi ti y'ele adda booro Boy Raa.

³⁰ Adda geeger pay gette d'oj an d'iise tarkuuse gorf'oj, d'oj t'ume tuuku toj an d'okko k'adda, Pool d'uo an di y' ziida an di y'udde t'adda booro Boy Raa me, wo kesiko boha an a-t'ippite.

³¹ An dehu an di y' t'ide, maŋ d'oj soŋ an d'ukke an i-di gizo a goole k'asigiryagi meeda zoot ki Romen, an'de: «Doŋ pay ki Zeruzalem an isiyo tarkuuse.»

³² Kesiko yo goole geŋ yi wiiko deero k'asigiryagi ti doolo, ti asigiryagi a itadan an d'ukko k'ume d'oj duuru. Aame an wulle goole k'asigiryagi pay wo ti asigiryagi a itadi maŋ, Pool an di y'iili ti kossiyadi me.

³³ Inĵino maŋ goole k'asigiryagi pay y'aa d'iide sirpa Pool, y'a yi ziida wo y'an di ruute a asigiryagi an ti y' kettito ti zinziro sire, wo y'a tunde, y'ede: «Wede eŋ yoŋ wee wee, wo y'ize moo me?»

³⁴ Wo de adda diine d'oj duuru geŋ wede tuuku toj yi d'ollite k'eedi, k'eedi. Wo goole k'asigiryagi pay geŋ yi-ki t'ollige ye munda an rootiyo me, kono tarkuuse baadan. Inĵino y'an di ruute a asigiryagi, Pool an di-t'odo k'adda boy wede zakidi.

³⁵ Aame Pool y'iiney a biza boy aame koliyo maŋ, kane asigiryagi an a-ti y'umbe kono d'oj duuru an dehu an i-d'ise ulsu.

³⁶ Wo kane d'oj duuru pay geŋ an yi daaniya ti d'ollite, an'de: «Ki y'odo! Ki y'odo!»

Pool a daana d'oj duuru

³⁷ Aame Pool an dehu an ti y' t'ele adda boy wede zakidi geŋ, yi di ruute a goole k'asigiryagi pay, y'ede: «Tambobino d'oo, n'a-deege bizo kay ko?» Maŋ yo goole geŋ y'a yi tunde, y'ede: «Ono Girek ki suune ko?»

³⁸ Kee ti siido Misir ye ko? Kee wede goppo goppon eŋ ki t'udde balda ti d'oj dupu pide a itada, kee ye ko?»

³⁹ Pool yi di ruute, y'ede: «Nuŋ Yawudusu an ehe a Tarsi siido Silisi, nuŋ wede ti siido ki geeger ere i-d'ede suma. K'o t'ele urzi maŋ, n'an di ruute a d'oj duuru.»

⁴⁰ Inĵino maŋ goole k'asigiryagi pay yi-d'ele urzi. Pool y'a t'ihira a ume koliyo, y'an d'ize likuw ti beezi kono d'uo an d'anniga. Doŋ pay an d'inniga, maŋ Pool y'an d'iise rootiyo t'ono d'oj k'Eber, y'ede:

22

¹ «Maawi ki nuŋ, zemba ki nuŋ, ankeŋ kun ollo munda wede n'a ruute me, kono tuddo geŋ bizo n'a ti y' deege kay.»

² Aame an illiga Pool y'an rootiyo t'ono d'oj k'Eber maŋ, an d'inda kuy. Inĵino maŋ yo Pool y'a ruute, y'ede:

³ «Nuŋ Yawudusu an n'ehe a geeger Tarsi siido Silisi, n'ihira a Zeruzalem enno, wo wede i ni duuye Gamaliyel, y'a ni duuye mummino n'a daane koduwo urzi k'oogoro mongidagin me. Kono kamo urzi Raa n'a yi ziida zakidi baadan aa kune anki pay.

⁴ Doŋ i daaniya urzi Galmeega n'anni dibire bini ongon an t'inda, kuuli erayi ni-ti'n kettiso, ni-ti'n obe adda dangay.

⁵ Mozigo goole d'oj sefeke ti d'oj i dokkiyo Yawudiyagi pay, kane batum toj an di ruute d'erec onamo ni rootiyo eŋ me, kono o ele mattup kane a zemba Yawudiyagi d'oj a geeger Damas me. Wo n'a ingile Damas kono n'a-sefdo d'oj i ziipe addan a Isa a ummey, n'an d'an t'etto ki Zeruzalem kono n'anni dabire.»

Mummino Isa yi wiike Pool me

⁶ «Nun n'a ingile wo a urzi peedo t'ize diine n'iina goppon ki Damas man, a kaamiki ni woliyo toore baadan ti kandaane a d'igo wiliñ a tuure a tuddó.

⁷ N'a iire tul a siido wo n'a illiga golla t'o rootiyo, t'ede: "Sool, Sool, de moo me ki ni dabirsa me?"

⁸ Man n'a tunde, n'ede: "Galmeega, de kee wee wee?" Injino man golla t'a ruute, t'ede: "Nun Isa wede ti geeger Nazaret, wede kee ki dabirsa."

⁹ Kane don ti nun gen toore an di y' wulle, wo golla ere o rootiyo gette an ki ti t'illiga ye.

¹⁰ Injino man n'a tunde, n'ede: "Galmeega n'aase mummino?" Wo Galmeega y'o di ruute, y'ede: "Ki t'oozo k'engilo Damas, wo angen an a di kizey munda wede Raa yi dehu k'aasey me."

¹¹ Wo ni ki woliyo ye, kono toore gen o d'ibbira edayó. Injino man don ti nun gen an oo ziida beezó, an di n'irkide, an o di-t'iide ki Damas.

¹² Angen i d'ede wede sundi Ananiyas, yon gen yi seefu zakidi a urzi k'oogoro Muusa me, Yawudiyagi pay adda Damas gen an yi tamma.

¹³ Yo y'a iido y'a n'uuna, wo y'o di ruute, y'ede: "Sool leema ki nun, edayá i t'ohon!" Wo a kaamiki edayó a t'hina ni woliyo, wo Ananiyas n'a yi wulle kereñ.

¹⁴ Wo y'o di ruute sey, y'ede: "Raa ki mongidagin yi ki biire ti kaagine too kono k'a suuna munda wede yon yi dehu, k'a wolle yode danjal wede ki diine me, wo k'a olliga ono don addiya ti bizi.

¹⁵ Gen kee k'a kizita taayadi a duwo pay, a munda wede ki wulle wo k'illiga.

¹⁶ Wo anken ki delliso moo sey me? Ki t'oozo, an ki ti suygo batem wo ki tondo suma Galmeega, y'a di booye oldikada."»

Zina Pool di don Yawudiyagi ye

¹⁷ «San man n'a-gime ki Zeruzalem. Onniyo soo man ni-t'iide adda Boy Raa ni tonduyo Raa, aame gen o d'iide munda aa suniye,

¹⁸ Galmeega n'a yi wulle, wo y'o di ruute, y'ede: "Kesiko ki t'adfo ti Zeruzalem me, kono don siido en an k'ooya ye taayada ere k'an kizita a urzi nun me."

¹⁹ Nun ni di ruute, n'ede: "Galmeeki nun, kane ton an suune ni sooru k'adda boydi don Yawudiyagi ge dooyiso min, kono ay ti'n sedfu don i ziipe addan a kee, ay di'n kossiyto, ay di'n obe adda dangay.

²⁰ Wo aame an iide Etiyen wede kazita taayada ton, nun ede, nun ton adda a munda wede ize gen me, nun wede boohiyo kallagi ki don i t'iide towwadi."

²¹ Man Galmeega y'o di ruute, y'ede: "Ton man k'engilo, ni k'agisa ki dokki ki tukki don kane Yawudiyagi ye."»

Pool ti goole k'asigiryagi Romen

²² Kane don duuru gen an di y'ollige Pool me bini a onami don k'ita genno man, aame gen an d'iise dollite, an'de: «Wede en kun y'odo! Kun y'odo! Kun y'oola yi lekka ye a siido ette!»

²³ Wo an di dollite ki dollite, kallagan an t'iddipe, an d'oggiso siido i d'oozige odde k'awwa.

²⁴ Injino man goole k'asigiryagi Romen y'an di ruute a asigiryagi, y'ede: «Wede en kun ti y'elo adda boy wede zakidi wo kun ti y' dekkito ti karre,

kono y'a roota ono don derec. Ni dehu n'a suune ki moo me duwo an dollite a tukki yode me.»

²⁵ Aame an y'iise kettiso ki dekkisadi ti karre man, Pool yi di ruute a goole k'asigiryagi meeda a sirpadi, y'ede: «Oogoro t'ele urzi ko a wede ti siido Romen kun di y' dekkite ti karre, daa k'ollige bizi me?»

²⁶ Aame goole k'asigiryagi meeda gen y'illiga injino man, y'a iide, yi di gize a goole k'asigiryagi pay, y'ede: «K'a elko do a naabo ere k'isiyo ette, kono wede en yon wede ti siido Romen.»

²⁷ Injino man goole k'asigiryagi pay gen y'a iide k'ume Pool, wo y'a yi tunde, y'ede: «Kee ti siido Romen kotto ko, k'o ki ti rooti do?» Pool y'a ruute, y'ede: «Eyye, nun ti siido Romen.»

²⁸ Injino goole k'asigiryagi pay yi di ruute, y'ede: «Nun n'a ele sonko baadan doo min n'a t'ize wede ti siido Romen kollo.» Pool yi di ruute, y'ede: «Nun t'ume an n'ehe min wede ti siido Romen too.»

²⁹ Kesiko kane don an di y' kosse gen an di lifde ti tuddi me, wo yo goole k'asigiryagi pay ton orgiso t'a yi ziida, kono yi ti gittite Pool ti zinjiri, wo anken yi zuune kacin yon ti siido Romen.

Pool a daana don deero

³⁰ Goole k'asigiryagi pay gen yi dehu y'a suune urzi wede derec, munda wede Yawudiyagi an sakiya Pool. Injino man soggo y'an di ruute a deero don sefeke wo a deero booro Yawudiyagi pay an di-t'ogiye. San Pool zinjiri an i di t'iize, an di-y'udfo, an di-t'iide ki daanadan.

23

¹ Aame Pool y'iina a daana kane deero Yawudiyagi man, yi di'n wolloyo teben adda k'edayan, wo y'an di ruute, y'ede: «Zemba ki nun, nun daayum a sooruzo ere a daana Raa gette a elkisado ni suune munda k'ulsuko a tuddo umbo.»

² Man mozigo goole don sefeke sundi Ananias y'an di ruute a don a sirpa Pool, y'ede: «Kun i-ti y' daana bizi me.»

³ Injino man Pool yi di ruute, y'ede: «Kee ton Raa y'a ki daana, kee wede aa waaya lee an aa t'ele buuye tuware, a t'hina san t'a oora*. Kee ki-guune k'a deka booro a eedo a urzi k'oogoro, kacin a urzi k'oogoro ye a donza k'an di rootiyo ki kossiyado.»

⁴ Kane don a sirpa Pool an i di ruute, an'de: «Kee mozigo goole don sefeke ki Raa min ki di y' kalda!»

⁵ Pool y'an di ruute, y'ede: «Zemba ki nun, ni ki suune ye yon mozigo goole don sefeke me, kono ni suune ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: "Wede goole ki siifada ki ki y' kilde ye."»

⁶ Pool yi suune kane deero Yawudiyagi gen itadan Saduseyen wo son Pariziyen. Injino man y'a idili a daanadan, y'ede: «Zemba ki nun, nun Pariziyen, maawo ton Pariziyen, kono kamo ni zaapu elkisado onniyo soo Raa y'a balda don i t'inda, gen kono k'injino an dekkiyo booro a eedo me.»

⁷ Aame kane Pariziyen ti Saduseyen an illiga yi ruute injino man, an d'iiziga niikiyo ti tuddan, wo a ogiysadan gette an t'ihinte.

⁸ Injino man kane Saduseyen an rootiyo don i t'inda gen an ki ti balda ye, maaleekiya ti undiyagi ton umbo, wo ki kane Pariziyen an ambu baldiya ede, wo maaleekiya ti undiyagi ton ede.

* **23:3 23.3** Kun wollo adda mattup ki Ezekiyel 13.10-15. † **23:5 23.5** Kun wollo adda mattup ki Egzod 22.27.

9 Injino man an di niikite ti tuddan bini a t'iiziga tarkuuse baadan, wo don suuniyo k'oogoro ongo ti diine Pariziyen gen an d'iiziga, an di niikiyo ki toogo, an'de: «Kaye munda ulsu a tukki wede en ay k'uune ye, naabadi ette ise unde koo maaleeka gi-ruute koo man.»

10 Niikiyadan ti koliyo ti koliyo bini goole k'asigiryagi pay ton i di t'ele orgiso, y'elkiyo Pool an ti y' sittita. Injino man y'an di ruute a asigiryagi, y'ede: «Kun ti y' deegi, wede en kun ti y'adfo ti diine deero Yawudiyagi me, ti beezan kun ti y'oobo, kun di-t'odo k'adda boy wede zakidi.»

11 A didfo gette Galmeega y'a gize tuddi a Pool, yi di ruute, y'ede: «K'ombon, a Zeruzalem en taayado k'an ti gize, wo i dehu a geeger ki Room ton k'an di kizey kay.»

Koniyo k'eego ki towwo Pool

12 Soggo ti soohe man Yawudiyagi ongo an t'ugiye kan ombife, an a-ti niime tuddan a daana Raa, an'de: «Ay k'ooma ye, ay ki siba ye aame Pool ay ki y'iida ye man.»

13 Don i niime tuddan injino kane kuuli ada pide ti makumu.

14 Wo kane an d'ingile, an d'uuney deero don sedefe ti don i dokkiyo Yawudiyagi, wo an di ruute, an'de: «Kaye ay ele tuddey ay a-ti niime tuddey ti suma Raa, aame ay-iima wo ay-iiba ki poone Pool ay ki y'iida ye man, a golladey.

15 Injino man kune ti kane deero booro Yawudiyagi pay kan soo, k'un tondo goole k'asigiryagi pay y'un di y'adfo Pool ki daanagun sey, aa kun dehu kun di wolle onami ki koduwo gen me. Kaye batum ay t'ikkima tuddey, ay di y' t'ida ki poone y'a aana ume kune gen me.»

16 Wo ulo bilzi ki tema Pool gen, onaman y'a illiga an koniyo eego a tukki Pool me. Kesiko y'a ukke k'adda boy wede zakidi. Y'iiney man yi di ruute a Pool ono don y'illigo me.

17 Injino man Pool yi wiike wede soo ti diine deero k'asigiryagi, wo yi di ruute, y'ede: «Ulo bilzi en ki di t'odo k'ume goole k'asigiryagi pay, i-d'ede ono yi di rootey.»

18 Goole k'asigiryagi gen bilzi y'a di-t'iide k'ume goolayan, wo yi di ruute, y'ede: «Wede dangay Pool y'a ni wiike, wo y'ede bilzi en n'a di-t'edi k'ume kee kono i-d'ede ono y'a-di roote.»

19 Yo goole k'asigiryagi pay gen bilzi yi ziida a beezi, wo an aa d'irga siidan. Man y'a yi tunde, y'ede: «Ki dehu k'o di roote moo me?»

20 Injino man bilzi yi di ruute, y'ede: «Kane Yawudiyagi onaman an ti'n fiide, an'de soggo man an gi di tonda Pool k'an di y'adfa, k'an di y' t'ela k'ume deero Yawudiyagi sey, aa an dehu an di wolley onami ki koduwo.

21 Wo kee k'amba ye onaman me, kono kane kuuli ada pide ti makumu gen ti diinayan don sojan t'ombifey, an di y' delley. Kane an ele tuddan an a-ti niime an k'ooma ye, an ki siba ye daa Pool an ki y'iida ye man. Tuddan an t'ikkima an delliyo min, kee k'an t'ele urzi k'an di y'adfo baa.»

22 Aame goole k'asigiryagi pay gen yi t'illiga injino man, a bilzi'n yi di ruute, y'ede: «A wenda soo ton ki rootey ye ono don k'o d'iido en me, wo anken k'engilo baa.»

Engilso ki Pool a didfo ki Sezare

23 San man goole k'asigiryagi pay gen yi wiike don sire ti diine deero k'asigiryagi, y'an di ruute, y'ede: «Kun waako asigiryagi meeda sire,

asigiryagi ti punzigi ada sarat, wo asigiryagi don ti aryagi meeda sire, kun t'okkon tuddugun, kun d'engila ki Sezare[‡] a diddo duwo an t'iima man.

²⁴ Wo kun aa wollo punzigi a Pool y'a kila, kun di y' boohoy y'a d'aaney ti toose a ume Peelikis goole siido me.»

²⁵ Inkino man yi di riinje mattup a Peelikis, y'ede:

²⁶ «Mattup ette a-raaniya nun Kilood Liziyas, a kee Peelikis wede suma, goole siido. Ki poone n'a-t'ize toose.

²⁷ Wede n'a y'agisa en, kane Yawudiyagi an di y' ziiifa, an dehu an di y' t'ide. Wo aame ni zuune yon ti siido Romen man, ti asigiryagó n'a ukke, n'a-y'uddo ti beezan me.

²⁸ Wo ni dehu n'a suune munda wede Yawudiyagi an yi sakiysa ki moo me man, inkino n'a-di t'iide k'ume don deero booro Yawudiyagi.

²⁹ Man n'a zuune Yawudiyagi an yi sakiysa a urzi k'oogiradan, wo de a urzi k'oogoro Romen gen munda ulsu yi k'ize ye i di t'ide k'unto ise ki dangay ton man.

³⁰ Wo an oo ti gize kane Yawudiyagi an ti gitte onaman an koniyo eego a tukki yode gen me, inkino man kesiko n'a-di y'igibe. Wo a don i yi sakiysa'n n'an di ruute, n'ede: «Kun'do, kun di wollo onamgun a daanada.»

³¹ Inkino man kane asigiryagi an t'ize munda wede goolayan y'an ruute me, an ti y' wiike Pool an di t'iide, an d'iiney geeger Antipatiris[§].

³² Soggo man kane asigiryagi don ti zondan an di-gime k'umayan ki Zeruzalem, wo kane ti punzigi an d'ingile ki daanadan ti Pool me.

³³ Aame kane asigiryagi ti punzigi gen an iiney a Sezare man, an i d'ele mattup gette a goole siido gettiyo, wo an i-di y'ele Pool a beezi.

³⁴ Goole siido gen y'a wulle mattup gette, wo y'a tunde Pool, y'ede: «Kee a siido tuuku an ki k'eh me?» Pool y'a ruute, y'ede: «Nun ti siido Silisi.» Aame yo yi zuune Pool ti Silisi man, yi di ruute, y'ede:

³⁵ «Aame don i ki sakiysa an iina man, n'a ki tondita kollo.» Wo y'an di ruute a asigiryagi, Pool an di y' booho adda boy mozigo Erod.

24

Pool a daana Peelikis

¹ Aame Pool yi ize onniyo paat a Sezare man, mozigo goole don sedefe Ananiyas ti don i dokkiyo Yawudiyagi miibi, an aa wiiko wede k'ooniyo sundi Tertilus. Kane pay an d'iina, an t'iide daana Peelikis goole siido, an i-di t'iide taaya a munda wede an sakiysa Pool.

² Goole siido y'a igibe an di wiiko Pool, wo aame y'iina man Tertilus y'a iise pettiyo bizi, y'ede: «Kee wede suma, goole siido, ti beeko ere ki kee kaye ay lekkiyo adda siido pay ti toose, wo t'urzi suuniyo ki dokkiyo donza ay wolloyo suldi don beehiye pay k'ikkimta me.

³ A suldi don pay ay ooniyo inkino gen, a peedo tuuku ise a ume muno ton man, kaye sunda ay gi di sedfiyo ye.

⁴ Nun ni ki ti t'osse ye, inkino man ti beeko ere ki kee, ni dehu k'ay di'n olliga ki peedo boolan danjal.

⁵ Kaye ay yi wulle man wede en yon ulsu zimolo, y'ay ti'n daggiya kaye Yawudiyagi pay adda duniya me. Wo yon goole ki don i daaniya Isa wede ti geeger Nazaret.

‡ 23:23 23.23 **Sezare:** Geeger meeda, ume k'asigiryagi baadan. § 23:31 23.31 **Antipatiris:** Geeger a diine Zeruzalem ti Sezare, i d'ede boy zakidi k'asigiryagi Romen.

⁶ Y'a dihe Boy kamilen ki Raa ton y'a ti y' lette, y'a y'ise ganigi. Injino ay di y' ziida, [ay di dihe ay t'ise booro a urzi k'oogiradey,

⁷ wo goole k'asigiryagi pay sundi Liziyas y'a ukko, ti toogo baadan y'a y'uube ti beezey me.

⁸ Saŋ maŋ Liziyas y'an di ruute, y'ede: "Kun'do, kun di wolley onamgun a daana kee goole siido." Injino maŋ kee batum, aame ki y'isa tondiso maŋ, k'a suuna munda wede ay yi sakiysa derec, geŋ onamó injino.»

⁹ Kane Yawudiyagi geŋ onamaŋ ti Tertilus soo, an'de: «Eyye, onamí yi ruute geŋ derec.»

Ono Pool a daana Peelikis

¹⁰ Injino maŋ goole siido y'a ize likuw ti beezí a Pool kono y'a roote, maŋ yon y'a t'ihina bizí, y'a ruute, y'ede: «Nuŋ ni suune kee wede dekkiyo booro ki siidafey iide ozzinagi baadan, injino maŋ a onamó don n'a-feege bizó a daana kee eŋ, nuŋ ni zaapo addó a kee.

¹¹ Kee batum ki wollo kay, onniyo koomat makumu sire ton i k'iide ye, ni gili Zeruzalem ki ottilso a Raa me.

¹² Adda booro Boy Raa wenda soo ton yi ki n'uuney, ni ki niikiyto ti wede tuuku ise n'an k'eliyto ono a don duuru ye, wo geŋ adda boydi don Yawudiyagi ge dooyiso, ise a omagi doolo adda geeger ton maŋ.

¹³ Wo kane don eŋ, ankeŋŋo munda wede an ni sakiysa, an k'aane an ki ti y' roote derec ye.

¹⁴ Wo munda wede n'a roote a daanadá t'addó pay enno: Nuŋ ni naabiya a Raa wede ki mongidagey a urzi wede aware. Ki kane Yawudiyagi an'de urzi geŋ derec ye, wo de nuŋ n'umbe a suldi don pay an riŋe ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa ti don ki nebiyagi.

¹⁵ Wo nuŋ ton ni zaapu elkisadó a Raa, aa kane Yawudiyagi batum an zaapu elkisadan, kono kane don ki diine wo don ki diine ye pây, an di balda ti unto a onniyo k'ita maŋ.

¹⁶ Kono kamo ni d'eliyo tuddó, kono daayum a elkisadó ni suune munda k'ulsuko a tuddó umbo a daana Raa wo a daana duwo me.

¹⁷ Ozzinagi baadan nuŋ umbo, injino n'a-gimo ki Zeruzalem n'an d'iido ti soŋko ki noogiyo a don siidadó don weedayan umbo, wo ni-d'ise sendikagi a Raa.

¹⁸ Geŋ injino n'iide k'adda booro Boy Raa, an di n'uuney aame ni t'ize aade ere kee wede k'a t'ise kamilen a daana Raa, duwo ti nuuno umbo, wo munda ki tarkuuse ton umbo.

¹⁹ Wo de i n'uuney kane Yawudiyagi miibi ti siido k'Aazi. Kane ede a daanadá maŋ, a-di roote kane munda wede n'ize ulsu aame an d'ede rootiyo a tukki nuuno maŋ, miŋ kane umbo.

²⁰ Wo injino ton, kane don a enno eŋ an rooto dimme wede tuuku n'ize aame an dikke booro a eedó a daana deero booro Yawudiyagi me.

²¹ Wo ni suune n'ize munda soo daŋŋal, ni ruute ti golla awwa a daana kane, n'ede: "Nuŋ n'elkiyo baldiya ki don i t'inda ede, kono kamo anki an d'o t'iido booro ki daana kune me."»

²² Peelikis geŋ yon y'a zuune kereŋ onamaŋ a urzi k'Isa Almasi me, maŋ booro y'a t'ihira k'onniyo doolo, wo y'an di ruute, y'ede: «Kun dello, aame Liziyas y'iido maŋ, n'un di wolla onamgun kollo.»

²³ Yi di ruute a goole k'asigiryagi, y'ede: «Ki y' booho Pool adda daŋgay, ki-d'oolo urzi boolon a munda wede yi dehu y'aase, wo a lanziyagi ton k'an oolo urzi an d'ette an ti y' wolle.»

Pool ozzine sire adda danggay

²⁴ Onniyo miibi k'ita man, Peelikis ti eddí Dirusil, tod'te Yawudowo, an d'iide k'ume Pool. Man Peelikis y'a yi wiiko, kono yi dehu y'a y'olliga a urzi zaapu k'adde a Isa Almasi.

²⁵ Manj Pool y'a iise kazita mummino kee wede k'a lekke ki diine, tuddá k'a ti seeda, wo mummino onniyo k'ita Raa y'a dekkey booro a tukki d'uwu pay me. Injino Peelikis i-dí t'ele orgiso, yi di ruute, y'ede: «Anken k'engilo, aame onniyo ni ki diha man, n'a ki waaka kollo.»

²⁶ Y'elkiyo sonj Pool yi di t'eela sonko, injino yi di y' waaku daayum an di pelkiyo ti yode.

²⁷ Ozzine sire gen i-t'ingile injino, manj Peelikis an ti y' bilke ti Porsiyus Pestus. Wo yode Peelikis gen yi dehu Yawudiyagi ulbanj an d'ise unse, manj Pool y'a y'iili adda danggay.

25

Pool a daana Pestus

¹ Aame Pestus y'iina a siido gettiyo manj yi d'ize onniyo ado, manj y'a-gili ti Sezare ki Zeruzalem.

² Deero donj sedefe ti deero Yawudiyagi gen an d'iide, an i di t'iide taaya a tukki Pool, an di y' tunde wo an di koddime, an'de:

³ «K'ay ise beeko manj, Pool k'a-di t'etto ki Zeruzalem.» Wo kane Yawudiyagi an t'ikkima tuddanj kono an di y' t'ida urzi.

⁴ Wo Pestus y'an di ruute, y'ede: «Pool yonj adda danggay a Sezare, sanj manj nuñ batum ni-kima k'ummey me.»

⁵ Wo y'a ruute sey, y'ede: «Donj deero ti diinaganj an di-deega ti nuuno ki Sezare, wo aame munda wede Pool y'ize ulsu gen, on o-di t'idey taaya.»

⁶ Pestus yi d'izo onniyo gessire koo koomat danj danjal a Zeruzalem me, sanj y'a-gime ki Sezare. Ti soggatú manj y'a-guune a ume k'isiyo booro, wo y'an di ruute an di wiiko Pool.

⁷ Aame Pool y'iina manj kane Yawudiyagi donj iido ti Zeruzalem an di ti duule, an d'orbite ono baadanj wo ulpi siidanj a tukki Pool me, ono donj an orbite gen an k'aane an ki ti'n roote d'erec ye.

⁸ Wo Pool k'oodibe k'eedí, y'ede: «Nuñ ni k'ize ye munda ulsu a urzi k'oogoro Yawudiyagi, a urzi Boy Raa, ise a mozigo goole ki Romenj tonj manj.»

⁹ Yode Pestus gen yi dehu Yawudiyagi ulbanj an d'ise unse, injino manj y'a tunde Pool, y'ede: «Kununj ki dehu k'a ette Zeruzalem, in t'isey booro k'onamá a daanadó a ummey ko?»

¹⁰ Pool yi di'n gime onamí, y'ede: «Aha, nuñ ettinj booro ere aa a daana mozigo goole ki Romenj, onamó kun ti'n wollo a enño. Nuñ munda ulsu a Yawudiyagi n'an k'ize ye, aa kee batum ki suune.

¹¹ Wo aame ki kotto ni suune ni t'ize oldfiko wo ni t'ize munda o t'ide k'unto manj, ni ki-tooge ye n'a t'inda. Wo de aame munda wede an ni sakiya enj d'erec ye manj, wenda wede i-t'oone urzi an di'n t'ele a bey kane umbo. Nuñ booradó ette a aaney di mozigo goole ki Romenj.»

¹² Injino manj aame Pestus an ti ruute ti donj i-d'eliyo kooke manj, yi di ruute, y'ede: «Kee k'unte suma mozigo goole ki Romenj gen, k'a enjila ki daana yode mozigo goole ki Romenj.»

Pool a daana Pestus ti Agiripa

¹³ Onniyo miibi k'ita manj, mozigo Agiripa ti teemadí Berenis an d'iina a Sezare, an i-di t'iso toose a Pestus.

14 An likke onniyto baadan angenno, aame geɗ Pestus yi di t'iide taaya a mozigo kono Pool geɗ me, y'ede: «A en i d'ede wedusu Peelikis yi ilii adda danggay.

15 Aame n'iide Zeruzalem geɗ, deero don sedeke ti don i dokkiyo Yawudiyagi an d'ede ono ti yode, wo an di n' tunde an'de, ni rooto yo en booro ti y' ziiɗa.

16 Wo n'an di ruute, n'ede: «Kaye Romen ay k'isiyo ye inkinno me, daa ki wede an i-gi d'iide k'ume booro yi ki diige bizi a daana ki don i yi sakiysa ye me.»

17 Inkinno man kane an t'iido kenno ki sirpadó, wo soggo man kesiko n'a-guune a ume booro wo n'an di ruute Pool an di y' wiiko ki daanadó.

18 Wo kane don an yi sakiysa geɗ an iina man, an ki ruute ye a suldi don onne aa nun n'elkiyo y'ize me.

19 An d'ede niikiyto danjal ti yode a urzi daaniya Raazan, wo a tukki wede soo sundi Isa yon geɗ y'inda wo Pool y'ede yon zeere.

20 Wo nun ni ki suune ye urzi dekkiyo booro a ono geɗ me. Inkinno man n'a tunde Pool y'a ette Zeruzalem, an t'isey booradan a ummey a onaman geɗ me.

21 Wo Pool y'a-tuuge, y'a dihe y'a t'ette ki daana mozigo goole ki Romen, yode a wolley onaman me. Inkinno man n'an di ruute a asigiryagi an di y' boohede a danggay bini onniyo ere n'a ti y' t'igiba k'ume mozigo goole ki Romen.»

22 Agiripa yi di ruute a Pestus, y'ede: «Nun batum ni dehu wede geɗ n'a y'olliga.» Pestus yi di ruute, y'ede: «Soggo k'a y'olliga.»

23 Inkinno man ti soggatú mozigo Agiripa ti teemadi Berenis an t'usso kallagi moziko, an t'iide ti deero k'asigiryagi wo deero siido adda biino ere k'ogiyso. Man Pestus y'an di ruute donzi, Pool an di y' wiiko.

24 Aame geɗ Pestus y'a ruute, y'ede: «Mozigo Agiripa wo kune don pay ti kaye, kun wollo wede en, kane Yawudiyagi pay an d'iido an o di ruute ono a eedi. An di n'uuney a Zeruzalem, wo an d'iido kenno pay, an dollite wede en i-k'ede urzi y'a ki lekke zeere ye baa.

25 Wo ki nun, ni k'uune ye munda wede ulsu y'ize i-di t'iide k'unto me, wo de yode batum y'ede onaman en an i dengey mozigo goole ki Romen. Inkinno man ni dihe n'a ti y' t'igibe k'ummey ki daana yode.

26 A tukki yode en ono don ni di raane a mozigo goole ki Romen ni ki'n suune ye. Kono kamo n'a di-t'iido ki daana kune, wo toc miɗ ki daana kee mozigo Agiripa. Kun ti y' tundita man, koo ni-t'oono ono don n'aana ni di raana a yode me.

27 Derec ye, k'a t'igibe wede danggay ki Room daa ki suuniyo munda wede ulsu y'ize me.»

26

Ono Pool a daana k'Agiripa

1 Aame geɗ Agiripa yi di ruute a Pool, y'ede: «Ki rooto, ki-deego bizá.» Inkinno man Pool y'a umbe beezi, wo y'a iise deegu bizi, y'ede:

2 «Mozigo Agiripa, anki nun ulbó unse n'aane n'a roote ono don n'a-deege bizó a daana kee, a suldi pay don zembadó Yawudiyagi an ni sakiysa,

3 kono kee ki y' suune koduwo pay urzi k'oogoro Yawudiyagi ti niikiyadan te. Inkinno n'a ki tonde, ono don ni roota en ki'n olliga man.

4 Kane Yawudiyagi pay an ti suune lekkiyadó ere ni likke t'ume nuñ obulsu a ðaana ðonjó a Zeruzalem me.

5 An ni suune ti kaagine to, lekkiyadó ni likke a urzi wede ki Pariziyen, urzi wede ooñe ðaadan ki sooru a urzi k'oogiradey me, kane batum an t'eese derec aame an dehu mañ.

6 Wo anken an ðekkiyo booro a eedó kono ni zaapu elkisadó a ono ðon Raa y'a ruute y'an t'ela a mongidagin.

7 Kane boha bumdiyagi koomat makumu sire ki ðonjó gen, an zaapu elkisadan an di wolla ðangiya ki suldi ðon Raa y'an ruute t'urzi naabo an isiyo daayum onnu wo didfo a yode. Mozigo Agiripa, nuñ toñ ni zaapu elkisadó in kino, genno munda wede kane Yawudiyagi an ni sakiya me.

8 Ki moo me kune Yawudiyagi kun elkiyo munda gen i ki t'ise ye, Raa y'a balda ðon unto me?

9 Parañ nuñ toñ mañ n'ilke ðon umbe a suma k'Isa wede ti geeger Nazaret gen, t'urzi tuuku toñ mañ n'aana ni'ni ðeyya.

10 Gen naabo gette a Zeruzalem n'a-t'ize. T'urzi toogo ere n'uune ti deero ðon seðeke, ðon ki Raa ðaadan n'a ti'n zidde dangay, wo aame an dehu tówwadan toñ ni d'oyyiso.

11 Daayum ni d'ettiyo k'ume soo me soo me, k'adda boydi ðon Yawudiyagi ge dooyiso, kane ni di'n dabirsa kono ni dehu ki toogo an di kilde suma k'Isa. Kono kane gen n'a t'ize aa gede maade, an t'ombiyo gegiryagi ki siido doolo toñ ni di'n daaniya.

Taaya Pool mummino y'a ziipe addi a Isa me

12 Gen in kino onniyo soo n'ingile ki Damas ti toogo wo ti urzi naabo ere deero ðon seðeke an o ele.

13 K'ollo kay mozigo Agiripa, aame nuñ a urzi wo peedo t'ize diine gen, ni woliyo toore wiliñ i ðiigo ti kandaane, a jiire toore peedo, a ðiige tuddó wo a tukki ðon a itadó pây.

14 Kaye pay gen a t'ibi ramama a siido, wo n'ollige golla ti rootiyo ti ono ðon k'Eber, t'ede: "Sool, Sool ðe moo me ki ni dabirsa me? Kee ki k'aana ye, keeñ aa buru a bey galmeege yi yi kossiyo."

15 Mañ n'a tunde, n'ede: "Galmeege, ðe kee wee wee?" Wo yo Galmeege y'a ruute, y'ede: "Nuñ Isa, wede kee ki yi dabirsa."

16 Wo anken ki t'oozo, ki t'ohor. Nuñ n'a-gize tuddó kono ni ki biire k'a t'ise wede naabadó, wo k'a rootita a ðuwo mummino ki ni wulle ankenno, wo a suldi ðon ki wolla n'a kizita sey me.

17 Anken n'a ki ti-k'adfa ti bey ðonza Yawudiyagi wo ti bey ðon kane Yawudiyagi ye. Ni-k'agisa ki tukki kane Yawudiyagi ye,

18 kono k'an di t'ihiney edayan, t'adda zimolo an t'adfo k'ume toore, wo ti moziko Meeda siifandani an t'etto k'ume Moziko Raa. Aame an ziipa addan a nuñ mañ, an t'oono tambobino k'oldikadan, wo an t'oono agadan t'adda suldi ðon Raa yi boohiyo a ðonzi."

Ono Pool a urzi naabadi

19 In kino mañ mozigo Agiripa k'ollo bee, a munda wede o iido aa suniye ti kandaane gen, n'a ki tuuge ye.

20 Wo ki poone n'a iise kazita a ðon Damas ti ðon Zeruzalem, wo soñ a omagi pay ki siido Ziide, wo san a ðon ongo ki siidiyagi ðon kane Yawudiyagi ye. N'an gizite an di-kime lekkiyadan, an di-kime ki tukki Raa, wo an di lekke lekkiyo ere i-kaza kane an ti-gime ki tukki Raa ki kotto.

²¹ Gej injino kane Yawudiyagi an ni ziifda adda Boy Raa, wo an dihe an di n' t'ide me.

²² Wo Raa y'a ni buuhe bini anjki, wo daayum ni kazita taayadi a don pay sunni deero. Onamo ni rootiyo min, kane don nebiyagi ti Muusa an ruute a munda wede sanj a aana genno, munda ti doolo n'a ki rootiyo ye.

²³ Ni rootiyo min: Almasi Raa yi biire gej, y'a dibire wo y'a bilde ki poone ti diine don unto me, wo y'an di kizite urzi toore wede k'uttiyo a donjin Yawudiyagi wo a don Yawudiyagi ye.»

Ono Pool a Agiripa y'a zaape addi a Isa

²⁴ Aame Pool yi-diiige bizi injino man, Pestus y'a idili, y'ede: «Pool kee ki t'ukke maade! Ki duuye baadan duuru, anken kee ki t'okko maade!»

²⁵ Pool yi di'n gime onami, y'ede: «Pestus kee wede suma, goole ki siido, k'ollo. Nuñ ki maade ye, onamo ni rootiyo en derec wo a urzizan.»

²⁶ A daana mozigo Agiripa en n'a roote onamo daa k'orgiso, kono suldi ize gej yon yi suune soo soo. Nuñ ni suune munda soo i-dande umbo, kono suldi ize gej kan ombide ye.

²⁷ Mozigo Agiripa, k'umbe koo a ono don nebiyagi an ruute me? Nuñ ni suune kee k'umbe a ono gej me.»

²⁸ Agiripa yi di ruute a Pool, y'ede: «Kee k'elkiyo min a kaamiki en n'a zaape addo a Isa ko?»

²⁹ Man Pool yi di ruute, y'ede: «Ise ankenno k'ita ton man, nuñ ni tondiyo Raa, a zaape adde a Isa kee danjal ye, wo kune don pay anki kun n'ollige enno, kun t'ise aa nuuno wo ti zinziro kino ye!»

³⁰ Injino man mozigo Agiripa y'a t'iizi, goole siido y'a-t'iizi, wo Berenis ti don pay ugiye an a-t'issige.

³¹ Wo aame kane gej an t'irga man, an di ruute tuddan, an'de: «Wede en oldiko ere i di t'ide k'unto, ise ki dangay ton, umbo yi k'ize ye.»

³² Wo Agiripa yi di ruute a Pestus, y'ede: «Para man wede en anki in i-d'eeze, aame yi ki ruute booradi t'a aaney di mozigo goole ki Romen ye man.»

27

Agisa Pool ki Room

¹ Duwo an di dihe onniyo ere ay di-kila adda tooko, ay d'engila ki siido k'Itali. Aame gej Pool ti don dangay ongo an i-di'n ele a Ziiliyus goole k'asigiryagi meeda, ti diine k'asigiryagi meeda zoot an'ni waaku sundan «asigiryagi ki mozigo goole ki Romen.»

² Ay di-gili adda tooko ki siido k'Adiramit t'ambe geegiryagi don a zenje ki siido k'Aazi, wo ay d'ingile, Aristarko ti geeger Tessaloni siido Maseduwan ti kaye.

³ Soggo man ay d'iiney a Sidon, wo Ziiliyus gej yon beehiye ti Pool me, aame gej yi-d'iili urzi y'a ette y'a wollo lanziyagi, kono yi seedo munda wede yi dehu.

⁴ San tin gej ay d'ingile, ay d'umbe ki kese ere maaye baata ki siido ere a diine k'ahu sundutu Siipire, kono maaye a giggirey duuru.

⁵ Ay di diipida bar ere goppon ti siido Silisi ti Pampili, wo ay d'iiney a geeger Mina siido Liizi.

⁶ A uame gej goole k'asigiryagi yi d'uune tooko ti geeger k'Alezandiri t'ambe k'Itali, wo y'ay ti'n gili adda.

⁷ Ay d'ettiyo boolon ti boolon, ay d'ize onniyto baadan, ay t'ize oone baadan bini ay d'iiney geeger Sined. Wo de t'urzi gen ay k'aaney dokki ye kono maaye baadan, man ay t'udfe goppon ti siido sundutu Kap Salmone, ay d'ingile ki zenje wede maayayi baata ki siido ere a diine k'ahu sundutu Kiret.

⁸ Ay d'ettiyo ti oone baadan ay seedu ita zenje zenje, wo ay d'iiney ume wede an yi waaku Zenge Majjaane, goppon ti geeger Laze.

⁹ Ay d'ize onniyto baadan doo min ay d'iiney a ume gen me, wo angen ume a t'ize ulsu baadan sey k'engilso me, kono onniyo tarnaape ki lekkiyo daa k'ombo* i t'ingile. Inkiino man Pool y'an di tuuke kuudan don naabo adda tooko me, y'an di ruute, y'ede:

¹⁰ «Lanziyagi ki nun, ni woliyo'n torguwo ette in t'isa oone, tooko ti suldi suuk adda pay a latta wo kine ton man in di-t'inda, tooko danjal ye.»

¹¹ Wo goole k'asigiryagi gen yi zaapu addi baadan a ono wede tuuliyoo tooko ti wede tooko batum, a ono Pool yi-ki zaapu addi ye.

¹² Wo son zenje wede gen yon majjaane ye ki lekkiyo a ume reele me, kono kamo don baadan an dehu ti tookiyagan urzi ede man, tin gen an d'engile an d'aaney geeger Peeniks zenje ki siido Kiret. Zenge gen yon ki dandi ki kese peedo k'ooriyo, wo k'awwa ki kese peedo k'ooriyo. Gen angenno an di dihe an di lekkey ume reele me.

Ursino adda bar

¹³ Man i d'iiziga maaye yi baahu pelele ti dandi wo kane an elkiyo torguwadan an engila. Gen maala ere i seedu tooko an ti-t'umbo t'adda k'ahu me, wo an d'ingile an seedu ita zenje ki siido Kiret.

¹⁴ Wo san man tar boolon i d'iizigo maaye baadan sundi Erakilon t'adda mongali ki siido ere a diine k'ahu gettiyo.

¹⁵ Tooko yi-di d'ingile ay k'aaniya girpiyatú ye kono maaye a giggirey, ay yi d'iili tuddey a maaye y'ay di'n dokkiyo adda bar baa.

¹⁶ Ay d'udfe ti dandi siido nenko ere a diine k'ahu sundutu Koda, ay d'iigire boolon ti maaye me. Aame gen ay d'ize ki toogo bini tooko nenko ki naakiwsa tudde ay d'iine girpiyatú.

¹⁷ Kane don naabo adda tooko an a-t'irgo tooko ere nenko an a-ti gili, wo tooko ere meeda an ti-gittite ti sibbani ki seedutu. An orgiso t'a k'ora adda dolso ere ki zenje ki siido Libi ye, inkiino man alboy an di-diggite wo an i-d'iili tuddan a maaye, yi di'n dokkiyo.

¹⁸ Ursino gette t'ay di'n tindiwe baadan bini soggo, man kane don naabo adda tooko an d'iise sebbiso suldi suuk t'adda tooko k'adda bar.

¹⁹ Wo onniyo k'aduwe man suldi don an boohiyo k'okkime tooko, kane pay an aa di-zibbite ti beezan.

²⁰ Onniyto baadan ise peedo, ise moldali ay ki'n woliyo ye, ursino gette t'a guune zakidi ti suutinso ki suutinso, wo kaye pay wede tuuku y'a elke ay d'utta umbo.

²¹ Don pay adda tooko gen, onniyto baadan wenda soo ton yi t'eele munda a bizi umbo. Inkiino man Pool y'a t'hira a daanadan, wo y'an di ruute, y'ede: «Lanziyagi ki nun, anki kun illigo onamo, in likko a Kiret man, dabar ti daggiya suldi kino i k'ise ye.

²² Wo anken n'un di rooto, kun ombon! Wenda soo ton ti diinagan i ki t'inda ye, i dagga tooko sittu.

* 27:9 27.9 Tarnaape ki lekkiyo daa k'ombo an isiyo a tere guuge.

23 A did'fo ette maaleeka ki Raa wede ni-daaniya wo ni-naabiya geŋ, y'a iido sirpadó,

24 wo y'o di ruute, y'ede: "Pool kee k'orgide ye, kee k'a ettey ki daana mozigo goole ki Romenj. Wo Raa beekadí a eedá gette, doŋ pay adda tooko ti kee eŋ y'an utta."

25 Injino maŋ lanziyagi ki nuŋ, kun ombonj kono ni zaapu addó a Raa, onami doŋ y'o ruute eŋ a-t'etta.

26 Wo kine in'te eŋ, in di gohey a zenje siido soo ere a diine k'ahu.»

27 A did'fadey ere ki koomat makumu pide toŋ, ursino t'ay di'n d'enjilso daayum ki daggiya adda bar sundutú Mediterane. A did'fo meeda maŋ, doŋ naabo tooko an owwiyo ay iina gopponj ki siido.

28 Maŋ an zid'fe sibe ti maala eego, wo an di zuune sohirko k'ahu kayya ada g'ado makumu sarat, wo ki daana boolonj maŋ an di-zid'fe sey, maŋ sohirko k'ahu a t'irga kayya ada sire makumu gessire.

29 Maŋ an d'urgide koo ise mongali tunda maŋ tooko t'a goha. Injino maŋ an di gikkite maldali pide deero kettiso ti sibbani a ume k'ita tooko kono t'a-dirse, wo an di deliyo ume a t'ompila, wo ume y'an k'ompilso kesiko ye.

30 Aame geŋ kane doŋ naabo tooko an dehu an t'oodi eedan, tooko an d'ooli mentú. An d'isiyo aa an kakkisa maldali deero doŋ i seedu tooko a daanatú geŋ, an ti-diiige tooko neŋko ki naakiwsa tudde adda k'ahu.

31 Wo Pool yi di ruute a goole k'asigiryagi Romenj ti asigiryagi, y'ede: «Kane doŋ eŋ an ki likka adda tooko ye maŋ, kune kun k'utta ye.»

32 Injino maŋ kane asigiryagi an di-dikkite sibbani doŋ i seedu tooko neŋko ki naakiwsa tudde geŋ me, an di-t'iili t'a iire.

33 Ki poone ume y'a ompila geŋ, Pool y'an di ruute a doŋ pay an oomo munda, y'ede: «Kun ollo, anki eŋ un d'ede onniyo koomat makumu pide kun lekkiyo adda k'elkiso wo mosogo, daa k'ombo.

34 Injino maŋ n'un di rooto, wede tuuku toŋ yi oomo munda boolonj, kono geŋ koduwo un t'eele toogo kono kun d'utta. Wo ililso k'eego soo ki wede tuuku toŋ i ki dagga ye.»

35 Aame Pool yi ruute injino maŋ, y'a t'umbe mappa, y'a ruute koduwo a Raa a daana duwo pay, saŋ y'a burkite wo y'a iise ombó.

36 Injino maŋ kane pay geŋ an d'imbiŋa, an d'iise ombó kay.

37 Adda tooko'ŋ kaye meeda sire uto ada sarat makumu zoot.

38 Aame an t'iimi an isse maŋ, geme t'adda tooko an di zibbite adda bar, kono tooko aa d'ise soodo.

Lattiya tooko adda k'ahu

39 Ume i t'umpile maŋ, siido gette doŋ naabo tooko an gi di zuune ye, wo an di wulle ume dolso ti paate a biza zenje, maŋ an dihe tooko an di-t'ette k'ume dolso an iina maŋ.

40 Maldali deero doŋ i seedu tooko an t'ippirte wo an d'iili adda bar, sibbani doŋ an gittite inda doŋ i dokkiyo tooko an t'iizite. Maŋ an di gitte alboy aame daana tooko kono maaye yi di'n ŋaayu k'ume dolso.

41 Wo an iide'ŋ, an t'iire adda dolso ere a diine bar, tooko a ti ziidfa. Ume daanatú i-t'iide adda dolso ti k'aane ti k'engile ye, wo ume k'itatú bar t'okko baadanj geŋ a dihima.

42 Kane asigiryagi geŋ an dehu doŋ dangay an ti'n t'ide, kono koo tuuku yi suune ahu maŋ, y'utta'ŋ iye.

⁴³ Wo yo goole k'asigiryagi Romenḡ geḡ yi dehu y'a utte Pool, inḡkino maḡ y'an di-tuuge ki t'owwadaḡ me. Y'an di ruute a kane doḡ i suune ahu'ḡ an t'ofo ki poone, an di-doopo ti nee a siido.

⁴⁴ Doḡ soḡ an di'n diiko, wede tuuku y'a ti soodo a sarpanje, ise a keyali k'inda tooko toḡ maḡ. Wo geḡ inḡkino, pay an t'ibi ahu, an di dippida pay ti bee a siido me.

28

Pool yo a siido sundutu Malt

¹ Aame ay ti diipida ay utte maḡ, siido ere a diine k'ahu gette ay d'illiga kacinḡ sundutu Malt.

² Kane doḡ siido gette an ay di'n ziida ti geyyiso baadaḡ. Anḡeḡ mizzi toḡ y'a d'iise koppiyo wo ume reele geḡ, an ay di mudde uwwo gidi gidi, an'de: «Kun'di kun ti kooka pay.»

³ Pool y'a-ziki keyyami y'a d'ibi uwwo, wo a wehinko gette makike t'adda y'a uddo, y'a y'ihida beezi.

⁴ Aame kane doḡ siido gette an wulle makike yi t'irbe bey Pool maḡ, an d'iise rootiso ti tuddaḡ, an'de: «Wede eḡ wede t'owwo d'uwo kotto, kono booro ki Raa ti ki dehu y'a ki lekke ye, t'adda bar yi y'uddo toḡ maḡ.»

⁵ Wo Pool y'a rittige makike k'adda k'uwwo, wo i ki y'aadumu ye.

⁶ Kane doḡ onḡo an delliyo, an wolla ooziga woogo, y'oofiba y'ooru tul y'inda woogo. Aame an likke kee wo an wulle munda boolon toḡ k'aadumu umbo maḡ, an di-gime elkiyadaḡ, an'de: «Yo eḡ raayusu.»

⁷ Ume geḡ yoḡ gopponḡ ti dombi ki wede goole ki poone ki siido ere a diine k'ahu gettiyo, yoḡ sundi Pibiliyus. Yode geḡ y'ay di'n ziida ti geyyiso baadaḡ, wo ay d'ize onniyo ado a boozii me.

⁸ Meeki Pibiliyus geḡ yoḡ eeni ekk'onḡali, i-di d'orbiyto wo yi dara puuzo. Pool y'a iide y'a ti y' wullo, yi-tunde Raa, maḡ yi ziipe beezi a tuddi wo yi-d'ele beeko.

⁹ Saḡ maḡ doḡ k'eeni ki siido gette an d'iidito pay, wo y'an d'ele beeko pay.

¹⁰ A kaye geḡ doḡ siido gette an ay d'uttile baadaḡ, wo a onniyo k'engilsadey toḡ an ay d'eele suldi baadaḡ doḡ ay dehu ki torguwadey me.

Aaniya ki Pool a geeger Room

¹¹ A ume geḡ i d'ede tooko sundutu «Raayagi Roomo» t'iido ti geeger k'Alegzandiri, tode gette ume reele ti ti y'ingile a zenḡe siido ere a diine k'ahu ettiyo. Iide tere ado maḡ, ay di-gili adda ay d'ingile.

¹² Ay d'iiney geeger sundutu Sirakuz, aame geḡ ay d'ize onniyo ado.

¹³ Tinḡ geḡ ay ziida ita zenḡe zenḡe, ay d'iiney geeger sundutu Reggiyo. Soggo maḡ maaye ti dandi y'a iise baahu, onniyo sire ay d'iiney a geeger sundutu Puzole.

¹⁴ A geeger gette ay d'uune zemba doḡ i ziipe addaḡ a Isa, an ay di'n dihe ay d'ize onniyo sarat ti kane. Geḡ inḡkino saḡ ay d'ingile ki Room.

¹⁵ Kane zemba ti Room geḡ an d'illiga rabiladey te, wo an d'iido okkimayey an d'iina a ume sundi «Suuk ki Appiyus» wo a ume sundi «Ume Moone Ado ki Torgagi». Aame Pool yi'ni wulle maḡ, y'a ruute koduwo a Raa wo ii d'eele kooke.

¹⁶ Aame ay iiney Room maḡ, an i-d'ele urzi a Pool y'a lekke siidi ti asigursu soo ki boohiyadi.

Pool yi kazita ono Raa a Room

17 Ìide onniyo aɗo maɗ, Pool y'a wiike deero Yawudiyagi ɗoɗ a geeger Room ki di yode. Aame an t'ugiyi maɗ, y'an di ruute, y'ede: «Kune zemba kuuli, nuɗ munda ulsu a ɗoɗziɗ ni k'ize ye, ise a urzi k'oogoro moɗgidagin toɗ ni k'ize ye, wo toɗ a Zeruzalem an di n' ziɗa ɗangay, an an di n' ele a bey Romenɗ.

18 Kane Romenɗ an di n' tundite, saɗ an dihe an oo d'eeze kono munda n'ize ulsu o di t'ide k'unto an k'uune ye.

19 Wo kane Yawudiyagi an di-tuuge, inkinno maɗ nuɗ toɗ n'a ruute n'ede, booradó i ti ɗangey mozigo goole ki Romenɗ, ankeɗ o k'ede elkiyo n'a ki kiigira ɗoɗzó Yawudiyagi ye.

20 Geɗ kono k'inokino n'a dihe n'un di'n t'ikkima, n'un di roote me. Inkinno maɗ ni sarkiya zinziiri ette kono ki wede kane ɗoɗ k'Izirayel an zaapu elkisadaɗ.»

21 Kane ɗoɗ i t'ugiyi geɗ an i-di ruute, an'de: «Kaye mattup ti siido Ziide soo toɗ ay k'uune ye a tukki kee me, wo leema soo toɗ t'ummey i k'iido ye, y'ay di-t'ide taaya, ise y'ay di roote k'ulsu kee me.

22 Wo beehiye ay dehu ay ki-ti k'olliga munda wede k'elkiyo k'a roota me, kono kaye ay suune a munda wede k'a seedu zakidí geɗ, aame tuuku toɗ ɗuwo an ki dehu ye.»

23 An d'ele onniyo ere an di t'ikkima ti Pool kaɗ soo, wo a onniyo gette an d'iide baadaɗ a jiire, an di y'uuney Pool a ume wede yi-lekkiyo. Ti soohe bini lohe Pool y'an di kazita a urzi Moziko Raa, yi dehu y'an ti'n tooye k'urzi taaya k'Isa. Y'an kazita inkinno t'urzi mattup k'oogoro Muusa ti ɗoɗ ki nebiyagi.

24 ɗoɗ oɗgo an d'umbe a onamí ɗoɗ yi ruutite, wo ɗoɗ soɗ an di-tuuge k'ambu me.

25 A teepiyadaɗ gette an di-tiipe onamaɗ i-ki t'iide kaɗ soo ye, maɗ Pool y'an di ruute miɗ kino ɗaɗɗal, y'ede: «Unde Kamileɗ ti ruute ɗerec a moɗgidaguɗ t'urzi nebi Ezayi,

26 t'ede:

“K'odo k'ume ɗuwo eɗ k'an di rootoy, k'ede:

Kune kun d'olliga kereɗ, wo ono itadaɗ kun ki ti suuna ye, kun di wolla kereɗ, wo munda kun ki y' wolla ye.

27 Derec, ɗuwo eɗ kuwwagan an a-ti ɗiyye ɗaɗkila kono a k'olliga ye, edayaɗ an a-t'ippe kono a ki wolle ye,

wo an t'ize tuusiyagi kono ono itadaɗ an gi di'n suune ye.

An ize inkinno kono an ki dehu ye an di-kimo ki tukki nuɗ Raa, n'an t'ele beeko me*.”

28 Wo Pool y'an di ruute sey, y'ede: «Kun ollo kofuwo, rabila ere k'uttiyo ki Raa ette an t'elo a ɗoɗ Yawudiyagi ye, wo kane an di-t'olliga.»

29 Aame Pool y'a ti ruute inkinno maɗ, Yawudiyagi an d'ingile an di niikutu tarkat tarkat ti tuddaɗ.

30 Pool y'a likke ozzine sire a boozí wede y'a ele soɗko geɗ me, ɗoɗ pay ettiyo wollisadí geɗ yi di'n seedu bey sire.

31 Yi kazita urzi Moziko Raa, wo yi dooyiso urzi Galmeege Isa Almasi daa k'orgiso wo daa morkiye munda.

* 28:27 28:27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 6.9-10.

Mattup ki Pool yi riije a donj Romenj

Enj urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Pool yi riije a kane donj i ziipe addan a Isa a geeger ki Room. Yo Pool batum kanj soo tonj yi k'iide ye botto ki geeger Room te. Adda geeger gette wede doolo i gizite Rabila Majjaanawa te, wo t'urzi k'onami genj duwo an di ziipe addan an d'ogiyso ti suma k'Isa. Pool y'an riije kono an di suune yonj wee wee, wo sonj y'an di ruute a suldi donj beehiye a jiiere a urzi zaapu k'adde a Isa.

Adda mattup ette Pool yi rootiyo kine duwo pay minj in t'ize oldiko, injkino in di-lidde ti lekkiyo ere unse a daana Raa te. Wo de ankenno in aane in di-kime in di-t'okkiye ti Raa t'urzi zaapu k'adde a Isa. Pool yi rootiyo Rabila Majjaanawa tod'te toogo ere ki Raa wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addi a Isa, ise Yawudusu ise Yawudusu ye tonj manj. Ki Raa kane donj pay i ziipe addan a Isa genj yi'ni woliyo pay kanj soo, wede a ceere bakadi umbo. Kane genj Raa yi'ni woliyo donj ki diine a daanadi me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool wede naabo k'Isa Almasi. Raa yi ni wiike n'a t'ize wede zina k'Isa, wo yi n'uuye kese kono n'a kizite Rabila Majjaanawa ki Raa.

² Rabila Majjaanawa ette Raa yi ruute y'an t'ela a duwo pay t'urzi nebiyagi an ti riije ti kaaga adda mattupadi.

³⁻⁴ Rabila ette tod'te a tukk'Uli, Galmeegin Isa Almasi. A urzi tudde genj, yonj y'udfo ti biza bumbu mozigo Dawut. Wo a urzi k'Unde Kamilenj, Raa ti toogadi y'a ti y' gize Isa yonj Uli, aame yi ti y' bilde ti diine donj unto genj me.

⁵ T'urzi yode ay d'uune beeko ay t'ize donj zina k'Isa, kono ay kizite onami a donj Yawudiyagi ye pay, ay an ti'n zaape urzi an zaape addan a Isa, an d'olliga onami wo an d'ozire eego. Injkino manj i di t'ele suma a yode me.

⁶ Kune tonj ti diine kane donj Isa Almasi yi wiike genno, kun t'ize donji.

⁷ Nunj ni raaniya a kune zamba pay donj Raa yi giyye baadan a geeger ki Room, kune donj Raa y'unni wiike kun t'ize donji. Genj beeko ti toose ki Meeginj Raa ti Galmeega Isa Almasi i koono eggunj.

Pool ti zamba donj a geeger ki Room

⁸ Ki poone'nj, n'a roote koduwo a Raa t'urzi k'Isa Almasi a tukki kune pay, kono adda siidiyagi pay enj duwo an rootiyo ki beehiye a urzi zaapu k'addugunj a Isa me.

⁹⁻¹⁰ Raa wede ni-naabiya ti addo pay a urzi kazita Rabila Majjaanawa a tukk'Uli genj, yonj yi suune ono donj ni rootiyo enj derec me. Aame tuuku ni tondiyo Raa manj, daayum sundugunj ni gi di sedfiyo ye. Wo adda tondiyado gette ni tondiyo Raa daayum yi dehu manj, y'o di t'hina urzi n'a ette n'un ti'n wollo.

¹¹ Injkino ki kotto nunj mosogo kune baadan, ni dehu n'a ette n'un ti'n wollo, n'un d'ette ti munda wede Unde Kamilenj t'o ele, kono un t'eley toogo a urzi zaapu k'addugunj a Isa.

12 Wo soŋ aame n'iiney di kune maŋ, in t'ooney toogo ti tuddiŋ, nuŋ ni t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addugun a Isa wo kune toŋ kun t'ooney toogo t'urzi zaapu k'addó a Isa kay.

13 Zemba ki nuŋ, ni dehu kun di suune, nuŋ taŋ baadaŋ n'a dihe urzi n'a ette di kune, wo de Raa y'o ki ti ziki aryagó ye bini aŋki. Ni dihe n'a ette di kune kono naabadó t'aase ti faakatú, aakede naabadó ere n'izo a diine doŋ Yawudiyagi ye adda siidiyagi oŋgo.

14 Nuŋ naabadó n'a ette ki tukki doŋ pay, ise doŋ edayaŋ ohine, doŋ edayaŋ daa k'ohine, ise doŋ i duuye, doŋ i ki duuye ye toŋ maŋ.

15 Kono kamo, geŋ a kune doŋ i lekkiyo a geeger Room toŋ, ni dehu n'a ette n'un di kizitey urzi Rabila Majjaanawa.

Rabila Majjaanawa i-d'ede toogo

16 Nuŋ o k'ede sukuyagi ye a Rabila Majjaanawa te, kono tod'te toogo Raa, wo urzi k'uttiyo a wede tuuku yi ziipe addi a Isa maŋ, ki poone i t'illiga kane Yawudiyagi, wo kane doŋ Yawudiyagi ye.

17 Inŋkino maŋ Rabila Majjaanawa gette ti'n t'oodiibe ita mummino d'uwó Raa yi di'n isiyo ki diine a daanadi me. Geŋ t'urzi zaapu k'addaŋ a yode daŋŋal, wo tode zaapu k'adde a Raa gettiŋ iide baa. Geŋ a-t'iide a ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede Raa yi yi woliyo ki diine a daanadi geŋ, yoŋ y'a lekka t'urzi zaapu k'adde a yode*.»

Oldiko d'uwó

18 Wo geŋ Raa t'awwa ti kandaane yi deegu kulkuwadi a tukki doŋ pay isiyo oldiko ere tuuku ti yode wo a doŋ isiyo suldi pay ki diine ye, ti naabadaŋ gette kane derec ki Raa an i t'eegirso ti-ki t'addiya ye.

19 Ki too maŋ suldi doŋ d'uwó an aane an di suune a tukki Raa geŋ, a kane suldi geŋ kereŋ, kono Raa y'an ti'n gize.

20 Toogo Raa i lekkiyo ki daayum, wo Raa batum yoŋ mummino, ki ki ti y' wolle ye. Wo de t'ume Raa y'ikkima duniya bini aŋki toŋ maŋ, kane suldi doŋ in ki'n woliyo ye geŋ, kane d'uwó doŋ eedaŋ soodo a elkiso, an aane an di'n suune t'urzi suldi doŋ y'ikkima geŋno. Inŋkino maŋ kane d'uwó geŋ, a daana Raa ono doŋ an di roote k'oodiibe k'eedaŋ umbo.

21 Kane an suune adda k'addaŋ Raa yoŋ ede, wo de an gi di y' tamma ye, wo an ki rootiyo ye koduwo a yode Raa me, ki too maŋ an di t'imme miŋ yode Raa. Wo kaciŋ kane a elkisadaŋ ere daa k'urzutú gette a ti'n lidde, wo t'elkisadaŋ ere umbo gette an di lekkiyo adda zimolo.

22 An elkiyo kane an d'ede suuniyo k'ono, kaciŋ an t'ize maadagi.

23 Ki too maŋ an di t'imme gooliko Raa yode wede i k'unto ye, wo miŋ a olde yode an d'ikkimta lonŋayi doŋ i deeyiso aa wedusu i d'unto, aa embi, aa seydi doŋ zoŋdaŋ pide pide, wo aa seydi doŋ i morkimso a siido.

24 Kono k'inŋkino Raa y'an ili kono an d'ise suldi piŋiŋko doŋ tuddaŋ ti dehu geŋno, geŋ an ti lattiya tuddaŋ ti suldi sukuyagi doŋ an isiyo geŋ me.

25 Kane derec ki Raa an d'iili, wo a olde tode an di daaniya urzi lohito k'ono. An d'ottilso wo an di naabiya a suldi doŋ Raa y'ikkima, wo a yode batum wede ikkima suldi pay geŋ, an i-ki d'ottilso ye wo an i-ki naabiya ye, ki too maŋ d'uwó an di y' t'imme ki daayum! Eyye.

26 Kono kamo Raa y'an ili kono an di naapu, an d'isiyo suldi sukuyagi. Kane erayi ki moone ti kuuli aa Raa yi dehu an d'iili, wo an di moonite ti tuddaŋ, geŋ munda wede Raa yi ki dehu ye.

* 1:17 1.17 Kun wollo adda mattup ki Abakuk 2.4.

²⁷ Kane kuuli tonj injino kay, ki moone t'erayi aa Raa yi dehu an d'iili, wo tuddan t'an d'an t'umbe berber ki moonite ti tuddan, an d'isiyo suldi sukuyagi. Injino a sooruzan ere oldo gette, an d'ooniyo dangay ere derec a naabadan.

²⁸ Wo kane duwo an di-tuuge an di suune Raa me, genj Raa y'an iili adda k'elkisanan ere oldo gettiyo, injino an d'isiyo suldi donj k'isiyo ye.

²⁹ Kane addan i-t'uune t'ita suldi pay donj ki diine ye. An d'isiyo ulsu mirsi, an d'okkiso a suldi pay, kane bundidi, addan an zaapu baadan a suldi duwo, an towwo duwo mirsi, an di dehu ono k'ulpi, an daggiya duwo ti metinjo, an d'isiyo suldi donj ulpi k'a ki wolle ye, wo an di rootiyto ono butte a tukki duwo.

³⁰ An dekkiyo duwo, kane adu ki Raa, an kaldita duwo, an di koliyo tuddan, an tamma tuddan t'ono bizan, elkisanan tinj ki dehutu k'urzi k'isiyo k'oldfiko ere aware aware, wo k'ollige k'ono maawan an di-toogiyo.

³¹ Kane genj an t'isiyo aa donj elkisanan umbo, an a-ki ti sooru ye a onaman donj an rootiyo me, geyyiso tudde an k'ede ye, wo an ki woliyo sommagi duwo ye.

³² Ki kotto kane an'ni suune ono donj derec ki Raa yi ruute, y'ede kane donj isiyo suldi donj ulpi injino genj, an iide k'unto. Tonj manj kane suldi genj an ki'n ooliyo ye, wo tinj genjo tonj kane an an tettiso bey a donj isiyo suldi injino genj me.

2

Booro ki Raa

¹ Injino kee k'ise wede tuuku tonj, ki dekkiyo booro a tukki donj ongo manj, a daana Raa ono donj k'a rootey k'oodibe k'eeda umbo, kono aame ki dekkiyo booro a tukki donj ongo wo kee tonj k'isiyo aa ki kane kay manj, genj kee batum booro ti ki ziida.

² Wo kine in suune Raa genj, yonj yi dekkiyo booro a urzi wede derec a tukki kane donj isiyo suldi donj ulpi injino genj me.

³ Kee wede ki dekkiyo booro a tukki kane donj isiyo suldi donj ulpi injino, wo kee batum k'isiyo aa ki kane kay manj, k'elkiyo minj ti booro Raa k'a t'alda ko?

⁴ Raa genj yonj beehiye baadan, yonj i-d'ede ombine wo wasigale, kunun kane suldi genj ki ti'n isiyo ki bita ko? Ki too manj beehiyo Raa gette, tod' t'a-di d'ette k'urzi wede k'a-kime lekkiyada.

⁵ Wo kee ki'n ize adda zakidi, ki ki dehu k'a ki-kime lekkiyada ye genj, kee k'okumso kulkuwo Raa baadan a eeda, k'onniyo ere kulkuwadi ti deega genj me. Onniyo gette Raa y'a deka booro ere derec ki diine a tukki duwo pay*.

⁶ A wede tuuku tonj a onniyo gette Raa yi di t'eley munda wede derec a naabadi naabadi†.

⁷ A kane donj i dehu urzi k'isiyo beehiyo kono an t'oona gooliko ti Raa, suma, wo lekkiyo ere ki ki t'inda ye gette, a kane genjo Raa y'an t'ela lekkiyo ere ki daayum.

⁸ Wo de a donj i ti toogiyo a derec ki Raa, an k'ollige onami ye wo an d'isiyo suldi donj ki diine ye genj, a tukki kane genjo Raa y'a kulkuwa baadan wo booradi t'a deega me.

* **2:5 2.5** Kun wollo adda mattup ki Soponi 2.2-3. † **2:6 2.6** Kun wollo adda mattup ki Soom 62.13 wo Piroberb 24.12.

⁹ Kane donj pay isiyo ulsu genj an t'oono dabar t'ulbe k'oodfiyo baadañ. Booro gette ti seeda kane Yawudiyagi donj illiga ki poone, wo kane donj Yawudiyagi ye pay.

¹⁰ Wo de a wede tuuku isiyo beehiyko genj, y'a t'oono gooliko ti Raa, suma wo toose, suldi genj y'an t'ela a kane Yawudiyagi donj illiga ki poone, wo a kane donj Yawudiyagi ye pay,

¹¹ kono Raa duwo yi'ni woliyo pay minj kanj soo.

¹² Kane donj pay ize oldiko wo oogoro Muusa an ki ti zuune ye genj, an a di t'inda oogoro gette ti ki'n seeda ye. Wo kane donj pay oogoro Muusa an ti suune wo an d'isiyo oldiko genj, Raa y'a dekka booro eedañ t'urzi k'oogoro gette.

¹³ Derec, duwo Raa yi'ni woliyo ki diine a daanadi, kane donj ollige oogoro Muusa genno ye. Wo de yonj yi woliyo ki diine a daanadi, kane donj a seedu oogoro wo a ti sooru eego.

¹⁴ Kane donj Yawudiyagi ye genj oogoro Muusa an ki ti suune ye, wo t'eedañ genj minj an d'isiyo munda wede aa oogoro ti rootiyo an d'isiyo aa oogoro adda k'adda, wo kacinj an ki ti suune ye.

¹⁵ An isiyo injino genj, an kaza naabo k'oogoro Muusa, Raa y'an ti riine a biza k'ulbañ. Genj elkisadañ ere an di suuniyo munda enj beehiye enj ulsu gette, t'an kaza injino, wo soñ elkisadañ t'an di'n noogiyi a munda wede beehiye an dehu an d'ise, wo ti di'n naakiwsa a munda wede ulsu an dehu an d'ise me.

¹⁶ Genj injino suldi pay genj itadañ a t'adfa kereñ a onniyo booro Raa ere yi dekka t'urzi k'Isa Almasi a suldi donj ombide a urzi lekkiyo duwo gette. Genj i rootiyo Rabila Majjaanawa ere ni kazita.

Yawudiyagi ti oogoro Muusa

¹⁷ Wo kune kun'de kune Yawudiyagi, kun zaapu addugunj a urzi k'oogoro Muusa, wo kun koliyo tuddugunj kun d'eesiyo Raa kun yi suune.

¹⁸ Kune kun suune munda wede Raa yi dehu duwo an d'ise me, t'urzi k'oogoro genj kun aane kun di beere munda wede beehiye kono tod' t'un ti'n duuye.

¹⁹ Kun elkiyo'ñ kune donj i dokkiyo donj konzayi a urzi Raa, kun elkiyo kune toore ki donj i lekkiyo adda zimolo.

²⁰ Kun elkiyo'ñ kune donj dooyiso ki donj i ki suune munda ye, wo soñ kun elkiyo kune donj dooyiso k'inñi. Kun elkiyo injino kono kun'de adda k'oogoro Muusa gette, un d'ede suuniyo a suldi pay wo a derec ki Raa pay.

²¹ Kun ollo, kune kun di dooyiso donj ongonj, wo de ki moo me tuddugunj batum kun ki ti dooyiso ye me? Kun di kazita a duwo oogire ulu, wo de ki moo me kun d'oogire me?

²² A duwo kun di kazita moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu, wo de ki moo me kune kun di moonite me? Longayi kun azzuru, wo de ki moo me suldi donj adda boozanj kun t'oogire me?

²³ Kun koliyo tuddugunj, kun'de oogoro Muusa kun ti suune, wo kun a-ti doopide a oogoro gette, injino kun ti lattiya suma Raa.

²⁴ Ono enj an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono a lekkiyaganj ere oldo gette, donj Yawudiyagi ye an di kaldfa suma RaaS.»

²⁵ Ki kotto, aame oogoro Muusa kun a ti sooru eego manj, waldfu ponde gette a kune beehiye, wo de kune donj i wilda ponde tonj, a oogoro Muusa kun a ti doopide manj, eggunj aa donj i ki wilda ponde ye.

‡ 2:22 2.22 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 7.25. § 2:24 2.24 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.5.

²⁶ Wo de aame wede yonj daa waldu ponde wo urziyagi k'oogoro Muusa y'a ti sooru eego manj, genj ki kotto Raa y'a yi wolla a daanadi aakede wede i wilda ponde.

²⁷ Wede a urzi tudde daa waldu ponde wo yi sooru a oogoro Muusa manj, yonj y'a dekkka booro eggunj kono kune un d'ede mattup k'oogoro Muusa ti urzi waldu ponde, wo kun a-ti doopife.

²⁸ Yawudusu toc minj wee wee? Kununj yode wede duwo an yi woliyo y'isiyo suldi donj Yawudiyagi ge d'isiyo ko? Kununj wede i wilda ponde a urzi tudde ko? Aha!

²⁹ Wo de Yawudusu wede toc minj, yonj adda k'addi, wo waldu ponde ere ki kotto gette, tod'te ere adda k'adde, tod' t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, t'urzi k'oogoro ere Muusa yi riinje ye. Wedusu genj y'ooniyo tamma ti Raa, ti duwo ye.

3

Raa yonj daayum ki diine

¹ Injino manj Yawudusu minj yi jiiere duwo tanj me? Waldu ponde tinj daakatú moo me?

² Beehiykadanj tod'te baadanj t'urzi tuuku tonj manj. Ki poone'nj Raa y'an ele onami a bey kane Yawudiyagi.

³ Ki kotto Yawudiyagi onjonj ono Raa an gi di'n ziidfa zakidi ye. Wo an ize injino manj, genj Raa onami y'a ki'n seedfa zakidi ye ko?

⁴ Aha, injino ye! Kine in suune Raa genj yi rootiyo ono donj derec, wo duwo pay genj donj lohito k'ono. Derec, ono enj an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Kee Raa aame ki rootiyo manj, i dehu duwo an gi di suune kee ki diine, wo aame duwo an dekkiyo booro eeda tonj, kee booro ti ki seedfu ye*.»

⁵ Donj onjonj an rootiyo, an'de: «Munda wede in isiyo ki diine ye genj, a-noogiyu duwo an di suuniyo Raa yonj ki diine.» Wo de genj derec manj, kine in t'eese moo me? In di roote minj, Raa yonj ki diine ye ko, aame kulkuwadi ti deegu a tukki kine genj me? Ni rootiyo injino aa donj tudde ge rootiyo.

⁶ Aha, injino ye! Derec, Raa yonj ki diine, wo aame yonj ki diine ye manj, de genj mummino Raa y'a dekkka booro a tukki duwo pay me?

⁷ Donj ongo soj an rootiyo, an'de: «De aame t'urzi lohito k'onamoj genj, duwo an di woliyo kerej a jiiere derec ki Raa wo i-d'eliyo tamma baadanj, de ki moo me booro ti di'n seedfu kono n'ize oldiko me?»

⁸ Wo injino manj, ki moo me in ki rootiyo ye, «In iso ulsuko kono beehiyko t'aasa baadanj me? Donj onjonj an di rootiyo ono ulpi a tukki nuuno an'de, i rootiyo injino nuuno batum. Kane donj genj, derec booro Raa t'anni seedfa.

Wede ki diine umbo

⁹ Wo de kine Yawudiyagi minj, in jiiere kane donj onjonj ko? Aha, in ki'n jiiere ye! Nunj n'un ti gize baa, kane Yawudiyagi ti donj Yawudiyagi ye pay kanj soo an i dokkiyo oldiko.

¹⁰ Ono enj an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wenda ki diine a daana Raa umbo, ise soo tonj manj.

¹¹ Wenda a suune derec ki Raa umbo, ise wenda soo tonj umbo a dehe Raa me.

* 3:4 3.4 Kun wollo adda mattup ki Soom 51.6.

12 Kane pay an t'ufde t'urzi wede d'erec ki Raa, pay kanj soo an d'isiyo ulsu mirsi, wenda aase munda wede beehiye umbo, ise soo tonj manj†.

13 Bizaŋ ðoniyo ti suldi ðonj ulpi aakede suldi ðonj adda muuzo ohine, ti ilzaŋ an di daggiya ðuwo ti metinjko. T'adda bizaŋ i d'ad'ɗiya ono ðonj ulpi aakede naawa makike‡.

14 Ti bohanaŋ i d'ad'ɗiya ono ðonj ki duudiyiyo ti ðekkiso kaɗigi§.

15 Zonɗaŋ soodo k'ettiyo ki t'owwo ðuwo.

16 K'ume tuuku an'tiyo geŋ miŋ, an di lattiya lekkiyo ðuwo wo an di'n eliyiyo adda lekkiyo ere ooŋe.

17 Wo urzi toose an ki y' suune ye*.

18 A lekkiyadaŋ gette a Raa an i-k'orgiso ye†.»

19 Wo ankenj kine in suune, suldi ðonj pay oogoro Raa ti rootiyo geŋ, ti rootiyo a kane ðonj pay ti'ni dokkiyo geŋŋo, injkino wede tuuku tonj yi ki t'ihina bizi ye, wo ðonj duniya pay an di suune kereŋ kane ðonj k'oldiko a ðaana Raa me.

20 Geŋ kono k'injino wenda soo tonj umbo, Raa y'a y'ise ki diine a ðaanadi t'urzi daaniya k'oogoro me, oogoro gette tod' t'eliyo urzi ðaŋŋal ðuwo an di suuniyo oldiko ere an ize.

Urzi wede Raa yi d'uttiyo ðuwo

21 Wo ankenjŋo kine ðuwo pay Raa y'in di'n isiyo ki diine a ðaanadi, t'urzi doolo daa k'oogoro Muusa. Yo urzi, an in ti y' gize kereŋ adda mattup k'oogoro Muusa ti ono ðonj ki nebiyagi an riije ti kaaga.

22 Raa yi di'n isiyo ðuwo ki diine a ðaanadi t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi. Urzi geŋ, yonj yi y'ihina a kane ðonj pay i ziipe addaŋ a Almasi, kono ise Yawudusu, Yawudusu ye tonj, ahuntu tudde umbo.

23 Duwo pay miŋ an t'ize oldiko, injkino an di lid'ɗe ti Raa wo ti goolikadi te.

24 Wo Raa ti beekadi gette, ðuwo y'an ize ðonj ki diine a ðaanadi ki waawiye, t'urzi k'Isa Almasi yonj y'an uɗɗe t'adda k'oldiko.

25-26 Yonj geŋ Raa y'elo sedefe, y'a inda puuzadi t'a ibi ki booyiso k'oldiko ki ðonj pay i ziipe addaŋ a yode. Raa y'ize injkino, kono yi dehu y'a kize daayum yonj ki diine. Yonj ki diine ti kaaga to, ðuwo an ize oldiko tonj, y'a imbiŋa yi-ki ti'n ele daŋgay ye. Wo ankenjŋo yonj daayum ki diine, yi dehu y'a kize yonj ki diine, wo y'an ise ki diine a ðaanadi kane ðonj i ziipe addaŋ a Isa me.

27 Injino manj munda ede sey ko, wede kine in di kili tuddiŋ me? Aha, umbo baa. De ki moo me? In ki kili tuddiŋ injkino ye kono Raa y'in ti'n ize ðonj ki diine a ðaanadi t'urzi zaapu k'adde a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye.

28 Eyye, kine in suune, kane ðuwo Raa y'an di'n isiyo ðonj ki diine a ðaanadi t'urzi zaapu k'adde a Isa, t'urzi daaniya k'oogoro ye.

29 Raa geŋ, yonj Raa ki Yawudiyagi ðaŋŋal ko? Kunuŋ ðonj Yawudiyagi ye pay tonj Raazaŋ ko? Eyye, ðonj Yawudiyagi ye tonj Raazaŋ pay,

30 kono Raa miŋ yonj soo ðaŋŋal. Y'an isa kane Yawudiyagi ki diine a ðaanadi t'urzi zaapu k'adde a yode, wo kane ðonj Yawudiyagi ye tonj injkino t'urzi zaapu k'adde a yode kay.

† 3:12 3.12 Kun wollo adda mattup ki Soom 14.1-3; 53.2-4. ‡ 3:13 3.13 Kun wollo adda mattup ki Soom 5.10; 140.4. § 3:14 3.14 Kun wollo adda mattup ki Soom 10.7. * 3:17 3.17 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 59.8. † 3:18 3.18 Kun wollo adda mattup ki Soom 36.2.

31 Injino man, aame kine in zaapu addin a Isa gen, i-kaza oogoro in ti tōwwo ko? Aha, injino ye. Ki too man t'urzi zaapu k'addin a yode gen, oogoro itatú i-t'addiya kereñ.

4

Ibirayim meeki d'oj pay i ziipe addan a Raa

¹ Wo anken kine in di roote moo me a tukki mugiyin Ibirayim me? Yon wede tudde gen yi d'uune moo me?

² Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yon ki diine a daanadi kono y'ize naabo ere beehiye man, gen i-d'ede urzi y'a kili tuddi. Wo de a daana Raa injino ye.

³ Ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'Ibirayim, an'de: «Yi ziipe addi a Raa, injino Raa y'a yi wulle yon ki diine a daanadi me*.»

⁴ Kine in suune aame wede yi niibe man, y'a t'oone rannadi. Wo rannadi gette d'uwu an gi di wolle aa an i ize beeko ye, wo an di wolle aa munda wede i dehu an i di y' t'ele.

⁵ Wo de aame wede yi ki niibe ye, wo yi ziipe addi a Raa wede d'oj k'oldfiko y'anni woliyo kane ki diine a daanadi me man, yon gen Raa yi woliyo wede ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'addi a yode gen me.

⁶ Gen injino ti kaaga ton Dawut y'a ure a urzi k'unjsuwo ki wede Raa yi y' wulle yon ki diine a daanadi, daa ki naabadi ere y'ize, y'ede:

⁷ «Unjsuwo a kane d'oj Raa y'an t'ize tambobino a doopifadan ere a urzi k'oogoro, wo y'an di buuye oldikadan.»

⁸ Unjsuwo a wede oldikadi Galmeega Raa yi ki ti kaza ye baa†.»

⁹ Unjsuwo gette Raa yi t'elo a kane d'oj i waldu ponde danjal kunun, a kane d'oj i ki waldu ponde ye pay ko? Kine in rootiyo, in'de: «Ibirayim y'a ziipe addi a Raa, injino man Raa y'a yi wulle yon ki diine a daanadi me.»

¹⁰ Aame Ibirayim Raa yi y' wulle yon ki diine a daanadi gen, yi wilda ponde kunun daa waldu ko? Aha! Ponde yi ki wilda ye, san y'a wilda kollo.

¹¹ Ki poone Ibirayim y'a walda ponde botto gen min, Raa y'a yi wulle yon ki diine a daanadi, kono yi ziipe addi a yode. San man Raa yi di ruute y'a wilda ponde, waldu ponde gette munda wede i-kaza Raa yi y' wulle yon wede ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'addi a yode. T'urzi gen Ibirayim y'a t'ize meeki d'oj pay i ziipe addan a Raa, ise d'oj i ki waldu ponde ye ton man, kane gen Raa y'an di'n wulle d'oj ki diine a daanadi me‡.

¹² Ibirayim y'a t'ize meeki d'oj pay i waldu ponde, gen ni rootiyo ti kane d'oj i wilda ponde, wo son an ambu zina ki meegin Ibirayim yon yi ziipe addi a Raa ki poone y'a walda ponde gen me.

Urzi zaapu k'adde k'Ibirayim a Raa

¹³ Ti kaaga Raa yi di ruute a Ibirayim yi di t'ela duniya ette a yode wo k'eda k'injizi§. Wo yi ruute injino a Ibirayim kono yi diine oogoro ko?

* **4:3 4.3** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.6. † **4:8 4.8** Kun wollo adda mattup ki Soom 32.1-2.

‡ **4:11 4.11** Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.9-14. § **4:13 4.13** Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.2-3; 17.4-6; 22.15-18.

Aha, yi ruute in̄kino kono yi y' wulle yon̄ wede ki diine a d̄aanad̄i t'urzi zaapu k'addi a yode.

¹⁴ Aame suldi d̄on̄ Raa yi ruute y'an t'ela geñ, kane ki d̄on̄ i daaniya urzi k'oogoro Raa d̄an̄jal mañ, urzi zaapu k'adde a Raa geñ ki bita, wo ono d̄on̄ Raa yi ruute y'aasa geñño toñ d̄erec i ki lekka ye.

¹⁵ D̄erec, urzi k'oogoro geñ i-d̄eegu kulkuwo Raa a tukki d̄uwo, wo aame oogoro umbo mañ, doopide a urzi k'oogoro toñ umbo kay.

¹⁶ Geñ kono k'in̄kino t'urzi zaapu k'adde a yode in t'oona suldi d̄on̄ Raa yi ruute y'in t'ela, kono yi dehu in di suune kereñ y'in eliyo ti beekadi. In̄kino mañ ono d̄on̄ Raa yi ruute y'aasa geñ, d̄erec i lekkiyo a kane pay ita k'in̄ni k'Ibirayim. Ono eñ d̄erec i lekkiyo a d̄on̄ i daaniya oogoro Muusa d̄an̄jal ye, wo a d̄on̄ pay i ziipe addañ a Raa aakede Ibirayim, yon̄ meeki kine pay.

¹⁷ D̄erec, ono eñ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'Ibirayim, an'de: «Kee n'a ki ti k'ize mugiyee k'ita d̄uwo adda siidiyagi baadañ*.» Ibirayim geñ yon̄ meegiñ a d̄aana Raa, kono yi ziipe addi a yode wede d̄on̄ unto y'an d'eliyo lekkiyo, wo munda wede umbo toñ yi rootiyo i-t'isiyo.

¹⁸ Ibirayim munda wede yi zaapu elkisadi geñ yi ki y' ooniyo ye toñ, yi zaapu elkisadi eego. Y'a ziipe addi a Raa, in̄kino mañ Raa y'a y'ize mugiyee k'ita d̄uwo adda siidiyagi baadañ, geñ a-t'iide a ono d̄on̄ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Geñ ita k'in̄niz̄a toñ aasa baadañ in̄kino†.»

¹⁹ Aame Raa yi ruute in̄kino geñ, Ibirayim ozzinagi ette suma meeda. Yon̄ yi suune tuddi t'urme yi t'aahe k'unto, wo eddi Sara toñ ti k'aane ti ki t'ehe ye, wo toñ mañ yi k'ormiyo ye, yi seedu zakidi a urzi zaapu k'addi a Raa me‡.

²⁰ Ibirayim i-k'ede niiku adda k'addi ye, kono yi suune munda wede Raa yi ruute yi-t'ela geñ yi y' t'oona. In̄kino mañ t'urzi zaapu k'addi a Raa geñ yi d'uune toogo wo y'a imme Raazi.

²¹ D̄erec yon̄ y'iyye t'addi pay, Raa i-d'ede toogo yi-t'isa munda wede yi ruute yi-d'isa me.

²² Kono kamo t'urzi geñ Ibirayim Raa y'a yi wulle yon̄ wede ki diine a d̄aanadi me.

²³ Wo d̄e ono eñ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ibirayim Raa y'a yi wulle wede ki diine a d̄aanadi» geñ, an riije a tukki yode d̄an̄jal ye,

²⁴ wo a tukki kine pay, kine toñ Raa y'in di'n wolla d̄on̄ ki diine a d̄aanadi, kono in ziipe addiñ a yode wede a bilde Galmeegiñ Isa ti diine d̄on̄ unto.

²⁵ Yo Isa, Raa y'an di y'ele a bey d̄uwo, an di y'iide kono k'oldikadiñ, wo y'a ti y' bilde kono y'in di'n ise d̄on̄ ki diine a d̄aanadi.

5

Lekkiyo ti toose ti Raa

¹ Geñ in̄kino, t'urzi zaapu k'addiñ a Isa geñ, kine Raa y'in di'n ize d̄on̄ ki diine a d̄aanadi. Wo an̄ken̄no kine ti Raa in lekkiyo ti toose t'urzi Galmeegiñ Isa Almasi.

* **4:17 4:17** Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.5. † **4:18 4:18** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.5. ‡ **4:19 4:19** Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.1,15-22.

² T'urzi zaapu k'adde a Isa genj, yonj y'in d'ihina urzi in di lekkiyo zakidí adda beeko Raa, wo kine ulbiñ in d'ise unşe kono in zaapu elkisadinj in t'oona gooliko ti Raa.

³ Wo beehiye a jiire'ñ, kine in iido dabar tonj manj ulbiñ in iso unşe, kono in suune in dabirsa manj, genj in t'isa donj a seedu zakidí t'ombiñe.

⁴ Kine in seedu zakidí t'ombiñe manj, genj in t'isa donj a seedu zakidí a naabo Raa, aame in iido suldí donj onşe tonj manj. Kine in seedu zakidí a naabo Raa manj, genj in t'isa donj i zaapu elkisadanj a Raa.

⁵ Aame in zaapu elkisadinj a Raa manj, zaapu k'elkiso gette t'in ki ti'n t'ela sukiyagi ye, kono Raa geyyisadí y'in ti tiipe adda k'adinj t'urzi k'Unde Kamilenj ere y'in ele.

⁶ Derec, ti kaaga kine in k'ede toogo ye in t'adde t'adda k'oldiko me. Wo onniyo ere Raa y'ele gette iide kotto manj, Almasi Raa yi biire y'a iido, y'a inda kono donj k'oldiko.

⁷ Genj onşe a wede y'a oyye y'a t'inda a olde wede ki diine me. Koo wede y'a oyye y'a t'inda a olde ki wede isiyo beehiye.

⁸ Wo tinj genno tonj, Raa genj y'in t'iidiba ita yonj y'inni giyye, y'a igibo Almasi y'a inda kono kine aame kine in lekkiyo botto adda k'oldiko genj me.

⁹ Derec, ankenno t'urzi puuzo k'Isa, Raa y'in di'n ize donj ki diine a daanadí, genj inkinjo kay in suune yonj y'in di'n utta ti booro Raa te.

¹⁰ Derec, kine ti kaaga adu ti Raa me, wo de Raa y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode t'urzi k'unto k'Ulí. Wo y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode genj, genj inkinjo kay in suune Raa y'in di'n utta t'urzi k'Ulí kono yonj yi bilde ti diine donj unto me.

¹¹ Wo beehiye a jiire'ñ, kine ulbiñ in d'ise unşe ti Raa t'urzi Galmeejin Isa Almasi, yode wede ankenno y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti Raa.

Adum ti Almasi

¹² T'urzi wedusu soo sundí Adum oldíko ti t'iido adda duniya, wo t'urzi k'oldíko gette unto ti-t'iido duniya. Inkinjo manj unto t'a ziidá duwo pay, kono duwo pay minj an t'ize oldíko*.

¹³ Ki poone Raa yi di t'ela oogiradí a Muusa genj, oldíko tod'te ede too adda duniya me. Wo aame oogoro umbo genj, duwo oldikadanj Raa yi ki ti kaza ye.

¹⁴ Wo de tonj manj, iise ti Adum bini Muusa genj unto i-d'ede toogo too ekki duwo me. Unto gette t'a ziidá kane donj ize oldíko ti doolo ti ere ki Adum, yonj y'ize a munda wede Raa yi ruute k'isa ye tonj manj.

Adum genj yonj undiso ki wede a etto.

¹⁵ Wo de oldíko ere Adum y'ize ti munda wede Raa y'in elo ti beekadí genj, a ki t'iide soo ye. Derec, t'urzi k'oldíko wede soo danjal donj baadanj an t'inda. Genj inkinjo kay in suune, beeko ere Raa y'elo t'urzi wede soo, Isa Almasi gette, Raa y'a ti tiipe ekki donj baadanj daa doozioyo.

¹⁶ Wo soñ munda wede Raa y'eliyo wo ti oldíko ki wede soo y'ize gette, a ki t'ette soo ye. T'urzi k'oldíko ki wede soo y'ize gette, duwo pay booro Raa t'anni ziidá. Wo ise a oldíko ere baadanj duwo an ize gettiyo tonj, munda wede Raa y'eliyo ti beekadí genj, y'an ize donj ki diine a daanadí me.

¹⁷ Derec, t'urzi wede soo, t'urzi k'oldíko yode soo danjal, unto i-d'ede toogo ekki duwo pay. Genj inkinjo in suune, t'urzi wede soo Isa Almasi,

* **5:12 5.12** Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.17; 3.6,17-19.

kane dɔŋ ooniyo beeko Raa ere y'eliyo daa dooziyo wo yi di'n isiyɔ dɔŋ ki diine a dʒaanadi geŋ, an di lekkey an d'oomɛy moziko ti yode kaŋ soo.

¹⁸ Geŋ inŋkino ki dʒaŋgu, t'urzi k'oldiko wede soo, Adum, booro Raa t'a ziida d'uwɔ pay. Geŋ inŋkino kay t'urzi naabo ere ki diine ki wede soo, Isa Almasi, Raa y'aane y'an ise d'uwɔ pay ki diine a dʒaanadi, wo t'urzi geŋ an t'oone lekkiyo ere ki daayum.

¹⁹ Geŋ kun wollo, t'urzi wede soo y'a ti diipida ono Raa, d'uwɔ baadan an t'iire adda k'oldiko. Geŋ inŋkino kay t'urzi wede soo y'illiga ono Raa, d'uwɔ baadan Raa y'an di'n ize dɔŋ ki diine a dʒaanadi.

²⁰ Raa y'a elo ogoro, wo oldiko t'a t'ize baadan, wo d'e aame oldiko ti t'ize baadan maŋ, beeko Raa t'a t'ize baadan a jiiɛ sey.

²¹ Ti kaaga oldiko i-d'ede toogo ekki kine d'uwɔ t'in di'n tɔwwɔ. Inŋkino kay anŋeŋno beeko Raa i-d'ede toogo t'in di'n isiyɔ kine d'uwɔ ki diine a dʒaanadi, inŋkino in t'ooney lekkiyo ere ki daayum t'urzi Galmeegin Isa Almasi.

6

Unto wo lekkiyo kaŋ soo t'Almasi

¹ Anŋeŋ kine in di roote moo me? In di lekke kettiyo t'oldiko kono beeko Raa t'a t'ize baadan ko?

² Aha, inŋkino ye! Kine a dʒaana k'oldiko tuddin aa unto, d'e mummino in di lekke adda k'oldiko sey me?

³ Kune un dunde ko? Kine dɔŋ pay an in ti zuyye batem geŋ, in aa ti gitte kaŋ soo ti Isa Almasi me, wo t'urzi suyyiso batem geŋ, kine in aa ti gitte kaŋ soo ti yode a untadi.

⁴ Inŋkino maŋ t'urzi suyyiso batem geŋ, aakede kine an in ti'n ittiba kaŋ soo ti Almasi a untadi*. Geŋ aakede Almasi yi bilde ti diine dɔŋ unto t'urzi toogo ere ki gooliko Meegin Raa geŋ, inŋkino kine toŋ in di lekke lekkiyo ere aware aa ki yode kay.

⁵ Aame kine in aa ti gitte biŋ ti yode kaŋ soo a urzi k'untadi maŋ, geŋ d'erec a baldiyadi toŋ, kine kettiyo kaŋ soo ti yode.

⁶ Ono eŋ kun ollo koduwo, aame Isa Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko geŋ, lekkiyadin ere ti poone adda k'oldiko gette an ti-tiike ti yode Almasi, inŋkino maŋ tuddin ere k'oldiko gette Raa y'a ti jiiɛ toogatú a t'ize umbo, geŋ kine bulagi k'oldiko ye baa.

⁷ Derec, wede y'inda geŋ yi t'udde t'adda k'oldiko me.

⁸ Wo d'e aame kine in t'inda ti Almasi kaŋ soo maŋ, geŋ in ambo in di lekke zeere kay ti yode me.

⁹ Kine in suune'n, Almasi t'ume yi bilde ti diine dɔŋ unto geŋ ki sirwe yi ki t'inda ye, kono unto i-k'ede toogo ye baa a tukki yode me.

¹⁰ Almasi untadi ere y'inda kaŋ soo gettin mok baa a t'iide, wo untadi gette t'oldiko t'a ti'n diikida. Anŋeŋno yon zeere, yi lekkiyo ki Raa.

¹¹ Geŋ inŋkino kay kun ti wollo tuddugun aa unto a dʒaana k'oldiko me, wo a dʒaana Raa tuddugun kun ti wollo aa zeere kono kun lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi.

¹² Inŋkino maŋ kun i oola urzi a oldiko ti t'oona toogo a tuddugun ere k'unto ye, wo kun gi di daane suldi dɔŋ ulpi tuddugun ti dehu geŋno ye.

¹³ Kun oola mokugun tuuku toŋ y'isa naabo ere k'oldiko ye, aa arku k'isiyo munda wede ki diine ye. Wo geŋ kun i elo tuddugun a Raa aakede

* 6:4 6:4 Kun wollo adda mattup ki Kolos 2.12.

ɔŋ i bilde ti diine ɔŋ unto ankeŋ an lekkiyo zeere, wo kun elo mokugun tuuku toŋ ki naabo Raa aa arku wede k'isiyo munda wede ki diine.

¹⁴ Geŋ oldfiko i-k'ede toogo a tukki kune ye, kono kune un ki'n dokkiyo oogoro ye, unni dokkiyo beeko Raa.

Kine bulagi k'aaye?

¹⁵ Ki kotto kine in ki'n dokkiyo oogoro ye, wo inni dokkiyo beeko Raa maŋ, geŋ i-kaza in d'ise oldfiko baa ko? Aha, inŋino ye!

¹⁶ Kune kun suune, aame kun ele tuddugun a wede kun i di naabe maŋ, kun d'olliga onamí, kun t'ise bulagi ki wede kun ollige onamí geŋŋo. Aame oldfiko i-ede toogo ekki kune maŋ, kune bulagutú wo un d'etta unto, wo aame ollige k'ono Raa gette i-d'ede toogo ekki kune maŋ, kune bulagutú wo Raa y'un di'n isa ɔŋ ki diine a daanadí.

¹⁷ Wo in rooto koɔwuwo a Raa, kono ti kaaga kune bulagi k'oldfiko, wo de ankeŋŋo dooyiso ere an unni duuye gette kun illiga, kun d'umbe t'addugun pay wo kun sooru eego.

¹⁸ Kune Raa y'un ti'n uɔɔfe t'adda k'oldfiko me, wo kun t'ize bulagi kono kun d'ise munda wede ki diine aa yi dehu.

¹⁹ Onamó ni rootiyo eŋ a suuniyo ere ki ɔŋ tudde, kono sulɔɔ itadan kun ki ti suuniyo koɔwuwo ye. Geŋ ti kaaga kun ti t'ele tuddugun pay adda buliko k'isiyo sulɔɔ pitiŋko, ti doopide ere kun a ti doopide a urzi k'oogoro un ti'n ledɔɔiyo ti daana Raa. Wo ankeŋŋo kun ti-t'iso tuddugun bulowo k'isiyo naabo ere ki diine kono y'un di'n isa ɔŋ ooyiso kese a yode.

²⁰ Ti kaaga aame kune bulagi k'oldfiko geŋ, kune'ŋ seegun ye a naabo ere ki diine aa Raa yi dehu te.

²¹ Aame kun izite sulɔɔ ɔŋ ankeŋŋo un t'ize sukiyagi geŋ, kun d'uune moo me? Ki kotto kane sulɔɔ geŋ, a ɔwuwo an di'n t'etta k'ume k'unto.

²² Wo de ankeŋŋo Raa y'un ti'n uɔɔfe t'adda k'oldfiko me, kun t'ize bulagi yode, kun d'isiyo naabo ere beehiye aa yoŋ yi dehu, inŋino y'un di'n uuye kese a yode, geŋ a ɔwuwo an di'n t'etta k'ume lekkiyo ere ki daayum.

²³ Derec, oldfiko gette ranɔɔatú unto, wo de munda wede Raa y'eliyo ki waawiye geŋ lekkiyo ere ki daayum, kono y'in ti'n gitte kan soo ti Galmeeginj Isa Almasi.

7

Oogoro i-k'ede toogo ekki kine ye

¹ Zemba ki nun, ki kotto ono ɔŋ ni roota eŋ, kune kun'ni suune adda k'addugun, kono urzi k'oogoro kun yi suune: Oogoro gette i-d'ede toogo ekki wedusu'ŋ aame yoŋ zeere ɔanŋal.

² Inŋino maŋ erewo ti ziida kule geŋ, tod'te kettiyo a kulatú t'urzi k'oogoro aame yi lekkiyo zeere geŋ me. Wo de aame kulatú y'inda maŋ, oogoro seedu gette ti ki ti seeda ye baa, tod'te ettú toore.

³ Wo aame kulatú yoŋ zeere yi k'inda ye wo ti y'iili, ti ziida kule doolo maŋ, geŋ an di waaka ere ti moone ti kule bakatú. Wo de aame kulatú y'inda maŋ, tod'te ettú toore, t'aane t'a seeda kule doolo, oogoro ti ki ti seeda ye, geŋ an gi di wolla ere i moone ti kule bakatú ye.

⁴ Geŋ inŋino kay zemba ki nun, kune eggun aa unto a daana k'oogoro me, kono t'urzi tudde k'Almasi y'ele ki seɔeɔe gette, aa kun t'inda kan soo ti yode. Inŋino maŋ kine in t'ize ɔŋ k'Almasi wede i-bilde ti diine ɔŋ unto, kono naabadin t'aase ti ɔaakatú a Raa me.

⁵ Derec, ti kaaga kine in likke lekkiyo ere aa tudde ti dehu, aame gen suldi d'oj in d'eliyo liikiwe ki naapu an d'ooniyo toogo t'urzi k'oogoro an di naabiya adda tuddin, injkino in d'ettiyo unto.

⁶ Ti kaaga oogoro t'in ti'n ziida aakede d'oj dangay, wo ankenno kine a d'aanatu aa d'oj unto kono Raa y'in ti'n udde ti toogatu me. Injkinu man in naabo a Raa t'urzi wede aware Unde Kamilen t'inni dokkiyo, wo in ki'n dokkiyo urzi wede mazzini k'oogoro Muusa genno ye baa.

Oogoro ti oldiko

⁷ Injkinu man kine in t'eese moo me, oogoro gette tod'te oldiko ko? Aha, injkinu ye! Wo de ni zuune oldiko t'urzi k'oogoro. Anki oogoro ti ki ruute «zaapu k'adde a munda wedusu ulu*» ye man, nuñ zaapu k'adde a munda wede gette ni ki ti suune ye.

⁸ Wo t'urzi k'oogoro gen oldiko ti d'uune urzi ti nuñ, injkinu ni zaapu addo a suldi duwo d'oj tuuku ton man. Derec, daa k'oogoro man, oldiko gette ettú aa munda unto.

⁹ Ti kaaga aame oogoro ni ki ti zuune ye gen, ni lekkiyo aa addo i dehu, wo de aame oogoro ni ti zuune man, oldiko t'a jiiire eedo,

¹⁰ wo nuñ aa n'inda: Oogoro ere Raa y'elo kono duwo t'an d'an t'ette k'ume lekkiyo gen, a nuñ o-t'ize urzi k'unto.

¹¹ Injkinu t'urzi k'oogoro gen, oldiko ti d'uune urzi t'a ti n' mibilde, wo t'urzi tode gette o d'iide unto.

¹² Gen injkinu oogoro Raa gette tode batum kamilen, wo urziyagutu ton kane kamilen, ki diine wo beehiye.

¹³ Injkinu man munda wede beehiye gen, a nuñ o-t'ize urzi k'untado ko? Aha, injkinu ye! I n'iide'ñ oldiko. Gen t'urzi k'oogoro ere beehiye gette, oldiko ti d'uune urzi ki towwadó. Injkinu man in suuno oldiko tod'tin ki kotto oldiko, wo t'urzi k'oogoro gen oldiko itatu a t'udde kereñ, tod'tin oldo a jiiire pay.

Oldiko ti jiiire ekki duwo

¹⁴ Ki kotto kine in suune oogoro gette t'ettiyo t'urzi k'Unde Raa, wo de nuñ wede tudde en, n'a t'ize bule k'oldiko.

¹⁵ Gen munda wede n'isiyo, ni ki y' suuniyo ye. Injkinu munda wede ni dehu n'aase gen, ni ki ti y'isiyo ye, wo de ni-t'isiyo munda wede n'azzuru.

¹⁶ Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye gen ni ti y'isiyo man, gen i-kaza oogoro gette ni ti suune adda k'addo tod'te beehiye.

¹⁷ Gen isiyo injkinu nuuno ye, isiyo'ñ oldiko ere i lekkiyo adda k'addo.

¹⁸ Derec, ni suune munda wede beehiye gen yi ki lekkiyo ye adda k'adde nuñ wede tudde en me. Ki kotto nuñ o d'ede mosogo k'isiyo munda wede beehiye, wo toogado umbo ni k'aaniya ni ki ti y'isiyo ye.

¹⁹ Injkinu man munda wede beehiye ni dehu n'aase gen, ni ki ti y'isiyo ye, wo ni-t'isiyo munda wede ulsu ni ki dehu ye.

²⁰ Wo aame munda wede ni ki y' dehu ye gen ni ti y'isiyo man, gen isiyo nuuno ye, isiyo oldiko ere i lekkiyo adda k'addo.

²¹ Injkinu man, nuñ ni dehu n'aase munda wede beehiye, wo de adda k'addo ni d'owwiyo munda i ni dokkiyo ede, ni d'isiyo min munda wede ulsu danjal.

²² Ki kotto nuñ batum adda k'addo gen, ulbo o isiyo unse'ñ ki daaniya k'oogoro Raa,

* 7:7 7.7 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.17.

²³ wo de ni d'owwiyo adda tuddó munda i ni dokkiyo ede, yi deyyiso ti oogoro Raa ere nun n'iyye elkisadó pay eego. Munda wede i ni dokkiyo adda k'addó genj, yi-ti n' gitte minj k'isiyo k'oldíko.

²⁴ Wayya nun enj, sommagi o di-t'iide! Wee wee a n'adfa ti tuddó ere o d'etta unto ette?

²⁵ Genj in rooto koduwo a Raa t'urzi Galmeejin Isa Almasi!

Injino manj t'elkisadó pay nun n'a iyye n'a t'ize bule k'oogoro Raa, wo a urzi tudde ni t'ize bule ki munda wede i ni dokkiyo adda k'addó k'isiyo k'oldíko genjo.

8

Lekkiyo ti toogo ere k'Unde Kamilenj

¹ Injino manj ankenno enj, donj i lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi genj, booro Raa ti ki'n seeda ye baa.

² Derec, wede yi lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi manj, munda wede i yi dokkiyo genj, Unde Kamilenj ere ti d'eliyo lekkiyo. Tode gette t'a y'udde ti munda wede i yi dokkiyo k'isiyo k'oldíko wo ti unto.

³ Munda wede oogoro Muusa ti k'iine ti ki y'ize ye kono kine donj tudde in k'ede toogo in ki d'ozire a urzi genjo ye genj, Raa y'a y'ize. Injino manj y'a igibo Uli y'a iido ti tudde ere aa ki kine donj k'oldíko kono y'in di'n adde t'adda k'oldíko, tinj genj oldíko ere duwo an isiyo y'a-t'iide mentú.

⁴ Y'ize injino kono munda wede ki diine oogoro ti dehu genj a t'ise ekki kine, kono in gi di lekke aa tudde ti dehu ye, wo in di lekke aa Unde Kamilenj ti dehu.

⁵ Injino manj kane donj i lekkiyo aa tudde ti dehu genj, elkiyadanj a suldi donj tudde ti dehu. Wo kane donj i lekkiyo aa Unde Raa ti dehu genj, elkiyadanj a suldi donj Unde Kamilenj ti dehu kay.

⁶ Aame wede y'elkiyo a suldi donj tudde ti dehu wo yi daaniya manj, y'ette k'ume k'unto, wo de wede y'elkiyo a suldi donj Unde Kamilenj ti dehu wo yi daaniya manj, y'ette k'ume lekkiyo wo ti toose.

⁷ Suldi donj pay ulpi tudde ti dehu genj, kane adu ki Raa, kono tudde gette ti di-toogiyo ki daaniya k'urzi k'oogoro Raa me, umbo ti k'aaniya ye.

⁸ Kane donj i lekkiyo aa tudde ti dehu genj, kane an k'aane an ki t'ise ye munda wede Raa ulbi i-d'ise unse me.

⁹ Wo de kune, kun ki lekkiyo aa tudde ti dehu ye, kun lekkiyo aa Unde Raa ti dehu, kono Unde Raa tod' ti lekkiyo adda k'addugunj. Aame wede i-k'ede Unde k'Almasi adda k'addi ye manj, yonj ki Almasi ye.

¹⁰ Aame Almasi adda k'addugunj manj, ki kotto tuddugunj t'a t'inda kono k'oldíko me, wo Unde Raa ere adda k'addugunj t'un d'eliyo lekkiyo, kono Raa y'un ti'n ize donj ki diine a dfaanadi.

¹¹ Wo aame Unde ki wede a bilde Isa ti diine donj unto gette tod'te adda k'addugunj manj, yode wede a bilde Isa Almasi ti diine donj unto genj, yi-t'ele lekkiyo a tuddugunj ere k'unto gette t'urzi k'Unde Raa ere i lekkiyo adda k'addugunj.

¹² Genj injino manj zemba ki nunj, kine in d'ede see ki lekkiyo ere aa Raa yi dehu, wo de seezinj a urzi tuddinj ti dehu ye, injino in gi di lekke aa tuddinj ti dehu ye.

¹³ Aame kun lekkiyo aa tudde ti dehu manj, kun di t'inda. Wo de aame t'urzi k'Unde Raa suldi donj ulpi tudde ti dehu genj kun'n iila manj, kun di lekka.

¹⁴ Derec, kane donj i ni dokkiyo Unde Raa genj, kane inji Raa.

¹⁵ Kune Unde Raa kun uune geɗ, t'un gi di'n ise ɓulagi wo kun ki d'orgide ye. Wo de tode Unde Raa gette t'un di'n ize kun t'ize inɗi Raa ki kotto, t'urzi geɗ in di y' waaku «Abba!» I-kaza Meegó.

¹⁶ Tode Unde Raa batum t'in d'isiyo adda k'addin in di suuniyo ki kotto kine inɗi Raa.

¹⁷ Derec, kine inɗi Raa geɗ, in t'ooney aggaɗin t'adda sulɗi pay ɗon i-d'ede in t'ooney t'Almasi kanj soo, kono aame kine in dabirsa aa yonj yi dibire man, geɗ in t'ooney daryika ti yode kanj soo.

Daryika ere ki ɗaana

¹⁸ Nuɗ ni suune adda k'addó, dabar ere in dabirsa ankenno ette, tod'te aa munda ki bita a ɗaana daryika Raa ere y'in kizey a kandaane gette.

¹⁹ Kane sulɗi ɗon pay Raa y'ikkima geɗ, an delliyo gottiton, woogo me Raa y'a ti'n kiza inɗizi kereɗ, kane anj wee wee.

²⁰ Kane sulɗi ɗon pay Raa y'ikkima geɗ, an t'iire a bey toogo ere t'an gi di'n t'etta ki tunda ye. Kane sulɗi geɗ i ki dihe kane batum ye, wo de in ele k'adda toogo gette yode Raa batum. Wo tonj manj kane sulɗi geɗ an zaapu elkiyadanj a Raa,

²¹ kono onniyo soo kane sulɗi pay geɗ Raa y'an aɗɗa t'adda toogo ere ki lattiya ti-ti'n isiyo ɓulagi geɗ me. Injino manj an t'isa eedanj toore, wo daryika ere inɗi Raa an t'ooney gette kane tonj adda kay.

²² Kine in suune, sulɗi ɗon pay Raa y'ikkima geɗ, ankenno an ɗawilsa ɓotto aa erewo addutu i t'umbe k'ehiyo.

²³ I ki ɗawilsa kane sulɗi geɗno ɗanɗal ye, kine pay ɗon uune Unde Kamileɗ aa barta ere ki poone ki sulɗi ɗon Raa yi ruute y'in t'ela geɗ me, kine in ɗawilsa adda k'addin, koore in delliyo onniyo ere tuddin Raa y'a-t'adɗa t'adda dabar ere k'oldiko, in t'isa inɗizi a-t'etta a munda wede yi dehu.

²⁴ Derec, kine in uune uttiyo wo in zaapu elkisadinj eego ɓotto. Wo aame sulɗi ɗon in zaapu elkisadinj eego in'ni wulla manj, geɗ zaapu k'elkisadinj eego umbo baa. Injino sulɗi in'ni wolleyo geɗ in di zaape elkisadinj eego sey ko?

²⁵ Wo aame in zaapu elkisadinj a munda wede in ki y' wolleyo ye manj, geɗ in di y' delle ti ombine.

²⁶ Geɗ injino kay, Unde Raa tonj t'in di'n noogiyo, kono kine toogadinj baata a urzi Raa me. Urzi tonɗiyo Raa wede beehiye tonj in ki y' suune ye, wo tode Unde Kamileɗ batum ti-tonɗiyo Raa kono kine, ti-ɗakiysa ti ono ɗon ki k'aane ki ki ti'n roote ye.

²⁷ Raa geɗ yi y' wolleyo munda wede a biza k'ulbe wedusu me, wo munda wede Unde Kamileɗ ti dehu t'a tonde geɗ yonj yi y' suune. Derec, Unde gette ti tonɗiyo Raa kono kine ɗonji aa yonj yi dehu.

²⁸ Kine in suune Raa yi naabiya a sulɗi pay ki beehiyo kane ɗon i yi geyyiso, kane geɗ yi'ni wiike kono a-t'ette a munda wede yonj yi dihe ti poone.

²⁹ Kane ɗon Raa yi'ni zuune kane ki yode ti poone too geɗ, yonj yi dihe ti poone too y'an ise an di deeye Ulí, kono yonj geɗ y'a t'isa goole ki zamba baadanj.

³⁰ Kane ɗon Raa yi'ni dihe ti poone too geɗ, y'a-ti'n wiike pây. Kane yi ti'n wiike geɗ, y'an di'n ize ɗonj ki diine a ɗaanadí. Wo kane yi'n ize ɗonj ki diine a ɗaanadí geɗ, an d'uune daryikadí pây.

Geyyiso Raa tod'te meeda

³¹ Kine in di roote moo sey a ceere me? Aame Raa yonj ki kine manj, wee wee aasa adu ti kine in di'n ceera me*?

³² Raa geñ Uli k'aggadi toñ yi ki ti y' lidde ye ti dabar te, wo yi y'elo sedefe ki kine duwo pay, in kino manj ki kotto ti Uli geñ suldi pay yi'n t'ela ti mozuwo.

³³ Wee wee a sakiya donj Raa yi biire me? Wenda soo toñ umbo, kono kane Raa yi'n ize donj ki diine a daanadi me.

³⁴ Wee wee a roota kane booro ti'ni ziida me? Wenda soo toñ umbo, kono Isa Almasi yonj y'inda, wo beehiye a jiiire sey y'a bilde ti diine donj unto y'a-gili k'awwa, ankenj yi lekkiyo a ammade Raa wo yi tondiyo Raa kono kine.

³⁵ Moo me in ti'n deka ti geyyiso ere k'Almasi te? Dabar kunuñ, ulbe k'oodiyo baadan kunuñ, dabar ere t'urzi duwo kunuñ, mosogo kunuñ, lekkiyo bey sok sokeñ kunuñ, lekkiyo ere aa a biza zire kunuñ, unto ere a bey duwo ko? Kane geñ an in ki ti'n deka ye ti geyyiso ere k'Almasi te.

³⁶ Geñ a-t'iide a ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono ki kee Raa geñ, kaye duwo an ay di'n towwo daayum. Kaye an ay di'n wolliyoo aa dambami ki waldutu*.»

³⁷ Wo de ti suldi donj pay in aaniya genno toñ, kine in t'umbe eego a jiiire t'urzi yode wede inni giyye.

³⁸⁻³⁹ Eyye, nuñ ni suune adda k'addo, munda soo toñ umbo in ti'n deka ti geyyiso Raa te: ise in t'inda, ise in lekkiyo zeere, ise maaleekiyagi, ise donj doolo an d'ede urzi ki dokkiyo wo an d'ede toogo, ise suldi donj ankenno, ise suldi donj etto k'ita, ise suldi donj an d'ede toogo a kandaane, ise suldi donj ti dandi siido, ise munda ti doolo Raa y'ikkima toñ manj. Geñ munda umbo wede a aana in ti'n deka ti geyyiso Raa, wede in iidiiba ita t'urzi Galmeeginj Isa Almasi me.

9

Raa ti donj yi biire

¹ Ono ni rootiyo enj kane derec, ni ki lohito ye kono nuñ ni lekkiyo kettiyo kanj soo t'Almasi. Elkisado ere ki suuniyo munda enj beehiye enj ulsu gette, i ti dokkiyo Unde Kamilen t'o di kaza ono donj ni rootiyo kane derec.

² Nuñ o-t'ize sommagi dondonj wo addo i n'aadumu daayum.

³ Derec, aame i-t'ise manj, nuñ batum Raa yi ti'n duudo, n'a-ledde t'Almasi kono zembado Yawudiyagi an d'utte, kane donjo a urzi tudde me.

⁴ Kane donj k'Izirayel geñ Raa y'anni biire kono an t'ize inñizi, y'an di gize toore goolikadi, y'a-gittite taasuwa ti kane, y'an d'ele oogiradi, y'an d'ele urzi an i-d'ottille, y'an di ruute suldi donj y'an t'ela,

⁵ wo kane an udfo ti biza bumbu mongidagan donj sundanj t'a iile*. Wo Almasi Raa yi biire a urzi tudde y'udfo ti biza bumbu kane, yode wede t'ekki suldi pay, geñ in amma Raa ki daayum! Eyye.

⁶ Geñ i-kaza ono donj Raa yi ruute geñ i ki t'ingile ki bita ye, kono kane donj ti biza bumbu k'Izirayel pay geñ, kane pay donj Raa donj ki kotto ye.

* **8:31 8.31 Wee wee aasa adu ti kine in di'n ceera me:** I-kaza a kine donj ele addinj a Isa geñ, a lekkiyadinj ette aduzinj ede wo kane geñ an k'aane an in ki ti'n deka ye ti Raa me wo an in ki t'eegire ye k'ettiyo ki Moziko Raa te. † **8:36 8.36** Kun wollo adda mattup ki Soom 44.23. * **9:5 9.5 Mongidagan donj sundanj t'a iile:** Kane geñ Ibirayim, Isaaka, Yakup, wo inñi Yakup kane koomat makumu sire.

⁷ Raa yi di ruute a Ibirayim y'a t'oona ita k'inni, donj a t'isa inni Raa ki kotto. Aame yi ruute inkinno genj, yi ki ruute ti ita k'inni k'Ibirayim pay ye, kono Raa yi ruute ti kaaga a Ibirayim, y'ede: «Genj t'ita k'inni k'Isaaka duwo an di'n waaka ita k'innizá†.»

⁸ Genj i-kaza inni k'Ibirayim donj an ehe a urzi tudde genj, kane pay inni Raa ki kotto ye, ita k'inni k'Ibirayim ki kotto kane donj an ehe a-t'iide a ono donj Raa yi ruute y'aasa.

⁹ Enno ono donj Raa yi ruute y'aasa me, y'ede: «Nunj konno ume kino sey genj n'a kimo di kee, wo aame ni kimo genj eddá Saara t'ulo a beytú baa‡.»

¹⁰ Wo genno danjal ye, in elko soj a Rebeka tod' t'ehe inni roonjo kuuli meegan yonj mugiyin Isaaka.

¹¹⁻¹³ Kane inni adda k'ade meedan botto genj, an k'ize munda k'ulso ye, ki beehiye ye. Wo tonj manj Raa yi di ruute a Isaaka, y'ede: «Wede goole y'a t'isa wede naabo ki leemadi nenju§.» Genj a-t'iide a ono an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nunj Raa n'a giyye Yakup, wo Ezayu n'a ti y' lidde*.» Raa y'ize inkinno kono munda wede yi dehu genj a t'ise. Yonj yi beeriyo duwo aa addi i dehu, t'urzi naabadanj ye wo de t'urzi yode Raa siidi i'ni waaku duwo me.

¹⁴ Inkinno manj kine in t'eese moo me? Raa genj y'isiyo munda wede ki diine ye ko? Aha, inkinno ye!

¹⁵ Yonj yi ruute ti kaaga a Muusa, y'ede: «Ni-d'ise adde koduwo a wede tuuku ni dehu ni d'ise adde koduwo, wo n'a wolle sommagi ki wede tuuku ni dehu n'a wolle sommagi†.»

¹⁶ Inkinno manj kane suldi genj an ettiyo t'urzi munda wede duwo an dehu ye, t'urzi toogadanj ye, wo de an ettiyo t'urzi k'ade koduwo ki Raa siidi.

¹⁷ Genj inkinno an riije ti kaaga adda mattup ki Raa ono donj Raa yi ruute a Parahonj mozigo ki siido Misir, y'ede: «Kee ni ki biire mozigo wo eeda n'a-ti t'ize zakidi minj, kono t'urzi kee duwo an di suuna toogadó wo an di kazita sundó adda siido pay‡.»

¹⁸ Inkinno manj Raa genj, a wede tuuku yi dehu yi-d'ise adde koduwo manj, yi-d'isiyo, wo a wede tuuku yi dehu y'a y'ise eedi zakidi manj, yi di y'isiyo.

Raa genj yonj aakede wede k'aabuđu

¹⁹ Wo de suldi Raa yi ti'n isiyo inkinno manj, koo wenda y'o di roote, y'a t'eese: «Ki moo me a duwo yi d'eesiyo an isiyo ulsu me? De wee wee a aane a-tooge a munda wede yi dehu y'aase me?»

²⁰ Kee wedusu minj wee wee, k'a niike Raa me? Kununj munda aabuđu genj, y'aane yi roote koo a wede i y'iibida, y'a t'eese: «Ki moo me ki n'iibida kino me?»

²¹ Wede k'aabuđu genj y'aane yi d'aabida munda wede aa addi i dehu ti lee wede luttiiyo genj me. Ti lee wede yi lutte genj minj yi d'aabida ooko majjaanawa k'eliyo munda a donj suma, wo soj yi d'aabida ooko ki naabo adda boy ere daayum.

²² Inkinno manj Raa y'a dihe y'an di kize kulkuwadi a duwo wo an di suune toogadi. Genno tonj yonj yi di'n sarkiya t'ombiije, kane donj iide kulkuwadi t'a deege eedan genj me, kane genj ki daggiya gopponj.

† 9:7 9.7 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.12. ‡ 9:9 9.9 Kun wollo adda mattup ki Zenez 18.10. § 9:11-13 9.11-13 Kun wollo adda mattup ki Zenez 25.23. * 9:11-13 9.11-13 Kun wollo adda mattup ki Malasi 1.2-3. † 9:15 9.15 Kun wollo adda mattup ki Egzod 33.19. ‡ 9:17 9.17 Kun wollo adda mattup ki Egzod 9.16.

²³ Wo de a donj onjo sonj y'an d'ize adde kofuwo, y'a dihe y'an di kize laale wede baadanj ki daryikadi. Kane genj donj Raa yi'n ikkima ki poone too an d'etta ki daryikadi.

²⁴ Kine tonj adda, kine donj Raa yi wiike t'adda diine donj Yawudiyagi danjal ye, t'adda diine donj Yawudiyagi ye pay.

²⁵ Genj derec ono donj Raa yi ruute ti kaaga adda mattup ki nebi Oze, y'ede:

«Kane donj ti poone donjzo ye genj, n'an di'n waaka donjzo.

Wo kane donj ki geyyisado ye genj, n'an di'n waaka donj ki geyyisado§.

²⁶ Wo a ume wede n'an di ruute, n'ede: "Kune donjzo ye" genj,

anjenno batum an di'n waaka inji Raa zeere*.»

²⁷ Nebi Ezayi tonj y'a gizite a tukki donj k'Izirayel, yi d'eesiyo: «Ise donj k'Izirayel kane baadanj aa dolso a biza bar tonj manj, i d'utta donj miibi danjal ti diinayanj me.

²⁸ Derec, ono donj Galmeega Raa yi ruute genj, kesiko y'an isa pay a siido me†.»

²⁹ Suldi genj a-t'iide a ono donj Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede:

«Aame Galmeega Raa Goole k'arka genj, y'in ki guute ita k'inji miibi ye

manj,

anji in t'ize aakede donj ki geeger Sodom, in di deeye aa donj ki geeger

Gomor Raa yi'n uute‡.»

Donj k'Izirayel an ti tuuge ki zaapu k'addan a Raa

³⁰ Injino manj kine in t'eesee moo me? Kane donj Yawudiyagi ye, an ki dehu an ki t'ise donj ki diine a daana Raa ye tonj, kane Raa y'anni wulle donj ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'adde a yode.

³¹ Wo de kane donj k'Izirayel an dehu an t'ise donj ki diine a daana Raa t'urzi daaniya k'oogoro genj, an a biite a urzi soorutu me.

³² An aa biite kono kane an ki dihe an t'ise donj ki diine a daana Raa t'urzi zaapu k'adde a yode ye, an elkiyo an t'isa t'urzi naabadanj. Kane genj an di guhe ekki wede aa makkolo ere k'eliyo morkiye a duwo.

³³ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Kun wollo a geeger ki Siyon gette, ni ziipe wedusu aa makkolo k'eliyo morkiye a duwo, makkolo ere ki-t'oore.

Wo wede yi ziipa addi a yode manj, yi-ki seeda sukiyagi ye§.»

10

Yawudiyagi ti donj Yawudiyagi ye Galmeega minj soo

¹ Zamba ki nunj, munda wede ni dehu t'addo pay, wo ni tondiyo Raa kono kane Yawudiyagi genj, Raa y'an di'n utte.

² Derec, nunj Pool enj ersado ti wulle, kane wehini a naabo ere an isiyo a urzi Raa gette, wo de naabo ere wehini gette an isiyo daa suuniyo k'urzi wede derec.

³ Kane urzi wede Raa yi-ti'n isiyo duwo ki diine a daanadi genj itadi an ki y' zuune ye, wo an di dehu an di daane urzi wede kane batum an ziipe. Injino manj urzi wede Raa yi-ti'n isiyo duwo ki diine a daanadi genj, an d'iili.

§ 9:25 9.25 Kun wollo adda Mattup ki Oze 2.25. * 9:26 9.26 Kun wollo adda mattup ki Oze 2.1.

† 9:28 9.28 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 10.22-23. ‡ 9:29 9.29 Kun wollo adda mattup ki

Ezayi 1.9. § 9:33 9.33 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16.

⁴ Aame Almasi y'iido ki duniya geŋ, oogoro Muusa y'a-ti t'iide a urzutú. Injino maŋ doŋ pay i ziipe addaŋ a Almasi geŋ, Raa y'anni wolloiyo kane doŋ ki diine a dfaanadi me.

Raa y'utta wede tuuku ele addi a Galmeege Isa

⁵ Yode Muusa batum toŋ y'a riije ti kaaga a urzi wede duwo an t'ise ki diine a daana Raa t'urzi daaniya k'oogoro, y'ede: «Wede y'a t'izira a urziyagi k'oogoro pay geŋno maŋ, t'urzi geŋ y'a lekka*.»

⁶ Wo de eŋno ono doŋ mattup ki Raa ti rootiyo a urzi wede duwo Raa yi-ti'n isiyo doŋ ki diine a dfaanadi t'urzi zaapu k'adde a yode me, t'ede: «Kee adda k'adda k'elke ye: Wee wee a kila ki kandaane me?» Geŋ i-kaza ki d'eege k'Almasi me.

⁷ Wo soŋ kee k'elke ye: «Wee wee a etta k'ume beyyagi ge lekkiyo me?» Geŋ i-kaza ki koliyo k'Almasi ti diine doŋ unto me.

⁸ Injino maŋ eŋno ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a urzi wede duwo yi-ti'n isiyo ki diine a dfaanadi me: «Ono Raa geŋ kane goppon ti kee, a biza wo adda k'adda†.» Kun ollo, eŋ ono ki zaapu k'adde a Raa ay kazita a duwo me.

⁹ Geŋ injino aame ki ruuta kereŋ a daana duwo Isa yoŋ Galmeege, wo k'umba adda k'adda yoŋ Raa yi ti y' bilde ti diine doŋ unto maŋ, Raa y'a k'utta.

¹⁰ Aame wede yi ziipe addi a Isa maŋ, Raa y'a yi wolla yoŋ ki diine a dfaanadi me, wo aame wede ti bizi yi ruuta kereŋ a daana duwo Isa yoŋ Galmeege maŋ, Raa y'a y'utta.

¹¹ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku yi ziipe addi a yode maŋ, yi-ki seeda sukuyagi ye‡.»

¹² Injino maŋ ise Yawudiyagi, doŋ Yawudiyagi ye toŋ, kane miŋ pay kaŋ soo, Galmeegeŋ miŋ soo, y'an d'isiyo beehiyko a kane doŋ pay i waaku sundi.

¹³ Ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku yi wiika suma Galmeege Raa maŋ, y'a y'utta§.»

¹⁴ Wo de kaŋ mummino an di waake sundi daa ki an ki ziipe addaŋ a yode ye me? Wo de kaŋ mummino an di zaape addaŋ a yode daa ki an k'illiga rabiladi ye me? Wo de kaŋ mummino an d'olliga rabiladi daa ki wenda yi ki gizite ye maŋ?

¹⁵ Wo de kaŋ mummino an di kizite daa ki an k'igibe wenda ye maŋ? Eŋ ono doŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duwo ulbaŋ unse aame an wolloiyo doŋ kazita Rabila Majjaanawa an'tiyo maŋ*.»

¹⁶ Wo ti diine kane doŋ illiga geŋ, pay an ki d'umbe ye a Rabila Majjaanawa gette. Geŋ derec, nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga, y'ede: «Galmeege Raa, wee wee a umbe a ono doŋ ay an gizite geŋ me?†?»

¹⁷ Geŋ injino wede y'a zaape addi a Almasi t'urzi k'ollige rabila ere an gizite gettiyo. Wo to rabila gettinj ono k'Almasi.

* **10:5 10.5** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 18.5 wo Galat 3.12. † **10:8 10.8** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 9.4; 30.12-14. ‡ **10:11 10.11** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16. § **10:13 10.13** Kun wollo adda mattup ki Zowel 3.5. * **10:15 10.15** *Doŋ kazita Rabila Majjaanawa*: T'ono Girek an'de: zoŋ ki doŋ i kazita Rabila Majjaanawa geŋ kane beehiye. Injino zoŋ geŋ i-kaza duwo. Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.7. † **10:16 10.16** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.1.

¹⁸ Injino manj ni tondiyo n'ede, rabila gettin Yawudiyagi an ki t'illiga ye ko? Aha, an t'illiga! Enj ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Golla donj kazita gette donj adda siidiyagi pay an di t'illiga, wo onamanj a-tiipe bini ita Raa[‡].»

¹⁹ Nunj ni tondiyo sey n'ede, donj k'Izirayel minj ono gejj itadanj an ki'n zuune ye ko? Wo enj ono donj Raa yi ti'n ruute too ti kaaga ti bize Muusa, y'ede:

«Kune donjzón n'un di'n isa kun di kolbika ti donj kane donjzón ye.

N'un t'ela ooniso kun di kulkuwa ti ita duwo donj elkisadanj umbo[§].»

²⁰ Wo nebi Ezayi y'a ruute ti kaaga daa k'orgiso ono donj Raa yi ruute, y'ede:

«Nunj a n'uune donj i ki n' dehu ye,

wo n'an di gize tuddó a kane donj i ki n' tondiyo munda ye.»

²¹ Wo de Raa y'a ruute sey a tukki donj k'Izirayel, y'ede:

«Daayum n'alliya beezó ki tukki kane donj

eedanj zakidí wo an o ti tuuge*.»

11

Donj k'Izirayel Raa yi ki'n giigira ye

¹ Injino manj nunj ni tondiyo: Donj k'Izirayel gejj Raa y'anni giigira ko? Aha, ki kotto y'an ki'n giigira ye, kono nunj batum minj ti siido k'Izirayel, t'ita k'inñi k'Ibirayim wo ti biza bumbu Benzamen.

² Raa donjzón donj yi biire ti poone gejj, yi ki'n giigira ye. Ki kotto kun suune ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, a ume wede Eli yi môolo yi sakiya a Raa kono k'oldfiko ki donj k'Izirayel, y'ede:

³ «Galmeege Raa, nebiyagá'ñ an ti'n iide wo ume sendikagá an di gussite, a guute minj nunj siidó, wo an dehu an aa di n' t'íde*.»

⁴ Wo de Raa yi di'n gime onami y'ede moo me? Yonj y'ede: «A nunj ni buuhe kuuli dupu sarat an daaniya nuuno, kane gejj an ki dikke ye zibbananj a daana raazanj Baal me[†].»

⁵ Ki kine donj anjkenño tonj injino, i guute donj miibi Raa yi biire t'urzi beekadí me.

⁶ Kane gejj Raa yi'ni biire t'urzi beekadí, t'urzi naabadanj ye. Wo de aame yi'ni biire t'urzi naabadanj manj, gejj beeko Raa gette tod'te beeko ye, kono an uune t'urzi naabadanj.

⁷ Injino kine in t'eese moo me? In t'eese kane donj k'Izirayel munda wede an dehu gejj an ki y'uune ye, wo de kane donj miibi Raa yi biire gejj an di y'uune. Wo kane donj uupe pay gejj Raa y'an di'n ize addanj zakidí.

⁸ Enj ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Raa y'an di'n ize tuusiyagi a urzi k'elkiso,

y'an t'ippe a edayanj kono an ki wolle ye,

wo kuwwaganj y'an di njiyye danjila kono an ki d'olliga ye,

bini anjki tonj an lekkiyo injino[‡].»

⁹ Mozigo Dawut tonj y'a ruute a donj k'olmidayí, y'ede:

[‡] 10:18 10.18 Kun wollo adda mattup ki Soom 19.5. § 10:19 10.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.21. * 10:21 10.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 65.1-2. * 11:3 11.3 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.10. † 11:4 11.4 Kun wollo adda mattup ki 1 Mozagi 19.18.

[‡] 11:8 11.8 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 29.3 wo Ezayi 6.10; 29.10.

«Ombadaŋ ere an isiyo aa an ekkiyo ikka a d̄uwo gette an aŋkilo, i t'iso aa zelwe ki sed'd̄uzan, an t'oore adda k'oldiko, an t'oone dangay.

10 Geŋ Raa edayan y'an t'appa kono an gi di wolle ye, y'anni dabiŋo kono an di lekke daayum nukkiyoŋ.»

11 In̄kino maŋ ni tondiyo sey, aame doŋ k'Izirayel an ele morkiye a urzi Raa an t'iire geŋ, ki daanadan ko? Aha, ki daanadan ye! Wo de t'urzi doopid̄adan ere a urzi Raa gette, kane doŋ Yawudiyagi ye an d'uune urzi k'uttiyo. Raa y'ize in̄kino kono a t'ooziga kolbiso doŋ k'Izirayel.

12 T'urzi doopide ki doŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, doŋ adda duniya pay an d'uune beehiyo ere baadan ki Raa, wo t'urzi soldite ki doŋ k'Izirayel a urzi Raa geŋ, kane doŋ Yawudiyagi ye toŋ an d'uune beehiyo ere baadan ki Raa pay. In̄kino a onniyo ere kane Yawudiyagi pay an ti gimo k'urzi k'uttiyo maŋ, beehiyo ere Raa y'an isa gette baadan a ceera ki doŋ oŋgo.

Uttiyo ki doŋ Yawudiyagi ye

13 Aŋkeŋ onamó ni rootiyo eŋ a kune doŋ Yawudiyagi ye. Nuŋ wede zina k'Isa yi n'igibo ki tukki doŋ Yawudiyagi ye, n'a kize naabo ere Raa y'o ele ette tod'te meeda.

14 In̄kino maŋ n'elkiyo koo t'urzi naabadó ette, a t'ooziga kolbiso ki zembadó Yawudiyagi an di kimo ki tukki Raa kono doŋ miibi ti diinayan an d'utta.

15 Aame Raa yi'n uuye doŋ k'Izirayel a kese geŋ, doŋ duniya y'a ti'n gimo an t'ukkiye ti yode. In̄kino maŋ doŋ k'Izirayel yi ti'n wiika ki sirpadi sey maŋ, geŋ aasa mummino? Ki kotto onniyo gette a t'isa aa doŋ i t'inda an ti bilde!

16 Aame mappa kun iid̄iba ki poone geŋ kun i ele a Raa maŋ, wede pay a guute geŋ miŋ ki yode p̄ay*. Wo aame sondayi k'undumu geŋ ki Raa maŋ, laydayi geŋ miŋ kane ki yode p̄ay.

17 Yawudiyagi geŋ kane aakede undumu boy sundi olibiye laydayi oŋgoŋ an di dikkite. Wo kee wede Yawudusu ye geŋ, kee aakede undumu balda sundi olibiye, an aa ki ti-k'iite a olde ki laydayi k'undumu boy wede sundi olibiye geŋŋo. Wo aŋkeŋ kee toŋ k'ooŋo udu k'undumu doŋ ad̄diya t'adda sondayzi geŋŋo.

18 Kono kamo kee wede aakede layisa an iite aatiya geŋ, ki kili tuddá ye a daana laydayi doŋ an di dikkite me. Wo kee mummino ki-koliyo tuddá me? Ki too maŋ sondayi an k'ooniyo toogo ti laydayi ye, wo de laydayi onniyo toogo ti sondayi me.

19 Ki too maŋ k'a roote'ŋ: «Laydayi geŋ Raa yi ti'n dikkite kono a olde kane y'a-t'iite nuuno.»

20 Geŋ d̄erec! Kane Raa yi ti'n dikkite kono an ki ziipe addan a yode ye. Wo kee'ŋ ume geŋ ki y'uune kono ki ziipe addá a yode. In̄kino maŋ ki kili tuddá ye, ki too maŋ k'a lekke t'orgiso a Raa.

21 Ni rootiyo in̄kino kono aame kane Yawudiyagi doŋ aakede laydayi k'undumu boy toŋ Raa yi ki'n iili ye maŋ, geŋ kee toŋ ki kooni metike kono Raa yi ki k'oola ye kay.

22 Ki suuno Raa geŋ yoŋ beehiye wo wehini p̄ay: Yoŋ wehini ti kane doŋ i t'iire, wo beehiye ti kee aame ki lekkiye daayum adda beehiykad̄i d̄o, para maŋ kee toŋ t'umayá Raa y'a ki ti dekka mendá kay.

§ 11:10 11:10 Kun wollo adda mattup ki Soom 69.23-24. * 11:16 11:16 Kun wollo adda mattup ki Nombire 15.19-21.

²³ Wo aame onniyo soo kane Yawudiyagi geŋ an ti gima lekkiyadaŋ wo an ziipa addaŋ a Isa maŋ, Raa y'a-ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede ti poone, kono yoŋ i-d'ede toogo y'a-ti'n t'aate ti doolo ekk'undumzaŋ sey.

²⁴ Derec, kee wede Yawudusu ye geŋ, kee'ŋ aakede layisa k'undumu balda sundi olibiye ere Raa yi ti dikke wo y'a-t'iite a old'e ki layisa k'undumu boy, para maŋ kee umayá ye. Wo ki Yawudiyagi i-k'ooŋe ye a jiire sey kane aakede laydayi k'undumu wede ki boy geŋ, Raa y'aana y'a ti'n t'aata ekk'undumzaŋ wede y'anni dikkite.

Uttiyo ki doŋ k'Izirayel

²⁵ Zemba ki nuŋ, ni dehu kun di y' suune munda wede ombide ki Raa me, kono kun ki d'elke adda k'addugaŋ kune doŋ suuniyo k'ono ye: Doŋ k'Izirayel ongoŋ, an di lekka addaŋ daayum zakidi ti Raa, bini kane doŋ pay Yawudiyagi ye Raa yi biire geŋ an t'oona uttiyo.

²⁶ Wo geŋ a t'isa inŋkino doo miŋ, saŋ doŋ k'Izirayel pay Raa y'an di'n utta kollo, geŋ a-t'etta a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Wede i d'adfiya d'uwu t'adda k'oldfiko geŋ y'a etto ti geeger Siyoŋ, y'iido'ŋ y'a-booya oldfiko k'ita k'inŋi Yakup.

²⁷ Kun ollo gettiyo taasuwađo ere ni ketta ti kane, a onniyo ere n'an booya oldikadaŋ te[†].»

²⁸ Kane Yawudiyagi geŋ an di-tuuge k'ambu a Rabila Majjaanawa k'Isa te, inŋkino an t'ize adu ki Raa, wo geŋ a kune doŋ Yawudiyagi ye un t'ize beehiye. Wo ki too maŋ kane geŋ Raa yi'ni biire kono an t'ise doŋzi, kane daayum yi'ni giyye kono a taasuwa ere yi gitte ti kaaga ti mongidagaŋ.

²⁹ Ki kotto munda wede Raa y'eliyo geŋ yi ki ti y' seeda sey ye baa, wo kane doŋ yi wiike geŋ bizi yi ki y' kama ye.

³⁰ Ti kaaga kune doŋ Yawudiyagi ye kun di tuuge ono Raa kun k'illiga ye, wo ankeŋŋo Raa y'un d'ize adde koduwo kono Yawudiyagi an di-tuuge k'ollige k'onamí me.

³¹ Geŋ ki kane Yawudiyagi toŋ inŋkino, ankeŋŋo an ti tuuge k'ollige k'ono Raa me, tiŋ geŋ kune doŋ Yawudiyagi ye Raa y'un d'ize adde koduwo. Inŋkino maŋ ankeŋŋo kane toŋ Raa y'an d'isiyo adde koduwo kay.

³² Derec, Raa geŋ y'a ize a d'uwu pay an di-tooge k'ollige k'onamí. Y'ize inŋkino kono y'an d'ise adde koduwo a d'uwu pay.

³³ Ki kotto maŋ, wee wee a aane a-d'ooze laale ki Raa me! Suuniyo k'onamí ti elkisadi gette, kane a jiire suldi pay! Wenda soo toŋ umbo a aane a suune ita k'ono doŋ Raa yi dehu y'aase munda me! Wo wee wee a aane a suune naabo ere Raa yi dehu y'aase te!

³⁴ Geŋ ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wee wee i zuune elkiso Galmeega Raa te?

Wee wee i eele kooke me?

³⁵ Wee wee ki poone i-eele munda a Raa, kono saŋ yi di y' kima me[‡]?»

³⁶ Suldi pay geŋ ikkima yode Raa, kane pay an d'ohire a umayaŋ t'urzi yode wo kane ŋ pay ki yode. Geŋ tamma ti koona a yode Raa ki daayum! Eyee.

12

Lekkiyo ere aware a urzi k'Almasi

[†] 11:27 11:27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 59.20-21. [‡] 11:35 11:35 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.13 wo Zop 41.3.

¹ Zembá ki nuŋ, kun wollo Raa y'ize adde koduwo a kine, inŋkino maŋ a suldi pay geŋ n'un d'eelo kooke kono kune batum kun di t'ele tuddugun a Raa, aa sedefe zeere, ooyiso kese a yode, ulbí i-d'ise unŋe. Geŋno urzi wede ki kotto kun d'ise k'ottilso a Raa me.

² Kun daane lekkiyo ere ki doŋ duniya ankenno ye, wo ki too maŋ kun i d'ooli urzi a Raa y'un ti'n kima, y'isa inŋkino t'urzi k'elkiso ere aware y'un eliyi. Inŋkino maŋ kun di suuna munda wede Raa yi dehu: munda wede beehiye, munda wede ulbí i-d'ise unŋe, wo munda wede i-k'ede baatiya ye.

³ Nuŋ Raa y'o ele beekadi, inŋkino maŋ a wede tuuku ti diinagun ni di roote, n'a t'eese: Yi kili tuddi y'elke yoŋ yi jiiire ye, ki too maŋ yoŋ nenku, wo y'elko a yode batum ki kotto yoŋ a ume too me? Wo wede tuuku y'ise inŋkino geŋ, y'iso a toogo k'urzi zaapu k'addi ere Raa yi ele ele.

⁴ Wede geŋ tuddi tin soo wo mokiyagutu baadan, kane pay geŋ wede tuuku toŋ ti naabadi naabadi.

⁵ Geŋ inŋkino kay, kine baadan toŋ a urzi lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi, kine aa tudde soo. Kine pay kettiyo kan soo aa mokiyagi doŋ ki tudde, wo wede tuuku toŋ ti naabadi naabadi.

⁶ Wo kine in uune suldi doŋ Unde Kamilen ti'n ele in di naabe eego, t'urzi beeko Raa wede tuuku toŋ yi d'uune munda siidi siidi aa Raa yi dehu. A wede soŋ ki rootiyto k'ono doŋ Raa y'agisa maŋ, yi'ni rooto a-t'ette a urzi zaapu k'adde ki kine pay.

⁷ A wede soŋ ki noogiyo duwo maŋ, y'anni noogo. A wede soŋ ki dooyiso duwo maŋ, y'anni dooyo.

⁸ A wede soŋ k'eliyo kooke a duwo maŋ, y'an elo. A wede soŋ k'eliyo suldi a duwo maŋ, y'an elo ti mozuwo. A wede soŋ ki dokkiyo duwo maŋ, y'anni d'okko a urzutú. A wede soŋ k'isiyo k'adde koduwo a duwo maŋ, y'an iso ti unŋuwo.

⁹ Kun geyyo tuddugun t'adde soo. Munda ulsu kun y'azzar kun ti ledfo, wo kun soodo zakidi k'isiyo munda wede beehiye.

¹⁰ Kun geyyo tuddugun t'adde soo aakede zembá, wede tuuku toŋ yi t'iso ki poone a urzi k'ottilso ti tuddugun me.

¹¹ Kun soodo zakidi a urzi Galmeege me. Kun t'ise doŋ golguwo ye, kun naabo a Galmeege t'adde soo.

¹² Kune ulbugun un iso unŋe a munda wede kun zaapu elkisagun eego. Aame kune adda dabar toŋ, kun ombon, wo kun soodo zakidi bini dangu a urzi tondiyi Raa me.

¹³ Doŋ ki Raa doŋ i dehu ki noogiyadan geŋ, kun'ni noogo, wo duwo kun'ni soodo daayum bey sire.

¹⁴ Kun tondo Raa y'an di zaape beeko a doŋ unni dabirsa, kun an zaapo beeko, kun'ni duude ye.

¹⁵ Kun iso unŋuwo ti kane doŋ adda k'unŋuwo, kun oolo ti kane doŋ i moolo.

¹⁶ Kun lekko t'ollige k'ono tuddugun. Kun oyyo naabo ere tuuku toŋ kun ti t'iso, ise nenko too maŋ. Kun elke kune doŋ suuniyo k'ono ye.

¹⁷ Aame bakada y'a ize ulsu maŋ, ki ti-kime ti ulsuko ye. Adda k'addugun kun deho munda wede k'isiyo beehiye a eda duwo pay.

¹⁸ Aame urzi ede wo kun aane maŋ, kun lekko ti toose ti duwo pay.

¹⁹ Zembá ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, munda wede ulsu duwo an un isiyo geŋ, an ti y' dooze kune batum ye, kun oolo kulkuwo Raa t'a dfeege a eedan. Derec, ono en i ruute Galmeege Raa, aa an riije ti kaaga adda

mattup ki Raa, an'de: «Kun oolo, nuuno an ti doozu me, a wede tuuku toŋ danggayadi i-ti t'ela nuuno a munda wede y'ize me*.»

²⁰ Wo de soŋ an'de: «Aame aduzá geŋ yoŋ mosogo maŋ, ombo ki eelo, aame yoŋ orme maŋ, ahu ki eelo, kono aame k'iza inŋkino maŋ, aakede ki ziki ridifidi k'uwwu ki t'ibi eedí, geŋ yi seefda sukiyagi†.»

²¹ Ki oola urzi a oldiko ti ceera eedá ye, wo de ki ti ceero t'isiyo beehiyko.

13

Ki koliyo ye t'ekki deero k'akuuma me

¹ Wede tuuku toŋ yi kili ye t'ekki deero k'akuuma doŋ an d'ede urzi ki dokkiyo me, kono urzi wede ki dokkiyo geŋ an ele Raa, wo kane doŋ i naabiya a urzi geŋ i'ni zippe yode.

² Inŋkino wede yi takirsa ti deero k'akuuma geŋ, yi takirsa a munda wede Raa yi dehu. Doŋ i takirsa ti kane geŋ, kane batum an waaku booro t'a deege a eedan.

³ Kane doŋ isiyo beehiyko an k'ede orgiso ye a deero doŋ booro me, wo de a orgide kane doŋ isiyo ulsu. Kune'ŋ kun dehu kun an ki d'orgide a deero k'akuuma ye maŋ, kun iso beehiye kono an un di'n t'imma.

⁴ Derec, deero k'akuuma geŋ kane duwo doŋ i naabiya ki Raa, an unni zaapu a urzi kono kun d'ise beehiye. Wo de aame kun isiyo ulsu maŋ, kun an orgido, kono kane geŋ an d'ede toogo duwo an ti'n t'ele danggay, wo geŋ ki bita ye. Aame an isiyo inŋkino geŋ an naabiya ki Raa, an kaza kulkuwo Raa a tukki doŋ isiyo suldi doŋ ulpi.

⁵ Kono kamo i dehu in ki kili ye t'ekki deero k'akuuma me. In ise inŋkino kono in t'alda ti danggay danŋal ye, wo de soŋ elkisadin ere in di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gettiyo t'in kaza urzi geŋ yoŋ beehiye.

⁶ Geŋ kono k'inŋkino kun eliyo jibaaye me, kono doŋ i sefdu jibaaye'ŋ naabo gette an t'ele Raa an di naabe ki diine a urzutú.

⁷ A wede tuuku toŋ munda wede i dehu kun i di t'ele geŋ, kun i elo: ise jibaaye, patanti ki suldi, ottilso wo eliyu suma, a wede tuuku toŋ kun i elo munda wede i dehu kun i di t'ele me.

Geyyiso tudde

⁸ See ki wenda oppa eggun ye, aa gooto a eggun see wede ki geyyiso tudde danŋal. Wede yi geyyiso duwo geŋ, y'a t'izire pay ekk'oogoro Muusa te.

⁹ Ki kotto urziyagi k'oogoro an rootiyo, an'de: «Ki moone t'ere bakadá ise ti kule bakatú ulu, ki t'owwo wedusu mirsi ulu, k'oogire ulu, ki zaapu k'adde a munda wede ulu*.» Kane urziyagi enno ti doŋ ongo pay geŋ miŋ, a-t'iide miŋ a urzi k'oogoro soo, wede y'ede: «Ki geyyo bakadá aa ki geyyiso tuddá batum†.»

¹⁰ Wede i-d'ede geyyiso geŋ yi k'ise ulsuko a bakadí ye. Inŋkino maŋ wede i-d'ede geyyiso geŋ oogoro Muusa pay y'a ti diŋge.

Kun t'okkoŋ tudugun

¹¹ Kun koona mentikagi a ono doŋ kun illiga kono kun suune ankeŋŋo kine a ume muno me. Peedo t'iide kun t'onno ti moone me. Ankeŋŋo

* **12:19 12.19** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.35. † **12:20 12.20** Kun wollo adda mattup ki Piroberb 25.21-22. * **13:9 13.9** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.13-15,17. † **13:9 13.9** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

uttiyo ere Raa y'in di'n utta in t'adfa t'adda duniya ette, tod'te gopponj a jiire ti kine me, ti onniyo ere in ziipe addinj a Isa genj me.

¹² Did'fo t'engilso, ume yi t'ompilso. In'kino manj naabo ere oldo in isiyo adda zimolo gette in di sebbo daarinj, wo in t'osso suldi k'arka donj ki toore Raa.

¹³ In oziro ki diine aakede donj i sooru a onnu. In ti led'fo ti suldi donj aakede: sobito ti ombito i-t'eliyo isiyo suldi donj kaca kaca a ceere eedinj, ti suldi donj ulpi tudde ti dehu, ti boliyo, wo ti ono k'ulpi ti kolbisito me.

¹⁴ Wo de kun t'osso suldi donj pay Galmeeginj Isa Almasi y'in elo, kun i ooli urzi a tuddugunj ye kun d'ise suldi donj ulpi aa tod' ti dehu me.

14

Ki defke booro ekki leemada ye

¹ Wede toogadi baata a urzi zaapu k'adde a Isa'nj kun yi soodo bey sire, kun yi niike ye a munda wede y'elkiyo beehiye genj me.

² Aakede wede i-dirse a urzi zaapu k'addi a Isa'nj y'aane y'a oomi suldi pay, wo de wede toogadi baata a urzi zaapu k'addi a Isa'nj y'a oomi puutagi danjal.

³ Wede y'ombo suldi pay genj y'a ki ti y' t'idfa ye wede aadumu sey me, wo wede yi k'aadumu sey ye genj, yi ki defke booro ye ekki wede ombo suldi pay me, kono yode tonj Raa yi y' ziida bey sire kay.

⁴ Kee wee wee ki defkiyo booro ekki wede naabo ki wede doolo me? Y'aa seedu zakidi koo, y'aa ki seedu ye koo, genj a wolle galmeegi. Wo yonj y'a-seeda zakidi, kono Galmeega i-d'ede toogo ki noogiyadi.

⁵ Wede sonj y'elkiyo onniytagi ongo an jiire eebanj*, wo ki wede sonj y'elkiyo kane onniytagi pay minj kanj soo. I dehu wede tuuku tonj y'a oyye adda k'addi munda wede y'elkiyo genj beehiye.

⁶ Wede y'elkiyo onniytagi ongo an jiire eebanj genj, y'isiyo in'kino kono yi eliyi suma a Galmeega. Wede y'ombo suldi pay genj, y'isiyo in'kino kono yi eliyi suma a Galmeega, kono yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette. Wede yi k'ombo suldi ongo ye genj, y'isiyo in'kino kono yi eliyi suma a Galmeega, kono yode tonj yi rootiyo koduwo a Raa kono k'ombo gette.

⁷ In'kino manj ti diinayinj wenda soo tonj umbo y'a lekke ti siidi me, wo wenda soo tonj umbo y'a t'inda ti siidi me.

⁸ Aame kine in lekkiyo zeere manj, in lekkiyo t'urzi Galmeega, wo aame in unto manj, in unto t'urzi Galmeega. In'kino manj ise in lekkiyo zeere, ise in ti t'inda tonj, kine ki Galmeega.

⁹ Derec, Almasi y'a inda wo y'a bilde ti diine donj unto, kono y'a t'ise Galmeeki donj unto wo ki donj zeere.

¹⁰ Wo de kee ki moo me ki defkiyo booro ekki leemada me? Wo ki moo me kee ki ti y'odfe leemada me? Ki kotto kine pay minj in etta k'ume booro Raa y'a dekkey booro a eedinj.

¹¹ Ono enj an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nunj Galmeega Raa zeere n'a-ti naame ti tuddo: kane duwo pay an dikka a daanado wo kane pay an t'omma nunj Raa†.»

¹² In'kino manj wede tuuku tonj ti diinayinj y'a t'idey taaya a daana Raa a suldi donj pay y'ize.

* **14:5 14.5 Onniytagi ongo an jiire eebanj:** I-kaza duwo ongo an i woliyo onniytagi ongo an jiire eebanj, aakede onniytagi tarnaape Yawudiyagi. Wo di kine tonj onniytagi ki oholo wo onniytagi k'aagulu tere genj, duwo ongo an woliyo aa an jiire eebanj. † **14:11 14.11** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 45.23.

Leemadá ki ti y' t'ele adda k'oldfiko ye

¹³ Injino man in oolo ki d'ekkiyo booro ti tuddin me. Wo de ki too man kun ti wollo munda wede kun isiyo gen, i-t'isa morkkolo morkkiye a leema yi t'ooraa adda k'oldfiko ye.

¹⁴ Derec, nunj Galmeega Isa y'o ti gize ni suune adda k'addó, munda wede ganigi ti siidi a daana Raa umbo, wo aame wede y'elkiyo munda enj a daana Raa ganigi man, gen minj munda genj a yode i-t'ize ganigi a daana Raa me.

¹⁵ Aame t'urzi munda wede kee k'ombo genj i-t'isa ulsu a leemadá man, genj i-kaza ki ki sooru a urzi geyyiso ye. Kono k'ombo danjal genj, i ki dehu leemadá wede Almasi y'inda kono yode'ŋ k'a ki y' dagge ye.

¹⁶ Munda wede kun elkiyo a kune beehiye genj, a donj onjon an ki-t'ise urzi an ki di roote munda genj ulsu ye.

¹⁷ Derec, lekkiyadinj ere a Moziko Raa, tod'te a urzi k'ombito ti sobito ye, wo de tod'te lekkiyo ere ki diine, ti toose wo ti unjuwo, kane genj suldi donj Unde Kamilenj t'in ele.

¹⁸ Wede i naabiya k'Almasi injino genj, Raa ulbi unse ti yode me wo duwo tonj an yi wolliyoyonj beehiye.

¹⁹ Injino man in deho munda wede in t'ela toose ti duwo pay, wo in di t'ihira kanj soo a urzi zaapu k'addinj a Isa.

²⁰ Kono k'ombo danjal genj, naabo Raa ki ti latte ye. Derec, ombo tuuku tonj tod'te kamilenj a daana Raa me, wo de aame t'urzi munda wede kee k'ombo genj donj onjon an t'etta adda k'oldfiko man, beehiye ye, k'oolo.

²¹ Beehiye'ŋ, suldi donj pay i t'eliyo leema adda k'oldfiko genj kun oolo, ise aadumu sey, ise sobo toote[‡], ise munda tuuku tonj man.

²² Munda wede k'elkiyo a kee beehiye a urzi zaapu k'adda a Isa genj, ki y' booho adda k'adda i y' suune kee ti Raa. Unjuwo a wede addi i ki dekkiyo booro ye a munda wede y'ilke beehiye genj me.

²³ Wo de wede y'ombo wo i-d'ede niiku adda k'addi man, yonj genj booro Raa ti y' ziida, kono munda wede y'isiyo genj a ki t'iide ye a munda wede y'elkiyo beehiye a daana Raa me. Wo derec, suldi donj pay in isiyo wo a ki t'ettiyo ye a munda wede in elkiyo beehiye a daana Raa genj, oldfiko.

15

Sarkiya zemba donj toogadan baata

¹ Kine donj i-dirse a urzi zaapu k'adde a Isa genj, i dehu in di'n sarke zemba donj toogadan baata a urzi zaapu k'adde genj me. Kine in gi di dehe munda wede ulbinj in d'ise unse danjal ye.

² I dehu wede tuuku tonj ti diinayinj yi deho isiyo ki munda wede bakadi ulbi i-d'ise unse ki beehiyko yode, kono y'a t'ihira a urzi k'eliyo k'adde a Isa.

³ Derec, Almasi genj yi ki dihe munda wede ulbi i-d'ise unse a yode danjal ye. Wo de genj, aa ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kaldita ere duwo an gildite kee Raa gette o-t'iire eedo*.»

⁴ Derec, munda wede an riije pay ti kaaga adda mattup ki Raa genj, an yi riije kono in di'n dooye. Injino man t'urzi k'ono enj in d'ooniyo kooke wo in di seeda zakidi, kono in di zaapu elkisadinj a Raa.

[‡] **14:21 14.21 Toote:** Toote wede adda mattup ette, yonj toote wede an isiyo inji binj, a siidadan ti kaaga genj, duwo pay an sobo wo aame a leema i t'ise morkkolo morkkiye man, ulu ki sibe ye.

* **15:3 15.3** Kun wollo adda mattup ki Soom 69.10.

⁵ Nun ni tondiyo Raa wede in d'eliyo kooke wo toogo in di seedfa zakidí geñ, y'un ti'n iso d'oj onamgunj i-t'ette kanj soo. Geñ munda wede Isa Almasi yi dehu.

⁶ Injino geñ kune pay t'adde soo wo aa ti golla wede soo, kun di t'imme Raa Meeki Galmeeginj Isa Almasi.

Rabila Majjaanawa a d'uwu pay

⁷ Injino manj, zamba'ñ kun'ni soodo bey sire, aakede Almasi y'unni ziida. Kun iso injino kono a t'ele tamma a Raa.

⁸ Geñ n'un di rooto ki kotto, Raa yonj yi seedu zakidí a munda wede yi ruute y'aasa me. Kono kamo Almasi geñ y'iido'ñ y'a t'ize wede naabo ki Yawudiyagi, kono y'a-ti d'ange suldi d'oj Raa yi ruute ti kaaga y'aasa a mongidaganj.

⁹ Wo soñ d'oj Yawudiyagi ye tonj, an di t'imme Raa kono y'an ize adde koduwo, geñ aa ono d'oj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono kamo nun n'a ki t'imma adda diine d'oj Yawudiyagi ye, wo n'a òora ti sundá a di t'ela suma[†].»

¹⁰ Wo soñ an di ruute sey, an'de: «Kune d'oj Yawudiyagi ye kun iso unjsuwo ti kane d'oj ki Raa[‡].»

¹¹ Wo soñ an'de: «Kune d'oj pay Yawudiyagi ye kun amma Galmeega Raa, kune ita d'uwu pay kun y'amma[§].»

¹² Nebi Ezayi tonj y'a ruute, y'ede: «I d'adfa wede t'ita k'inñi Zeese*, yonj y'iido y'a dokka kane d'oj Yawudiyagi ye, wo kane geñ an di zaapa elkisadanj a yode[†].»

¹³ Nun ni tondiyo Raa wede eliyo toogo kun di zaapu elkisaganj a yode geñ, y'un ti'n òono ti unjsuwo wo ti toose a urzi zaapu k'addugunj a Isa. Injino manj kun zaapo elkisaganj daayum a yode t'urzi toogo k'Unde Kamilenj.

Pool yi rootiyo a urzi naabadi

¹⁴ Zamba ki nunj, ni suune adda k'addó kune batum kun dehu daayum kun d'ise munda wede beehiye. Suldi d'oj i dehu kun di'n suune geñ, kun'ni suune pay, wo kun aane wede tuuku tonj bakadi y'a-ti y' zaape urzi urzi.

¹⁵ Ki too manj ki suldi d'oj ongonj adda mattup ette, n'un irba daa k'orgiso, kono un ki dandfe ye a munda wede an unni duuye me. Ni riije injino kono Raa y'o ele beekadi,

¹⁶ n'a t'ize wede naabo k'Isa Almasi ki kane d'oj Yawudiyagi ye. N'a iili tuddó pay a naabo ki kazita Rabila Majjaanawa ki Raa, kono kane d'oj Yawudiyagi ye an t'ise aakede sedefke ere Raa ulbi i-d'ise unjse, ooyiso kese a yode t'urzi k'Unde Kamilenj.

¹⁷ Injino manj, a lekkiyadó ere kettiyo kanj soo t'Isa Almasi gette, nunj ulbó unjse a naabo ere n'isiyo ki Raa te.

¹⁸ Ise o d'ede ono ki rootiyo tonj ni k'aane ni ki roote ye, wo aame ni roote manj, n'a roote a munda wede Almasi y'ize t'urzi nuuno d'anjjal, kono n'a ti'n waako kane d'oj Yawudiyagi ye an d'olliga ono Raa wo an d'ozire eego. Y'ize injino t'urzi k'ono d'oj ni gizite wo t'urzi suldi d'oj n'ize,

[†] 15:9 15.9 Kun wollo adda mattup ki Soom 18.50. [‡] 15:10 15.10 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.43. [§] 15:11 15.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 117.1. * 15:12 15.12 Zeese: Geñ yonj meeki mozigo Dawut, wo Almasi Raa yi biire geñ y'udfo ti biza bumbu Dawut. [†] 15:12 15.12 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 11.10.

19 t'urzi toogo suldi k'armika i-kaza Raa toogo, t'urzi suldi donj i ceeriyo eego, wo t'urzi toogo k'Unde Kamilen. Gen injino Rabila Majjaanawa k'Almasi n'a-gizite a omagi pay, iise ti Zeruzalem bini n'a iiney siido k'Iiliri.

20 Wo de munda wede ni dihe, n'a kizite Rabila Majjaanawa a omagi donj duwo an k'illiga suma k'Almasi ye botto, kono a naabadó ere ki kazita k'ono ette, n'a ki kizite a ume wede wedusu doolo yi gizite ye.

21 N'ize injino a-t'ette a ono donj an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «A kane donj an an ki ruute munda a tukki yode ye gen, an di y' wolla, wo a kane donj i-k'illiga duwo an ki tôwwo taaya a tukki yode ye gen, ita k'ono an di'n suuna‡.»

Pool yi dehu y'etta Room

22 Gen munda wede tanj baadan a-n'iigire n'a ette di kune me.

23 Wo de ankenno, nun naabadó n'a ti dinge adda siidiyagi en me. Ide ozzinagi baadan nun mosogo kune, wo n'a dihe n'a ette n'un ti'n wollo,

24 wo n'etta di kune aame n'amba ki siido k'Espan. Nun n'elkiyo ni-t'âhiney n'un ti'n wolley, n'a lekkey onniyto miibi ti kune wo mosogo ki kune t'a dîigey boolon man, ni t'ooney zaada doo min, n'a ingiley kollo.

25 Wo de ankenno n'ambe ki Zeruzalem a naabo ere ki noogiyo donj ki Raa donj a ummey.

26 Ni dehu kun di suune zemba donj i ziipe addan a Isa a siido Maseduwan ti Akayi gen, an dihe t'unjuwo aggadan an d'ele a kane donj ki Raa donj an k'ede munda ye a Zeruzalem.

27 Naabo ere ki tussiyó gette i dihe kane batum, wo ki kotto gen munda wede an an t'ele. Kane Yawudiyagi donj i ziipe addan a Isa gen an di dikkida maaladan ere a urzi k'Unde Raa gette ti kane donj Yawudiyagi ye kanj soo, injino man kane donj Yawudiyagi ye tonj maaladan an di dikkida ti kane kay.

28 Aame naabo tussiyó a ti dîigey wo sonjo ere an tusse gette n'an eley a beezan man, n'a engiley ki siido k'Espan ni-t'âhiney ti di kune.

29 Wo nun ni suune, aame n'etta di kune gen n'etta ti beeko ere pay k'Almasi a eedó.

30 Wo de zemba ki nun, enno munda wede n'un t'eele kooke me t'urzi Galmeegin Isa Almasi wo t'urzi geyyiso ere Unde Kamilen t'in eliyo: Kun deyyo ti nuuno kanj soo adda tondiyagun ere kun tondiyo Raa kono nun gette.

31 Kun tondo Raa kono n'a t'aldey ti bey donj i ki ziipe addan a Isa ye a siido Ziide, wo sonj munda wede n'amba a beezó ki noogiyo donj ki Raa a Zeruzalem gen, an di y' seedey bey sire.

32 Injino n'a aaney ti unjuwo baadan di kune me, aame Raa yi dihey man, n'a-puukey boolon ti kune.

33 Gen Raa wede i d'eliyo toose yi koono ti kune pay! Eyye.

16

Toose ki Pool

1 Nun n'un di rooto a urzi teemadinj sundutú Peebe, tod'te diyakones t'a seedu zakidí a naabatú ere a diine donj ogiyo ti suma k'Isa a geeger Sanjire.

‡ 15:21 15.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.15.

² Kun ti soodo bey sire ti suma Galmeega aakede donj ki Raa an d'isiyo ti tuddan. Kun ti noogo a munda wede tuuku ti dehu ti bey kune me, kono tod' ti nuuge donj baadan wo nuj batum tonj ti ni nuuge.

³ Kun an t'iso toose a Pirisil ti Akilas kane donj ay naabiya kanj soo a urzi k'Isa Almasi me.

⁴ Kane an d'iyye an t'umbe puuzadanj kono nuj n'a utte. Naabadanj ere an ize gette i rootiyo koduwo nuuno danjal ye, donj pay ogiysito ti suma k'Isa kane Yawudiyagi ye tonj, an rootiyo koduwo kay.

⁵ Kun an t'iso toose pay a donj ogiyo ti suma k'Isa di Pirisil ti Akilas. Kun i t'iso toose a Epaynat leemadó wede ki geyyiso, yode wede ele addi a Almasi ki poone a siido k'Aazi.

⁶ Kun i-t'iso toose a Mariyam tod' ti ziiye baadanj a naabo kono kune me.

⁷ Kun an t'iso toose a Andirinus ti Ziniyas, kane geñ taasiyagó, wo an ayni zidde danjay kanj soo ti nuj me. Kane geñ donj zina k'Almasi donj an d'ede suma, wo an ziipe addanj a Almasi ki poone ti nuuno.

⁸ Kun i-t'iso toose a Ampiliyatus, leemadó wede ki geyyiso a urzi lekkiyo kettiyo kanj soo ti Galmeega.

⁹ Kun i-t'iso toose a Irben wede ay naabiya kanj soo a urzi k'Almasi, wo sonj a Stasis leemadó wede ki geyyiso.

¹⁰ Kun i-t'iso toose a Apeles, yode wede donj pay an wulle yi ziida zakidi a naabadí ere a urzi k'Almasi. Kun an t'iso toose a donj boy ki Aristobul.

¹¹ Kun i-t'iso toose a taasizó Erodiyón. Kun an t'iso toose a donj i lekkiyo kettiyo kanj soo ti Galmeega adda boy ki Narsis.

¹² Kun an t'iso toose a Tiripen ti Tiripoz, kane geñ erayi donj i ziiye baadanj a naabo Galmeega me. Kun i-t'iso toose a Perizid teema ere ki geyyiso, tode tonj ti ziiye baadanj pay a naabo Galmeega me.

¹³ Kun i-t'iso toose a Ripis, yode wede Galmeega yi biire, wo a meedí, tod'te a nuj aakede meedó kay.

¹⁴ Kun an t'iso toose a Asenikirit, Pelegonj, Ermes, Patirobas, Ermas wo sonj a zemba donj i ziipe addanj a Isa ti kane.

¹⁵ Kun an t'iso toose a Pilolog kane ti Zili, Neere ti teemadí Olimpás, wo donj ki Raa pay donj ti kane.

¹⁶ Kun t'eesitoy tuddugunj, kanj bey sire sire aakede zemba. Donj ogiyo ti suma k'Almasi a omagi pay geñ an un t'ize toose.

Pool yi danggu onami

¹⁷ Zemba ki nuj, enno munda wede n'un t'eele kooke me: Kun koona mentikagi ti donj i dehu ahuntu duwo. Kane geñ mokkolo morkiye a kane donj i ziipe addanj a Isa, wo an di led'idiyo ti dooyiso ere kun uune gette. Kun ti led'ido ti tuddanj me,

¹⁸ kono kane duwo geñ an ki naabiya ki Galmeeginj Almasi ye, wo de raazan minj addanj*, kane geñ an ti'n daggiya donj tasse t'ono donj unse ki bizañ wo t'ono donj k'ombo bize ekki duwo.

¹⁹ Duwo pay an suune kun ollige ono Galmeega wo kun sooru eego me. Injino manj nuj ulbó unse ti kune me, wo de ni dehu kun t'ise donj an d'ede suuniyo k'ono, kono kun d'ise munda wede beehiye, kun aa ki ti y' keyye ye ti munda wede ulsu me.

* **16:18 16:18 Raazan minj addanj:** I-kaza an ombito suldi donj oogoro Yawudiyagi ti rootiyo k'ombo ulu, sonj i-kaza an isiyo suldi donj ulpi tudde ti dehu.

²⁰ Taŋ boolon, Raa wede i d'eliyo toose geŋ, Meeda siitandani y'a ti noguma ti d'andi zongun. Geŋ beeko ki Galmeeŋiŋ Isa ti koono eggun!

²¹ Timote wede ay naabiya kaŋ soo toŋ y'un t'ize toose, wo kane taasiyagó Lisiyus, Zason wo Sosipater an un t'ize toose pây.

²² Wo nuŋ Tertiyus i raaniya ono doŋ Pool yi ruute adda mattup ette, n'un t'ize toose ti suma Galmeegea wede in ti'n gitte kaŋ soo.

²³ Gayus, wede ni lekkiyo di yode geŋ, y'un t'ize toose. Kane pay doŋ ogiyo ti suma k'Isa a enno en, an ogiyo di yode. Erasta wede yeeriyo korbite ki geeger ette, y'un t'ize toose ti leemadin Karitus pây.

[²⁴ Geŋ beeko ki Galmeeŋiŋ Isa Almasi ti koono eggun pay! Eyye.]

Tamma a Raa soo danjal

²⁵ In amma Raa, yoŋ i d'ede toogo y'un di'n isa zakidi a urzi zaapu k'addugun a Isa, geŋ aakede Rabila Majjaanawa ere ni kazita a tukk'Isa Almasi ti rootiyo. Wo t'urzi Rabila Majjaanawa geŋ Raa y'a t'iidiba ita ki munda wede t'ume k'eesiyo duniya i lekkiyo ombide a duwo pay.

²⁶ Wo de ankenno munda wede ombide geŋ Raa yi t'iidiba itadi kereŋ a ita duwo pay, t'urzi k'ono doŋ nebiyagi an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa. Raa i lekkiyo ki daayum geŋ y'a ruute munda wede ay d'ise'ŋ, ay an ti'n zaape duwo a urzi an zaape addan a Isa, an d'olliga onami wo an d'ozire eego.

²⁷ Geŋ tamma t'a koone a Raa, yode danjal i-d'ede suuniyo k'ono! In y'amma t'urzi k'Isa Almasi ki daayum! Eyye.

Mattup ere ki poone Pool yi riije a donj a Korent

Eŋ urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Mattup ette Pool yi riije a donj i ziipe addan a Isa a geeger Korent, tod'te geeger ki siifdo Yawudiyagi ye. Pool y'iide ki Korent a torguwadi ere ki sirwe, y'an di gizite Rabila Majjaanawa a Yawudiyagi wo a Yawudiyagi ye. Injino donj baadan Yawudiyagi ye an di ziipe addan a Isa.

Ki poone Pool y'a raanja mattup ette, kane donj Korent ton an i-riije mattup te, wo adda mattup gette an di y' tundite a urzi suldi baadan, wo de kooke wede pay Pool y'an ele aame y'iide di kane gen, baadan an d'iili an ki sooru eego ye. Pool y'a illiga rabila a urzi lekkiyo donj Korent te, wo a yode i gi di t'ize unje ye. Wo y'a dihe y'an di-kime onaman donj an'ni riije adda mattupadan, wo y'an t'eele kooke pay.

Adda mattup ette Pool y'an di ruutite a suldi baadan, aakede: ahuntu tudde ki donj ogiyo ti suma k'Isa, a urzi boliyo, a urzi seedu, a urzi k'aadumu sey wede an eliyi sedefe a longayi, a urzi suldi donj Unde Kamilen t'eliyo, wo a urzi baldiya ki donj i t'inda. Wo y'an di ruute sonj geyiso tudde gette, tod'te ti jiire suldi pay.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool, nunj wede Raa yi ni wiike n'a t'ize wede zina k'Isa Almasi, aa Raa yi dehu. Ay raaniya ti leema Susten,

² a kane donj ki Raa ogiyo ti suma k'Isa a geeger Korent*, kane donj Raa yi'ni wiike an t'ize donji, y'an uuye kese a yode t'urzi lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi, wo ti kane donj pay i waaku suma Galmeegin Isa Almasi, a ume tuuku tonj manj, yonj Galmeeganj wo Galmeeginj pay.

³ Genj beeko ti toose ki Meegin Raa ti Galmeega Isa Almasi i koon a eggun.

Beehiyo a donj geeger Korent

⁴ Kono kune genj nunj daa puukiyo ni rootiyo koduwo a Raa a urzi beeko ere y'un ele t'urzi k'Isa Almasi.

⁵ Derec, kune kun lekkiyo kettiyo kanj soo t'Almasi genj, a kune Raa y'un ele laale ki suldi pay, aakede urzi kazita k'ono wo ita suuniyo pay.

⁶ Genj ki kotto, aame ay un gizite rabila ere k'Almasi, kun di-ziida zakidi adda k'addugun.

⁷ Injino manj ankenno munda wede Raa y'eliyo ti beekadi'n, a kune soo tonj un ki biite ye, kune donj i delliyi onniyo ere Galmeegin Isa Almasi y'a kiza tuddi a duwo pay genj me.

⁸ Genj yode y'un di'n isa donj i seedu zakidi bini danggu. Injino manj, a onniyo ere ki Galmeegin Isa Almasi yi kimo'n, wenda soo tonj yi k'aana yi ki zaapa ono eggun ye.

⁹ Genj derec, Raa y'unni wiike kun di lekke kettiyo kanj soo ti Uli Galmeegin Isa Almasi, yonj yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me.

Ahuntu tudde ki donj ogiyo ti suma k'Isa

* **1:2 1.2** Korent gette geeger meeda ki siifdo k'Akayi, wo Akayi gette siifdo soo tod'te adda siidiyagi pay ti kaaga donj Romen ga-dukke, tod'te a kese dandi ki siifdo ere ankenno an ti waaku Gires.

¹⁰ Zembá ki nuñ, enño munda wede n'un t'eele kooke ti suma Galmeeğin Isa Almasi me: Kun t'okkiyo kanj soo, tuddugunj kun ti t'ahinte ye, kun t'iso addugunj soo, elkisagunj tonj soo.

¹¹ Zembá ki nuñ, ni rootiyo injino kono duwo an iido ti danj Kilowe an o di ruute, kun orbite ono k'ulpi ti tuddugunj.

¹² Geñ enño munda wede ni dehu n'a roote me: Kune ti diinagunj wede tuuku tonj yi rootiyo, yi d'eesiyo: «Nunj ki Pool», wede soñ «Nunj ki Apolos», wede soñ «Nunj ki Piyer» wo wede soñ «Nunj ki Almasi».

¹³ Munda wede kun isiyo geñ, aa Almasi tuddi dokkife. Kun oo ki ti rooti d'oo, an tiike kono kune ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko, nuñ Pool ko? Kununj an unni zuyye batem ti suma nuñ Pool ko?

¹⁴ Nunj ni rootiyo koduwo a Raa kono ti diinagunj wenda soo tonj ni ki zuyye batem ye, daa ki Kirisipus ti Gayus ye manj.

¹⁵ Injino manj wenda soo tonj umbo aane a roote an yi zuyye batem ti suma nuñ Pool me.

¹⁶ Wayya, nuñ o dunde, ni zuyye batem soñ Stepanas ti donj boozí, wo ni k'elkiyo ye baa wenda ti doolo wede ni y' zuyye batem sey me.

¹⁷ Kun suune Almasi yi n'igibo, duwo n'a ki'n suyyite batem ye, wo de n'an di kizite Rabila Majjaanawa. Wo ni ki kazita'ñ ono donj unse, kono duwo an gi di'n wolle nuñ aa wede suuniyo k'ono ye, para manj unto ere k'Almasi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko gette, a t'isa aa munda ki bita.

Almasi, toogo Raa wo suuniyo k'ono ere ki Raa

¹⁸ Ono donj in kazita a tukk'Almasi y'inda ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko geñ, a kane donj i lekkiyo a urzi daggiya, ono geñ an ollige'ñ aa ono donj maadagi, wo de a kine donj Raa y'in utte, ono geñ in di'n ollige, kane toogo ki Raa batum.

¹⁹ Derec, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kane donj an elkiyo an d'ede suuniyo k'ono, suuniyo k'onamanj gette n'an ti dagga, kane donj eedanj soodo a elkiso, elkisadanj soodo gette n'an ti t'isa ki bita[†].»

²⁰ Injino manj kane donj suuniyo k'ono enj, an di roote moo sey me? Donj suuniyo k'oogoro Muusa enj, an di roote moo sey me? Donj niikiyto k'ono k'ozzinagi donj ankenño enj, an di roote moo sey me? Derec, suuniyo k'ono ere adda duniya ette, Raa yi-t'ize aa suuniyo donj maadagi[‡].

²¹ Ki kotto kane donj duniya ti suuniyo k'ono ere k'aggadan, an k'iine an ki ti zuune ye suuniyo k'ono ere ki Raa te. Injino manj Raa ulbi i-d'ize unse y'an di'n utte kane donj i ziipe addan a yode t'urzi kazita k'ono donj duwo an elkiyo ono donj maadagi geñ me.

²² Kane Yawudiyagi an dehu an di wolle suldi k'armika a kize onamin in kazita derec, wo kane Girek an dehu urzi suuniyo k'ono.

²³ Wo de kaye ay kazita Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko, wo a kane Yawudiyagi ono geñ an t'ize aa mokkolo morkiye. Wo a kane donj Yawudiyagi ye an elkiyo ono donj maadagi.

²⁴ Wo de ki kane donj Raa yi wiike, ise Yawudiyagi ise Yawudiyagi ye tonj, an suune yo Almasi toogo Raa wo suuniyo k'ono ere ki Raa.

[†] 1:19 1.19 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 29.14. [‡] 1:20 1.20 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 44.25.

²⁵ Munda wede Raa y'isiyo wo d'uwu an elkiyo yon ki maade geɗ, maadikadi gette ti jiiire suuniyo k'ono ere ki kane, wo munda wede d'uwu an elkiyo Raa toogadi baata geɗ, toogadi gette ti jiiire ere ki kane.

Munda wede Raa yi biire

²⁶ Zemba ki nuɗ, kun wollo kay, ti diine kune d'on Raa yi wiike'ɗ, a eda d'uwu kune an wee wee, d'on suuniyo k'ono baata, d'on toogo baata, wo d'on adda boozan suncan ti m'olo baata.

²⁷ Wo de Raa yi biire munda wede aa ki maade a eda d'on duniya, kono y'an di'n t'ele sukiyagi a kane d'on an elkiyo an d'ede suuniyo k'ono. Raa yi biire munda wede toogadi baata a eda d'on duniya, kono y'an di'n t'ele sukiyagi a kane d'on an elkiyo an d'ede toogo.

²⁸ Raa yi biire munda wede a eda d'on duniya yon ki bita, d'uwu an di y' koogire wo an di y' wollyo t'umbo soo geɗ, kono y'a latte munda wede d'uwu an yi wollyo beehiye i-d'ede suma.

²⁹ Raa y'ize in'kino kono wede tudde soo ton umbo a kili tuddi a daanadi me.

³⁰ Yon y'un ti'n gitte kan soo ti Isa Almasi. Wo yo Almasi geɗ, y'a t'ize a kine urzi suuniyo k'ono ettiyo ti Raa. T'urzi k'Almasi Raa y'in di'n isiyo d'on ki diine a daanadi, y'in di'n ooyiso kese a yode, wo y'in di'n ad'fiya t'adda k'oldiko.

³¹ Geɗ ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede yi dehu yi t'imme tuddi man, y'amma tuddi a munda wede Galmeega Raa y'izeŦ.»

2

Kazita a urzi k'unto k'Almasi

¹ Ki nuuno zemba ki nuɗ, ti poone n'iide di kune kono n'un di gize munda wede ombide ki Raa. Aame geɗ n'un ki ruutite ono d'on a ki jiiire eggun ye, wo son n'un ki ruutite ti suuniyo k'ono ere ettiyo t'urzi d'uwu ye.

² Nuɗ, di kune n'a dihe t'addo pay min, n'un kizite rabila k'Isa Almasi, Almasi an tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko danjal.

³ Kono kamo aame nuɗ batum di kune geɗ, toogadi baata, o d'ede orgiso baadan wo ni non'irso*.

⁴ Dooyisado ti ono d'on n'un gizite geɗ, kane'ɗ munda a ti'n t'okkiye ti suuniyo k'ono ere ettiyo t'urzi d'uwu kun d'ooye eego umbo. Wo de kane ono geɗ toogo ere k'Unde Raa t'un ti'n gize kereɗ.

⁵ In'kino man zaapu k'addugun a Isa gette, ti ki konso ekki suuniyo k'ono ere ettiyo t'urzi d'uwu ye, wo de ti konso a toogo Raa.

Suuniyo k'ono ere ki Raa

⁶ Derec, kaye ay anni dooyiso urzi suuniyo k'ono soo in'kino a d'on i-dirse a urzi zaapu k'addan a Isa. Wo de ay an ki'n dooyiso suuniyo k'ono ere ettiyo ti d'on duniya ye, suuniyo k'ono ere ki mozagi d'on ki duniya ye, kane geɗ san an t'isa ki bita.

Ŧ 1:31 1.31 Kun wollo adda mattup ki Zeremi 9.22-23. * 2:3 2.3 Kun wollo adda mattup ki Naabo d'on zina 18.9.

⁷ Wo de kaye ay anni dooyiso suuniyo k'ono ere ki Raa ombide, wo tod' ti lekkiyo ombide a duwo me. Tode gette Raa yi ti biire ti poone a kine, ti poone y'a okkima duniya botto too, kono y'in di'n t'etta k'adda daryikadi.

⁸ Ti diine mozagi donj ki duniya genj, suuniyo k'ono gette wenda soo tonj umbo i ti suune me. Aame an ti suune kotto manj, Galmeege yonj goole a jiire pay genj an ki y' taake ye ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko me.

⁹ Wo de ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Munda wede ersa ti ki y' wulle ye, kuude yi ki y'illiga ye, wo munda wede wedusu yi k'ilke eego ye genj, kane Raa yi'n ikkima a donj i y' giyye†.»

¹⁰ Wo genj a kine t'urzi k'Unde Kamilenj, Raa y'in t'iidiba ita ki suldi donj ombide genj me. Derec, Unde Kamilenj gette suldi pay ti'ni suune, ise suldi donj ombide ki Raa adda k'addi tonj manj.

¹¹ Wee wee t'adda diine duwo enj, aane a suune munda wede adda k'adde bakadi me, daa ki unde ere adda k'addi ye manj? Injino kay munda wede adda k'adde Raa, wenda soo tonj umbo a yi suune me, daa ki Unde Raa ye manj.

¹² Ki kine in k'uune unde ere ki duniya ye, wo de in uune Unde ere ettiyo ti Raa, kono in di suune suldi donj pay Raa y'in eliyo t'urzi beekadi.

¹³ Wo ekki suldi genj, ay ki rootiyo'nj t'ono donj ettiyo t'urzi suuniyo k'ono ere ki duwo ge dooyiso ye, wo de ay rootiyo t'ono donj Unde Raa t'ayni dooyiso. Genj injino ay di kazita suldi donj derec ettiyo t'urzi k'Unde Raa, a kane donj an d'ede Unde gettiyo.

¹⁴ Wede y'elkiyo a urzi tudde danjal genj, yi k'ambe ye a suldi donj ettiyo t'urzi k'Unde Raa me. Kane genj a yode aa ono donj maadagi, yonj yi k'aane itadanj yi ki ti suune ye, kono suldi genj t'urzi k'Unde Raa danjal wede y'aane y'anni suune me.

¹⁵ Wo de wede i-d'ede Unde Raa genj, suldi pay y'aane y'an ozire, wo ki yode batum wenda soo tonj umbo a aane a dekke booro eedi me.

¹⁶ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wee wee aane a suune elkiyo ki Galmeege Raa te? Wee wee aane a yi dooye me‡?»

Wo de kine'nj, in d'ede elkiyo ere k'Almasi gette adda k'addinj.

3

Donj i ki dirse ye a urzi zaapu k'addanj a Isa

¹ Ki nuñ manj, zemb'a ki nuñ, aame n'iide di kune genj n'un ki ruutite aakede a donj an d'ede Unde Raa ye. Wo de n'un ruutite aakede a donj i lekkiyo aa tuddanj ti dehu, kono kune aa inji sunni a urzi lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi me.

² Ono donj n'un gizite genj aa n'un ele udu kun d'iibe, ombo ere zakidi ye, kono ombo gette kun ki ti-t'oomi ye*. Wo de ankenno tonj kun k'aane kun ki ti-t'oomi ye,

³ kono kune'nj lekkiyagunj daayum aa tudde ti dehu. Ni rootiyo injino kono a diinagunj un d'ede kolbiso wo niikiyto, genj i-kaza kune'nj lekkiyagunj aa tudde ti dehu. Ki kotto, kune'nj soorugunj pay gette aa ki donj tudde danjal.

† 2:9 2.9 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 64.3; 52.15. ‡ 2:16 2.16 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.13. * 3:2 3.2 Kun wollo adda mattup ki Eber 5.12-14.

4 Wo aame ti diinagun wede soŋ yi d'eesiyo: «Nun ki Pool», wo wede soŋ: «Nun ki Apolos» maŋ, geŋ kun rootiyto aa d'ŋon tudde ge rootiyto d'anjal.

Tuddugun Boy Raa

5 Kun di niikiyto a tukki nun Pool ti Apolos miŋ, kaye moo baadi me? Kaye miŋ d'ŋon naabo Raa d'anjal, wo t'urzi kaye kun di ziipe addugun a Isa. Kaye wede tuuku toŋ y'ize naabo ere a-t'ette a munda wede Galmeega yi ele.

6 Aakede iido ki poone nun Pool n'a-giira buzu, saŋ Apolos y'a d'ibiti ahu, wo d'e Raa siidi a y'udde buzu wo yi d'ohire me.

7 Injino wede i giira ti wede ibiti ahu geŋ, kane sundan umbo, wo d'e suma ki Raa wede buzu yi-ti y'adfiya wo yi d'ohire.

8 Wede i giira ti wede ibiti ahu geŋ, kane kaŋ soo wede a ceere bakadi umbo. A wede tuuku toŋ Raa yi di t'ela ranŋadi a naabadi ere y'ize.

9 Ni rootiyo injino kono kaye ay naabiya kaŋ soo naabo Raa te, wo kune doome Raa.

Wo soŋ kune boy wede Raa y'oozige.

10 Raa a beekadi y'o d'ele urzi k'isiyo naabo di kune aakede wede y'ilke wo y'a-riike ita boy, geŋ nun n'a-ziipe ita boy te, wo wede doolo yi d'oozige eego. Wo d'e wede tuuku oozige geŋ, yi koono metike a urzi k'oozigay geŋ me.

11 Derec, Isa Almasi Raa y'a ti y' ziipe aakede ita boy wede soo d'anjal, injino wenda soo toŋ umbo a aane i-zaape ita boy ti doolo me.

12 Ekk'ita boy gette d'ŋon oŋgo an d'oozige ti suldi d'ŋon aakede: dap, maala gurus, ise moŋgali d'ŋon majjandani, d'ŋon oŋgo ti inda, ti seemi ise ti bulgo.

13 A onniyo ere Raa yi d'ekka booro gette, naabo wede tuuku toŋ itatu a t'adda kereŋ. Derec, onniyo gette naabo wede tuuku toŋ Raa yi-ti t'ela adda k'uwwo y'a ti naama. Injino wede tuuku toŋ y'a-wolla naabadi oldo kunun, beehiye koo maŋ?

14 Aame wede yi niibe wo naabadi gette uwwo ti ki t'igga ye maŋ, yoŋ geŋ y'a t'oona ranŋadi.

15 Wo d'e aame wede naabadi i t'igga maŋ, yi ki t'oona ye ranŋadi te. Yode batum Raa y'a y'utta, wo geŋ aakede an y'irgo ti biza k'uwwo.

16 Ki kotto kun suune kune Boy Raa, wo Unde Raa ti lekkiyo adda k'addugun.

17 Aame wede yi litta Boy Raa maŋ, yode toŋ Raa y'a ti y' latta. Derec, Boy Raa geŋ yoŋ kamileŋ, wo Boy Raa miŋ yoŋ kune batum.

Kune ki Almasi

18 Kune'n wenda soo toŋ y'oola elkisadi ti ti y' dagga ye. Aame wede ti diinagun y'elkiyo yoŋ i-d'ede suuniyo k'ono a urzi lekkiyo d'ŋon duniya maŋ, yi t'iso aa ki maade kono y'a t'isa wede i-d'ede suuniyo k'ono ki kotto.

19 Derec, suuniyo k'ono ere ettiyo ti d'ŋon duniya gette, a daana Raa tod'te aa munda ki maade, kono ono eŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duwo d'ŋon an elkiyo an d'ede suuniyo k'ono geŋ, Raa yi-ti'n seddu t'urzi metinjadan†.»

20 Wo soŋ an riije, an'de: «Galmeega Raa yi ti suune elkiyo ki kane d'ŋon an elkiyo an d'ede suuniyo k'ono gette, yi suune tod'te ki bita‡.»

† 3:19 3:19 Kun wollo adda mattup ki Zop 5.13. ‡ 3:20 3:20 Kun wollo adda mattup ki Soom 94.11.

²¹ Kono k'injino geŋ, wenda soo toŋ tuddi yi kili ye t'urzi wedusu me. Derec, suldi pay geŋ kane ki kune,

²² ise nuŋ Pool, Apolos wo Piyer, ise duniya, lekkiyo wo unto, ise suldi doŋ ankeŋno wo suldi doŋ etto k'ita toŋ maŋ. Kane pay geŋ miŋ ki kune.

²³ Wo de kune ki Almasi, wo Almasi yoŋ ki Raa.

4

Galmeege daŋŋal i deŋka booro me

¹ Injino maŋ i dehu kaye'ŋ duwo an ay di'n wolle doŋ naabo k'Almasi, wo doŋ i yeeriyo suldi doŋ ombide ki Raa.

² Wede yeeriyo geŋ, i dehu y'a t'ise wede i seedu zakidi a urzi naabadi.

³ Ki nuuno, ise i deŋka booro a eedo kune, ise doŋ deŋkiyo booro toŋ maŋ, nuŋ i ki n'aadumu ye. Wo de nuŋ batum ni ki deŋka booro a eedo ye.

⁴ Ki kotto nuŋ munda wede k'oldiko a eedo ni ki suune ye, wo de geŋno toŋ i-ki kaza nuŋ ki diine a daana Raa ye. Wede i deŋka booro eedo'ŋ yode Galmeege.

⁵ Kono k'injino geŋ wede tuuku toŋ kun deŋka booro eedi ye, ki poone onniyatú t'a aana, onniyo ere Galmeege y'a kimo y'a t'oofiba ita ki suldi doŋ ankeŋno i lekkiyo ombide adda zimolo, wo elkiyo duwo ere adda k'addaŋ toŋ y'a ti waara paŋ. Injino maŋ onniyo gette wede tuuku toŋ Raa y'a yi t'imma a naabadi ere y'ize te.

Koliyo tudde ki zemba doŋ a Korent

⁶ Zemba ki nuŋ, ni rootiyo injino a tukki nuuno batum ti Apolos kono un di'n dooye. Nuŋ ni dehu kun di wolle urzi lekkiyadey, wo t'urzi geŋ kun di suune ita k'ono doŋ duwo an rootiyo, an'de: «Kun ti doopida yirwe ye, kun lekko a ono doŋ an riine geŋno.» Injino maŋ wenda soo toŋ ti diinaguŋ yi kila tuddi yi t'eesa, yi t'umbe yode eŋno wo yo eŋ mendí me.

⁷ Wee wee a ruute kee ki jiiire doŋ oŋgo me? Ki kotto, suldi pay doŋ a-d'ede geŋ a ele Raa. Wo de a ele Raa maŋ, ki moo me ki-koliyo tudda aakede a-k'ele Raa ye me?

⁸ Ankeŋ kun elkiyo suldi doŋ pay adduguŋ i dehu kun uune baa! Kun t'ize doŋ laale baa! Kun t'ize mozagi baa, wo de kaye'ŋ, ay ki t'ize ye! Kune kun t'ize mozagi ki kotto maŋ, geŋ beehiye, injino kaye toŋ ay d'ooma moziko ti kune kay!

⁹ Wo geŋ nuŋ n'elkiyo kaye doŋ zina k'Isa eŋ Raa y'ay ti'n ziipe doŋ k'ita ti duwo pay. Kaye aa doŋ booro ti'ni ziiida ki toŋwo a daana doŋ duniya, kono an ay di'n uŋde a bere doŋ duuru, an ay di'n okko maade a daanadaŋ wo a daana maaleekiyagi paŋ.

¹⁰ Kaye doŋ maadagi kono k'Almasi me, wo de kune doŋ suuniyo k'ono a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Almasi. Kaye toogadey baata, wo de kune doŋ toogo. Kune'ŋ an un d'eliyo suma, wo de kaye an ay di'n wolliiyo aa doŋ bita!

¹¹ Bini anki toŋ kaye daayum mosogo wo ôrme, ossiyo toŋ ay baatiya, an ay d'isiyo ulsu, ay d'ambu k'ume soo me soo me,

¹² ay d'oofibe yeebadey a naabo ti beezey doo miŋ ay d'ombo kollo. Duwo an ayni kaldita toŋ, ay tonduyo Raa y'an di-zaape beeko. Duwo an ayni dabirsa a urzi k'Isa toŋ, ay d'ombiŋe*.

* **4:12 4.12** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 18.3; 20.34.

¹³ Duwo an ay rootiyo ono don ulpi ton, kaye ay an di-kama onaman ti golla ere tasse. Bini anki ton kaye duwo an ayni wolliyoo aa disse ki don duniya, aa ganigi wede don duniya pay an y'azzuru.

Geyyiso Pool a don ki Korent

¹⁴ Nun ni raaniya ono en, kono n'un gi di'n t'ele sukuyagi ye. Wo de ni raaniya kono n'un di-tooke kuudugun, aakede kune in'izoo don ni giyye baadan.

¹⁵ Ise un d'ede don dokkiyo a urzi lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi gen kane dupiyagi ton man, meege k'ehiyagun min soo. Gen nun ni t'ize aa meegun kono kun uune ehiyo ere aware a urzi lekkiyo kettiyo kan soo t'Isa Almasi, t'urzi Rabila Majjaanawa n'un gizite.

¹⁶ In'kino man, n'un di rooto ti obe bey, kun ambo zindoo.

¹⁷ Gen kono k'in'kino, n'un t'igibe Timote yon aa ulo k'addo wede ki geyyiso, yi seedu zakidi a naabadi ere a urzi Galmeega te. Yon y'un di'n dooyey sey a suldi don i dokkiyo nun Pool a urzi lekkiyadoo ere kettiyo kan soo t'Almasi, gen munda wede ni-dooyiso duwo a ume tuuku ton man, a diine don pay ogiysito ti suma k'Isa.

¹⁸ Don ongon ti diinagan an elkiyo ni ki kima ye baa di kune me, in'kino an di koliyo tuddan.

¹⁹ Wo de aame Galmeega yi diha man, ni kima di kune goppon. Aame n'iiney man, kane don i koliyo tuddan gen ni'ni suuney a ono don adfey ti bizan ye, wo de a toogo ere an d'ede.

²⁰ Ni rootiyo in'kino kono lekkiyo wede a urzi Moziko Raa gette, tod'te i ki kaza'ng t'ono don adfiya ti bizi ye, wo de i kaza'ng toogo ki naabo ere y'isiyo.

²¹ In'kino man kun dehu moo me? Kun dehu n'a odo di kune min ti dalka kunun, n'a odo ti geyyiso wo ti adde tasse ko?

5

Lekkiyo ere oldo a diine don ogiyo ti suma k'Isa

¹ Kaye ay d'ollige a ume tuuku ton duwo an rootiyo, don ongon ti diinagan an isiyo boliyo, wo boliyo ere an isiyo gette kane don i ki suune Raa soo danjal ye ton an k'ise in'kino ye, kono i d'ede wede soo y'isiyo boliyo t'ere meegi*.

² Wo kune'ng kun di koliyo tuddugun! Ki too man kun d'ole molo a oldiko gette, wo wede y'isiyo boliyo ere in'kino gette ti diinagan kun ti y'limi.

³ Derec ki nuuno man, ki tudde nun dokki ti kune me, wo ton elkisado daayun ti kune, wo nun booro ni-ti dikke a tukki wede isiyo in'kino gen me, aakede nun a diinagan.

⁴ Kun t'ogiyoy kan soo, wo nun elkisado ti kune. Gen ti suma wo toogo ki Galmeegin Isa Almasi,

⁵ wede in'kino gen kun y'oolo a bey Meeda siitandani kono t'a t'ide tuddi ere k'oldiko gettiyo, wo de undi t'a utta a onniyo kama Galmeega Isa te.

⁶ Beehiye ye kun di kili tuddugun me! Ki kotto ono en kun'ni suune: «Orme boolon danjal gen min, gododo baadan yi-ti t'oozige pay.»[†]

* **5:1 5.1** A urzi k'oogoro Yawudiyagi ise a oogoro Roman ton, ki moone t'ere meege gette ulu. Kun wollo adda mattup ki Lebitik 18.8 wo Deeterenom 23.1. † **5:6 5.6** Kun wollo adda mattup ki Galat 5.9. **Orme boolon danjal gen min, gododo baadan yi-ti t'oozige pay:** I-kaza oldiko boolon gette t'a aagila aagila t'a seeda don pay.

⁷ Injino manj oldfiko aa orme mazzini a diinaguj gette kun ti t'adfo mentú, kono kun t'isa aa gododo aware daa k'orme. Wo derec, kun t'ize aa gododo daa k'orme t'urzi k'unto k'Almasi, yode wede aakede ulo damu an wilda ki sedeke a tarnaape Pak ki Yawudiyagi[‡].

⁸ Injino tarnaape Pak geñ in iso, wo in iso ti mappa daa k'orme, a kize in isiyo t'addin soo wo t'ono donj derec. Wo de tarnaape geñ in k'ise ti mappa wede an ize t'orme mazzini ye, a kize in k'isiyo'ñ ti bundiko wo ti suldfi donj ulpi in isiyo mirsi geñño ye[§].

⁹ Adda mattupadó ere n'un riñe ti poone gette, ni ruute, n'ede: «Kun lekke kanj soo ye ti donj isiyo boliyo me.»

¹⁰ Onamó enj ni ki rootiyo'ñ a tukki kane donj pay isiyo boliyo adda duniya ye, a tukki kane donj pay okkiso a suldfi pay ye, a tukki kane donj pay oogire ye, a tukki kane donj pay i daaniya longayi ye. Wo de injino ye manj, i dehu kun t'adfe t'adda duniya me!

¹¹ Aha, nunj n'un riñe kun ki lekke kanj soo ye ti wede y'ede, yonj leema a urzi k'Almasi wo yi d'isiyo boliyo, yi d'okkiso a suldfi pay, yi daaniya longayi, yi kaldita duwo, yi sobo i ceeriyo eego, wo y'oogire ti metinjo. Wede isiyo injino geñ, ombó tonj kun oomi ye ti yode me.

¹²⁻¹³ Injino manj kane donj i ki ziipe addanj a Isa ye geñ, i defka booro eedan nuuno ye. Kane geñ i defka booro eedan Raa. Wo donj i ziipe addanj a Isa geñ, kune i defko booro eedan me, kono ono enj an riñe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede isiyo ulsu geñ, ti diinaguj kun ti y'olmu*.»

6

Tôwwo k'ono ki donj i ziipe addanj a Isa

¹ A diinaguj aame wede i-d'ede ono ti leema manj, ki moo me kun d'oyyiso daa k'orgiso kun d'enjilso ki daana donj i ki suune Raa ye, an un d'isiyo booraguj te? Ki too manj kun t'ette ki daana donj ki Raa un d'ise booraguj te.

² Ki kotto i defka booro a ekki donj duniya kune donj ki Raa. Kune kun ki suune ye ko? Wo aame i defka booro a ekki donj duniya kune manj, wo de mummino ono donj i k'oone ye tonj, ti diinaguj kun ki d'aaniya ye, dekkiyo booradanj me.

³ Kun suune maaleekiyagi tonj kine i defka booro eedan me. Geñ injino in aane a ceere in defke booro k'ono donj a lekkiyadinj ere a duniya te.

⁴ Wo aame un aaniya ono a diinaguj manj, kun d'ettiyo ki daana donj dekkiyo booro, kane geñ donj ogiyso ti suma k'Isa an'ni wolliyoo aa donj bita!

⁵ Nunj ni rootiyo injino geñ, sukuyagi a kune. Ti diinaguj wenda soo tonj umbo ko, i-d'ede suuniyo k'ono y'a aane y'a defke booro zembadí me? Aha, ede!

⁶ Beehiye ye, leema ti leema an d'ede ono wo an d'ise booro a daana donj i ki ziipe addanj a Isa ye me!

⁷ Derec, aame ti diinaguj kun isiyo bordfari manj, geñ minj i-kaza kun t'iire baa a urzi Raa me. Beehiye a kune'ñ, leema y'un ise munda wede ki diine ye tonj kun d'ombina, ise y'a-t'oobe suldfuguj tonj, bee minj kun koone booro a daana duwo.

⁸ Wo de kune, isiyo suldfi donj ki diine ye me, kun t'oobiyto suldfi ki donj onjonj, wo kane'ñ geñ minj zembaguj donj i ziipe addanj a Isa.

[‡] 5:7 5.7 Kun wollo adda mattup ki Egzod 12.20-21. [§] 5:8 5.8 Kun wollo adda mattup ki Egzod 13.7. * 5:12-13 5.12-13 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 17.7.

⁹ Ki kotto kun suune, don isiyi munda wede ki diine ye gen, an k'etta ye ki Moziko Raa te. Kune'n wenda soo ton y'oola elkisadi ti ti y' dagga ye: Don isiyi boliyo, don ottilso a longayi, don i moonite t'erayi ise ti kuuli k'eeban, don i ti t'isiyo tuddan aa erayi, kuuli don i moonite ti tuddan,

¹⁰ don k'oogire, don okkiso a suldi pay, don i sobo i ceeriyo eego, don i kaldita duwo, wo don oogire duwo ti metinjko, kane gen an k'etta ye ki Moziko Raa te.

¹¹ Ti poone don ongo ti diinagan, gettin lekkiyadan. Wo de ankenno kune Raa y'un t'upile oldikagan, y'un di'n uuye kese a yode, wo y'un di'n ize don ki diine a daanadi ti suma Galmeega Isa Almasi wo t'urzi k'Unde Raa.

Tudde tod'te boy k'Unde Kamilen

¹² Don ongon an rootiyo, an'de: «Nun o d'ede urzi k'isiyo munda tuuku ton man.» Derec injino, wo de kane suldi gen pay beehiye ye a nun me. «Nun o d'ede urzi k'isiyo munda tuuku ton man.» Derec injino, wo de nun ni ki dehu n'a ki t'ise bule ki munda tuuku ton man ye.

¹³ Son an rootiyo, an'de: «Ombo tod'te k'adda k'adde, wo adde ki sarkiya k'ombo.» Eyye derec injino, wo kane gen sirwan pay onniyo soo Raa y'an isa umbo. Wo de tudde gette Raa yi t'ikkima k'isiyo boliyo ye. Ki too man tudde gette ki yode Galmeega, wo Galmeega ton, yon ki tode tudde.

¹⁴ Raa yi ti y' bilde Galmeega Isa ti diine don unto gen, kine ton ti toogadi y'in ti'n balda kay.

¹⁵ Ki kotto kun suune, tuddugun gette tod'te aakede moke ki tudde k'Almasi. Injino man, beehiye ye n'a t'ambe moke ki tudde k'Almasi, n'a-ti y' t'okkiye ti tudde k'erewo ere ooniyo ombo bittu t'itatú, a t'ise moke ki tuddutu me.

¹⁶ Gen ki kotto, kun suune wede y'a t'ukkiye ti erewo ere ooniyo ombo bittu t'itatú man, yode ti tode gen an t'ize tudde soo, kono ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kane sire gen an t'isa tudde soo*.»

¹⁷ Wo de wede y'a t'ukkiye ti Galmeega man, yode gen a urzi k'Unde an t'ize aa wedusu soo.

¹⁸ Injino man kun ti ledfo dokki t'urzi boliyo me. Oldiko ere pay ti doolo wede y'isiyo gette, tod'te adda tudde ye. Wo de wede y'isiyo boliyo gen y'isiyo oldiko a tuddi batum.

¹⁹ Ki kotto kun suune, tuddugun gette tod'te boy k'Unde Kamilen, tode Unde gette Raa y'un t'ele ti lekkiyo adda k'addugun. Tuddugun gette ki kune ye.

²⁰ Kune Raa y'un iwila ti zooye wede oone, gen kune ki yode. Injino man Raa kun y'amma ti tuddugun gette.

7

Kama k'ono a urzi seedu

¹ A urzi k'onamgun don kun ni tunde adda mattupagun gen, anken beehiye kule y'a-seeda tuddi yi ki dehe ye erewo te.

² Wo de, min wede tuuku ton yi-ki t'etta a isiyi boliyo ye gen, beehiye yi-seeda erewo wo erewo ton ti-seeda kule.

³ Kule gen ki moone ti eddi yi-ki tooge ye, wo tode erewo ton injino, a kulatu ti-ki tooge ye kay.

* 6:16 6.16 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.24.

⁴ Erewo gette ti ki roote ye tuddutú ki tode ñanjal me, kono tuddutú ki kulatú pây. Wo kule toŋ inŋkino yi ki roote ye tuddí ki yode ñanjal me, kono tuddí ki eddí pây.

⁵ Inŋkino kune'ŋ, wede tuuku toŋ tuddí yi-ti tooga ye a bakadí me, wo ñe ise maŋ, kun ti ñe kete ti tuddugun geŋ k'onniyo miibi aame kun a ti gitte onamgun ñanjal kono kun di tonde Raa. Wo saŋ kun di-kime a lekkiyagun ere daayum, para maŋ tuddugun kun ki ti seeda ye, kun t'ooro bey Meeda siitandani t'un di'n naama daggiya.

⁶ Ono ñon ni rootiyo eŋ, n'un ki'n isiyo ki toogo ye, wo ñe n'un kaza urzi kun di lekke beehiye.

⁷ Ki nuŋ maŋ, munda wede beehiye'ŋ ñuwo pay an di lekke daa sedfu aa nuuno. Wo ñe wede tuuku toŋ Raa yi-d'ele munda siidi siidi, wede soŋ yi-d'ele munda kino, a wede soŋ yi-d'ele munda kino.

⁸ Anken, ni rootiyo a kane ñon i ki zidfe ye botto ti ñon mandaydayi, beehiye an di lekke daa sedfu aa nuuno Pool.

⁹ Wo ñe tuddan an k'aane an ki ti seeda ye maŋ, an soñfo. Beehiye an sedde min, tuddan t'an d'an t'ambe an t'ette ñaapu.

¹⁰⁻¹¹ Enno munda wede ni rootiyo kane ñon i zidfe an d'ise me, i rootiyo nuuno ye, i rootiyo Galmeega: I dehu kule geŋ eddí yi ki ti peere ye, wo erewo toŋ kulatú ti ki y'ooli ye. Wo aame kulatú ti y'iili maŋ, t'a lekko daa sedfu, ise maŋ an t'okkiyo ti kulatú t'a-kama*.

¹² A kane ñon ongo, ono eŋ i rootiyo nuuno, i rootiyo Galmeega ye: Aame leema yi ziipe addi a Isa, wo eddí ti ki ziipe addutú a Isa ye wo ti dehu ti lekke ti yode maŋ, i dehu y'a ki ti peere ye.

¹³ Geŋ inŋkino kay, aame erewo ti ziipe addutú a Isa, wo kulatú yi ki ziipe addi a Isa ye wo yi dehu yi lekke ti tode maŋ, i dehu t'a ki y'ooli ye.

¹⁴ Ni rootiyo inŋkino kono kule wede i ki ziipe addi a Isa ye geŋ, yoŋ goppon ti Raa t'urzi zaapu k'adde ki eddí. Ki erewo ere i ki ziipe addutú a Isa ye toŋ inŋkino, tod'te goppon ti Raa t'urzi zaapu k'adde ki kulatú. Para maŋ, inŋgun geŋ kane dokki ti Raa, wo ñe ki kotto maŋ kane goppon ti Raa me.

¹⁵ Wo ñe aame kane ñon i ki ziipe addan a Isa ye geŋ, an dehu an di-teepe ti kane ñon i ziipe addan a Isa ise erewo ise kule maŋ, urzi ede. Aame geŋ kane zemba ñon i ziipe addan a Isa ise kule erewo geŋ, eedan toore, kono Raa y'unni wiike kun di lekke ti toose.

¹⁶ Koŋ erewo no, mi suune ko, koo Raa y'utta kulayí t'urzi koŋ me? Wo kee kule no, ki suune ko, koo Raa y'utta eddá t'urzi kee me?

Konso a lekkiyo ere Galmeega y'eliyo

¹⁷ Inŋkino maŋ adda k'ono ñon pay eŋ, munda wede a jiire enno: Kune'ŋ wede tuuku toŋ yi koono a lekkiyadi ere Galmeega yi ele, ti poone saŋ Raa y'a ti y' wiike. Geŋ munda wede ni rootiyo adda diine ñon pay ogiysito ti suma k'Isa an d'ise.

¹⁸ Wede'ŋ ponde yi wilfa ti poone, saŋ Raa y'a ti y' wiike maŋ, geŋ yi-t'ise tuddi aa wede pondayi daa walfu ye. Wo wede daa walfu ponde ti poone, saŋ Raa y'a ti y' wiike maŋ, geŋ yi dehe walfu ponde ye.

¹⁹ Ise wede'ŋ yi wilfa ponde, yi ki wilfa ye toŋ, adda geŋ munda a di y' nooge umbo, i jiire in d'ozire ekki sulfi ñon Raa yi'n rootiyo in d'ise.

²⁰ I dehu wede tuuku toŋ yi koono a lekkiyadi ere ti poone, saŋ Raa y'a ti y' wiike.

* **7:10-11 7.10-11** Kun wollo adda mattup ki Matiye 5.32; Markus 10.11-12 wo Lik 16.18.

²¹ T'ume Raa y'a ki waaka botto geɲ kee bule maɲ, ulbá a-t'ooɗe ye. Wo ɗe aame urzi k'a t'adɗe eedá ti buliko ede maɲ, geɲ beehiye ki t'adɗo†.

²² Derec, bule wede Galmeega yi y' wiike geɲ, yi t'ize eedí toore a urzi Galmeega me. Geɲ inƙino kay, wede eedí toore Galmeega yi y' wiike geɲ, yoɲ yi t'ize bule ki Almasi.

²³ Raa y'un iwila ti zooye wede ooɲe, geɲ kune ki yode, inƙino maɲ kun t'ise bulagi ɗuwo ye.

²⁴ Zemba ki nuɲ, i dehu wede tuuku toɲ a ɗaana Raa yi kooná a lekkiyadi ere ti poone, saɲ Raa y'a ti y' wiike.

Kooke a ɗoɲ i ki zidɗe ye

²⁵ A urzi kane ɗoɲ i ki zidɗe ye, ono eɲ i rootiyo Galmeega ye, i rootiyo nuuno a elkiiyadi, nuɲ wede Galmeega y'o ize adde koɗuwo. Inƙino ɗuwo an zaape addaɲ a nuuno.

²⁶ Kun ollo ettiyo elkiiyadi te: A ulbe k'ooɗiyo wede anƙeɲɲo baadaɲ eɲ, beehiye a kune wede tuuku toɲ, yi kooná a lekkiyadi aa ere ti poone.

²⁷ Kee'ɲ a-d'ede erewo maɲ, ki ti peera ye, wo erowo a-k'ede ye maɲ, ki deha seefu ye.

²⁸ Wo ɗe aame ki ziiɗa toɲ maɲ, ki k'ize oldiiko ye, wo aame uto koɲso ti ziiɗa toɲ maɲ, ti k'ize oldiiko ye. Wo ɗerec, kane ɗoɲ i zidɗe geɲ dabaradaɲ baadaɲ a lekkiyadaɲ te, wo nuɲ ni dehu n'un ti'n leɗɗe ti dabar gette.

²⁹ Kun ollo zemba ki nuɲ, eɲɲo munda wede ni rootiyo me: Onniyo kama Galmeega goppon. Inƙino t'anƙeɲɲo kane ɗoɲ an d'ede erayi geɲ, an lekko aakede ɗoɲ an k'ede erayi ye.

³⁰ Doɲ adda moolo geɲ, an lekko aakede kane adda moolo ye. Doɲ isiyo unjuwo geɲ, an lekko aakede kane adda k'unjuwo ye. Doɲ owilte sulɗi geɲ, an lekko aakede an k'ede sulɗi ye.

³¹ Wo ɗoɲ i lekkiyo beehiye ti maala duniya toɲ, an lekko aakede an ki lekkiyo beehiye ti maala duniya ye, kono duniya ere in ti wolliiyo anƙeɲɲo ette, toɗ' t'engilso.

³² Nuɲ ni dehu kun di lekke daa k'ulbe k'ooɗiyo. Wede yi ki ziiɗa erowo ye geɲ, elkisadi a naabo Galmeega, yi dehu y'aase munda wede Galmeega ulbá i-d'ise unse.

³³ Wo ɗe wede i ziiɗa erewo geɲ, yoɲ elkisadi a sulɗi duniya, yi dehu y'aase munda wede eddi ulbutu i-d'ise unse,

³⁴ inƙino elkisadi i-t'isiyo sire. Wo ki erayi toɲ inƙino, erewo daa kule ise uto koɲso toɲ, toɗ'te elkisatu a naabo Galmeega, kono ti dehu tuddutu wo elkisatu gette a lekke ooyiso kese a yode. Wo ɗe erowo ere i ziiɗa kule gette, toɗ'te elkisatu a sulɗi duniya, ti dehu t'aase munda wede kulatu ulbá i-d'ise unse.

³⁵ Ni rootiyo inƙino beehiye a kune, n'un ki doɗɗiyo sibe a gollagun ye, wo ɗe ni dehu kun d'ise munda wede beehiye a jiiere wo kun di lekke kettiyo ti Galmeega daa k'elkiso a munda doolo.

Ono a obilagi ti konazi ɗoɲ ibire

³⁶ Obulsu geɲ, ere k'ebirayi yi ti giyye baadaɲ wo y'owwiyo tuddi yi ki ti-seeda ye, yi t'isa munda ki sukiiyagi ti tode, wo yi ti seeda maɲ, geɲ y'iso

† 7:21 7.21 Kama k'ono t'urzi doolo: «Aame urzi k'a t'adɗe eedá t'adda buliko ede toɲ, ki lekko bule wo buliko gette a kee beehiye a urzi k'Almasi me.»

aa addi i dehu. Kane sirwan geɗ beehiye an di-seeda, injkino obulsu geɗ yi ki t'ize oldiko ye.

³⁷ Wo de aame obulsu geɗ yi dihe adda k'addi wenda yi ki y'ize ki tooge ye, tuddi yi ti ziida, wo ere k'ebirayi gette yi ki ti seeda ye man, yi ki ti t'udige ye, injkino geɗ y'ize beehiye yi ki ti ziida ye ton man.

³⁸ Injino man wede ere k'ebirayi yi ti ziida geɗ y'ize beehiye, wo wede yi ki ti ziida ye geɗno ton y'ize beehiye a jiire.

Ono a mandayɗayi

³⁹ Erewo gette tod'te kettiyo a kulatu aame yon yi lekkiyo zeere geɗ me. Wo y'inda doo min, tod'te ettu toore t'aane t'a seeda kule wede aa addutu i dehu, wo de i dehu kule ti seeda geɗ yon yi ziipe addi a Galmeega Isa do.

⁴⁰ Ki too man a elkiyado, unswatu baadan a ceere t'a lekke sittu me. Wo nun ton n'elkiyo ono ni rootiyo en i ni dokkiyo Unde Raa.

8

Sey wede an eliyi sefeke a longayi

¹ A urzi sey wede an eliyi sefeke a longayi geɗ*, anken n'un di-kama onamgun, derec kune kun'de: «Kine pay in d'ede suuniyo.» Wo suuniyo gette t'in di'n eliyi a koliyo tudde, wo de geyyiso tudde gette t'in di'n noogiyo in d'ohire a urzi zaapu k'addin a Isa.

² Wede y'elkiyo yi suune munda man, munda geɗ yi ki y' zuune a urzutu ye fotto.

³ Wo de wede yi geyyiso Raa man, yode Raa ton yi y' suune.

⁴ Injino man sey wede an eliyi sefeke a longayi geɗ, k'aadumu ko? Derec, kine in suune kane longayi geɗ i ki kaza munda wede derec ye adda duniya me, wo ede Raa yon soo danjal.

⁵ Derec, don ongon an'de raayagi ede a kandaane wo a siido me. Ki kotto ki kane'n raayagi baadan wo galmaawi ton baadan.

⁶ Ise injkino ton, ki kine Raa soo danjal, yon Meega y'ikkima suldi pay, wo kine pay ki yode. Galmeega soo danjal, yon Isa Almasi, t'urzi yode Raa y'a t'ikkima suldi pay, wo t'urzi yode kine in di lekkiyo.

⁷ Wo de ti diine zamba geɗ, kane pay an k'ede suuniyo gettiyo ye. Don ongon ti diinagun an ti d'ille ottilso a longayi. Wo ankenno an ziipe addan a Isa ton, aame an aadumu sey wede an ele sefeke man, an elkiyo ki kotto sey geɗ an ele sefeke a longayi. Wo kane elkisadan ere an di suune munda en beehiye en ulsu gette toogatu baata, injkino man an d'owwiyo an t'ize ganigi a daana Raa me.

⁸ Ombo gette t'in gi di'n t'etta goppon ti Raa ye. Aame in k'ombo ye ton in ki t'ise don k'ita ye, wo aame in ombo ton in ki'n aagila ti munda ye†.

⁹ Kune eggun toore, un d'ede urzi kun d'ise munda wede kun dehu. Wo de kun koona mentikagi a munda wede kun isa, kono zamba don kane toogadan baata a urzi zaapu k'addan a Isa geɗ, an ki-t'ooraa adda k'oldiko ye.

¹⁰ Aakede i d'ede wedusu yon toogadi baata a urzi zaapu k'addi a Isa, wo yi wolliyoo kee wede a-d'ede suuniyo geɗ ki-guune a biza boy longusu k'aadumu sey man, geɗ aase mummino me? Koo kono kee geɗ, yode wede

* **8:1 8.1** Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 15.20,29. † **8:8 8.8** Kun wollo adda mattup ki Romen 14.17.

elkiyadi ere y'a suune munda enj beehiye enj ulsu gette toogatu baata, gen y'a t'eese y'aadi kay sey wede an ele sedeke a longayi genj me.

¹¹ Injino manj, kono suuniyada gette, leema wede toogadi baata a urzi zaapu k'addi a Isa genj yi-t'oore y'a dagge, yonj leema wede Almasi y'inda kono yode genj me.

¹² Genj injkino kun isiyu oldfiko a zembagunj, wo kun an t'eeliyo kuuno a elkisadanj ere toogatu baata an di suune munda enj beehiye enj ulsu gette. Injino manj oldfiko kun isiyu gette a yode Almasi batum.

¹³ Kono kamo a tukk'ombo danjal leemado ni-ti y' t'ele adda k'oldfiko manj, ti anjki enj sey sedeke ni k'aadima ye baa kono ni-ki ti y' t'ele leemado adda k'oldfiko ye.

9

Wede zina k'Isa i-d'ede urzi y'a t'oone aggadi

¹ Ki kotto, nunj o d'ede urzi n'aase munda wede aa addo i dehu. Ki kotto nunj wede zina k'Isa, wo Galmeeginj Isa tonj ni y' wulle t'edayo*. Ki kotto kune batum genj, kun ziipe addugunj a Isa t'urzi naabo ere n'ize ki Galmeega.

² Ki donj ongonj an ki n' woliyo nunj wede zina k'Isa ye tonj, ki kotto a kune'nj nunj wede zina k'Isa. Kono kun lekkiyo kettiyo kanj soo ti Galmeega genj, kune batum munda wede i-kaza ki kotto nunj wede zina k'Isa.

³ Enno ono donj n'a oodiba eedo a daana donj i zaapu ono a eedo me:

⁴ Ki kotto, a naabo ere ay isiyu ette, kaye ay d'ede urzi ay d'oomi wo ay di sibe ti bey donj ay an naabiya.

⁵ Ki torguwadey ay d'ede urzi ay di waake erewo ere i ziipe addutu a Isa ay d'ozire soo, aa donj zina k'Isa onjo, zemba Galmeega Isa, wo Piyer ge d'isiyo.

⁶ Ki kotto, nunj ti Barnabas tonj, ay d'ede urzi ay t'oone ombo ti beygunj. Kaye sirwey danjal ye a naabe ti beezey me.

⁷ Kun illiga ko, wede'nj y'isiyo naabo k'asigar wo munda an i-ki t'ele ye me? Kununj wee wee doo minj yi-t'aate jineene wo innitu y'a k'oomi ye me? Kununj wee wee doo minj y'a else moodo wo udu y'a ki sibe ye me? Aha, wenda injkino umbo!

⁸ Ono donj ni rootiyo enj, a urzi lekkiyo donj tudde danjal ye, oogoro Muusa tonj ti rootiyo injkino.

⁹ Genj ono enj an riije ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa, an'de: «Aame buru yi sara mudu kanj onyilse manj, biziki ki ti t'ele baara ye†.» Kununj ono enj i-kaza Raa y'elkiyo a bungari danjal ko?

¹⁰ Ki kotto, ono enj Raa yi rootiyo kono kaye dee da? Eyye, ono enj an riije kono kaye. Derec, wede yi derku'nj yi zaapu elkisadi y'a t'oona munda, wo wede yi sara mudu'nj yi zaapu elkisadi y'a t'oona aggadi.

¹¹ T'urzi kaye kun d'uune suldi donj beehiye ettiyo t'urzi k'Unde Kamilenj adda k'addugunj. Injino manj, i ceeriyo eggunj koo kaye ay t'oone agga t'adda maalagunj me‡?

¹² Aame donj ongonj an d'ede urzi an d'ooniyo agga ti beygunj injkino manj, genj kaye tonj ay d'ede urzi ay t'oone a ceere kane. Wo kaye ti urzi wede ay d'ede genno tonj, munda ti beygunj ki toogo ay ki tunde ye. Wo

* **9:1 9.1** Kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 22.17-18; 26.16. † **9:9 9.9** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 25.4. ‡ **9:11 9.11** Kun wollo adda mattup ki Romenj 15.27.

de ay d'imbiṇa a suldi ɗoŋ pay ay iido a eedeɗ geŋ me, kono a ki-t'ise mokkolo morkiye a urzi Rabila Majjaanawa k'Almasi ye.

¹³ Ki kotto kun suune, ɗoŋ i naabiya adda Boy Raa geŋ, an t'oone ombadaŋ ti suldi ɗoŋ adda Boy Raa, wo ɗoŋ i naabiya a ume seɗeɗe geŋ, an t'oone aggadaŋ ti suldi ɗoŋ an eliyi ki seɗeɗeŋ.

¹⁴ Geŋ inḳino kay, Galmeega y'a ruute, y'ede: Ɖoŋ i kazita Rabila Majjaanawa geŋ, an t'oone suldi lekkiyadaŋ t'urzi Rabila Majjaanawa*.

¹⁵ Ki too maŋ nuŋ o d'ede urzi n'a tonde munda ti beyguŋ, wo ɗe ni ki tunde ye. Ni raanjiya inḳino kono ni ki dehu n'a ki t'oone munda ti beyguŋ ye. N'inda bee miŋ n'a tonde! Wenda soo toŋ umbo a aane o di latte urzi k'unṣuwo ere o d'ede ette!

¹⁶ Kazita Rabila Majjaanawa ette, a nuŋ o ki-t'ise urzi tamma tuddó ye, kono tode gette naabo ere Raa y'o ruute i dehu n'aase, wo dabar a nuŋ aame Rabila Maajjaanawa ni ki ti gizita ye maŋ.

¹⁷ Wo aame naabo ette i ti dihe nuŋ ti siidó maŋ, geŋ o d'ede urzi an o t'ele ranṇadó, wo de urzi yeeriyo eŋ o y'ele a beezó Raa geŋ, nuŋ o d'ede attidi ni ki t'alda ye.

¹⁸ Inḳino maŋ a naabo ette ranṇadó moo me? Ranṇadó tiŋ ni kazita Rabila Majjaanawa ki waawiye daa ki tonɗiyo munda, ise o d'ede urzi n'a tonde munda kono ni kazita Rabila Majjaanawa toŋ maŋ.

Raayika Pool a urzi kazita Rabila Majjaanawa

¹⁹ Derec, nuŋ o d'ede urzi n'aase munda wede aa addó i dehu, nuŋ bule ki wenda ye, wo toŋ n'a-t'ize tuddó aa bule ki ɗuwo pay, kono ɗoŋ baadaŋ an d'ette tukk'Isa.

²⁰ Aame nuŋ a diine Yawudiyagi geŋ, n'a likke aa ki kane Yawudiyagi, kono an d'ette tukk'Isa†. A diine kane ɗoŋ i'ni dokkiyo oogoro Muusa geŋ, nuŋ toŋ n'a likke aa i ni dokkiyo oogoro Muusa, kono kane ɗoŋ i'ni dokkiyo oogoro Muusa geŋ an d'ette tukk'Isa, ise nuŋ i ki n' dokkiyo oogoro Muusa ye toŋ maŋ.

²¹ Inḳino kay, ti kane ɗoŋ i ki suune oogoro Muusa ye geŋ, n'a likke aa oogoro gette ni ki ti suune ye, kono kane ɗoŋ i ki suune oogoro Muusa ye geŋ an d'ette tukk'Isa. Geŋ i-kaza t'urzi k'oogoro Raa ni ki t'ufɗe ye, kono nuŋ ni daaniya urzi k'oogoro k'Almasi.

²² A diine kane ɗoŋ toogadaŋ baata a urzi zaapu k'addaŋ a Isa geŋ, nuŋ toŋ ni-ti t'isiyo tuddó toogatu baata aa ki kane, kono an d'ette tukk'Isa an di t'ihira a urzi zaapu k'addaŋ. A ɗoŋ pay, urzi ɗoŋ tuuku toŋ ni-ti y'isiyo kono ɗoŋ oŋgoŋ ti diinayaŋ mummino toŋ a t'oone uttiyo.

²³ N'isiyo pay miŋ kono Rabila Majjaanawa, inḳino munda wede beehiye Raa yi ruute y'in t'eley t'urzi tode geŋ, nuŋ toŋ n'a t'ooney aggado.

²⁴ Ki kotto kun suune, ɗoŋ obe dalala a bere k'okko geŋ an okko pay, wo de soo ɗanŋal i-t'ambu zooye k'okko me, geŋ kun okko aa ki yode, kono kun t'amba zooye.

²⁵ Inḳino maŋ kane pay ɗoŋ obe dalala, ɗoŋ i ɗuŋkiyo wo moo moo geŋ, tuddaŋ an ti-dabirsa baadaŋ. Wo an isiyo inḳino kono an d'ooniyo kaɗumul ki wede i jiire, wo kaɗumul gette saŋ i-ti lattiya. Wo ɗe kine, a urzi k'Almasi in obe dalala kono in t'oona kaɗumul ki wede i jiire, ere a lekka ki daayum.

§ 9:13 9.13 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 6.9,19 wo Deeterenom 18.1-3. * 9:14 9.14 Kun wollo adda mattup ki Matiye 10.10 wo Lik 10.7. † 9:20 9.20 Kun wollo adda mattup ki Naabo ɗoŋ zina 21.20-26.

²⁶ Kono kamo nuŋ Pool eŋ n'okko, wo ni k'okko aa edayó n'a t'ippe ye. Ni deyyiso n'a t'ooney kadumul geŋ, ni ki gohiso kutuba a ume waawiye ye.

²⁷ Nuŋ tuddó ni-ti dabirsa baadaŋ wo ni-ti seedu aa bule. Aame ni k'isiyo inŋino ye maŋ, nuŋ wede i kazita Rabila Majjaanawa a ɗuwo eŋ, an di n' adfa.

10

Doŋ k'Izirayel adda balɗa

¹ Zemba ki nuŋ, ni dehu kun a d'elke a sulɗi ɗoŋ an iide a moŋgidagey Yawudiyagi ti kaaga. Kane pay Raa y'an da t'an diibe dondirso ti di'n dokkiyo*, wo pay an diipida bar Teezewo†.

² Adda dondirso wo adda bar Teezewo gette, kane geŋ miŋ pay aa an ti zuyye batem wo an a ti gitte ti Muusa kaŋ soo.

³ Kane pay an d'iimi ombadaŋ tiŋ soo ere a urzi k'Unde.

⁴ Wo kane pay an d'iibe sobadaŋ tiŋ soo ere a urzi k'Unde. Derec, a urzi k'Unde kane an iibe ahu ɗoŋ uɗɗe t'adda zumbulu‡ wede a urzi k'Unde. Zumbulu geŋ yoŋ ti kane yi di'n daaniya, wo geŋ miŋ yoŋ Almasi.

⁵ Inŋino toŋ, pay an t'ize sulɗi ɗoŋ Raa ulbí i-ki d'ize uŋse ye. Kono k'inŋino an t'indita adda balɗa§, a guute miibi ɗaŋŋal ɗoŋ i k'ize oldiko ye me.

⁶ Sulɗi ɗoŋ an iido a kane geŋ, a kine aakede urzi in di wolle in ki d'ise oldiko ye. Inŋino kine in k'ooli tuddiŋ k'isiyo sulɗi ɗoŋ ulpi tudde ti dehu, aa kane g'aaze ti kaaga geŋno ye*.

⁷ A loŋgayi kun ottile ye, aa ɗoŋ oŋgo ti diinayan g'aaze me. Derec, ono eŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duwo an di-guune ombo ti sobo, saŋ maŋ an t'iiziga ommire, wo an d'isiyo sulɗi pitinŋo†.»

⁸ Kine in ooli tuddiŋ a isiyo boliyo ye, aa ɗoŋ oŋgo ti diinayan g'aaze ti kaaga geŋ me, inŋino adda k'onniyo soo ɗaŋŋal ɗoŋ dupu ada sire makumu ado an t'inda‡.

⁹ Kine pidipidiŋ Galmeege in yi naame ye, aa ɗoŋ oŋgo ti diinayan g'aaze ti kaaga wo kane mimbayi an di'n ihite an t'inda§.

¹⁰ Ki ɗaŋgu kun gurgire ye, aa ɗoŋ oŋgo ti diinayan ga gurgire ti kaaga a tukki Galmeege Raa, wo kane geŋ maaleeka wede ki lattiya y'iido y'an iide*.

¹¹ Sulɗi ɗoŋ iido a kane geŋ, a kine aakede urzi in di wolle in ki d'ise oldiko ye. Inŋino an ti'n riŋe adda mattup ki Raa, kono an in di'n zaape a urzi, kine ɗoŋ i lekkiyo a onniytagi ɗoŋ k'ita eŋ me.

¹² Geŋ inŋino wede y'elkiyo yoŋ toogo a urzi zaapu k'addi a Isa maŋ, yi koon metike yi t'ooro ye.

¹³ Naamiya ere kun ooniyo gette, tod'tiŋ aa ere ɗuwo pay an ooniyo gettiyo. Raa yoŋ yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa, inŋino y'un ki'n oola adda naamiya daggiya i ki ceera eggun ye. Wo ɗe

* **10:1 10.1** Kun wollo adda mattup ki Egzod 13.21-22; 14.19-20. † **10:1 10.1** Kun wollo adda mattup ki Egzod 14.22-29. ‡ **10:4 10.4** Kun wollo adda mattup ki Egzod 16.35 wo Nombire 20.8-11.

§ **10:5 10.5** Kun wollo adda mattup ki Nombire 14.16. * **10:6 10.6** Kun wollo adda mattup ki Nombire 11.4. † **10:7 10.7** Kun wollo adda mattup ki Egzod 32.6. ‡ **10:8 10.8** Kun wollo adda mattup ki Nombire 25.1-18.

§ **10:9 10.9** Kun wollo adda mattup ki Nombire 21.5-6. * **10:10 10.10** Kun wollo adda mattup ki Nombire 17.6-14.

aame un iido naamiya daggiya toŋ, Raa y'un t'ela toogo kun d'ombiŋa wo soŋ urzi kun t'adda.

Kun ottila a loŋgayi ye

¹⁴ Kono kamo zamba ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, kun ti ledfo dokki t'urzi loŋgayi me.

¹⁵ Nuŋ, n'un rootiyo aakede a d'uwu doŋ an d'ede suuniyo k'ono. Inŋkino a onamo ni rootiyo eŋ, a suuno kune batum.

¹⁶ Ki kotto kop wede ti sobo adda in di rootiyo koduwu a Raa in di sobo kaŋ soo geŋ, y'in ti'n kettiyo kaŋ soo ti puuzo k'Almasi te. Wo soŋ mappa wede in di borkiso in t'ombo kaŋ soo geŋ, y'in ti'n kettiyo kaŋ soo ti tudde k'Almasi me[†].

¹⁷ Derec, i d'ede mappa soo, wo ise kine baadan toŋ, geŋ in t'ize aa tudde soo, kono kine pay in dokkife miŋ mappa soo geŋno.

¹⁸ Kun elko doŋ k'Izirayel geŋ, doŋ aadumu sey wede an eliyi sedefe a Raa a ume sedefe geŋ, ki kotto an di lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Raa, yode wede an i ize ume sedefe geŋno[‡].

¹⁹ Inŋkino maŋ, nuŋ n'a roote moo me? N'a t'ese sey wede an ele sedefe a loŋgayi, ti loŋgayi batum miŋ, kane'ŋ ki bita ye ko?

²⁰ Eyye, kane'ŋ ki bita! Wo de sendikagi doŋ ki doŋ i ki suune Raa ye an eliyi geŋ, an eliyi a siitandani, a Raa ye[§]. Inŋkino maŋ, nuŋ ni ki dehu ye kun a di kette kaŋ soo ti siitandani me.

²¹ Kune kun k'aane kun ki sibe kop sire ye, kop ki Galmeega wo kop ki siitandani me. Ombi sire kun k'aane kun ki dokkifa ye, ombi ki Galmeega wo ombi ki siitandani te.

²² Kunuŋ in dehu in t'ooziga kolbiso Galmeega ko*? In elkiyo miŋ kine toogo in jiire yode ko? Aha, inŋkino ye.

Kun iso pay a urzi wede a t'ele tamma a Raa

²³ Doŋ onŋon an rootiyo, an'de: «Urzi ede k'isiyo munda tuuku toŋ maŋ.» Derec inŋkino, wo de kane suldi geŋ pay beehiye ye[†]. «Urzi ede k'isiyo munda tuuku toŋ maŋ.» Derec inŋkino, wo de suldi pay geŋ a ki nooge ye k'a t'ihira a urzi zaapu k'adde a Isa me.

²⁴ Geŋ wenda soo toŋ yi deha munda wede k'aggadi danŋal ye, wo de wede tuuku toŋ yi deho bakadi yi-t'oone kay.

²⁵ Suldi doŋ pay kun owile a suuk geŋ, kun iwilo'ŋ kun oomo, daa tondiyo eŋ sey an ele a loŋgayi koo me[‡], kono elkiyaguŋ ere kun di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gette a ki t'ise sire ye.

²⁶ Ni rootiyo inŋkino kono ono eŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Siido ti suldi pay eego geŋ, kane ki Galmeega Raa[§].»

²⁷ Aakede wede yi ki ziipe addi a Isa ye geŋ y'unni wiike ombi di yode, wo kun iyye kun ette maŋ, munda wede y'un ele geŋ kun oomo, daa tondiyo eŋ sey an ele a loŋgayi koo me. Inŋkino elkiyaguŋ ere kun di suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gette a ki t'ise sire ye.

[†] **10:16 10.16** Kun wollo adda mattup ki Matiye 26.26-28; Markus 14.22-24 wo Lik 22.19-20.

[‡] **10:18 10.18** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 7.6,15-16. **§ 10:20 10.20** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.17. ***** **10:22 10.22** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.21. [†] **10:23 10.23** Kun wollo adda mattup ki 1 Korent 6.12.

[‡] **10:25 10.25** Di kane doŋ Korent geŋ, sey wede an eliyi sedefe a loŋgayi toŋ maŋ an t'ambu ki suuk an t'owile. **§ 10:26 10.26** Kun wollo adda mattup ki Soom 24.1.

²⁸ Wo de aame wede doolo y'un ruuta: «Sey en an ele sedefke a longayi» man, kono ki wede un gize gen kun aadima ye, wo son kono ki elkiyo ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu gette a ki t'ise sire ye.

²⁹ Aame ni rootiyo «ki elkiyo ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu» man, ni ki rootiyo ti elkiyagun ere kun di suuniyo munda en beehiye en ulsu gettiyo ye, wo de ni rootiyo ti ere ki wede un gize genno. Wo de nun wede o d'ede urzi n'aase munda aa addo i dehu min, ki moo me elkiyo ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu ki wede doolo gette t'a dekke booro eedo me?

³⁰ Aame a omba ni rootiyo koduwo a Raa man, wo ki moo me wenda y'a roote ulsu a tukki nuuno, kono k'omba ere ni ruute koduwo a Raa te?

³¹ Injino man ise kun omba, ise kun sobo wo ise kun ise munda tuuku ton man, kun iso pay a urzi wede a t'ele tamma a Raa.

³² A lekkiyagun gette, kun isa ye munda wede wenda yi-t'oore adda k'oldiko me, ise a Yawudiyagi, ise a Yawudiyagi ye, wo a don ki Raa ogiyo ti suma k'Isa ton man.

³³ Gen injino nun batum ni dehu duwo pay ulban an d'ise unse a suldi don pay n'isiyo gen me. Ni ki dehu munda k'aggado danjal ye, wo de ni dehu munda wede aase beehiye a don baadan kono Raa y'an di'n utte.

11

¹ Kun amba zindo, aakede nun batum n'amba zina k'Almasi.

Lekkiyo kuuli ti erayi a diine don ogiyo ti suma k'Isa

² Anken n'unni tamma kono kune'n daayum kun elkiyo a nuuno, wo dooyiso ere n'unni duuye gette kun ti boohiyo.

³ Wo de ni dehu kun di suune ita munda enno: Almasi gen yon t'ekki kule tuuku ton man, kule gen yon t'ekk'erewo, wo Raa gen yon t'ekk'Almasi.

⁴ Injino aame kule yi tondiyo Raa, ise yi rootiyo ono don Raa y'agisa wo eedi tuuniyo man, gen yi-di d'eliyo sukiyagi a Almasi wede t'eedi me.

⁵ Wo de aame erewo tuuku ti tondiyo Raa, ise ti rootiyo ono don Raa y'agisa wo etu tuuniyo ye man, gen ti-di d'eliyo sukiyagi a kulatu me, tode gette aakede erewo etu kookiyo.

⁶ Aame erewo ti ki dehu etu t'a ki ti diibe ye man, gen t'a kooko! Wo de aame erewo ilaltu dekkiso ise etu kookiyo gen a tode sukiyagi man, t'a di diibo munda!

⁷ Kule gen aame yi tondiyo Raa ise yi rootiyo ono don Raa y'agisa man, i ki dehu eedi y'a gi di diibe ye, kono kule gen Raa yi y'ikkima yi deeyiso a yode wo yon i-kaza majjaanika Raa*. Wo de to erewo gette tod'te i-kaza majjaanika kule.

⁸ Derec, Raa y'ikkima kule y'iidiba sirpa k'erewo ye, wo de erewo Raa yi t'ikkima y'iidiba sirpa kule.

⁹ Wo kule gen Raa yi y'ikkima k'erewo ye, wo de erewo te Raa yi t'ikkima ki kule†.

¹⁰ Injino man, kono maaleekiyagi gen erewo etu t'a di diibe, a kize tod'te ti dandi don t'ettu.

¹¹ Wo injino ton a urzi Galmeega, erewo daa kule ti k'ise ede ye, wo kule ton daa k'erewo yi k'ise ede ye.

* **11:7 11.7** Kun wollo adda mattup ki Zenez 1.27. † **11:9 11.9** Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.18-23.

¹² Derec, erewo gette Raa yi t'ikkima y'iidiba sirpa kule, wo de yo kule toj i y'ehiyo erewo, wo kane pay geñ miñ an ettiyo ti Raa.

¹³ Kune batum kun elko, beehiye koo erewo t'a tonde Raa ettú daa diibiyo me?

¹⁴ Aame tuuku toj ki kotto, ñuwo an suune kule geñ yi k'ooli ilali soñjirti ye, para mañ a yoñ sukuyagi.

¹⁵ Wo de Raa yi ele ilali soñjirti a erowo geñ yi ele majjaanika, kono ilali soñjirti geñ kane aa munda ki diibiyo k'ettú.

¹⁶ Aame wede yi rootiyo a urzi eñ yi k'iyye ye mañ, nuñ ni di roote munda soo, kaye ñ urzi ti doolo ay ki suune ye, ise ñoñ ki Raa ogiysito ti suma k'Isa a ume doolo toj mañ.

Ombo Galmeege

¹⁷ Ono geñ n'a ti'n ñiñge injino. Wo de i d'ede munda soo injino wede n'un ki'n t'imme ye, ogiysitagun gette t'un ki'n noogiyo ye kun di t'ihira a urzi zaapu k'addugun a Isa me, wo de t'un d'isiyo munda wede ulsu.

¹⁸ Munda wede n'a roote ki poone'ñ, ñuwo an o di ruute, an'de: aame kun t'ogiyso ti suma k'Isa geñ, a ñinagun un d'ede ahuntu tudde. Wo nuñ toj n'umbe ono geñ aase ñerec ede.

¹⁹ Derec, i dehu ahuntu tudde a ñinagun aase ede, kono tin geñ ñuwo an di'n suune kereñ kane ñoñ a ñinagun i seedu zakidi a urzi zaapu k'addan a Isa me.

²⁰ Wo de aame kun t'ogiyso geñ, kun elkiyo'ñ kun ombo Galmeege wo de injino ye,

²¹ kono aame kun ti konso ombo[‡] geñ, wede tuuku toj yi naariya ombo k'umpadi ere y'umbe, injino ñoñ ongo an di lekkiyo mosogo wo ñoñ ongo an di sobo i ceeriyo eedan.

²² Wo aame kun ettiyo ombo wo ti sobo ñañal mañ, kun oomo wo kun oobo a boydugun! Geñ ñoñ ki Raa ogiyo ti suma k'Isa kun'ni woliyo aa munda bita, wo kun d'an d'eliyo sukuyagi a ñoñ an k'ede munda ye. De geñ n'un di roote moo me? De n'un di'n t'imme sey ko? Aha! N'un ki'n t'imme ye baa a urzi geñ me!

²³ Injino mañ kun ollo, ettiyo dooyiso ere nuñ n'uune ti bey Galmeege wo n'un ti'n duuye te: Adda diddo ere Galmeege Isa an an di y'ele a bey ñoñ k'olmidafay gette, y'a t'umbe mappa,

²⁴ y'a ruute koduwo a Raa kono k'ombo gette, mañ y'a burke wo y'a ruute, y'ede: Ette tuddó tod'te ki kune, kun d'iso injino kono kun d'elka a nuuno[§].

²⁵ Aame an t'iimi mañ, ki kop ti sobo adda toj injino, y'a t'umbe wo y'a ruute, y'ede: Kop ti sobo adda ette, tod'te taasawa ere aware Raa yi gitte ti ñuwo t'urzi puuzadó*. Aame tuuku kun siba, sobo ere adda kop ettiyo mañ, kun d'iso kino kono kun d'elka a nuuno.

²⁶ Injino mañ aame tuuku kun iima mappa enno wo kun iiba sobo ere adda kop ettiyo mañ, geñ aa kun kazita urzi k'untó Galmeege bini kamadi.

²⁷ Kono k'injino geñ wede y'ooma mappa wo y'iiba sobo ere adda kop ki Galmeege daa k'urzutú mañ, yoñ geñ booro ti y' ziidfa kono yi-t'ize tudde wo puuzo ki Galmeege ki bita.

[‡] **11:21 11.21 Kun ti konso ombo:** I-kaza ti kaaga ñoñ i ziipe addan a Isa geñ a lohe an t'ogiyso an d'ombo booro, wo aame k'ombadan geñ an d'ombo ombo Galmeege pay. [§] **11:24 11.24** Kun wollo adda mattup ki Lik 22.19. * **11:25 11.25** Kun wollo adda mattup ki Lik 22.20.

²⁸ Injino wede tuuku toŋ yode batum yi t'elkito urzi lekkiyadi doo miŋ, saŋ y'a oomo mappa wo y'a oobo sobo ere adda kop kollo.

²⁹ Ki kotto, wede y'ombo wo yi sobo daa ki suuniyo k'ita tudde Galmeege geŋ, yode batum yi ti t'eliyo tuddi adda booro aame y'ombo wo yi sobo geŋ me.

³⁰ Geŋ kono k'injino doŋ baadaŋ ti diinaguŋ an d'uune eeni, doŋ oŋgoŋ mokiyaŋ toogadaŋ baata wo doŋ oŋgoŋ an t'inda.

³¹ Aame kine batum urzi lekkiyadiŋ in ti y'elkiso doo miŋ, saŋ in d'ombo kollo maŋ, Galmeege yi ki defka booro eediŋ ye.

³² Wo de Galmeege yi defkiyo booro eediŋ kono yi'n di'n deeziyo. Injino maŋ a onniyo booro Raa gette, kine booro t'in ki'n seeda ye wo kane doŋ duniya t'anni seeda.

³³ Injino maŋ zemba ki nuŋ, aame kun t'ugiye kun ombo ombo Galmeege maŋ, kun dello tuddugun.

³⁴ Aame wede mosogo ti y' ziida maŋ, yi t'oomi boozii, kono ogiysitagun gette t'un ki ti'n t'ele adda booro Raa ye.

Wo ki tondisaguŋ ere oŋgo kun riŋe adda mattupaguŋ gette, aame n'iiney di kune maŋ, n'un ti'n zaapey urzi kollo.

12

Suldi doŋ Unde Kamileŋ t'eliyo a duwo

¹ Zemba ki nuŋ, a urzi suldi doŋ Unde Kamileŋ t'eliyo geŋ, aŋkeŋ ni dehu kun di suune kereŋ.

² Kune'ŋ, ti kaaga Raa soo d'anjal kun ki y' zuune ye botto. Kun suune, aame geŋ an un di'n irga ki tukki loŋgayi doŋ i k'orbe ye, kono a toogadaŋ kun k'iine kun ki ti tuuge ye.

³ Kono kamo n'un di rooto, aame wede yi rootiyto ono doŋ ettiyo t'urzi k'Unde Raa maŋ, yode geŋ yi k'aane yi ki roote ye, y'a t'eese: «Isa'ŋ Raa yi ti y' duudo me.» Wo wenda soo toŋ umbo aane a roote, a t'eese: «Isa yoŋ Galmeege me» daa ki Unde Kamileŋ ti ki y' dokkiyo ye maŋ.

⁴ Suldi doŋ Unde Kamileŋ t'eliyo ti beekatu a duwo geŋ, itadaŋ siidaŋ siidaŋ. Wo de suldi pay geŋ, eliyto miŋ to Unde soo gettiyo.

⁵ Naabiyagi doŋ Galmeege y'eliyo a duwo geŋ, kane itadaŋ siidaŋ siidaŋ, wo de in naabiya pay miŋ ki Galmeege soo geŋno.

⁶ Naabo ere tuuku Raa y'eliyo a duwo gette itatu sittu sittu, wo de Raa miŋ yoŋ soo, geŋ yode yi-ti'n isiyo duwo pay an d'aaniya an t'isiyo naabo pay gette.

⁷ A wede tuuku toŋ Unde Raa ti-d'eliyo munda, i-kaza tod'te adda k'addi. Munda geŋ yoŋ ki noogiyo zemba pay.

⁸ A soŋ Unde Kamileŋ ti-d'eliyo suuniyo k'ono a ono doŋ y'an rootiyto a duwo geŋ me, a wede soŋ ti-d'eliyo suuniyo ki suldi doŋ ki Raa a ono doŋ y'an rootiyto a duwo geŋ me, wo geŋ miŋ ettiyo t'urzi k'Unde soo gettiyo pay.

⁹ A wede soŋ Unde soo gettiyo ti-d'eliyo munda ki zaapu k'adde a Isa zakidi, wo a wede soŋ Unde soo d'anjal gettin ti-d'eliyo munda k'eliyo beeko a doŋ k'eeni.

¹⁰ A wede soŋ k'isiyo suldi k'armika, wo a wede soŋ ki rootiyto k'ono doŋ Raa y'agisa. A wede soŋ ki suuniyo k'ita k'undiyaŋ, yode eŋ onami ettiyo t'urzi k'Unde Raa, wo yode eŋ onami ettiyo t'urzi Meeda siitandani. A wede soŋ k'orbe t'ono doŋ doolo, wo a wede soŋ ki kama k'ono geŋno.

11 Wo de Unde tinj tod'te soo wo tode batum eliyoo suldi pay geŋ me. A wede tuuku toŋ ti-d'eliyo munda siidi siidi aa tod' ti dehu*.

Doŋ pay i ziipe addaŋ a Isa'ŋ kane tudde k'Almasi

12 Kine in suune tudde wede gette tod'tinj soo, wo mokiyagutu baadaŋ. Wo de mokiyagi baadaŋ toŋ, tudde tinj soo. Geŋ ki doŋ keŋtiyo kaŋ soo t'Almasi toŋ kane aa tudde gettiyo†.

13 Derec kine pay, ise Yawudiyagi, Yawudiyagi ye, ise bulagi, bulagi ye toŋ maŋ, kine Raa y'in ti'n zuyye batem, y'in ti'n gitte kaŋ soo t'Unde Kamilen soo gettiyo, wo in t'ize tudde soo. Wo kine pay Raa y'in di'n ūune addiŋ t'Unde soo gettiyo.

14 Tudde wede gette mokutu soo daŋŋal ye, wo de mokiyagutu baadaŋ.

15 Aakede zina t'a roote, t'a t'eese: «Nuŋ te bey ye geŋ, inkiŋo ni k'ise moke ki tudde ye.» Ise t'a roote inkiŋo toŋ, tod'te daayum moke ki tudde.

16 Soŋ aakede kuude y'a roote, y'a t'eese: «Nuŋ ersa ye geŋ, inkiŋo ni k'ise moke ki tudde ye.» Ise yi roote inkiŋo toŋ, yoŋ daayum moke ki tudde.

17 Aame tudde pay tod'te ersa maŋ, in d'olliga ti moo me? Aame tudde pay tod'te kuude maŋ, in d'eede ti moo me?

18 Wo de Raa yi ziipe moke tuuku ekki tudde geŋ aa yoŋ yi dihe.

19 Aame mokiyagi pay geŋ i t'ize moke soo maŋ, geŋ tudde a too me?

20 Inkiŋo maŋ, mokiyagi baadaŋ wo i-t'isiyo tudde soo.

21 Geŋ derec, ersa ti k'aane ti ki roote ye a bey, t'a t'eese: «Kee ni ki dehu ye me.» Ise eego toŋ ti k'aane t'an ki roote ye a zoŋ, t'a t'eese: «Kune n'un ki'n dehu ye me.»

22 Wo de ki too maŋ, mokiyagi tudde doŋ in elkiyo an k'aane an ki nooge munda ye geŋŋo toŋ, tudde daa kane ti k'aane ye.

23 Mokiyagi doŋ in an k'eliyo suma ye geŋ, kane'ŋ in di'n boohiyo beehiye a jiiire. Mokiyagi doŋ i dehu duwo an ki'n wolle ye kono sukiyagi geŋ, in di'n mulpiyo a jiiire.

24 Mokiyagi tudde doŋ ki wolliyoo sukiyagi ye geŋ, kane'ŋ i ki dehu in gi di'n mulpite inkiŋo ye. Wo de Raa y'ikkima tudde'ŋ kono t'urzi geŋ mokiyagi doŋ in an k'eliyo suma ye geŋ, an d'ooniyo suma beehiye a jiiire.

25 Y'ize inkiŋo kono mokiyagi tudde an ki t'ahinte ye, wo de a lekkiyadaŋ an d'elke ti tuddaŋ.

26 Aame moke soo yi dabirsa maŋ, kane pay geŋ miŋ an dabirsa ti yode. Aame moke soo y'uune tamma maŋ, kane pay geŋ miŋ an isiyo unŋsuwo ti yode.

27 Wo ki kotto kune'ŋ tudde k'Almasi, wo wede tuuku toŋ moke ki tudde yode.

28 Inkiŋo maŋ adda diine doŋ ogiyo ti suma k'Isa geŋ, ki poone Raa yi ziipe doŋ zina k'Isa, ki sirwe nebiyagi, k'aduwe doŋ dooyiso duwo. Saŋ maŋ doŋ Unde Kamilen t'an ele munda k'isiyo suldi k'armika, k'eliyo beeko a doŋ k'eeni, ki noogiyo duwo, ki dokkiyo duwo, wo k'orbe t'ono doŋ doolo.

29 Ki kotto kane pay geŋ doŋ zina k'Isa ye, kane pay nebiyagi ye, kane pay an ki dooyiso duwo ye. Kane pay an k'isiyo suldi k'armika ye,

30 kane pay Unde Kamilen t'an k'ele ye munda k'eliyo beeko a doŋ k'eeni me. Kane pay an ki t'ise doŋ orbe t'ono doŋ doolo ye, kane pay an ki t'ise doŋ kama k'ono doŋ doolo ye.

* 12:11 12.11 Kun wollo adda mattup ki Romenj 12.6-8. † 12:12 12.12 Kun wollo adda mattup ki Romenj 12.4-5.

¹ In'kino man wede tuuku ton ti diinagun yi deho munda wede beehiye Unde Kamilen t'eliyo. Wo de anken urzi wede beehiye a jire pay n'un di y' kaza.

13

Geyyiso ti jire suldi pay

¹ Kun ollo, aase n'a orba t'ono don doolo ise ono maaleekiyagi ton, wo de o k'ede geyyiso ye man, gen nun aakede maala ti moolo ise aa sukulmo t'isiyo tarkuuse ki bita.

² Aase nun Unde Kamilen tod' t'ele munda ki rootiyto k'ono don Raa y'agisa, ise n'a suune ita suldi ombide pay, ise o d'ede suuniyo ki suldi pay, wo ise urzi zaapu k'addo a Isa y'aase zakidi i jire pay, n'aane ni di roote a tokomo t'en mi-deeto, ton t'a-deete*, wo de o k'ede geyyiso ye man, gen nun aa munda ki bita.

³ Wo aame n'a-dokkida laalayó pay a don an k'ede munda ye, ise ni-ti t'ele tuddo adda k'uwwu n'a t'ogge ton, wo de o k'ede geyyiso ye man, a ki n' nooge ti munda ye.

⁴ Wede i-d'ede geyyiso gen, yon y'a ombina wo duwo y'an d'ise beehiye. Yi ki kolbike ye, yi ki makile ye, wo yi ki kili tuddi ye.

⁵ Wede i-d'ede geyyiso gen, yi k'isiyo suldi sukiyagi ye, yi ki woliyo munda k'aggadi danjal ye, yi ki kulkiso ye, wo yi ki seedu maake ye.

⁶ Wede i-d'ede geyyiso gen, ulbi i-k'isiyo unse ye a suldi don duwo an isiyo ki diine ye gen me, wo de ulbi i isiyo unse a suldi don derec.

⁷ Wede i-d'ede geyyiso gen, yon y'isiyo tambobino a suldi pay, a suldi pay yi zaapu addi a Isa, a suldi pay yi zaapu elkisadi a Raa, wo yi d'ombine a suldi pay.

⁸ Geyyiso gette tod'te ti ki danga ye. Wo munda wede Unde Kamilen t'eliyo ki rootiyto k'ono don Raa y'agisa'n, onniyo soo y'a dhira. Munda k'orbe t'ono don doolo ton, y'a danga. Wo suuniyo suldi don ki Raa ki rootiyto a duwo ton, t'a dhira.

⁹ Derec, kine suuniyadin t'a biite, wo ono don Raa y'agisa ton, a rootiytadan in a beetiyo.

¹⁰ Wo de suldi pay a t'iida a munda wede Raa yi dehu'n, munda wede a-biite a t'isa umbo.

¹¹ Kun ollo, aame nun ulo nenku, ni rootiyto ki nenkuwo, elkisado ki nenkuwo wo suuniyado ton ki nenkuwo. Wo de aame ni t'ize goole man, suldi nenkuwo n'a iili.

¹² Ankenno kine suldi in ki'n woliyo kere ye, in'ni woliyo aa adda kaynaana mazzini, wo de san man suldi in di'n wolley kere a daanadin. Ankenno suuniyado t'a biite, wo de san man Raa n'a yi suuney kere aa yon yi ni zuune.

¹³ Wo de anken i d'ede suldi ado, kane an lekkiyo ki daayum: zaapu k'ade a Isa, zaapu k'elkiso, wo geyyiso. Wo de ti diine suldi ado gen, geyyiso t'a jire.

14

Rootiyto k'ono don Raa y'agisa ti orbe t'ono don doolo

* 13:2 13.2 Kun wollo adda mattup ki Mاتيye 17.20; 21.21 wo Markus 11.23.

1 Injino man ki poone'η, kun deho urzi geyyiso d'uwu. Wo kun deho soj suldi donj Unde Raa t'eliyo, wo a jiire'η munda ki rootiyto k'ono donj Raa y'agisa.

2 Ki wede orbe t'ono donj doolo'η, y'orbe a Raa, a d'uwu ye. Ono genj wenda soo tonj umbo a suune itadan me, wo t'urzi k'Unde Kamilenj yi d'orbe ono donj ombide ettiyo ti Raa.

3 Wo de ki wede i rootiyto ono donj Raa y'agisa'η, yi rootiyto a d'uwu: y'a-ti'n zaapu a urzi an di t'ihira a urzi zaapu k'addan a Isa, y'an d'eeliyo kooke wo y'an di'n selliyu.

4 Wede y'orbe t'ono donj doolo'η, yode batum a t'ihira a urzi zaapu k'addi a Isa me, wo de wede yi rootiyto ono donj Raa y'agisa'η, yi noogiyu donj pay ogiyso ti suma k'Isa an di t'ihira a urzi zaapu k'addan a Isa.

5 Ki nunj man, beehiye ni dehu kune pay kun d'orba t'ono donj doolo, wo de ni dehu a jiire kun di rootite'η ono donj Raa y'agisa. Wede yi rootiyto ono donj Raa y'agisa'η, yi jiire wede orbe t'ono donj doolo, wo aame ise y'orbe t'ono donj doolo man, i dehu wedusu y'a ti'n kime ono genj ti onamgunj, kono donj pay ogiyso ti suma k'Isa an di t'ihira a urzi zaapu k'addan a Isa.

6 Wo ankenj zemba ki nunj, kun ollo, aakede n'a ette di kune wo n'un d'orba t'ono donj doolo man, un ki'n nooge ti munda ye. Ki too man i dehu n'un d'orba ono donj un di kize munda wede Raa y'oodibe ita, ise suuniyo, ise ono donj Raa y'agisa, ise dooyiso tonj man. Para man un ki'n nooge ti munda ye.

7 Genj injino kay ki suldi k'otoro donj aakede siraro ti kundije me. Wo aame kane genj mooladan si-sidaan ye man, k'a suune mummino, enj an baahu siraro wo enj an ondige kundije me?

8 Wo aame bunno ti moolo'η d'uwu an k'ollige kerej ye man, wee wee a okkima tuddi k'arka me?

9 A kune tonj injino kay, aame onamgunj kun rootiyto kerej ye man, mummino d'uwu an di suune itadan me? Injino man kun orbe a maaye.

10 Ki kotto adda duniya ette ita k'ono baadan, wo de donj tuuku tonj an suune onamanj onamanj.

11 Wo aame wede y'o orbe onami ni ki'n suune ye man, nunj a daana yode aa torgusu, wo yode tonj a daana nunj aa torgusu.

12 Genj ki kune tonj injino. Kun dehu t'addugunj pay suldi donj Unde Raa t'eliyo, wo kun deho sey a ceere suldi donj a nooge donj ogiyso ti suma k'Isa an di t'ihira a urzi zaapu k'addan a Isa me.

13 Kono kamo wede orbe t'ono donj doolo'η i dehu y'a tonde Raa, kono Unde Raa ti di t'ele munda ki kama k'ono genjjo pay.

14 Aame ni tondiyo Raa t'ono donj doolo man, o eliyo ono donj ni-tondiyo genj Unde Kamilenj, wo de to eedó soodo a elkiso ti ki naabiya ye.

15 Injino n'aase mummino me? N'a tonde Raa t'ono donj ettiyo t'urzi k'Unde Kamilenj, wo soj n'a tonde t'eedó soodo a elkiso t'ono donj d'uwu an'ni suune. N'a oore t'ono donj ettiyo t'urzi k'Unde Kamilenj, wo soj n'a oore t'eedó soodo a elkiso t'ono donj d'uwu an'ni suune.

16 Aame ki rootiyto koduwo a Raa t'ono donj ettiyo t'urzi k'Unde Kamilenj danjal man, mummino wede kino baa y'ollige, y'aane y'a roote «Eyye» a onamá donj ki rootiyto koduwo a Raa me? Yi k'aane yi ki roote ye, kono ono donj ki rootiyto genj yi ki'n suune ye.

17 Derec, onamá donj ki rootiyto koduwo a Raa genj kane beehiye baadan, wo de leemada a ki y' noogiyu ye y'a t'ihira a urzi zaapu k'addi a Isa me.

18 Nuñ n'a t'eese kofuwo a Raa kono n'orbe t'ono fɔŋ doolo baadan i jiire kune pay.

19 Wo ɔe a diine fɔŋ ogiyso ti suma k'Isa, ni dehu a jiire t'eedó soodo a elkiso ni rootite ono paat ɔanjal fɔŋ ɔuwo an'ni suune, kono an di'n dooye eego bee min, n'a orba baadan t'ono fɔŋ doolo ɔuwo an ki'n suune ye.

20 Zemba ki nuñ, a urzi k'elkiso kun t'ise aa inñi sunni ye. Eyye, a urzi k'isiyo k'oldfiko kun t'iso aa inñi sunni, wo ɔe a urzi k'elkiso kun t'iso fɔŋ i-dirse.

21 Ono enj an riije ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa, an'de: «Galmeega Raa y'ede:

A fɔŋ k'Izirayel enj

n'an rootita t'urzi ɔuwo fɔŋ orbe t'ono fɔŋ doolo.

N'an rootita ti bize torgagi,

wo n'iza injkino toŋ, nuñ Raa an ki n' olliga ye* .»

22 Injkinno manj munda wede Unde Kamilen t'eliyo k'orbe t'ono fɔŋ doolo'ŋ, yonj geŋ munda i-kaza toogo Raa a kane fɔŋ i ki ziipe addaŋ a Isa ye, wo a kane fɔŋ i ziipe addaŋ a Isa, i ki kaza munda ye. Wo ɔe munda wede Unde Kamilen t'eliyo ki rootiyto k'ono fɔŋ Raa y'agisa'ŋ, yonj geŋ munda i-kaza toogo Raa a kane fɔŋ i ziipe addaŋ a Isa, wo a kane fɔŋ i ki ziipe addaŋ a Isa ye, i ki kaza munda ye.

23 Kun ollo, aakede kune fɔŋ ogiyso ti suma k'Isa kun t'ugiyiye pay kanj soo wo kune pay kun orbe t'ono fɔŋ doolo, wo wede i ki ziipe addi a Isa ye, ise wede kino baa yi t'iide diinagunj y'illiga manj, ki kotto y'a t'eese kune fɔŋ maadagi.

24 Wo ɔe soŋ aakede kune pay kun rootiyto ono fɔŋ Raa y'agisa, wo wede i ki ziipe addi a Isa ye, ise wede kino baa yi t'iide diinagunj y'illiga manj, onamgunj geŋ a yi seeda wo y'a suune lekkiyadi oldo a ɔaana Raa me.

25 Injkinno munda wede ombide adda k'addi yi y'udɔe kereŋ, y'a t'ottile zumayi a siido, y'a t'imme Raa wo y'a t'eese: «Ki kotto Raa yonj a diinagunj.»

Suldi t'urzijan a diine fɔŋ ogiyso ti suma k'Isa me

26 Injkinno manj zemba ki nuñ, aame kun t'ugiyiye kanj soo manj, kun d'isa mummino me? Ti diinagunj wede soŋ y'a ambe ɔoro, soŋ y'a t'ele dooyiso k'ono Raa, ise y'un kize munda wede Raa y'iifiba ita, wede soŋ y'un d'orba t'ono fɔŋ doolo, wo soŋ y'un ti'n kime t'ono fɔŋ kun d'orbe genno. Pay kun ise geŋ, i dehu a nooge zemba an di t'ihira a urzi zaapu k'addaŋ a Isa.

27 Aame kun dehu kun d'orba t'ono fɔŋ doolo manj, i dehu fɔŋ sire, baadan fɔŋ aɔo a orba me, soŋ k'ita bakadi bakadi, wo i dehu wedusu y'a ti'n kime ono fɔŋ an orbe geŋ me.

28 Aame wenda ki kama k'ono geŋ umbo manj, leema wede orbe a ɔaana fɔŋ ogiyso ti suma k'Isa geŋ y'anna, y'orbu adda k'addi wo a Raa.

29 Ki kane nebiyagi'ŋ, i dehu a rootite fɔŋ sire umbo'ŋ fɔŋ aɔo, wo fɔŋ soŋ an d'olliga wo an di wolle.

30 Wo ɔe aame wede doolo ti diinagunj y'uune ono fɔŋ Raa yi-iifiba ita manj, i dehu wede i rootiyto geŋ y'a anniga.

31 Kune pay kun aame kun di rootite ono fɔŋ Raa y'agisa me, wo i dehu wede soŋ k'ita bakadi bakadi, kono ɔuwo pay an t'oone dooyiso wo kooke.

* 14:21 14.21 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.11-12.

³² Kane nebiyagi'ŋ, tuddaŋ an ti seedu wo ono doŋ Raa y'agisa an di'n rootiyo a urzizaŋ.

³³ Ni rootiyo inŋkino, kono Raa yi ki dehu ye suldi doŋ a urzizaŋ ye me, wo de yoŋ Raa ki toose. Geŋ aakede doŋ ki Raa pay ogiysito ti suma k'Isa ge d'isiyo.

³⁴ Adda diine doŋ i t'ugiye geŋ, erayi an anna. Kane an k'ede urzi ki rootiyo ye, an ki-kili t'ekki kuuli ye[†], geŋ aa an riŋe ti kaaga adda mattup k'oogoro Muusa.

³⁵ Aame erayi an dehu an di suune ita k'ono doŋ an illiga maŋ, geŋ an tondoy kuulizaŋ a boy, kono sukuyagi ewe t'a t'ooziga t'a rootite adda diine doŋ i t'ugiye ti suma k'Isa me.

³⁶ Kun elkiyo'ŋ ono Raa an iise ki poone ti di kune ko? Wo kun elkiyo'ŋ uune ono Raa kune siggun ko? Aha inŋkino ye!

³⁷ Aame wede y'elkiyo yoŋ nebi, ise y'elkiyo yoŋ i-d'ede munda ti doolo Unde Kamileŋ t'eliyo toŋ maŋ, i dehu y'a suune adda k'addi ono doŋ n'un raaniya enno toŋ, kane suldi doŋ Galmeega yi dehu kun d'ise.

³⁸ Wo de aame ono eŋ wede yi'ni koogire maŋ, yode toŋ Raa y'a yi kiigira kay.

³⁹ Inŋkino maŋ zemba ki nuŋ, kun deho t'addugun pay kun t'iso doŋ rootiyo k'ono doŋ Raa y'agisa. Wo kun an t'eegire ye a doŋ orbe t'ono doŋ doolo me.

⁴⁰ Wo de aame kun t'ugiye maŋ, suldi pay kun ti'n iso a urzizaŋ daa tarkuuse.

15

Baldiya k'Almasi ti diine doŋ unto

¹ Zemba ki nuŋ, ankeŋ ni dehu n'un di-dfoole sey a Rabila Majjaanawa ere n'un gizite te. Tode gette kun illiga wo kun a seedu zakidi eego,

² wo t'urzi tode kun d'utta, aame kun a ziida zakidi a ono doŋ n'un gizite maŋ. Wo kun a ki ziida ye maŋ, urzi zaapu k'addugun a Isa geŋ ki bita.

³ Munda wede ki poone a jiire, nuŋ n'unni duuye dooyiso ere nuŋ batum an ni duuye: Almasi y'inda k'oldikadiŋ, geŋ a-t'iide a ono doŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa*.

⁴ Yoŋ an di y'eele adda muuzo, saŋ onniyo sire k'aduwe maŋ Raa y'a ti y' bilde, geŋ a-t'iide a ono doŋ an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa[†].

⁵ Aame yi bilde maŋ yi di gize tuddi a Piyer, saŋ a doŋ zina doŋ koomat makumu sire[‡].

⁶ Saŋ y'an di gize tuddi a zemba i ziipe addaŋ a Isa kane meeda paat t'uto, an t'ugiye ume soo. Doŋ baadaŋ ti diinayan an lekkiyo zeere botto, wo doŋ miibi i t'inda me[§].

⁷ Saŋ yi di gize tuddi a Zak wo a doŋ zindi pay.

⁸ Saŋ k'ita ti kane pay geŋ, a nuŋ Pool toŋ y'o di gize tuddi, nuŋ wede aa an buuye booyiso.

[†] 14:34 14.34 Kun wollo adda mattup ki 1 Korent 11.3; Epez 5.22; 1 Timote 2.12 wo Tit 2.5. * 15:3 15.3 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.5-12. [†] 15:4 15.4 Kun wollo adda mattup ki Soom 16.10 wo Oze 6.2. [‡] 15:5 15.5 Kun wollo adda mattup ki Lik 24.34; 24.36; Matiye 28.16-17; Markus 16.14 wo Zan 20.19. [§] 15:6 15.6 *Doŋ baadaŋ ti diinayan an lekkiyo zeere botto, wo doŋ miibi i t'inda me:* I-kaza t'ume Pool yi raaniya mattup ettiyo.

⁹ Derec, ti diine dɔŋ zina k'Isa pay, nɛŋku a jiiire miŋ nuuno. Nuŋ ni k'iide ye an di'n waake wede zina k'Isa me, kono dɔŋ ki Raa ogiysito ti suma k'Isa ni'ni dibire baadaŋ*.

¹⁰ Wo dɛ ti beeko ere ki Raa, yon y'a n'ize aa kun ni wolliyɔ enno, wo beeko ere y'o ele gette a ki t'iiziga ki bita ye. Wo dɛ n'a niibe n'a jiiire kane dɔŋ zina k'Isa pay. Naabo gette n'ize ti toogadó ye, wo dɛ n'ize ti beeko Raa ere a eedó.

¹¹ Inŋkino maŋ ise nuuno ise dɔŋ zina k'Isa onŋon, geŋno ono dɔŋ kaye ay kazita, wo a kane geŋno kun d'umbe me.

Baldɩya ki dɔŋ i t'inda

¹² Kaye ay kazita Almasi, yon Raa yi ti y' bilde ti diine dɔŋ unto, wo dɛ mummino dɔŋ onŋo ti diinagun an di rootiyɔ dɔŋ i t'inda baldiyadaŋ umbo me?

¹³ Aame dɔŋ i t'inda baldiyadaŋ umbo maŋ, Almasi ton Raa yi ki ti y' bilde ye ti diine dɔŋ unto me.

¹⁴ Wo aame Almasi Raa yi ki ti y' bilde ye ti diine dɔŋ unto me maŋ, ono dɔŋ ay kazita en ki bita, wo kune ton kun ziipe addugun ki bita.

¹⁵ Wo aame dɔŋ i t'inda Raa yi ki ti'n balda ye'n derec maŋ, geŋ i-kaza Almasi Raa yi ki ti y' bilde ye ti diine dɔŋ unto me. De inŋkino maŋ kaye dɔŋ i kazita ono Raa en ay kazita butte, wo kaye ono dɔŋ ay gizite a duwo, Almasi yi bilde ti diine dɔŋ unto ton butte.

¹⁶ Aame dɔŋ i t'inda Raa yi ki ti'n balda ye maŋ, geŋ i-kaza Almasi ton Raa yi ki ti y' bilde ye ti diine dɔŋ unto me.

¹⁷ Wo aame Almasi ti diine dɔŋ unto Raa yi ki ti y' bilde ye maŋ, geŋ kun ziipe addugun a Isa ki bita, wo kun lekkiyo daayum adda k'oldiko botto.

¹⁸ Inŋkino kane dɔŋ i ziipe addaŋ a Almasi wo i t'inda'n, an digge.

¹⁹ Aame kine in ziipe elkisadiŋ a Almasi kono y'in di'n nooge a lekkiyadin ere a duniya ettiyo danŋal maŋ, geŋ kine lekkiyadin sommagi i jiiire dɔŋ pay.

²⁰ Wo dɛ ki kotto maŋ, Almasi Raa yi ti y' bilde ti diine dɔŋ unto me. Yon wede ki poone Raa yi ti y' bilde ti diine dɔŋ unto, kono in di kize dɔŋ doolo i t'inda'n Raa y'an ti'n balda kay.

²¹ Derec, in suune unto ti t'iido duniya t'urzi wedusu, geŋ inŋkino baldɩya ki dɔŋ i t'inda ton t'iido t'urzi wedusu.

²² Kine duwo pay in t'unto, kono in udfɔ t'urzi mugiyin Adum†. Geŋ inŋkino kay, dɔŋ i lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi, Raa y'a ti'n balda‡.

²³ Wo dɛ Almasi t'onniyo baldiyadi yon Raa yi ti y' bilde ki poone. Wo kane dɔŋ ki yode Almasi ton t'onniyo baldiyadaŋ, kane ton Raa y'a ti'n balda a onniyo ere Almasi yi kimo gette.

²⁴ Aame geŋ kane dɔŋ pay an d'ede urzi ki dokkiyo, dɔŋ pay an d'ede toogo, wo dɔŋ pay an d'ede moziko geŋ, Almasi y'an ti latta, wo san yi di t'ela moziko a Meegí Raa. Geŋ inŋkino duniya t'a danŋa.

²⁵ Derec, i dehu Almasi y'a oomi moziko bini onniyo ere Raa yi di'n isa dɔŋ k'aduzi aa munda ki bita ti dandí zonɔfí§.

²⁶ Adu wede k'ita Raa y'a yi t'ida, tod'te unto.

* **15:9 15.9** Kun wollo adda mattup ki Naabo dɔŋ zina 8.3; 9.3-6. † **15:22 15.22** Kun wollo adda mattup ki Zenez 3.17-19. ‡ **15:22 15.22** Kun wollo adda mattup ki Romen 5.12-21. § **15:25 15.25** Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1.

²⁷ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Raa y'a ti y' ziipe goole t'ekki suldi pay*.» Wo de a ume wede an'de «t'ekki suldi pay» genj, kun suuno Raa adda suldi genno ye, kono yode i-ele suldi pay a Almasi me.

²⁸ Aame Raa yi ti y' ziipa Almasi t'ekki suldi pay manj, yode Almasi batum yi-d'ottila a Meegi Raa. Injino manj Raa siidi a ooma moziko t'ekki suldi pay me.

²⁹ Ankenj kun elko a kane donj i suyyiso batem, ti suma ki donj i t'inda. An elkiyo an t'oona moo me? Aame ki kotto donj i t'inda Raa y'an ki ti'n balda ye manj, ki moo me an suyyiso batem a suma kane me?

³⁰ Wo ki moo me kaye batum, daayum ay lekkiyo lekkiyo ere aa a biza zire te?

³¹ Zemba ki nunj, derec nunj onniyo ti onniyo n'ambu puuzadó, wo ki kotto, kono kune genj nunj ulbo unse kono kun lekkiyo kettiyo kanj soo ti Galmeejinj Isa Almasi.

³² A geeger k'Epez, donj baadanj an o-di t'iiziga nunj n'a niikiwe tuddó aa ni deyyiso ti seydi balda. Aame n'ize injino a urzi lekkiyo ere a duniya danjal manj, a nunj daakatú moo me? Aame donj i t'inda Raa y'an ki ti'n balda ye manj, kine in iso aakede donj ongo an rootiyo, an'de: «In oomo, in oobo, kono soggo in ti t'inda'.»

³³ Kune'nj wenda soo tonj y'oola elkisadi ti ti y' dagga ye. Kun suuno ono donj ongo an rootiyo, an'de: «Wede i sooru ti wede k'oogire genj, yode tonj wede k'oogire kay.»

³⁴ Elkisagunj ere oldo kun t'oolo, kun ti kami k'urzi wede derec, wo kun ise oldiko ye. Derec, donj ongo ti diinagunj Raa an ki y' suune ye botto, wo ni rootiyo injino sukuyagi a kune.

Tudde ki donj Raa yi ti'n balda

³⁵ Wo de wenda y'a tonde, y'a t'eese: «Donj i t'inda an di balda kanj mummino me, wo ti tudde ere tuuku te?»

³⁶ Kee wede elkisada umbo! Buzu wede ki korso'nj i-ti ruumiyo doo minj, i t'adfiya i-lekkiyo zeere kollo.

³⁷ Aame ki korso genj ki ki korso koyile ye a t'adfa me, ki korso injni, ise mudu ise moo tonj manj.

³⁸ Aame ki ti giira manj, Raa yi-d'eliyo tudde i-t'adfiya soole aa yi dehu, manj a buzu tuuku tonj yi-d'eliyo koyilayi koyilayi.

³⁹ Suldi donj pay i puukiyo'nj, wede sonj tuddi sittu. Tudde ki duwo sittu, ki seydi sittu, ki embi sittu, wo ki puuni tonj sittu.

⁴⁰ I d'ede tudde ki suldi donj a kandaane, wo tudde ki suldi donj a siido. Wo suldi donj a kandaane genj, majjaanika ki tuddanj sittu ti donj a siido me.

⁴¹ Majjaanika peedo sittu, majjaanika tere sittu, majjaanika moldali sittu, ise moldali ti tuddanj tonj majjaanikadanj sittu sittu.

⁴² Genj aasa injino kay, baldiya ki donj i t'inda me. Tudde ere in t'ottibe a siido tod'te i-ti ruumiyo, wo tudde ere i-balda tod'te i ki ruumiyo ye.

⁴³ Tudde ere in t'ottibe a siido tod'te ki bita, wo de aame Raa yi ti balda genj, t'a t'isa majjaanawa. Tudde ere in t'ottibe a siido tod'te toogatú umbo, wo de aame Raa yi ti balda genj, ti-t'oona toogo baadanj

⁴⁴ Tudde ere in t'ottibe a siido tod'tinj tudde ere in di lekkiyo duniya danjal, wo de aame Raa yi ti balda genj, t'a lekka ti toogo k'Unde Kamilenj.

* 15:27 15.27 Kun wollo adda mattup ki Soom 8.7. † 15:32 15.32 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 22.13.

Injino man i d'ede tudde ere in di lekkiyo a duniya danjal, wo i d'ede soj tudde ere in di lekka ti toogo k'Unde Kamilen.

⁴⁵ Ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wedusu wede ki poone, yonj wede tudde sundi Adum, Raa yi-d'ele puukiyo‡.» Wo de Adum wede k'ita, yonj Unde y'an d'eliyo lekkiyo a duwo.

⁴⁶ Iido ki poone'ŋ tudde ere i ki lekkiyo ti toogo k'Unde Kamilen ye, iido'ŋ tudde ere ki lekkiyo a duniya danjal, wo sanj tudde ere i lekkiyo ti toogo k'Unde Kamilen t'a iido k'ita.

⁴⁷ Wedusu wede ki poone yonj ki siifo, Raa yi y'iibifa ti odde siifo§. Wo de wedusu wede ki sirwe yonj y'iido ti kandaane.

⁴⁸ Duwo donj pay a siifo en, an deeyiso Adum kono yonj Raa yi y'iibifa ki odde siifo. Wo kane donj pay a kandaane genj, an deeyiso Almasi kono yonj y'iido ti kandaane.

⁴⁹ Wo ankenno kine in deeyiso wedusu wede Raa y'iibifa ti odde siifo, genj san injino kay in deeya wedusu wede iido ti kandaane.

⁵⁰ Kun ollo zamba ki nunj, enno munda wede ni rootiyo me: Wedusu ti tuddi ere ette, yi ki t'ette ye adda Moziko Raa te, wo tudde ere a-ruuma gette, tudde ere i ki ruumiyo ye, ti ki ti t'ooney ye.

⁵¹ Ankenj kun ollo, n'un t'oodo ita a munda wede ombife ki Raa: Kine in ki ti t'inda pay ye, wo de pay tuddinj Raa y'a ti-kima.

⁵² Eyye, parre wede ki danju y'a oola, wo aame y'ila manj, a kaamiki aa wedusu y'igge edayi ribinj genj, kane donj i t'inda Raa y'a ti'n balda ti tudde ere i ki ruumiyo ye, wo pay kine donj zeere tuddinj Raa y'a ti-kima*.

⁵³ Injino manj tuddinj ere a-ruuma ette, i dehu t'a-t'osse tudde ere i ki ruumiyo ye t'eego, wo tuddinj ere k'unto ette, i dehu t'a-t'osse tudde ere i k'unto ye t'eego.

⁵⁴ Aame tuddinj ere a-ruuma ette ti t'ussa tudde ere i ki ruumiyo ye, wo tuddinj ere a t'inda ette ti t'ussa tudde ere i k'unto ye manj, genj a-t'etta a ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Unto umbo baa, Raa yi ti jiiire†.»

⁵⁵ Wo soj an riije, an'de: «Konj unto no, toogadi ere mi ceeriyo too te? Konj unto no, arkuzi wede mi towwo duwo too me‡?»

⁵⁶ Kine in suune arku wede unto ti-towwo duwo'ŋ, oldfiko, wo oldfiko t'ooniyo toogo t'urzi k'oogoro Muusa.

⁵⁷ Ankenj in rooto koduwo a Raa, kono kine in jiiire t'urzi Galmeegin Isa Almasi.

⁵⁸ Injino manj zamba ki nunj kune donj ki geyyiso, kun a soodfo zakidi, munda y'un ti'n lekida ye a urzi zaapu k'addugunj a Isa me, wo a urzi naabo Galmeega'ŋ un d'odo ki daana. Kun suune oodfibe yeebagunj a urzi Galmeega, ti ki t'ingila ki bita ye.

16

Tussiyi a donj ogiyso ti suma k'Isa a Zeruzalem

¹ A urzi tussiyi ere kun di nooge donj ki Raa a geeger Zeruzalem genj*, ni dehu n'un di roote'ŋ, kune tonj kun daano urzi wede n'an ruute a donj ogiysito ti suma k'Isa a siifo Galat an isiyo.

‡ 15:45 15.45 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.7. § 15:47 15.47 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.7. * 15:52 15.52 Kun wollo adda mattup ki 1 Tessaloni 4.15-17. † 15:54 15.54 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 25.8. ‡ 15:55 15.55 Kun wollo adda mattup ki Oze 13.14. * 16:1

16.1 Kun wollo adda mattup ki Romej 15.25-26.

² Ki naabo tussiyo gette kun della aaniyadó dfo ye, wo daayum a onniyo dumas man, wede tuuku ti diinagun soŋkadí y'uune adda suuk, yi d'adfo a toogadí y'a-zaapo zaapo.

³ Aame n'iiney di kune man, dfoŋ kun biire n'an di'n t'igibey ki Zeruzalem ti mattupiyagi a beezan i-kaza kane a urzi Raazan, an an d'ettye ti munda wede kun tusse me.

⁴ Aame i dehu nun batum toŋ n'a ette kay man, ay t'ettye kan soo.

Pool yi dehu yi torguwa

⁵ Inŋkino man ni-t'adfa ti siifo Maseduwan dfo min, n'a ettey di kune kollo, kono ni dihe ni-t'adfa'ŋ ti siifo gettiyo[†].

⁶ Aame n'iiney di kune man, ni d'isey onniyto miibi, wo ni wulley muno man, ume reele[‡] n'a y'oodibey di kune. Inŋkino man kun o t'eley munda n'a seefey urzizó.

⁷ A ettiyadó ere ette, ni ki dehu n'a k'eŋgiley kan ôhire ye. Aame Galmeege yi dehu man, n'elkiyo ni-lekkey onniyto miibi di kune, san n'a eŋgiley kollo.

⁸ Wo ankeŋno n'a lekke a geeger k'Epez poone bini tarnaape ki Pantekot,

⁹ kono Galmeege y'o t'hina urzi goole k'isiyo naabo ere ti d'aakatú, ise dfoŋ k'olmidayó baadan toŋ man[§].

¹⁰ Aame Timote y'iiney di kune man, kun iso t'urzi tuuku toŋ y'a lekke daa k'orgiso a diinagun me, kono yoŋ yi naabiya ki Galmeege aa nuuno kay.

¹¹ Inŋkino man wenda soo toŋ ti diinagun yi y' kiigira ye. Wo de kun a yi noogo ti munda y'a-kimo ti toose k'ume nun me, ay yi delliso ti zemba y'ay di'n t'oona.

¹² A urzi leemadin Apolos*, nun tan baadan ni-d'eele kooke y'a ette di kune ti zemba, wo de yoŋ y'ede, ankeŋno yi k'aane yi k'ette ye, san yi uuna urzi y'a etta kollo.

Toose ti ono dfoŋ ki danŋu

¹³ Kun lekko zeere, kun soodfo zakidí a urzi zaapu k'addugun a Isa, kun orgide ye, kun ôhor toogo.

¹⁴ Suldí dfoŋ pay kun ise, kun iso ti geyyiso.

¹⁵ Kune kun suune a siifo k'Akayi, Stepanas ti dfoŋ boozí kane'ŋ dfoŋ ki poone i ziipe addan a Isa, wo an d'ele tuddan ki naabo kono an di nooge dfoŋ ki Raa. Inŋkino man zemba ki nun, n'un di rooto, eŋno munda wede kun d'ise me:

¹⁶ Duwo dfoŋ i naabiya inŋkino geŋ, kun ollo onaman, wo soŋ a wede tuuku yi naabiya wo y'oodibe yeebadí aa kane geŋ me.

¹⁷ Nun ulbó unse a aaniya zembagun dfoŋ Stepanas, Portunatus wo Akaykus geŋ me. Para man nun mosogo kune, wo aame an iina geŋ, an o-t'iide mosigadó ere a tukki kune te.

¹⁸ A aaniya kane geŋ, nun addó a t'udige, wo kune toŋ addugun i t'udige. Kun suuno dfoŋ inŋkino geŋ, kun'ni soodfo bey sire.

[†] 16:5 16.5 Kun wollo adda mattup ki Naabo dfoŋ zina 19.21. [‡] 16:6 16.6 *Ume reele*: Di kine gergagi iise ti tere k'aydu bini tere sara, wo de a siifo Korent tedfari dfoŋ geŋ kane oonŋe ki torguwo ti tooko me, kono reele, maaye ti mizzi baadan. [§] 16:9 16.9 Kun wollo adda mattup ki Naabo dfoŋ zina 19.8-10. * 16:12 16.12 Kun wollo adda mattup ki Naabo dfoŋ zina 18.24.

¹⁹ Doŋ ogiysito ti suma k'Isa a siido k'Aazi an un t'ize toose. Akilas ti Pirisil† wo ti doŋ ogiyo ti suma k'Isa, ogiyo di kane toŋ, an un t'ize toose baadaŋ ti suma Galmeega.

²⁰ Zemba pay doŋ a enno an un t'ize toose. Kun t'eesito tuddugun kan bey sire sire aakede zemba.

²¹ Ono doŋ ki toose eŋ i raaniya nuŋ Pool ti beezó.

²² Aame wede yi ki giyya Galmeega ye maŋ, geŋ duudiyó Raa t'a koonaa eedí. Galmeega, k'edi!

²³ Geŋ beeko ki Galmeega Isa ti koonaa eggun.

²⁴ Nuŋ n'unni giyye pay kono kine in lekkiyo pay kettiyo kan soo t'Isa Almasi.

† 16:19 16.19 Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 18.2.

Mattup ere ki sirwe Pool yi riije a donj a Korent

Enj urzi k'ono donj kun t'oono adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Pool yi riije a donj a geeger Korent. A mattupadi ere ki poone, yonj y'an di ruute yi dehu y'ette y'a ti'n wollo. Wo de y'a k'iine y'a k'iide ye. Wo munda wede i y'iigire enno: Y'a illiga Yawudiyagi miibi an iide Korent, an di kazita munda ti doolo a ki t'iide ye a Rabila Majjaanawa ere Pool y'an gizite ki poone gette. Wo kane an di ruute sonj, Pool yonj wede zina k'Isa ki kotto ye. Injino Pool y'a t'ize sommagi dondonj, genj kono k'injino y'a dihe y'an di raaje mattup, y'an di roote munda wede i-d'ede adda k'addi, wo munda wede i y'ize kono y'a k'iine y'a k'iide wollyadan ye me.

Adda mattup ette Pool y'a ruute kerej, yonj wede zina k'Almasi, wo de urzi naabadi wede yonj y'isiyo genj a ki t'ettiyo ye ti donj doolo eliyi dooyiso a urzi Raa me. Genno munda wede Pool an di y' giigira me. Pool y'an di ruute sey, an a seeda zakidi a naabo tussiyi kono an a nooga donj i ziipe addan a Isa a siido Ziide. Wo y'a di duule sey, yi dehu y'ette y'a ti'n wollo, kono y'an di'n aapidey kane donj oldikadan an ki t'iili ye botto genj me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool wede zina k'Isa Almasi, aa Raa yi dehu, wo ti leema Timote, a kane donj ki Raa ogiyo ti suma k'Isa a geeger Korent wo a donj ki Raa pay adda siido k'Akayi pay.

² Genj beeko ti toose ki Meeginj Raa wo ti Galmeega Isa Almasi i koono eggunj.

Urzi selliyi duwo

³ In amma Raa, Meeki Galmeeginj Isa Almasi, yonj Meege wede i d'isiyo adde koduwo, yonj Raa, yi selliyi duwo aame tuuku tonj manj.

⁴ Adda dabaradinj pay y'in ti'n selliyi, wo t'urzi selliyi ere kine batum in ooniyo ti yode gette, kine tonj in aane in di selle donj pay adda dabar ere tuuku tonj manj.

⁵ Injino manj kine in d'ooniyo dabar baadanj kono k'Almasi me, wo genj injino kay t'urzi k'Almasi in d'ooniyo selliyi baadanj.

⁶ Aame kaye ay dabirsa manj, genj kono kune kun t'oono selliyi wo kun d'utte. Wo aame ay uune selliyi manj, genj kono kune tonj kun t'oono selliyi, ere un di'n ise kun d'ombina a dabar ere aa kaye ay dabirsa.

⁷ Kaye zaapu k'elkisadey a kune ay di seefu zakidi, kono kune kun a ti gitte kanj soo adda dabaradey genj, kune tonj kun t'oono selliyi aa ki kaye kay.

⁸ Injino manj zamba ki nunj, kaye ay dehu munda enj kun di y' suune, adda siido k'Aazi ay d'uune dabar baadanj a jiiire eedey, ay d'ilke ay ki lekka zeere ye.

⁹ Derec, kaye ay d'ilke adda k'addey aa booro t'ayni ziida k'unto. Genj a t'ize injino, kono ay ki ziipe addey a kaye batum ye, wo de ay di ziipe addey a Raa yonj yi baldiya donj unto.

¹⁰ Genj yode wede ay ti'n uddo ti dabar ere k'unto kino ette, wo y'ay ti'n adfa sey. Eyye, kaye ay ziipe elkisadey a yode ki daana tonj, y'ay ti'n adfa sey.

11 Wo kune toŋ kun ayni noogiyo adda tondiyaguŋ a Raa kono kaye me. Geŋ t'urzi tondiyo Raa ki doŋ baadaŋ, kaye ay t'oona beekadi, wo doŋ baadaŋ an di roota koduwo a Raa kono kaye.

Munfa wede Pool yi k'iide Korent ye

12 Derec, munfa wede kaye ulbey ay isiyo unŋe, wo elkisadey ere ay di suuniyo munfa eŋ beehiye eŋ ulsu t'ay kaza: Kaye ay izire a daana doŋ duniya, wo ay izire inŋkino toc miŋ a daana kune, ti tassuwa wo t'adde soo geŋ iido ti Raa. Wo ay izire ti suuniyo k'ono ere ki doŋ tudde ye, wo de ti beeko ere ki Raa.

13-14 Inŋkino maŋ adda mattupiyagey doŋ kaye ay un raaniya munfa doolo umbo, kane miŋ ono doŋ kun gariya wo kun di suuniyo itadaŋ geŋŋo danŋal. Wo adda k'onamey geŋ, munfa soo ede ankeŋŋo itadi kun ki ti zuune kereŋ ye, wo de nuŋ ni zaapu elkisado a kune, kono saŋ itadi kun di suuna kereŋ. Enŋo munfa me: a onniyo kama Galmeega Isa, kaye ulbey aasa unŋe ti kuŋe, geŋ kune toŋ ulbuguŋ aasa unŋe ti kaye kay.

15 Nuŋ suldi geŋ ni'ni zuune adda k'addo, inŋkino maŋ n'a dihe ki poone n'a ette n'un ti'n wolley wo n'un di zaapey beeko ki sirwe sey.

16 Saŋ ti di kune geŋ n'a enŋgiley ki siido Maseduwan, wo ti siido Maseduwan* n'a-kimey di kune sey, kono kun o t'eeley zaada n'a seedey urzi torguwado ki siido Ziide.

17 Aame ni dihe n'aase inŋkino'ŋ, ni ki t'ilke koduwo ye ko? Geŋ o di gaagiya a munfa soo aa doŋ tudde ge d'isiyo, inŋkino n'a roote «eyye» wo saŋ «aha» sirwaŋ pay ko?

18 Raa batum yi suune ono doŋ ay un rootiyo geŋ derec, ay ki rootiyo «eyye» wo saŋ «aha» sirwaŋ pay ye.

19 Isa Almasi Ulo Raa, nuŋ Pool ti Silas wo Timote ay gizite rabiladi di kune geŋ†, yode batum yi k'iido'ŋ ti elkiyo sire ye, yi ki ruute «eyye» wo saŋ «aha» sirwaŋ pay ye. Wo de yoŋ y'iido'ŋ a munfa soo «eyye» danŋal.

20 Inŋkino maŋ Isa yoŋ «Eyye» ki Raa, a suldi pay doŋ yi ruute y'aasa me. Kono kamo t'urzi yode Isa in di rootiyo «Eyye» a Raa, wo in di y' tamma.

21 Geŋ yode Raa batum kaye ti kune y'in d'eliyo toogo a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi, wo y'inni biire.

22 Yoŋ y'in di'n iigire t'Unde Kamileŋ, i-kaza kine ki yode, tod'te y'in t'ele adda k'adin, gette barta ere ki poone ki suldi doŋ Raa y'in boohiyo saŋ y'in t'ela.

23 Nuŋ eŋ, ni lohito ono maŋ, Raa y'ollige wo yi n'oodo: Nuŋ ni ki gime ki Korent ye, kono ni ki dihe ye un t'isey ooŋe me.

24 Kaye ay ki dehu ay un gi di'n dokke ki toogo ye a urzi zaapu k'adduguŋ a Isa me, kono kun seefu zakidi a urzi geŋ me wo, de ay dehu ay un di'n nooge kun di lekke t'unŋuwo.

2

1 Ki nuuno maŋ, ni t'ilkite'ŋ di kune ni k'iide ye bee, kono n'un ki ti'n t'eley kun ki t'isey sommagi dondoŋ sey ye.

2 Aame n'un ti'n eley kun t'izey sommagi dondoŋ maŋ, t'aaye sey me n'aasey unŋuwo te? Para maŋ ti yode wede ni ti y'ele y'a t'ize sommagi dondoŋ geŋŋo.

* **1:16 1.16** Maseduwan gette siido soo adda siidiyagi pay ti kaaga doŋ Romen ga-dukke, tod'te a kese k'awwa ki siido ere ankeŋŋo an ti waaku Gires. † **1:19 1.19** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 18.5.

³ Aame n'iiney di kune maŋ, ni ki dehu d'ɔŋ oŋgo ti diinaguŋ an ki ti n' t'eley n'a ki t'isey sommagi dondon ye, ki too maŋ ti kane geŋŋo ay isey unŋsuwo te. Geŋ kono k'ɪŋkino n'un di riije mattup gette*. Nuŋ ni suune adda k'addó, aame nuŋ ulbó unŋse maŋ, kune pay toŋ ulbuguŋ unŋse.

⁴ Eyye, nuŋ n'un riije t'ulbe k'oodiyo baadaŋ, biza k'ulbó i zehiso wo ti zumari edayó, wo de n'un riije kono n'un ki ti'n t'ele kun ki t'ise sommagi dondon ye, wo kun di suune nuŋ o d'ede geyyiso baadaŋ a kune me.

Tambobino a wede ize ulsu

⁵ Aame wenda ti diinaguŋ yi t'ela d'uwu an t'iza sommagi dondon maŋ, geŋ y'ele nuuno d'anjɔl ye, wo y'ele kune pay. Wo de ono geŋ in ti'n aagila baadaŋ ye.

⁶ Ki wede ɪŋkino geŋ dangay ere d'ɔŋ baadaŋ ti diinaguŋ an i ele gettiŋ, iide baa.

⁷ Wo de ankeŋ kun i t'iso tambobino wo kun i eelo kooke, para maŋ y'a t'isa sommagi dondon a ceera eedí.

⁸ ɪŋkino maŋ, n'un di rooto munda wede kun d'ise, kun iso beehiyko kono y'a suune kune kun yi geyyiso.

⁹ Nuŋ n'un riije mattup gette kono ni dihe n'un ti'n naame wo n'a suuna ki kotto onamó pay kun ollige maŋ.

¹⁰ A wede ɪŋ kun i t'isiyo tambobino maŋ, nuŋ toŋ ni-t'ise tambobino kay. Aame nuŋ n'isiyo tambobino geŋ, n'isiyo a munda ede d'o ɪŋ kollo, wo n'isiyo kono kune, wo a d'aana k'Almasi.

¹¹ Nuŋ n'ize ɪŋkino kono Meeda siitand'ani ti-ki t'oone urzi t'in gi di'n ceere ye, kono kine in ti suune raayikatú te.

Pool a geeger Tirowas

¹² Nuŋ n'a ɪŋgile ki geeger Tirowas kono n'a kizitey Rabila Majjaanawa k'Almasi, wo aame n'iiney maŋ n'a uwwe Galmeega y'o t'ihina urzi n'a kizite.

¹³ Wo de nuŋ ulbó o d'uude baadaŋ kono leemadó Tit ni ki y'uuney ye. ɪŋkino maŋ d'ɔŋ Tirowas ni'n iili, n'a ɪŋgile ki siido Maseduwan†.

Isa Almasi y'a jiire

¹⁴ In rooto kod'uwu a Raa, kono daayum y'in di'n t'ettiyo k'adda diine d'ɔŋ an ɪŋgile duy, pay kaŋ soo in tamma Almasi yi jiire. Wo t'urzi kine Raa yi d'isiyo a ume tuuku toŋ Almasi d'uwu an di y' suuniyo, geŋ aakede egey d'ɔŋ eediyadaŋ unŋse i-ti teepiyo a ume pay.

¹⁵ Derec, kine aakede egey d'ɔŋ eediyadaŋ unŋse Almasi yi-d'eliyo a Raa, wo eediyo ere unŋse gette, i-ti teepiyo a tukki d'ɔŋ a urzi k'uttiyo wo a tukki d'ɔŋ i t'umbe urzi daggiya pây.

¹⁶ A d'ɔŋ soo eediyo gette tod'te eediyo ere k'unto, t'an d'an t'etta k'ume k'unto, a d'ɔŋ oŋgo eediyo gette tod'te eediyo ere ki lekkiyo, t'an d'an t'etta k'ume lekkiyo ere ki daayum. ɪŋkino wee wee a aane a t'ise naabo ere ette?

¹⁷ Kaye aakede d'ɔŋ oŋgo ge d'isiyo suuk t'ono Raa geŋŋo ye, kaye ay rootiyo ono d'ɔŋ d'erec ki Raa, t'adde soo wo a d'aanadí, kono ay lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi.

* 2:3 2.3 Pool yi rootiyo ti mattup ere ti doolo yi riije wo a digge, yi ki rootiyo ti mattup ere yi riije ki poone a d'ɔŋ Korent ye. Kun wollo adda mattup ki 2 Korent 7.8. † 2:13 2.13 Kun wollo adda mattup ki Naabo d'ɔŋ zina 20.1.

3

Doŋ naabo a urzi taasuwa ere aware

¹ Kaye batum ay di dehe ay t'imme tuddey, ay t'eese kaye ay jiiire ko? Kunuŋ i dehu mattup ay un d'ette a kize kaye doŋ zina k'Isa, aa doŋ ongo ge d'isiyo ko? Kunuŋ ay ambe tunda maŋ, i dehu ay tonde mattup ti beygun ko? Aha, inkiŋo ye!

² Geŋ kune batum aakede mattupadey, raaniya a biza k'ulbey, duwo pay an ti suune wo an di gare.

³ Eyye, geŋ kereŋ kune aakede mattup ere Almasi batum yi riine y'ay d'ele beezey ay i di naabe. Mattup gette yoŋ yi riine ti buuye ye, wo de yi riine t'urzi k'Unde Raa zeere. Tode gette yi riine ekki pakirtagi moŋgali ye, wo de yi ti riine a biza k'ulbugun*.

⁴ Kaye ay rootiyo inkiŋo kono ay ziipe addey a Raa t'urzi k'Almasi.

⁵ Geŋ derec kaye ay suune, ti toogo k'aggadey ay ki t'iide ye k'isiyo naabo ette. Wo de naabo ette ay ti-t'isiyo ti toogo ere Raa y'ay eliyu.

⁶ Geŋ yode Raa y'ay di'n ize doŋ aane i t'ise naabo a urzi taasuwa ere aware, ti k'ettiyo t'urzi k'oogoro Muusa ere yi riine gettiyo ye, wo de t'ettiyo t'urzi k'Unde Kamileŋ. Derec, to oogoro ere yi riine ti kaaga gette duwo t'an d'an t'etta k'ume k'unto, wo de Unde Kamileŋ t'in di'n t'etta k'ume lekkiyo ere ki daayum.

⁷ To oogoro gette Muusa yi ti riine ti kaaga ti aryagi raaniya eego pakirtagi moŋgali†, wo aame y'ize inkiŋo geŋ duwo an di wulle toore ki gooliko Raa. Wo toore gooliko ŋ a-tuure ume k'eda Muusa, doŋ k'Izirayel an k'iine wolliyu yerere adda k'edayi ye, kono i tooriyo baadan‡, kacinj yo toore geŋ ki peedo boolon. Aame oogoro ere t'an d'an t'ettiyo duwo k'ume k'unto gette, toore ki gooliko Raa t'an yi gize inkiŋo maŋ,

⁸ geŋ ki kotto naabo k'Unde Kamileŋ meedikatu t'aasa a ceera sey.

⁹ Derec, naabo k'oogoro ere duwo booro ti di'n seedu gette tod'te meedikatu a jiiire maŋ, geŋ ki kotto naabo k'Unde Kamileŋ ere ti di'n isiyo duwo ki diine a daana Raa gette, tod'te meedikatu a jiiire sey.

¹⁰ Inkiŋo a daana meedikatu ere a jiiire ette, gooliko ere a tuure ti kaaga gette, tooratú a nokkida.

¹¹ Aame munda wede saŋ yi-t'engila, goolikadi a jiiire maŋ, ki kotto munda wede a lekka ki daayum geŋ, goolikadi t'aasa meeda a ceera sey.

¹² Kaye ay zaapu elkisadey a suldi geŋno, inkiŋo ay rootiyo ono Raa kereŋ daa k'orgiŋo.

¹³ Kaye ay k'isiyo aa ki Muusa ye. Yoŋ ume k'edayi y'a-ti diibiyo buude, kono doŋ k'Izirayel an ki wulle nokkiso ki toore wede a ume k'edayi geŋno ye.

¹⁴ Wo de kane eedaŋ ere soodo a elkiso a t'ippe, bini ankenno ton aame an gariya mattup ki taasuwa ere mazzini maŋ, munda aa buude yi lekkiyo diibiyo a eedaŋ ere soodo k'elkiso gette daa k'ambuzi. Yi t'isa umbo aame an likka kettiyo kaŋ soo t'Almasi do.

¹⁵ Geŋ inkiŋo bini anki, daayum aame tuuku doŋ k'Izirayel an gariya mattup ki oogoro Muusa maŋ, munda aa buude y'an di diibiyo a eedaŋ ere soodo a elkiso.

* 3:3 3.3 A ume an riine «pakirtagi moŋgali» geŋ, kun wollo adda mattup ki Egzod 24.12. Wo a ume an riine «a biza k'ulbugun» geŋ, kun wollo adda mattup ki Zeremi 31.33 wo Ezekiyel 11.19.

† 3:7 3.7 Kun wollo adda mattup ki Egzod 31.18 wo 34.27-28. ‡ 3:7 3.7 Kun wollo adda mattup ki Egzod 34.29.

¹⁶ Wo de aame wede yi ti kama ki tukki Galmeega d'oo min, buude'ŋ yi-ti y'ambu kollo.

¹⁷ Kun ollo, Galmeega yoŋ Unde, wo a ume Unde Galmeega ede geŋ, duwo eedaŋ toore.

¹⁸ Kine doŋ pay ume k'edayiŋ daa diibu ti buude geŋ, toore ki gooliko Galmeega yi-tooriyo a tuddiŋ, aakede adda kaynaaŋa. Inŋkino maŋ, Galmeega yoŋ Unde geŋ lekkiyadiŋ yi-ti kama, in di deeyiso aa yode ti gooliko ere meeda i ceeriyo ki ceeriyo.

4

Doŋ zina k'Isa an dabirsa aa ki yode

¹ Kaye Raa y'ay d'ize adde koŋuwo naabo ette y'ay di t'ele a beezey, inŋkino maŋ kaye tuddey a ki rurrige ye.

² Suldi doŋ ki sukiiyagi d'uwu an isiyo kaŋ ombide geŋ, kaye adda ye. Kaye duwo ay ki'n ombo ti metiŋko ye, wo ono Raa ay ki ti'n kama ti dergilagi ye. Wo de kaye batum ay rootiyo ono doŋ d'erec a daana Raa, inŋkino doŋ pay elkisadaŋ t'an di kize onamey d'erec.

³ Wo aame Rabila Majjaanawa ere ay kazita ette a doŋ oŋgo ti lekkiyo diibiyo maŋ, geŋ ti lekkiyo diibiyo a kane doŋ i t'umbe urzi daggiya.

⁴ Kane an di tuuge zaapu k'addaŋ a Isa, kono Meeda siitandani i dokkiyo duniya gette, t'an t'ippe a eedaŋ ere soodo a elkiso te. Inŋkino maŋ toore wede ki Rabila Majjaanawa an ki y' woliyo ye, yode wede i-kaza gooliko k'Almasi, yoŋ min Raa koyok.

⁵ Ono doŋ ay kazita eŋ, ay kazita a tukki kaye batum ye, wo de ay kazita a tukk'Isa Almasi yoŋ Galmeega, wo ki too maŋ kaye batum ay rootiyo, kaye doŋ naabagun a urzi k'Isa me.

⁶ Raa yi ruute ti kaaga, y'ede: «I iso toore a toore adda zimolo*.» Geŋ yode Raa geŋŋo batum y'a-tuure biza k'ulbey ti toorayi, y'ize inŋkino kono yi dehu ay di wolle toore goolikadi i tooriyo a ume k'eda k'Almasi.

⁷ Wo de kaye doŋ i sarkiya laale ki Raa adda k'addey eŋ, kaye aakede toolo lee toogadey umbo. Inŋkino maŋ in suune kereŋ toogo ere a jiiere eego kino ette, ettiyo ti Raa, ti kaye ye.

⁸ Kaye t'ume tuuku toŋ ay d'ettiyo suldi doŋ oone ay di'n neryiso, wo de an ay gi di'n ceeriyo ye, kaye ulbey ay d'oodiy'o baadaŋ, wo de eedey i-ki daggiya ye.

⁹ Duwo an ay di'n lommite, wo de Raa y'ay ki'n ooliyo ye, kaye an di danyisa siifo, wo de an ay ki ti'n towwo ye.

¹⁰ Kaye daayum ay d'owwiyo a tuddey unto t'ayni d'ooliyo aa ti duule Isa, inŋkino maŋ lekkiyo k'Isa toŋ d'uwu an aane an di wolle kereŋ adda tuddey me.

¹¹ Wo de daayum kaye doŋ i lekkiyo zeere eŋ, d'uwu an dehu an ay ti'n t'ide kono ay daaniya Isa. Inŋkino maŋ lekkiyo k'Isa toŋ d'uwu an di wolle kereŋ adda tuddey ere k'unto ette.

¹² Inŋkino kaye daayum lekkiyadey aa a biza zire, wo tiŋ geŋ kune kun d'ooniyo lekkiyo ere ki daayum.

¹³ An riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Nuŋ n'ele addo a Raa, kono kamo n'a gizite onami me†.» Kaye toŋ, urzi zaapu k'addey a Raa inŋkino kay, geŋ ay zaapu addey a yode, kono kamo kaye ay di kazita onami me.

* **4:6 4.6** Kun wollo adda mattup ki Zenez 1.2-3. † **4:13 4.13** Kun wollo adda mattup ki Soom 116.10.

¹⁴ Eyeye, kaye ay suune Raa wede a bilde Galmeega Isa ti diine donj unto genj, y'ay ti'n balda kay aa y'a bilde Isa, wo kaye ti kune y'in di'n t'etta pay ki daanadi.

¹⁵ Suldi donj pay ay aaniya, ay d'ombiŋe genj, kono un di'n nooge. Injkinomanj beeko Raa t'aasa baadanj a eggun, wo daayum kun d'aagila k'aagulu, kun di roota koduwo a Raa wo kun di y' t'imma pay kanj soo.

Lekkiyo a urzi zaapu k'adde a Isa

¹⁶ Kono kamo kaye tuddey a ki rurrige ye. Wo aame ise tuddey ette boolonj ti boolonj toogatú i danjiya tonj, adda k'addey onniyo ti onniyo Raa y'ay d'eliyo toogo.

¹⁷ Dabar ay ooniyo ankenno ette, tod'te soodo wo ki peedo boolonj, wo de t'in di'n isiyo kine donj a t'ona daryika ere meeda ki Galmeega wenda yi ki ti dooze ye, daryika gette tod' ti lekkiyo ki daayum wo ti jüre dabaradey tanj baadanj.

¹⁸ Injkinomanj kaye ersadey ekki suldi donj ay'ni woliyo genno ye, wo de ersadey ekki suldi donj ay ki'n woliyo ye. Suldi donj ay'ni woliyo genj, kane an di lekka ki daayum.

5

¹ Derec, tuddinj in di lekkiyo a siido ette, tod'te aakede daabe sanj onniyo soo a latta. Wo de kine in suune aame in t'inda manj, a kandaane Raa y'in t'eeley tudde ti doolo ere a lekkey ki daayum, tod'te i t'ikkima Raa, bey wedusu ye.

² Wo ankenj a siido ette kine in dawilsa*, in di dehu t'addinj pay, Raa y'in t'osse tudde ere ti kandaane, t'ekki tudde ere a siido ettiyo, genj aakede wede y'a t'ossiyo kalle t'ekki bakadi.

³ Injkinomanj tuddinj Raa yi-ti t'ossey in ki lekkey bontilinj ye.

⁴ Ankenno kine in lekkiyo ti tuddinj ere aa daabe ette, in di dawilsa aakede in sarkiya attidi baadanj. Derec, kine in ki dehu in ki t'inda ye, wo de in di dehu in a-t'osse t'eego'ŋ tudde ere ti kandaane, genj injkinomanj tudde ere a lekka ki daayum t'a dagga tudde ere k'unto.

⁵ Genj yode Raa batum inni biire kono onniyo soo in di lekkey ti tuddinj ere a kandaane gette, injkinomanj y'in d'ele Unde Kamilenj adda k'addinj, gette barta ere ki poone ki suldi donj y'in boohiyo sanj y'in t'ela.

⁶ Injkinomanj kine in di lekke daayum tuddinj i-ki rorrige ye, wo in di suune aame in lekkiyo ti tuddinj ettiyo baa genj, kine dokki t'ume lekkiyadinj ti Galmeega me.

⁷ Derec, in sooru t'urzi zaapu k'adde a Isa, in ki sooru t'urzi munda wede in woliyo t'edayinj ye.

⁸ Eyeye, kine in di lekke daayum tuddinj i-ki rorrige ye, wo munda wede in di dehe a ceere, tuddinj ette in di t'ooli in t'ette in di lekkey a sirpa Galmeega.

⁹ Injkinomanj ise in lekkiyo ti tuddinj ettiyo, ise in ti t'inda tonj manj, in dehe a jüre munda wede Galmeega ulbi i-d'ise unse.

¹⁰ Derec, i dehu kine pay in t'etta k'ume booro k'Almasi, y'a dekkey booro eedinj. Injkinomanj wede tuuku tonj y'a t'ooney munda wede Raa yi-t'eley a naabadí ere y'ize a lekkiyadi a duniya, ise ki beehiyko ise k'ulsuko tonj manj†.

* 5:2 5.2 Kun wollo adda mattup ki Romej 8.23. † 5:10 5.10 Kun wollo adda mattup ki Romej 14.10.

In ti kami in t'okkiyo ti Raa

¹¹ Kaye ay suune Galmeega yi dekka booro eedin, inkinno man ay d'orgiso a yode. Geɗ geɗ kono kamo ay d'isiyo t'urzi tuuku ton ɗuwo an di suune adda k'addan onamey ɗerec. Raa ton y'ayni suune kereɗ, wo n'elkiyo kune ton, adda k'addugun kun ayini suune kereɗ.

¹² Ay ki dehu ay ki kize tuddey sey ye a ɗaana kune me, wo ɗe ay dehu ay un di kize urzi wede ulbugun aase unse ti kaye. Inkinno man kun d'aana kun an di-kima ono ki ɗon i rootiyo k'ulsuko a tukki kaye. Kane geɗ an koliyo tuddan a sulɗi ɗon an woliyo t'edayan, a sulɗi ɗon adda k'adde ye.

¹³ ɗon ongo an'de, eede y digge. Wo eede y digge ki kotto man, geɗ a Raa, wo ɗe kaye mentikagi man, geɗ a kune.

¹⁴ Kaye naabo ere ay isiyo ette ayini dokkiyo geyyiso ere k'Almasi, kono ay suune adda k'addey wede soo y'a inda kono ɗuwo pay, geɗ inkinno aakede ɗuwo pay an t'inda ti yode a ɗaana Raa me.

¹⁵ Yoɗ y'inda ki ɗuwo pay, kono ɗon i lekkiyo zeere geɗ, an ki lekke lekkiyo ere k'aggadan ye, wo ɗe an di lekke lekkiyo ere ki yode Almasi, y'a inda wo y'a bilde kono kane.

¹⁶ Geɗ inkinno ti anki, kaye wenda soo ton umbo ay di y' wolle a urzi tudde me. Derec aame ti kaaga Almasi ay yi wulle aa wede tudde ton man, ankeɗno yoɗ ay ki y' woliyo inkinno ye baa.

¹⁷ Aame wede yi lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi man, yode batum yi t'ize wede aware. Lekkiyadi ere mazzini ti t'ingile, wo ankeɗno y'a lekke lekkiyo ere aware baa.

¹⁸ Sulɗi pay geɗ isiyo Raa, yoɗ y'in ti'n gimo in t'ukkiye ti yode t'urzi k'Almasi, wo y'ay d'ele attidi ki naabo kazita a ɗuwo an di-kimo an di t'okkiye ti yode.

¹⁹ Geɗ ɗerec, Raa t'urzi k'Almasi ɗuwo y'a ti'n gimo an t'ukkiye ti yode. Wo yoɗ a doopidadan ere an a ti diipida a urzizi gette yi ki ti kaza ye baa, wo a kaye y'ay d'ele naabo kazita a ɗuwo an di-kimo an di t'okkiye ti yode.

²⁰ Inkinno man kaye aakede bize k'Almasi y'ayn'igibo, geɗ aakede yode Raa batum y'unni waaku t'urzi kaye. Inkinno kun ollo, ti suma k'Almasi ay un ofe bey, kun oyyo kun ti kami kun t'okkiyo ti Raa!

²¹ Almasi geɗ yoɗ oldiko yi k'ize ye, wo ɗe Raa y'a y'ize y'a t'umbe oldiko kine, kono t'urzi yode kine in t'ise ɗon ki diine a ɗaana Raa.

6

¹ Kaye ay naabiya ti Raa kan soo, inkinno ay un t'eele kookeɗ: beeko ere kun uune ti Raa gette, kun ti t'ise ki bita ye.

² Derec, ono en Raa yi ruute ti kaaga, y'ede:

«A onniyo ere n'a gize beekadɔ, nuɗ mooladɔ n'a illiga, wo a onniyo k'uttiyo, nuɗ n'a gi di nuuge*.»

Zemba ki nuɗ kun ollo, onniyo ere k'uttiyo Raa yi ti ruute gette, anki t'iina baa. Tode gettin onniyo ere ki beeko Raa.

³ Kaye a wenda soo ton ay ki dehu ye, ay yi-di t'ise morkolo morkiye a urzi Raa me, kono t'urzi tuuku ton ɗuwo an ki t'oone munda k'ulsuko adda naabadey ye.

* 6:2 6.2 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 49.8.

⁴ Wo de ay di dehu aame i isiyo munda toŋ ay kaza tuddey a d'uwu kaye doŋ naabo Raa ki kotto, ay d'ombiŋe baadan a suldi doŋ aakede: Dabar, eede ay ki t'ooniyo ye, wo ulbe k'oodiyo baadan geŋ me.

⁵ Duwo an ay di'n gussite, an ay di'n ibi adda dangay, an d'oozige kulkuwo ki tuddey, ay d'ombiŋe a ormiyo naabo, wo onniyo muno moone umbo, addey guguba.

⁶ Ay kaza tuddey kaye doŋ naabo Raa t'urzi lekkiyadey ere kamilen, t'urzi suuniyadey, t'urzi k'ombiŋadey, t'urzi beehiykadey, t'urzi naabo k'Unde Kamilen, t'urzi geyyisadey ere t'adde soo,

⁷ t'urzi kazita k'ono doŋ derec wo t'urzi toogo Raa. Kaye suldi k'arkadey, lekkiyo ere ki diine a daana Raa, tode gette aakede arku a bey k'ammade ki sakka wo dargine a bey geelo ki naakiwsa.

⁸ Doŋ onŋon an ay d'eliyo suma, doŋ soŋ an ay di'n koogire. Doŋ onŋon an rootiyo sundey k'ulsuko, doŋ soŋ ki beehiyko. Duwo an ay di'n woliyo kaye aa doŋ lohito k'ono, kaciŋ ay rootiyo ono doŋ derec.

⁹ An d'isiyo aa an ay ki'n suune ye, kaciŋ an ayni suune beehiye. An ay di'n woliyo kaye aa doŋ unto, kaciŋ ay lekkiyo zeere. Duwo an ay di'n dabirsa, wo de an ay ki ti'n t'owwo ye.

¹⁰ An d'isiyo ay t'ise sommagi dondoŋ, wo de kaye daayum ulbey unse. Duwo an ay di'n woliyo aa ay k'ede munda ye, kaciŋ doŋ baadan ay an di'n isiyo ki laale. An elkiyo munda ay k'ede ye, kaciŋ suldi pay ay d'ede.

¹¹ A kune zembadey doŋ a Korent, kaye addey ay un ti'n iidiba kereŋ, ay unni geyyiso baadan.

¹² Kaye ay unni giyye baadan, wo de kune ay ki'n giyye ye me.

¹³ Inkiŋo maŋ ono doŋ n'un orbe eŋ aa meege y'an orbe a inŋizi, kune toŋ kun ayni geyyo aakede kaye ay unni geyyiso.

Kine boy wede ki Raa zeere

¹⁴ Kune ti doŋ i ki ziipe addaŋ a Isa ye geŋ, kun ti doŋde talgagun soo ye. Munda ede koo a-kette kaŋ soo munda wede ki diine aa Raa yi dehu ti munda wede ulsu me? Aha, munda umbo! Munda ede koo a-kette kaŋ soo aŋ toore ti zimolo me? Aha, munda umbo!

¹⁵ Almasi ti Meeda siitandani, onamaŋ ette kaŋ soo ko? Aha, i k'ette ye! Munda ede ko a t'okkiye wede i ziipe addi a Isa ti wede i ki ziipe addi a Isa ye me? Aha, munda umbo!

¹⁶ Munda ede ko a t'okkiye Boy Raa ti longayi me? Aha, munda umbo! Derec kine eŋ, kine boy wede ki Raa zeere, geŋ aa ono doŋ Raa y'a ruute ti kaaga, y'ede:

«Nun n'a lekka adda diinayan wo n'a ozira ti kane, nun n'a t'isa Raazan wo kane an t'isa doŋzó.»

¹⁷ Kono kamo Galmeega Raa y'a ruute, y'ede: «Kune ti diinayan kun t'adfo kun t'argu siggun! Munda wede un di'n isa ganigi a daana nun Raa, kun botta ye, wo nun n'un di'n seeda bey sireS.»

¹⁸ Galmeega Raa toogo i jiiere pay y'a ruute sey, y'ede: «Nun n'a t'isa Meegugun, wo kune, kun t'isa inŋizo kuuli wo erayi*.»

† 6:10 6.10 Kun wollo adda mattup ki 2 Korent 8.9. ‡ 6:16 6.16 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 26.12 wo Ezekiyel 37.27. § 6:17 6.17 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.11 wo Ezekiyel 20.34.

* 6:18 6.18 Kun wollo adda mattup ki Oze 2.1 wo Ezayi 43.6.

7

¹ Zemba ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, suldi doŋ Raa yi ruute y'aasa geŋ, derec kane an lekkiyo a kine. Kono kamo kine batum addin in ti'n iso kamilen ti suldi doŋ i-ti'n isiyo tudde ti biza k'ulbe ganigi geŋ me, wo in soodo zakidi in t'iso doŋ ooyiso kese a Raa wo t'orgiso a yode.

Unsuwo ki Pool a tukki doŋ Korent

² Kun ayni geyyo, kono kaye a wenda soo toŋ ulsu ay i-k'ize ye, wenda soo toŋ ay ki digge ye, wo wenda soo toŋ ay ki mibilde ye kono ay t'ambe mundazi me.

³ Ni rootiyo inkiyo kono booro t'un gi di'n seeda ye. Geŋ aa n'a ruute ti poone: kune ay un elkiyo daayum adda k'addey, kine kettiyo kaŋ soo ise in lekkiyo zeere, ise in ti t'inda toŋ maŋ.

⁴ Nuŋ ni ziipe addo pay a kune, ulbo o-t'ize unse baadaŋ ti kune me, nuŋ a ti n' zille, wo ulbo a uune t'unusuwo adda dabaradey ere pay gettiyo toŋ maŋ.

⁵ Inkiyo maŋ aame ay iina a siido Maseduwan toŋ, kaye ay ki ti buuke ye, wo de ita dabar ere tuuku toŋ ay di-t'uune: t'er duwo an ay di'n t'iiziga, wo adda k'addey ay d'ede ulbe k'oodiyo.

⁶ Wo de Raa, yoŋ yi selliyo doŋ tuddaŋ i ti rorriso geŋ, y'ay ti'n zille ti aaniya Tit.

⁷ Wo ay uune selliyo ti aaniyadi danŋal ye, wo de t'urzi kooke wede kun i elo pay. Wo soŋ y'ay t'iide taaya y'ede, kune mosogo nuŋ Pool kun dehu kun ti n' wolle, a moolaguŋ ere kun iile, a urzi wede kune wehini ki naakiwsado me, geŋ kono k'inkiyo ulbo o-t'ize unse baadaŋ sey.

⁸ Aame a mattup ere n'un riije gette kun t'ize sommagi dondoŋ maŋ, nuŋ toŋ o t'ize attidi. Wo ankenno nuŋ o ki t'ize attidi ye, kono sommaguŋ a mattup gette ki peedo booloŋ.

⁹ Wo ankenno nuŋ ulbo o isiyo unse a sommagi dondoŋ ki kune genno ye, wo de o isiyo unse kono sommaguŋ geŋ un di'n ize kun di gime lekkiyaguŋ. Kane sommagi geŋ iido ti Raa, inkiyo kaye munda k'ulsuko soo toŋ ay un k'ize ye.

¹⁰ Ki kotto sommagi dondoŋ doŋ ettiyo t'urzi Raa geŋ, i d'eliyo urzi kama lekkiyo, t'urzi geŋ kine in d'ooniyo uttiyo, geŋ in ki t'ise attidi ye. Wo de sommagi dondoŋ doŋ ettiyo t'urzi duniya ette, a-d'ette unto.

¹¹ Anken kun ki wollo do, suldi doŋ kun uune aame danŋu t'urzi sommagi dondoŋ doŋ ettiyo t'urzi Raa geŋ me. Eyye, kane geŋ an un di'n ize doŋ addaŋ soo k'isiyo munda wede Raa yi dehu, soŋ kun t'ize doŋ seeguŋ ye ti wede isiyo oldiko me, soŋ kun di kulkiso a munda wede ulsu, soŋ un t'eliyo orgiso a munda ulsu kun d'ise me, soŋ un t'eliyo mosogo ki wollisado, soŋ k'un t'ize doŋ wehini a urzi zaapu k'adduŋ a Isa, wo soŋ k'un d'uune urzi wede wedusu yi t'isiyo oldiko maŋ kun di y'eliyo danŋay. Geŋ t'urzi tuuku toŋ kune batum kun gize ti suldi ulpi geŋ kune adda ye.

¹² Inkiyo maŋ, n'un riije mattup gette kono ni dihe n'un di kize a daana Raa, kune doŋ wehini a urzi geyyisadey me. Wo de ni ki riije kono yo wede ize ulsu* ye wo kono wede an i ize ulsu ye.

¹³ Kono kamo ti naabaguŋ gette kaye ay d'uune toogo baadaŋ.

Wo ay uune toogo ti naabaguŋ danŋal ye, ulbey ay d'ize unse a jiiere kono ay wulle Tit batum ulbi unse baadaŋ ti kune me. Anken addi i t'udige baa kono kune pay geŋ me.

* 7:12 7.12 Kun wollo adda mattup ki 2 Korent 2.5-8.

¹⁴ Derec, a daana Tit geŋ nuŋ ulbó oo d'ize unŋe kono kune geŋ me, wo de geŋ nuŋ oo k'ede sukuyagi ye baa. Kaye daayum derec ay un ti ruute, wo ankeŋ munda wede a yi ruute Tit a tukki kune geŋ, yoŋ ki kotto derec.

¹⁵ Tit geŋ y'un elkiyo adda k'addi kono kune pay onami kun'n illiga, wo kun di y' ziida bey sire ti ottilso wo ti orgiso a Raa. Kono kamo y'un di'n geyyiso baadan a jiire ere ti poone.

¹⁶ Nuŋ ulbó unŋe kono a suldi pay, n'aane n'a zaape addó a kune.

8

Eliyo kooke a urzi tussiyó

¹ Zemba ki nuŋ, kaye ay dehu kun di suune beeko ere Raa y'an ele a kane doŋ ogysito ti suma k'Isa a siido Maseduwan.

² Kane geŋ an d'uune naamiya t'urzi dabar ere baadan, wo de toŋ an di lekkiyo daayum ulbaŋ unŋe. Wo kane munda an k'ede ye an daayisa baadan toŋ, kane wasigale an d'ele suldi baadan a urzi naabo Raa me.

³ A urzi tussiyó geŋ, wede tuuku toŋ y'ele munda a toogadi toogadi, wo doŋ ongo an ele a jiire toogadan sey, nuŋ Pool en ersadó ti wulle, geŋ wenda soo toŋ an ki y'ize ye ki toogo me.

⁴ Kane an di-giddima baadan ti obe bey, ay d'ise beeko maŋ an di nooge a naabo tussiyó a doŋ ki Raa a siido Ziide*.

⁵ Injino maŋ a naabo gette ki poone an d'ele tuddaŋ batum a Galmeega, saŋ a daana kaye aa Raa yi dehu. Geŋ a jiire munda wede ay elkiyo an aane an d'ise.

⁶ Kono k'injino Tit geŋ kaye ay di giddima kono naabo tussiyó ere y'iiso di kune doŋ Korent gette, y'a kime y'a-ti dango ti beehiyko.

⁷ Kune ki laale a suldi pay, aakede: Urzi zaapu k'adde a Isa, urzi rootiyo k'ono, urzi suuniyo suldi pay doŋ ki Raa, urzi k'isiyo naabo Raa t'adde soo, wo urzi geyyiso ere kun uune ti kaye. Injino maŋ a urzi tussiyó toŋ, kun kaza kune ki laale wo ay dehu kun t'ise doŋ wasigale.

⁸ Onamó ni rootiyo en, n'un ki'n isiyo ki toogo ye, wo de n'un towwo taaya ki zemba doŋ a Maseduwan an ize naabo Raa t'adde soo, geŋ kune toŋ kun di kize geyyisagun ekki duwo t'adde soo.

⁹ Kune kun ti suune beeko ere Galmeegiŋ Isa Almasi y'eliyo ti mozuwo te. Yoŋ ki laale, wo de kono kune y'a iyye y'a-t'ize tuddi wede i-k'ede munda ye, injino t'urzi geŋ y'un di'n ize kune ki laale.

¹⁰ Kun ollo, n'un d'elo elkiyadó a urzi tussiyó gette: beehiye a kune kun di seeda zakidi bini dango, kono t'obonoŋ naabo gette i t'ilke wo iise ki poone toŋ kune.

¹¹ Ankeŋ naabo gette kun a ti dango. Wo kun ti dango t'adde soo, wede soŋ a toogadi toogadi, aakede kun ilke t'ume k'eesiyo.

¹² Aame in eliyó munda t'adde soo maŋ, Raa toŋ ulbi unŋe a munda wede in eliyó me, wo mundaziŋ umbo maŋ Raa toŋ yi ki tondiyo ye.

¹³ Kaye ay ki dehu ye doŋ ongo an t'oone eedan, wo kune kun t'ette adda dabar me. Wo de ay dehu kun t'ise pay miŋ kaŋ soo wede tuuku toŋ i ki baate ye.

¹⁴ Ankeŋno kune adda darna geŋ, kun d'ette noogiyo kane doŋ an biite. Saŋ aame onniyo soo kune un biita wo kane adda darna maŋ, an d'etta noogiyagun kay. Injino maŋ kun di lekka pay miŋ kaŋ soo wede tuuku toŋ i ki baate ye.

* **8:4 8.4** A urzi tussiyó ere a zemba doŋ a siido Ziide gette, kun wollo adda mattup ki Romenj 15.26 wo Galat 2.10.

¹⁵ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede yi ziki baadan toj, i k'oope ye, wo wede yi ziki baata toj, i ki beete ye†.»

Tit ti donj an naabiya kanj soo

¹⁶ Kaye ay di roote koduwo a Raa, yi-d'ize adda k'adde Tit yi dehu t'adde soo y'un di'n noogey aa ki kaye.

¹⁷ Tit gej kaye ay yi tunde manj, y'a iyye y'a t'ette di kune me, wo yonj minj y'ele tuddi ki poone too, wenda yi ki y'ize ki toogo ye, y'a t'iiziga y'a enjile di kune.

¹⁸ Kaye ay a-t'igibe ti yode leema wede donj pay ogiyo ti suma k'Isa an yi tamma a urzi naabadi ere ki kazita Rabila Majjaanawa.

¹⁹ Wo k'inkino danjal ye, donj pay ogiysito ti suma k'Isa an yi biire ay torguwe kanj soo, kono ay a-ti dangey naabo ere ki tussiyi. Naabo gette kaye ay isiyo kono a t'ele tamma a yode Galmeega batum. Injino manj duwo pay an di suune kaye ay naabiya t'adde soo.

²⁰ Kay ay d'ede attidi a urzi yeeriyo sonko ere baadan duwo an tusse ette, inkino ay konso jep, kono duwo an ki roota munda k'ulsuko a tukki kaye ye.

²¹ Kaye ay dehu ay ki d'ise beehiye a daana Raa danjal ye, wo de a daana duwo pay.

²² Ti kane zemba sire gej, ay a-t'igibe leemadey soo inkino, wede tanj baadan a naabo tuuku toj ay ti y' wulle yonj yi dehu t'adde soo y'a nooge donj ongo. Wo ankenjo toj yi dehu y'aase inkino sey a ceere kono yi ziipe addi pay a kune.

²³ Tit gej, yonj wede ay sooru soo wo ay naabiya toj kanj soo ki noogiyagun. Wo ki zemba donj ti yode gej, i'n igibe zemba donj pay ogiysito ti suma k'Isa, wo naabadan ere an isiyo gette, i d'eliyo tamma a Almasi.

²⁴ Kane gej kun'ni soodo bey sire, kono a kize ki kotto kun'ni giyye. Injino manj donj pay ogiysito ti suma k'Isa gej, an di suuna adda k'addan munda wede ay ruute a tukki kune gej derec.

9

Raa yi giyye wede eliyi t'ulbe unjse

¹ A urzi tussiyi ki noogiyi donj ki Raa a siido Ziide gej, ki too manj n'un ki raane ye baa,

² kono ni suune kun dehu kun nooge t'adde soo me. Injino kune n'un di'n imme a daana zemba donj a siido Maseduwan, wo n'an di ruute, n'ede: «A urzi tussiyi gej, zemba donj a siido k'Akayi toj an t'ikkima tuddan t'obononj too.» Aame donj Maseduwan an illiga kun iiziga wehini a urzi tussiyi manj, donj baadan ogiysito ti suma k'Isa an d'eele toogo.

³ Wo ankenj zemba ado enj n'anni t'igibe k'ume kune kono a urzi tussiyi kun t'okkimey tuddugun beehiye, aa n'a ruute a donj ongonj. Wo gej nunj n'un di'n imme, ni ki dehu n'a ki t'ise wede lohito k'ono ye.

⁴ Wo nunj orgisado, aame donj miibi ti siido Maseduwan etta di kune ti nuuno gej ay un ki'n uuney tuddugun okkime ye manj, kaye ay seedey sukiyagi kono ay ziipe addey a kune, wo kune toj kun seedey sukiyagi kay.

⁵ Injino manj n'a t'ilke n'a tunde zemba ado enno an ay d'oogume di kune, an a-ti dangey tussiyi ere kun ruute kun t'ela ti mozuwo. Gej aame

† 8:15 8.15 Kun wollo adda mattup ki Egzod 16.18.

n'iiney man, tussiyi ettú t'íide, wo a kizey kun ele t'adde soo, t'adde sire ye.

⁶ Kune ono enj kun'ni suuno kofuwo, wede yi giira baata man, y'a t'ayda tonj baata kay, wo wede yi giira baadan man, y'a t'ayda tonj baadan kay.

⁷ Genj wede tuuku tonj y'elo aa y'ilke adda k'addi, t'adde sire ye, wo aa an ki y'ize ki toogo ye, kono Raa yi geyyiso wede y'eliyo ti ulbe unse.

⁸ Raa genj yonj i-d'ede toogo y'un di'n oone t'ita beeko ere tuuku tonj man, kono suldi donj pay daayum kun dehu ki lekkiyagun genj, kun di'n t'oona baadan sey a oopita, injkino kun t'ela k'isiyo naabo ere pay beehiye.

⁹ Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
«Yonj suldi y'a-dikkida, y'an d'ele ti mozuwo a donj an k'ede munda ye, Munda wede y'isiyo ki diine a duwo genj, yonj i lekkiyo ki daayum*.»

¹⁰ Eliyo buzu korso ti ombo a wedusu Raa, genj y'un t'ela kay buzu korso me, y'un di y'aagila wo munda wede kun isiyo ki diine a duwo genj y'un di y'aagila k'aagulu.

¹¹ Kune Raa y'un di'n isa ki laale a suldi donj pay beehiye, wo kun di koonaa daayum wasigale. Injkinoo manj donj baadan an di roota koduwo a Raa a munda wede ay an d'etta genj me.

¹² Derec, naabo tussiyi ere kun isiyo gette a ki t'ida mosogo donj ki Raa a siido Ziide danjal ye, wo sonj donj baadan an di roota koduwo a Raa.

¹³ Duwo an wulla'n naabo gette beehiye, injkino manj donj baadan an t'imma Raa a ollige k'ono ere un d'ede kono kun seedu zakidi a urzi Rabila Majjaanawa k'Almasi. Wo an t'imma Raa sey kono kune wasigale, aggagun kun d'ele a zamba donj a siido Ziide wo ti donj pay.

¹⁴ Kane zamba genj an tonda Raa kono kune, wo t'urzi genj a kiza an unni giyye baadan, kono a beeko ere baadan a jiire Raa y'un ele gettiyo.

¹⁵ Genj in rooto koduwo a Raa a suldi donj y'in eliyo in k'elkiyo eego ye genj me.

10

Pool yi naakiwsa naabadi

¹ Ki nuñ Pool enj, n'un di'n tondo ti tassuwa wo ti beehiyko ere ettiyo t'urzi k'Almasi. Donj onjo an di rootiyo an'de, aame nuñ a diinagun man nuñ tasse, wo de dokki ti kune manj wehini.

² Genj nuñ n'un di'n tondo ti obe bey: Kun ti kama lekkiyagun, para manj aame n'iida di kune sey manj, n'a kooney wehini a umayó. Wo de donj onjo an elkiyo kaye ay sooru a urzi tudde. Injkinoo manj a kane donj genj, nuñ wehinkadó n'an ti-kizey.

³ Derec kaye donj tudde, wo de ay ki deyyiso aa ki donj tudde ye.

⁴ Adda deyyisadey gette aryagi donj ay di deyyiso, itadan a urzi tudde ye. Wo de kane ita toogadan t'ettiyo ti Raa kono i-ti dambu suldi donj pay i ti-toogiyo a Raa. Kaye ay di lattiya elkiyo ere oldo,

⁵ Wo toogo ere pay ki donj i koliyo tuddan an an t'eegirso a duwo an di suune Raa. Kaye ay an kazita a duwo kono an di-kime elkisadan ere oldo gettiyo wo an d'olliga ono donj k'Almasi wo an d'ozire eego.

⁶ Aame kun t'iza donj ollige ono wo kun a ti sooru eego aa Raa yi dehu manj, kaye tuddey okkime wede tuuku y'a ti doopide onamey genj, ay ti'n t'ela danjay.

* 9:9.9 Kun wollo adda mattup ki Soom 112.9.

7 Kune'ŋ suldi kun'ni wolloyo a edaguŋ daŋŋal. Aame wede yi zuune adda k'addi yoŋ k'Almasi maŋ, geŋ yi suuno kaye toŋ k'Almasi aa yode.

8 Kaye Galmeega y'ay ele urzi ki noogiyaguŋ kun di t'ihira a urzi zaapu k'addugun a Isa, ki daggiyaguŋ ye. Geŋ koo kun elkiyo ni tamma tuddó baadan toŋ, wo de a nuŋ o k'isa sukuyagi ye.

9 Geŋ ni ki dehu n'un gi di t'ele orgiso ye, t'urzi mattupiyagó d'oj n'un raaniya eŋ me,

10 kono d'oj oŋgo an rootiyo, an'de: «Mattupiyagi yi raaniya geŋ onamaŋ zakidí wo wehini, wo de aame yoŋ a diinayey maŋ, toogadí baata wo onamí toŋ ki bita.»

11 Wede yi rootiyo inkiŋo geŋ, yi suuno munda soo adda k'addi: Aame kaye dokki ti kune maŋ, mattupiyagey ay un raaniya geŋ onamaŋ wehini, wo aame kaye a diinaguŋ toŋ naabadey wehini inkiŋo.

12 Doŋ oŋgo an tamma tuddaŋ ti siidan, wo kaye ay ki dehu ay ki'n dooze ye, wo ay ki'n deeye ye. Kane geŋ an tamma tuddaŋ ti siidan, wo geŋ an ti-t'ize tuddaŋ aa munda doozio wo ki deeyiso ti d'oj oŋgo. An isiyo inkiŋo geŋ, kane aa d'oj elkisadaŋ umbo.

13 Wo ki kaye ay ki t'imme tuddey ay gi di-doopida ti yirwe wede Raa y'ay riike geŋno ye. Aame Raa y'ay di'n t'iide di kune geŋ, y'ay di riike yirwe a ume wede ki naabadey, wo ay di naabiya adda.

14 Wo a ume geŋ, kaye ti yirwayey ay gi di diipida ye. Iiney ki poone di kune kaye, ay un di gizite Rabila Majjaanawa k'Almasi me.

15 Kaye ay ki t'imme tuddey ye ekki naabo ki d'oj doolo g'ize te. Wo de ay zaape elkisadey a kune kun di t'ihira a urzi zaapu k'addugun a Isa, inkiŋo naabadey ere a diinaguŋ gette t'a aagila k'aagulu adda k'ume wede Raa y'ay riike me.

16 Geŋ inkiŋo saŋ ay di doopida ki siidiyagi d'oj dokki ti di kune, ay an di kizitey Rabila Majjaanawa. Kaye ay ki dehu ay ki naabe adda k'ume wede d'oj doolo gi niibe ye, wo ay ki dehu ay ki t'imme tuddey a naabadaŋ ye.

17 Ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede yi dehu yi t'imme tuddí maŋ, y'amma tuddí a munda wede Galmeega Raa y'ize*.»

18 Wee wee, wede naabo beehiye me? Wede naabo beehiye'ŋ yoŋ wede Galmeega batum yi yi tamma, yode wede yi tamma tuddí ti siidí ye.

11

Pool ti d'oj k'olmidayi

1 Nuŋ ni dehu kun aa d'ombiŋa, kono aŋkenno n'orbe aakede nuŋ ki maade. Eyye, kun ambo ombiŋe ti nuŋ me.

2 Derec, nuŋ n'okkiso a kune me, wo okkisadó t'ettiyo ti Raa, kono kune eggun seedu, ni dehu kun di lekke kamileŋ, inkiŋo n'un di'n t'etta k'ume yode soo daŋŋal Almasi, aakede uto koŋso an i-d'ette a kulatú.

3 Wo de kun elko a taaya ki meediŋ Awa tod'te miipo t'a ti mibilde t'urzi metiŋkatú. Inkiŋo maŋ nuŋ n'orgiso kono elkisaguŋ t'a t'isa oldo, t'un ti'n ledfa dokki ti lekkiyo ere t'adde soo a urzi k'Almasi te*.

4 Ni rootiyo inkiŋo kono aame wede tuuku y'ettiyo y'un kazita urzi k'Isa ti doolo, ti wede kaye ay un ki gizite ye, ise kun ooniyo unde ti doolo ti ere kun uune ti poone gettiyo ye, ise an un kazita rabila ti doolo ti Rabila

* **10:17 10.17** Kun wollo adda mattup ki Zeremi 9.23 wo 1 Korent 1.31. * **11:3 11.3** Kun wollo adda mattup ki Zenez 3.1-13.

Majjaanawa ere kun uune ti poone gettiyo ye toŋ maŋ, kun d'ombiŋe baadaŋ ti kane me.

⁵ Kane doŋ kun rootiyo kun'de, kane doŋ zina k'Isa i jiire geŋ, nuŋ n'elkiyo kane geŋ an ki n' ceere ti munda ye.

⁶ Derec, a rootiyo k'ono suuniyadó t'ise baata toŋ, wo de a urzi suuniyo Raa geŋ a ki'n baate ye. Kaye suuniyadey t'urzi tuuku toŋ, daayum ay un ti gizite kereŋ.

⁷ Aame n'un gizite urzi Rabila Majjaanawa ki Raa geŋ, n'un gizite ki waawiye, n'a-t'ize tuddó neŋku kono kune sundugun t'a óole. Geŋ n'ize inkiŋo oldiŋo ko?

⁸ Nuŋ n'a iyye doŋ ogiŋsito ti suma k'Isa a ume doolo an di n' nuugo ti soŋko, geŋ aakede ni ziko maaladaŋ kono ki noogiyagun.

⁹ Aame nuŋ di kune geŋ, munda tuuku toŋ ni dihe a urzi lekkiyadó, a wenda soo toŋ ni ki guune attidi ye, kono zemba doŋ iido ti siidó Maseduwan geŋ, munda wede oo biite an o ele páy†. Wo a suldi pay tuddó n'a ti ziidá n'un k'e'ele attidi ye, wo daayum tuddó ni ti seeda inkiŋo.

¹⁰ Geŋ inkiŋo nuŋ ulbó unŋe. Ni rootiyo ti derec ere k'Almasi oo d'ede: Adda siidó k'Akayi, n'aasa t'urzi tuuku toŋ, wenda soo toŋ umbo a aana oo di latta unŋuwo ere oo d'ede te.

¹¹ Ki moo me ni rootiyo inkiŋo me? Kun elkiyo n'un ki'n giyye ye ko? Aha, Raa yi suune n'unni giyye me!

¹² Munda wede n'isiyo ankeŋno eŋ, ki daana toŋ n'isa inkiŋo kono n'an di t'ippa a bize ki doŋ i koliyo tuddaŋ an'de, kane ti kaye naabadey kaŋ soo geŋ me.

¹³ Kane geŋ an ti-t'isiyo tuddaŋ aa doŋ zina k'Almasi, doŋ daggiya duwo, tuddaŋ an ti-t'ombide an t'isiyo aa doŋ zina k'Almasi‡.

¹⁴ Geŋ munda ki seedu giggire umbo, kono tode Meeda siitandani batum toŋ tuddutú ti-ti t'ombide ti-t'isiyo aa maaleeka wede ki toore.

¹⁵ Geŋ i k'ooŋe ye, kane doŋ naabatú toŋ tuddaŋ an ti-t'ombide an t'isiyo aa kane doŋ naabo Raa ki diine. Wo de kane geŋ a onniyo danŋu an t'ooney munda wede a naabadaŋ.

Ombiŋe Pool a dabar

¹⁶ Kun ollo, n'un di-doolo sey, wenda soo toŋ ti diinagun y'elke ye nuŋ ki maade me. Wo de aame kun elkiyo nuŋ ki maade maŋ, geŋ kun d'oyyo n'a orba aa ki maade, kono nuŋ toŋ ni-t'imme tuddó booloŋ.

¹⁷ Ono doŋ ni rootita eŋ, ni rootita aa Galmeege yi dehu ye, wo de ni rootita aa nuŋ ki maade kono ni suune adda k'addó, o d'ede urzi n'a t'imme tuddó.

¹⁸ Doŋ baadaŋ an tamma tuddaŋ a suldi doŋ a urzi tudde, inkiŋo maŋ nuŋ toŋ n'a t'imme tuddó kay.

¹⁹ Kune doŋ kun'de un d'ede elkiyo baadaŋ geŋ, kun d'oyyiso t'addugun pay kun d'ombiŋe a kane doŋ elkiyadaŋ umbo.

²⁰ Kune kun d'oyyiso a doŋ zina i jiire geŋ an un di'n isiyo aa bulagi, an un di'n oobiyo ti metiŋko, suldugun an t'oogire pay, an di koliyo t'eggun, an un di'n danyisa a tobbiŋagun, wo a suldi pay geŋno toŋ kun d'ombiŋe.

²¹ Geŋ munda wede kane an un ize maŋ, kaye toogadey baata inkiŋo ay un k'ize ye. Wo geŋ tambobino, sukiyagi a kaye! Kun ollo, ankeŋno n'a orba aa nuŋ ki maade, wo wede yi tamma tuddi a munda tuuku maŋ, nuŋ toŋ n'aane n'a t'imme tuddó eego kay.

† 11:9 11.9 Kun wollo adda mattup ki Pilip 4.15-18. ‡ 11:13 11.13 Kun wollo adda mattup ki Matiye 7.15.

22 An rootiyo kane donj k'Eber man, nuɲ tonj Eber! An rootiyo kane Izirayel man, nuɲ tonj Izirayel! An rootiyo kane ti biza bumbu k'Ibirayim man, nuɲ tonj ti biza bumbu k'Ibirayim[§].

23 An rootiyo kane donj naabo k'Almasi man, nuɲ minj wede naabo k'Almasi i jiire kane, inƙino n'a orba aa eedó i-díkke baa. A naabo gette n'iidí yeebadó i jiire kane, an ni zidde dangay tan baadan i jiire kane, an ni gussite tan baadan i jiire kane, wo ni likke aa a biza zire k'unto tan baadan i jiire kane.

24 Yawudiyagi an di n' gussite tan paat, kossiyo soo marpa ada g'adɔ makumu gessat^{*}, gessat.

25 Donj Romenɲ an di n' gusse ti dalka tan adɔ, wo dɔwo an di n' gikkite ti monjali ki tówwadó kanj soo. A torguwadó genj, tan adɔ tooko ay di lattiya adda k'ahu ahu, wo i d'ize onniyo soo n'a likke t'ekki bar didɔ wo onnu[†].

26 A torguwadó ere tan baadan gette, n'a uune dabar aa nuɲ a biza zire t'urzi k'oyɔfayi g'ay t'ooniyto, wo t'urzi donj defkiyo k'urzi, n'a uune dabar aa nuɲ a biza zire t'urzi donjzó Yawudiyagi, wo t'urzi donj Yawudiyagi ye, n'a uune dabar aa nuɲ a biza zire t'urzi donj adda geegiryagi, wo adda balda, n'a uune dabar aa nuɲ a biza zire ekki bar, wo a daana donj an ti-t'isiyo tuddan aa zemba a urzi k'Isa[‡].

27 N'a uwwe ormiyo wo oofibe yeebe a urzi naabo, onniyo muno moone umbo, n'a uwwe mosogo wo órme, onniyo muno addó guguba, kallagó baata wo reele yi di n' tówwo.

28 Sulɔi doolo ede ni k'aane ni ki ti'n deepe pay ye, wo a nuɲ munda wede beehiye a jiire, onniyo ti onniyo nuɲ ulbó o d'oodiyo a tukki donj pay ogiysito ti suma k'Isa me.

29 Aame wede yonj toogadí baata man, nuɲ tonj ni d'owwiyo toogadó baata kay, wo aame wede yi t'isiyo oldiko man, nuɲ addó i n'aadumu.

30 Ise i dehu ki tamma tudde man, n'a t'imme tuddó a toogadó ere baata gettiyo.

31 Tamma ti koono ki daayum a Raa Meeki Galmeega Isa, yonj yi suune ni ki lohito ono ye me.

32 Aame nuɲ a geeger Damas genj, goole siidɔ wede mozigo Aretas yi ziipe'ɲ, yi d'ibi asigiryagi a boha bumbiyagi ki geeger gette ki seeduzó.

33 Wo de zemba an ti n' ziipe adda gedde, an ti n' zuuye ti nee ti bulɔo waaya monjali, wo ni di t'unzile a goole siidɔ genj me[§].

12

Raa yi iidíba ita a Pool

1 Inƙino i dehu'ɲ n'a t'imme tuddó ko? Aha, a ki nooge ti munda ye! Wo de tonj n'a roote a sulɔi donj o iido aa suniye wo Galmeega y'o di t'iidíba ita.

§ 11:22 11.22 Kun wollo adda mattup ki Pilip 3.5. * 11:24 11.24 Oogoro Muusa ti rootiyo wede booro ti ziidfa man, an di y'oggipe marpa i ki ceere ada pife ye. Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 25.1-3. Manj kane an a d'ohire a marpa ada g'adɔ makumu gessat, kono an orgiso beezan i ti t'igiba man, an a ti doopida oogoro gette. † 11:25 11.25 Kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 14.19; 16.22; 27.39-44. ‡ 11:26 11.26 Kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 9.23; 14.5. § 11:33 11.33 Kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 9.23-25.

² Nuñ ni suune wedusu soo inĵino, yi lekkiyo kettiyo kañ soo t'Almasi*, onniyo soo Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane wede k'aduwe, t'ume geñ iide ozzine koomat makumu piđe. Raa yi y'umbe miñ ti tuddi gettiyo koo, i iide munda aa suniye koo mañ, ni ki suune ye, i suune Raa siidi.

³⁻⁴ Derec, ni suune wede geñ, Raa yi y'umbe ki jenne. Wo de yi y'umbe miñ ti tuddi gettiyo koo, i iide munda aa suniye koo mañ, ni ki suune ye, i suune Raa siidi. Wo a ume geñ yi d'illigo ono doñ wede tudde soo toñ yi k'aane yi ki ti'n roote ye, kono a wede'ñ urzi umbo y'anni roote me.

⁵ Geñ ni t'imme tuddó kono wede'ñ geñño. Wo de ki nuuno k'aggadó, n'a t'imme tuddó a toogadó ere baata gettiyo danjal.

⁶ Aame ni dehu ni t'imme tuddó mañ, n'a k'orba aa ki maade ye, kono ni rootita derec danjal. Wo de ni ki tamma tuddó ye ni-ti seedu, kono ni dehu duwo an di wolle munda wede n'isiyo wo munda wede an ollige ni rootiyo danjal, munda ti doolo umbo.

⁷ Suldi doñ Raa y'o t'iidiba ita geñ, kane suldi doñ i ceeriyo eego. Inĵino, kono n'a ki kili tuddó ti suldi geñño ye, geñ Raa y'o d'ele munda aa kuuno a tuddó i di n' dabirsa†. Geñ aakede wede zina Meeda siitandani ti y'igibo y'a ni dabire kono o-t'eegire n'a ki kili tuddó ye.

⁸ A dabaradó gette n'a tunde Galmeege tañ afo, kono y'o-ti ledde ti tuddó me.

⁹ Wo Galmeege y'o di ruute, y'ede: «A kee'ñ beekadó gettin a iide baa. Kono nuñ toogadó ti kee, aame kee toogadá baata geñ me.» Geñ nuñ ulbó unse n'a t'imme tuddó a toogadó baata gette, kono toogo k'Almasi t'a koone eedó.

¹⁰ Kono kamo nuñ ulbó o d'isiyo unse, a toogadó baata gette, ise duwo an ni kaldita, ise an ni kodfite, ise an ni dabirsa, wo ise an oo oodfiyo ulbó baadañ toñ mañ, kono ni daaniya Almasi geñ me. Eyye, aame nuñ toogo baata toñ, a ume geñ n'a d'ooniyo toogo.

Ulbe k'oodfiyo Pool a doñ Korent

¹¹ Kun wollo ankenj ni t'ize aa ki maade, wo de kun n'ize ki toogo n'a t'ize ki maade me, ki too mañ nuñ a ni naakiwe kune. Ise duwo an rootiyo nuñ ki bita toñ, kane doñ kun'de doñ zina k'Almasi i jiire geñ, nuñ n'elkiyo kane an ki n' jiire ti munda ye.

¹² Suldi doñ ize di kune i-kaza nuñ wede zina k'Isa geñ, kun wulle: N'a imbiña a munda wede ooñe tuuku toñ mañ, wo kun wulle suldi k'armika doñ i-kaza Raa toogo wo suldi doñ i ceeriyo eego me.

¹³ Kunuñ n'un biite a moo me a beehiyo ere n'ize a doñ ogiysito ti suma k'Isa a omagi doolo me? Munda umbo. Para mañ ede munda soo: Ni ki guune attidi kune ye. N'ize inĵino ki diine ye mañ, kun oo t'iso tambobino!

¹⁴ Ankenj kun ollo, ni kime di kune sey k'aduwe, wo n'a ki kooney a attidi kune ye, kono ni ki dehey maalagun ye, wo de ni dehey kune batum. Kune kun suune inñi geñ an k'okumso suldi a maawan ye, wo de maawi okumso suldi a inñizañ me.

¹⁵ Ki nuñ, ulbó unse n'a dagge suldiwo ise tuddó batum kono kune geñ me. Derec, geñ nuñ n'unni geyyiso baadañ, wo ki moo me geyyisagun a tukki nuñ baata me?

* 12:2 12.2 Pool yi rootiyo *Nuñ ni suune wedusu soo inĵino, yi lekkiyo kettiyo kañ soo t'Almasi*: Geñ yi rootiyo ti yode batum. † 12:7 12.7 *Munda aa kuuno a tuddó i di n' dabirsa*: Munda aa kuuno a tukki Pool geñ urzizi daa suuniyo. Doñ ongo an elkiyo Pool i d'ede eeni k'eda: Kun wollo adda mattup ki Galat 4.13-15.

¹⁶ Derec kun suune, n'un ki t'ize attidi kune ye, wo de donj soj an'de, nuj metike n'un ti'n iimi ti metinjo.

¹⁷ Kun t'elko do kunuñ, ti diine donj n'un ikkipe geñ, t'urzi wede soo n'un ti'n iimi ti metinjo ko?

¹⁸ Nuñ ni di gid'dima a Tit y'a ette di kune wo n'a-t'igibe ti yode leema wede kune batum kun yi suune. Kunuñ Tit geñ y'un ti'n iimi ti metinjo ko? Aha, kun suune geñ derec ye! Wo kun suune nuñ ti Tit geñ, ay izire soo wo elkisadey toñ soo.

¹⁹ Ti kaagine kun elkiyo koo ay okkime bizey a daana kune me koo man? Aha, injkino ye! Onamey eñ, ay rootiyo a daana Raa kono ay lekkiyo kettiyo kanj soo t'Almasi. Wo zemba ki nuñ kune donj ki geyyiso, ay isiyo pay geñ kun di t'ihira a urzi zaapu k'addugun a Isa.

²⁰ Nuñ n'orgiso a aaniyadó di kune geñ, kune n'un ki'n t'ooney aa addó i dehu ye, wo nuñ kun gi di n' wolley aa addugun i dehu ye. Nuñ n'orgiso n'iidey di kune, ni t'ooney suldi donj aakede: Orbe k'ono k'ulpi ti tuddugun, kolbiso, kulkiso i ceeriyo eego, elkiyo ere bakadá k'a ti y' kime k'ita, dekkiyo k'ita duwo, lattiya suma duwo, koliyo tudde, wo isiyo suldi donj a urzizan ye pay geñ me.

²¹ Nuñ n'orgiso soñ a ettiyadó ere soñño gette, koo Raa yi-ti n' t'eley adda sukuyagi a daana kune me koo man. Nuñ n'orgiso koo ni-t'ooney donj baadan an lekkiyo daayum adda k'oldiko aakede an ize ti poone koo man, wo an ki ti gime lekkiyadan ye botto, an lekkiyo a lekkiyadan ere k'isiyo suldi pitinjo, bolio, wo an ti-t'eliyo tuddan k'isiyo suldi donj ulpi. Wo geñ n'a óoley a tukki kane geñ me.

13

Toose ti aapufu ki danju

¹ Nuñ ni kime di kune eñ k'aduwe. A suldi pay geñ wedusu booro ti y' seeda'ñ, i dehu donj sire t'ado i wulle wo illiga munda geñño doo minj kollo*.

² A ettiyadó ere ki sirwe di kune gette, a donj ize oldiko ti poone wo a donj ongo pay geñ n'an ti ruuto, wo de ankenj nuñ dokki ti kune toñ n'a-ti doole sey: Aame soñño n'iida wolliyagun man, n'a kooney wehini ti donj pay isiyo oldiko.

³ N'aasey injkino kono kun dehu kun di suune munda a kize, ki kotto Almasi yi rootiyo ti bizó. Wo kun di suuney Almasi yonj toogadi baata ye a daanagun me, wo de yonj toogadi a diinagun y'un ti kaza.

⁴ Derec, Almasi yonj a urzi tudde toogadi baata, duwo an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko, wo ankenj yi lekkiyo zeere t'urzi toogo Raa. Wo kaye toñ toogadey baata aa ki yode kono ay lekkiyo kettiyo kanj soo ti yode. Wo de ti yode ay di lekkey zeere a diinagun t'urzi toogo Raa.

⁵ Kune batum kun t'elkito, wo kun ti wollo kune'ñ ki kotto a urzi zaapu k'addugun a Isa dey ko? Kunuñ kun ki suune ye ko Isa Almasi yi lekkiyo adda k'addugun me? Para man duwo an k'aana an ki ti'n wolla ye suldi donj i-kaza, kune kun seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a Isa me.

⁶ Wo de n'elkiyo kun suune, kaye ay un ti gize ay seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a k'Isa me.

⁷ Kaye ay tondiyo Raa kono munda ulsu soo toñ kun ki d'ise ye. Ay rootiyo injkino, kono ay ki dehu ay ki kize tuddey kaye ki diine ye, wo

* 13:1 13.1 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 19.15.

ɗe ay dehu kun d'ise daayum beehiyko, ise ɗuwo an rootiyo ay ki seedu zakidɗi a urzi zaapu k'adde a Isa ye toŋ maŋ.

⁸ Ki kotto kaye ay k'aane ay i ki t'eegire ye a ɗerec ki Raa te, wo ɗe ay di nooge noogiyoo ɗerec ki Raa te.

⁹ Aame tuuku kune'ŋ toogo wo kaye toogadey baata toŋ, ulbey i d'isiyo unŋse. Geŋ munda wede kaye ay tonɗiyo Raa, kono y'un di'n oodɗibe ɗelele a urzi zaapu k'addugun a Isa.

¹⁰ Kono kamo ankenno nun dokki ti kune, geŋ n'un di raaniya mattup ettiyo, kono saŋ onniyo ere n'iiney di kune maŋ, kun ti gime lekkiyagun wo n'un ki d'isey wehini ye a urzi toogo ere Galmeega y'o ele gette, y'o ele urzi ki noogiyagun kun di t'ihira a urzi zaapu k'adde a Isa, ki daggiyagun ye.

¹¹ Inŋino ki ɗanŋu zembɗa ki nun, kun lekko t'unŋsuwo, kun i oolo tuddugun a Raa y'un di'n oodɗiba ɗelele, kun elo kooke ti tuddugun, kun lekko onamgun soo, wo kun lekko ti toose, inŋino Raa wede ki geyyiso wo ki toose geŋ y'a koono ti kune.

¹² Kun t'eesito tuddugun kaŋ bey sire sire aa zembɗa, wo ɗon ki Raa pay a enno, an un t'ize toose.

¹³ Beeko ki Galmeega Isa Almasi, geyyiso ere ki Raa, wo lekkiyo ere kettiyo kaŋ soo in d'ede t'urzi k'Unde Kamilen gette i koono ti kune pay.

Mattup ki Pool yi riine a don siido Galat

Ej urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Pool yi riine a don i ziipe addan a Isa a siido Galat. Pool gen ki siido Galat yi iide tan sire, y'an di gizite Rabila Majjaanawa a Yawudiyagi wo a don Yawudiyagi ye. Wo de k'ita man, Yawudiyagi ongon an iide 'n an'de, Pool yon wede zina k'Isa ki kotto ye, wo ono don yi gizite ton kane d'erec ye. An an di ruute a kane don Yawudiyagi ye i ziipe addan a Isa gen, i dehu an d'ise munda wede oogoro Muusa ti rootiyo kay. Wo munda wede an ziiida zakidi a jiire, urzi wadu ponde. Kane an rootiyo t'urzi gen, Raa yi di'n woliyo duwo ki diine a daanadi me.

Pool y'illiga injino man yi-ti gulkuwe baadan. Kono kamo y'an di riine mattup a don siido Galat, y'an di kize Raa yi'ni woliyo duwo ki diine a daanadi t'urzi wadu ponde ye. Wadu ponde ere toc Raa yi rootiyo te, ere a urzi tudde duwo ge ki d'isiyo ye, wo tod'te ere Unde Kamilen t'isiyo adda k'adde. Gen t'urzi zaapu k'adde a Isa danjal, duwo Raa yi'ni woliyo don ki diine a daanadi me. Wo t'urzi zaapu k'adde a Isa danjal, lekkiyadin t'a t'ise lekkiyo ere Raa ulbi i-d'ise unse me.

Toose ki Pool a don Galat

¹⁻² Mattup ette i raaniya nun Pool wede zina k'Isa, ti zemba pay i ziipe addan a Isa don ti nun, ay un t'ize toose a kune don ogiysito ti suma k'Isa a siido Galat*. Naabo ette ni t'uune t'urzi duwo ye, i n'igibo wedusu ye ni d'isiyo me, oo t'elo Isa Almasi ti Meega Raa wede a bilde Almasi ti diine don unto.

³ Gen beeko ti toose ki Meegin Raa ti Galmeega Isa Almasi i koon eggun.

⁴ Yode wede y'a iili tuddi, y'a inda k'oldfikadin, wo y'in di'n udfde ti suldi don ulpi ki duniya. Y'ize injino aa Meegin Raa yi dehu.

⁵ Tamma t'a koone a yode ki daayum! Eyye.

Rabila Majjaanawa soo danjal

⁶ Nun n'a ziiida giggero kono Raa wede unni wiike ti beeko ere k'Almasi kun d'iili, kesiko kun di-gime k'ume rabila majjaanawa ere ti doolo,

⁷ kacinj rabila majjaanawa ti doolo umbo. Wo don ede an isiyo an un ti'n dagge, Rabila Majjaanawa ere k'Almasi an dehu an ti-kime ti doolo.

⁸ Injino man ise kaye batun, wenda ti doolo, ise maaleeka ti kandaane ton man, y'un gizita rabila majjaanawa ti doolo aa ere ay un ki gizite ye man, yode gen duudiyoy Raa t'a koon eedi!

⁹ Kaye ay un ruute ti poone, anken n'a-di doole sey, aame wenda y'un gizita rabila majjaanawa ere ti doolo aa ere kun uune ti kaye ye man, yode gen duudiyoy Raa t'a koon eedi!

¹⁰ Wo kune kun elkiyo ni riine injino kono duwo an di n' t'imma ko? Aha, injino ye! Ni dehu a ni t'imme Raa. Kun elkiyo min, nun ni dehu n'a t'ise wede beehiye a eda duwo ko? Aha, injino ye! Aame ni dehu n'a t'ise beehiye a eda duwo sey man, ni ki t'ise wede naabo k'Almasi ye.

Pool yi t'ize wede zina k'Isa

* 1:1-2 1.1-2 **Siido Galat:** Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 16.6.

¹¹ Zamba ki nuɲ, ni dehu n'un di roote: Rabila Majjaanawa ere n'un gizite gette, ni k'illiga ti bize wedusu ye,

¹² wo wenda y'o ki gizite ye, yi ki n' duuye ye. Tode gette Isa Almasi batum y'o iidiba ita.

¹³ Wo kune kun ti suune lekkiyadó ere ti kaaga te, aame nuɲ ni daaniya urzi k'oogoro Yawudiyagi me. Nuɲ doɲ ki Raa ogiyso ti suma k'Isa n'anni dibire baadaɲ wo ni dehu n'an uute.

¹⁴ Wo t'adda diine daamayó Yawudiyagi, nuɲ n'aa di jiire ki daaniya k'oogoro me, n'a ziiɗa zakidí t'addó pay a oogoro mongidagó te.

¹⁵ Wo kaciɲ Raa yi ni biire t'ume t'adda k'adde meedó to, y'o d'ele beekadi y'a ti n' wiike kono ni-di naabe.

¹⁶ Aame onniyo ere Raa yi dihe t'iina maɲ, Ulí y'o di y' gize n'a yi zuune, kono n'an di kizite rabiladí a doɲ Yawudiyagi ye. Aame geɲ ni ki tunde wede tudde ye,

¹⁷ ki Zeruzalem toɲ ni k'iide ye, n'a wollo doɲ zina k'Isa doɲ ti poone ti nuɲ me. Tiɲ geɲ miɲ n'a ingile baa, n'a ingile siido k'Arabi, saɲ n'a-gimo ki geeger Damas.

¹⁸ Iide ozzine aɗo maɲ, n'aa t'iide Zeruzalem kono ay di suuno tuddey ti Piyer. Ni likko ti yode suuk sire,

¹⁹ wo wede zina k'Isa Almasi ti doolo n'aa ki wullo ye, ni wullo Zak leema Galmeega† d'anjal.

²⁰ Ono doɲ n'un raanjiya eɲ, ki kotto lohito ye, Raa toɲ yi suune.

²¹ Saɲ maɲ ti Zeruzalem n'a ingile ki siido Siiri ti Silisi.

²² Zamba doɲ ogiysito ti suma k'Almasi a siido Ziide toɲ, t'ersadaɲ an ki n' wulle ye.

²³ An ollige miɲ ɗuwo an rootiyo a tukki nuɲ, an'de: «Wede in di'n dibire ginno, ankenj yi-gime, yi kazita Rabila Majjaanawa a urzi zaapu k'adde a Isa, ere ti poone yi ki dehu yi ki t'olliga ye geɲno.»

²⁴ Aame an illiga inkiɲo maɲ, an tamma Raa kono nuuno.

2

Pool ti doɲ naabo k'Almasi oɲgoɲ

¹ Aame iide ozzine koomat makumu piɗe maɲ, n'a gime ki Zeruzalem sey kaye ti Barnabas, wo n'aa di wiike Tit pây*.

² Nuɲ n'iide kono Raa y'o ruute n'a ette. Aame ay iiney maɲ, n'an ugiye deero ki doɲ ogiyo ti suma k'Isa siidey, maɲ n'an t'iide taaya a urzi Rabila Majjaanawa ere ni kazita a doɲ Yawudiyagi ye. N'a t'ize inkiɲo kono ni ki dehu naabo ere n'ize wo ere n'isiyo ette, i-ki t'engile ki bita ye.

³ Tit wede iide ti nuɲ geɲ yoɲ Girek, wo kane deero geɲ an ki y'ize ki tooɲo ye y'a walɗa ponde me.

⁴ Wo ɗe i d'ede zamba doɲ an'de kane an ziipe addaɲ a Isa, kaciɲ an ki ziipe addaɲ ye, an dehu Tit y'a walɗa ponde. An t'iide diinayey aa doɲ wolloyo k'itadey, an dehu an ay ti'n dagge, kaye doɲ eedey toore me. Ay t'ize eedey toore geɲ t'urzi k'Isa Almasi, wo kane an dehu an ay ti'n kime k'adda buliko ere a urzi k'oogoro Muusa sey.

⁵ A doɲ geɲ kaye ay an di-tuuge, urzi boolon toɲ ay an k'iili ye, kono kaye ay dehu ɗerec ki Rabila Majjaanawa gette t'a lekke a diinaguɲ.

† **1:19 1.19 Zak:** Yoɲ leema Galmeega Isa, yoɲ ti diine doɲ dokkiyo ti doɲ ogiyo ti suma k'Isa a geeger Zeruzalem. Kun wollo adda mattup ki Galat 2.9 wo Naabo doɲ zina 15.13. * **2:1 2.1** Kun wollo adda mattup ki Naabo doɲ zina 11.30; 15.2.

⁶ Wo kane don geɗ a eda duwo kane deero ton — a nuɗ deerikadan ere ti poone gette ki bita, kono Raa y'inni wolliyi kine pay min kan soo[†] — kane don a eda duwo kane deero geɗ, a nuɗ munda an ki ruute ye ti doolo me.

⁷ Wo kacin an wulle man an zuune, derec Raa y'o ele a beezó naabo kazita Rabila Majjaanawa a don Yawudiyagi ye, aakede Raa yi ele a bey Piyer naabo ki kazita a Yawudiyagi.

⁸ Derec, Piyer Raa yi y'ize wede zina k'Isa y'a-y'igibe ki tukki Yawudiyagi, inkinu nuɗ ton Raa y'an ize wede zina k'Isa y'an-igibe ki tukki don Yawudiyagi ye.

⁹ Zan, Zak wo Piyer geɗ, duwo an'ni suune kane deero ki don ogiyo si suma k'Isa. Kane geɗ an zuune naabo gette ki kotto Raa y'o ele ti beekadi. Ay di-gitte onamey kan soo, wo ay a-ti zidde bey ki toose, i-kaza ay lekkiyo kettiyo kan soo. Inkinu man nuɗ ti Barnabas ay d'ingile ki tukki don Yawudiyagi ye, wo kane an Piyer an d'ingile ki tukki Yawudiyagi.

¹⁰ Wo an ay di ruute an'de ay a d'elkoy a don an k'ede munda ye, wo nuɗ gettin naabadó ere n'isiyo t'adde soo to[‡].

Pool y'aapudu Piyer

¹¹ Onniyo Piyer y'iide ki geeger k'Antiyos siido Siiri[§] geɗ, y'aaze munda wede ulsu, inkinu n'a y'iipide a daana don pay i t'ugiyi.

¹² Zak geɗ yi d'igibo zemba, wo ki poone an d'aana geɗ Piyer yi d'ombo kan soo ti zemba don Yawudiyagi ye me. Wo aame zemba geɗ an iina man, Piyer y'aa t'irga ombo ti kane y'a iili, kono y'orgiso a zemba Yawudiyagi.

¹³ Man kane Yawudiyagi ongo ton bizaɗ a t'ize sire sire aa ki Piyer. Inkinu man yode Barnabas ton yi wulle naabadan ere an ize gettiyo man, y'a-t'ize aa kane.

¹⁴ Aame ni wulle naabadan a ki t'iide a derec ere ki Rabila Majjaanawa ye man, n'a t'iiziga, n'a t'ihira a daana don pay, wo ni di ruute Piyer, n'ede: «Kee Yawudusu, wo ankenno lekkiyada aa ki don Yawudiyagi ye, ki ki lekkiyo ye aa ki don Yawudiyagi me. De mummino ki dehu k'a ti'n kime ki toogo zemba don Yawudiyagi ye, an di lekke aa ki Yawudiyagi doo min kollo me?»

¹⁵ Kaye ay suune Yawudiyagi min kaye! Kaye soo ye ti don Yawudiyagi ye, don ay'ni waaku don k'oldiko^{*} me!

¹⁶ Ki too man in i suune duwo Raa y'anni wolliyi ki diine a daanadi t'urzi daaniya k'oogoro Muusa ye, wo de y'anni wolliyi ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi danjal[†]. Wo kaye ton ay ziipe addey a Isa Almasi, kono Raa y'ay di'n wolle ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'adde a Almasi, t'urzi daaniya k'oogoro Muusa ye. Derec, wenda soo ton umbo Raa y'a yi wolle ki diine a daanadi t'urzi daaniya k'oogoro Muusa me.

¹⁷ Kaye Yawudiyagi ton man ay dehu Raa y'ay di'n wolle ki diine a daanadi t'urzi beeko k'Almasi. Wo de ay ize inkinu ton duwo an ayni wolliyi kaye don k'oldiko aa kane don Yawudiyagi ye man, geɗ Almasi yon wede naabo a urzi k'oldiko ko? Aha, inkinu ye!

¹⁸ Aame urzi k'oogoro Muusa ni y'iili wo k'ita man n'a-kime k'addaga man, geɗ ni t'ize wede a ti diipida a urzi k'oogoro geɗno.

[†] 2:6 2.6 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 10.17. [‡] 2:10 2.10 Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 11.29-30. [§] 2:11 2.11 Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 11.19-26.

^{*} 2:15 2.15 *Don k'oldiko*: I-kaza don Yawudiyagi ye an ki suune oogoro Muusa ye. [†] 2:16 2.16 Kun wollo adda mattup ki Romeɗ 3.20-24.

¹⁹ Nun a oogoro gette aa n'inda kono tode batum ti n'ide, wo anken ni dehu n'a lekke ki Raa. Aame Almasi y'inda ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko gen, aa n'inda ti yode kan soo.

²⁰ Lekkiyadó ette i lekkiyo nuuno ye, i lekkiyo Almasi adda k'addó me. Lekkiyadó a duniya ette ni lekkiyo t'urzi zaapu k'adde a Ulo Raa wede yi ni giyye, yode batum y'a inda kono nun.

²¹ Inkinno man beeko Raa ni k'ooli ye. Wo aame t'urzi k'oogoro doo min k'a t'ise ki diine a daana Raa man, gen aakede Almasi y'inda ki bita.

3

Mummino kun uune Unde Kamilen me?

¹ Kune don siido Galat no, kune'n elkiyagun umbo! Wee wee un ti'n digge me? Para man taaya k'Isa Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko an un ti ruute a daanagun, kun illiga keren.

² Inkinno man ni dehu n'un di'n tonde a munda soo: Unde Kamilen Raa y'un ele gette kono kun diine urzi k'oogoro Yawudiyagi kunun, kun illiga Rabila Majjaanawa wo kun d'umbe ko?

³ A munda gen kune elkisagun umbo me? Ki poone kun iise t'urzi k'Unde Kamilen, wo anken kun dehu kun a-ti dange t'urzi munda wede tudde ti dehu.

⁴ Kune kun elkiyo min beeko ere kun uune pay ti Raa gette, tod'te ki bita ko? Aha, ki bita ye!

⁵ Kun ollo kay, aame Raa y'un ele Unde Kamilen wo y'aaze suldi k'armika a diinagun gen, y'isiyo kono kun daaniya urzi k'oogoro kunun, kun illiga Rabila Majjaanawa wo kun d'umbe ko?

Raa yi ziipe beeko a Ibirayim

⁶ An riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk' Ibirayim, an'de: «Yi ziipe addi a Raa, inkinno Raa y'a yi wulle yon ki diine a daanadi*.»

⁷ Kun ollo ono enno: don i ziipe addan a Raa danjal ita k'inni k'Ibirayim me†.

⁸ Ti kaaga Raa yi-ti gize rabila majjaanawa gette a Ibirayim, y'ede: «Ita duwo pay an t'oona beeko t'urzi kee‡.» Gen inkinno an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, don Yawudiyagi ye ton Raa y'an isa ki diine a daanadi t'urzi zaapu k'addan a yode.

⁹ Inkinno man don i ziipe addan a Raa gen an uune beeko pay aa k'Ibirayim wede yi ziipe addi a Raa.

¹⁰ Wo don pay i daaniya urzi k'oogoro Yawudiyagi gen duudiyoo Raa a eedan, kono ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Duudiyoo Raa a wede soo daayum y'a ki ti sooru ye a suldi pay don an riije adda mattup k'oogoro Muusa me§.»

¹¹ Kine in'ni suune ono gen keren, wede y'a t'ise ki diine a daana Raa t'urzi k'oogoro umbo, kono ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede Raa yi yi woliyo ki diine a daanadi gen, yon y'a lekka t'urzi zaapu k'adde a yode*.»

* **3:6 3.6** Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.6 wo Romenj 4.3. † **3:7 3.7** Kun wollo adda mattup ki Romenj 4.16. ‡ **3:8 3.8** Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.3; 18.18; 22.18; 26.4; 49.10. § **3:10**

3.10 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 27.26. * **3:11 3.11** Kun wollo adda mattup ki Abakuk 2.4 wo Romenj 1.17.

¹² Derec, urzi k'oogoro ti wede ki zaapu k'adde a Raa soo ye. Wo de ki oogoro ɲ, wede y'a t'izira a urziyagi k'oogoro pay geɲno maɲ, t'urzi geɲ y'a lekka†.

¹³ Para maɲ kono k'oogoro Muusa gette kine duudiyo Raa a eediɲ, iɲkino maɲ Isa Almasi batum y'a iido, y'a t'umbe duudiyo kine wo i-d'uupe eedi, iɲkino y'in di n' udfe ti duudiyo gette. Geɲ ono eɲ an riɲe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Wede tuuku an ti y' dod'diyo ekk'undumu geɲ, duudiyo Raa a eedi‡.»

¹⁴ Geɲ a t'ize iɲkino kono t'urzi Isa Almasi, beeko ere Raa yi ruute yi t'ela a Ibirayim a-teepe a doɲ Yawudiyagi ye pay. Geɲ kine toɲ t'urzi zaapu k'adde a Isa in d'uune Unde Kamileɲ ere Raa yi ruute y'in t'ela te.

Oogoro ti ono doɲ Raa yi ruute y'aasa

¹⁵ Zemba ki nuɲ, n'un di rooto munda wede a urzi lekkiyadiɲ ere aɲkeɲno: Aame wede yi t'aawe k'unto geɲ, onami doɲ yi riɲe a urzi dokkife laalayɪ, wenda yi k'aane yi ki ti'n latte ye, wo y'a k'onke munda ti doolo ye.

¹⁶ Geɲ iɲkino ki ono doɲ Raa yi ruute y'aasa a Ibirayim wo k'eda k'innizi toɲ maɲ. Ti kaaga adda mattup ki Raa, an ki riɲe ye «a tukk'ita k'innizi pay», aakede a kane baadaɲ geɲ me. Wo de an riɲe «a tukk'ulo soo t'ita k'innizá», geɲ i-kaza ti ulo wede soo§, yoɲ Almasi.

¹⁷ Onamó eɲno doɲ ni dehu n'a roote me: Ki poone Raa yi gitte taasuya ti Ibirayim t'urzutú. Saɲ iide ozzine meeda pide uto ada g'ado* maɲ, Raa yi-d'ele oogoro a Muusa. Iɲkino maɲ oogoro gette ti k'aane ti ki t'ide taasuya gettiyo ye, para maɲ ono doɲ Raa yi ruute y'aasa geɲ a t'isa ki bita.

¹⁸ Wo aame suldi doɲ Raa yi boohiyo a doɲzi geɲ ki'ni t'oone t'urzi k'oogoro maɲ, geɲ i-kaza suldi ɲ ki'ni t'oone t'urzi k'ono doɲ Raa yi ruute y'aasa ye. Wo ki too maɲ, Raa yi-ziipe beeko a Ibirayim t'urzi k'ono doɲ yi ruute y'aasa.

¹⁹ De iɲkino maɲ, ki moo me Raa y'a elo oogoro a Yawudiyagi me? Oogoro gette Raa yi t'ele kono t'in di kize doopidadiɲ ere a urzizi, bini aaniya k'ulo ti biza bumbu k'Ibirayim wede Raa yi ruute y'a yi t'igibo. Oogoro gette yi t'ele ti bize maaleekiyagi, wo wede i konso diinayan y'an di ruute†.

²⁰ Wo aame munda ki wede soo maɲ, geɲ i ki dehu wede y'a ki koone a diine ye. Raa yoɲ soo danɲal‡ wo y'aane.

²¹ Geɲ i-kaza oogoro gette dokki ko ti ono doɲ Raa yi ruute y'aasa me? Aha, dokki ye! Aame oogoro gette Raa yi t'ele t'an t'ele lekkiyo a duwo maɲ, geɲ wede y'a aane y'a t'ise ki diine a daana Raa t'urzi k'oogoro me.

²² Derec, an riɲe ti kaaga adda mattup ki Raa, doɲ a duniya pay eɲ adda k'oldiko, iɲkino Raa y'a elo munda wede yi ruute y'an t'ela a kane doɲ i ziipe addaɲ a Isa Almasi t'urzi zaapu k'adde a yode.

²³ Ki poone urzi zaapu k'adde a Isa y'a aana geɲ, kine danɲay a urzi k'oogoro bini onniyo ere Raa yi'n t'iidiba ita a urzi zaapu k'adde a Isa.

† 3:12 3.12 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 18.5 wo Romen 10.5. ‡ 3:13 3.13 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 21.23. § 3:16 3.16 Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.7. * 3:17 3.17 Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.13 wo Egzod 12.40. † 3:19 3.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 5.2-5 wo Naabo doɲ zina 7.53. ‡ 3:20 3.20 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 6.4.

²⁴ Injino maŋ oogoro gette t'a guune ere boohiyadiŋ, bini aaniya k'Almasi, kono t'urzi zaapu k'adde a Raa y'in di'n isa doŋ ki diine a dfaanadi.

²⁵ Ankeŋ onniyo ki zaapu k'adde a Almasi t'iina geŋ, kine ti d'andi k'oogoro ye baa.

Inni Raa

²⁶ Derec, t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi wo ti lekkiyo ere kettiyo kan soo ti yode geŋ, kune pay kun t'ize inni Raa.

²⁷ Injino maŋ kune pay kun ti zuyye batem geŋ kun aa ti gitte kan soo t'Almasi, kun t'usse Almasi.

²⁸ Geŋ ahuntu tudde umbo: Eŋ Yawudusu eŋ Yawudusu ye, eŋ bule eŋ bule ye, eŋ kule ette erewo umbo. Kine pay miŋ soo in lekkiyo kettiyo kan soo t'Isa Almasi.

²⁹ Aame kune ki Almasi maŋ, geŋ kune ita k'inni k'Ibirayim, wo kune i koonaa a suldi doŋ Raa yi boohiyo a doŋzi, a-t'etta a ono doŋ yi ruute y'aasa me.

4

¹⁻² Ono ni dehu n'a roote enno: Ulo wede i koonaa a korbite meegi geŋ, aame yoŋ ulo botto, lekkiyadi aa bule a dfaana doŋ i yi dokkiyo wo i yeeriyo korbite meegi me, ise korbite pay geŋ saŋ ki yode toŋ maŋ. Wo yi d'ollige onamaŋ bini onniyo ere meegi yi ruute a t'ida.

³ Kine toŋ injino kay, aame kine aa inni botto geŋ, in lekkiyo adda buliko k'undiyagi doŋ toogo i-dokkiyo duniya.

⁴ Wo aame onniyo ere Raa yi ruute t'ide maŋ, y'a t'igibo Ulí an di y'ehe adda duniya t'urzi k'erewo, wo i di y' dokkiyo oogoro Yawudiyagi,

⁵ kono y'in di'n adde kine doŋ adda dangay in i dokkiyo oogoro gettiyo, wo y'in di'n ise inni Raa.

⁶ Ki kotto kune kun t'ize inni, injino Raa y'a igibo Unde k'Ulí ti-t'iide adda k'adde kine pay, ti-dolle: «Abba!» I-kaza Meegó.

⁷ Injino ankeŋ kee bule ye baa, kee ulo Raa. Wo kee uli geŋ, suldi doŋ Raa yi boohiyo a doŋzi, kee toŋ adda t'urzi beekadi*.

Pool ulbí oodiyo a tukki doŋ Galat

⁸ Ti kaaga Raa soo d'annal kun ki y' zuune ye geŋ, kun di lekkiyo adda buliko ere ki raayagi doŋ ki kotto kane ki bita†.

⁹ Wo ankeŋ Raa kun yi zuune, wo ay di roote yoŋ y'unni zuune ti poone too. Wo de mummino kun di-kime ki tukki undiyagi doŋ ki bita toogadan baata i-dokkiyo duniya, wo kun t'ise bulagi sey me?

¹⁰ Kun di daaniya ita suldi doŋ aakede: onniyo k'oholo, aagulu tere, teddari tarnaapagi, wo tarnaapagi doŋ adda k'ozzinagi‡.

¹¹ Nuŋ ulbó oodiyo a kune, kono a naabo ere n'ize pay a diinaguŋ gette a t'isa ki bita.

¹² Zemba ki nuŋ, n'un di'n tondo ti obe bey, kun lekko aa ki nuuno, kono nuŋ ni t'ize aa kune. Kune munda ulsu soo toŋ kun o k'ize ye.

¹³ Kun elko, aame nuŋ tuddó eeni geŋno n'un gizite Rabila Majjaanawa ki poone me.

* **4:7 4:7** Kun wollo adda mattup ki Romen 8.15-17. † **4:8 4:8** Kun wollo adda mattup ki 1 Korent 8.4-6. ‡ **4:10 4.10** Kun wollo adda mattup ki Romen 14.5 wo Kolos 2.16-23.

14 Ki too maŋ kune a tuddó gette kun di n' kiigira kun ti n' kime, wo inŋkino kun ki d'ize ye. Wo de kun di n' ziida bey sire aakede maaleeka Raa wo aa Isa Almasi batum.

15 Aame geŋ ulbuguŋ unŋe baadan, aakede i t'ise maŋ edaguŋ toŋ, kun t'oddiŋe kun o t'ele. Wo de ki moo me ankeŋŋo inŋkino ye me?

16 Wo ankeŋ n'a t'ize wede k'aduguŋ kono ni rootiyo ono doŋ derec ko?

17 Kun ollo, kane an un ti'n argu k'urzi wede ti doolo geŋ, an dehu kun an di'n daane wo de kane elkisadan oldo. An dehu an un di'n arga ti tuddó, wo a t'ise kane batum doŋ kune kun di daane me.

18 Enno munda wede beehiye me, suldi doŋ beehiye'ŋ i dehu kun seeda daayum zakidi eego, aame nuŋ a diinaguŋ doo ye.

19 Inni ki nuŋ, kono kune geŋ addó i ni kakkisa aa n'un ti'n t'ehe sey, wo addó a ni kadiwa daayum bini kune kun t'isa zakidi aa yode Almasi.

20 Ki too maŋ nuŋ ni dehu n'a ette ki tudduguŋ, n'un di roote ono doŋ ni dehu n'a roote kun d'olliga golladó. Wo ankeŋ, kono kune geŋ munda n'a t'ise ni ki suune ye.

Saara ti Agar

21 Kun oo ki ti rooti doo, kune doŋ kun dehu un di'n dokke oogoro do geŋ, oogoro gette ti rootiyo munda kun suuniyo deŋ ko?

22 Derec, ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ibirayim i-d'ede inni sire, uli soŋ ki eddi ere bulowo, wo soŋ ki eddi ere uto siido[§].»

23 Ulo bulowo geŋ ti y'ehe a urzi tudde, wo de ulo ki ere uto siido inŋkino ye, ti y'ehe a-t'iide a ono doŋ Raa yi ruute y'aasa*.

24 T'urzi k'erayi sire eŋ Raa yi dehu y'a roote munda. Agar ti Saara, kane geŋ i-kaza ita taasuwa sire doŋ Raa yi gitte ti duwo. Bulowo Agar gette i-kaza taasuwa ere Raa yi gitte ti Muusa ekki mukkolo sundutu Sinayi, innitú kane bulagi.

25 Agar gette aa mukkolo Sinayi a siido k'Arabi, wo tode gette aa geeger Zeruzalem ankeŋŋo. Kane doŋ pay i lekkiyo adda geŋ, kane bulagi k'oogoro.

26 Wo Saara gette aa Zeruzalem ki Raa t'awwa, tod'te uto siido, wo tode meediŋ te.

27 Ono eŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Koŋ ere karta mi k'ehiyo ye, ulbi i iso unŋe!

Koŋ ere dabar k'ehiyo mi k'uwwa ye, mi yililo!

Derec, inni ki ere an t'iili sittú an d'aagila baadan a ceera

inni ki ere kultatú a daanatú†.»

28 Zemba ki nuŋ, kune aa Isaaka ti kaaga, kun t'ize inni doŋ a ehiyo ere a-t'iide a ono doŋ Raa yi ruute y'aasa.

29 Derec, ti kaaga ulo bulowo an y'ehe a urzi tudde geŋ, yi d'okko maade k'ulo wede Saara ti y'ehe t'urzi k'Unde Raa‡. Geŋ ankeŋŋo toŋ, kine inŋkino kay.

30 Wo k'a elko a ono doŋ an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Bulowo ki-t'olmu ti ulutu me, kono boy meega i k'ooma yode ye, ooma ulo wede k'uto siido[§].»

§ 4:22 4.22 Kun wollo adda mattup ki Zenez 16.15; 21.2. * 4:23 4.23 Kun wollo adda mattup ki Zenez 17.16 wo Romen 9.7-9. † 4:27 4.27 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 54.1. ‡ 4:29 4.29 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.9. § 4:30 4.30 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.10.

³¹ Injino maŋ zemba ki nuŋ, aŋkenno kine inŋi bulowo ye, wo de kine inŋi k'uto siido.

5

Almasi y'in ti'n ize eediŋ toore

¹ Kine Almasi y'in ti'n uɗde t'adda buoliko k'oogoro tod'te aa sibe a golladiŋ, kono kine ki kotto in di lekke eediŋ toore. Injino maŋ kun a soodo zakidī, kun ti kima k'adda sibe genno ye baa.

² Kun ollo koduwo, un rootiyo eŋ nuŋ Pool: aame kun dehu kun di walɗa ponde dfo maŋ, geŋ aakede Almasi y'ize naabadi pay gette, a kune ki bita.

³ Wo nuŋ n'un di rooto sey wede tuuku yi wilɗa ponde aakede oogoro Yawudiyagi ti rootiyo maŋ, y'a-t'oziro eego pay urziyagi k'oogoro me.

⁴ Kune doŋ kun elkiyo t'urzi daaniya k'oogoro, Raa y'un di'n wolla doŋ ki diine a daanadi maŋ, geŋ kune kun ti lidɗe ti Almasi wo dokki ti beeko Raa te.

⁵ Wo kaye, ay ziipe elkisadey a Raa, yoŋ y'ay di'n isa doŋ ki diine a daanadi. Geŋ munda wede kaye ay delliyo ti toogo k'Unde Kamileŋ tod' ti naabiya t'urzi zaapu k'adde a Isa.

⁶ Ki wede i lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi geŋ, ise yi walɗa ponde, yi ki walɗa ye toŋ, a ki y' nooge ti munda ye, i jure zaapu k'adde a Raa ere ti naabatú a urzi geyyiso.

⁷ Ti poone kun okko beehiye a urzi k'Almasi me. Wo de aŋken un ihira wee wee, y'un t'iigire ki daaniya k'ono doŋ d'erec ki Raa me?

⁸ Injino maŋ wede un ihira geŋ, onamí i k'iido'ŋ ti Raa wede unni wiike genno ye.

⁹ Geŋ aakede d'uwó an rootiyo, orme booloŋ daŋŋal geŋ miŋ gododo baadan yi-ti t'oozige pay*.

¹⁰ Nuŋ ni ziipe addó a Galmeega kono kune y'un ki'n oola, kun ki t'amba urzi doolo ye. Wo de wede lattiya diinaguŋ geŋ, y'aase tuuku toŋ maŋ, booro Raa t'a yi seeda.

¹¹ Zemba ki nuŋ, ki nuuno aame ni kazita a d'uwó walɗu ponde beehiye maŋ, injino ki moo me an ni dabirsa me? Aame ni kazita injino maŋ, unto k'Almasi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko gette ki bita, a d'uwó a ki t'ise morkiye ye.

¹² Doŋ lattiya diinaguŋ geŋ, an wollíyo urzi walɗu ponde beehiye maŋ de, an ti dekkó ti dussimayi pây.

Tudde wo Unde Raa

¹³ Zemba ki nuŋ, kune Raa y'un ti'n wiike kun di lekke egguŋ toore, wo kune egguŋ toore geŋ un ki t'ise urzi k'isiyo sulɗi doŋ ulpi tudde ti dehu ye. Ki too maŋ t'urzi geyyiso kun naabo ti tuddugun.

¹⁴ Derec, to oogoro pay gette a-t'iide miŋ a ono soo, ono doŋ an'de: «Ki geyyo bakadá aa ki geyyiso tuddá batum†.»

¹⁵ Wo de aame kun isiyo aa seyɗi balɗa an t'ahutu tuddaŋ wo an a-t'aadumu maŋ, geŋ kun koona mentikagi, para'ŋ kun di latta lekkiyaguŋ.

¹⁶ Kono kamo n'un di rooto, kun i oolo tuddugun a Unde Raa t'un di'n dokke, injino kun ki d'isa ye sulɗi doŋ ulpi tudde ti dehu me.

¹⁷ Derec, sulɗi doŋ tudde ti dehu geŋ, i k'ettiyo soo ye ti sulɗi doŋ Unde Raa ti dehu me. Wo sulɗi doŋ Unde Raa ti dehu geŋ, i k'ettiyo soo ye ti

* **5:9 5.9** Kun wollo adda mattup ki 1 Korent 5.6. † **5:14 5.14** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18.

suldfi donj tudde ti dehu me. Kane sire geŋ aakede aŋ gede t'awili, inŋkino kun k'aane kun ki t'ise ye munda wede kun dehu kun d'ise me[‡].

¹⁸ Wo de aame unni dokkiyo Unde Raa maŋ, geŋ kune bułagi k'oogoro Yawudiyagi ye baa.

¹⁹ In'ni suune suldfi donj tudde ti dehu t'aase me, aakede: boliyo, pitiŋko, naapu,

²⁰ daaniya loŋgayi, kombidiko, koogire tudde, ono k'ulpi, kolbiso, kulkiso i ceeriyo eego, kama tudde k'ita, niikiyo wo ahuntu tudde,

²¹ zaapu k'adde a munda wedusu, sobito ti ombito i ceeriyo eego i-t'eliyo isiyo suldfi donj kaca kaca, wo suldfi ti doolo toŋ ede i'ni deeyiso me. Nuŋ n'un di rooto aakede n'a ruute ki poone, donj isiyo inŋkino geŋ an k'etta ye ki Moziko Raa te.

²² Wo ettiyo naabo ere Unde Raa t'isiyo adda k'adde wedusu me: geyyiso, unŋsuwo, toose, ombiŋe, beehiyko, seedu zakidi a munda,

²³ adde tasse, wede y'a seeda tuddi. Oogoro ti ki rootiyo k'ulsuko ye a tukki suldfi geŋ me.

²⁴ Kane donj ki Isa Almasi, suldfi donj ulpi tudde ti dehu wo ti naapu geŋ, aa an ti'n tiike kaŋ soo ti yode ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko.

²⁵ Kine in uune lekkiyo t'urzi k'Unde Raa, inŋkino in i oolo tuddiŋ a Unde Raa t'in di'n dokke.

²⁶ In ki kili tuddiŋ ye, essiyo ti tuddiŋ toŋ ulu, wo in zaape addiŋ ye a munda bakadiŋ me.

6

Sarkiya k'attidfi ti tudde

¹ Zembā ki nuŋ, aame kun wulle wede y'a ti diipida urzi Raa maŋ, kune donj un ede Unde Raa geŋ kun ti y' kami k'urzi wede ki diine, wo kun i rooto ti golla ere tasse. Ni rootiyo eŋ a kune wede y'ette kama bakadi geŋ, y'a elko tuddi kono yode toŋ y'a-ki t'oorā adda naamiya daggiya aa ki bakadi ye.

² Kun noogo tuddugun a sarkiya k'attidfi wede un d'ede. Kun isiyo inŋkino maŋ, geŋ kun a ti sooru a oogoro k'Almasi.

³ Aame wede y'elkiyo yoŋ wedusu duuru wo kacin yoŋ ki bita maŋ, geŋ yi ti daggiya tuddi batum.

⁴ Inŋkino wede tuuku toŋ yi wollo naabo k'aggadi. Inŋkino adda naabadi gette, munda ulbi i-d'ise unŋe ede maŋ, y'iso a naabo k'aggadi, y'a ki dooze ti naabo donj doolo ye.

⁵ Derec, wede tuuku toŋ yi t'idey taaya naabadi k'eedi k'eedi a daana Raa me.

⁶ Wede uune dooyiso a urzi k'ono Raa geŋ, suldfi donj i-d'ede y'a t'ele a nooge wede i ele dooyiso geŋno.

⁷ Kun ollo, kune'ŋ wenda soo toŋ y'oola elkisadi ti ti y' dagga ye, okko maade Raa umbo. Buzu wede ki giira geŋ, k'a t'ayda miŋ yode*.

⁸ Geŋ inŋkino kay wede y'ooliyo tuddi k'isiyo suldfi donj ulpi tudde ti dehu geŋ, y'a t'oonā munda wede tudde t'eliyo, wo tod' t'eliyo unto. Wo wede y'ooliyo tuddi a naabo ere Unde Raa ti dehu geŋ, y'a t'oonā munda wede Unde Raa t'eliyo, wo tod' t'eliyo lekkiyo ere ki daayum.

[‡] 5:17 5.17 Kun wollo adda mattup ki Romenŋ 7.14-23. * 6:7 6.7 Kun wollo adda mattup ki Zop 4.8; Piroberb 22.8 wo Oze 8.7.

⁹ Injokino maŋ in iso daayum beehiyko, in t'orme ye. Derec, onniyo ere Raa y'ele gette t'iina maŋ, aggadiŋ in di-t'ooney, aame in k'urma ye maŋ.

¹⁰ Ankenno peedo to ede botto t'a ki t'iire ye geŋ, in iso beehiye a doŋ pay, wo a jiire a zemba doŋ i ziipe addaŋ a Isa.

Ono doŋ ki daŋgu

¹¹ Kun wollo raaniya ere deero ette, i riine nuŋ Pool batum ti beezó.

¹² Kane doŋ an un isiyo ki toogo kun di walda ponde do geŋ, kane an dehu majjaanika a daana duwo, kono munda wede an dehu 'ŋ duwo an gi di'n dabire ye a urzi k'unto k'Isa Almasi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko me.

¹³ Kane doŋ i wilda ponde toŋ a urzi k'oogoro an aa ki ti sooru eego ye, wo de an dehu kune kun di walda ponde kono an di t'imme tuddaŋ kune ti kane.

¹⁴ Ki nuuno, ulbó o k'isiyo unse a munda doolo ye, o isiyo unse a unto ki Galmeeŋin Isa Almasi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko daŋŋal. Injokino maŋ t'urzi k'unto k'Isa ekk'undumu, suldi duniya a nuŋ o-t'ize aa munda ki bita, wo nuŋ toŋ n'a t'ize aa wede unto a suldi duniya me.

¹⁵ Injokino maŋ ise wede i wilda ponde, i ki wilda ponde ye toŋ, i k'ise munda ye. Munda wede a jiire, wedusu Raa yi y'ize aware.

¹⁶ A kane doŋ i daaniya ita k'ono enno, wo ti kane doŋ k'Izirayel ki Raa† pây geŋ, toose ti isiyo k'adde koduwo ere ki Raa i koonaa eedaŋ.

¹⁷ Ti anki eŋ, wenda soo toŋ y'o roota munda ulsu ye baa, kono malkuwagi‡ a tuddó eŋ ki bita ye, i-kaza nuŋ a Isa Almasi.

¹⁸ Injokino maŋ zemba ki nuŋ, beeko ki Galmeeŋin Isa Almasi ti lekko ti kune pay. Eyye.

† 6:16 6.16 *Doŋ k'Izirayel ki Raa*: I-kaza doŋ ki Raa pay adda duniya. ‡ 6:17 6.17 Kun wollo adda mattup ki 2 Korent 6.4-5; 11.23-28 wo Kolos 1.24.

Mattup ki Pool yi riije a donj a Epez

Ej urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki Pool yi riije a donj i ziipe addan a Isa a geeger k'Epez. Mattup ette yi riije aame yon adda danjay a geeger Room.

Pool a torguwadi ere ki sirwe y'iiney Epez man, y'an di gizite Rabila Majjaanawa a Yawudiyagi donj angenno. San y'a-gime y'a aaxe, wo y'an di ruute san y'a kima. Aame yi gime a torguwadi ere k'aduwe man, y'a likke ozzine ado, y'an di kazita Rabila Majjaanawa a duwo pay.

Adda mattup ette munda wede Pool yi rootiyo enno: Raa y'in oodibe ita ki munda wede ombide y'ize ti beehiykadi. Gen i-kaza suldi pay Raa y'a ti'n t'ogiya donj a kandaane ise donj a siido, inkino Isa Almasi y'a koono mozigo. Wo Pool yi rootiyo son, kane donj i ziipe addan a Isa gen, an di lekke onaman soo, aa zamba, kane an ki roote ye en Yawudusu wo en Yawudusu ye me. Aduzan yon soo, Meeda siitandani danjal. Pool yi rootiyo son mummino an kule ti erewo an di lekke me, mummino inni an an d'ise a maawan me, wo son mummino bulagi an an d'ise a galmaawan me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nun Pool wede zina k'Isa Almasi, aa Raa yi dehu, a kune donj ki Raa a Epez* wo kun seedu zakidi a urzi lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi.

² Gen beeko ti toose ki Meegin Raa wo ti Galmeege Isa Almasi i koono eggun.

³ In amma Raa, Meeki Galmeegin Isa Almasi, y'in d'ele beeko ere pay iido ti kandaane t'urzi k'Unde Raa kono kine in lekkiyo kettiyo kanj soo t'Almasi.

⁴ T'urzi k'Almasi Raa y'inni biire a yode ti poone t'ume y'a okkima duniya botto too, kono in di lekke donj kamilen, daa k'oldiko munda a edayi me.

⁵ Ti geyyisadi Raa yi dihe ti poone too y'in di'n ise innizi t'urzi k'Isa Almasi. Gen a beehiykadi yi dihe y'in di'n ise inkino me,

⁶ kono in di t'imme goolikadi ere meeda, wo beekadi ere y'in elo ti mozuwo kono in lekkiyo kettiyo kanj soo ti Uli yon yi y' giyye baadan.

⁷ Raa y'in ti'n udde t'adda k'oldiko ti puuzo ere k'unto k'Uli, in d'uune tambobino a doopidadi ere in aa ti diipida a urzizi. Gen Raa yi dehu y'in di k'ize laale wede baadan ki beekadi.

⁸ Raa ti beekadi ere daa dooziyu gette, y'in d'elo suuniyo k'ono wo ti eego soodo a elkiso pay,

⁹ kono in di suune munda wede ti kaaga ombide genno, munda wede yi dihe y'aase ti poone t'urzi k'Isa Almasi.

¹⁰ Aame onniyo t'iida man, y'a-t'ogiya suldi donj pay y'ikkima, ise a kandaane ise a siido ton, a t'isa mozigo soo yode Isa Almasi, gettiyo elkisadi te.

* 1:1 1.1 Torguwo ki Pool a Epez, kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 18.19-21; 19.1-40.

11 Raa y'isiyo suldfi pay aa addi i dehu, inƙino maɗ y'inni biire aa yi dihe ti poone too in t'ise d'ɔɗzi, kono kine'ŋ in lekkiyo kettiyo kaɗ soo t'Almasi geɗ, aggaɗiɗ toɗ ede a suldfi d'ɔɗ Raa yi ruute y'in t'ela me.

12 Y'ize inƙino kono kine d'ɔɗ ki poone in ziipe elkisaɗiɗ a Almasi geɗ, in di t'imme goolikadi ere meeda.

13 Kune toɗ kun ziipe addugun a Almasi aame kun illiga ono d'ɔɗ d'erec, Rabila Majjaanawa ere un d'ele uttiyo. Inƙino maɗ Raa y'un d'ele Unde Kamilen ere yi ruute ti kaaga y'an t'ela d'ɔɗzi. Tode gette munda wede y'un di'n iigire, i-kaza kune ki yode,

14 gette barta ere ki poone ki suldfi d'ɔɗ Raa y'in boohiyo saɗ y'in t'ela. Suldfi geɗ in t'oona aame addiyadiɗ t'adda k'oldfiko t'a t'iida a munda wede Raa yi dehu maɗ. Inƙino geɗ in di y' t'imma kono goolikadi.

Tondiyo Raa ere ki Pool

15 Ti suldfi pay geɗ, nuɗ n'a illiga soɗ a lekkiyagun ere kun zaapu addugun a Galmeeɗa Isa, wo kun'ni geyyiso d'ɔɗ pay ki Raa me,

16 inƙino ni rootiyo koduwo a Raa daa puukiyo kono kune, a tondiyadɔ a Raa gette sundugun ni gi di sedfiyo ye.

17 Ni tondiyo Raa wede ki Galmeeɗiɗ Isa Almasi, yoɗ geɗ Meega goole a jire, kono y'un t'eele suuniyo k'ono ettiyo t'urzi k'Unde Kamilen t'un di y' kiza, kun di y' suuna koduwo Raa me.

18 Ni tondiyo Raa sey y'un t'ohon biza k'ulbugun kono kun di suune a zaapu k'elkiso ere tuuku yoɗ y'unni wiike te, wo soɗ kun di suune laale wede baadan ki goolikadi yi boohiyo a d'ɔɗzi.

19 Wo ni tondiyo Raa soɗ kune kun di suune toogadi taɗ miibi meeda t'a jire suldfi pay, wo mummino ti naabiya a tukki kine d'ɔɗ i ziipe addiɗ a yode me. To toogo gettiɗ ere Raa y'in di gize tuddi a kine,

20 wo ere a niibe a tukk'Isa Almasi, aame yi ti y' bilde ti diine d'ɔɗ unto, y'a ti y' guune a ammidadi a mozikadi a kandaane†.

21 Inƙino maɗ y'a ti y' ziipe goole t'ekki d'ɔɗ pay an d'ede urzi ki dokkiyo, t'ekki d'ɔɗ pay deero, t'ekki d'ɔɗ pay an d'ede toogo, t'ekki mozagi pay, wo t'ekki wede tuuku sundi ti moolo d'ɔɗ adda duniya ankeɗɗo ise ere ki daana toɗ maɗ.

22 Raa yi di'n ele suldfi pay a beezi wo yoɗ t'eedan‡. Wo y'a ti y' ziipe goole t'ekki d'ɔɗ pay ogiyo ti sundi.

23 Kane geɗ tudde k'Almasi, suldfi d'ɔɗ pay adda k'addi wo a tuddi geɗ a tukki kane toɗ ede, yode wede suldfi d'ɔɗ pay adda k'adde wo a tudde Raa geɗ a tukki yode toɗ ede kay.

2

Uttiyo t'urzi beeko

1 Kune'ŋ ti kaaga eggun aa unto a daana Raa me kono kun aa ti diipida a urzizi, wo kono k'oldfikagun gettiyo.

2 Kune ti kaaga kun likke adda k'oldfiko, kun diine urzi lekkiyo duniya, kun diine ita Mohita i lekkiyo a diine kandaane ti siifo, tode siitan ti naabiya ankeɗɗo adda k'adde d'ɔɗ i-ti toogiyo a yode Raa.

3 Kine pay enno toɗ ti poone kine aa kane, in likke a lekkiyo ere oldo aa tuddiɗ ti dihe, in d'ize munda wede aa addiɗ i dihe a elkiso ere oldo

† 1:20 1.20 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1. ‡ 1:22 1.22 Kun wollo adda mattup ki Soom 8.7.

gettiyo. Derec, kine t'ume k'ehiyadinj too minj kine d'oj ulpi, booro Raa t'inni ziida aa kane onjo pay.

⁴ Wo de Raa yonj onniyo t'isiyo k'adde koduwo, injkino manj kine y'in di'n giyye baadanj,

⁵ kine d'oj ti kaaga aa unto a daanadi kono in aa ti diipida a urzizi genj, Raa y'in d'ele lekkiyo t'urzi k'Isa Almasi. Genj ti beekadi Raa y'un di'n utte me.

⁶ Kine Raa y'in ti'n bilde ti yode Almasi soo, wo y'in ti'n guune a kandaane a sirpadi kono in lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi.

⁷ Raa y'in di gize beehiyakadi t'urzi k'Isa Almasi, kono yi dihe y'a kize a duwo k'ozzinagi d'oj ki daana ki daayum, laale wede i jiire ki beekadi me.

⁸ Derec, ti beeko ere ki Raa wo t'urzi zaapu k'addugunj a yode genj, kun d'uune uttiyo. Kane suldi pay genj un ele Raa, ti toogo kune ye.

⁹ Uttiyo gette kun t'uune kun ki niibe munda ye, genj un k'ede urzi ki koliyo tuddugunj ye.

¹⁰ Derec, kine naabo yode, y'in ikkima kono in di lekke kettiyo kanj soo t'Isa Almasi, in di naabe naabo ere beehiye Raa y'ilke ti poone kine in d'ozire eego.

Kine pay kanj soo a urzi k'Almasi me

¹¹ Kono kamo kune d'oj t'ume k'ehiyagunj minj Yawudiyagi ye, an unni waaku d'oj daa waldu ponde, wo kane Yawudiyagi an di'n waaku d'oj i waldu ponde, ki too manj waldu ponde ere an waldu gette, tod'te an isiyo a urzi tudde.

¹² Kun elko, ti kaaga kune dokki t'Almasi me, kune'j d'oj ti paate, d'oj siido k'Izirayel ye. Taasuwa ere Raa yi gitte ti d'onzi wo munda wede yi ruute y'an t'ela genj, kune adda ye. Kun likke adda duniya munda wede kun di zaape elkisagunj eego umbo, kune Raa kun ki y' zuune ye.

¹³ Ti kaaga kune dokki ti Raa me, wo ankenjo kune gopponj ti yode kono kun lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi, yode wede puuzadi t'ibi kono kune.

¹⁴ Yode Almasi y'in d'iido toose, kono ti kaaga Yawudiyagi ti d'oj Yawudiyagi ye genj, kane ahuntu si-sidanj. Wo yonj y'in di'n ukkiye, olmidde tudde a diinayinj aa waaya, t'urzi k'unto yode waaya gette y'adihima mentu, y'in di'n ukkiye kanj soo.

¹⁵ Oogoro Yawudiyagi ti suldi d'oj an isiyo pay adda genj, y'an ize mendanj. Y'ize injkino kono yi dehu Yawudiyagi ti d'oj Yawudiyagi ye genj, y'an ise ita duwo soo. Kane kettiyo ti yode genj, an t'ize soo baa ita duwo aware. Genj injkino y'an d'ele toose.

¹⁶ T'urzi k'untadi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kanj tontilko genj, ita d'ette sire gette y'a ti'n gimo an t'ukkiye an t'ize tudde soo, wo pay an t'ize taasa ti Raa. Injkino manj olmidde tudde a t'ize umbo y'a-t'iide.

¹⁷ Genj Almasi y'iido k'adda duniya y'un di gizite Rabila Majjaanawa ki toose a kune d'oj dokki i ki suune Raa soo danjal ye, wo a Yawudiyagi d'oj gopponj ti yode Raa pay*.

¹⁸ T'urzi k'Almasi, kine pay Yawudiyagi ti d'oj Yawudiyagi ye, in d'ede urzi in d'ette ki sirpa Meega Raa ti toogo k'Unde Kamilenj ere soo gettiyo.

¹⁹ Injkino manj kune d'oj Yawudiyagi ye tonj manj, kune torgagi ye, d'oj ti paate ye. Wo kune'j ti d'oj ki Raa kanj soo, kune d'oj ti biza bumbu Raa aa onjo pay.

* 2:17 2:17 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 57:19.

²⁰ Kune'ŋ monjali k'oozige boy, doŋ zina k'Isa ti nebiyagi monjali ki zaapu k'ita boy, wo yode Isa Almasi batum makkolo ere majjaanawa a jiiere k'oozige boy.

²¹ T'urzi yode boy yi-lekkiyo zakidí, yi koliyo k'awwa kono a t'ise boy kamilenŋ ki Galmeegea Raa.

²² Geŋ t'urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi geŋ, kune toŋ kun t'ize monjali k'oozige boy. Inŋkino maŋ ti doŋ onjo i ziipe addaŋ a Isa, kun t'ize boy wede Raa yi-lekkiyo adda, t'urzi k'Undí.

3

Pool yi kazita ono Raa a doŋ Yawudiyagi ye

¹ Kono kamo aame nuŋ Pool eŋ n'elkiyo a naabo ere Meega Raa y'ize gettiyo maŋ, ni di y' tondiyo, nuŋ an ni ziiɗa danŋay miŋ kono ni gizite rabila k'Isa Almasi a kune doŋ Yawudiyagi ye geŋno.

² Kune kun suune, wo kun illiga naabo ere Raa y'o ele t'urzi beekadí, n'aase kono ki noogiyaguŋ.

³ Elkiso ere ti kaaga Raa yi t'iili ombiɗe adda k'addi gette, ankeŋ y'o ti-gize n'a ti zuune, aakede n'un riije boolon enno.

⁴ Aame kun garey geŋ, kun di suuney, nuŋ munda wede ombiɗe Raa y'a t'iidiɓa ita t'urzi k'Almasi geŋ ni y' zuune.

⁵ Inŋkino maŋ munda wede ombiɗe geŋ ti kaaga a ɗuwo Raa y'an k'iidiɓa ita ye, wo ankeŋno y'an t'iidiɓa ita t'urzi k'Unde Kamilenŋ a doŋ zindí ti nebiyagi kane doŋ kamilenŋ.

⁶ Munda wede ombiɗe geŋ: T'urzi Rabila Majjaanawa, kane doŋ Yawudiyagi ye toŋ aggaɗaŋ ede an t'oona kaŋ soo ti doŋ Yawudiyagi, a sulɗi doŋ Raa yi boohiyo a doŋzi me. Kane an t'ize tudde soo, wo kane toŋ adda a munda wede Raa yi ruute y'aasa t'urzi k'Isa Almasi geŋ me.

⁷ T'urzi munda wede Raa y'o ele ti beekadí n'a t'ize wede naabo ki kazita Rabila Majjaanawa a ɗuwo. Y'ize inŋkino ti toogadí ere ɓaadaŋ a jiiere.

⁸ Nuŋ wede neŋku a jiiere ti diine doŋ pay ki Raa*, wo toŋ maŋ y'o d'ele beekadí n'a kizite rabila a urzi laale ki beehiykadí ere ɓaadaŋ a jiiere ettiyo t'urzi k'Almasi, a doŋ Yawudiyagi ye.

⁹ Soŋ y'o d'ele urzi n'an di kize a ɗuwo pay, mummino munda wede ti kaaga ombiɗe geŋ Raa yi-ti y'isiyo kereŋ me. Yoŋ Raa wede ikkima sulɗi pay, munda geŋ ti kaaga y'a y'iili ombiɗe†.

¹⁰ Y'ize inŋkino kono ankeŋno yi dehu y'an di kize a kane doŋ pay an d'ede urzi ki dokkiyo wo a doŋ pay an d'ede toogo a kandaane, an di suune t'urzi doŋ pay ogyiso ti suma k'Isa, taŋ miibi yoŋ Raa i-d'ede suuniyo k'ono urzutú ɓaadaŋ ɓaadaŋ me.

¹¹ Sulɗi pay geŋ a-t'iide a munda wede Raa y'ilke ti poone y'a okkima duniya ɓotto wo a lekka ki daayum, geŋ y'a y'ize t'urzi Galmeegeŋ Isa Almasi.

¹² Kine in ziipe addiŋ a Isa wo in t'ize ti yode tudde soo geŋ, in d'ede urzi in d'ette ki ɗaana Raa daa k'orgiso.

¹³ Inŋkino maŋ n'un di rooto, a dabaradó ette kune adduguŋ i-latte ye. Nuŋ ni dabirsa maŋ kune ulbuguŋ un iso unse, wo t'urzi tode gette kun t'oona daryika.

Geyyiso ere k'Isa Almasi

* **3:8 3.8** Kun wollo adda mattup ki 1 Korent 15.9. † **3:9 3.9** Kun wollo adda mattup ki Romen 16.25-26.

14-15 Aame n'elkiyo a naabo ere Meega Raa y'ize gettiyo man, ni-t'ottilso a d'aana Raa wo ni di y' tamma kono yon Meeki don pay a kandaane wo a siido, undan a beezi.

16 Geŋ ni tondiyo Raa, kono t'urzi laale wede baadan ki goolikadi, y'un eelo toogo adda k'addugun t'urzi toogo k'Unde Kamilen.

17 Nun ni tondiyo son kono Almasi y'a lekke adda k'addugun t'urzi zaapu k'adde a yode. Aame geŋ kune zakidi adda geyyiso aa undumu sondayzi i ti diige, son aa boy wede itadi zakidi.

18 Inkinno man kune ti don ki Raa ongo pay un d'ede toogo kun di suune, taŋ miibi Almasi y'inni giyye me. K'a ette k'ume tuuku, k'a-kili k'awwa, ki-ti d'eege dandi siido ton man, geyyisadi tod'te daayum ede.

19 Nun ni tondiyo kono kun di suune geyyiso k'Almasi ere in k'aaniya in ki suuniyo urzutú pay ye gettiyo. Inkinno man addugun i-t'ona ti laale wede pay ki Raa.

20 In amma Raa, wede i-d'ede toogo y'aane y'a ise baadan a ceere suldi pay don in tondiyo koo in elkiyo ton man. Y'isiyo inkinno t'urzi toogo ere yi d'isiyo a tukki kine.

21 Don pay ogiyo ti suma k'Isa an di y' t'imme t'urzi k'Isa Almasi. Tamma a yode ki daayum, wo k'eda k'inni! Eyye.

4

Lekkiyo kettiyo kan soo ki don ogiyo ti suma k'Isa

1 Inkinno man a suldi pay geŋ, nun an ni zida dangay kono ni gizite rabila ki Galmeege Isa, n'un d'eelo kooke: kune Raa y'un ti'n wiike kun t'ize donzi geŋ, kun di lekko ki diine a urzizi.

2 A lekkiyagun gette kun t'iso don i ki koliyo tuddan ye, kun koona don tasse wo don an d'ede ombiŋe ki daayum. Ise wede tuuku ti lekkiyadi lekkiyadi ton kun soodo tuddugun ti geyyiso.

3 Unde Raa t'un ti'n ukkiye, inkinno man t'urzi tuuku kun deho urzi lekkiyo kettiyo kan soo ti toose, ere t'un ti'n gitte ti tuddugun.

4 Kine don i ziipe addin a Isa geŋ kine aa tudde soo, Unde Raa ton soo, inkinno kay Raa y'unni wiike in di zaape elkisadin a munda wede soo.

5 Galmeege Isa min yon soo, urzi zaapu k'adde a yode soo, wo urzi suyiso batem ton soo.

6 Wo Raa yon soo, Meeki don pay, yon t'ekki suldi pay wo ti suldi pay geŋ yi d'isiyo naabadi, yon aame tuuku ton ede.

7 Wo a kine'ŋ, wede tuuku ton Unde Kamilen ti-d'ele munda siidi siidi, a toogo ere Almasi yi ele ele.

8 Ono en an riŋe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Aame yi-gili k'awwa geŋ, don k'olmidayi y'anni jiiire, y'a ti'n zidde bulagi,

wo a duwo y'an d'ize beeko*.»

9 Wo geŋ, yi-gili min, i-kaza moo me? Para man ki poone'ŋ yi diige ti dandi siido me?

10 Wede i diige ti dandi siido min, yon min yode wede i-gili k'awwa ki kandaane, kono suldi pay yi-ti'n one.

11 Wo a duwo t'urzi k'Unde Kamilen y'an d'ele suldi an di naabe eego: ongo y'an ize don zina k'Isa, ongon nebiyagi, ongon don kazita Rabila Majjaanawa, ongon don dokkiyo wo ongo son don dooyiso duwo.

* 4:8 4.8 Kun wollo adda mattup ki Soom 68.19.

12 Y'ize injkino kono donj pay ki Raa an t'ise donj aane i t'ise naabo ere Raa y'an ele, kono kine'ŋ tudde k'Almasi, in di t'ihira a urzi k'Isa me.

13 T'urzi geŋ kine pay in t'isa kettiyo kaŋ soo a urzi zaapu k'addiŋ a Isa, wo ti suuniyo k'Ulo Raa. In t'isa donj i-dirse wo donj ki diine kamileŋ, aa yode Almasi yonj ki diine kamileŋ.

14 Donj daggiya duwo ti mentikadaŋ an in ki ti'n mabilda ye t'urzi dooyisadaŋ ere oldo gette. Injkino maŋ in ki-t'isa aa donj i faakiyisa, aa inŋi sunŋi bormo t'a ki sika ye, koo ise aa puutagi ursiŋo t'a ki sika ye.

15 Ki too maŋ kine in di roote ono donj d'erec wo ti geyyiso tuddiŋ. Injkino t'urzi tuuku tonj kine in di t'ihira a urzi k'Almasi me, yonj goole ki donj pay ogyiso ti suma yode.

16 Almasi geŋ kine y'in di'n ukkiye kaŋ soo, aa tukki wedusu ti lekkiyo kaŋ soo, mokiyaŋutu kettiso a okilagi pay. Aame mokiyagi tudde geŋ kane zeere wo an naabiya pay beehiye maŋ, tudde gette ti d'ohire wo ti-t'isiyo toogo. Geŋ kine donj i ziipe addiŋ a Isa tonj injkino, aame in geyyiso tuddiŋ pay wo wede tuuku naabadi yi ti-t'isiyo beehiye maŋ, geŋ kine in di t'ihira ti toogo ere ki Almasi.

Lekkiyo ere ki diine a urzi k'Almasi

17 Kun ollo koduwo, ono donj ni rootiyo ti suma Galmeeŋa: Kune kun ki d'ozire aa donj i ki suune Raa soo danŋal ye ye, kane elkiyadaŋ daayum a suldi donj ki bita.

18 Kane daayum elkiyadaŋ umbo an di lekkiyo adda zimolo, lekkiyo ere a urzi Raa an ki ti t'oona ye, kono addaŋ i t'ize zakidi wo urzi Raa an ki y' suune ye.

19 Kane geŋ munda wede an isiyo an ki y' suune ye, an ti t'ele tuddaŋ k'isiyo suldi donj ulpi, an d'isiyo suldi pitiŋko a daana duwo pay.

20 Wo kune'ŋ, aame kun zuune Almasi geŋ an un ki'n duuye kun ki d'ozire injkino ye.

21 Ki kotto, kune kun illiga taayadi te, kune donj kun aa ti gitte t'Isa kaŋ soo geŋ, d'erec ere ki yode an un ti'n duuye.

22 Injkino maŋ lekkiyaŋuŋ ere ti kaaga kun ti koogor, lekkiyo ere oldo kun t'oolo kono tod'te ti-ti daggiya t'urzi suldi donj ulpi tudde ti dehu an un ti'n mabilsa.

23 I dehu kun i d'ooli tudduŋuŋ a Raa, y'un di'n ise aware t'urzi k'Unde Kamileŋ ere un di-kima egguŋ ere soodo a elkiso gettiyo.

24 Kun t'ambo lekkiyo ere aware, tod'te Raa y'ize i d'eeyiso aa ki yode. Geŋ kun d'oziro aa yonj yi dehu a urzi ki diinekamileŋ, aa d'erec ki Raa t'inni dooyiso.

25 Injkino maŋ lohito k'ono kun di sebbo darguŋ, wede tuuku a bakadi yi rooto ono donj d'erec kono kine kettiyo kaŋ soo†.

26 Aame kun ti gulkuwe tonj maŋ kun isa oldiko ye, wo kun lekka ti kulkuwaguŋ bini peedo t'a t'ooro ye,

27 kun i oola urzi a Meeda siitandani t'un ti'n mabilda ye.

28 Wo wede y'oogire tonj y'oolo urzi k'oogire me. Ki too maŋ beehiye y'a naabe ti beezi a lekkiyadi te, y'a nooge donj an k'ede munda ye.

29 Ti biziguŋ adde ono donj ulpi ye, wo de kun rooto ono donj unse aane a nooge zamba an di t'ihira a urzi zaapu k'adde a Isa, wo aane aase beehiye a kane donj un ollige geŋ me.

† 4:25 4.25 Kun wollo adda mattup ki Zakari 8.16.

³⁰ Unde Kamilen kun ti-kulkuwe ye, tod'te munda wede Raa y'un di'n iigire, i-kaza kune ki yode, bini onniyo ere k'adfiyagun t'adda k'oldiko a t'ida a munda wede Raa yi dehu me[‡].

³¹ Suldi don pay ulpi gen kun ti'n adfo dokki t'adda k'addugun me, suldi don aakede: defkiso kadfi, essiyo, kulkuwo, okko maade ti kaldita pay. Wo ita bundiko ere tuuku ton kun oolo.

³² Kun t'iso don beehiye wo kun wollo sommagi tuddugun, kun iso tambobino ti tuddugun aa Raa y'un ize tambobino t'urzi k'Isa Almasi[§].

5

Lekkiyo adda toore

¹ Ankenno kun t'ize inni Raa don yi giyye baadan gen, kune kun ambo zindi*.

² A lekkiyagun gette kun geyyo daayum zemba, aa Almasi yode batum yi'n gize urzi geyyiso, y'a inda kono kine, yi-d'iili tuddi a Raa ki sedefe ere unse aa yode Raa yi dihe.

³ Anken kune don ki Raa gen, suldi don ulpi aakede: boliyo, isiyo suldi pitinjo, okkiso a suldi pay, kane gen kun ise ye, sundan ton kun roote ye a diinagun me.

⁴ A diinagun beehiye ye kun di pelke t'ono borsale, t'ono don daa k'elkisanan wo t'ono don k'okko maade me. Ki too man beehiye'n kun di roote'n koduwo a Raa.

⁵ Kun suuno koduwo: Kane don boliyo, don isiyo suldi pitinjo wo don okkiso a suldi pay gen, aggadan umbo a suldi don Raa yi boohiyo a donzi adda moziko k'Almasi ti yode me. Suldi don kee k'okkiso eego gen, i t'ize longayza i jire Raa.

⁶ Gen wenda soo ton y'un ti'n dagga ye t'ono don ki bita gen me, kono kulkuwo ki Raa ti-d'eegu a tukki don i-ti toogiyo a yode.

⁷ Kun t'ise onamun soo ye ti don inkinno gen me.

⁸ Ti kaaga kun lekkiyo adda zimolo, wo anken kun lekkiyo kettiyo kan soo ti Galmeega gen, kune'n adda toore[†]. Inkinno man kun oziro aa don i sooru adda toore,

⁹ kono wede yi sooru adda toore gen y'aase naabadi pay majjaanawa, ki diine wo d'erec.

¹⁰ Kun deho munda wede beehiye Galmeega ulbi i-d'ise unse.

¹¹ Kun aa ti keyye ye ti don isiyo naabo ere adda zimolo aa ki k'aagila ti munda ye gette, ki too man naabadan kun an ti waare.

¹² Naabadan ere ombide an isiyo gette ki rootiyo sukiyagi.

¹³ Wo de naabadan ere a zimolo gette i wiira man, kane an wenda kun di'n suuna kollo.

¹⁴ Munda wede itadi i t'adfiya gen yon aa a onnu. Kono kamo an di rootiyo, an'de:

«Kee wede ki moone gen, ki t'onno ti moone me.

T'adda diine don unto, ki t'onno,

man toore k'Almasi y'a toora eeda[‡].»

[‡] 4:30 4.30 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 63.10. § 4:32 4.32 Kun wollo adda mattup ki Matiye

6.12,14. * 5:1 5.1 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.2 wo Matiye 5.48. † 5:8 5.8 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 60.1-3. ‡ 5:14 5.14 Adda mattup ki Epez 5.14 en koo, i-kaza ooro ki don i ziipe addan a Isa ti poone an d'oro.

15 Injino mañ kun koona mentikagi a lekkiyagun te. Kun t'ise don elkisadan umbo ye, wo kun t'iso don mentikagi.

16 A onniytagi ankenno en oldiko ti t'ize baadan, wo kine peedo tod'te ede gen in iso daayum naabo ere beehiye.

17 Injino mañ kun t'ise aa don i ki suune munda ye ye, wo de kun suuno munda wede Galmeegea Raa yi dehu kun d'ise.

18 Kun ti-t'ise tuddugun kaca kaca ti toote ye, yode gen y'a ki dagge, ki too mañ kun lekko daayum doniyo t'Unde Raa.

19 Kun elo kooke ti tuddugun t'urzi k'ordari don ki tamma Raa, ti ordari don k'ono Raa wo ti don ettiyo t'urzi k'Unde Raa. Kun ooro a Galmeegea wo kun y'amma t'addugun pay[§].

20 Daayum kun rooto koduwo a Meega Raa ti suma Galmeegin Isa Almasi, a suldi don pay y'isiyo.

Erayi ti kuulizan

21 Kune'n wede tuuku ton yi kili t'ekki bakadi ye, kono gen kun ottilso a Almasi.

22 Ni rootiyo a kune erayi, kun kili t'ekki kuulugun ye, gen beehiye aakede kun ki koliyo t'ekki Galmeegea Isa ye.

23 Derec, yo kule gen yon goole t'ekk'eddi, aa Almasi yon goole t'ekki don ogiyo ti suma yode, kane gen tuddi, wo yon Wede k'Uttiyadan.

24 Aa don ogiyo ti suma k'Isa an ki koliyo t'ekk'Almasi ye gen, kane erayi ton a suldi pay an ki kili t'ekki kuulizan ye.

25 Ni rootiyo a kune kuuli, kun geyyo eraygun aa Almasi yi giyye don ogiyo ti suma yode: y'a iyee y'a ele tuddi, y'a inda kono kane.

26 Y'ize injino kono yi dehu kane pay gen y'an ise don kamilen t'urzi k'onami wo t'urzi k'ahu*, mañ yi di'n kiza a Raa kane don kamilen a daanadi me.

27 Isa yi dehu don pay ogiyo ti suma yode gen y'a ti'n t'ogiya a daanadi ti majjaanikadan pay, don kamilen, wenda soo ton yi k'aana y'an ki zaapa ono eadar ye, sole solen daa malkuwe, daa k'oldiko munda.

28 Gen injino kay, kune kuuli kun di geyye eraygun, aa kun geyyiso tuddugun batum. Wede yi geyyiso eddi mañ, gen yi geyyiso tuddi batum.

29 Wede a kiigira tuddi umbo, ki too mañ yi di t'ele ombo wo y'a t'okkima, aakede Almasi y'an isiyo a don pay ogiyo ti suma yode.

30 Ki kotto kine mokiyagi ki tudde yode.

31 Ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kono kamo kule yi d'oola meegi ti meedi, y'a di ketta bin ti eddi. Kane sire gen an t'isa tudde soo†.»

32 Kane ono gen deere wo derec ombide, wo nun ni rootiyo injino a tuk'Almasi ti don pay ogiyo ti suma yode.

33 Wo gen kune'n wede tuuku ton y'a geyye eddi aa tuddi batum, wo erewo ton t'a olliga ono kulatu kay.

6

Inji ti maawan

§ 5:19 5.19 Kun wollo adda mattup ki Soom 33.1-3. * 5:26 5.26 **T'urzi k'ahu:** I-kaza suyisio batem. Kun wollo adda mattup ki Tit 3.5. † 5:31 5.31 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.24.

1 Ni rootiyo a kune inñi, kun ollo ono ki maawugun, inñino genj derec aa Galmeega yi dehu.

2 Urzi k'oogoro soo, y'ede: «Ki elo suma a meegá ti meedá*.» Enj urzi k'oogoro wede ki poone kettiyo ti munda wede Raa yi ruute y'aasa.

3 Munda wede Raa yi ruute'ñ: «Wede y'ollige ono maawí genj, y'a lekka ti unjsuwo wo ozzinagí baadan a duniyadí me†.»

4 Ni rootiyo a kune maawi, inñigun kun ti'n kulkuwe ye, wo kun'ni dooyo, kun aa t'in zaapo a urzi wede beehiye ettiyo ti Galmeega.

Bulagi ti galmaawar

5 Ni rootiyo a kune bulagi, a galmaawugun a siido enj kun ollo onaman daa koliyo tuddugun, ti ottilso wo t'adde soo, aakede kun i naabiya a Isa Almasi.

6 Kun naabe beehiye'ñ a daanadanj doo ye, kono an un di'n t'imme me. Kun suune kune'ñ bulagi k'Almasi, genj kun naabo t'addugun pay aa Raa yi dehu.

7 Kun naabo a daanadanj t'addugun pay aa kun naabiya a Galmeega batum, a duwo ye.

8 Kun suune ise wede bule, bule ye toñ manj, wede tuuku toñ Galmeega yi-t'ela munda a naabadí ere beehiye y'ize.

9 Wo kune galmaawi ki bulagi, a bulagugun toñ kun an iso beehiye aa kane an un isiyo kay. Kun an ise ulsu ye. Kun suune kune ti bulagugun pay minj Galmeegugun soo a kandaane, yode genj y'inni wolliyo kine duwo pay minj kanj soo‡.

Suldi k'arka ki donj i ziipe addanj a Isa

10 Ki dangiya ni dehu n'un di roote'ñ, kun deho toogo t'urzi Galmeega wede i-d'ede toogo baadanj a jiire.

11 Kun ti soko suldi k'arka pay donj Raa y'un eliyo a beygunj kono kun d'ohira toogo aame Meeda siitandani t'iiziga mabilsagun manj.

12 Deyyiso ere in deyye te, ti donj tudde aa kine ye, in deyye ti donj aakede: donj an d'ede urzi ki dokkiyo, donj deero wo ti mozagi donj adda duniya ere ki zimolo, wo in deyye sonj ti siitandani i lekkiyo a kandaane.

13 Inñino manj kun ti soko pay suldi k'arka donj Raa y'un eliyo a beygunj, kono onniyo ere oldo t'iina manj, kun d'ohira toogo a wede etto deyyisagun, kun deyya bini kun di y' ceera, wo kun di seeda daayum zakidi.

14 Kun t'ohor kanj ohire, a toonugunj kun ti ketto kaykisa, tode gette aa derec ere un d'ede a urzi Raa. Kun t'osso saapa, tode gette aa soorugunj ere ki diine§.

15 Kun t'osso tobiyagi a zongunj, kane genj aa toogo k'ettiyo ki kazita Rabila Majjaanawa ere ki toose*.

16 Daayum kun zaapo addugunj a Raa, kono to zaapu k'adde gette tod'te a kune'ñ aa dargine i-t'eegirso lenyagi bizanj uwwo bila bila donj Mohita k'oldiko t'akkisa ki tuddugunj.

17 Eggunj kun t'osso kakkile maala, yode genj aa Raa y'un utte, wo kun aa t'ambo sonj kasigara ere Unde Raa t'un ele, tode gette aa Ono Raa donj a bizigunj†.

* 6:2 6.2 Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.12. † 6:3 6.3 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 5.16. ‡ 6:9 6.9 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 10.17. § 6:14 6.14 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 11.5; 59.17. * 6:15 6.15 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 52.7. † 6:17 6.17 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 59.17; 49.2.

¹⁸ A suldi pay geɗ aame ize munda toɗ maɗ, kun tondo Raa t'urzi k'Undi. Kun tondo, kun sappa bere, kun koona mentikagi, kun t'orme ye. Kun tondo ki doɗ ki Raa pay.

¹⁹ A nuɗ Pool toɗ maɗ kun tondo Raa kono y'o t'elo onami, aame ni t'ihina bizo geɗ n'a roote kereɗ daa k'orgiso Rabila Majjaanawa ere y'o iidiiba ita ette.

²⁰ Ankenno nuɗ adda dangay toɗ, kono Rabila Majjaanawa ette nuɗ aa bize k'Isa Almasi. Inkiɗo kun tondo Raa kono n'a roote kereɗ daa k'orgiso aakede Raa yi dehu.

Toose ki dangu

²¹ Nuɗ ni dehu n'a t'igibe Tisik, leemadey wede ki geɗyiso, yoɗ yi seedu zakidi a naabo Galmeeɗa geɗ, rabilado pay y'un di-t'eley.

²² Inkiɗo maɗ nuɗ ni y'agisa toc miɗ, kono y'un di kizey mummino ay lekkiyo me wo y'un di-tasseɗ addugun.

²³ A kune zamba pay geɗ Meega Raa ti Galmeeɗin Isa Almasi an un elo toose, wo geɗyiso, un di n'nooge a zaapu k'addugun a Raa.

²⁴ Geɗ beeko Raa ti koona ti doɗ pay i geɗyiso Galmeeɗin Isa Almasi, ti geɗyiso ere i ki deegu ye.

Mattup ki Pool yi riije a ɗonj a Pilip

Enj urzi k'ono ɗonj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki Pool yi riije a ɗonj i ziipe addan a Isa a geeger ki Pilip. A torguwadi ere ki sirwe gette, Pool y'a gizite Rabila Majjaanawa adda geeger ki Pilip, bini ɗonj onjon ti diine ɗonj geeger gette an d'umbe a tode. (Naabo ɗonj zina 16.11-40)

Sanj manj Pool an ti y' ziifda dangay a geeger Room kono yi naabiya ki Galmeega. Aame genj, kane ɗonj geeger Pilip an di tusse sulɗi wo an d'igibe wedusu soo ti diinayan sunɗi Epapirodit, kono yi-d'ette ti sulɗi ɗonj an tusse. Aame yi-d'iide ti sulɗi genno manj, Pool y'an di riije mattup kono y'an di roote koduwo a naabo ere an i ize gette. Wo y'an di ruute soj an soodo zakidfi a urzi zaapu k'addan a Isa, a Raa'n an i ki kime dar ye. Genj ɗonj eliyi dooyiso ere ti doolo a ki t'ettiyo ti ere ki Raa ye gette, onaman an'n olliga ye. Y'an di ruute soj an aa d'elke a kettiyo ere an aa ti gitte kanj soo ti Almasi gettiyo, tode gette munda wede i dehu a koone a diinayan.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool kaye ti Timote, ɗonj naabo k'Isa Almasi, a kune pay ɗonj ki Raa i lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi a geeger Pilip*, ti ɗonj dokkiyagunj wo ti diyakire.

² Genj beeko ti toose ki Meeginj Raa wo ti Galmeega Isa Almasi i koona eggunj.

Pool yi tondiyo Raa kono ɗonj ki Pilip

³ Aame tuuku o elkiyo adda k'addo kono kune manj, ni rootiyo koduwo a Raazó.

⁴ Daayum adda tondiyadó a Raa kono kune pay gette, ni tondiyo t'unjsuwo

⁵ kono kun ayni nuuge a urzi kazita Rabila Majjaanawa, kun iise ti onniyo ere ki poone bini ankenno genj me.

⁶ Nunj ni suune munda soo adda k'addo: Raa wede iise naabo ere beehiye adda k'addugunj genj, y'a di-t'etta ki ɗaana bini ɗangiyatú ti beehiye a onniyo ere k'aaniya k'Isa Almasi.

⁷ Wo genj ɗerec beehiye injkino nunj ni d'elkiyo a kune pay. Injkino manj nunj n'unni geyyiso ɓaadanj adda k'addo, kono beeko ere Raa y'o ize ette a kine pay kanj soo, ise ankenno nunj adda dangay, ise an ni wiike a ɗaana ɗonj booro tonj n'a naakiwe Rabila Majjaanawa gette, n'an di kize tod'te ɗerec.

⁸ A rootiyadó ette ɗerec ki kotto, Raa tonj yi suune, nunj n'unni geyyiso pay aa Isa Almasi y'unni geyyiso ɓaadanj.

⁹ Wo kun ollo enno munda wede ni tondiyo Raa adda k'addo me: geyyisagunj t'a t'ihira a ceere ki ceeriyo, wo kun di suune munda wede enj ulsu enj beehiye,

* **1:1 1.1** Aame Pool yi kazita ono Raa genj, geeger Pilip gette i ti dukke ɗonj Romenj, tod'te adda siifo Maseduwan, k'a ti t'oone adda mattup ki Naabo ɗonj zina 16.12-40.

¹⁰ kono kun d'aane kun di suune munda wede beehiye. Injino onniyo ere k'Isa Almasi t'iina man, kun t'isa donj kamilen, duwo an k'amba sundugun k'ulsuko ye.

¹¹ Wo kun t'isa donj addan uune ti naabo ere ki diine iido t'urzi k'Isa Almasi, injino a t'ela suma wo tamma a Raa.

Pool adda dangay tonj ono Raa an k'ihira ye

¹² Zemba ki nun, ni dehu kune kun di suune, a munda wede o iido enj a t'ize beehiye, ki kotto a nuuge naabo ere ki Rabila Majjaanawa t'a ingile ki daana.

¹³ Kono injino donj pay, ise donj pay adda boy mozigo goole, wo ise donj ongo ti paate tonj, an suune nun an ni ziida dangay minj kono naabo ere a urzi k'Almasi.

¹⁴ T'urzi seeduzo adda dangay ette, zemba baadan an d'ele kooke a urzi Galmeege, injino man an d'iiziga wehini a jiiere an di kazita ono Raa daa k'orgiso.

¹⁵ Derec, donj ongo an kazita rabila k'Almasi ti kolbiso wo ti elkiso ere an ti n' kime nun k'ita, wo donj ongo an kazita t'urzi k'adde donj beehiye.

¹⁶ Kane genj an kazita t'urzi geyyiso, kono an suune nun an ni ziida dangay minj kono ni naakiwsa Rabila Majjaanawa k'Almasi, n'an di kaza tod'te derec.

¹⁷ Wo kane donj i kazita rabila k'Almasi ti elkiso ere an ti n' kima nun k'ita genj, kane elkisadanj ki diine ye, an elkiyo dabarad'o ere adda dangay gette on oo t'aagulu.

¹⁸ Injino tonj i k'ise munda ye! T'urzi tuuku tonj suma k'Almasi kane an kizita, ise ti elkiso ere derec ye, ise ti elkiso ere derec tonj man, nun ulbo'nj unje. Wo ulbo'nj aasa unje sey,

¹⁹ kono ni suune, t'urzi tondiyagun a Raa wo ti noogiyo k'Unde k'Isa Almasi gette, suldi pay genj a-t'etta a urzi k'uttiyad'o.

²⁰ Injino man munda wede ni delliyo gottitonj wo ni zaapu elkisad'o eego enj, sukiyagi munda soo tonj i ki n' seeda ye. Ki too man ti anki wo ki daayum suma k'Almasi gette n'a ti kize ti tudd'o pay daa k'orgiso, ise nun n'a lekke, ise n'a t'inda tonj man.

²¹ Derec ki nuuno man, Almasi minj yonj lekkiyad'o, wo n'inda man, genj munda wede beehiye a jiiere.

²² Wo aame a duniya enj ni lekkiyo sey man, o-t'ele urzi n'aase naabo ere beehiye, injino man oo giige, tuuku ni beere te.

²³ A diine k'elkiso ere sire si-sittu ette, nun oo t'ize ooje: ni dehu lekkiyo duniya ette ni-t'ooli, n'ette n'a lekkey aame k'Almasi, genj beehiye a jiiere a nunj me.

²⁴ Wo de kono kune genj, koduwo baadanj a jiiere sey n'a lekke a duniya me.

²⁵ Kono suldi enj, nun ni suune adda k'addo ni lekka me, wo ni lekka ti kune pay kono n'un di'n nooga, kun di t'ihira wo kun di lekka t'unjuwo a urzi zaapu k'addugunj a Isa.

²⁶ Injino man aame ni gima ki tuddugunj sey man, t'urzi nun genj ulbugunj aasey unje a ceere sey a urzi lekkiyo ere kettiyo kanj soo t'Isa Almasi te.

Pool y'an eliyoo kooke a zemba

²⁷ Munda wede beehiye ni dehu'nj, kune kun di lekke a lekkiyo ere a-t'ette a urzi ki Rabila Majjaanawa k'Almasi. Injino man aame n'iida n'un ti'n wollo, ni k'iida ye tonj man, n'a olliga kun lekkiyo kettiyo kanj soo

zakidí, wo kun d'eyyiso pay kaŋ soo t'adde soo a urzi zaapu k'adde a Isa ere itatú Rabila Majjaanawa.

²⁸ Kun an orgida ye tak a kane don k'olmidagun gen me. Kun likka inkinon man, a kane an t'isa aa munda wede y'an kaza kane a urzi wede ki daggiya, wo kune a urzi wede k'uttiyo. Wo gen iido ti Raa,

²⁹ kono yon y'un ize beeko kun di naabe k'Almasi, kun di naabe kun ki zaape addugun a yode danjal ye, wo son kun di dabire kono yon me.

³⁰ Ankenno kun d'eyyiso d'eyyiso ere aa kun di'n wulle n'a diyye ti kaaga, wo anki ni d'eyyiso sey aa kun zuune.

2

Almasi yon toogo wo yi ki koliyo tuddi ye

¹ Aa kune kun suune, lekkiyagun ere kun lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi gette, tod' t'un d'eliyo toogo. Kun suune geyyiso k'Almasi gette, tod' t'un d'eliyo kooke. Kun suune kun sooru kaŋ soo t'Unde Kamilen. Wo kun suune un d'ede sommagi wo kun isiyo beehiyko ti tuddugun gen me.

² Inkinon kun lekko lekkiyagun ere kaŋ soo, kun geyyo tuddugun t'adde soo, bizigun soo wo elkisagun ton i-t'ette kaŋ soo. Gen inkinon addo kun oo ti'n dona t'unjusuwo.

³ Kun ise ye munda wede a urzi k'elkiso ere wede a ti y' kime k'ita, ise t'urzi k'elkiso ere oldo kun di kili tuddugun me. Ki too man daa koliyo tudde kun'ni wollo eebugun aa kane deero t'eggun.

⁴ Wenda soo ton yi dehe munda wede k'aggadi danjal ye, wo de ti diinagun wede tuuku ton y'a elko a don ongo pay.

⁵ Ti diinagun kun lekko lekkiyo ere aakede don i lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi:

⁶ Yode wede t'ume k'eesiyo aa Raa batum,

wo ton t'urzi wede i-d'ede gen, a amayi gen y'a ki dihe ti toogo an ki d'ette ti Raa kaŋ soo ye.

⁷ Ki too man yode batum ume wede suma gen yi-d'iili, y'a t'ize wede naabo. Y'a t'ize wede tudde a diine duwo, kane an di y' wulle min yon wedusu.

⁸ Yon y'a iyee y'a t'ize nenku,

y'a illiga ono Raa bini y'a iyee unto, untadi ere sukiyagi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kaŋ tontilko.

⁹ Kono kamo Raa yi-ti y' gili, yi-d'ele ume wede majjaane a jiiere pay t'awwa a kandaane,

wo yi-d'ele suma ere a jiiere sumbiyagi pay,

¹⁰ kono don pay i lekkiyo a kandaane,

don i lekkiyo a siido, wo don ti dandi siido,

kane pay an di dikkey a suma ere ki yode Isa.

¹¹ Wo gen don pay an di rootey kereŋ: «Isa Almasi yon Galmeege!»

Wo t'urzi gen duwo an di t'imme suma Meega Raa*.

Kun tooro aa binje adda duniya

¹² Zamba ki nun kune don ki geyyiso, kune daayum ono Raa kun illiga. Inkinon kono Raa y'un utte gen, anken i dehu kune ton kun di naabe a-t'ette a urzi k'uttiyo gettiyo, wo kun naabo ti orgiso wo ti ottilso. Kun ise inkinon aame nun a diinagun danjal ye, ankenno nun umbo enno ton man kun iso sey a ceere,

* **2:11 2.11** Adda mattup ki Pilip 2.6-11 en, i-kaza oro ki don i ziipe addan a Isa ti poone an d'oro.

13 kono yode Raa batum i naabiya adda k'addugunj me, y'un di'n isiyo d'ofj aane i dehu wo i t'isiyo munda wede a-t'ette aa Raa addi i dehu.

14 Naabo pay ere kune kun ise gette, kun iso daa gurgirso daa niiku,

15 kono d'uwu an k'ambe sundugunj k'ulsuko ye, kune kamilen, inni Raa daa k'oldiko munda, adda diine d'ofj duniya kane d'ofj i t'udde t'urzi wede derec, d'ofj isiyo ulsu mirsi genj me. Kune a diinayanj kun di toore aa moldali d'ofj a kandaane,

16 genj kun an kazita Rabila Majjaanawa i d'eliyo lekkiyo. Injino man nuj ulb'oj aasa unse kono kune a onniyo ere k'aaniya k'Almasi gette, kono a naabadó ere n'ize wo n'a iidiba yeebadó gette, i ki t'ize ki bita ye.

17 Urzi zaapu k'addugunj a Isa genj, aakede sedeke ere kun ele a Raa. Wo aame anji enj puuzadó t'iba toj manj, a-t'etta aa munda wede an yergu a sedeke gettiyo. Aame iza injino manj, genj nuj ulb'oj unse, wo kune pay toj ulbugunj aasa unse ti nuuno me.

18 Genj kune toj ulbugunj un iso unse, wo nuj n'aase unjuwo ti kune kay.

Pool y'agisa Timote kane ti Epapirodit

19 T'urzi Galmeega Isa, n'elkiyo sanj n'un di-t'igiba Timote, kono nuj batum aame n'uuna rabilagunj ti bey yode manj, o-t'ela toogo.

20 Wenda ti doolo umbo daa yode Timote ulbi i di t'oodde a nuuno me, wo ki kotto ulbi i di t'oodde a kune me.

21 Kane d'ofj pay ongo genj wede tuuku toj ulbi i oodfiyo a naabadí ere k'aggadí k'aggadí, wo wede a elke a naabo ere k'Isa Almasi umbo.

22 Wo kune kun suune yode Timote enj tuddi yi ti gize kun wulle yi ziida zakidí a naabadí te, y'a niibe ti nuj a urzi kazita Rabila Majjaanawa aakede ulu a sirpa meegi.

23 Injino'oj n'elkiyo, aame a lekkiyadó ette urzutú ni ti y' wulla kerej manj, Timote n'un ti t'igiba.

24 Wo adda k'addó ni suune, sanj manj nuj batum n'etta n'un ti'n wollo, kono Galmeega y'o ruute.

25 Wo ni t'ilke manj beehiye leemadij Epapirodit* n'un ti y' t'igibe me, yode wede ay niibe wo ay diyye kanj soo, yonj kun y'igibo y'o d'iido ti noogiyo ere ni dihe ginno te.

26 Yonj mosogo kune pay yi dehu y'un ti'n wolle sey, wo yonj a eenizi aa kun d'illiga genno toj, ulbi i-d'oodfiyo baadanj a kune me.

27 Derec, yonj y'aaze eeni baadanj tanj lelle y'unto, wo Raa yi-d'ize adde koduwo, wo y'ize adde koduwo a yode danjal ye, a nuuno pay, kono n'a ki t'ise sommagi dondonj a ki ceere ye.

28 Injino n'a naare kesiko n'un ti y' t'igibe, kono aame kune kun yi wulley sey manj ulbugunj aasey unse, wo nuj toj addó a-t'udiga.

29 Injino manj yode enj kun yi soodo bey sire ti unjuwo, aakede leema a urzi Galmeega. Duwo d'ofj aakede yode kino enj, kun an ottilo baadanj,

30 kono tanj lelle y'unto minj a urzi naabo k'Almasi. Yonj y'a iyye y'a t'umbe puuzadí, kono y'o d'etto ti noogiyo ere kune batum kun k'iine kun ki d'iido ye gettiyo.

3

Mummino k'a koone ki diine a daana Raa me

† 2:25 2.25 **Epapirodit:** Yonj wede d'ofj ogiyo ti suma k'Isa a geeger ki Pilip genj an igibe k'ume Pool.

¹ Ankenj zamba ki nun, ulbugun un iso unse kono kune kettiyo kan soo ti Galmeege. Ono don n'un riije ti poone gen, a nun oo k'oone ye n'un ti'n doole me, wo inkino gen a kune toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa me.

² Kun koono mentikagi ti don ulpi, kane aa gahiti kono naabo ere an isiyo gette oldo, an dooyiso duwo an di walda ponde doo, para man kane don Raa ye.

³ Ki too man don waldu toc minj kine, kono in naabiya a Raa t'urzi k'Undi, kine ulbin in isiyo unse a Isa Almasi, wo in ki ziipe addin a urzi tuddin ye.

⁴ Ki too man nun ton n'aane n'a zaape addo a urzi tuddin gen me. Wo nun ni-t'oone urzi a ceere n'aase, ise don tuuku ti doolo ton man.

⁵ Inkino t'ume an ti n'ehe iide onniyo gessire man, an oo di wilda ponde, nun itado don k'Zirayel ti biza bumbu Benzamen*, nun Eber maawo ton don k'Eber pay. Wo a urzi k'oogoro Yawudiyagi gen ni ziida zakidi, kono nun ti diine don sundaŋ Pariziyen.

⁶ A naabadó ere wehini n'ize a Raa gen, don ogiyo ti suma k'Isa n'anni dibire baadan. A urzi lekkiyo ere ki diine oogoro ti rootiyo gette n'a ziida zakidi, kono duwo an ki zaapu ono a eedó ye.

⁷ Wo urzi wede pay ti poone n'ilke munda wede beehiye n'a t'oone gen, ankenno a nun oo t'ize ki bita kono k'Almasi me.

⁸ Derec, suldi don pay genno ton n'a zuune a t'ize ki bita, kono ankenj munda wede beehiye a jüre sey ni y'uune baa: N'a suune Isa Almasi yon Galmeege. Kono yode gen n'a iyye suldi pay gen a t'ize ki bita, kane pay n'alne aze aa iizi, kono munda wede a di jüre pay a nun, Almasi danjal,

⁹ wo n'a lekke kettiyo kan soo ti yode. A elkiyadó man ni ki t'ise ki diine ye a daana Raa t'urzi sooruzó ere a-t'ette a oogoro gette. Ki too man n'a t'ise ki diine a daana Raa t'urzi zaapu k'adde a Almasi. Gen derec, lekkiyo ere ki diine ette t'ettiyo ti Raa t'urzi zaapu k'adde a Almasi.

¹⁰ Gen munda wede addo i dehu, n'a suune Almasi adda k'addo, wo n'a suune toogadi ere a ti y' bilde. Ni dehu n'a di-kette kan soo ti yode, n'a dabire aa yon yi dibire bini unto ton man, n'a oyya n'a deeya aa yode a urzi k'untadi me.

¹¹ Inkino man ni zaapu elkisadó aame n'inda ton, Raa yi ti n' balda kay ti diine don unto me.

In okko ki daana a urzi k'Almasi me

¹² Nun ni k'elkiyo ye okko dalala ni ti dinge baa me, ise a lekkiyadó ere ankenno ni t'ize wede derec ki diine baa ton man. Wo nun a urzi ni pedfinso, n'okko n'a t'ambey agga te, kono k'inkino nun batum minj Isa Almasi yi n'umbe.

¹³ Zamba ki nun, nun ton man ni k'elkiyo ye agga ni t'uune baa me, wo munda wede soo nun n'isiyo me: ni-k'elkiyo ye baa a munda wede n'ize i t'ingile me, ni pedfinso n'a t'ambey munda wede a daanadó.

¹⁴ Raa y'inni waaku t'awwa ti kandaane, kine in d'ette sirpadi in seedey aggadın t'urzi k'Isa Almasi. Inkino man nun n'okko dalala ki daana, n'a t'ambey agga te.

¹⁵ Kine don pay i-dirse a urzi zaapu k'adde a Isa enj, in aa elko a suldi genno wo in d'oziro eego. Wo a ume tuuku kun t'ilke elkiyo ere ti doolo man, a ume gen Raa y'un di kiza urzizi, kun di suuna.

* 3:5 3.5 *Biza bumbu Benzamen*: Yon i-d'ede suma ti biza bumbiyagi k'Zirayel pay.

16 Aame ise muno toŋ maŋ, kine in'do daayum ki dfaana ki urzi wede in daaniya bini ankeŋŋo.

17 Zemba ki nuŋ, kune pay kun ambo zindó. Urzi wede kun di wolle wo kun di daane geŋ, ay un y'ele. Injino maŋ kun zaapo ersagun a tukki kane dŋon i sooru a urzi wede geŋŋo.

18 Nuŋ ti poone toŋ n'un ruutite, wo ankeŋ n'un di dfoolo sey ti zumari edayó, i d'ede dŋon ede baadan kane geŋ a sooruzan gettiŋ i-kaza dŋon k'adu ki Almasi wo a munda wede y'ize a urzi k'untadí ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadí kaŋ tontilko.

19 Kane geŋ raazan miŋ addaŋ†, injino maŋ urzizaŋ a-ti dagga adda k'ahu. An taama tuddaŋ a suldí dŋon ki sukuyagi, wo elkisadaŋ pay tiŋ a suldí duniya.

20 Ki kine maŋ, duniya ette siidadiŋ ye, siidadiŋ a kandaane, ume wede kine in delliyo ettiyo ki Wede k'Uttiyadiŋ, Galmeegiŋ Isa Almasi.

21 Yode wede y'iido maŋ, tuddiŋ ere k'unto i-k'ede toogo ye ette, y'a ti kima tudde ere i deeyiso aa tuddí, tudde ere i-d'ede toogo. Y'isiyo injino t'urzi toogo ere i-d'eliyo urzi suldí pay an d'ottilso a mozikadí gettiyo.

4

Pool y'an eliyo kooke a zemba

1 Zemba ki nuŋ kune dŋon ki geyyiso, nuŋ mosogo addó i dehu n'un ti'n wolle sey. Kune dŋon addó kun oo ti'n assiya, kune a nuŋ aa kadumul ere ki wede y'a jüre a eedó. Injino maŋ zemba ki nuŋ kune dŋon ki geyyiso, kun soodo daayum zakidí a lekkiyo ere kettiyo kaŋ soo ti Galmeega gette.

2 Nuŋ n'eliyo kooke a Ebodi kane ti Sentis geŋ, kono onamaŋ i-t'ette kaŋ soo a lekkiyadaŋ ere kettiyo kaŋ soo ti Galmeega te.

3 Wo kee pây wede i seeđu zakidí naabadiŋ kaŋ soo ti nuŋ, ni ki tondiyo erayi sire eŋ k'anni noogo kono an di-t'okkiye. Kane ti nuŋ ay diyye kaŋ soo a urzi ki kazita Rabila Majjaanawa, soŋ Kilema wo ti dŋon oŋgo pay naabadey kaŋ soo. Kane pay geŋ sumbiyagan raaniya adda mattup ere ki lekkiyo*.

4 Kun lekko daayum t'unŋsuwo kettiyo kaŋ soo ti Galmeega. N'a di dfoole sey, kun lekko t'unŋsuwo.

5 Aa kun suune Galmeega saŋ goppon y'ettiyo, injino kun t'iso dŋon tasse a dfaana dŋuwo pay.

6 Kune ulbuguŋ un t'oode a munda ye, wo de a suldí dŋon pay kune kun dehu geŋ, daayum kun i-ti zaapo a Raa t'urzi tondiyo yode, ti obe bey wo ti rootiyo kodŋuwo a Raa.

7 Injino maŋ toose ere ki Raa gette, tod'te t'a jüre suuniyo pay, tode gette t'a booha biza k'ulbuguŋ wo elkisaguŋ a urzi lekkiyo ere kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi.

8 Ki dangiya zemba ki nuŋ, ni dehu n'un di roote'ŋ, kun zaapo elkisaguŋ a suldí dŋon pay beehiye, dŋuwo an di'n t'imme, dŋon pay derec wo dŋuwo an d'ottile, dŋon pay ki diine wo kamileŋ, dŋon i t'iide kun di'n geyye, wo a t'ele suma.

† 3:19 3.19 **Raazan miŋ addaŋ:** I-kaza ombito ere oŋgo oogoro Yawudiyagi ti rootiyo k'ombó ulu, soŋ i-kaza suldí dŋon tudde ti dehu toŋ maŋ. * 4:3 4.3 **Mattup ere ki lekkiyo:** I-kaza mattup ere sumbiyagi ki dŋon pay uune lekkiyo ere aware'ŋ, raaniya adda.

⁹ Munda wede nuŋ n'unni duuye wo kun uune, munda wede kun illiga ni rootiyo wo kun wulle n'isiyo geŋ, kane pay geŋ kun oziro eego. Inŋkino maŋ Raa wede eliyo toose geŋ y'a koono ti kune.

Pool yi tamma d'ɔŋ k'Almasi ki Pilip a eliyo beezaj

¹⁰ A lekkiyadó ere ni lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Galmeega ette, nuŋ ulbó aaze uŋse baadaŋ, kono a munda wede ankeŋ kun gitte toonugun sey geŋ, kun o d'ele a nuuno. Ki kotto a munda geŋ kune kun ilke baa, wo kun k'uune urzi k'isiyo ye danŋal.

¹¹ Nuŋ ni rootiyo inŋkino a munda wede o biite ko? Aha! Ni rootiyo inŋkino kono ni-diile ulbó o isiyo uŋse a munda wede ki beezó.

¹² Nuŋ urzi lekkiyadó ni suune, ise nuŋ oo k'ede ye, ise nuŋ adda darna toŋ maŋ. A ume tuuku wo aame ize munda toŋ maŋ, nuŋ oo ti diile ise addó boo, ise addó mosogo, ise nuŋ adda darna, ise nuŋ oo biite toŋ maŋ.

¹³ A suldí pay geŋ, n'aane n'a lekke t'urzi toogo ere k'Almasi y'o eliyo te.

¹⁴ Wo toŋ geŋ, kune kun ize beehiye kun d'ele aggagun a di n' nuuge a dabaradó.

¹⁵ Zemba d'ɔŋ ki geeger Pilip, kune batum kun suune t'ume k'eesiyo kazita Rabila Majjaanawa aame ni t'iiziga ti siido Maseduwan geŋ, d'ɔŋ ogiyo ti suma k'Isa ti doolo umbo kine in nuuge ti tuddiŋ. Kune danŋal a ni nuuge me.

¹⁶ Wo soŋ kun suune aame nuŋ a geeger Tessaloni toŋ, kun ni nuuge taŋ sire taŋ adó a munda wede oo biite me.

¹⁷ Nuŋ ni rootiyo inŋkino kono ni dehu kun o t'ele munda ko? Aha! Ni rootiyo inŋkino kono ni dehu a naabo ere kun isiyo a urzi zaapu k'addugun a Isa gette, a-t'obi eego a aagila.

¹⁸ Inŋkino maŋ n'un di rooto, suldí d'ɔŋ pay kun o igibo geŋ ni'n uune, nuŋ adda darna. Ankeŋ Epapirodit y'o d'iido suldugun me, geŋ baadaŋ o fiide baa. Kane pay eŋ aa munda wede in eliyo a Raa eediyadí uŋse, seŋeke ere Raa yi giyye wo ulbí i-d'isiyo uŋse.

¹⁹ T'urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi geŋ, Raa wede ni daaniya y'aana y'un di'n óona ti suldí d'ɔŋ pay un biite, ti laalayí wede baadaŋ a jiire pay geŋ me.

²⁰ Inŋkino'ŋ tamma t'a koone a Meegin Raa ki daayum! Eyye.

Toose ki danŋu

²¹ Kun an t'isoy toose a kane d'ɔŋ pay ki Raa i lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi. Zemba d'ɔŋ ti nuŋ toŋ an un t'ize toose páy.

²² Kane d'ɔŋ pay ki Raa a eŋŋo eŋ an un t'ize toose, wo toc miŋ zemba d'ɔŋ i naabiya di mozigo goole ki Romen an un t'ize toose páy.

²³ Geŋ beeko ki Galmeega Isa Almasi ti koono ti kune pay.

Mattup ki Pool yi riine a donj a Kolos

Eŋ urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki pool yi riine a donj i ziipe addan a Isa a geeger Kolos. Yode batum ki Kolos yi k'iide ye, wo y'a illiga donj i ziipe addan a ummey gen, an seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a Isa me. Gen Epapiras yonj wede an sooru soo ti Pool, an gizite urzi Rabila Majjaanawa ki poone me.

Ozzinagi miibi k'ita man, donj doolo an d'iide ki Kolos, a donj geeger gette an an di gizite ono donj ti doolo a ki t'iide a Rabila Majjaanawa ere ki Epapiras y'an gizite gettiyo ye. Duwo gen an an di ruute, wede yi dehu Raa y'a y'utte man, y'an d'ottile a maaleekiyagi wo a suldi donj i ceeriyo donj tudde. An an di ruute sonj, an di walda ponde wo suldi donj onjo k'ombo ulu. Epapiras y'illiga man, y'a iide y'a uuney Pool a geeger Room yonj dangay, man yi di t'iide taaya. Aame Pool y'illiga injkino man, y'an di riine mattup kono urzi an di kize a donj Kolos gen, wedusu yi t'oone uttiyo t'urzi zaapu k'adde a Almasi danjal.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool wede zina k'Isa Almasi aa Raa yi dehu, nunj ti leemadin Timote,

² a kune donj ki Raa a geeger Kolos*, kune zamba donj daayum i seedu zakidi a Almasi, i lekkiyo kettiyo kanj soo ti yode. Gen beeko ti toose ere ki Meeginj Raa i koonaa eggunj.

Pool yi tondiyo Raa kono zamba a Kolos

³ Adda tondiyo Raa ere daayum kaye ay tondiyo kono kune gette, ay rootiyo koduwo a Raa Meeki Galmeeginj Isa Almasi,

⁴ kono ay illiga a lekkiyagunj ere kun zaapu addugunj a Isa Almasi wo kun ni geyyiso donj pay ki Raa me.

⁵ Kun isiyo injkino kono kun zaapu elkisagunj a munda wede Raa y'un boohiyo a kandaane. Zaapu k'elkisagunj gette, kun ti zuune t'urzi k'ono donj derec ki Rabila Majjaanawa aame t'iina di kune gen me.

⁶ Rabila Majjaanawa gette ti-teepiyo adda siidfo pay, ti d'aagulu aa undumu y'ohire wo yi d'ehiyo inni. Gen injkino a t'aaze di kune ti onniyo ere ki poone, kun d'illiga ono donj ki beeko Raa, wo kun di zuune gen derec.

⁷ Dooyiso gette unni duuye Epapiras leema wede ki geyyiso, yode wede naabadey kanj soo. Yonj daayum yi seedu zakidi a naabo k'Almasi ere y'isiyo a kune te.

⁸ Yonj y'ay t'iide taaya a geyyiso ere Unde Raa t'un ele adda k'addugunj gette.

⁹ Kono kamo ti onniyo ere ay illiga rabilagunj gen, kaye tonj ay k'ooliyo ye ti tondiyo Raa kono kune me. Ay yi tondiyo y'un di'n done ti suuniyo ki suldi donj pay Raa addi i dehu, t'urzi pay ki suuniyo k'ono ti eego soodo a elkiso kane donj Unde Raa t'un ele.

¹⁰ Injkino manj kun d'aane kun di lekke aakede donj i daaniya urzi Galmeega an di lekke, wo daayum kun d'ise munda wede ulbi i-d'ise unje.

* **1:2 1.2** Kolos gette geeger nenjo ki siidfo Pirizi a kese peedfo ti koliyo ki geeger k'Epez, k'a ozire kubbaara meeda sire dfoo minj k'a ti t'oone kollo.

Geŋ kun d'isa naabo pay ere tuuku beehiye wo Raa kun di y' suuna adda k'addugun a ceera ki ceeriyo.

¹¹ Kaye ay tonduyo Raa y'un t'ele toogo a ume tuuku ton maŋ t'urzi toogadi ere meeda ki ki ti dooze ye gettiyo, kono kune a suldi pay kun di seeda zakidi ti omfiŋe bini dangu.

¹² Kun rooto koduwo a Meega Raa ti unjuwo, yode wede un di'n ize don aane a t'ooney aggadan t'adda suldi don yi boohiyo a kane donzi adda mozikadi ere a toore gettiyo.

¹³ Yoŋ y'in di'n udfde ti bey k'Ere toogo adda zimolo, wo y'in di'n t'iide k'adda moziko k'Uli, yoŋ yi y' giyye baadan.

¹⁴ T'urzi yode geŋ Raa y'in udfde t'adda k'oldiko, y'in t'ize tambobino a oldikadin te.

Almasi mozigo t'ekki suldi pay

¹⁵ Raa geŋ wenda yi k'aane yi ki y' wolle ye, wo in woliyo Almasi geŋ, yoŋ miŋ Raa koyok.

Yoŋ geŋ yi jire suldi don pay Raa y'ikkima,

¹⁶ kono t'urzi yode, Raa y'ikkima suldi don pay a kandaane wo a siido, suldi don in'ni woliyo wo don in ki'n woliyo ye ton maŋ, kane undiyagi don pay a dandaane k'ume, kane don deero, kane don an d'ede urzi ki dokkiyo wo kane don an d'ede toogo.

Kane pay geŋ an ikkima Raa t'urzi k'Almasi wo a Almasi.

¹⁷ Yoŋ ede too ki poone Raa y'a okkima suldi pay geŋ me, wo t'urzi yode kane suldi pay geŋ an d'ohire a umayan me.

¹⁸ Yoŋ eego, wo tuddi kane don pay ogiyo ti suma k'Isa.

Yoŋ eesiyo ki suldi pay,

yode wede i-bilde ki poone wo ki daayum ti diine don unto, kono y'a koone wede goole t'ekki suldi pay.

¹⁹ Derec, yo Raa batum yi dihe

suldi don pay adda k'addi wo a tuddi geŋ, a tukk'Uli ton in'kino ede pay,

²⁰ wo t'urzi yode, Raa y'a dihe suldi don pay y'ikkima,

ise a siido ise a kandaane ton, an di-kimo an di t'okkiye ti yode Raa.

T'urzi puuzo k'Uli ere ibi ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko geŋ, Raa y'an d'ele toose.

²¹ Wo kune ton ti kaaga kun likke aa torgagi dokki ti daana Raa me. Kune don k'aduzi, kun d'ilkite kun d'ise oldiko, wo oldiko kun ti t'ize.

²² Wo anken, t'urzi k'unto k'Uli ere ki tudde gette, Raa y'un ti'n gimo kun t'ukkiye ti yode. Y'ize in'kino kono y'un di'n t'etta daanadi kune don kamilen, daa k'oldiko munda, duwo an k'ambe sundugun k'ulsuko ye.

²³ Wo geŋ i dehu kun di seeda daayum zakidi wo toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa me, wo kun gi di ledde dokki ye t'urzi Rabila Majjaanawa ere in zaapu elkisadin eego gette. Tode ere kun illiga, an di gizite a duwo adda duniya pay, wo nun Pool en n'a t'ize wede naabo kono ni kazita rabila gettiyo.

Naabo Pool a don ogiyo ti suma k'Isa

²⁴ Anken nun ulbo unse a dabarado ere n'ooniyo adda naabo ere n'isiyo a kune gette. In'kino maŋ adda tuddo n'a-ti dange dabar k'Almasi ere yi ni wiike n'a dabire kono tuddi te, wo to tuddi tin kane don pay ogiyo ti suma yode.

²⁵ Nuñ ni t'ize wede naabo ki ñonj pay ogiyso ti suma k'Isa, a-t'ette a naabo ere Raa y'o ele a beezó ki noogiyagun: nuñ n'un di kizite ono Raa pay.

²⁶ Ono geñ kane munda wede t'ume k'eesiyo ombide a ñonj pay, wo ankenj Raa y'an t'iidiba ita a ñonji.

²⁷ Raa y'a dihe y'an di y' kize a ñonji munda wede ombide geñ, yon goole i jiire wo laalayí baadanj, Raa yi y'ize a nooga kane ñonj pay Yawudiyagi ye. Wo kun wollo munda wede ombide geñ, yon Almasi adda k'addugun, t'urzi yode kun di zaapu elkisagun a gooliko ere ki Raa gettiyo, kune tonj adda kay.

²⁸ Injino manj kaye ay kazita rabila ki yode Almasi a ñuwo pay. A wede tuuku tonj ay yi di tookiyo kuudi wo ay di y' dooyiso t'urzi suuniyo k'ono ñonj pay, kono kane pay an t'ise ñonj i-dirse a urzi lekkiyo ere kettiyo kanj soo ti Almasi.

²⁹ Geñ injino ni naabiya wo ni ñeyyiso ti toogo ere k'Almasi y'o ele, tode gette ti naabiya adda k'addó ti toogo.

2

¹ Injino manj nuñ ni dehu kun di suune ñeyyiso ere zakidi ni ñeyyiso kono kune, kono ki ñonj Raa a geeger Lahodise* wo kono ki ñonj Raa baadanj ongo nuñ batum t'edayan an ki n' wulle ye.

² Ni dehu addan i-t'óone ti toogo, an di lekke kettiyo kanj soo a urzi geyyiso tuddanj wo óoniyo ti eego soodo a elkiso. Injino an di y' suuna munda wede ombide ki Raa me, yon Almasi batum.

³ Laale pay wede ki suuniyo k'ono wo ti suuniyo gette, kane ombide a bey k'Almasi.

⁴ Ni raaniya injino kono wenda soo tonj y'un ti'n mabilfa ye t'urzi k'ono ñonj k'a t'eese ñerec me.

⁵ Ñerec, nuñ dokki ti kune me, wo tonj elkisadó daayum ti kune, wo nuñ ulbó unse a munda wede n'ollige, kune kun sooru ki diine kanj soo wo kun seedu zakidi a urzi zaapu k'addugun a Almasi me.

Lekkiyo ere kettiyo kanj soo ti Almasi

⁶ Kune kun umbe Isa Almasi yon Galmeega geñ, injino kun oziro daayum kettiyo kanj soo ti yode,

⁷ aa undumu sondayzi i ti ñiige, wo kun zaapo addugun a yode aa wedusu yi zaapu boy itadi zakidi. Kun soodo daayum zakidi a urzi zaapu k'addugun a Isa wede an unni duuye geñño, wo kun rooto koduwo a Raa t'addugun pay.

⁸ Kun koono mentikagi, kun i oola urzi a wenda soo tonj y'un ti'n mabilfa kun t'ooro adda k'ikka ki suuniyo k'ono ñonj daa k'urzizanj geñño ye. Suuniyo k'ono gette t'ettiyo t'urzi k'elkiyo ere ki ñuwo wo t'urzi k'undiyagi ñonj toogo i-dokkiyo duniya geñño, tode gette t'ettiyo t'urzi k'Almasi ye.

⁹ Ni rootiyo injino kono Almasi a tuddi ere aa ki wedusu gette, suldi ñonj pay adda k'ade Raa wo a tuddi geñ, a tukk'Almasi tonj ede pây.

¹⁰ Wo kune munda an ki'n biite ye a urzi k'Almasi me, kono kun aa ti gitte kanj soo ti yode, yon goole t'ekki kane ñonj pay an d'ede urzi ki dokkiyo wo t'ekki kane ñonj pay an d'ede toogo.

¹¹ A lekkiyo ere kanj soo kun aa ti gitte t'Almasi gette, aakede kun uune walfu ponde, walfu ere ti bey wedusu ye, wo walfu ere ettiyo t'urzi

* **2:1 2.1 Lahodise:** Geeger ita waaya ti geeger Kolos, adda polde ki Likus.

k'Almasi. Waldu gette y'un ize aame munda wede adda tuddugun y'un di'n t'ettiyo k'adda k'oldiko gen, y'un ti y'udde.

¹² Kune an unni zuyye batem gen aakede an un ti'n ittiba kan soo ti Almasi†, wo kun di-bilde kan soo pay ti yode me, kono kun umbe a toogo ere ki Raa a bilde Almasi ti diine donj unto gettiyo.

¹³ Kune ti kaaga eggun aa unto a daana Raa me kono kun aa ti diipida a urzizi, wo kono munda wede adda tuddugun y'un di'n t'ettiyo k'adda k'oldiko gen yon botto daa k'ad'fiya. Wo anken kune Raa y'un ti'n bilde kan soo ti Almasi me, y'in t'ize tambobino a doopidadij pay ere in aa ti diipida a urzi Raa gen me.

¹⁴ Raa gen mattup ere yi-kaza oldikadij t'inni sakiysa gette y'a-t'uide mentu baa, tode ere adu ti kine kono a urzi k'oogoro Raa. Yi-t'uide aame Almasi an ti y' tiike ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko.

¹⁵ Sonj undiyagi donj an d'ede urzi ki dokkiyo wo donj an d'ede toogo ton, toogadan Raa y'an ti diggite aame yon y'anni jure t'urzi k'unto k'Almasi ekk'undumu gen me, y'a ti'n wiire a daana donj pay aakede an zidfo bulagi t'ume k'arka.

¹⁶ Injino man kun i oola urzi a wenda soo ton yi dekka booro eggun a urzi k'ombo ye, ise a urzi sobo, ise a urzi laayagi, ise a urzi k'aagulu tere, ise a onniyo ere ki puukiyo ton man.

¹⁷ Kane pay gen Raa y'in elo aa undiso ki munda wede sanj a etto, wo munda wede derec ki kotto min, yode Almasi.

¹⁸ Kun i oola urzi a wenda soo ton y'un ti'n dagga ye, y'a t'eesa aggagun umbo a kandaane me. Kane gen a daana duwo an ti t'isiyo tuddan donj i ki koliyo tuddan ye, wo son ulban unse an ottilso a maaleekiyagi. Kane gen an aa seedu zakidi baadan a munda wede y'an ettiyo aa suniye. Kane donj injino gen ti elkisadan ere a urzi tudde gette, an koliyo tuddan ki makilsa,

¹⁹ an ki dehu an ki lekke kettiyo t'Almasi ye. Ki too man Almasi batum yon eego ki donj pay i ziipe addan a yode, kane gen tuddi. Kune kun suune eego gette ti moddiyo tudde pay, wo t'urzi tode okilagi ti sondayi an ti t'okkiso tudde pay kan soo, ti d'ohire aa Raa yi dehu. Gen injino kay ki kine donj i ziipe addin a Almasi me.

Unto wo baldiya t'Almasi

²⁰ Kune t'ume kun aa ti gitte kan soo ti Almasi gen, aa kun t'inda ti yode, wo y'un di'n udde ti bey k'undiyagi donj toogo i-dokkiyo duniya me‡. Wo de ki moo me kun di lekkiyo aakede kune a bey k'undiyagi donj i-dokkiyo duniya sey me? Kun d'oyyiso kun di daaniya ita k'urziyagi k'oogoro donj aakede:

²¹ «Munda enj k'ambu ye», «Munda enj k'owwiyo ye», wo «Munda enj ki bottiyo ye» sey me.

²² Urziyagi gen an rootiyo ti suldi donj sanj i-t'engilso aame duwo an ti'n isiyo man. Kane gen urziyagi k'oogoro wo dooyiso ere ettiyo t'urzi duwo danjal.

²³ Kane an un rootiyo: kun di daane urzi Raa wede kane duwo batum an ilkite, sonj kun ti-t'ise tuddugun donj i ki koliyo tuddan ye, wo kune batum kun dabirsa tuddugun. Derec, urziyagi pay gen a eda duwo an t'isiyo beehiye. Ki too man kane ki bita, kane beehiykadan tinj a urzi wede tudde ti dehu danjal.

† 2:12 2.12 Kun wollo adda mattup ki Romenj 6.4. ‡ 2:20 2.20 Kun wollo adda mattup ki Galat 4.3.

3

¹ Kune Raa y'un ti'n bilde t'Almasi kanj soo, injkino manj kun deho suldi d'oj a kandaane, a ume wede Almasi yi-guune a ammade Raa*.

² Kun d'elke ki poone a suldi d'oj a kandaane, a suldi d'oj a siido ye.

³ Derec, kun t'inda t'Almasi kanj soo, wo lekkiyagunj ere aware Raa y'un ele gette itatu i ki t'iidiba ye botto, tod'te t'Almasi a bey Raa.

⁴ Lekkiyagunj ere aware gette, un t'eliyo Almasi ki daayum. Injkino'ŋ aame y'iina y'an ti giza tuddi a duwo manj, kune tonj Raa y'an di kiza tuddugunj a duwo ti yode Almasi kanj soo, wo d'oj pay an di wolla daryikadi gette kune tonj adda.

Lekkiyo ere ti kaaga wo ti ere aware

⁵ Injkino manj suldi d'oj pay ulpi a lekkiyagunj ere a siido gette, kun ti'n addo mendaŋ ti biza k'ulbugunj me, suldi d'oj aakede: boliyo, suldi pitinjo, naapu, suldi d'oj ulpi tudde ti dehu, wo okkiso a suldi pay. Suldi d'oj kee k'okkiso eego geŋ, i t'ize longayza i jiiere Raa.

⁶ Ita k'oldiko ere injkino, kulkuwo Raa ti-deegu a tukki d'oj i-ti toogiyoo a yode me.

⁷ Geŋ kune tonj kun izire injkino aame ti kaaga kun likke adda k'oldiko geŋ me.

⁸ Wo de ankenj, kane pay geŋ kun di sebbo dargunj, suldi d'oj aakede: kulkuwo, zehiso kulkuwo wo bundiko. Soŋ kaldita tudde, ise ono d'oj ki sukijagij tonj i k'adde ye ti bizigunj me.

⁹ Kun lihite ono ti tuddugunj ye, kono lekkiyo ere oldo ti naabatú pay kun t'iili,

¹⁰ wo kun t'umbe lekkiyo ere aware. Geŋ kune duwo d'oj aware, wo Raa yi naabiya daayum adda k'addugunj kono kun deeye aa yode wede unni ziipe. Y'isiyo injkino kono kun di y' suune a ceere ki ceeriyo.

¹¹ Ankenj ahuntu tudde umbo a edayi me, ise enj Yawudiyagi, enj Yawudiyagi ye, ise enj d'oj i wilda ponde, enj d'oj daa waldu, ise enj d'oj daa suuniyadanj, enj d'oj k'ita duwo aa seydi, ise enj bule, enj bule ye tonj manj, wo munda wede a di jiiere pay Almasi, yonj yi lekkiyo adda k'adde ki d'oj pay i ziipe addanj a yode.

¹² Kune Raa y'un ti'n ize d'onzi, y'unni biire wo y'unni giyye baadanj. Kono kamo kun iso naabo ere aakede: kun wollo sommagi duwo, kun iso beehiye, kun kili tuddugunj ye, kun koono d'oj tasse wo d'oj an d'ede ombiŋe.

¹³ Ise wede tuuku ti lekkiyadi lekkiyadi tonj kun soodo tuddugunj, wo aame wede ti diinagunj i-d'ede ono ti bakadi manj, an aa t'iso tambobino ti tuddanj me, aa Galmeega y'un t'ize tambobino a kune pay.

¹⁴ Wo t'ekki suldi pay geŋ kun geyyo tuddugunj. Geyyiso tod'te aa sibe wede un ti'n kettiyo kune pay biŋ biŋ.

¹⁵ Geŋ toose ere k'Almasi ti dokko biza k'ulbugunj. Geŋ injkino Raa y'unni wiike kun di lekke pay adda toose gettiyo, kono kune tudde soo. Wo Raa kun y'elko daayum.

¹⁶ Geŋ rabila k'Almasi ti laalatu pay i lekko adda k'addugunj. Kun dooyo tuddugunj, kun tooko kuude ti tuddugunj ti suuniyo k'ono ere pay. Kun oro wo kun rooto koduwo a Raa t'addugunj pay t'urzi k'ordari d'oj ki tamma Raa, ti ordari d'oj k'ono Raa wo ti d'oj ettiyo t'urzi k'Unde Raa.

* 3:1 3.1 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1.

¹⁷ Sulđi đonj pay kun ise geŋ, ise t'urzi rootiyo k'ono ise t'urzi naabo toj maŋ, kun iso a suma ere ki Galmeega Isa, wo t'urzi yode kun di roote koduwo a Meega Raa.

Urzi lekkiyo ere aware

¹⁸ Ni rootiyo a kune erayi, kun kili t'ekki kuulugun ye, inċino beehiye aakede đonj i daaniya urzi Galmeega an d'isiyo.

¹⁹ Ni rootiyo a kune kuuli, kun geyyo eraygun, kun an ise baaze ye.

²⁰ Ni rootiyo a kune inŋi, kun ollo ono pay ki maawugun, geŋ munda wede Galmeega ulb'ise unŋe.

²¹ Ni rootiyo a kune maawi, inŋigun kun ti'n kulkuwe ye, para maŋ tuddaŋ a rorriga.

²² Ni rootiyo a kune bulagi, kun ollo ono pay ki galmaawugun đonj a siifdo. Kun ise inċino aame kane a đaanagun kono ulbaŋ an d'ise unŋe doo ye, wo đe kun ollo onamaŋ t'adde soo kono kun orgiso a Galmeega Isa.

²³ A naabo ere tuuku kun isiyo gette, kun ti naabo t'addugun pay aa kun naabiya a Galmeega batum, a đuwo ye.

²⁴ Kun ise inċino kono kun suune kun t'ooney munda wede Galmeega yi dehu y'un t'eley t'adda sulđi đonj yi boohiyo a kandaane a đonzi. Geŋ Galmeega wede kun i-naabiya miŋ, yonj Almasi.

²⁵ Wo a wede i ki sooru ki diine ye geŋ, Raa yi-t'ela daŋgay a sooruzi ere ki diine ye gette, kono Raa geŋ y'inni wolloyo kine đuwo pay miŋ kaŋ soo†.

4

¹ Ni rootiyo a kune galmaawi, kun an iso beehiye a bulagugun me a urzi wede ki diine đerec, kono kun suune kune toj un d'ede Galmeega a kandaane.

Kooke Pool wede ki đangu

² Kun soofdo zakid' a urzi tondiyo Raa, adda tondiyagun kun lekko zeere wo kun rooto daayum koduwo a Raa.

³ Wo aame kun tondiyo Raa geŋ, kun tondo kono kaye pây, kono y'ay di t'ihina urzi ay di kizite onami a đuwo, kono ay di roote munda wede ombide Raa y'a t'iidiba ita t'urzi k'Almasi. Geŋ kun suuno, kono ni gizite onami, ankenŋo nuŋ adda daŋgay me.

⁴ Inċino maŋ kun tondo Raa kono rabila k'Almasi te n'a ti roote kereŋ, i dehu n'a-t'ise.

⁵ Kun lekko ti suuniyo k'ono a đaana đonj i ki suune urzi k'Almasi ye me, a peefo ere tuuku kun uune a đaanagun maŋ.

⁶ Ono đonj adđe ti bizigun geŋ aase unŋe ti sumadizaŋ, wo kun suuno kama k'ono t'urzi wede beehiye a wede tuuku toj maŋ.

Toose ki Pool ere ki đangu

⁷ Tisik lemadey wede ki geyyiso ay naabiya kaŋ soo a urzi naabo Galmeega me, yonj wede naabo yi seedu zakid' a naabo Galmeega geŋ, rabiladó pay y'un di-t'eley.

⁸ Inċino maŋ nuŋ ni y'agisa toc miŋ, kono y'un di kizey mummino ay lekkiyo me wo y'un di-tasseŋ addugun.

† 3:25 3.25 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 10.17.

⁹ Yon an'te ti Onezim leemadey wede ki geyyiso, daayum yi seedfu zakidí a urzi k'Almasi, yon ti diinagun. Kane geñ an un di-t'ídey taaya a suldí pay don isiyo a enño.

¹⁰ Aristarko wede adda dangay ti nuñ en y'un t'ize toose, wo Markus taasa ki Barnabas* ton y'un t'ize toose pây. Yode wede n'un ruute kun d'isey mummino ti yode aame y'iiney di kune man. Aame y'iida di kune man, kun yi soodoy bey sire.

¹¹ Isa wede sundí soo Zistus ton y'un t'ize toose pây. Ti diine Yawudiyagi don i ziipe addan a Isa geñ, kane ado genño danjal i naabiya ti nuuno a urzi Moziko Raa me. T'urzi kane geñ ni d'uune toogo baadan.

¹² Epapiras wede naabo k'Isa Almasi yode ton ti di kune, y'un t'ize toose pây. Adda tondiyadí ere kono kune gette, yon daayum wehini yi k'ormiyo ye. Yi tondiyo Raa kono kun di seeda zakidí, kun t'isa don i-dirse a urzi k'Almasi, wo don iyye aase suldí don pay aa Raa addi i dehu.

¹³ Nuñ batum ni wulle t'edayó y'oodíbe yeebadí baadan kono kune, kono don geeger Lahodise wo kono don geeger Irapoli† pây geñ me.

¹⁴ Lik wede ki geyyiso yon wede daawiya, kane ti Demas ton, an un t'ize toose pây.

¹⁵ Kun an t'iso toose a zemba don ki Lahodise, ti teema Nempa wo don ogiyo ti suma k'Isa adda boytú ton, kun an t'iso toose pây.

¹⁶ Aame mattup ere n'un raaniya ette kun ti girey man, kun an t'agiboy a don ogiyo ti suma k'Isa a Lahodise, an di-garey kay. Wo zemba don a Lahodise ton mattup ere n'an riñe gette an un d'eloy, kune ton kun di-garoy kay.

¹⁷ Ankenj kun i-ti rooto a Arsip geñ y'a soodo zakidí a naabo ere an i ele a urzi Galmeega gette, y'a ti-dango ti beehiye.

¹⁸ Kun wollo ume ki toose ki nuñ Pool en, i riñe nuñ batum ti beezó. Un dandé ye nuñ adda dangay me.

Geñ beeko Raa ti koono eggun.

* **4:10 4.10 Markus taasa ki Barnabas:** I-kaza Markus geñ miñ ulo leema meegí Barnabas koo, ulo ki teema mekki Barnabas koo man, daa suuniyo. † **4:13 4.13 Lahodise ti Irapoli:** Kane geñ sirwan pay geegiryagi ita waaya ti geeger Kolos, adda polde ki Likus.

Mattup ere ki poone Pool yi riinje a donj a Tessaloni

Eh urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki poone Pool yi riinje a donj i ziipe addan a Isa a geeger Tessaloni. Tessaloni fod'te geeger ki siido Girek, a biza bar ki Mediterane. Pool genj ti lanjayi Silas ti poone an iide ki Tessaloni me, an an di gizite Rabila Majjaanawa k'Isa Almasi. Donj baadan a Tessaloni genj an d'umbe urzi k'Almasi. Wo de k'ita man donj miibi ti diine Yawudiyagi an iide'n an an t'eelite ono a kane donj Tessaloni, kono an di-tooge k'ollige k'ono Pool ti Silas me. (Naabo donj zina 17.1-10)

Sanj manj Pool y'a igibe Timote y'a ti'n wollo zemba ki Tessaloni genj, lekkiyadanj mummino koo manj? Aame Timote y'iide wo yi-gime manj, yi di t'iide taaya a Pool y'ede, an seedu daayum zakidi a urzi k'Isa me, wo de donj ongonj ti diinayanj an di-toogiyo ki naabo k'ombo biza me. Wo kane an'de, kama k'Isa gopponj an niiba manj, a t'isa ki bita. Wo donj ongonj eedan a digge kono maawanj ti lanziyaganj baadanj an t'inda, wo Isa yi ki kama ye botto. Kono kamo Pool y'an di riinje mattup kono an t'eele toogo, wo y'an di ruute soj mummino me kama k'Almasi t'isa me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raanija nunj Pool ti Silas wo Timote, a kune donj ogiyo ti suma k'Isa a geeger Tessaloni, kune donj ki Meega Raa wo ki Galmeega Isa Almasi. Genj beeko ti toose ki Raa i koona eggunj.

Lekkiyo wo zaapu k'adde a Isa ki donj Tessaloni

² Adda tondiyo Raa ere kaye ay tondiyo gette, daayum ay rootiyo koduwo a Raa kono kune pay wo sundugunj ay gi-di sed'diyo ye.

³ Adda tondiyadey a daana Meeginj Raa gette, kaye'n ay elkiyo daayum a kune, a naabagunj ere a urzi zaapu k'addugunj a Isa, a lekkiyagunj ere kun geyyiso Raa t'adde soo, wo a zaapu k'elkisagunj a Galmeeginj Isa Almasi ere kun seedu zakidi bini danju.

⁴ Zemba ki nunj, kaye ay suune Raa y'unni giyye, y'unni biire kun t'ize donj ki yode.

⁵ Munda genj ay yi suune kono Rabila Majjaanawa k'Isa ere ay un gizite gette, tod' t'iina di kune t'urzi k'ono donj udde ti bizey danjal ye, wo soj ti toogo ti noogiyo k'Unde Kamilenj, wo ay zuune adda k'addey ono donj ay gizite genj kane d'erec. Injino kun suune lekkiyo ere kaye ay likke a diine kune gette, tod'te un d'ize beehiye a kune.

⁶ Kune kun t'ize donj umbe zina kaye wo ki Galmeega. Adda dabar baadanj tonj ono Raa kun di'n ziida t'unjsuwo ere ettiyo t'urzi k'Unde Kamilenj*.

⁷ Injino manj kune lekkiyagunj ti konso aa urzi a kane donj pay i ziipe addan a Isa a siido Maseduwan ti Akayi genj, an di wolle an d'ozire eego.

⁸ Ono Galmeega genj ti di kune i-tiipe adda siido Maseduwan ti Akayi danjal ye, wo soj rabila ere a urzi zaapu k'addugunj a Raa gette i-tiipe a uume tuuku tonj manj, injino i ki dehu ay ki roote munda ye baa a urzi zaapu k'addugunj me.

* 1:6 1.6 Kun wollo adda mattup ki Naabo donj zina 17.4-9.

⁹ Duwo pay an tôwwo taaya a tukki kaye an'de, mummino a ettiyadey ere di kune gette kun ayni ziid'a me, wo mummino kun di-gime ki tukki Raa me. Urzi lonḡayi kun d'iili, kun di daaniya Raa ki kotto zeere kono kun i di naabe,

¹⁰ wo kun di delle Ulí Isa y'a kimo ti kandaane. Yo Ulo geḡ Raa y'a ti y' bilde ti diine d'onj unto, wo yonj y'in di'n utta ti booro Raa ere aana.

2

Naabo ki Pool a geeger Tessaloni

¹ Zemba ki nunj, kune batum kun suune beehiye ettiyadey di kune gette ki bita ye.

² Soḡ kun suune ki poone ay d'aaney di kune geḡ, adda geeger ki Pilip gette an ay di'n dibire wo an ay di'n gildite. Wo de sanj Raa y'ay d'eele toogo ay un di gizite daa k'orgiso urzi Rabila Majjaanawa adda dabar ere baadanj gettiyo tonj maḡ*.

³ Rabila Majjaanawa ere ay kazita a d'uwu ette, tod'te ita k'ono d'onj butte ye, elkisadey oldo ye, wo ay ki dehu d'uwu ay gi di'n mabilde ti metinjo ye.

⁴ Wo de ki kotto maḡ, kaye Raa y'ay ti'n niime, y'ay di'n wulle d'onj aane i-t'ise naabadí, maḡ y'ay d'ele a beezey naabo ay di kizite Rabila Majjaanawa. Anḡeḡ ono d'onj ay kazita eḡ, ay k'okkime onamey kono d'uwu ulbaḡ an ki d'ise unḡe do ye, wo de ay kazita kono ulbe i-d'ise unḡe a Raa, yode wede i suune ono k'addey.

⁵ Geḡ inḡino kun suune beehiye, pidípidin kaye ono d'onj ki mabila d'uwu ulbaḡ an d'ise unḡe ay ki gizite ye, pidípidin t'urzi k'onamey ay ki dihe ye ay t'oone munda ti beygunj me, ono d'onj ay rootiyo eḡ Raa tonj yi woliyo wo y'ollige.

⁶ Kaye ay ize inḡino kono ay ki dehu wenda y'ay gi di'n t'imme ye, ise kune, ise wede doolo tonj maḡ.

⁷ Ki too maḡ kaye d'onj zina k'Almasi geḡ, ay d'ede urzi ay un di'n dokke ki toogo. Wo de kaye a diinagunj geḡ, ay ti t'isse tuddey poyoyo aakede erewo ti boohiyo inḡitú a gulbatú.

⁸ Kaye ay unni giyye baadanj geḡ, ay di dihe ay un kizite Rabila Majjaanawa ki Raa danjal ye, wo de ise k'unto tonj ay di-t'inda kono kune me. Derec, geyyisadey a tukki kune gette baadanj a jiire!

⁹ Zemba ki nunj, kun suune naabo ere ay y'iidi yeebadey did'fo onḡu ay d'urme gette, kono ay ki dehu a wenda soo tonj ti diinagunj ay yi-ki t'ele attidi ye, wo geḡ inḡino ay un gizite Rabila Majjaanawa ki Raa te.

¹⁰ Kune kun wulle wo Raa tonj yi wulle, sooruzey a daana kune d'onj i ziipe addugunj a Isa gette tod'te kamilenj, ki diine wo wenda yi k'ambe sundey k'ulsuko ye.

¹¹ Wo kun suune, aame kaye a diinagunj geḡ, ay likke ti wede tuuku tonj aa lekkiyo meege t'inḡizí.

¹² Kaye ay un d'eele kooke, kun d'uune toogo wo ay di gid'dima ay un ti'n ziipe urzi kono kun di lekke lekkiyo ere aa Raa yi dehu, yonj y'unni waaku kun di lekkey adda daryika ki Mozikadí.

¹³ Kaye daayum ay roote koduwo a Raa ki munda soo sey: Aame ay un gizite ono Raa geḡ, kun d'illiga wo kun d'umbe, kun k'ilke ye eḡ ono d'onj tudde me, wo de kun ilke'ḡ kane ono Raa d'erec. Kane ono geḡ an di naabiya adda k'adde kune d'onj i ziipe addugunj a Isa.

* 2:2 2.2 Kun wollo adda mattup ki Naabo d'onj zina 16.19-24; 17.1-9.

14 Geŋ zemba ki nuŋ, kune kun diine ita doŋ ki Raa ogiysito ti suma k'Isa a siido Ziide, kane an lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Isa Almasi. Kune'ŋ doŋ siidagun batum an un di'n dibire, aakede Yawudiyagi an dibire doŋ ki Raa ogiysito ti suma k'Isa a siido Ziide†.

15 Kane Yawudiyagi geŋno batum iide Galmeege Isa ti nebiyagi me, wo kaye toŋ an ay di'n dibire‡. Raa geŋ ulbi i-k'isiyo unŋe ye ti kane me, kane adu ki duwo pay.

16 Kane an ay t'eegirso ay di kizite a kane doŋ Yawudiyagi ye ono doŋ an t'oono uttiyo me. An isiyo inŋino geŋ, an a-ti kummiyo oldikadan ekk'oldiko maawan ere daayum an ize, wo de kane geŋ an a-ti diŋge ti kulkuwo Raa a eedan§.

Pool yi dehu y'a kime ki Tessaloni

17 Zemba ki nuŋ, ankeŋ kaye ay ti liddo ti tuddugun k'onniyto miibi, derec ki tudde kine dokki wo biza k'ulbiŋ kaŋ soo. Kaye ay d'ede mosogo baadan ki kune, ay dehuu urzi ay d'ette ay un ti'n wollo sey.

18 Kono kamo ay dehu ay di kime di kune, wo nuŋ Pool eŋ n'a dihe taŋ baadan n'a ette, wo de Meeda siitandani t'ay t'iigire.

19 A kama ki Galmeegeŋ Isa Almasi geŋ, ki kotto zaapu k'elkisadey, unŋuwadey wo kaŋumul ay kiley tuddey tiŋ kune a daanadi me.

20 Eyye, t'urzi kune ay t'oono tamma, wo ulbey aasa unŋe.

3

Agisa Timote ki Tessaloni

1 Kaye ay ki d'iine ombiŋe ye daa k'ollige rabilagun me. Inŋino maŋ ay d'ilke, beehiye ay di lekke siidey a geeger k'Aten* te.

2 Wo kaye ay un d'igibe leemadey Timote, yoŋ wede yi naabiya ki Raa ti kaye kaŋ soo a urzi kazita Rabila Majjaanawa k'Almasi. Ay un y'igibe kono y'un t'eeley kooke wo kun t'oono toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa me.

3 Inŋino maŋ ti diinagun wenda soo toŋ yi t'ooro ye ti dabar ere ankeŋno ette, kono kune batum kun suune beehiye, dabar gette a-t'ette a munda wede Raa yi dehu y'aase a tukki kine.

4 Aame kaye di kune geŋ ay un di ruute ki poone, ay'de: «Kine in t'oono dabar baadan.» Wo geŋ inŋino kun suune, dabar gette t'a iina.

5 Kono kamo ni k'iine ombiŋe ye n'a delle me, inŋino n'a t'igibe Timote y'a seddo mekk'ono a urzi zaapu k'addugun a Isa. N'ize inŋino n'orgiso, koo Meeda siitandani t'unni naamey daggiya koo maŋ, geŋ oodibe yeebadey a urzi kazita k'ono Raa di kune gette a ki t'ise ki bita ye.

Kooke a nuuge doŋ Tessaloni

6 Wo de ankeŋ Timote ti di kune yi-gimo†, y'ay d'iido ti rabila majjaanawa a urzi zaapu k'addugun a Isa ti geyyiso ere un d'ede a diinagun te. Yoŋ y'ay ruute kune toŋ kun elkiyo daayum a kaye me, kun dehu kun ay ti'n wolle sey aa kaye toŋ ay dehu ay un ti'n wolle kay.

† **2:14 2.14** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 17.5-6. ‡ **2:15 2.15** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 9.23,29; 13.45,50; 14.2,5,19; 17.5,13; 18.12. § **2:16 2.16 Kulkuwo Raa a eedan:** Kun wollo adda mattup ki Romen 11.1-12, ume wede Pool yi rootiyo yi zuune adda k'addi zembadi Yawudiyagi geŋ Raa y'an utta. * **3:1 3.1** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 17.15-16. † **3:6 3.6** Kun wollo adda mattup ki Naabo doŋ zina 18.5: Pool yi riŋe mattup ette aame yoŋ a geeger ki Korent.

⁷ Injino maŋ zembɔ ki nuŋ, adda k'ulbe k'oofiyo ɓaadan ti dabar ere a eede gette, kaye ay d'uune toogo t'urzi zaapu k'addugun a Isa geŋ me.

⁸ Wo ankeŋ kaye toŋ addey i t'udige, kono kun seedu zakidí a urzi lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Galmeege me.

⁹ Kune a ɗaana Raa addey kun ay ti'n ûune t'unŋsuwo, wo kono kune geŋ ay di roote koduwo a Raa kaŋ mummino toŋ ay ki suune ye.

¹⁰ Didɗo, onnu ay kodɗime tonɗiyo Raa kono y'ay di t'ihina urzi ay d'ette ay un ti'n wollo sey, wo munda wede a biite a urzi zaapu k'addugun a Isa geŋ ay un ti y' ɗanŋey.

¹¹ Injino kaye ay tonɗiyo Meegiŋ Raa batum ti Galmeegiŋ Isa, an ay di-t'ihina urzi wede ay d'etta di kune.

¹² Wo soŋ geyyiso ere un d'ede ti tuddugun wo ki ɗoŋ pay gette, Galmeege y'un t'aagal k'aagulu, tod'te aakede geyyiso ere kaye batum ay d'ede a tukki kune.

¹³ Geŋ Galmeege y'un elo toogo a biza k'ulbugun, injino a onniyo ere Galmeegiŋ Isa y'aana ti ɗoŋzi pay gette, kune a ɗaana Meegiŋ Raa ooyiso kese a yode, wenda y'a ki roota k'ulsuko a tukki kune ye baa.

4

Lekkiyo ere aa Raa yi dehu

¹ Injino ki ɗanŋu zembɔ ki nuŋ, kune'ŋ an unni duuye mummino kun di lekke a urzi wede Raa ulbí i-d'ise unŋe me, wo ɗerec kun sooru miŋ a urzutú. Wo ɗe ankeŋno ay un oɓe bey wo ay un d'eelo kooke a munda wede kun d'ise ti suma Galmeege Isa, geŋ lekkiyagun gette un d'odo t'injino.

² Kune kun'ni suune ono ɗoŋ ay un ruute, kane geŋ Galmeege Isa y'a ruute.

³ Enno munda wede Raa yi dehu me: Kun lekko ɗoŋ ooyiso kese a Raa, kun ɔli tuddugun a urzi boliyo ye.

⁴ Wede tuuku toŋ ti diinagun yi suuno seedu tuddí*, y'a lekko ooyiso kese a Raa wo ɗuwo an i di t'ele suma.

⁵ Y'a k'ooli tuddí ki naapu a sulɗi ɗoŋ ulpi tudde ti dehu geŋno ye, aakede ɗoŋ i ki suune Raa soo ɗanŋal ye ge d'isiyo.

⁶ A urzi sulɗi geŋ, wede tuuku toŋ yi isa ulsu a leemadí ye wo yi ti y' mabilda yi deha eddí ye, ise erewo toŋ injino. A wede y'isiyo injino geŋ i-ti dooza Galmeege ti siidí, ono eŋ ay un ti'n ruute wo ay un ti'n ɗoolo sey.

⁷ Kine Raa y'inni wiike in gi di lekke a urzi pitiŋko dehu tudde ye, wo ɗe y'inni wiike in di lekke ɗoŋ ooyiso kese a yode.

⁸ Kono kamo, wede y'a ti doopide a sulɗi ɗoŋ ay un ruute kun d'ise geŋno maŋ, yi koogire wedusu ye, yi koogire Raa wede un ele Unde Kamileŋ.

⁹ A urzi geyyiso tudde aakede zembɔ geŋ, i k'ise ye baa ay un di raanŋe sey me, kono kune batum Raa y'un ti'n duuye a urzi geyyiso tuddugun me.

* **4:4 4.4 Tuddí:** Ono ɗoŋ i rootiyo «tuddí» geŋ, t'ono Girek «umpo». Ono ɗoŋ Pool yi ruute «umpo» geŋ, ɗoŋ onŋon an elkiyo i-kaza «tudde», wo ɗoŋ soŋ an elkiyo i-kaza «erewo». Injino maŋ kane ɗoŋ elkiyo «erowo» geŋ an di riinŋe, an'de: «Wede tuuku toŋ ti diinagun yi suuno beeriyo k'erewo, an di lekko ooyiso kese a Raa geŋ ɗuwo an an t'ele suma.»

¹⁰ Geyyiso tin, tod'te ere un d'ede a tukki zemba don pay i ziipe addan a Isa a siido Maseduwan pay gettiyo. Wo de zemba ki nun, kaye ay un t'ele kooke ay t'eese un d'odo t'inkino.

¹¹ Kun deho lekkiyo ere ti toose ti duwo, kun wollo naabagun, wo k'ombagun kun naabo ti beygun, gen kun iso aakede ay un ruute kun d'ise.

¹² Kun iza inkino man, lekkiyagun t'a koonaa beehiye a daana don i ki ziipe addan a Isa ye me, wo kune ton kun ki tonda munda ti bey wenda ye.

Baldya ki don i t'inda

¹³ Zemba ki nun, ay dehu ay un di roote a urzi don i t'inda, kono kun ki-t'ise sommagi donon ye, aakede don i ki zaapu elkisadan a Isa ye.

¹⁴ Derec, kine in umbe Isa y'inda wo yi bilde ti diine don unto. Gen inkino kay kane don i ziipe addan a Isa wo an t'inda gen, Raa y'a ti'n balda wo y'a ti'n t'okkiya kan soo t'Isa a sirpadi.

¹⁵ Kun ollo, ay un rootiyo en ono Galmeega yi ruute: Onniyo ere Galmeega yi kimo gette, kine don i ziipe addan a Isa i lekkiyo zeere botto gen, in k'ooguma ye ki daana kane don i ziipe addan a Isa i t'inda me.

¹⁶ Aame gen duwo an d'olliga d'olle, tod'te golla ki goole maaleekiyagi yi baahu parre Raa. Inkino yode Galmeega Isa batum y'a d'eege ti kandaane. Wo kane don i ziipe addan a Almasi wo i t'inda gen, an di-balda ki poone.

¹⁷ San man, kine don i lekkiyo zeere botto gen, in d'engila k'awwa ti kane kan soo ekki dondari, k'okkime Galmeega a kandaane. Gen inkino, in di lekkey ti Galmeega ki daayum.

¹⁸ Inkino man kun elo kooke ti tuddugun t'urzi dooyiso ette.

5

Onniyo kama Galmeega

¹ Zemba ki nun, i k'ise ye ay un di raane a urzi k'onniyo, ise a urzi peedo ere suldi pay gen an d'aana me.

² Kune batum kun suune adda k'addugun: Onniyo ere ki Galmeega y'a kimo gette, t'aana aa wede k'oogire y'ettiyo a diddo, wenda soo ton umbo a suuna me.

³ Aame duwo an iisa rootiso: «Ankenno kine adda toose, munda k'orgiso umbo baa» man, inkino a kaamiki gen min dabar baadan t'a d'eege eedan. Gen dabar gette t'aana a kaamiki, aakede kakkisa k'erewo addutu i t'umbe k'ehiyo, wenda soo ton umbo a t'alda me.

⁴ Wo de zemba ki nun, kune adda zimolo ye kono onniyo gette t'un di'n kiira sutte aa wede k'oogire me.

⁵ Kune don ki toore Raa, lekkiyagun aa a onnu. Kine ki diddo ye, ki zimolo ye.

⁶ Inkino man in t'udige ye aa kane don ongo me, wo de in lekko zeere, tuddin in ti soodo.

⁷ Kane don i moone gen an moone a diddo, wo don i sobo toote i ceeriyo eedan gen an sobo a diddo*.

⁸ Wo de kine don lekkiyadin aa a onnu gen, tuddin in ti soodo. In lekko a urzi zaapu k'addan a Isa wo ti geyyiso tuddin, kane gen a kine aakede

* **5:7.5 An sobo a diddo:** Ti kaaga gen a siido Gires kane don Yawudiyagi ye an sobo toote a diddo, wo di kine inkino ye, don an sobo a onnu wo a diddo pay.

asigursu yi t'usse saapa. Wo in zaapo elkisadin a Raa wede yi'n utte kono zaapu k'elkiso gette, fod'te aakede asigursu yi t'usse kakkile maala.

⁹ Kine Raa yi dihe y'inni wiike toc min y'a ki defka booro eedin ye, wo de y'inni wiike kono in t'ooney uttiyo t'urzi Galmeejin Isa Almasi.

¹⁰ Isa y'inda kono kine, inkinno a kamadi gette ise kine in lekkiyo zeere, ise in t'inda ton man, in lekkiyo kettiyo kan soo ti yode.

¹¹ Inkinno man kun elo kooke wo kun noogo tuddugun kono kun di t'hira a urzi zaapu k'addugun a Isa, wo ni suune naabo gette kun isiyoo too.

Toose ti kooke wede ki dangu

¹² Zemba ki nun, ay un di roote'ŋ, kun an ottilo a don oodibe yeebadan a naabo ere a diinagan, kane don Galmeege y'an ele urzi an un di'n dokkiyo wo an un di'n aapufu gen me.

¹³ Kono naabo ere an isiyo a kune gette, kun an ottilo baadan wo kun'ni geeyo. Kun lekko ti toose ti tuddugun.

¹⁴ Zemba ki nun, ay un t'eele kooke, ay t'eese'ŋ: Don golguwo kun aapan, don an d'ede orgiso addan kun an eelo kooke, kun noogo don weedayan umbo wo kun lekko t'ombine ti duwo pay.

¹⁵ Kun koona mentikagi, wenda soo ton a bakadi yi-kima ulsuko t'ulsuko ye, wo kun deho daayum isiyo beehiyoo ti tuddugun wo ti duwo pay.

¹⁶ Kun lekko daayum t'unjwo,

¹⁷ kun tondo Raa daa puukiyo,

¹⁸ aame ize munda tuuku ton man, kun rooto koduwo a Raa. Genno suldi don Raa yi dehu kun d'ise a urzi lekkiyagan ere kettiyo kan soo t'Isa Almasi te.

¹⁹ Kun i t'eegire ye a naabo k'Unde Kamilen te.

²⁰ Kun'ni kiigira ye ono don Raa y'agisa zemba an un di rootiyo gen me,

²¹ wo de ono gen kun ti'n wollo pay: Don beehiye kun di zaapo addugun,

²² wo kun ti ledfo t'ita suldi don ulpi tuuku ton man.

²³ Gen Raa wede i d'eliyo toose gen, yode batum y'un ti'n iso don ooyiso kese a yode a urzi lekkiyagan ere pay gette, y'unni booho pay, yi booho tuddugun, undugun, wo biza k'ulbugun. Inkinno man a onniyo ere Galmeejin Isa Almasi yi kimo gette, wenda y'a ki roota k'ulsuko a tukki kune ye baa.

²⁴ Raa wede unni waaku gen, yon yi seedu zakidi a munda wede yi rootiyo y'aasa me, gen yi t'isa suldi gen me.

²⁵ Zemba ki nun, kun tondo Raa kay kono kaye me.

²⁶ A zemba pay kun an t'iso toose kan bey sire sire aa zemba.

²⁷ Wo anken kun ollo, n'un di rooto ti suma Galmeege, mattup ette kun an ti-garoy a zemba pay.

²⁸ Gen beeko ki Galmeejin Isa Almasi ti koona eggun.

Mattup ere ki sirwe Pool yi riije a donj a Tessaloni

Ej urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Pool yi riije a donj i ziipe addan a Isa a geeger Tessaloni. Adda mattup ette y'an di fuule sey a urzi kama k'Almasi, wo y'ede suldi'ŋ ede a aana, ki poone onniyo kamadi t'a aana geŋ me.

Donj ongon adda geeger gette an rootiyo Almasi yi-gimo baa, wo donj ongo ti diinayan an d'eesiyo: «Almasi botto yi ki gimo ye, wo de onniyo kamadi gopponj.» Kane donj i ruute onniyo kamadi gopponj geŋ, an di-toogiyo ki naabo me wo an di rootiyo, an'de: «An niiba man a t'isa ki bita.» Wo de an t'ettiyo omba ki di donj i naabiya. Kono kamo Pool y'an riije kono y'an di kize wede tuuku tonj y'a oomi ti ranŋadi. Wo y'an ruute soŋ an a seeda zakidi aame an iina dabar tonj man, wo an d'ise daayum beehiyo ki tuddan geŋ.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nunj Pool ti Silas wo Timote, a kune donj ogiyo ti suma k'Isa a geeger Tessaloni, kune donj ki Meeginj Raa wo ki Galmeega Isa Almasi.

² Geŋ beeko ti toose ki Meeginj Raa ti Galmeega Isa Almasi i koono eggun.

Booro ere a onniyo k'ita

³ Zemba ki nunj, i dehu ay di ruute daayum koduwo a Raa kono kune geŋ me. Eyye geŋ a urzutú ay di ruute koduwo a Raa me, kono urzi zaapu k'addugun a Isa geŋ yi neeriyo ki neeriyo, wo geyyiso ere un d'ede ti tuddugun gette t'aagulu k'aagulu.

⁴ Kono kamo kaye ulbey ay d'isiyo unse, sundugun ay gi di sedd'fiyo ye a diine donj ki Raa ogiysito ti suma k'Isa, kono kun seedu zakidi a urzi zaapu k'addugun a Isa me, kun d'ombiŋe a dabar ere fuwo an unni dabirsa wo ti suldi donj ooŋe un ettiyo geŋ me.

⁵ Kane suldi geŋ i-kaza Raa yi dekkiyo booro ere ki diine, wo t'urzi kane geŋ kun t'isa donj iide kun t'etta ki Moziko Raa. Kono tode gettiyo kun dabirsa me.

⁶ Derec Raa yonj ki diine, kane donj un oodibe yeebagun geŋ sanj Raa y'an d'oodiba yeebadan kaj.

⁷ Wo a kune donj oodibe yeebagun geŋ, sanj kun t'oona puukiyo ti kaye. Geŋ aasa a onniyo ere Galmeega Isa yi-kimo ti kandaane ti maaleekiyagi donj toogo, y'a kiza tuddi a fuwo pay.

⁸ Y'etto ti uwwo bila bila, kono y'an ti-dooza a kane donj i ti toogiyo ki suuniyo Raa wo ki sooru ekk'ono donj ki Rabila Majjaanawa ki Galmeeginj Isa geŋ me*.

⁹ Kane geŋ danŋayadan Galmeega y'anni dagga ki daayum, dokki ti daanadi wo dokki ti toogo daryikadi†.

¹⁰ Geŋ aasa a onniyo ere Galmeega yi-kimo, injino man kane donji an di y' t'imma, wo donj pay i ziipe addan a yode geŋ an di seeda giggiranj k'unŋuwo. Kune pay addaga ti kane, kono kun umbe a ono donj ay un gizite.

* 1:8 1.8 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 66.15. † 1:9 1.9 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 2.10,19,21.

¹¹ Kono kamo ay tondiyo Raa daa puukiyo kono kune geɗ me. Ay tondiyo Raazin y'un di'n ise don̄ iide a urzi lekkiyo ere y'unni wiike. Ay tondiyo Raa sey, t'urzi toogadi y'un di'n nooge k'isiyo suldi don̄ pay beehiye kun dehu kun d'ise, kono kun ziipe addugun̄ a Isa.

¹² In̄kino t'urzi kune, duwo an t'imma suma ki Galmeeɗin̄ Isa, wo yode ton̄ y'un di'n t'imma kay. Suldi pay geɗ aasa t'urzi beeko Raazin wo ti Galmeeɗin̄ Isa Almasi.

2

Munda wede ki poone etto t'onniyo kama Galmeeɗa

¹ Zamba ki nun̄, a urzi kama Galmeeɗin̄ Isa Almasi wo ti ogiysadiɗ ere kaɗ soo a daanadi gette, ay un di rooto:

² Aame wenda y'un ruuta onniyo Galmeeɗa y'a kimo gette t'iina baa maɗ, geɗ kesiko eggun̄ ti dagga ye wo kun addira ye. Aame yi ruuta ono en̄ don̄ Raa y'igibo, ise ono en̄ ettiyo ti bize kaye, ise ono en̄ ettiyo t'urzi mattup ere kaye gi riine ton̄ maɗ, onami kun amba ye.

³ Kun i oola urzi a wenda soo ton̄ y'un ti'n mabilda ye t'urzi tuuku ton̄ maɗ. I dehu don̄ baadan̄ Raa an di y' kiigira doo min̄, saɗ onniyo gette t'a aana kollo, wo son̄ Goole doopide k'oogoro Raa geɗ tuddi y'a ti kiza do, yon̄ wede Raa y'a yi dagga adda dabar ere ki daayum geɗ me.

⁴ Yon̄ geɗ y'a-tooga, y'a ti-kila tuddi t'ekki suldi pay don̄ duwo an ottilso wo an elkiyo raazan̄ geɗ me. In̄kino y'a t'etta k'adda Boy Raa, y'a-koonaa addaga y'a t'eesa yode batum min̄ Raa*.

⁵ Un dunde ko, suldi don̄ n'un ruute aame nun̄ di kune botto geɗ me?

⁶ Wo an̄kenno, kun suune munda wede i ti y' seedu Goole doopide k'oogoro Raa me. In̄kino yi kiza tuddi a duwo pay geɗ a onniyo ere Raa yi dehu dan̄jal.

⁷ Toogo ere kaɗ ombide i dokkiyo duwo an a di doopide oogoro Raa gette, an̄kenno ti naabiya adda duniya me. Wo de aame munda wede i ti seedu toogo gette Raa yi y'irga maɗ, tod' ti ki naaba kaɗ ombide ye baa.

⁸ In̄kino maɗ, saɗ Goole doopide k'oogoro Raa geɗ y'a kiza tuddi, wo Galmeeɗa Isa yi-gimo maɗ, y'a yi t'ida ti maaye wede adfa ti bizi, y'a ti y' niida ti toogadi†.

⁹ Aame Goole doopide k'oogoro Raa y'etto ti toogo ere ki Meeda siitandani geɗ, y'aasa ita suldi don̄ tuuku ton̄ maɗ i-kaza yon̄ toogo, suldi k'armika, wo ti suldi don̄ i ceeriyo eego ki daggiya duwo‡.

¹⁰ T'urzi suldi don̄ ulpi tuuku ton̄ maɗ geɗ, y'a mabilda kane don̄ i t'umbe urzi daggiya geɗno. Kane an daggiya kono an k'umbe ye, wo an ki ti giyye ye derec ki Raa ere t'an di'n utte gette.

¹¹ Kono kamo Raa y'an d'agisa toogo ere ki daggiya ti di rooniso addan̄, an d'ambu a suldi don̄ ki lohito k'ono geɗno.

¹² In̄kino maɗ kane don̄ pay i k'umbe a ono don̄ derec ki Raa ye, wo ulbaɗ an isiyo un̄se k'isiyo munda wede ki diine ye geɗ, Raa y'a dekka booro eedan̄.

Seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a Isa

¹³ Zamba ki nun̄, kune don̄ Galmeeɗa yi giyye, i dehu kaye ay di roote koduwo daayum a Raa kono kune geɗ me. Ay isiyo in̄kino kono kune

* **2:4 2.4** Kun wollo adda mattup ki Daniyel 11.36 wo Ezekiyel 28.2. † **2:8 2.8** Kun wollo adda mattup ki Ezayi 11.4. ‡ **2:9 2.9** Kun wollo adda mattup ki Matiye 24.24.

Raa y'unni biire t'ume k'eesiyo duniya too[§], kono kun d'utte t'urzi naabo k'Unde Kamilen t'un di'n ooyiso kese a Raa, wo t'urzi zaapu k'addugun a derec ki Raa.

¹⁴ Gej a suldi genno Raa y'unni wiike t'urzi Rabila Majjaanawa ere ay un gizite te, kono yi dihe kun t'ooney gooliko ti Galmeejin Isa Almasi.

¹⁵ Injino man zemba ki nun, kun soodo zakidi wo kun ti booho beehiye dooyiso ere ay unni duuye gette, ise kan bizey, ise t'urzi mattup ton man.

¹⁶ Gej Meegin Raa y'inni giyye, wo t'urzi beekadi y'in ti'n selliyo ki daayum wo in zaapu elkisadin ekki munda wede beehiye. Injino ay tondiyo yode Raa ti Galmeejin Isa Almasi batum,

¹⁷ kono an un ti'n selle wo an un t'eele toogo kun d'ise daayum beehiye ise t'urzi naabo, ise t'urzi k'ono bizigun ton man.

3

Kooke a urzi tondiyo Raa

¹ Injino ki danju zemba ki nun, kun tondo Raa kono kaye, kono ono Galmeege a-teepe kesiko wo don pay an di y' t'imme aakede a ize di kune.

² Kun tondo son kono Raa y'ay ti'n ledde ti don ulpi wo bundidi an ay ki d'ise ulsu ye. Derec, don baadan an ki ziipe addan a Isa ye.

³ Wo de yo Galmeege yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me, y'un t'ela toogo a urzi zaapu k'addugun a Isa wo y'un di'n booha kun ki t'ooro bey Mohita k'oldiko ye*.

⁴ T'urzi lekkiyo ere kettiyo kan soo ti Galmeege gette, ay suune adda k'addey munda soo kono kune me: Munda wede ay un rootiyo kun d'ise gej kun di y'isiyo, wo kun d'isiyo injino ki daanagun.

⁵ Gej Galmeege yi dokko biza k'ulbugun kono kun di geyye Raa, wo kun di seeda zakidi aa ki Almasi y'a zidfa zakidi bini danju.

Kooke a urzi naabo

⁶ Zemba ki nun, ay un rootiyo ti suma Galmeege Isa Almasi munda wede kun d'ise'η: Kun ti ledde dokki ti zemba don pay i ziipe addan a Isa kane gulgagi gej me, wo sooruzan a ki t'ettiyo ye a urzi dooyiso ere ay unni duuye te.

⁷ Kune batum kun suune beehiye mummino kun di dooze urzi lekkiyadey me. Aame kaye di kune gej, ay ki likko lekkiyo ere ki don golguwo ye.

⁸ Kaye k'ombadey ay ki tunde bey wenda ye. Wo de ay d'iyye oodibe yeebe ti ormiyo naabo onnu diddo ton man, kono ay ki dihe ye ay i t'ele attidi a wenda soo ton ti diinagun me†.

⁹ Derec, ay d'ede urzi kun ay di'n nooge, wo de ay niibe ti beezey kono kun di wolle urzizey wo kun di dooze.

¹⁰ Gej injino, aame kaye di kune gej ay un di ruute munda wede kun d'ise, ay'de: «Wede yi ki dehu yi ki naabe ye man, omba ton kun i-t'ele ye‡.»

¹¹ Ay rootiyo injino kono ay ollige rabilagun, don ongon ti diinagun kane gulgagi, ita naabadan umbo wo an t'eliyo eedan ki lattiya naabo duwo.

§ 2:13 2.13 *T'ume k'eesiyo duniya too*: Adda Mattupiyagi k'ono Raa ti kaaga an riije ti bey gej, don ongon an'de: «Kune Raa y'unni biire don ki poone i ziipe addan a Isa kono kun d'utte...»

* 3:3 3.3 Kun wollo adda mattup ki Matiye 6.13 wo Zaj 17.15. † 3:8 3.8 Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 20.34 wo 1 Tessaloni 2.9. ‡ 3:10 3.10 Kun wollo adda mattup ki 1 Tessaloni 4.11.

¹² A kane donj injkino geɗ, ti suma Galmeegin Isa Almasi ay an t'eele kooke, wo ay an di roote munda wede an d'ise me: Kane batum an naabo t'adde soo k'ombó bizaɗ me.

¹³ Wo zembá ki nuɗ, kune'ɗ kun iso beehiyko daayum kun t'orme ye.

¹⁴ Aame wede yi tuuga k'ollige k'ono donj ay riine adda mattup ettiyo maɗ, kun an yi kaza a zembá wo kun di ledfo ti tuddi me, kono yi seeda sukiyagi.

¹⁵ Yoɗ geɗ kun yi wolle aa adu ye, wo de kun y'aapa aakede kun aapufu leema.

Toose ere ki danɗu

¹⁶ Geɗ Galmeega i d'eliyo toose, yode batum y'un elo toose daayum t'urzi tuuku tonj maɗ, wo yi kooná ti kune pay.

¹⁷ Ono donj ki toose eɗ, i raaniya nuɗ Pool batum ti beezó. Geɗ injkino n'a-ti raaniya sundó, a mattupiyagó donj pay ni raaniya me.

¹⁸ Geɗ beeko ki Galmeegin Isa Almasi ti kooná eggun pay.

Mattup ere ki poone Pool yi riinje a Timote

En urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki poone Pool yi riinje a Timote. Pool y'iide kazita Rabila Majjaanawa ki Listire, geeger ere Timote yi-lekkiyo. Aame y'illiga Rabila Majjaanawa k'Isa Pool yi kazita gettiyo man, y'a umbe a ono genno. Inkino an d'izirte ti yode wo an di niibe ton kan soo.

Pool gen, aame yi ollige don i ziipe addan a Isa adda geeger tuuku an i kama dar a Raa, ise i isiyo munda di kane man, y'akkisa baadan Timote y'an d'eeliyo kooke. Gen inkino, y'a y'igibe ki Epez ki tukki don i ziipe addan a Isa angenno, y'an t'eeley kooke an t'ooney toogo. Gen a geeger gettiyo mattup gette t'a y'uoney me. Adda mattup gette yi di duule sey, y'an di roote a kane don i ziipe addan a Isa gen, an di koone mentikagi ti don i dooyiso duwo a urzi doolo a ki t'ettiyo a urzi Rabila Majjaanawa ye gen me. Wo yi di ruute son, don i ziipe addan a Isa gen mummino sooruzan t'a koone a diine don ogiyo ti suma k'Isa me, wo mummino an di beere don dokkiyo ki don ogiyo ti suma k'Isa me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nun Pool, wede zina k'Isa Almasi aa Raa Wede k'Uttiyadin y'a ruute, wo ti Isa Almasi yon in zaapu elkisadin eego.

² Ni raaniya a kee Timote, kee wede a nun aa ulo k'addo a urzi zaapu k'adde a Isa me. Gen beeko, isiyo adde koduwo, wo toose ki Meega Raa ti ere ki Galmeejin Isa Almasi i koon eeda.

Don eliyi dooyiso ere oldo

³ A engilsado ki siido Maseduwan gen n'a di ruute munda wede k'aase, wo anken n'ay di-doolo sey, ki lekko a geeger ki Epez kono k'an di roota a don eliyi dooyiso ere ti doolo a ki t'ettiyo a urzi k'Almasi ye gette, an d'ohira.

⁴ Wo k'an ti rooto an oolo kazita taaya ere daayum daa k'urzutut, ti dippiyo k'ita mongidagi don i ki dangu ye gen me, kono kane gen i d'eliyo niikiyo wo a ki noogiyo ye a naabo Raa ere in isiyo a urzi zaapu k'adde a Isa te.

⁵ Nun n'a-rootiyo ono en kono kun di geyye tuddugun ti geyyiso ere ettiyo t'urzi k'adde don kamilen, t'urzi k'elkiso ere kun di suune munda k'ulsuko a tudde umbo, wo t'urzi zaapu k'adde a Isa t'adde soo.

⁶ Don ongo urzi wede majjaane en an d'iili, an t'umbe urzi wede ki niikiyo ki bita.

⁷ A urzi k'oogoro Raa an elkiyo kane don suuniyo, wo a munda wede kane an elkiyo an yi suune beehiye gen, urzi i rootiyo munda ton an ki y' suuniyo ye.

Naabo k'oogoro Raa

⁸ Derec, kine in suune oogoro Raa tod'te beehiye, aame in sooru eego man.

⁹ Inkino in suuno koduwo, oogoro gette a don i sooru ki diine, Raa yi ki ti t'elo ye. Tod'te yi t'elo a don i koliyo t'ekki duwo wo a don i-ti tuuge a yode Raa, a don isiyo naabo oldo wo a don k'oldiko, a don i k'ottilso a

Raa ye wo a ɗonj onyilse sulɗi ɗonj kamilenj ki Raa, a ɗonj i tōwwo meege ise meede wo a ɗonj i tōwwo ɗuwo mirsi.

¹⁰ Yi t'elo sonj a ɗonj boliyo, a kule y'ebirso bakadí, a ɗonj k'owilte ɓulagi, a ɗonj lohito k'ono, a ɗonj k'alzutu waawiye, wo a ɗonj pay isiyo naabo ere oldo a ki t'ettiyo ti dooyiso ere ɗerec ki Raa ye.

¹¹ Ono ɗonj ni rootiyo enj a-t'iide a Rabila Majjaanawa ere Raa y'o ele a beezó n'a kizite, ono ɗonj iido ti Raa goole a jiiere pay, yonj urzi k'unjsuwo.

Tamma ki Pool a beeko ere ki Raa

¹² Nuñ n'a roote koduwo a Galmeeginj Isa Almasi, yode wede y'o d'ele toogo ere n'a aane n'a t'ise naabadó ette. N'a roote koduwo sey kono yi ni wulle nuñ wede ni seedu zakidí a naabo, injkino yi ni biire ni-d'ise naabadí,

¹³ Nuñ wede ti kaaga n'a gildite sundí, n'a dibire ɗonjzi wo n'an d'ize ulsu baadanj. Wo tonj y'o d'ize adde koduwo, kono naabo ere n'ize gette ni ki suune ye, kono nuñ ɓotto ni ki ziipe addó a yode ye*.

¹⁴ Yode Galmeeginj y'o d'ele beekadí daa doozyo a tukki nuñ, y'o d'ele urzi n'a ziipe addó a yode wo geyyiso ere ettiyo t'urzi lekkiyo kettiyo kanj soo t'Isa Almasi.

¹⁵ Eyye, kane ono ɗonj ni roota enj ɗerec a urzizanj, kine pay in d'ambe eego: Isa Almasi y'iido ki duniya kono y'a utta ɗonj k'oldiko. Genj nuñ wede k'oldiko a di jiiere ti diinayanj me.

¹⁶ Wo genj kono k'injino Raa y'o d'ize adde koduwo: T'urzi nuñ wede k'oldiko a di jiiere ti diine ɗonj k'oldiko pay genj, Raa y'a dihe Isa Almasi y'a k'ize ombinadí pay a tukki nuuno. Ombinadí gette aa urzi a ɗonj etto k'ita an di wolla an daana, kono an zaapa addanj a yode wo an t'oona lekkiyo ere ki daayum.

¹⁷ A mozigo wede yi lekkiyo ki daayum, yi k'unto ye, wenda ki ki y' wolle ye, yonj Raa soo ɗanjaj, injkino suma ti tamma a yode ki daayum! Eyye.

¹⁸ Timote ulo ki nuñ, ono enj nuñ n'a ele k'anni booho, kane enj a-t'iide a ono ɗonj nebiyagi an ruutite ti kaaga kono kee. Kane ono genj a di koone toogadá a ɗeyyiso ere ki diine ki ɗeyya gette.

¹⁹ Urzi zaapu k'adde a Isa wo elkiyo ere k'a suune munda k'ulsuko a tudde umbo genj k'anni booho. ɗonj onjo an di giigira elkiyadanj ere an di suune munda enj beehiye enj ulsu gette, injkino urzi zaapu k'addanj a Isa an d'iili, an di zilditi.

²⁰ Ti diinayanj i d'ede Imene wo Alegzandire, kane genj n'an di'n iili a bey Meeda siitandani† kono an di suuna koduwo, suma Raa an ki kilda ye baa.

2

In tondo Raa ki ɗonj pay

¹ Injkinon manj ni dehu ki poone'ŋ, kine in tonde Raa, in d'ahila, in sippe bere wo in roote koduwo a Raa kono ɗuwo pay.

² In tonde Raa kono mozagi wo ki ɗonj pay an d'ede urzi ki dokkiyo, kono in di lekke lekkiyo ere ɗeɗɗek ti toose, in di koone ti ottilso wo in di lekke kettiyo ti Raa.

³ Genj munda wede beehiye wo i-d'ise unse a Raa Wede k'Uttiyadinj.

* **1:13 1.13** Kun wollo adda mattup ki Naabo ɗonj zina 8.3; 9.4-5. † **1:20 1.20** N'an di'n iili a bey Meeda siitandani: I-kaza kane genj an ti liɗɗe ti diine ɗonj i ziipe addanj a Isa.

⁴ Wo yonj yi dehu dūwo pay an d'utte* wo an t'etto an di suune urzi wede d'erec.

⁵ Derec, Raa yonj soo d'anjjal, wo wede i konso a diine kine dūwo ti Raa, yonj soo d'anjjal, Isa Almasi.

⁶ Yode wede y'a ele tuddi kono y'a t'adde dūwo pay t'adda k'oldfikadañ. Injino unto k'Isa a onniyo ere Raa y'ele gette, i-kaza Raa yi dehu dūwo pay an d'utte.

⁷ Geñ injino Raa y'a n'ize wede zina k'Isa wo wede kazita k'onamí, y'o d'ele urzi n'a dooye d'oj Yawudiyagi ye a urzi zaapu k'adde a Isa wo a urzi wede d'erec ki Raa. Ni rootiyo enj d'erec, ni ki lohito ye.

Lekkiyo kuuli ti erayi

⁸ Injino manj ni dehu a ume tuuku tonj kuuli an tonde Raa, an di siki beydañ d'oj kamilenj geñ k'awwa†, daa kulkuwo wo daa niiku.

⁹ Wo ni dehu soñ erayi tonj an d'osse kofuwo, daa makilsa, ti ottilso. An di kini eedañ koniyo ere a k'ambe ersa ye. An d'osse konjidagi wo kokkide tonj d'oj zooyayanj oñe aa ki dap ye, ise d'ogoro tonj injino. Wo kallagi d'oj zooyayanj oñe an ki d'osse ye.

¹⁰ Wo de an di lekke lekkiyo ere beehiye ki diine, a-t'ette aakede ki erayi d'oj an rootiyo kane lekkiyo kettiyo ti Raa.

¹¹ A ume k'ogiyso tonj i dehu erayi an di koone poyoyo, an d'olliga dooyiso ti ottilso.

¹² Urzi umbo ni k'ele ye a erewo t'a dooye, ise t'a t'ambe ettú awwa t'ekki kuuli me, t'a ti seeda tuddutú poyoyo.

¹³ Derec, ki poone Raa y'ikkima Adum, sañ Awa kollo.

¹⁴ Wo geñ Meeda siitandani ti mibilde Adum ye, ti mibilde erewo, sañ tod' ti t'iire t'a di diipida ono Raa‡.

¹⁵ Wo injino tonj kane erayi an i di'n ehiyo geñ an t'oona uttiyo, aame an aa ziida zakidi a urzi zaapu k'addañ a Isa, ti geyyiso tudde wo ti sooru ere ki diine kamilenj daa makilsa, d'oo miñ an d'utta kollo.

3

Lekkiyo d'oj dokkiyo ki d'oj ogiyso ti suma k'Isa

¹ Eyye, kane ono d'oj ni roota enj d'erec a urzizañ: aame wede yi dehu y'a t'ise wede dokkiyo ki d'oj ogiyso ti suma k'Isa manj, yonj geñ y'umbe naabo ere beehiye.

² I dehu wede dokkiyo geñ y'a t'ise wede dūwo an ki zaapu ono eedi ye, wede eddi soo d'anjjal*, wede tuddi yi ti seedfu, wede i-d'ede elkiyo, wede kofuwo a lekkiyadi te, wede yi seedfu dūwo, wo y'aane yi dooye dūwo.

³ Wede dokkiyo geñ y'a ki t'ise wede sobo ye, wede bursido ye, y'a t'ise wede tasse, yi ki niikiyto ye, wo y'a ki geyye soñko baadañ ye.

⁴ Wede geñ y'aane d'oj boozí yi ti'n dokke kofuwo, wo innizí y'a-ti'n zaape a urzi, an d'olliga onamí d'edfel ti ottilso.

⁵ Nuñ ni rootiyo injino kono aame wede yi k'aaniya dokkiyo d'oj boozí ye manj, mummino y'a aane dokkiyo d'oj ki Raa ogiyso ti suma k'Isa me?

* 2:4 2.4 Kun wollo adda mattup ki Ezekiyl 18.23. † 2:8 2.8 An di siki beydañ d'oj kamilenj geñ k'awwa: Isiyo injino d'oj k'Izirayel, i-kaza addañ kamilenj a d'aana Raa me. ‡ 2:14 2.14 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.7,21-22; 3.1-6. * 3:2 3.2 Wede eddi soo d'anjjal: Adda mattup k'ono Raa a ume onjo i rootiyo: «Wede yi seedfu zakidi a eddi».

⁶ Aame kun zaape wede dokkiyo maŋ, a ki t'ise wede tasse yi ziipe addi a Isa kaamiki ye, para maŋ koliyo tuddi t'a yi t'ida, maŋ booro Raa t'a yi seeda, aakede ti ziida Meeda siitandani.

⁷ Wo i dehu soŋ wede dokkiyo geŋ, aase doŋ ti paate i ki ziipe addan a Isa ye toŋ an d'ambe taayadi ki beehiye, kono onniyo soo yi ki seeda sukiyagi a daanadan ye, wo yi ki t'oore a ikka Meeda siitandani ye.

Lekkiyo diyakire

⁸ Kane diyakire toŋ inŋino, i dehu lekkiyadan t'a koone ti ottilso, doŋ bizaŋ soo, doŋ soŋo toote ye, doŋ a ki dehe sokiyo suldi kaŋ ombide ye.

⁹ Kane an di lekke kettiyo a derec ere t'iido t'urzi zaapu k'adde a Isa, ti elkiyo ere an di suune munda k'ulsuko a tuddan umbo.

¹⁰ Aame kun dehu kun zappe diyakire maŋ, kun ti'n naama wo kun di wollo sooruzan doo, saŋ aame duwo an ki zaapu ono a eedan ye doo miŋ, naabo ki diyakire kun an t'ele kollo.

¹¹ Wo erazan† toŋ lekkiyadan t'a koone ti ottilso, an d'ooli t'ambu suma duwo te, doŋ tuddan an ti seedu wo an seedu zakidi a suldi pay.

¹² I dehu diyakire geŋ eddi soo danŋal, wo y'aane inŋizi ti doŋ boozii pay yi ti'n dokke koduwo.

¹³ Derec, kane diyakire i naabiya naabo ere beehiye a diine doŋ ogiyo ti suma k'Isa geŋ, doŋ pay an di'n t'imme, soŋ an di roote daa k'orgiso a urzi zaapu k'adde a Isa Almasi.

Munda wede goole wo i t'iidiba ita

¹⁴ Nuŋ a kee Timote n'a raaniya mattup ette kono n'elkiyo saŋ maŋ n'etta, n'a ki ti wollo.

¹⁵ Wo aame ni k'iiney kesiko ye maŋ, mattup ette t'a gi di zaapey urzi mummino kee k'a lekke a diine doŋ adda boy Raa me, kane doŋ ogiyo ti suma k'Isa, kane doŋ ki Raa zeere, kane geŋ aa dundulu wo aa eesiyo k'ita boy i-seedu derec ki Raa.

¹⁶ Eyye, daa niikiyo munda wede kine in d'ambe wo in di daane geŋ, yode geŋno munda wede goole wo ombide Raa yi t'iidiba ita me.

Munda geŋ, yoŋ Almasi y'a iido, tuddi y'a ti-gize yoŋ wedusu.

T'urzi k'Unde Kamileŋ duwo an di y' suune yoŋ wede ki diine, wo maaleekiyagi an di y' wulle.

Duwo an di gizite rabiladi a ita duwo pay,

wo doŋ baadan adda duniya an di ziipe addan a yode.

Raa y'a y'umbe k'awwa ki kandaane a daryikadi.

4

Suldi pay Raa y'ize geŋ beehiye

¹ Unde Raa ti ruute kereŋ, t'ede: a onniytagi doŋ ettiyo k'ita eŋ, doŋ ongo urzi zaapu k'adde a Isa an d'oola, an di daana urzi siitandani an di dagga, wo an d'olliga dooyiso ere siitandani an t'ela.

² Kane doŋ bizaŋ sire sire wo doŋ lohito k'ono geŋ, elkisadan ere ki suuniyo munda eŋ beehiye eŋ ulsu gette i-litte, an ti'n digge duwo t'urzi k'onaman.

³ Kane doŋ ulpi geŋ an dooyiso an'de, seedu k'erewo ulu, ombo ongo toŋ ulu pay. Wo Raa yi ziipe suldi k'ombo eŋ kono kane doŋ i ziipe addan

† 3:11 3.11 **Erazan**: Adda mattup k'ono Raa a ume ongo i rootiyo: «Erayi kane diyakire».

a Isa, d'erec an ti zuune koduwo geŋ, an tonde an di roote koduwo a Raa, doo miŋ an d'oomi kollo.

⁴ Eyye, sulđi pay Raa yi ziipe geŋ beehiye*, munda wede k'a t'eese eŋ k'ombo ulsu umbo, wo i dehu a sulđi pay k'a roote koduwo a Raa, d'oo miŋ k'a oomi kollo.

⁵ Derec, ono Raa wo tonđiyo Raa geŋ an di'n isiyoo sulđi'ŋ kamileŋ a daanadí me.

Wede naabo beehiye k'Isa Almasi

⁶ K'an t'in dooyo sulđi pay eŋ a zemba d'oŋ i ziipe addaŋ a Isa. Inkiŋo maŋ kee k'a t'isa wede naabo beehiye a urzi k'Isa Almasi me, k'an kiza a d'uwoo kee addá úne ti ono d'oŋ a urzi zaapu k'adde a Isa, wo ti dooyiso ere d'erec daayum ki diine gettiyo.

⁷ Wo kee k'a-sebbo daará tayđayi d'oŋ ki bita a ki t'ettiyo a lekkiyo ere kettiyo ti Raa ye geŋ me. Ki too maŋ kee ki dooyo lekkiyo ere kettiyo ti Raa.

⁸ Dooyiso ere a urzi tudde ti dehu, tod'te beehiye miŋ ki munda booloŋ d'aŋŋal, ki too maŋ lekkiyo kettiyo ti Raa, tod'te beehiye a sulđi pay, kono t'urzi geŋ in di'n nooge a lekkiyo ere aŋkeŋŋo, wo in t'oona lekkiyo ere ki daana Raa yi ruute y'in t'ela.

⁹ Eyye, kane eŋ ono d'oŋ d'erec a urzizaŋ, kine pay in d'ambe.

¹⁰ Geŋ inkiŋo kine in oodibe yeebađiŋ wo in d'eyyiso miŋ kono in ziipe elkisadiŋ a Raa zeere, yoŋ Wede k'Uttiyo d'uwoo pay, wo a jüre d'oŋ i ziipe addaŋ a Isa.

¹¹ Enno munda wede k'an di roote an d'ise wo k'anni dooye me.

¹² Ki oola wenda soo toŋ yi ki-kiigira ye kono kee obulso geŋ me, wo lekkiyadá t'a koone aa urzi a kane d'oŋ i ziipe addaŋ a Isa an di wolle an di daane: t'urzi k'onamá, t'urzi sooruzá, t'urzi geyyisadá, t'urzi zaapu k'addá a Isa, wo t'urzi lekkiyadá ere kamileŋ gette.

¹³ Koore ki delliyoo aaniyadó geŋ, k'elo tuddá ki gariya k'ono d'oŋ an riine ti kaaga addá mattup ki Raa a daana d'uwoo pay, k'anni dooyo wo k'an d'eelo kooke.

¹⁴ Aame d'uwoo an ruutite ono d'oŋ Raa y'igibo wo d'oŋ dokkiyo ki d'oŋ ogiyo ti suma k'Isa an ay di ziipe beezaŋ geŋ, kee k'a uune munda wede Unde Kamileŋ t'eliyo. Inkiŋo kee tuddá ki eeze lassiy ye.

¹⁵ A sulđi pay eŋ k'a soodoo adda k'addá, k'a elo tuddá pay a naabadá. Inkiŋo maŋ d'oŋ pay an di wolla naabadá t'enggilso ki daana.

¹⁶ Geŋ a lekkiyadá ti dooyisadá k'a d'elko, k'a soodoo zakidí a sulđi pay geŋ me. Aame k'iza inkiŋo maŋ, kee batum k'a utta, wo k'a utta d'oŋ i ki k'ollige pây.

5

Naabo a daana zemba d'oŋ i ziipe addaŋ a Isa

¹ Aame ki-guune ti wede g'oole maŋ, ki y'ambe saac ye, ki eelo kooke ti golla tasse aa yoŋ meegá*. Wo d'oŋ obilagi k'an eelo kooke aa zembadá kuuli,

² erayi g'oldali k'an eelo kooke aa maawá erayi, wo d'oŋ konazi toŋ inkiŋo aa zembadá erayi, k'an eelo kooke t'adde d'oŋ pay kamileŋ.

* **4:4 4.4** Kun wollo adda mattup ki Zenez 1.31. * **5:1 5.1** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.32.

³ Mandayɗayi ɗoŋ toc ɗoŋ noogiyadaŋ umbo geŋ, ki'ni geyyo wo k'anni noogo.

⁴ Wo aame mandaayawa i-d'ede a beytú inŋi koo inŋi k'inŋitú koo maŋ, i dehu kane geŋ ki poone an d'ise aa urzi lekkiyo kettiyo ti Raa yi rootiyo, an di geyye ɗoŋ boozan wo maawaŋ an di'n modɗe aa kane an'ni mudɗe. Inŋino geŋ ki kotto Raa ulbí i-d'ise uŋse.

⁵ Mandaayawa ere toc wede noogiyatú umbo, daa k'inŋi beytú gette, ti zaapu elkisatú pay a Raa, ti tondiyo Raa didɗo oŋŋu ti k'ohire ye kono y'a di nooge.

⁶ Wo ki erewo ere elkiyatú pay a uŋsuwo ki sulɗi ɗoŋ tuddutú ti dehu geŋ, ti lekkiyo toŋ ettú aa t'inda baa.

⁷ Soŋ eŋŋo munda wede k'an di roote mandayɗayi an d'ise, kono ɗuwo an ki zaape ono eedaŋ ye.

⁸ Aame wede taasiyagi yi ki'n seedu ye, wo a jiire ɗoŋ boozí yi ki'n seedu ye maŋ, yoŋ geŋ yi giigira urzi zaapu k'adde a Isa, wede yi ki ziipe addí a Isa ye geŋ yi y' jiire sey.

⁹ Erewo mandaayawa kun di raaje sundutú adda mattup ki mandayɗayi kun di nooge te, i dehu ozzinagutú iide ada zoot ɗoo. Wo soŋ i dehu t'ume to koŋso miŋ ti ziidá kulatú soo,

¹⁰ wo tode gette a koɗuwatú ɗuwo an ti tamma ki naabatú ere beehiye gette: inŋitú ti'n uudɓe beehiye, torgagi ti'ni ziidá, ɗoŋ ki Raa t'anni nuuge a naabo, ɗoŋ an k'ede munda ye t'anni nuuge, wo tod' t'ize ita naabo ere pay beehiye.

¹¹ Wo ki mandayɗayi ɗoŋ koɗiyagi geŋ, kun ki raaje ye sudaŋ adda mattup ki mandayɗayi te, kono aame geŋ uŋsuwo tuddaŋ t'an ki'n oola ye, an seɗɗa kuulí, urzi k'Almasi an d'oola.

¹² Aame ɗoŋ an isiyo inŋino maŋ, booro ti'ni ziidá kono an ti litte onamaŋ ɗoŋ an ruute ti poone a urzi k'Almasi[†].

¹³ Wo soŋ kane ɗoŋ golguwo, an t'eliyo ompiso boyɗi k'eebaŋ. Wo a di jiire sey, an t'ize ɗoŋ bakkiya, munda ki rootiyo ye toŋ, an di y' rootiyo, wo munda ki kane ye toŋ, an d'ooriyo adda.

¹⁴ Kono kamo nuŋ ni dehu mandayɗayi ɗoŋ koɗiyagi geŋ, an di seɗɗe kuulí, an t'ehe wo an seeda boyɗizaŋ, kono ɗoŋ k'aduzin an ki t'oona urzi ki k'alɗitadin ye.

¹⁵ Ni rootiyo inŋino kono mandayɗayi oŋgo urzi wede ki diine an iili baa, an daaniya Meeda siitandani.

¹⁶ Aame erewo ere ti ziipe addutú a Isa gette taasiyagutú mandayɗayi ede maŋ, tode gette t'a di'n nooge. Ti k'ooli attidizaŋ a ɗoŋ ogiyo ti suma k'Isa ye, kono kane an di wolle mandayɗayi ɗoŋ toc an k'ede ɗoŋ noogiyadaŋ ye.

Doŋ dokkiyo ki ɗoŋ ogiyo ti suma k'Isa

¹⁷ Doŋ dokkiyo ɗoŋ i dokkiyo beehiye geŋ, an d'ede urzi kun an d'ottille baadaŋ[‡], a jiire a ɗoŋ an d'ede naabo attidi ki kazita wo ki dooyiso k'ono Raa a ɗuwo.

[†] 5:12 5.12 Ki mandaayawa ere an di raaje sundutú adda mattup ki mandayɗayi te, mandaayawa gette ti-ti t'ele tuddutú pay a naabo Galmeega, wo kule t'a ki seeda ye baa. Wo aame tod'te kodo botto ti dehu t'a seeda kule sey maŋ, t'a ti diipida a ono ɗoŋ ti ruute ti poone t'ede t'ele tuddutú ki naabo a Galmeega me. [‡] 5:17 5.17 **An d'ottille baadaŋ:** Adda mattup k'ono Raa a ume oŋgo i rootiyo: «Raŋŋadaŋ kun an t'ele a ɗoole sire.»

18 Ono eŋ an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Aame buru yi sara mudu kan onyilse man, bizi ki ti t'ele baara ye^S», wo soŋ «Wede naabo geŋ ranŋadɪ y'a ti t'oone*.»

19 Aame wenda yi sakiysa a tukki wede dokkiyo man, kee k'ambe ye, i dehu doŋ sire t'ado i wulle wo illiga munda geŋŋo doo min kollof.

20 Doŋ isiyo oldiko geŋ ki'n aapan a daana duwo pay, kono doŋ ongo toŋ an d'orgide k'isiyo k'oldiko me.

21 Kee k'ollo n'a rootiyo eŋ a daana Raa, a daana k'Isa Almasi wo a daana maaleekiyagi doŋ yi biire a yode: a dooyiso ette k'a soodo, duwo ki'ni wollo pay min kan soo, wo t'urzi naabadá ki ki ŋaaya a wede tuuku ye.

22 Kee ki naare ye zaapu beezá a ekki wede kono y'a naabe a diine doŋ ogiyo ti suma k'Isa me. Aame k'iza inŋkino man, geŋ aa k'a ti gitte kan soo a oldiko ki doŋ doolo. Kee batum ki ti booho tuddá kamilen.

23 A urzi k'eeni k'addá wede daayum geŋ, ki sibe ahu danŋal ye, wo k'a goomo toote k'inŋi biŋ boolon.

24 Oldiko ki doŋ ongo gette an di woliyo kereŋ ki poone an d'isa booro geŋ me, wo ki doŋ ongo soŋ an t'ise booro doo min, a t'oodiba ita kollo.

25 Inŋkino kay ki naabo ere majjaanawa gette an di woliyo kereŋ, wo naabo ere majjaanawa wo ombide gette, bini san a t'oodiba ita.

6

Bulagi ti galmaaway

1 Kane doŋ pay bulagi geŋ, i dehu an aa d'elke a galmaaway me, kane an d'ede urzi an an d'ottile t'addan pay, kono suma Raa ti dooyisadiŋ wenda soo toŋ y'a ki'n kilde ye.

2 Aame kane bulagi geŋ an d'ede galmaaway an ziipe addan a Isa man, i dehu a ottilso an an ki baate ye kono an elkiyo kane zemba toŋ man. Ki too man an an di naabe beehiye a ceere, kono galmaaway doŋ i ziipe addan a Isa, kane doŋ Raa yi giyye toŋ man. Geŋ inŋkino ono doŋ k'a dooya duwo wo k'an t'eela kooke me.

Dooyiso ere majjaanawa ti ere oldo

3 Aame wede y'eliyo dooyiso ere ti doolo wo yi t'adfiya ti ono doŋ derec ki Galmeegin Isa Almasi wo ti dooyiso ere a ki t'ettiyo a urzi lekkiyo kettiyo ti Raa ye man,

4 yon geŋ koloyo tuddi ti y'iide, munda yi ki suune ye. Elkiso adda k'addi tin a tukki suldi doŋ pay ki niikiyto a tukk'ono ongo danŋal. Geŋ t'urzi geŋŋo ettiyo kolbiso, niikiyto ono k'ulpi, kaldita tudde, elkiso ere oldo a tukki wede,

5 wo niikiyto ere baadan i ki dangu ye a diine doŋ elkisadan oldo. Kane geŋ derec an ki ti suune ye, an elkiyo t'urzi lekkiyo kettiyo ti Raa gette, kee wede k'a t'ise ki laale.

6 Geŋ derec, lekkiyo kettiyo ti Raa gette tod'te aa laale wede baadan, aame wede tuuku ulbi i isiyo unse a munda wede i-d'ede geŋŋo man.

7 Inŋkino in suune aame an in ehe a duniya kine munda in k'umbo ye, wo in di t'inda toŋ in k'aana munda in k'amba ye.

8 Inŋkino geŋ aame kine in d'ede ombo ti ossiyo man, ulbin aase unse eego.

^S 5:18 5.18 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 25.4. * 5:18 5.18 Kun wollo adda mattup ki Lik 10.7. † 5:19 5.19 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 19.15.

⁹ Wo dɔŋ i dehu an t'ise dɔŋ laale d'oo gen, an t'ooriyo adda naamiya daggiya, an d'isiyo suldi baadan ulpi tudde ti dehu k'isiyo k'oldiko, kane gen an d'an t'ettiyo d'uwu ki daggiyadan, an t'uuta aa uwwo t'oggiyo biino.

¹⁰ Derec, geyyiso soŋko baadan tod'te sotto k'oldiko ere tuuku toŋ maŋ. Doŋ oŋgo an di-geyyiso soŋko te, inkiŋo maŋ kane gen an t'udfe dokki t'urzi zaapu k'adde a Isa me, an di dabira baadan kono k'oldikadan.

Sooru beehiye a urzi k'ono Raa

¹¹ Wo kee wede Raa gen, a suldi pay en ki t'aldu. Wo k'a deho lekkiyo ere ki diine, lekkiyo kettiyo ti Raa, urzi zaapu k'adde a Isa, geyyiso, ombiŋe wo tassuwa.

¹² Urzi zaapu k'adde a Isa gen, yoŋ aa d'eyyiso ere ki diine. Inkiŋo maŋ kee ki d'eyyo d'eyyiso gettiyo. K'a soodo a lekkiyo ere ki daayum, kono kee Raa yi ki wiike k'a ti zuune, aame ki t'iiziga a d'aana d'ɔŋ baadan an d'illiga k'a ruute onama d'ɔŋ beehiye kee ki ziipe adda a Isa me.

¹³ Wo ankeŋ k'ollo n'a di rooto, a d'aana Raa wede i d'eliyo lekkiyo a suldi pay, wo a d'aana k'Isa Almasi wede y'a ruute onami d'ɔŋ beehiye a d'aana Pons Pilat*, y'a illiga yoŋ yi ziipe adda a Raa:

¹⁴ Ono d'ɔŋ n'a ruute gen ki'ni soodo zakidi, k'a lekko kamilen wo d'uwu an ki d'ambe sundá k'ulsuko ye, bini aaniya ki Galmeegin Isa Almasi.

¹⁵ Aaniyadi gette y'aana a onniyo ere Raa y'ele ti t'iida d'oo: yoŋ goole soo danŋal, urzi k'unŋsuwo, Mozigo mozagi wo Galmeeki galmaawi†.

¹⁶ Yode siidi i k'unto ye me, ume yi lekkiyo i ralita wic wic, wenda soo toŋ y'a k'ette sirpa ye. Wede tudde umbo yi ki y' wulle ye wo yi k'aane yi ki y' wolle ye‡. Suma wo toogo a yode, ki daayum! Eyye.

¹⁷ Kee k'an rooto a d'ɔŋ laale a duniya en, an ki kili tuddan ye, wo an ki zaape elkisadan a laale wede san a danŋa genno ye, wo de an di zaape elkisadan a Raa. Yoŋ y'in d'eliyo suldi pay ti mozuwo kono kine in d'isiyo unŋsuwo.

¹⁸ K'an rooto an iso naabo ere beehiye, an t'iso d'ɔŋ laale ki naabo ere beehiye, an t'iso wasigale, munda an an t'eele a d'ɔŋ oŋgo toŋ maŋ.

¹⁹ Inkiŋo gen an okumso laale beehiye wo zakidi ki d'aana§, kono an t'ooney lekkiyo ere ki kotto.

Toose ere ki danŋu

²⁰ Timote ulu ki nun, kee suldi d'ɔŋ Galmeega y'a ele en, ki'ni boho koduwo. Milinso ere ki bita a ki t'ettiyo a lekkiyo ere kettiyo ti Raa ye, ti elkiso ere butte ettiyo t'urzi suuniyo wede gette, kee ki t'aldu.

²¹ Doŋ oŋgo an t'umbe urzi suuniyo gettiyo, wo urzi zaapu k'adde a Isa an d'ili. Gen beeko Raa ti konna eggun.

* **6:13 6.13** Kun wollo adda mattup ki Zan 18.36-37; 19.11. † **6:15 6.15** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 10.17 wo Soom 136.3. ‡ **6:16 6.16** Kun wollo adda mattup ki Soom 104.2; Egzod 33.20 wo Zan 1.18. § **6:19 6.19** Kun wollo adda mattup ki Matiye 6.20.

Mattup ere ki sirwe Pool yi riije a Timote

Ej urzi k'ono don kun t'oonne adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Pool yi riije a Timote. Yo Pool yi ti riije aame yon adda dangay a geeger Room. Lanziyagi pay an t'umbe an di y'ili, i d'uupe Lik wede daawiya danjal ti yode me. Pool y'owwiyo'n onniytagi i dangu i uupe goppon k'unto me. Injino y'a dihe yi di raane mattup a Timote i-t'eley kooke, y'a ti y' zaapey urzi, kono yon yi y' woliyo aa ulo k'addi. Mattup ette ere ki dangu Pool y'a ti riije san y'a inda.

Adda mattupadi gette yi di ruute a Timote y'a soodo zakidi a urzi zaapu k'addi a Isa aa ki yode. Yi di ruute son y'a soodo zakidi bini dangu a urzi kazita Rabila Majjaanawa k'Isa, ise aame duwo an i isiyo ulsu ton man, wo son y'a koone metike a munda wede a ki t'ettiyo ye a urzi Rabila Majjaanawa me. Wo Pool y'a ruute son yon yi diyye deyyiso ere ki diine a urzutú, wo tan boolon y'a t'etta ki gulbe Galmeega Isa. Yi rootiyo a wede tuuku i ziipe addi a Isa gen, y'iso aa ki yode injino.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nun Pool wede zina k'Isa Almasi, aa Raa yi dehu, y'o d'ele naabo ni kazita urzi lekkiyo wede yi ruute y'in t'ela t'urzi k'Isa Almasi.

² Ni raaniya a kee Timote, kee aa ulo k'addo ni ki giyye baadan. Gen beeko, isiyo k'adde koduwo, wo toose ki Meega Raa ti ere ki Galmeegin Isa Almasi i koona eeda.

Kooke a urzi daaniya k'Isa

³ Nun daayum onnu diddo adda tondiyado a Raa gette, sundá ni gi di seddiyo ye, wo ni rootiyo koduwo baadan a Raa, yode wede ni di naabiya ti elkiyo ere ni suune munda k'ulsuko a tuddo umbo, aakede mongidagó ti kaaga an i-di niibe.

⁴ Nun n'elkiyo a mololada ere k'iile ti zumari gette, nun mosogo kee baadan ni dehu n'a ki ti wollo sey doo min, san addo i-t'ona t'unjsuwo kollo.

⁵ Wo son n'elkiyo a zaapu k'adda a Isa t'adde soo gette, tod te aakede ki mogada Lowis ti meeda Enis don i ziipe addan ki poone ti kee, wo ankenno ni suune adda k'addo kee ton ki ziipe adda aa kane kay.

⁶ Kono kamo nun n'a-rootiyo, k'a d'elke a munda wede Raa y'a ele kee k'uune aame n'ay di ziipe beezo a eeda gen, ki y' booho beehiye y'a ti numma ye.

⁷ Derec, Unde Kamilen ere Raa y'in ele gette, t'in gi di n ise don k'orgiso ye, t'in di n ise don toogo, don i geyyiso tuddan wo don aaniya i ti seedu tuddan.

⁸ Injino man a daana duwo kee k'ise sukuyagi ye ki kazita k'ono don k'illiga ki Galmeegin Isa me, wo kee a-ise sukuyagi ye kono nun an ni zida dangay toc min a naabo ere n'isiyo a urzi yode gettiyo. Ki too man k'a oyye k'a dabire aa ki nun kono Rabila Majjaanawa te, wo k'a zaapo adda a toogo Raa.

⁹ Gen yode wede y'in di n utte wo y'in ti n wiike toc min in t'ize donzi. Y'inni wiike t'urzi naabadij ere beehiye ye, wo de t'urzi munda wede yi

dihe y'aase wo ti beekadí. Beeko gette y'in t'ele t'urzi k'Isa Almasi ti poone y'a okkima duniya botto too,

¹⁰ wo ankeṅṅo tode gette Raa y'in t'iidiba ita t'urzi k'aaniya Wede k'Uttiyadiṅ Isa Almasi adda duniya. Geṅ yonj unto y'a ti jiiere toogatú umbo baa, wo yonj t'urzi Rabila Majjaanawa gette y'in ti gize kereṅ lekkiyo ere ki daayum, in ki t'inda ye te.

¹¹ Nuṅ Raa y'a ti'n ziipe wede zina k'Isa, aakede wede koppiyo darru ki kaza Rabila Majjaanawa wo n'a dooye d'uwu.

¹² Geṅ kono k'inṅkino nuṅ ni dabirsa me. Wo d'e a dabaradó ette o k'ede sukiyagi ye, kono ni y' suune wede ni ziipe addó a yode me, wo ki kotto ni suune adda k'addó, yonj i-d'ede toogo ki boohiyo suldí d'oj y'o ele a beezó bini onniyo booro Raa.

¹³ Ono d'oj d'erec k'illiga n'a ruute geṅ, k'oziro eego t'urzi zaapu k'adde a Raa wo ti geyyiso ere in d'ede a urzi lekkiyo kettiyo kaṅ soo t'Isa Almasi.

¹⁴ Munda wede beehiye Raa y'a ele beezá geṅ, ki y' booho t'urzi k'Unde Kamileṅ tod' ti lekkiyo adda k'addiṅ.

¹⁵ Kee ki suune, kane d'oj pay i ziipe addaṅ a Isa i lekkiyo a siidfo k'Aazi geṅ, an t'irga ti tuddó me, ti diinayanṅ i d'ede Pizel ti Ermozen.

¹⁶ Uupe'ṅ ti nuṅ yonj miṅ Onezipor. Geṅ Galmeeṅa Raa y'iso adde koduwo ekki d'oj boozí, kono daayum yi d'ettiyo y'o d'eeeliyo kooke, wo yi k'isiyo sukiyagi ye a nuṅ wede adda danṅay eṅ me.

¹⁷ Wo d'e t'ume y'iina a geeger Room geṅ miṅ, y'a ni dihite t'adde soo bini y'a n'uune.

¹⁸ Geṅ Galmeeṅa Isa y'iso kono Raa yi-d'isa adde koduwo a onniyo ere yi d'ekka booro te. Kee toṅ ki suune i jiiere d'oj doolo, naabo ere pay beehiye y'o ize a geeger k'Epez gette.

2

Wede naabo Raa yonj aa asugursu

¹ Inṅkino ulo ki nuṅ, ki deho toogo ere ettiyo t'urzi beeko k'Isa Almasi.

² Ono d'oj k'illiga ni gizite a d'aana d'oj baadaṅ illiga ti kuudaṅ geṅ, dooyiso gette k'an t'elo a bey d'oj a seedu zakidí a urzi k'Isa, wo kane batum an aane an dooye d'oj doolo pây.

³ Inṅkino maṅ, k'ooyyo ki dabiro aa asugursu k'Isa Almasi wede i seedu zakidí a naabadí.

⁴ Wede tuuku y'isiyo naabo k'asigar geṅ, yi ki t'ette adda lekkiyo d'oj doolo kane asigiryagi ye ye, aame yi dehu goolayí ulbí i-d'ise uṅse maṅ.

⁵ Geṅ inṅkino kay wede y'obe dalala geṅ, yi t'oone kaḍumul ki wede i jiiere aame y'ukke a t'iide a urzutú d'oo.

⁶ Wede derku i niibe oṅṅe geṅ, yode ki poone a t'oone agga k'inṅni ki suldí d'oj yi niibe me.

⁷ Timote, k'elko a ono d'oj ni rootiyo eṅ me. Galmeeṅa y'a-d'isa k'anni suuna ita k'ono pay geṅ me.

⁸ K'elko a Isa Almasi, yonj yi bilde ti diine d'oj unto wo yonj y'udfo ti biza bumbu mozigo Dawut, geṅ i rootiyo Rabila Majjaanawa ere ni kazita.

⁹ Wo kono tode gettiyo nuṅ ni dabirsa, bini an a-ti'n gittite ti zinziiri aa wede isiyo suldí d'oj ulpi. Wo d'e ono Raa, d'uwu an k'aane an ki ti'n kettite ye.

¹⁰ Kono kamo nuŋ ni d'ombiŋe a suldfi pay geŋ me kono d'uwu doŋ Raa yi biire a yode. N'isiyo inŋkino kono kane toŋ an t'oone uttiyo t'urzi k'Isa Almasi wo ti daryika ere ki daayum.

¹¹ Eyye, kane ono doŋ ni roota eŋ d'erec a urzizaŋ:

«Aame kine in t'inda ti Almasi maŋ, in di lekkey ti yode kay.

¹² Aame kine in a ziifda zakidfi a urzizi bini d'aŋgu maŋ, in d'omey moziko ti yode kay.

Aame kine in ruuta in ki y' suune ye maŋ, yode toŋ y'a roota yi'n ki'n suune ye kay.

¹³ Aame kine in ki ziifda zakidfi a onamfi ye toŋ, yoŋ daayum yi seedu zakidfi a onamfi me,

kono a ono doŋ yi ruute geŋ, bizi yi ki y' kime ye.»

Wede naabo Raa wede ki diine

¹⁴ Kee, ono pay eŋ a doŋ i ziipe addaŋ a Isa k'anni d'oolo daayum, k'ede: «N'un rootiyo eŋ a d'aana Raa, ki niikiyto a tukk'ono eŋ ulu, kono niikiyto gette ti k'okkime munda ye, tod' ti daggiya doŋ ollige d'aŋŋal.»

¹⁵ K'elo gotono kono ki t'iida d'aana Raa maŋ, y'a t'eesa yoŋ ulbi unŋe ti kee me, inŋkino maŋ ki t'iso wede naabo i-k'ede sukuyagi ye a naabaŋ te, wo yi kazita ono doŋ d'erec ki Raa a urzizaŋ.

¹⁶ Ki t'aldu ti tukki doŋ i miliŋso ki bita a ki t'ettiyo a lekkiyo ere kettiyo ti Raa ye te, kono doŋ i miliŋso inŋkino geŋ ti d'aana Raa an ledfiyo ki ledfiyo.

¹⁷ Dooyisadaŋ gette aa bundu a tudde i guziŋso, aakede dooyiso ki Imene ti Piletos.

¹⁸ Wo kane geŋ t'urzi wede d'erec an di lidde wo an di rootiyo, an'de: «Onniyo baldiya ti t'ingile baa.» Inŋkino maŋ an di daggiya doŋ baadaŋ i ziipe addaŋ a Isa.

¹⁹ Wo de inŋkino toŋ, dooyiso ere d'erec Raa y'in ele gette ti lekkiyo daayum aa ita boy zakidfi. Ekk'ita boy geŋ an a di riine ono doŋ enno:

«Galmeega Raa yi'ni suune doŋzi me*.»

Wo soŋ:

«Wede tuuku yi waaku suma Galmeega Raa maŋ, yi ledfo t'isiyo suldfi doŋ ki diine ye me.»

²⁰ Adda boy ki wede goole geŋ, i d'ede suldfi doŋ k'eliyo k'ombo a d'uwu, kane ki dap, wo ki maala gurus, kane geŋ an d'isiyo ombo a onniyo tarnaape. Wo doŋ soŋ an cooliyo k'inda wo an aabudu ki lee paŋ, kane geŋ an di naabiya ki boozan.

²¹ Wede tuddi yi ti t'adfiya ti suldfi doŋ ulpi ni ruutite geŋno maŋ, yoŋ geŋ aa munda wede an d'isiyo ombo a onniyo tarnaape, ooyiso a kese ki Galmeega. Yoŋ beehiye a naabo galmeegi me, tuddi yi-t'ikkima k'isiyo suldfi doŋ pay beehiye.

²² Ki ledfo ti naapu ere a urzi k'obilko, wo ki deho lekkiyo ere ki diine, zaapu k'adde a Isa, geyyiso tudde wo toose ti kane doŋ i tonniyo Galmeega Raa t'adde doŋ kamilen.

²³ Ki t'ikkipe biza ye ti doŋ i rootiyo ono doŋ ki bita daa k'elkiso geŋ me, kono ki suune kane geŋ i-t'ehiyo niikiyto k'ono k'ulpi.

²⁴ Wo wede naabo Galmeega geŋ, y'a k'ise ono k'ulpi ye. Wo ki too maŋ i dehu y'a geyye d'uwu pay, i dehu y'aane y'a dooye d'uwu, wo i dehu y'a ombiŋa a suldfi doŋ ooŋe geŋ me.

* **2:19 2:19** Kun wollo adda mattup ki Nombire 16.5.

²⁵ I dehu kane donj i ti toogiyu a onami gen, y'an di'n dooye ti tassuwa: koo Raa y'an isa addan an ti kima lekkiyadan man, derec ki yode an di-suuna.

²⁶ Injino man eedan t'a etto, an t'adfa t'adda lebidu ki Meeda siitandani ere t'an t'ippe aa fulagi an d'isiyo munda wede tod' ti dehu gen me.

3

Onniytagi donj ettiyo k'ita

¹ Timote, ono en k'ollo koduwo: A onniytagi donj ettiyo k'ita gen i d'isa onniytagi donj lekkiyadan aasa oone.

² Aame gen duwo an t'isa beyyidi, an geyya sonjo baadan, an t'imma tuddan t'urzi k'onaman, an kila tuddan, an kilda suma Raa, an di-tooga a maawan, an ki roota koduwo a wenda ye, an k'ottila ye a suldi donj kamileu ki Raa me.

³ Kane geyyiso tudde an k'ede ye, an ki wolla sommagi duwo ye, an dekka duwo, an k'aana seedu tuddan ye, kane bundidi wo adu ki donj isiyo beehiye.

⁴ Kane an ti'n t'ela duwo a bey donj k'olmidayan, kane donj forsale wo koliyo tudde ti ti'n towwo, Raa an ki y' geyya ye, an t'amba unsuwo duniya.

⁵ An ti t'isa tuddan aa kane donj i lekkiyo kettiyo ti Raa kacin kane dokki ti Raa me, toogadi an di-kiigira. Injino ti tukki kane gen ki-lefdu.

⁶ Ita duwo donj aakede kane gen, an t'ettiyo adda boydi ti metinjko. A ume gen an d'oonyo erayi donj toogadan baata a urzi zaapu k'adde a Isa, an ti'n mabilsa an t'ooryo adda lebidu ki dooyisadan ere oldo gettiyo. Erayi gen an d'ede attidi k'oldiko a eedan, an d'isiyo munda wede tuuku aa tuddan ti dehu.

⁷ Kane erayi donj gen, daayum an'ni dooyiso wo an k'aaniya an ki ti suuniyo ye derec ki Raa te.

⁸ Gen aakede ti kaaga Zanes ti Zambires* an di tuuge a Muusa, injino kay kane duwo genno ton an di-tooga a derec ki Raa. Kane duwo gen elkisadan oldo, wo urzi zaapu k'addan a daana Raa gen yon ki bita.

⁹ Wo de kane duwo gen ki daana an k'etta dokki ye, kono duwo pay an di'n suuna elkisadan gette a gootu ye, aa ki Zanes ti Zambires ti kaaga genno.

Seedu zakidi a ono Raa

¹⁰ Wo de kee'n, daayum ki ni diine a urzi dooyisado, a urzi lekkiyado, a urzi naabadu ere n'ize, a urzi zaapu k'addo a Isa, a urzi k'ombinadu, a urzi geyyisado wo a urzi naabadu ere ni ziida zakidi.

¹¹ Kee ki wulle donj k'olmidayo an ni dibire wo suldi donj oone o iido a geeger k'Antiyos, ki Ikoniyon wo ki Listire. Eyye, an ni dibire baadan, wo ton ti dabar pay gette Galmeege y'a n'udde.

¹² Wo derec, donj pay an dehu an lekke kettiyo ti Raa t'urzi lekkiyo ere kettiyo kan soo t'Isa Almasi gen, an t'oona dabar ti bey donj k'olmidayan.

¹³ Wo kane donj ulpi ti donj i mabilsa duwo gen, lekkiyadan ere adda k'oldiko gette daayum an d'onjiba k'onjibe, an mabilsa tuddan batum wo donj doolo pay.

* **3:8 3.8 Zanes ti Zambires:** Taaya ette kun ti 'oone adda mattup ki Egzod 7.11,22 wo sumbiyagi donj Zanes ti Zambires gen kane adda mattup k'Egzod umbo. Kane donj d'indoriyo donj sire gen, mongidagi Yawudiyagi an di'n wiike Zanes ti Zambires a towwo taaya ere ti bizan.

¹⁴ Wo de kee'ŋ, k'a soodo zakidí a dooyiso ere an ki duuye, ere k'a ziipe addá eego, kono dŋŋ i ki duuye geŋ ki'ni suune.

¹⁵ Inŋkino t'ume ŋenkuwadá too, kee ki'ni suune ono dŋŋ kamilen an riine ti kaaga adda mattup ki Raa me, kane geŋ an aane an a-t'ele suuniyo k'ono kono k'a t'oone uttiyo t'urzi zaapu k'adde a Isa Almasi.

¹⁶ Ono dŋŋ pay an riine ti kaaga adda mattup ki Raa geŋ iido ti Raa, kane geŋ beehiye ki dooyiso dŋwo, ki kaza munda wede wedusu y'ize butte, ki oodiso wo ki deeziyo dŋwo a urzi wede ki diine.

¹⁷ T'urzi geŋ wede Raa y'a t'ise wede i t'iide munda a ki y' biite ye, k'isiyo naabo ere pay beehiye te.

4

Kazita k'ono Raa daayum

¹ Timote k'ollo, n'a rootiyo eŋ ki kotto a d'aana Raa, wo a d'aana k'Isa Almasi wede a-kimo a dekka booro ekki dŋŋ zeere wo dŋŋ unto pây. Wo soŋ n'a rootiyo eŋ ki kotto ti suma k'onniyo kama k'Almasi wo ti suma mozikadí. Geŋ eŋŋo suldí dŋŋ k'aase me:

² Ki kazita ono Raa t'adde soo, ise a onniyo ere majjaanawa, ise a onniyo ere oldo toŋ maŋ. Wede i t'ize munda ulsu maŋ, ki y'aapidó. Dŋwo k'an elo kooke, ki'ni dooyo daayum ti ombiŋe.

³ Saŋ i d'aana onniytagi dŋŋ dŋwo oŋŋoŋ an ki deha ye ollige ki dooyiso ere d'erec ki Raa te, wo de an di deha isiyo munda wede ulsu tuddaŋ ti dehu. Kane an di waakita dŋŋ dooyiso baadaŋ an da t'an t'ogiya, dŋŋ dooyiso geŋ an an di kizita munda wede kane dŋwo geŋ an dehu an d'olliga.

⁴ Kuuwagaŋ an a ti ŋayya k'ollige k'ono dŋŋ d'erec ki Raa me, wo an di t'ihinta kuuwagaŋ k'ollige taydayi dŋŋ ettiyo t'urzi k'elkiso ki dŋwo geŋŋo.

⁵ Wo de kee'ŋ, ki-soodo tuddá a munda tuuku toŋ maŋ, k'ombŋoŋ a dabar, k'iso naabo ki kazita Rabila Majjaanawa, wo ki-t'iso naabadá pay ere Raa y'a ele te.

⁶ Wo ki nuŋ Pool, peedadó t'iide an di n' t'ida aakede seysu an ele sedefe. Onniyadó t'iide, duniya ni-t'oola baa.

⁷ Nuŋ ni diyye d'eyyiso ere ki diine a urzutú, aŋken onniyadó t'iide aakede wede y'okko dalala y'iiney ume k'ohire, wo urzi zaapu k'adde a Isa n'a yi buuhe.

⁸ Ti aŋki eŋ nuŋ, kaŋumul ki wede i jiire gette Raa y'o ti boohiyo, kono yi ni wolliiyo nuŋ wede ki diine a d'aanadí. Tode gette Galmeega Isa wede i dekkey booro ere ki diine, y'o di t'eley onniyo booro t'iida maŋ. Yoŋ y'o t'eley a nuuno d'aŋŋal ye, wo a kane dŋŋ pay i delliiyo ti geyyiso, onniyo ere yi kiza tuddí a dŋwo pay.

Pool yi d'aŋgu onamí

⁹ T'urzi tuuku toŋ, k'edi kesiko ki ni t'oona,

¹⁰ Demas y'ingile ki geeger Tessaloni, yi n'iili kono yoŋ yi giyye suldí duniya dŋŋ aŋkenŋo eŋ baadaŋ. Yo Kirezanaŋ yi turguwe ki siidó Galat, wo Tit ki siidó Dalmasi.

¹¹ Ti nuuno Lik d'aŋŋal. A ettiyadá gette k'a-ti waaki Markus ti kee, kono yoŋ geŋ y'a di n' nooga baadaŋ a urzi naabo Raa me.

¹² Tisik n'a y'igibe ki geeger k'Epez.

¹³ Aame k'umbo k'ettiyo maŋ, k'o t'amɓi kallayó wede goole ki reele ni d'iilo a geeger Tirowas di Karpis, wo k'oo di soki mattupiyagi d'ɔŋ lobidɛ, ki k'aane ye toŋ d'ɔŋ ki golmodo geŋ k'oo oolo ye.

¹⁴ Alegzandire wede addaadusu geŋ, y'o ize ulsu ɓaadaŋ, geŋ naabadí ere y'ize gette Galmeega yi di ti dooza injino kay.

¹⁵ Kee toŋ ki koono metike ti yode me, kono yoŋ yi-tuuge biŋ a ono d'ɔŋ in kazita me.

¹⁶ A ettiyadó ere ki poone k'ume booro n'iidíba eedó ti siidó, wenda soo toŋ y'a ki n' nuuge ye, kane pay an di n'iile. Geŋ Raa y'an t'iso tambobino a munda wede an ize geŋ me.

¹⁷ Wo ɗe nuŋ i ni nuuge Galmeega, y'o d'ele toogo. Injino maŋ onamí pay n'a ti'n gizite wo kane ita d'uwu pay an di'n illiga, wo t'unto y'a n'utte aa yi n'udɗe ti bize suwwu.

¹⁸ Galmeega geŋ y'a n'adɗa ti sulɗi d'ɔŋ pay ulpi etto ki tudde, wo y'a n'utta kono y'o do t'etta k'adda mozikadí ere a kandaane. Geŋ injino tamma t'a koone a yode ki daayum! Eyye.

Toose ere ki d'ɔŋgu

¹⁹ K'an t'isoy toose a Pirisil, Akilas wo d'ɔŋ ɓoy k'Onezipor.

²⁰ Erasta y'a uupo a geeger Korent, wo Tiropim a geeger Mile kono yoŋ tuddi eeni.

²¹ T'urzi tuuku toŋ k'edi, ki poone ume reele y'a t'eesa geŋ me. Aŋ Ebilis, Pidens, Linis, Kilodiya wo zemba oŋgo pay an a-t'ize toose.

²² Geŋ Galmeega yi koono ti kee, wo beeko Raa ti koono eggun pay.

Mattup ki Pool yi riine a Tit

Ej urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki Pool yi riine a Tit. Tit geɗ yonj Yawudusu ye, wo yi ziipe addi a Almasi, yonj tanj baadan y'izire ti Pool me.

Pool geɗ yi y'iilo Tit a siido ere a diine k'ahu sundutu Kiret, kono yi beere don dokkiyo wo y'a nooge don ogiyo ti suma k'Isa a siido gettiyo. Sanj manj yi di riine mattup kono yi t'eele kooke a Tit wo yi di ruute, don i ziipe addan a Isa geɗ mummino an di koone ti tuddan, wo wede tuuku tonj lekkiyadi t'a koone me. Yi di ruute soɗ, mummino y'an t'eele kooke a goɗfali, a inni, a bulagi, wo mummino don dokkiyo ki don ogiyo ti suma k'Isa geɗ lekkiyadan t'a koone me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nuɗ Pool wede naabo ki Raa wo wede zina k'Isa Almasi. Raa y'o elo naabo ere don yi biire'ŋ n'a ti'n waako a urzi zaapu k'ade a Isa, wo n'an di kize urzi wede d'erec a-t'ette a lekkiyo ere kettiyo ti Raa,

² Injino an di zaape elkisadan an t'oona lekkiyo ere ki daayum. Lekkiyo gette Raa yi ruute y'in t'ela ti poone y'a okkima duniya fotto too, yonj wede i ki lohito onu ye.

³ Aame onniyo ere Raa y'ele gette t'ide manj, a lekkiyo gette y'o t'iidiba ita t'urzi k'onami, wo y'o d'ele a beezó urzi ki kazita aa Raa Wede k'Uttiyadin yi ruute.

⁴ Mattup ette ni raaniya a kee Tit, kee wede a nuɗ aa ulo k'addó a urzi zaapu k'addinj kine kanj soo. Geɗ beeko ti toose ki Meega Raa ti Isa Almasi Wede k'Uttiyadinj i koonaa eedá.

Naabo ki Tit a siido Kiret

⁵ Nuɗ ni ki k'iilo a siido Kiret minj kono k'a ti danje naabo ere daa danju, wo ki-zappe don dokkiyo ki don ogiyo ti suma k'Isa adda geeger ere tuuku tonj manj, a urzi wede n'a ruute.

⁶ Don dokkiyo geɗ wede tuuku tonj a lekkiyadi duwo an ki zaapu ono a eedi ye, wo eddi soo danjal. Innizan an ziipe addan a Isa, duwo an ki roote sooruzan oldo ye, wo an ki koliyo t'ekki maawanj ye.

⁷ Injino manj wede dokkiyo an i ele yeeriyo ki suldi Raa geɗ, i dehu a lekkiyadi duwo an ki zaapu ono a eedi ye, y'a ki t'ise wede i koliyo tuddi ye, wede kulkuwo ye, wede sofo ye, wede bursido ye, wo y'a ki dehe sokiyo suldi kanj ombife ye.

⁸ I dehu y'a seeda duwo, y'a geyye isiyo munda wede beehiye, yonj wede i-d'ede elkiyo, wede ki diine, kamilenj, tuddi yi aaniya,

⁹ y'a seeda zakidi a ono don an d'ede urzi duwo an d'ambe eego, a-t'ette a dooyiso ere kine in duuye gettiyo. Injino manj yonj y'a aana y'an t'ela kooke a don ongo t'urzi dooyiso ere d'erec, wo a don lattiya dooyiso gette y'a aana y'an di-kiza onamanj don butte geɗ me*.

* 1:9 1.9 Lekkiyo ere ki wede dokkiyo: Kun wollo adda mattup ki 1 Timote 3.2-7.

10 Injino man j d'ede don baadan min ti diine kane don Yawudiyagi i ziipe addan a Isa, kane gen an di koliyo t'ekki duwo, wo ti onaman don daa k'urzizan an ti'n daggiya duwo me.

11 Kane gen urzi ki rootiyo k'an ooli ye, kono don pay adda boydi an ti'n daggiya, an an d'eliyo dooyiso ere i k'ise t'eliyo ye, kono gen an dehu an sikiti suldi ti beezan kan ombide.

12 Wo ti kaaga gen j d'ede wede ede ti siidadan on nebi raazan†, y'a ruute, y'ede: «Kane don siido Kiret gen kane daayum don lohito k'ono, don aa seydi ulpi, don golguwo an elkiyo min a addisadan danjal.»

13 Wo ono don yi'ni rootiyo gen kane derec. Injino man kee k'an rooto ti golla zakidi a munda ulsu an isiyo me, kono an di zaape addan a Raa a-t'ette a urzizi.

14 Wo son an a-ki seeda zakidi a taydayi ki Yawudiyagi don daa k'urzizan, wo a oogoro ere ki duwo ti ti'n argu t'urzi wede derec genno ye.

15 Suldi pay min kamilen ki don kane kamilen. Wo de ki don ulpi ti don i-tuuge ki zaapu k'addan a Isa gen, munda kamilen umbo kono kane eedan soodo a elkiso ti elkisadan ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu gen, i t'ize ganigi.

16 Kane an rootiyo Raa an yi suune, wo de a naabadan ere an isiyo gette an yi giigira. Gen kane naabadan gette k'a t'azzira, kane don toogyito, wo an k'aane an k'ise ye naabo ere beehiye soo ton man.

2

Dooyiso ere derec

1 Wo kee Tit, k'elo dooyiso ere a-t'ette ti dooyiso ere derec ki Raa.

2 Gôldali kuuli ki'ni dooyo tuddan an ti-seeda, lekkiyadan t'a koone ti ottilso, an d'ede elkiyo, wo an seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a Isa wede ki kotto, a geyyiso wo a ombine.

3 Wo a erayi gôldali ton injino, ki'ni dooyo an di lekke lekkiyo ere ki diine, an d'ooli ti zappu k'ono ekki duwo me, wo an ki t'ise bulagi toote ye. An di t'ele kooke wede beehiye,

4 erayi don kodiyagi an di'n dooye an di geyye kuulizan ti innizan,

5 an d'ede elkiyo, lekkiyadan ki diine kamilen, an aane boydizan an di'n seeda, an di koone don beehiye, wo an ki kili t'ekki kuulizan ye, kono wenda soo ton y'a ki kilde ono Raa ye.

6 Kuuli don kodiyagi ton, k'an eelo kooke an t'ise don an d'ede elkiyo.

7 A suldi pay gen, kee batum a lekkiyada urzi naabada wede beehiye k'an yi kaza, an di wolla an di daana. Dooyisada gette k'anni dooyo koduwo wo t'adde soo,

8 onama an di koone ono derec daa niikiyo. Injino man don k'olmidaya pay an seeda sukiyagi kono an ki t'oona ye munda ulsu ki rootiyo a tukki kine me.

9 I dehu bulagi gen a suldi pay an ki kili t'ekki galmaawan ye, lekkiyadan t'aase unse a kane galmaawan me. An ki dehe niikiytadan ye galmaawan me,

10 wo a munda tuuku ton an an ki'n oogira ye. A suldi pay gen an di kize tuddan kane daayum an seedu zakidi a naabo galmaawan te, kono naabo ere pay an isiyo gette a t'ele suma a dooyiso ere ki Raa Wede k'Uttiyanin.

11 Derec, Raa yi t'iidiba ita a beekadi ere a urzi k'uttiyo ki don pay.

† 1:12 1.12 Ono ki wede suuniyo ki siido Kiret sundi Epimenid, yi likke ozzine suma meeda zoot ki poone Isa an di y' t'eha fotto.

¹² To beeko gette t'inni dooyiso in d'ooli sooru ere oldo, ti suldi d'ofon ki duniya addin i dehu genj pay, kono adda duniya ette in di lekke lekkiyo ere ti elkiyo, ere ki diine wo ere kettiyo ti Raa.

¹³ Genj injkino in di delle unjuwo ere in zaapu elkisadin eego gettiyo, wo in di delle soj onniyo ere duwo pay an di wolla daryika Raa goole ti Isa Almasi Wede k'Uttiyadin.

¹⁴ Yo wede y'a ele tuddi batum y'a inda kono kine, kono y'in di'n adde t'adda suldi d'ofon ulpi pay, wo y'in di'n ise kine d'ofonzi d'ofon kamilen, d'ofon wehini k'isiyo naabo ere beehiye*.

¹⁵ Tit, genno munda wede i dehu kee k'a dooya ti toogo pay ere an a ele te, k'a t'ela kooke, wo a duwo k'a rootita ti golla zakidi a munda ulsu an isiyo me. Kee ki oola tudda wenda soo tonj yi-koñilsa ye.

3

Sooru ki d'ofon i ziipe addan a Isa

¹ Tit, kee daayum k'an rooto a d'ofon i ziipe addan a Isa genj, an kili t'ekki d'ofon booro ti deero k'akuuma ye, an d'olliga onaman, an di lekke tuddan daayum okkime k'isiyo naabo pay ere beehiye.

² A wenda soo tonj an i rooto ono ulpi ye, niikiyto an oolo, an di dehe an d'ise beehiye a duwo, wo an di kize daayum kane d'ofon tasse a eda d'ofon pay.

³ Derec, ti kaaga genj kine tonj elkisadin umbo, in di-tuuge a Raa, in digge. In t'ize bulagi k'ita suldi d'ofon tuuku tonj tudde ti dehu ti unjuwo tudde. In di lekkiyo adda bundiko, in di zaapu addin a suldi k'eebin, injkino manj duwo an in di'n giigira, wo kine wede tuuku tonj yi koogire bakadi.

⁴ Wo aame Raa Wede k'Uttiyadin yi gize beekadi ti geyyisadi a duwo pay genj,

⁵ y'in di'n utte. Wo y'in utte kono kine in ize naabo ere ki diine ko? Aha, injkino ye! Y'in utte kono y'in ize adde koduwo, wo y'in d'ele ehiyo ere aware t'urzi suyyiso batem wo t'urzi k'Unde Kamilen.

⁶ Unde gette Raa y'in ele daa dooziiyo adda k'addin t'urzi k'Isa Almasi Wede k'Uttiyadin.

⁷ Injkino manj ti beekadi y'in di'n ize kine d'ofon ki diine a daanadi, wo y'in d'ele urzi in t'oono lekkiyo ere ki daayum, ere in zaapu elkisadin eego.

⁸ Ono enj kane derec a urzizan.

Wo nun ni dehu k'a seeda zakidi a ono enj me, kono d'ofon i ziipe addan a Raa genj an seeda zakidi an t'ele tuddan pay k'isiyo naabo ere beehiye. Genj munda wede beehiye wo a nooga duwo pay.

⁹ Wo kee ki t'aldu ti niikiyto ere ki bita, wo ti dippiyto k'ita mongidagi d'ofon i ki dangu ye. Wo soj ki t'aldu ti dehu k'ono k'ulpi, wo ti rootiiyto k'ono a lette adde a urzi k'oogoro Raa. Kane genj ki bita, a ki nooge munda ye.

¹⁰ A wede i ti teepiiyo zemba d'ofon i ziipe addan a Isa genj, kun i di roote kanj soo ki sirwe yi k'ambu ye manj, kun ti y' ledfo ti tuddugun me.

¹¹ Kee ki suune wede injkino genj yonj yi t'udde t'urzi wede derec ki Raa me, yonj wede k'oldiko, yode batum yi ti t'eliyo tuddi booro t'a yi seeda.

Ono d'ofon ki dangu

* **2:14 2:14** Kun wollo adda mattup ki Soom 130.8; Ezekiyel 37.23; Egzod 19.5 wo Deeterenom 14.2.

¹² Aame nuɗ n'a-t'igiba Artemas koo ise Tisik koo maɗ, k'a ombiɗi k'a edi kesiko k'anni t'oona a Nikopolis, kono anɗenɗo di dihe ni lekkey a ume reele me.

¹³ Kee k'a d'elko baadaɗ a torguwo ki Zenas wede k'ooniyo ti Apolos, kono a torguwadaɗ gette munda a ki'n beete ye.

¹⁴ Injino maɗ zembadiɗ ɗoɗ i ziipe addaɗ a Isa* toɗ, an di dooye an t'ele tuddaɗ pay k'isiyo naabo ere beehiye, kono an t'okka ɗollo ere ooɗe a ɗoɗ oɗgo, wo lekkiyadaɗ a ki t'isa ki bita ye.

¹⁵ Doɗ pay ti nuɗ eɗ an a-t'ize toose, wo kee k'an t'iso toose a kane ɗoɗ inni giyye a urzi zaapu k'adde a Isa. Injino maɗ beeko Raa ti koona eggun pay.

* **3:14 3.14 Zembadiɗ ɗoɗ i ziipe addaɗ a Isa:** Pool yi rootiyo ti zemba ɗoɗ ki siido Kiret.

Mattup ki Pool yi riine a Pilemon

Enj urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki Pool yi riine a lanjayi Pilemon. Yon ti geeger Kolos, yon wede suma adda geeger gette. Wo y'illiga Pool yi kazita Rabila Majjaanawa man, a kaamiki y'a ziipe addi a Isa wo yi daaniya urzi k'Isa. Injino i d'ede wede soo ti diine bulagi Pilemon sundi Onezim. Yon gen y'ukke okko ti daana galmeegi me, an d'ikkima ti Pool aame yon dangay a geeger Room. Pool yi di gizite Rabila Majjaanawa ki Galmeega Isa Almasi, injino Onezim y'a ziipe addi a Isa.

Pool yi-raaniya mattup ette a Pilemon kono yi-t'ise tambobino a Onezim. Gen Onezim batum i-d'etta ti mattup a Pilemon me. Ti kaaga a urzi k'oogoro Romen gen, Pilemon i-d'ede urzi yi-d'ise munda wede aa addi i dehu a tukk' Onezim me, ise towwo ton y'a yi t'ide. Adda mattup ette Pool yi-d'obe bey a Pilemon kono y'a ki y' wolle Onezim aakede bule wede i t'umbe ye. Yon yi di ruute y'a yi seeda bey sire, kono ankenno kane an a ti gitte kan soo a urzi k'Isa Almasi me.

Toose ki Pool

¹ Mattup ette i raaniya nun Pool, wede an ni ziida dangay kono ni kazita rabila k'Isa Almasi, ay raaniya ti leema Timote. Mattup ette a kee Pilemon leemadey wede ki geeyiso, kee wede naabadij kan soo,

² wo a zamba don ogiyo ti suma k'Isa a boozá, a teemadij Aapiya, ti Arsip wede a ti giyye ti kine defyisadij kan soo.

³ Gen beeko ti toose ki Meeginj Raa ti Galmeega Isa Almasi i koono eggun.

Pool yi rootiyo koduwo a Raa kono Pilemon

⁴ Nun daayum adda tondiyadó a Raa gette, sundá ni gi di sedfiyo ye, wo ni rootiyo koduwo a Raazó,

⁵ kono nun n'ollige kee daayum k'a seedu zakidi a urzi zaapu k'adde a Galmeega Isa, wo don ki Raa pay ki'ni geeyiso.

⁶ Nun ni tondiyó Raa kono zaapu k'addá a Isa gette, kee k'a-ti kette ti kaye kan soo. Tode gette t'a di t'ele elkiyo ere k'a suune suldi don pay majjandani a urzi lekkiyadij ere kettiyo kan soo t'Isa Almasi.

⁷ Leema ki nun, nun ulbó unse wo oo d'eliyo toogo kono kee don ki Raa ki'ni giyye, wo k'an d'eliyo kooke.

Pool yi tondiyó Pilemon a urzi k'Onezim

⁸ Kono kamo beehiye'nj a urzi lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi gen nun oo d'ede urzi n'a di roote a munda wede kee k'aase me,

⁹ ki too man n'a ki tonde ti geeyiso k'o d'ise munda. Eyye, nun Pool enj ni t'ize goole, wo son nun adda dangay kono ni kazita rabila k'Isa Almasi,

¹⁰ injino ton ni ki tondiyó kee k'aase adde beehiye a Onezim*, yon yi t'ize aa ulo n'ehe adda dangay a urzi k'Almasi me.

¹¹ Aame ti poone yi ki nuuge ye ton man, ankenno y'aane y'inni nooge, kee ti nun me.

¹² Wo anken n'a di y'agiba, yode wede ni y' giyye t'addó pay.

* **1:10 1.10 Onezim:** T'ono Girek suma ette i-kaza «noogiyó».

¹³ Ki too man nun n'a y'ooli y'a lekke a sirpadó, aame nun botto adda dangay a urzi Rabila Majjaanawa k'Isa Almasi geŋ me, kono y'o di naabe a olde kee.

¹⁴ Wo ni ki dehu ni ki y' boophe ye daa kee ki ki dihe ye me, kono munda wede beehiye kee k'aase an gi di k'ise ki toogo dfo ye, k'aase ti ulbe urse dfo.

¹⁵ Onezim Raa yi ti y' lidfe tuddá k'onniyo miibi koo man, onniyo yi ti y' gima sirpadá man y'a lekkey ki daayum.

¹⁶ Ankenno yon aa bule ye, yi jiire bule. Yon anken yi t'ize leema wede k'ooniso. Nun ni y' giyye baadan wo a kee y'a t'isey wede k'ooniso a ceerey sey, kono yon leema a urzi tudde wo leema a urzi k'Almasi.

¹⁷ Aame ki ni zuune nun lanzaya man, yon ki y' soodoy aa ki seedu nun batum.

¹⁸ Wo aame y'a ize ulsuko, koo yi ziida mundazá ton man, k'oolo a ekki nun.

¹⁹ Ki wollo a raaniya en nun Pool ti beezó: munda wede Onezim y'a di t'ela geŋ a di y' t'ela nuuno, wo dfe kee ton k'elko a-d'ede see a eedá? Derec, kee ton t'urzi nuuno dfo min k'a ziipe addá a Isa Almasi kollo.

²⁰ Ki kotto leema ki nun, t'urzi geyyiso ere ki Galmeege, addó k'o ti'n asso, kono kine sirwiŋ pay min in lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi.

²¹ Nun ni suune n'a raaniya en naabo ere ni ki tondiyo ette k'o ti t'isa, wo ni suune k'aasa naabo a ceera ere ni ki tondiyo ettiyo sey.

²² Wo son ni ki tondiyo: Kee k'o okkon ume moone. Nun n'ettiyo, kono n'elkiyo tondiyagun a Raa gette yon y'ollige, san man an di'n adda n'un di'n t'ooney.

Ono d'on ki dangu

²³ Epapiras yon adda dangay ti nun kono ay kazita rabila k'Isa Almasi, y'a-t'ize toose.

²⁴ Markus, Aristarko, Demas wo Lik d'on ay naabiya kan soo en, an a-t'ize toose pây.

²⁵ Injino man beeko Galmeege Isa Almasi ti koono eggun.

Mattup a donj ki Eber

Enj urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup an riinje a Yawudiyagi donj i daaniya urzi k'Almasi. Kane donj ki poone i ziipe addan a Isa genj, ki kotto an di dibire baadan bini an di dihe ume k'ombidite. Kono kamo wenda an riinje mattup ette y'an rootiyo an di seeda zakidi a urzi k'Isa, an ki d'ooli ye.

Ti kaaga Raa y'a gitte taasuwaɗi ti kane Yawudiyagi, y'an di ruute wede yi t'iza oldiko manj, yi-t'ide seysu ki sefeke, manj a wede genj yi-t'isa tambobino a oldikadi te. Mattup a donj k'Eber ette ti rootiyo'n ti taasuwa ere aware Raa yi gitte ti donj an ziipe addan a Uli Isa Almasi gettiyo, t'a jiire taasuwa ere ti poone. Derec, munda wede Isa y'ize a duwo genj a jiire munda wede ki maaleekiyagi, ki Muusa, ki Aronj wo ki Zozuwe an ize pay. Isa y'a ele tuddi sefeke ki booyiso k'oldiko duwo pay. Wede yi ziipe addi a yode manj, Raa yi-t'isa tambobino a oldikadi te. I ki dehu y'a k'ise sefeke ki seyɗi ki booyiso k'oldikadi ye baa.

Raa y'a ruutite t'urzi k'Uli

¹ Ti kaaga, Raa y'an di ruutite tanj baadan t'urzi tuuku tonj manj a mongidaganj t'urzi nebiyagi.

² Wo de a onniyagi k'ita enj, Raa y'in rootiyo t'urzi k'Uli. T'urzi yode genj Raa y'a ikkima sulɗi pay a kandaane wo a siido, wo Raa y'a ti y' ziipe yonj wede yi oola sulɗi pay genj a beezi.

³ Yo Ulo genj yi kaza gooliko ere meeda ki Raa, wo yonj genj minj Raa koyok. Wo kane sulɗi pay genj an lekkiyo t'urzi k'onami donj an d'ede toogo genno. Yonj y'a t'ize munda wede i t'iide duwo an t'ise kamilenj t'oldikadanj a daana Raa, manj y'a-gili k'awwa ki kandaane, y'a-guune a ammade Raa goole a jiire pay.

⁴ Injkinno manj ki kotto, yo Ulo genj y'a t'ize goole a jiire maaleekiyagi pay, wo suma ere Raa yi ele gette tod' t'a jiire donj ki kane.

Ulo Raa yi jiire maaleekiyagi

⁵ Derec, Raa genj kudic a maaleeka soo tonj yi-ki ruute ye, y'a t'eese: «Kee Ulo nunj me,

wo ti anki duwo an di suune nunj Meega*.»

Wo soj y'a t'eese:

«Nunj a yode n'a t'isa Meegi,
wo yonj y'a t'isa a nunj Ulo me†.»

⁶ Wo de aame Raa y'igibo Uli yonj yi jiire sulɗi pay adda duniya genj, y'a ruute, y'ede:

«Kune maaleekiyagi Raa pay, kun ottilo a yode‡.»

⁷ Genj ono donj Raa yi ruute ti kaaga a tukki maaleekiyagi, y'ede:

«Kane maaleekiyagi genj yi di'n isiyoo aa maaye, wo donj naabadi yi di'n isiyoo aa ilze k'uwwo§.»

⁸ Wo Raa y'a ruute ti kaaga a tukk'Ulo, y'ede:

* 1:5 1.5 Kun wollo adda mattup ki Soom 2.7. † 1:5 1.5 Kun wollo adda mattup ki 2 Samiyel 7.14. ‡ 1:6 1.6 Kun wollo adda mattup ki Soom 97.7. § 1:7 1.7 Kun wollo adda mattup ki Soom 104.4.

«Kee'η Raa, k'a koonaa a kaakido mozikadá ki daayum,
wo ti dalka moziko ette k'a dokka d'ojzá a urzi wede ki diine.

⁹ Kee ki geyyiso munda wede ki diine, wo suldi d'oj ulpi ki'n azzuru.
Kono kamo nuη Raa wede Raazá, ni ki biire ti diine lanziyagá pay, n'ay di
yirge egey k'unjsuwo a eedá, geη i-kaza ni ki ti ziipe mozigo*.»

¹⁰ Wo y'a ruute sey, y'ede:

«T'ume k'eesiyo kee Galmeegea Raa i ziipe siido te, wo kandaane toη ki
y'ikkima ti beezá.

¹¹ Kane geη an t'enjgila, wo kee ki lekkiyo ki daayum. Eyye, kane pay geη
a latta aakede kalle.

¹² Siido ti kandaane k'a ti'n damba aa wede yi dambu kalle wede goole,
k'a ti'n ηaaya a kese.

Eyye, kane geη k'a ti'n pelka an ki lekka a umayan ye,
wo de kee daayum kee miη kee, ozzinagá i ki d'anga ye[†].»

¹³ Wo Raa geη kanj soo toη, kudic yi-ki ruute ye a maaleeka tuuku toη,
y'a t'eese:

«K'edi ki-koonaa a ammidadó kino,
bini d'oj k'aduzá n'an isa aa munda ki bita ti d'andí zondá[‡].»

¹⁴ Wo kane maaleekiyagi geη, kane pay undiyagi d'oj i naabiya ki Raa.
Kane geη yi'n akkisa k'isiyo naabiyagi ki noogiyi kane d'oj i t'oona uttiyo.

2

Uttiyo k'arbu ye

¹ Kono kamo kine in koonaa mentikagi a ono d'oj in illiga geη me, para
maη in ti'n ledfa t'urzi wede d'erec me, in di'n t'etta k'ume daggiya.

² Kun ollo, ono d'oj k'oogoro ti kaaga Raa y'an ele a bize maaleekiyagi
an an gizite a maawin geη, ki kotto kane d'erec. Wo d'oj pay a ti diipida
wo an ti-tuuge k'ollige k'ono geηno geη, an d'uune dangay ere d'erec a
urzi naabadan.

³ Injino maη kun ollo, in arbe ye t'uttiyo te, para'η in a ti diipida maη,
in ki t'alda ye ti dangay ere ki Raa te. Urzi k'uttiyo eη, i y' ruute yode
Galmeegea batum ki poone me. Saη maη kane d'oj i y'illiga an in di gizite
an'de, uttiyo gette tod'te d'erec.

⁴ Wo Raa toη y'an di gize kane onaman d'erec, t'urzi suldi d'oj i-kaza
munda, ti suldi d'oj i-ceeriyo eego wo ti suldi k'armika d'oj tuuku toη
maη, wo t'urzi k'Unde Kamileη ere t'in di dikkida urziyagi k'isiyo naabo
Raa a wede tuuku toη aa yon yi dehu.

Isa yon Wede k'Uttiyo duwo

⁵ Kine duniya ere ki daana in ti rootiyo gette, Raa y'an ki t'ele a
maaleekiyagi an gi di dokka ye.

⁶ Wo de ki too maη, ono eη an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
«Raa ki nuη, wedusu miη moo sey me, k'a elke a yode me?
Wede tudde miη wee wee, kee k'a yi boohe me?»

⁷ Wedusu kee k'a ti y' ziipe ti d'andí maaleekiyagi ki peedo boolon,
ki-d'ele gooliko wo suma, ki di tuune kadumul ki moziko a eedí.

⁸ K'a ti y' ziipe goole t'ekki suldi pay*.»

* **1:9 1.9** Kun wollo adda mattup ki Soom 45.7-8. † **1:12 1.12** Kun wollo adda mattup ki Soom 102.26-28. ‡ **1:13 1.13** Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1. * **2:8 2.8** Kun wollo adda mattup ki Soom 8.5-7.

Wede geŋ Raa y'a ti y' ziipe goole t'ekki suldi pay, inkiŋo maŋ munda soo toŋ yi k'iili ye a lekke t'ekki yode me. Wo ankeŋŋo kine in ki wolleiyo ye botto suldi pay geŋ kane ti dandŋ yode me.

⁹ Wo kaciŋ in suune Isa Raa yi ti y' ziipe ti dandŋ maaleekiyagi ki peedo boolon. Inkiŋo maŋ ti beeko ere ki Raa, Isa y'a inda kono duwo pay. Wo ankeŋŋo Raa yi d'ele gooliko wo suma, yi di tuune kadumul ki moziko kono yi dibire wo y'a inda.

¹⁰ Geŋ derec, suldi pay geŋ ikkima Raa wo an lekkiyo ki yode a beezŋ, wo yi dehu doŋ baadan an t'ise inŋizi wo y'an d'an t'ette k'adda daryikadi. Inkiŋo maŋ t'urzi dabar geŋ, Isa Raa y'a y'ize wede i-t'iide a munda wede Raa yi dehu, kono y'an di t'ihina urzi k'uttiyo a duwo.

¹¹ Isa wede k'ooyiso duwo a kese a Raa, yode ti kane doŋ yi'n uuye a kese geŋ, kane pay geŋ miŋ Meegaŋ Raa soo. Inkiŋo maŋ yonŋ i-k'ede sukiyagi ye y'an di'n waake kane zembadi me,

¹² wo y'a ruute, y'ede:

«Raa ki nuŋ, nuŋ sundá n'an di-kiza a zembadó, wo n'a t'ôhira adda diine doŋzá gi t'ugiye n'a ki t'immey†.»

¹³ Soŋ y'a ruute, y'ede:

«Nuŋ n'a zaapa addó pay a Raa‡.»

Wo y'a ruute sey, y'ede:

«Eŋ nuuno ti inŋi doŋ Raa y'o ele§.»

¹⁴ Inŋi geŋ kane pay miŋ kaŋ soo doŋ tudde an d'ede sey ti puuzo, inkiŋo maŋ yode Isa toŋ y'a t'ize wede tudde i-d'ede sey ti puuzo aa kane kay. Yonŋ y'ize inkiŋo kono t'urzi k'untadi geŋ, yi di dihima toogo Meeda siitandani, tode ere i-d'ede toogo ki tôwwo duwo gettiyo.

¹⁵ Wo soŋ t'urzi k'untadi geŋ, y'a t'udfe kane doŋ daayum i lekkiyo bulagi kono an orgiso a unto.

¹⁶ Geŋ ki kotto, in suune Isa yi k'iido'ŋ noogiyo ki maaleekiyagi ye, wo y'iido'ŋ noogiyo k'ita k'inŋi k'Ibirayim.

¹⁷ Kono kamo i dehu Isa y'a-t'ise tuddi pay a deeye zembadi, kono y'a t'ise mozigo goole doŋ sedefe wede addi koduwo ti duwo wo y'a seeda zakidi a naabo Raa, kono y'a-booye oldiko duwo.

¹⁸ Derec, yode Isa batum toŋ yi dibire a urzi naamiya daggiya me. Inkiŋo maŋ, ankeŋŋo eŋ y'aane yi'ni nooge kane doŋ adda naamiya daggiya me.

3

Isa goole i jiire Muusa

¹ Kono k'inkiŋo zemba ki nuŋ kune doŋ ki Raa, yonŋ y'unni wiike geŋ kun zaapo ersaguŋ a Isa, yonŋ wede zina Raa wo mozigo goole doŋ sedefe ki kine doŋ pay i ziipe addiŋ a yode.

² Isa geŋ i y' biire Raa k'isiyo naabo gette, wo y'a guune wede a ziida zakidi a naabadi, aakede ti kaaga Muusa y'a guune wede y'a ziida zakidi a naabadi ere pay y'ize a doŋ adda boy Raa*.

³ Inkiŋo maŋ Isa geŋ y'a t'oone tamma baadan a ceere ki Muusa, aakede wede iiziga booze geŋ duwo an di y' t'imme baadan a ceere yode booze batum.

† 2:12 2.12 Kun wollo adda mattup ki Soom 22.23. ‡ 2:13 2.13 Kun wollo adda mattup k'Ezayi 8.17. § 2:13 2.13 Kun wollo adda mattup k'Ezayi 8.18. * 3:2 3.2 Kun wollo adda mattup ki Nombire 12.7.

⁴ Kine in suune boy tuuku tonj i y'oozige wedusu, wo suldi pay genj iiziga Raa.

⁵ Muusa genj y'a ziida zakidi a naabadi ere ki wede naabo a donj adda boy Raa, wo naabadi tinj y'an di kizite ono donj Raa yi roota ki daana.

⁶ Wo Almasi genj y'a ziida zakidi a naabadi, yonj Ulo wo Raa y'a ti y'ziipe t'ekki donj adda boozii. Wo donj boozii minj kine, aame a lekkiyadin in a seedu zakidi wo in zaapu elkisadin a Raa daa sukiyagi manj.

Ume puukiyo ki donj Raa

⁷ Kono kamo Unde Kamilen t'a ruute ti kaaga adda mattup ki Raa, t'ede: «Aame anki kun illiga golla Raa manj,

⁸ addugunj kun ti'n isa zakidi ye, aakede mongidagunj ti kaaga aame kane adda balda genj, an d'iiziga kulkuwo ti nunj Raa wo an di n' niime.

⁹⁻¹⁰ Wo a ume genno mongidagunj an di n' niime, an di dihe an di wolle n'isa muno me,

wo naabo ere n'ize adda k'ozzine ada pide gette an ti wulle tonj manj.

Injino manj ni-ti gulkuwe ti kane donj genj me,

wo n'a ruute, n'ede: "Kane donj enj daayum biza k'ulbanj yi'ni daggiya, wo urzizo an ki y' zuune ye."

¹¹ Manj nunj adda kulkuwado n'a di niime tuddo, n'a ruute, n'ede:

"Ki kotto, kane genj an k'etta ye k'adda k'ume wede n'an ikkima ki puukiyo me!"»

¹² Zemba ki nunj, kun koono mentikagi, kun i oola urzi a wenda soo tonj ti diinagunj yi'n isa addi ulpi yi tooga ye ki zaapu k'addi a Raa me, para manj a ti y' ledfa dokki ti daana Raa zeere me.

¹³ Kun ollo, onniyo ere Raa y'a ti wiike «anki» gette ti lekkiyo baa manj, kune onniyo ti onniyo kun elo kooke ti tuddugunj, kono wenda soo tonj ti diinagunj oldiko ti y' dagga yi'n isa addi zakidi ye.

¹⁴ Injino manj t'ume kine in ziipe addin a Isa genj, in t'ize donj i naabiya t'Almasi kanj soo. Wo i dehu a zaapu k'addinj gette in seeda zakidi, aa ti poone bini danju,

¹⁵ kono ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Aame anki kun illiga golla Raa manj, addugunj kun ti'n isa zakidi ye, aakede mongidagunj ti kaaga aame kane adda balda genj, an d'iizi kulkuwo ti nunj Raa wo an di n' niime!»

¹⁶ Injino kane minj anj wee wee donj illiga ono Raa wo an d'iizi kulkuwo ti Raa me? Kane minj donj pay Muusa y'an uddo ti siido Misir.

¹⁷ Wo soj kun suuno, adda k'ozzine ada pide genj Raa yi-ti gulkuwe ti kane kono an t'ize oldiko, injino an t'indita nundanjanj a uupe adda balda.

¹⁸ Raa y'a di niime tuddi, y'a ruute, y'ede: «Kane an k'etta ye k'adda k'ume wede n'an ikkima ki puukiyo me.» Yi ruute injino a kanj wee wee? Yi ruute a kane donj i-tuuge k'ollige k'onami genno.

¹⁹ Injino kine in suune, kane genj an ki d'iine an ki t'iide ye k'adda k'ume wede Raa y'an ikkima ki puukiyo me, kono an ti tuuge k'ambu k'onami me.

4

¹ Enj ono donj Raa y'in ruute y'aasa: urzi ede yi ikkima k'ettiyo k'ume puukiyo me, genj d'erec kane ono genj anki tonj i lekkiyo a kine. Injino manj

† 3:11 3.11 Kun wollo adda mattup ki Soom 95.7-11 wo Egzod 17.7. ‡ 3:15 3.15 Kun wollo adda mattup ki Soom 95.7-8.

in koonaa mentikagi kono wenda soo tonj ti diinagun yi ti t'ôssa ye k'ettiyo k'ume puukiyo me.

² Derec, kine tonj rabila majjaanawa a tukk'ume puukiyo an in gizite, aakede kane donj ti kaaga adda balda. Wo de ono donj an illiga genj, a kane an t'ize aa munda bita, kono aame an illiga genj zaapu k'addan a Raa umbo, ono genj an gi di'n ziidfa ye.

³ Wo etta k'ume puukiyo genj kine donj i ziipe addin a Raa. Injino y'a ruute a tukk'ume puukiyo genj, y'ede:

«Adda kulkuwadó n'a di nñime tuddó, n'a ruute, n'ede:

“Ki kotto kane genj an k'etta ye k'adda k'ume wede n'an ikkima ki puukiyo me*!”»

Yi ruute injino kono ume puukiyo umbo ye, wo de kine in suune Raa y'a ti dinge naabadí t'ume y'ikkima duniya too.

⁴ Ono ej an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukk'onniyo ere ki sarat, an'de: «Raa genj an onniyo ere ki sarat manj, y'a-buuke ti naabadí ere pay k'okkime suldi te†.»

⁵ Wo soj an riije a tukk'ume puukiyo, an'de: «Kane genj an k'etta ye k'adda k'ume wede n'an ikkima ki puukiyo me‡!»

⁶ Kane donj ki poone illiga rabila majjaanawa gette, an di-tuuge ki sooru eego me. Injino manj an ki t'iide ye k'ume puukiyo me. De genj a donj doolo urzi ede k'ettiyo k'ume puukiyo me.

⁷ Kono kamo Raa yi ziipe onniyo ti doolo sey ere y'a ti wiike «anjki». Sanj iide ozzinagi baadan manj, Raa y'a ruute a tukk'onniyo gettiyo ti bize Dawut. Ono genj ni ti'n ruute ti poone:

«Aame anjki kun illiga golla Raa manj,

addugun kun ti'n isa zakidí ye§.»

⁸ Ki kotto, Zozuwe genj donj k'Izirayel y'an gi di'n t'iide ye k'ume puukiyo me, kono k'injino Raa yi rootiyo sey a tukk'onniyo puukiyo ere ti doolo te.

⁹ Injino manj ume puukiyo wede aakede onniyo ere ki sarat Raa y'a buuke gette yonj yi lekkiyo, wo Raa y'an di y' t'ela a donji.

¹⁰ Derec, wede yi t'iide adda k'ume puukiyo wede Raa y'ikkima genno manj, yode tonj yi buuke kay, aakede yode Raa y'a-buuke ti naabadí.

¹¹ Injino manj in elo gotono kono in t'etta k'adda k'ume puukiyo genno. In iso injino kono wenda soo tonj ti diinayin yi ki t'ooraa ye, aakede mongidagin ti kaaga an di-tuuge ki sooru eego k'ono Raa.

¹² Kun ollo, ono Raa genj kane an naabiya, an d'ede toogo, kane robbonj i jiiire kasigara kesiyagutú sirwanj pay korbe. Kane ono genj i-ti deegu adda k'adde wedusu i seedu biza k'ulbe ti unde, okilagi ti sulbo. Kane ono genj, an dekkiyo booro a suldi donj tuddin ti dehu wo elkiyo ere adda k'addin.

¹³ Munda ombide a daana Raa umbo. Suldi donj pay y'ikkima genj, kane waariya kerej a daanadi me. Genj onniyo soo, a yode kine in t'idey taaya ki naabadij ere in ize te.

Isa yonj mozigo goole donj sedefe wede a jiiire

¹⁴ Kine in d'ede mozigo goole donj sedefe wede a jiiire, yonj Isa Ulo Raa yi-gili k'awwa ki kandaane k'ume Meegi. Injino manj in a soodo zakidí a urzi zaapu k'addin a Raa me.

* 4:3 4.3 Kun wollo adda mattup ki Soom 95.11. † 4:4 4.4 Kun wollo adda mattup ki Zenez 2.2.

‡ 4:5 4.5 Kun wollo adda mattup ki Soom 95.11. § 4:7 4.7 Kun wollo adda mattup ki Soom 95.7.

¹⁵ Geŋ ki kotto, kine in d'ede mozigo goole d'oŋ sedefe wede aane i wolle sommagin a reŋkadin te, kono yode toŋ Meeda siitandani t'a yi niime daggiya a urzi tuuku toŋ aa kine kay, ki too maŋ yoŋ yi k'ize ye oldiko te.

¹⁶ Inŋino maŋ kine in'do daa k'orgiso k'ume kaakido Raa ere ki beeko a jiire pay, wo aame geŋ y'in d'isey adde koduwo wo in t'ooney beekadi. Inŋino y'a t'okka d'olladin, y'in di'n nooga aame peedo t'iida maŋ.

5

Naabo k'Almasi mozigo goole d'oŋ sedefe

¹ Mozigo goole d'oŋ sedefe wede tuuku toŋ, Raa yi y' beeriyo ti diine kane duwo, yi-ti y' zaapu kono yi di naabe a yode Raa ki beehiyko a kane duwo. To naabadí tin k'eliyo suldí a Raa wo k'isiyo sedefe ki booyiso k'oldiko.

² Mozigo goole d'oŋ sedefe wede tuuku toŋ, a urzi tudde yoŋ reŋ baadan aa kane kay. Inŋino maŋ yoŋ yi d'aaniya suuniyo k'ita reŋko duwo d'oŋ an k'ede suuniyo ye wo i t'addiya t'urzi wede d'erec geŋ me.

³ Kono yode batum reŋ geŋ, i dehu y'aase sedefe ki booyiso k'oldiko ki d'oŋ doolo d'aŋŋalan ye, wo k'oldiko yode pây.

⁴ Wenda soo toŋ yi k'aane yi ki t'ele tuddí ye, y'a t'ambe suma y'a t'ise mozigo goole d'oŋ sedefe ti siidí me. I waaku wedusu Raa ti siidí a naabo gette, aakede yi wiike Aroŋ ti kaaga y'a t'ize mozigo goole d'oŋ sedefe*.

⁵ Geŋ ki Almasi toŋ inŋino, a urzi gooliko yode batum yi k'ele tuddí ti siidí ye, y'a t'ise mozigo goole d'oŋ sedefe me. Wo tode gette yi t'uune ti yode wede i ruute, y'ede:

«Kee Ulo nuŋ,

wo ti anŋi duwo an di suune nuŋ Meegá†.»

⁶ Wo adda mattup ki Raa a ume doolo toŋ yi ruute pây, y'ede:

«Kee wede sedefe ki daayum

a urzi yode Melkisedek ti kaaga‡.»

⁷ Yode Isa geŋ, a lekkiyadi ere a siido gette, y'a tunde Raa t'oŋe bey ti d'ollite baadan wo ti zumari edayi a yode wede y'aane yi y'utte t'unto. Wo Raa y'a y'illiga, y'a di y' nuuge kono Isa yi ki gili t'ekki Raa ye.

⁸ D'erec, Isa yoŋ Ulo Raa toŋ maŋ, t'urzi dabaradi gette y'a-duuye ollige k'ono.

⁹ A ettiyadi gette suldí pay geŋ y'an ize aa Raa yi dehu, inŋino yode batum y'a t'ize wede i-t'iide. Inŋino maŋ ankenno, kane d'oŋ pay ollige ono k'Isa geŋ an d'uune uttiyo ere ki daayum t'urzi yode.

¹⁰ Geŋ d'erec, Raa y'a ti y' ziipe Isa mozigo goole d'oŋ sedefe ki daayum a urzi yode Melkisedek ti kaaga.

Dersiyo a urzi zaapu k'adde a Isa

¹¹ A tukki yode Melkisedek geŋ i d'ede suldí baadan n'un di rootite me, wo kane sekiŋsadan ooŋe kono eggun attidi ki seedu k'ono me.

¹² Ki too maŋ anŋi kun t'ize d'oŋ dooyiso duwo ti kaagine, wo anken i dehu duwo an un di'n dooye sey dooyiso ere ti poone a urzi k'ono Raa, aa d'oŋ aware i ziipe addan a Isa. Geŋ kun k'aane kun ki t'oomi ombó ere zakidi ye, i dehu kun di sibe udu aa inŋi suŋŋi.

¹³ Wede tuuku yi sobo udu botto geŋ, yi k'aane yi ki ti y' roote ye munda wede ki diine me, kono yoŋ ulo neŋku.

* 5:4 5.4 Kun wollo adda mattup ki Egzod 28.1. † 5:5 5.5 Kun wollo adda mattup ki Soom 2.7.

‡ 5:6 5.6 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.4.

14 Wo de ki too mañ, ñon i dirse geñ an d'oomi ombo ere zakidí. Kane urzi geñ an d'isiyo daayum an ti duuye, an aane an di y' suune munda wede beehiye wo munda wede ulsu me.

6

1 Geñ inkiño kine in ñhor poone ti dooyiso ere ki poone a urzi k'Almasi gette, in a-t'onjol ekki dooyiso ere ki ñon i-dirse. Kane suldi geñ kun'ni suune ay un ki'n dooye ye baa, aakede: Dooyiso a urzi kama lekkiyo a suldi ñon ulpi a-d'ette unto wo a urzi zaapu k'adde a Raa,

2 dooyiso a urziyagi suuyiso batem wo a urzi zaapu bey ki beeko, wo dooyiso a urzi baldiya ki ñon i t'inda wo a urzi booro ki Raa ere ki daayum.

3 Enño suldi ñon kine in d'ise ki ñon i-dirse me, aame Raa y'ela urzi mañ.

4 Inkiño mañ kun elko a ñon i iili urzi zaapu k'addan a Raa. Kane geñ ti kaaga, ñerec ki Raa t'a-tuure addan, an y'uwwa munda wede Raa y'eliyo me, kane aggadan ede a suldi ñon Unde Kamileñ t'isiyo me,

5 an uwwa ono Raa kane unse me wo an ti zuune toogo duniya ere ki daana te,

6 wo de ti suldi ñon an uwwa geñño ton, an di gime k'adda lekkiyadan ere ti poone. Kane geñ urzi umbo an di-kime lekkiyadan sey me, kono naabadan ere an ize gette aakede an taakiya Ulo Raa sey ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko, wo geñ an an eliyu urzi a ñuwo an di y' kildite.

7 Kun ollo, aakede i d'ede doome siifadi gette mizzi yi koppiyo a ettú daayum mañ, tode gette ti d'ehiyo suldi ñon beehiye a ñon i ti derku geñ me. Inkiño Raa yi di zaapu beeko a siifo gette.

8 Wo de aame siifo gette t'adfiya inda k'ahimagi ti woskani mañ, tode gette ki derku ye baa. Goppon Raa y'a ti duuda wo ki ñangu y'a-t'ogga mentú.

9 Zamba ki nuñ kune ñon ki geyyiso, kaye ay rootiyo inkiño geñ, ay suune adda k'addey kune a urzi wede beehiye, urzi wede k'uttiyo.

10 Raa geñ yon daayum ki diine, i-ki dandfiya ye a naabo ere kun isiyo wo ti geyyiso ere un d'ede a sundi gette. Geyyiso gette kun ti gize t'urzi noogiyo ere kun nuuge ñon ki Raa ti kaaga, wo ankeñño ton kun'ni noogiyo.

11 Wo ankeñ, ni dehu t'addo pay n'un di roote, wede tuuku ton ti diinagun yi koonaa addi wehini aa kane bini ñangu. Inkiño mañ suldi ñon pay kun zaapu elkisagun eego geñ, kun di'n t'oona.

12 A urzi naabo Raa kun ti t'asse ye, wo de geñ kun ambo zina kane ñon a urzi zaapu k'addan a Raa an ziida zakidi bini ñangu. Inkiño mañ an t'ooney munda wede Raa yi ruute y'an t'ela.

Raa bizi yi ki y' kama ye

13 Ti kaaga Raa yi ruute munda wede yi di t'ela a Ibirayim. Aame geñ y'a-ti nñime ti suma yode batum kono wenda soo ton goole ti yode Raa umbo, y'a nñame tuddi me.

14 Raa y'a ruute, y'ede: «Ki kotto nuñ n'ay di zaapo beeko daa dooziyo, wo inñizá ton an d'aagila baadan*.»

15 Ibirayim geñ y'a dille ozzinagi baadan ti ombiñe, san munda wede Raa yi-ruute yi di y' t'ela geñ a y'uune.

* 6:14 6.14 Kun wollo adda mattup ki Zenez 22.17.

16 Duwo an nâamiya tuddaŋ geŋ, an nâamiya ti munda wede goole i jiiere kane, nâamiya gette ti ti t'owwo ono, inŋkino niikiyto t'a d'ohire goppon.

17 Geŋ inŋkino, a kane doŋ i t'oona suldi doŋ Raa y'an ruute y'an t'ela geŋ, y'a dihe y'an di kize kereŋ munda wede yi ti y' ruute geŋ, bizi yi ki y' kima ye baa. Kono kamo y'a-ti niime a onami doŋ yi ruute geŋ me.

18 Inŋkino i d'ede suldi sire, kane geŋ i ki kime ye, wo t'urzi kane geŋ Raa yi k'aane yi ki lihite ono ye. Kane geŋ an in d'eliyo toogo baadaŋ a kine doŋ uune ume k'ombide t'urzi yode, kono in a seeda zakidi a suldi doŋ in zaapu elkisadiŋ eego Raa yi ruute y'in t'ela.

19 Zaapu k'elkisadiŋ gette, t'in ti y' seedu biza k'ulbiŋ ume soo aakede maala meeda ere i-ti seedu tooko ume soo. Tode zaapu k'elkiso gette ti lekkiyo zakidi umatú soo, geŋ ti-ti doopide alboy wede adda Boy Raa a kandaane, ti d'aaniya a ume wede k'adda.

20 Geŋ k'ume geŋno Isa y'in uugume me, yi-t'iide y'in t'ihina urzi y'a t'ize mozigo goole doŋ sedeke ki daayum a urzi yode Melkisedek ti kaaga.

7

Melkisedek yoŋ mozigo wo wede sedeke

1 Ti kaaga yo Melkisedek geŋ, yoŋ mozigo ki geeger Salem, wo wede sedeke ki Raa goole a jiiere pay. Ibirayim geŋ yi kama t'ume k'arka mozagi yi ni jiuro maŋ, Melkisedek y'a t'iide okkimayi wo yi di ziipe beeko a Ibirayim me.

2 Geŋ a yode Melkisedek, Ibirayim yi-d'ele zakka ki suldi doŋ pay y'uubo t'ume k'arka me*. To suma Melkisedek gette, i-kaza «mozigo wede isiyo munda wede ki diine a duwo». Wo soŋ yoŋ mozigo ki Salem, suma gette i-kaza «mozigo ki toose».

3 Yode geŋ i-k'ede meege ye, meede ye, ita moŋgidagi ye, wo onniyo k'ehiyadi ti untadi toŋ umbo. Yoŋ geŋ yi deeyiso aa Ulo Raa, inŋkino yi lekkiyo wede sedeke ki daayum.

4 Kun elko, Melkisedek geŋ ki kotto yoŋ goole a jiiere! Yode mugiyiŋ Ibirayim wede ti diine moŋgidagi doŋ k'izirayel toŋ, a Melkisedek yi-d'ele zakka barta ere koduwo a jiiere, ki suldi doŋ pay y'uubo t'ume k'arka.

5 Wo kine in suune doŋ oŋgo ti biza bumbu Lebi geŋ, kane doŋ sedeke. Oogoro gette t'an rootiyo a kane, i dehu an di sedde zakka ere ki doŋ k'izirayel pay ise kane zembadaŋ toŋ maŋ. Wo kane pay geŋ miŋ ti biza bumbu k'Ibirayim.

6 Wo de Melkisedek yoŋ ti biza bumbu Lebi ye toŋ, Ibirayim yi d'ele zakka ki suldi doŋ y'uubo. Wo Melkisedek yi di ziipe beeko a Ibirayim wede Raa yi ruute y'a t'oona suldi doŋ yi-t'ela geŋ me.

7 Geŋ derec daa niiku, wede goole'ŋ yi di zaape beeko a wede ŋeŋku.

8 Wo ki kane doŋ ti biza bumbu Lebi i seddu zakka geŋ, kane doŋ tudde an t'unto. Wo ki yode Melkisedek wede i ziida zakka geŋ, mattup ki Raa ti rootiyo a tukki yode, yoŋ yi lekkiyo ki daayum.

9 Inŋkino maŋ ki daŋgu n'a roote'ŋ, Lebi wede i seddu zakka ere ki doŋ k'izirayel pay geŋno toŋ, zakka gette y'a ele a Melkisedek t'urzi mugiyi Ibirayim.

10 Derec, aame Melkisedek y'iide okkime k'Ibirayim geŋ, Lebi an ki ti y'ehe ye, yoŋ a moyte ki mugiyi Ibirayim botto.

* 7:2 7.2 Taaya gette kun ti t'oone adda mattup ki Zenez 14.17-20.

Goole d'ofɔ sedefe a urzi yode Melkisedek ti kaaga

11 Oogoro ere Raa y'an ele a d'ofɔ k'Izirayel, tod' ti konso ekki naabo d'ofɔ sedefe d'ofɔ ti biza bumbu Lebi. Kane geɲ an d'ise naabo d'ofɔ sedefe aa yode Aron, wo urzi naabo d'ofɔ sedefe geɲ y'a-ki t'iide ye a suldi d'ofɔ pay Raa yi dehu me. Para maɲ ki moo me i d'ise wede sedefe ti doolo sey a urzi yode Melkisedek ti kaaga me?

12 Aame d'ofɔ sedefe geɲ Raa yi ti'n bilke ti doolo maɲ, urzi k'oogoro d'ofɔ sedefe toɲ i dehu Raa y'a ti-pelke ti doolo kay.

13-14 Kane ono eɲ d'ofɔ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, kane geɲ an'ni ruute a tukki Galmeeɲ. Wo kine in suune Galmeeɲ yonɲ ti biza bumbu Lebi ye, y'udfo ti biza bumbu doolo, ti biza bumbu Ziida. Wenda soo toɲ ti biza bumbu geɲ aase naabo a ume sedefe adda Boy Raa umbo. Wo Muusa aame yi ruute a urzi naabo d'ofɔ sedefe geɲ, munda soo toɲ yi ki ruute ye ki biza bumbu Ziida me.

15 Kun ollo, eɲno munda wede in t'adfa ita suldi pay kereɲ a jiire me: wede sedefe weɲe udfɔ ti doolo eɲ, yonɲ yi deeyiso aa Melkisedek.

16 Yonɲ yi ki t'ize wede sedefe t'urzi k'oogoro ere ti rootiyo wede sedefe an yi t'ehe ti biza bumbu wede a urzi tudde ye. Wo de yi t'ize wede sedefe t'urzi lekkiyadi ere i-d'ede toogo, wenda soo toɲ yi k'aane yi-ki ti latte ye.

17 Geɲ d'erec, ono eɲ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki yode, an'de:

«Kee wede sedefe ki daayum
a urzi yode Melkisedek ti kaaga†.»

18 Injino oogoro ere a urzi sedefe gette, Raa y'a-t'iide mentu kono t'a biite, t'a ki t'iide ye a munda wede Raa yi dehu me.

19 Derec, oogoro Muusa suldi ti k'iine t'a ki ti'n iide ye a munda wede Raa yi dehu me‡. Ti kaaga duwo an ziipe elkisadanɲ ekk'oogoro gettiyo, wo ankenno Raa y'in eelo munda wede a jiire tode gettiyo sey, kine in zaapo elkisadinɲ eego, kono t'urzi zaapu k'elkiso gette kine in aane in t'ette ki daana Raa.

20 Wo sonɲ aame Raa yi ti y' ziipe Isa wede sedefe geɲ, y'a-ti nime tuddi. Wo d'ofɔ ongo an t'ize d'ofɔ sedefe daa naamiya tuddanɲ.

21 Wo ki yode Isa geɲ Raa y'a di nime tuddi doo minɲ, y'a ti y' ziipe wede sedefe kollo, kono Raa yi ruute ti kaaga, y'ede:

«Nuɲ Galmeeɲ Raa n'a ti nime tuddo,
wo bizo ni ki y' kima ye baa:
Kee wede sedefe ki daayum§.»

22 Kono kamo ti naamiya gette Isa y'a t'ize wede k'ambu k'attidi* ki taasuwa ere a jiire taasuwa ere Raa yi gitte ti poone.

23 Wo sonɲ, d'ofɔ baadanɲ an t'ize d'ofɔ sedefe kono unto ti ki'n ooliyo ye, an di lekke daayum d'ofɔ sedefe me.

24 Wo de ki Isa injino ye, yonɲ yi lekkiyo zeere daayum geɲ, naabadɪ ere ki sedefe toɲ tod'te ki yode yillak ki daayum.

25 Kono kamo ankenno yonɲ y'aane y'an utte ki daayum kane d'ofɔ ettiyo ki daana Raa t'urzi yode me, kono yonɲ yi lekkiyo zeere daayum wo yi tondiyo Raa kono kane.

† 7:17 7.17 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.4. ‡ 7:19 7.19 *Oogoro Muusa suldi ti k'iine t'a ki ti'n iide ye a munda wede Raa yi dehu me*: I-kaza kono duwo an k'ede toogo ye an d'ozire eego me. § 7:21 7.21 Kun wollo adda mattup ki Soom 110.4. * 7:22 7.22 *Wede k'ambu k'attidi*: I-kaza t'urzi yode kine in suune adda k'adinɲ taasuwa ere aware gette a t'isa.

²⁶ Injino man Isa mozigo goole don sedefe wede idfiza a kine: Raa ulbi i-d'ise unse ti yode, yi k'ize oldiko ye, i-k'ede munda k'ulsu a tuddi ye, yon ti don isiyo oldiko soo ye, wo y'a-gili k'awwa ki kandaane.

²⁷ Deero don sedefe pay gen i dehu onniyo ti onniyo an d'ise sedefe ki booyiso k'oldikadan, san ki don doolo kollo. Wo de Isa'n aakede kane genno ye, aame yode batum y'ele tuddi sedefe ki d'uwu man, sedefe ere y'ele kan soo gettin a-t'iide baa.

²⁸ A urzi k'oogoro Muusa gen an zippe deero don sedefe, don an ki t'iide ye k'isiyo munda wede Raa yi dehu me. Ti kaaga Raa y'ele oogoro a Muusa doo min, san man y'a ruute ono don y'a-ti niime tuddi kollo, wo de t'urzi k'ono gen y'a ti y' ziipe Uli mozigo goole don sedefe ki daayum, gen y'a-ti dinge suldi don pay Raa yi dehu.

8

Isa yon mozigo goole don sedefe wede i jiire

¹ Enno munda wede toc n'un di roote eego me: Ki kotto kine in d'ede mozigo goole don sedefe injino. Yon yi-guune a kandaane a ammade Raa toogo a jiire suldi pay.

² Wo yon wede naabo adda k'ume wede kamilen, yon gen Boy Raa ki kotto ikkima Galmeega batum wedusu ye.

³ Mozigo goole don sedefe wede tuuku ton, Raa yi y' zaapu kono yi di t'ele suldi wo y'aase sedefe. Injino man mozigo goole don sedefe wede ki kine enno ton, i dehu munda a beezi kono yi di t'ele a Raa.

⁴ Aame anki Almasi yon adda duniya man, yi ki t'ise wede sedefe ye kono don sedefe a duniya ettiyo ton ede, kane an eliyi suldi a Raa don tode oogoro Muusa ti rootiyo.

⁵ Naabo ki Raa ere don sedefe an isiyo a duniya ette, tod'te undiso, i deeyiso suldi don derec a kandaane. Gen aakede munda wede i iide aa suniye a Muusa, ki poone y'a okkima Boy Raa ki golmodo gen me. Aame gen Raa yi di ruute, y'ede: «K'ollo koduwo, k'odo k'a t'okkimoy boy aa wede ki wulle n'a-gize eego mukkolo* .»

⁶ Wo de ankenno Isa Raa yi ele naabo ere meeda a jiire ere ki don sedefe pay, kono yon yi konso a diine kine duwo ti Raa, yi d'ambu attidi ki taasua ere a jiire taasua ere Raa yi gitte ti poone. Taasuwa ere aware gette ti konso ekki suldi don beehiye Raa yi ruute y'an t'ela a donzi, kane suldi gen a jiire don ki taasua ere ti poone.

⁷ Taasuwa ere ti poone gette t'a ki t'iide ye k'isiyo munda wede Raa yi dehu me, injino Raa y'a ti bilke ti ere ki sirwe.

⁸ Wo Raa yi wulle donzi an a ti doopide a urzizi, injino yi'n aapudu, y'ede:

«Kun ollo, san onniytagi an d'aana, aame gen nun Galmeega Raa n'a-ketta taasua ere aware ti don k'izirayel wo ti don biza bumbu Ziida.

⁹ Taasuwa ere aware gette ti k'isa ye aa ere n'a gitte ti maawan ti kaaga te,

aame n'an ziido beezan n'an udfo ti siido Misir me.

Kane an k'izire ki diine ye a urzi taasua gette.

Injino man nun ton n'an gime dar. En i rootiyo nun Galmeega Raa.

¹⁰ Kun ollo, ette taasua ere ni ketta ti don k'izirayel, aame onniytagi gen an t'ingila man.

* 8:5 8.5 Kun wollo adda mattup ki Egzod 25.40.

Oogiradó n'an ti raanja adda k'eedan wo n'an ti zaapa adda k'addan, nun n'a t'isa Raazan,

wo kane an t'isa d'onzó. En j rootiyo nun Galmeega Raa.

¹¹ Wede tuuku ton ti diinayan j k'ise ye y'a dooya bakadí, ise leemadí ton man,

a urzi suuniyo nun Galmeega Raa me.

Derec, kane pay an di n' suuna, iise ti nenku a jiire bini goole a jiire.

¹² Gen a t'isa injino kono a doopifadan j urzizó gette n'an t'isa tambobino, wo oldfikadan ni ki seeda addó ye baa†.»

¹³ Raa yi rootiyo injino ti taasuwa ere aware man, gen i-kaza taasuwa ere ti poone gette i t'ize mazzini. Wo munda wede i t'ize mazzini wo yi gúulike gen, uupe goppon yi-t'engila.

9

Urzi wede ki poone k'ottilso a Raa

¹ Taasuwa ere ti poone gette, tod'te i-d'ede urziyagi k'ottilso a Raa, wo Boy Raa wede an ikkima a siído.

² Boy gen yon ki golmodo, addi bindani sire dookide ti alboy. Biino ere ki poone gette, tod'te an ti waaku ume wede kamilen, adda an di ziipe munda aa gooro garziña sarat ti pitila eego eego*, wo son taabul ti mappa eego wede an ele a Raa†.

³ Wo biino ere ti dar k'alboy gette, tod'te an ti waaku ume wede kamilen a jiire,

⁴ adda an di ziipe munda aa sandup ki dap an d'oggiyo suldi koddio eediyadan unse eego‡, son an di ziipe sandup ki taasuwa ere Raa yi gitte ti donzi, tode gette an a di-tuuye dap§. Adda sandup gette i d'ede seelo an ikkima ki dap, adda'ñ ombó sundutú mann*. Dalka k'Aron ere t'a giira puutagi t'a bubbe† ton adda sandup pây, wo ti pakirtagi mongali sire raaniya eego urziyagi k'oogoro ki taasuwa ti donzi.

⁵ Wo t'ekki sandup gette an d'iibida duwo sire aakede maaleekiyagi sundan seriben an ti'n zippe, i-kaza Raa batum yo adda. Undiso ki kambaran ti-ti diibiyo ume wede mozigo goole don sefeke yi sakkisa puuzo ki booyiso k'oldfiko. Wo de ankenno peedo ti k'iide ye botto ki sekinso suldi pay gen me.

⁶ Gen suldi don pay adda Boy Raa an di'n ikkima injino, man kane don sefeke gen onniyo ti onniyo an d'ettiyo k'adda biino ere ki poone gettiyo, an d'isiyo suldi kono an d'ottilso a Raa.

⁷ Wo k'adda biino ere ki sirwe gette, ettiyo mozigo goole don sefeke siidi, y'ettiyo kan soo danjal adda k'ozzine me. Wo y'ettiyo ti puuzo seysu a beezi ki sefeke a Raa, ki booyiso k'oldfiko ki yode batum wo k'oldfiko ki duwo pây.

⁸ Kun ollo, t'urzi gen Unde Kamilen ti'n kaza urzi k'ettiyo k'adda k'ume wede kamilen a jiire gen umbo botto, koore Boy Raa wede ki poone an ikkima ki golmodo yi lekkiyo botto gen me.

† 8:12 8.12 Kun wollo adda mattup ki Zeremi 31.31-34. * 9:2 9.2 Kun wollo adda mattup ki Egzod 25.31-39. † 9:2 9.2 Kun wollo adda mattup ki Egzod 25.23-30. ‡ 9:4 9.4 Kun wollo adda mattup ki Egzod 30.1-10. § 9:4 9.4 Kun wollo adda mattup ki Egzod 25.10-16. * 9:4 9.4 Kun wollo adda mattup ki Egzod 16.31-35. † 9:4 9.4 Kun wollo adda mattup ki Nombire 17.16-26.

⁹ Kane suldfi geñ undiso ki suldfi d'oj iina a lekkiyadiñ ankenno. Geñ i-kaza suldfi d'oj an i eliyi a Raa wo ti sendikagi seydfi d'oj an isiyo geñ, kane an ki t'iide ye, an ti t'ise elkiyo ki wede isiyo suldfi d'oj yi d'ottilso a Raa geñ, delele aa Raa yi dehu me.

¹⁰ Wo suldfi d'oj an eliyi a Raa ti sendikagi seydfi d'oj an isiyo geñ, kane an konso ekk'urziyagi k'oogoro d'oj an rootiyo a urzi k'ombito, sobito wo k'opilsito tudde, kane suldfi geñ an isiyo ti paate a biza k'ulbe ye. Kane urziyagi k'oogoro geñ duwo an isiyo a urzi tudde, bini sanj Raa y'an isa suldi pay awardfi.

Almasi y'ele tuddi sedeke

¹¹ Wo de ankenno Almasi yi t'ize mozigo goole d'oj sedeke, ki suldfi d'oj majjandani in uune ankenno. Yoñ yi-t'iide k'adda Boy Raa goole, munda a ki y' biite ye, a jiire wede duwo an ikkima ki golmodo a siido. Boy geñ i k'ikkima d'oj tudde ye, geñ i-kaza adda duniya ettiyo ye.

¹² Almasi geñ y'iide k'adda k'ume wede kamilen a jiire geñ kanj soo danjal a-t'iide baa. Yoñ y'iide ti puuzo modu ise k'ulo buru an ele ki sedeke ye, wo de yoñ y'iide ti puuzo ki yode batum, wo geñ injkino yoñ y'in di'n udfe ti oldikadiñ ki daayum.

¹³ A urzi k'oogoro Muusa, puuzo modu ti puuzo k'ulo buru wo ti oddagi d'oj an oggiyo k'ulo buru geñ, an an di-rorriso a tukki d'oj an t'ize ganigi a daana Raa geñno, manj tuddan i-t'isiyo kamilen a daana Raa[‡].

¹⁴ Wo de geñ, puuzo k'Almasi i-d'ede toogo baadan a jiire sey. T'urzi k'Unde Raa ere i lekkiyo ki daayum, yode batum y'a ele tuddi sedeke a Raa, yoñ wede aa seysu daa munda k'ulsuko a tuddi, an wilda ki sedeke. Puuzo k'Almasi gette t'in ti t'isa kamilen elkisadiñ ere ki suuniyo munda en beehiye en ulsu gette ti naabiyagi d'oj ulpi in di'n t'ettiyo k'adda k'unto, kono in i di naabe a Raa zeere.

Taasuwa ere kettiyo ti puuzo k'Almasi

¹⁵ Geñ kono k'injino Almasi yoñ yi konso a diine kine duwo ti Raa, yi d'ambu attidi ki taasuwa ere aware. Yoñ y'inda kono duwo y'an adde t'adda k'oldiko ere an ize aame an a ti diipida a urzi taasuwa ere ti poone. Injino manj kane d'oj Raa yi'ni wiike geñ an t'oone suldfi d'oj yi ruute y'an t'ela a d'ojzi ki daayum.

¹⁶ Aame wedusu yi lekkiyo zeere geñ, onami d'oj yi riije a urzi dokkide laalay geñ an k'ede toogo ye, y'inda doo minj an d'ise munda wede yi riije kollo.

¹⁷ Derec, aame yoñ geñ yi lekkiyo zeere manj, onami d'oj yi riije geñ an k'ede toogo ye, wo aame y'inda doo minj an d'ede toogo kollo.

¹⁸ Injino kay taasuwa ere ti poone batum ton, tod' t'iise ti puuzo ere ibi doo minj kollo.

¹⁹ Ti kaaga ton urzi k'oogoro wede tuuku Raa y'ele a Muusa geñ, y'an ti y' gize a duwo pay. Sanj yi ziida puuzo ki modu ti puuzo k'ulo buru d'oj an waldutu, y'a d'eezi ahu, y'a di ilmi ilali dambami teesibi, y'a-dihima soole sundi izop yi di zulpe adda puuzo, y'a di rorriso ekki mattup ere k'oogoro wo a tukki duwo pay.

²⁰ Aame yi rorriso geñ, yi d'eesiyo: «Ette puuzo ere ki taasuwa Raa yi gitte ti kune, taasuwa ette y'un ruute kun d'ozire eego[§].»

[‡] 9:13 9.13 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 16.11-16 wo Nombire 19.4-19. [§] 9:20 9.20 Kun wollo adda mattup ki Egzod 24.3-8.

21 Saŋ Boy Raa wede an ikkima ki golmodo ti suldfi doŋ pay ki naabo a Raa toŋ, Muusa y'a di rurrige puuzo.

22 Geŋ derec t'urzi puuzo gette, a urzi k'oogoro suldfi baadaŋ i t'isiyo kamileŋ a daana Raa, wo ki tambobino k'oldiko toŋ, i dehu puuzo t'a obi doo miŋ kollo*.

Sedeke k'Almasi ti booyiso k'oldiko

23 Suldfi doŋ pay ki naabo a Raa geŋ, kane undiso ki suldfi doŋ a kandaane. Wo derec kane geŋ i ti'n isiyo kamileŋ sendfikagi, geŋ iŋkino kay i dehu kane suldfi doŋ ki kotto a kandaane batum toŋ i ti'n isiyo kamileŋ sendfikagi doŋ majjandani a jiire geŋŋo.

24 Almasi geŋ yi k'iide ye k'adda k'ume wede kamileŋ d'uwu an ikkima me, yoŋ ki kotto undiso daŋŋal ki Boy Raa a kandaane. Yoŋ y'iide ki kandaane batum, aŋkeŋŋo yoŋ a daana Raa kono kine.

25 Mozigo goole doŋ sedeke ki Yawudiyagi geŋ y'ettiyo k'adda k'ume wede kamileŋ a jiire, ozzine ti ozzine ti puuzo seysu a beezí. Wo de Almasi geŋ, y'iide'ŋ y'a k'ele tuddi sedeke taŋ baadaŋ ye.

26 Para maŋ t'ume Raa y'ikkima duniya geŋ, Almasi y'a dabire taŋ baadaŋ bini untadí. Wo a onniytagi doŋ k'ita eŋ, yoŋ y'iido kaŋ soo daŋŋal k'adda duniya ette, kono oldiko y'a ti t'ide mentú t'urzi k'eliyo tuddi batum ki sedeke.

27 Kun ollo, wede tuuku toŋ y'a t'inda kaŋ soo daŋŋal, wo y'inda maŋ, saŋ y'a t'ettey daana Raa kono yi di dekkey booro.

28 Geŋ iŋkino kay Almasi toŋ y'ele tuddi sedeke kaŋ soo daŋŋal, kono ki booyiso k'oldiko doŋ baadaŋ†. Wo yoŋ y'etto ki sirwe ki booyiso k'oldiko ye baa, wo y'etto k'uttiyo doŋ i delliyo kamadí.

10

Sedeke k'Almasi t'a jiire pay

1 Oogoro Muusa gette, tod' t'a ki t'iide ye a olde suldfi doŋ derec a kandaane me, tod' ti deeyiso boolon daŋŋal suldfi doŋ majjandani aana me. Tode gette ti rootiyo ozzine ti ozzine i dehu an d'ise sedeke seydfi a Raa daayum aa ere an d'isiyto. Kono kamo doŋ ettiyo ki sirpa Raa geŋ, ki kotto oogoro gette d'uwu ti k'aane ti ki'n ise ye doŋ i t'iide a munda wede Raa yi dehu me.

2 Para maŋ kane doŋ isiyo sedeke a Raa y'an ise kamileŋ t'oldikadaŋ, geŋ ti sedeke ere an isiyo kaŋ soo gettiŋ a-ti t'ide baa. Geŋ kane an di naabiya a Raa iŋkino ti elkiyo ere an di suuniyo munda k'ulsuko a tuddaŋ umbo, wo an ki d'isiyo sedeke ti doolo ye baa.

3 Wo ki too maŋ, t'urzi sedeke seydfi ere an isiyo ozzine ti ozzine gette, d'uwu an ki dandiya ye an a d'elkiyo a oldikadaŋ te.

4 Derec, puuzo k'ulo buru ti puuzo modu gette, kudic ti k'aane ti ki booye oldiko wede ye.

5 Kono k'iŋkino, aame Almasi y'ettiyo k'adda duniya geŋ, yi di ruute a Raa, y'ede:

«Kee ki ki dihe d'uwu an a-ki d'ise sedeke seydfi ye, ise an a-di t'ele munda toŋ maŋ,
wo kee k'a-n'ize tudde.

6 Kee'ŋ ulbá a-k'ize unŋe ye a seydfi doŋ an oggiyo a ume sedeke,

* 9:22 9.22 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 17.11. † 9:28 9.28 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.12.

ise sefeke ere an isiyo ki booyiso k'oldfikadanj toj manj.

7 Injino manj n'a ruute, n'ede: "Raa ki nunj, ankenj nunj batum n'a ette, munda wede ki dehu gejj n'a-di y'iso,

Enj munda wede an riije ti kaaga adda mattup ki Raa a tukki nuuno*."»

8 Gejj Almasi y'a ruute ki poone, y'ede: «Kee ki ki dihe duwo an a-ki d'ise sefeke seydi ye, ise an a-di t'ele munda toj manj, ise sefeke ere an t'oggiyo a ume sefeke wo sefeke ere ki booyiso k'oldiko toj manj. Kane pay gejj minj ulba a-k'ize unje ye.» Wo ki too manj kane pay gejj minj sendikagi donj oogoro Muusa ti ruute duwo an d'ise.

9 Manj Almasi y'a ruute sey, y'ede: «Ankenj nunj batum n'a ette, munda wede kee ki dehu n'a-di y'iso.» Injino manj urzi wede ki poone y'a-y'iide, wo y'a ti y' bilke ti wede ki sirwe.

10 Almasi yi di t'ize naabo ere Raa yi dehu te, injino y'in di'n uuye kese a yode Raa t'urzi sefeke ere k'Isa Almasi y'ele tuddi kanj soo danjal, gettinj a-t'iide baa.

11 Wede sefeke tuuku toj onniyo ti onniyo yi lekkiyo kanj ohire jep kono yi d'isiyo naabadi, yi d'eliyo daayum sefeke ere tod'tinj tode dey†, wo de tod'te kudic ti k'aane ti ki booye oldiko ye.

12 Wo de ki yode Almasi gejj, y'ele tuddi sefeke ki booyiso k'oldiko kanj soo danjal, sanj y'iide'nj y'a-guune a ammada Raa ki daayum.

13 Wo a ume gejj yi-delliyo, bini onniyo ere Raa y'an isa donj k'aduzi aa munda ki bita ti dandi zondj‡.

14 Gejj t'urzi sefeke ere Almasi y'ele tuddi kanj soo danjal gettinj, kane donj y'in uuye kese a Raa gejj y'an ize donj i t'iide a munda wede Raa yi dehu ki daayum.

15 Unde Kamilenj toj t'in ruute ti kaaga, derec ti ruute ki poone, t'ede:

16 «Galmeege Raa y'a ruute, y'ede:

Ettyo taasuuwa ere ni ketta ti kane te, aame onniytagi gejj an t'ingila manj. Oogirad6 n'an ti zaapa adda k'addanj, wo n'an ti-raanja adda k'eedanj.»

17 Sonj y'a ruute sey, y'ede:

«Nunj oldfikadanj wo suldi donj ulpi an isiyo gejj ni ki seeda add6 ye baa§.»

18 Wo aame wede y'uune tambobino k'oldikadi manj, i ki dehu y'a ki t'ele munda ki sefeke a Raa ki booyiso k'oldikadi ye baa.

Almasi yonj urzi wede aware

19 Injino kun ollo zemba ki nunj, t'urzi puuzo k'Isa gejj, kine in d'ede urzi k'etiiyo daa k'orgiso k'adda k'ume wede kamilenj a jiire gejj me.

20 Gejj i-kaza Isa y'in ihina urzi aware y'in di'n t'etta k'ume lekkiyo, y'in ihina aame yi ti diipida alboy ki Boy Raa, i-kaza urzi gejj y'in ihina t'urzi tuddi batum ere y'ele sefeke.

21 Wo kine in d'ede wede sefeke i jiire pay, Raa y'a ti y' ziipe t'ekki donj boozí.

22 Injino manj kine in a odo gopponj ki sirpa Raa t'adde soo, ohoniyo ti zaapu k'adde a Isa, addinj kamilenj ti suldi donj pay i-ti lattiya elkiyadinj ere in di suuniyo munda enj beehiye enj ulsu gejj me, wo tuddinj suyyiso t'ahu donj kamilenj.

* **10:7 10.7** Kun wollo adda mattup ki Soom 40.7-9. † **10:11 10.11** Kun wollo adda mattup k'Egzod 29.38. ‡ **10:13 10.13** Kun wollo adda mattup ki Soom 110.1. § **10:17 10.17** Kun wollo adda mattup ki Zeremi 31.33-34.

²³ In soofdo zakidí daayum a kazita munda wede kine in zaapu elkisadin eego, kono Raa yi seedu zakidí a munda wede yi ruute y'aasa me.

²⁴ In aa elko ti tudinj kono in t'ele kooke a urzi geyyiso wo a urzi k'isiyo naabiyagi donj beehiye.

²⁵ Kine in ti dekke ye t'ogiyso ere ki zamba me, aakede donj ongo ge d'isiyo daayum me. Ki too man in t'ele kooke baadan a jiire sey ti tudinj, kono kun suune onniyo ere ki Galmeega tod'te gopponj.

²⁶ Aame kine d'erec ki Raa in ti zuune kereñ wo in d'isiyo oldiko mirsi manj, geñ sefeke ti doolo umbo a booya oldikadinj te.

²⁷ Wo de wede y'isiyo injkino geñ i guute munda soo, yi dello t'orgiso baadan booro ere ki Raa wo uwwo ere t'oggiyo ki daayum, t'a t'oggey kane donj i-ti toogiyo a Raa.

²⁸ Kun suune ti kaaga geñ, wede y'a ti doopide a oogoro Muusa manj, yonj ki t'owwo daa wolliyi sommagi, wo i dehu donj sire t'adfo i wulle wo illiga munda geñño d'oo miñ kollo*.

²⁹ Kun elko, wede yi t'oniyile Isa Ulo Raa, yi ti wolliyi puuzo ki taasuwa ere t'a y'uuye kese a yode Raa gette ganigi, wo yi kalda Unde Raa ere t'in di kaza beeko Raa manj, ki kotto yonj geñ y'a t'oona dabar ere onne a jiire sey.

³⁰ Eyye, kine in yi suune yode wede yi ruute ti kaaga, y'ede:

«Kun oolo, nuuno an ti dooza me, a wede tuuku tonj danggayadi i-ti t'ela nuuno a munda wede y'ize me.»

Wo y'a ruute sey, y'ede:

«Galmeega Raa y'a dekkka booro a tukki donjiz†.»

³¹ Geñ onne baadan a wede i t'iira a bey Raa zeere manj.

³² Wo de kun elko a munda wede ize ti kaaga aame kun uune toore Raa i d'eliyo uttiyo geñño. Kune duwo an un di'n dibire baadan, wo kun a ziida zakidí bini danggu adda deyyiso ere zakidí gette.

³³ Donj ongonj ti diinagun an an di'n gildite, an an di'n dibire, an an d'an d'ele sukuyagi a daana donj duuru, wo donj ongonj ti diinagun kun di guune njollonj ti kane a dabaradanj gette.

³⁴ Injkino manj kune kun di wulle sommagi ki donj an ti'n zidfe danggay, wo aame suldugunj an ti ziki tonj, kun d'iyye ti unswuwo kono kun suune un d'ede suldi donj Raa y'un ele, kane geñ laale wede a jiire i lekkiyo ki daayum.

³⁵ Seedu zakidí ere kun seedu gette, kun ti dagga ye, kono ti tode gette kun t'ooney suldi baadan donj Raa yi dehu y'un t'eley a naabagunj te.

³⁶ Geñ i dehu kun d'ombina, kun di seeda zakidí bini danggu, kono kun i-ti t'ise naabo ere Raa yi dehu te. Injkino kun di y' t'ooney munda wede Raa yi ruute y'un t'eley me.

³⁷ Ono enj Raa yi ruute ti kaaga, y'ede:

«Ume a guute gopponj, tanj boolonj danjal, wede a etto geñ y'a aana, yi ki ti t'osso ye.

³⁸ Wede yonj ki diine a daanadonj geñ, y'a lekka t'urzi zaapu k'adde a nuuno, wo de aame t'urzi zaapu k'addi a nuuno yi t'irga manj, ulbo o k'isa unse ye ti yode me‡.»

* **10:28 10.28** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 19.15. † **10:30 10.30** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 32.35. ‡ **10:38 10.38** Kun wollo adda mattup ki Abakuk 2.3-4.

³⁹ Kine enj, kine ti diine donj i t'argu t'urzi zaapu k'addan a Raa an di daggiya genno ye. Wo de kine donj i ziipe addan a Raa, an d'utta undiyagan genno.

11

Zaapu k'adde a Raa ki donj a ziida zakidi ti kaaga

¹ Zaapu k'adde a Raa gette, tod'te urzi wede in d'ooniyo suldi donj in zaapu elkisadin eego, wo tod'te urzi wede in di suune suldi donj in ki'n wolliyo ye genj kane ki kotto.

² Kane monjidagi ti kaaga genj an ziipe addan a Raa, injkino manj Raa ulbi i di t'ize unse ti kane me.

³ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, kine in suune suldi pay Raa yi'n ikkima t'ono donj udfde ti bizi. Genj injkino suldi donj in'ni wolliyo enj, Raa yi'n ikkima t'urzi suldi donj in ki'n wolliyo ye.

⁴ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Abel yi-d'ize sedefke a Raa beehiye a jiire ere ki Kayenj. Abel genj yi ziipe addi a Raa, injkino manj Raa y'a yi wulle ki diine a daanadi me, wo sedikadi tonj y'a ti ziida bey sire. T'urzi zaapu k'addi a Raa, Abel genj y'inda tonj, anki t'urzi munda wede y'ize genj aakede yi'n rootiyo sey*.

⁵ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Enok Raa y'a y'umbe ki kandaane daa k'unto. Wenda soo tonj yi ki y' wulle ye baa, kono Raa yi y'umbe ki sirpadi. Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: Ki poone Raa y'a y'amba Enok ki kandaane genj, lekkiyadi gette i-d'ize unse a Raa me†.

⁶ Wo de wede yi ki ziipe addi a Raa ye manj, genj i-k'ise ye Raa ulbi i-d'ise unse ti yode me. Derec, wede y'ette ki sirpa Raa yi-d'ottile genj, i dehu y'a ambe adda k'addi Raa ede wo Raa y'an d'isiyo suldi donj beehiye a kane donj i yi dehu t'adde soo me.

⁷ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Nowe Raa yi di-tuuke kuudi a munda wede yi ki y' wulle ye botto. A ono donj Raa yi-ruute genj y'a umbe onami y'a t'ikkima tooko ere meeda a jiire, kono y'a utta donj boozí. Injkinomanj t'urzi munda wede y'ize genj, donj duniya booro t'anni ziida wo yonj y'a uune beeko, wo Raa y'a yi wulle yonj ki diine a daanadi kono yi ziipe addi a yode.

⁸ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Ibirayim y'a iyye a waaku Raa, wo y'a illiga onami, injkino manj y'a ingile ki siido ere Raa yi-ruute yi di t'eley, wo y'a ingile daa suuniyo k'ume wede y'ette.

⁹ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Ibirayim y'a t'iide y'a-guune aa torgusu a siido ere Raa yi ruute yi di t'ela te, yonj yi likke adda bindani ki tanda, sanj k'ita manj Isaaka ti Yakup an di likke aa yode kay, kane tonj an uune kay munda wede Raa yi ruute yi di t'ela a Ibirayim me‡.

¹⁰ Ibirayim y'ize injkino kono yi delliyo geeger ere itatu zakidi, tode ere yode Raa batum y'ilke wo y'a-t'iziga.

¹¹ T'urzi zaapu k'adde a Raa genj, Sara gette tod'te goolowo wo karta tonj, Raa y'a-t'ize t'a iine ti d'ehe ulo. Y'ize injkino kono tod' ti zuune adda k'addutu Raa genj yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me.

* **11:4 11:4** Kun wollo adda mattup ki Zenez 4.3-10. † **11:5 11:5** Kun wollo adda mattup ki Zenez 5.24. ‡ **11:9 11:9** Kun wollo adda mattup ki Zenez 12.1-5 wo 35.12.

12 Geŋ inŋkino t'urzi wedusu soo yi t'ize gôole yi t'aahē k'unto toŋ maŋ, i d'udde doŋ baadaŋ aakede moldali a kandaane, wo aa dolso ere a biza bar wenda yi ki ti'n kize yeſ.

13 Kane pay geŋ miŋ an ziipe addaŋ a Raa bini an t'inda, daa k'ooniyo suldi doŋ Raa yi ruute y'an t'ela. Suldi geŋ an di'n wulle ti dokki, ulbaŋ aaze unſe, wo kane an di ruute kereŋ a daana duwo, a lekkiyadaŋ a siido ette kane aa torgagi doŋ iido torgowo.

14 Kane doŋ i rootiyo inŋkino geŋ, i-kaza kereŋ kane an dehu siido ere ti doolo.

15 Kane an k'elkiyo ye baa a siido ere an d'udde t'adda gette, wo aame an diha an di-kime k'adda sey maŋ, urzi ede an aane an di-kime.

16 Wo ki too maŋ, kane an zaapu elkisadaŋ a siido ere a kandaane a jiiere. Kono kamo Raa geŋ i-k'ede sukkiyagi ye an di y' waake Raazaŋ me, inŋkino maŋ yoŋ geeger y'an ikkima.

17-18 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Ibirayim y'a iyye yi di t'ele uli Isaaka ki sedefe a Raa aame yi y' niime geŋ me. Derec, Raa yi ruute ki poone, y'ede: «Geŋ t'ita k'inŋi k'Isaaka duwo an di'n waaka ita k'inŋizá*.» Inŋkino toŋ, uli yoŋ soo daŋŋal y'a iyye yi di t'ele sedefe a Raa.

19 Wo Ibirayim geŋ y'elkiyo adda k'addi Raa i-d'ede toogo y'aane yi ti y' balde wede inda me, geŋ inŋkino Raa yi y' gimo uli Isaaka aa ti bize k'olde. T'urzi geŋ i-kaza munda wede aana k'ita.

20 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Isaaka y'an di ziipe beeko a inŋizi kane Yakup ti Ezayu a urzi lekkiyadaŋ ere ki daana†.

21 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Yakup aame y'ambe k'unto maŋ, a inŋi Yusup wede tuuku toŋ yi di ziipe beeko beeko wo yi d'uttila a Raa kaŋ dirsiyo a bize dalkadi‡.

22 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Yusup aame y'ambe k'unto maŋ, y'an di ruute a zembadi inŋi k'Izirayel, y'ede: «Onniyo soo ti siido Misir kun t'adfa kun t'aaha ki siidafaguŋ», wo y'an di ruute a munda wede an d'isa, y'ede: «A addiyaguŋ gette, ossago kun oola yeſ.»

23 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Muusa maawi an ti y'ehe maŋ, an di y'umbida y'a likke tere ado, kono an wulle'ŋ ulan majjaane wo an ki d'urgide ye an a-ti diipida a oogoro ere mozigo Parahoŋ y'ize te*.

24 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Muusa yi t'ize goole maŋ, y'a ki y'iyye ye baa duwo an di y' waake ulo k'uto Parahoŋ me.

25 Y'a dihe duwo an i-d'ise ulsu ti kane doŋ Raa bee miŋ, y'aase unſuwo ki peedo booloŋ adda k'oldiko.

26 Yoŋ y'ilke adda k'addi miŋ, y'a oyye y'a t'oone sukkiyagi doŋ aa k'Almasi yi t'oona. Sukkiyagi geŋ kane zooyayan oone a jiiere korbite ki siido Misir, kono yoŋ yi woliyo munda wede Raa yi dehu yi-t'eley.

27 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Muusa y'a t'udde ti siido Misir daa k'orgiso a kulkuwo mozigo Parahoŋ, yoŋ y'a ziiida zakidi kono yi woliyo Raa wede wenda yi k'aane yi ki y' wolle ye.

28 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Muusa y'an di gize doŋ k'Izirayel an d'ise tarnaape Pak ki Yawudiyagi, inŋkino boha bumbiyagan an a-t'unŋkite

§ 11:12 11.12 Kun wollo adda mattup ki Zenez 22.17. * 11:17-18 11.17-18 Kun wollo adda mattup ki Zenez 21.12 wo 22.1-14. † 11:20 11.20 Kun wollo adda mattup ki Zenez 27.27-40. ‡ 11:21 11.21 Kun wollo adda mattup ki Zenez 48.13-20. § 11:22 11.22 Kun wollo adda mattup ki Zenez 50.24-25 wo Egzod 13.19. * 11:23 11.23 Kun wollo adda mattup ki Egzod 1.22-2.2.

puuzo, kono maaleeka wede ki lattiya geŋ y'a ki ti'n t'îda ye inŋi kabba ki doŋ k'Izirayel me†.

29 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Bar Teezewo a diikida sire, doŋ k'Izirayel an di diipida siido meedi. Wo de doŋ siido Misir an dehu an di doopida kay, maŋ ahu an da t'an bilde an t'inda‡.

30 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, doŋ k'Izirayel an d'uule geeger Zeriko onniyo sarat, maŋ waaya moŋgali ki geeger gette t'a iire.

31 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, Raahap ere t'oonyo ombó bittú t'itatú toŋ, doŋ seddiyo beere t'anni ziida ti toose. Inŋino maŋ doŋ k'Izirayel an di'n iide doŋ i-tuuge a Raa me, wo tod'te an gi di-t'îide ye§.

32 N'a t'eese moo sey me, peedo t'a ni biite n'a roote taaya ki doŋ aakede: Zedeyon, Barak, Samson, Zepte, Dawut, Samiyel wo ti nebiyagi doŋ ongo me.

33 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, doŋ ongoŋ ti diinayan an di diyye mozagi wo an di jiire, doŋ ongoŋ an d'ize munda wede ki diine a d'wo me, doŋ ongoŋ an d'uune munda wede Raa y'an ruute y'an t'ela, wo doŋ soŋ suwwidi toŋ bohanan an an t'ippite.

34 Doŋ ongoŋ uwwo ti wehinkatú toŋ an ti-t'îide, doŋ soŋ an d'utte ti unto ere ki kasigara. Doŋ ongoŋ toogadan umbo toŋ an t'ize doŋ toogo, doŋ soŋ an t'ize doŋ kuuli a urzi k'arka, wo doŋ soŋ asigiryagi doŋ ki siido doolo toŋ an di'n ilmi.

35 T'urzi zaapu k'adde a Raa geŋ, erayi ongoŋ an di wulle doŋzan doŋ i t'inda geŋ an ti bilde.

Wo de doŋ ongoŋ an di'n dibire baadan k'unto toŋ, kane an di-tuuge k'adfiya ti dabar te kono kane an suune an t'ooney baldiya ere a jiire.

36 Ongoŋ an d'uune okko maade wo gorpiso ti marpa, doŋ soŋ an ti'n gittite ti zinziiri wo an di'n ibi dangay.

37 Doŋ soŋ an ti'n gikkite ti moŋgali an di'n iide, doŋ ongoŋ an ti'n dikkite sire sire ti si, wo doŋ ongoŋ an di'n iide ti kasigara. Doŋ ongoŋ an derilsito, ossiyadan golmodo dambami ti moodé, an k'ede munda ye, d'wo an an d'oodibe yeebadan, wo an an d'isiyo ulsu.

38 Kaciŋ kane doŋ duniya batum an ki t'îide ye d'wo geŋ an di lekke ti kane me. Inŋino an di sewiyo adda balda, adda moŋgali, an di lekkiyo adda k'urmidfi wo adda k'oldagi.

39 Kane pay geŋ munda wede Raa yi ruute y'an t'ela an ki y'uune ye toŋ, an di ziipe addan a Raa wo yoŋ ulbi i di t'ize unŋe ti kane me.

40 Geŋ Raa y'a dihe y'in d'ise munda wede beehiye a jiire sey a kine me, inŋino maŋ Raa yi ki dihe ye, kane an t'ise doŋ i-t'îide a munda wede yi dehu, daa kine adda ye me.

12

Raa yoŋ Meegin

1 Doŋ pay i gize urzi zaapu k'addan a Raa geŋ, kane a kine aakede doŋ baadan an di ti'n d'uule. Inŋino maŋ attidi pay wede in d'ede ti oldfiko ere in ti'n seedu a sooruzin ere a urzi Raa gette, in ti'n booyo. Wo soŋ in okko ti ombiŋe a dalala ere Raa y'in ruute gette, bini ume k'aaniya.

2 Kine in sebbo daayum edayin ki tukk'Isa, yoŋ eesiyo k'urzi zaapu k'adde a Raa, wo y'a-di d'inŋila bini a ti-t'îda a munda wede Raa yi dehu.

† 11:28 11:28 Kun wollo adda mattup ki Egzod 12.12-42. ‡ 11:29 11:29 Kun wollo adda mattup ki Egzod 14.21-31. § 11:31 11:31 Kun wollo adda mattup ki Zozuwe 6.12-21.

Yon y'a iyee y'a inda ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko. A unto ki sukuyagi kino ette, a yode i di t'ize aa munda ki bita, kono yon yi wolloyo unjuwo ere ye ti 'oona, wo ankenno yon yi-guune a ammade ki kaakido moziko Raa.

³ Inkinno kun elko a yode Isa, kane don k'oldiko gen an i d'ize ulsu baadan, wo yon y'a ziida zakidi bini dangu. Inkinno man, kune'n tuddugun i rorriga kun ti tasse ye.

⁴ Kune'n adda deyyisagun ere ti oldiko gette, kun ki diyye bini puuzagun t'a k'ibi ye.

⁵ Ki kotto, kune un dunde kooke wede Raa y'un ele a kune innizi me! Derec, Raa yi ruute ti kaaga, y'ede:

«Ulo ki nun, kee k'orgide ye a deezio Galmeege Raa te, wo kee ki-tassa ye aame y'a rootiyo munda k'isiyo en ulsu man.

⁶ Derec, Galmeege Raa yi deezio wede yi giyye, yi kossiyo ulo wede tuuku yi y' ziida bey sire*.»

⁷ Kun ombon a dabar ere ettiyo t'urzi deezio Raa te. Yon y'un isiyo inkinno kono kune innizi wo y'un di'n oodibe. Ede ko ulo wede meegi yi ki y' deezio ye me?

⁸ Aame kune Raa y'un ki'n deezio aa yi deezio innizi pay ye man, gen kune inni k'addi ye, inni don ki bande.

⁹ Adda duniya ette kine wede tuuku ton i-d'ede meege an in di'n deezio wo in d'ollige onaman. Inkinno man derec, kine a Meegin Raa a kandaane in i d'otille a ceere sey kono in t'oona lekkiyo ere ki daayum.

¹⁰ Maawin kuuli gen an inni deezio ki peedo boolon aa addan i dehu. Wo yo Raa y'inni deezio ki beehiyko a kine, kono yi dehu in t'ise don kamilen aa yode batum.

¹¹ Deezio ere pay gette a kaamiki a di t'owwe eeni, unse ye. Wo san kane don ooniyo deezio gette, adda k'addan ti t'ehiyo lekkiyo ere ki diine ti toose.

Seedu zakidi a urzi daaniya k'Isa

¹² Inkinno man kune don beydiyagun urme ti zibbangun don ombo gedde gedde gen, kun ti'n ohor wayirak.

¹³ Wo ki zongun erkuyagi kun ti'n okkon delele, kono wede jekese y'a ki di kima ti dunjilsadi ye, wo ki too man y'a t'oone beeko.

¹⁴ Kun elo gotono ki lekkiyo ti toose ti duwo pay, wo son kun di lekko don ooyiso kese a yode Raa, kono wede ooyiso kese a yode ye man, yi k'aana yi ki y' wolla ye Galmeege Raa me.

¹⁵ Kun koono mentikagi, kono wenda soo ton yi ledfa ye t'urzi beeko ere ki Raa te. Ti diinagun wenda soo ton yi t'isa wede lattiya k'ume ye, aakede undumu kadigi yi t'adfiya man, kadigiwadi gette ti seedu don baadan.

¹⁶ Kun koono mentikagi kono wenda soo ton ti diinagun y'isa boliyo ye, wo son suldi don kamilen ki Raa yi'n onyilsa ye, aakede Ezayu, kono k'ombo ere kan soo takkat y'a t'iwila aggadi ere ki gooliko k'ehiyadi.

¹⁷ Wo kun suune, san man Ezayu y'a dihe yi-d'ofe bey ti zumari edayi, meegi y'a-kime bizi yi di zaape beeko ton umbo, y'a ti y' lidfe beeko y'a ki t'uune ye†.

¹⁸ Ankenno kune kun a k'iide ye k'ita munda wede k'a yi botte ti beezá me, aa mokkolo Sinayi ti kaaga don k'Izirayel an a d'iide gette. Ekki

* **12:6 12.6** Kun wollo adda mattup ki Piroberb 3.11-12. † **12:17 12.17** Taaya gette kun ti t'oone adda mattup ki Zenez 25.29-34; 27.30-40.

mokkolo gette an di wulle uwwo t'oggiyo dala dala, ume zimolo dil aa did'fo wo ursiṅo.

¹⁹ An d'illiga parre wo golla Raa ti rootiyo, wo kane d'oj k'Izirayel illiga golla gettiyo geṅ, an tunde Raa kono y'an ki roote ye baa ono ti doolo me‡.

²⁰ Kane an ize iṅkino kono an k'iine an k'imbiṅa ye a ono d'oj Raa y'an ruute, y'ede: «Wede tuuku yi butta tokomo ettiyo se yesu toṅ maṅ, an ti y' kakkita ti moṅgali an di y' t'ida§.»

²¹ A suldi d'oj an wulle geṅ, an di biiha k'orgiso. Iṅkino Muusa y'a ruute, y'ede: «Nuṅ toṅ ni-biiha k'orgiso, ni ṅoṅṅirso*.»

²² Wo ki kune iṅkino ye, kune kun iide ki tukki mokkolo Siyoṅ, wo ki tukki geeger ere ki Raa zeere, tod'te Zeruzalem ere a kandaane. Wo soṅ kun iide ki tukki maaleekiyagi baadan an t'ugiye an isiyo uṅsuwo,

²³ wo ki tukki d'oj pay ogiyo ti suma k'Isa, kane geṅ aa iṅni kabba, sumbiyagan raaniya adda mattup ere a kandaane. Soṅ kun iide ki tukki Raa wede a defka booro ki d'oj pay, wo kun iide ki tukki d'oj kane ki diine i t'inda ti kaaga, kane Raa yi'n ize a-t'iide a munda wede yi dehu.

²⁴ Soṅ kune kun iide ki tukk'Isa, yoṅ yi konso a diine kine d'uwu ti Raa, yi d'ambu attidi ki taasua ere aware, wo ki tukki puuzadi ere ibi t'in di'n ize kamileṅ a dfaana Raa, tod'te toogo i jiire puuzo ere ki Abel.

²⁵ Iṅkino maṅ kun koono mentikagi, kun ti tooge ye k'ollige ki wede un rootiyo me. Derec, d'oj k'Izirayel an di-tuuge k'ollige k'ono d'oj Muusa y'an tuuke kuudan adda duniya geṅ, ti booro Raa an ki t'ilda ye. Geṅ iṅkino a jiire sey, kine toṅ in ki t'alda ye ti booro Raa te, aame in ti tuuga k'ollige k'ono ki wede in rootiyo ti kandaane maṅ.

²⁶ Ti kaaga geṅ Raa a golladi danṅal siido t'a ṅuṅṅire, wo aṅkeṅṅo in suune munda wede Raa yi ruute y'aasa me, y'ede: «K'ita eṅ, kaṅ soo sey ni ki ṅoṅṅira siido sittu danṅal ye, wo kandaane paṅ†.»

²⁷ Ono d'oj yi ruute, y'ede: «K'ita eṅ, kaṅ soo sey» i-kaza suldi d'oj pay Raa y'ikkima geṅ, d'oj aane i gozzige an t'engila, kono suldi d'oj i k'aane i ki gozzige ye, an di lekka.

²⁸ I dehu kine in di roote koduwo a Raa, kono y'in ele moziko ere i ki gozziso ye. Iṅkino maṅ in naabo a Raa t'orgiso wo ti ottilso, kono yode toṅ ulbi i-d'ise uṅse.

²⁹ Ki kotto Raaziṅ geṅ yoṅ aa uwwo, yi-t'oggiyo suldi d'oj pay ulpi a dfaanadi me‡.

13

Kooke a d'oj i ziipe addan a Isa

¹ Kune daayum kun geyyo tuddugun aakede zemba.

² Un dand'e ye, d'uwu kun'ni soodo bey sire, kono t'urzi geṅ d'oj oṅgo an di'n ziiida maaleekiyagi bey sire, daa suuniyo kane maaleekiyagi me.

³ Kun a elko a d'oj an ti'n zidde danṅay, aakede kune toṅ adda danṅay ti kane kaṅ soo. Kun a elko a d'oj d'uwu an an isiyo ulsu, kono kune toṅ d'oj tudde kun dabirsa aa kane kay.

‡ 12:19 12.19 Kun wollo adda mattup ki Egzod 19.16-22. § 12:20 12.20 Kun wollo adda mattup ki Egzod 19.12-13. * 12:21 12.21 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 9.19. † 12:26 12.26 Kun wollo adda mattup ki Aaze 2.6. ‡ 12:29 12.29 *Raaziṅ geṅ yoṅ aa uwwo*: I-kaza wede y'arbu ti yode yi-ti y' t'ela danṅay. Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 4.24.

4 I dehu d'ofon pay an t'ele suma a urzi seefu genj me, wo kule yi ki t'udige t'ere bakadi ye, ise erewo tonj injkino. Kun suune, d'ofon i moonite t'erayi ise ti kuuli k'eebanj wo d'ofon isiyo boliyo genj, Raa y'a dekka booro a eedanj.

5 A lekkiyagun gette unni dokke geyyiso sonko ye, ulbugun iso unse a munda wede un d'ede, kono Galmeega Raa batum yi ruute, y'ede: «Nun, n'a-k'eeza ye wo ni ki kiigira ye tak*.»

6 Kono kamo kine in aane in zaape addinj pay a yode, wede tuuku y'a roote,

«Galmeega Raa yonj wede yi ni noogiyo,
ni k'orgide a munda ye.

Kane d'ofon tudde an aane an o d'ise moo me?»)»

7 Kun elko a d'ofon dokkiyagun d'ofon un gizite ono Raa. Injkinoo kun elko a lekkiyadanj ere an likke mummino bini an a-t'inda genj me, wo genj kune tonj kun doozo urzi zaapu k'addanj a Raa.

8 Isa Almasi genj yi lekkiyo yonj minj yode, t'ume k'eesiyo, anki wo ki daayum.

9 Genj kun oola tuddugunj a d'uwoo an un ti'n dagga ye, t'urzi dooyiso ere ettiyo ti paate a ki t'ettiyo a Rabila Majjaanawa gettiyo ye. Genj beehiye'n in t'oone toogo adda k'addinj t'urzi beeko ere ki Raa, t'urzi daaniya k'oogoro ere a urzi k'ombito ye, tode gette kane d'ofon i ti daaniya wenda soo tonj ti ki nuuge ye.

10 Kane deero d'ofon sedefe ki Yawudiyagi d'ofon i naabiya adda Boy Raa genj, an k'ede urzi an ki d'oomi ombo ere ettiyo t'ume sedikadinj ye.

11 Kun suune seydi d'ofon an waldutu ki sedefe genj, puuzadanj mozigo goole d'ofon sedefe yi-t'ambu k'adda Boy Raa wede kamilen a jiire genno, kono ki booyiso k'oldiko. Wo tudde ki seydi d'ofon an waldutu ki sedefe genj, t'adda k'ille an di'n ad'fiya paate k'oggiyo mendanj*.

12 Genj injkino kay Isa tonj, kono d'uwoo y'an ooya kese a Raa ti puuzadi genj, ti geeger an di y'ud'efe paate, an di y' dibire wo an di y'iide.

13 Injkinoo manj kine tonj t'adda k'ille in t'ad'fo in t'odo okkime k'Isa, wo in oyyo sukuyagi d'ofon aa yode y'uune genj me.

14 A dunya ette kine in k'ede ye geeger ere in di lekke ki daayum te, wo de in dehu geeger ere ki daana in di lekka ki daayum.

15 Injkinoo manj t'urzi k'Isa genj, kine in amma Raa daa puukiyo, wo tamma gette aa sedefe a Raa, tode gette ono d'ofon ad'fiya ti bize i-kaza Raa yonj wee wee.

16 Kune un dand'e ye a isiyo beehiyko ti noogiyo tuddugunj te, kono kane genj aakede sedefe ere Raa ulbi i-d'isiyo unse.

17 Kun ollo ono d'ofon dokkiyagun, kun kili t'eedanj ye, kono kane genj ersadanj a tukki kune, wo an suune onniyo soo an t'idey taaya a Raa a naabo ere pay an ize a tukki kune gette. Kun iso t'urzi tuuku tonj an d'ise naabadanj ti unsuwo, addanj i latta ye, para'n addanj i litta manj, a kune beehiye ye.

18 Kun tondo Raa ki kaye, kono ay suune adda k'addey ay d'ede elkiyo ere ay di suuniyo munda k'ulsuko a tuddey umbo, ay dehu ay di lekke ki diine aame tuuku tonj manj.

19 Nun ni kod'dime a kune, kun di tonde Raa, y'o di t'ihina urzi n'a-kime kesiko k'ume kune.

* 13:5 13.5 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 31.6-8 wo Zozuwe 1.5. † 13:6 13.6 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.6. ‡ 13:11 13.11 Kun wollo adda mattup ki Lebitik 4.1-12.

Toose ere ki dangu

²⁰ Raa wede i d'eliyo toose, yonj wede a bild'e Galmeejin Isa ti diine donj unto. Isa geñ goole k'elso dambami, wo t'urzi puuzadi ere ibi ki sed'eke gette, Raa y'a gitte taasuwa ti kine ki daayum.

²¹ Nunj ni tondiyo Raa, y'un di'n ise donj aane i t'ise suldi donj pay beehiye kono kun d'ise munda wede aa yonj yi dehu, wo t'urzi k'Isa Almasi geñ Raa yi-kama addin kono ulbi i-d'ise unse. Injino tamma t'a koone a yode ki daayum! Eyye.

²² Zamba ki nunj, n'un rootiyo enj ti obe bey, kooke wede adda mattup ette kun y'ollo t'ombiñe, kono ono donj adda mattup n'un agisa enj kane baadan ye.

²³ Kun ollo, leemadinj Timote ti dangay an ti y'ud'e. Aame de y'iina kesiko manj, ay t'etta ti yode kanj soo ay un ti'n wollo.

²⁴ Kun an t'iso toose a donj dokkiyagunj pay wo a donj ki Raa pay. Donj siido k'Itali an un t'ize toose.

²⁵ Injino manj beeko Raa ti koon a eggunj pay.

Mattup ki Zak yi riije a donj Raa

Ej urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Zak yi riije a donj Raa pay i lekkiyo teepiyo adda duniya. Ti kaaga Zak geɗ geɗ wede dokkiyo t'adda diine donj i ziipe addan a Isa a Zeruzalem, wo Zak geɗ Isa leemadi. Kane donj pay y'an riije mattup gette, donj ongo t'adda diinayan an'de kane an ziipe addan a Isa, kacinj urzi lekkiyadan a ki t'ettiyo ye ti donj i ziipe addan a Isa me. Injino man Zak y'an di ruute, zaapu k'adde a Isa gette a t'ettiyo t'urzi naabo ere beehiye do.

Zak geɗ y'a illiga di kane donj i ziipe addan a Isa geɗ, donj an k'ede munda ye an dabirsa baadan, kono donj laale an ti-koliyo tuddan awwa. Injino man y'an di ruute a donj laale, an ti-t'ise lekkiyadan aa ki donj duniya ye, an'ni soodo bey sire donj an k'ede munda ye me. Zak y'a ruute sey a kane donj pay, an ti leddo t'urzi niikiyo k'ono ulpi wo bizan tonj an yi soodo, wo an oziro daayum beehiye aa ono Raa an rootiyo.

Toose ki Zak

¹ Mattup ette i raaniya nunj Zak wede naabo ki Raa wo ki Galmeege Isa Almasi, n'un t'ize toose a kune pay donj Raa donj i lekkiyo teepiyo adda duniya*.

Urzi zaapu k'adde a Raa wo suuniyo k'ono

² Zamba ki nunj, kune ulbugun un iso unje baadan aame un iido munda wede oone tuuku tonj manj,

³ kono kun suune, aame a zaapu k'addugun a Raa gette kun ohire toogo a naamiya manj, kun t'isa donj a seedu zakidi bini dangu.

⁴ Wo kun lekko zeere kono a seedugun ere kun ziida zakidi gette t'a k'ohira ye bini dangu, injino kun t'isa donj i-dirse, kun iide, kun a ki biite ye a urzi zaapu k'addugun a Raa me.

⁵ Aame wede soo ti diinagun i baatiya suuniyo k'ono manj, yi tondo Raa wo yonj yi di t'ela, kono Raa yonj y'eliyo a donj pay daa dooziyo wo ti beehiyo.

⁶ Wo i dehu yonj y'a tonde ti zaapu k'adde a Raa daa niiku adda k'addi, kono wede i-d'ede niikiyo adda k'addi geɗ, yonj aakede ahu donj ki bar maaye yi'ni kolzite baadan an d'ambu kenno kenno.

⁷ Wede injino geɗ y'elke ye yi-t'oona munda ti bey Galmeege Raa me,

⁸ kono yonj yi-baakiya, elkiyadi soo ye a munda wede y'isiyo tuuku tonj manj.

Wede i-k'ede munda ye ti wede laale

⁹ Leema wede i-k'ede munda ye geɗ, ulbi i iso unje kono Raa yi y'ize goole,

¹⁰ wo wede laale tonj, ulbi i iso unje kono Raa yi y'ize nenku, kono yonj yi-t'engila aakede bobbo k'inda.

* **1:1 1.1 Donj Raa donj i lekkiyo teepiyo adda duniya:** I-kaza Zak yi riije a kane donj pay i ziipe addan a Isa adda duniya, ise a kane donj Yawudiyagi biza bumbu koomat makumu sire an ziipe addan a Isa i lekkiyo a paate dokki ti siifadan.

11 Peedfo ti koliyo, ti d'oggiyo wehini, bobbo i-ti baahu, i-t'eepiyo wo majjaanikatú ti-daggiya. Geŋ inŋkino kay wede laale toŋ, y'a dagga adda diine naabiyagí d'ŋ y'isiyo geŋ me.

Naamiya wo naamiya daggiya

12 Unsuwo a wede y'a seefu zakidí a suldí d'ŋ ooŋe bini d'angu, kono aame Raa yi ti y' niime maŋ, y'a t'ooney kađumul ere ki wede i juire, tod'te lekkiyo ere ki daayum Raa yi ruute y'an t'ela a kane d'ŋ i yi geyyiso.

13 Aame wede yoŋ an yi niime daggiya maŋ, yi ki roote ye: «I ni niime daggiya Raa me», kono wede tuuku toŋ maŋ yi k'aane naamiya daggiya Raa y'a k'ise ulsu ye, wo yode Raa batum yi ki naame daggiya wede ye.

14 Wo ki kotto maŋ, wede tuuku toŋ yi t'ettiyo adda naamiya daggiya geŋ, aame yi ooliyo tuddí a suldí d'ŋ ulpi tudde ti dehu maŋ, geŋ an di y'argu wo an ti y' daggiya.

15 Wo aame yi ooliyo tuddí a suldí d'ŋ ulpi tudde ti dehu maŋ, i-t'ehiyo oldíko, wo oldíko gette ti d'ohire d'ohire, saŋ t'a ti d'angu ti wede y'a t'inda.

16 Zemba ki nuŋ kune d'ŋ ki geyyiso, kune'ŋ wenda soo toŋ y'oola elkisadí ti ti y' dagga ye.

17 Suldí d'ŋ pay majjandani munda a ki'n biite ye in ooniyo geŋ, kane an'tiyo ti kandaane, ti Raa wede i ziipe suldí d'ŋ i-tooriyo a kandaane. Wo yo Raa geŋ yi ki kama tuddí ye, yoŋ i-k'ede munda aa undiso ere i-ti kama t'enno t'enno ye.

18 Yode batum y'a dihe kine in d'ũune ehiyo ere aware t'urzi k'onamí d'ŋ derec geŋ me, kono kine in t'ise ki poone ti diine suldí d'ŋ pay y'ikkima.

Kun ollo wo kun d'iso

19 Zemba ki nuŋ kune d'ŋ ki geyyiso, ono eŋ kun ollo koduwo: Wede tuuku toŋ kuwwagi i-t'iso soodo k'ollige k'ono, bizí attidí ki rootiyo wo kulkuwadí ti koonaa attidí,

20 kono wede yi ti gulkuwe geŋ, yi k'aane yi ki lekke ye lekkiyo ere ki diine aa Raa yi dehu te.

21 Inŋkino kun oolo suldí d'ŋ pay un di'n isiyo ganigi, ti bundiko ere i ceeriyo eego un d'ede gette. Ono d'ŋ Raa y'un ele adda k'addugun geŋ, kun'ni soodo ti tassuwa, kono kane geŋ an d'ede toogo k'uttiyagun.

22 Kune'ŋ, ono Raa kun ti'n olli ollige d'angal ye, wo kun'ni soodo kun d'oziro eego, para maŋ kune batum kun ti dagga tuddugun te.

23 Derec, wede geŋ ono yi'n ollige wo yi ki sooru eego ye maŋ, yoŋ geŋ yi deeyiso aa wede yi woliyo ume k'edayí adda kaynaŋa miŋ, yoŋ miŋ yode.

24 Aame yi ti woliyo y'enŋilso maŋ, a kaamiki i-dandíya yoŋ mummino geŋ me.

25 Wo eŋ ki wede i ti woliyo koduwo urzi k'oogoro ere beehiye munda a ki ti biite ye, ere in di'n udfde t'adda k'oldíko gettiyo. Yoŋ yi lekkiyo kettiyo daayum a tode, ono Raa yi'n ollige ere saŋ i ki dandíya ye, wo yi sooru eego. Inŋkino wede geŋ y'a t'oona unsuwo a munda wede y'isiyo geŋ me.

26 Aame wede y'elkiyo yi daaniya urzi Raa wo bizí yi ki ti y' seefu ye maŋ, geŋ yi ti daggiya tuddí batum, urzi daaniya Raazí ki bita.

27 Urzi wede kamilen daa k'oldiko ki daaniya Meega Raa enno: Mandaydayi ti nonngayi kun'ni noogo adda dabaradan te, wo k'a booho tudda ti suldi pay don ulpi adda duniya.

2

Wolliyo duwo pay kan soo

1 Zemba ki nun, kune urzi wede duwo kun ki'n wolliyo kan soo ye gen, kun a ti y' keyye ye t'urzi zaapu k'addugun a Galmeegin Isa Almasi yon goole a di jire me.

2 Kun ollo, aakede i d'ede wede laale yi-t'usso kokkide ki dap a yelsadi, ti kallagi majjandani, y'a t'iido k'ume k'ogiyasun, wo wede son i-k'ede munda ye yi-t'usso kallagi sattita y'a t'iido kay.

3 Injino man a wede i t'usso kallagi majjandani gen, kun di y' seeda bey sire wo kun i di roote, kun t'eese: «Kee k'edi ki koono a ume wede majjaane kino.» Wo a wede i-k'ede munda ye gen, kun t'eese: «Kee ki t'ohor ohire» umbo'n «Ki-koono a siido kino.»

4 Wo kune kun isiyi injino man, gen kun'ni wolliyo duwo kan soo ye, kun dekkiyo booro a urzi wede derec ye.

5 Kun ollo, zemba ki nun kune don ki geyyiso, ki kotto duwo don a eda duwo an k'ede munda ye gen, Raa yi'ni biire kono an t'ise don laale a urzi zaapu k'ade a yode wo an t'ooney Moziko ere yi ruute y'an t'eley a kane don i yi geyyiso.

6 Wo de kune, kun di'n wolliyo don an k'ede munda ye t'umbo soo. Wo ki kotto man, kune'n un oodibe yeebagun don laale, an un di'n t'ettiyo ki daana don booro.

7 De gen kane don laale ye ko, i kaldita suma k'Isa ere majjaanawa Raa y'un ele te?

8 Derec, aame kun a seedu a oogoro ki Moziko Raa, tode ere an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ki geyyo bakada aa ki geyyiso tudda batum*» man, gen kun isiyi beehiye.

9 Wo de aame duwo kun ki'n wulla kan soo ye man, gen kun isiyi oldiko wo oogoro t'un di'n seeda kono kun a ti diipida.

10 Injino man wede urziyagi k'oogoro gen pay yi ti'n sooru wo yi diipida urzi soo ton man, gen aakede kane pay gen min y'a ti diipida.

11 Derec, yode Raa wede i ruute, y'ede: «Ki moone t'ere bakada ise ti kule bakatu ulu†», y'a ruute son, y'ede: «Ki towwo wedusu mirsi ulu‡.» Wo de aame t'ere bakada ki ki moone ye too, wo ki iide wenda mirsi man, gen min oogoro pay k'a ti diipida.

12 Injino kun a elko a ono don kun roote wo a naabo ere kun ise gette, kono kune duwo don Raa y'a dekka booro a eggun t'urzi k'oogoro ere in di'n udde t'adda k'oldiko.

13 Injino man onniyo ere Raa yi dekka booro gette, wede i k'isiyo adde koduwo a don ongo ye gen, Raa yi-k'isa adde koduwo ye kay. Wo de wede isiyi adde koduwo a don ongo gen, yon i-k'ede orgiso a booro Raa ye.

Zaapu k'ade a Raa ti naabatú

14 Zemba ki nun, a wede koduwatu moo me y'a t'eese: «Nun ni ziipe addo a Raa», wo yi ki-ti kaza t'urzi naabo ere beehiye ye man? Ki kotto zaapu k'ade ere injino gette ti ki y'utte ye!

* **2:8 2.8** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.18. † **2:11 2.11** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.14. ‡ **2:11 2.11** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.13.

¹⁵ Kun ollo, aakede i d'ede leema ise teema an lekkiyo daa munda k'ossiyo, munda k'ombo daayum an baatiya.

¹⁶ Wo a wede soo ti diinagun koduwatu moo me y'an di roote, y'a t'eese: «Kun engilo ti toose, tuddugun kun t'ossoy t'a-kookoy wo kun a d'oomoy a mosikagun te», daa kun an k'ele munda ki noogiyadan ye man?

¹⁷ Gej injino kay, zaapu k'adde a Raa daa kaza naabo ere beehiye gette, tode sittu aakede munda unto.

¹⁸ Wo de wenda y'a roote, y'a t'eese: «I d'ede donj an d'ede zaapu k'addan a Raa, ongo an d'ede naabo ere beehiye.» Injino nun Zak ni di roote, n'a t'eese: «De kee k'o kazi zaapu k'adda a Raa daa naabo ere beehiye, wo ki nuuno man t'urzi naabadó ere beehiye n'a-di kiza ki kotto nun ni ziipe addó a Raa.»

¹⁹ Derec, kee k'umbe Raa yonj soo danjal, beehiye. Wo kane siitandani tonj man an ambu kay Raa yonj soo danjal me, wo a daanadi an orgiso an di nonjirso.

²⁰ Kee wede elkisada umbo! Ki dehu k'a suune, to zaapu k'adde a Raa daa naabo ere beehiye gette ki bita ko?

²¹ Kune kun suune mugiyin Ibirayim gej Raa y'a yi wulle yonj ki diine a daanadi t'urzi naabo ere y'ize, kono y'a iyye uli Isaaka y'a ti y' duwwe a uwe sedeke y'a walda.

²² Kun ollo, zaapu k'addi a Raa gette t'a-t'iide kanj soo ti naabadi te, injino naabadi ere beehiye gette a t'ikkima urzi zaapu k'addi.

²³ Wo gej a-t'iide a ono donj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Ibirayim y'a ziipe addi a Raa, injino man Raa y'a yi wulle yonj ki diine a daanadi me^S.» Man Raa y'a yi wiike lanjayi.

²⁴ Gej kun suune, wedusu Raa yi yi wolle ki diine a daanadi t'urzi naabo ere beehiye, t'urzi zaapu k'addi a yode danjal ye.

²⁵ Wo ki Raahap ere t'ooniyo ombó bittu t'itatú tonj injino, t'urzi naabatú ere beehiye Raa y'a ti wulle ki diine a daanadi, kono donj zina ki donj k'Izirayel t'anni ziida bey sire wo t'an di'n unzile t'urzi doolo*.

²⁶ Gej kun wollo, tudde ere daa k'unde gette tod'te unto, wo injino kay zaapu k'adde a Raa daa naabo ere beehiye gette, tod'te aakede munda unto.

3

Sedfu bize

¹ Zamba ki nun, ti diinagun donj baadan an dehe ye an t'ise donj dooyiso d'wo a urzi k'ono Raa me, kono kun suune kaye donj dooyiso enj Raa yi dekkey booradey onje a ceerey donj onjo.

² Kine pay in eliyó morkiye t'urzi baadan. Aame wede adda k'onami yi k'isiyo oldfiko ye man, yonj gej yi-dirse a urzi zaapu k'addi a Raa me, y'aaniya tuddi pay yi ti sedfu.

³ Kine in eliyó aljima a bize puzu minj kono y'in d'ottile, wo tinj gej in d'aaniya in di dokkiyo tuddi pay.

⁴ Wo sonj kun wollo tookiyagi adda k'ahu gej, ise kane deero deero wo maaye baadan y'anni naayu tonj man, an d'oyyiso a wedusu yi di'n dokkiyo ti undumu wede nenku ki dokkiyadan gejno, y'an d'an t'ettiyo k'ume wede yonj yi dehu y'an di'n t'ette.

^S 2:23 2.23 Kun wollo adda mattup ki Zenez 15.6. * 2:25 2.25 Kun wollo adda mattup ki Zozuwe 2.1-21.

⁵ Injino kay ilze geɗ yon munda ɲenku adda tudde, wo de y'aane y'a kili tuddi k'isiyo suldi deero deero.

Wo kun wollo i d'ise rippinso k'uwwo danjal t'aane t'a t'ogge balda pay.

⁶ Ilze ton yon aa uwwo, yon adda tuddin aa duniya ere uune t'oldiko, yi d'aaniya tuddin pay yi-ti t'isiyo ganigi t'oldiko. Ilze geɗ yi-t'oggiyo lekkiyadiɗ pay gette ti uwwo ere ettiyo t'ume k'uwwo ere ki dabar.

⁷ Wede tudde geɗ y'an d'aaniya a ita seydi pay geɗ me, don ki balda, ise embi, ise don sunni i morkimso t'addan wo ise puuni ton man.

⁸ Wo ilze geɗ wenda soo ton i-d'aane umbo, yon geɗ munda ulsu, lekkiyadiɗ tin defkilso baa, wo ono don adfiya ti yode geɗ aa naawa k'unto.

⁹ Ti yode in di tamma Meegin Galmeega, wo son ti yode pay in di duufiyo duwo don Raa y'ikkima an deeyiso aa yode.

¹⁰ Ise ono don ki tamma, ise ono don ki duufiyo ton man, adfiya min ti bize soo genno. Zemba ki nun, geɗ injino ise ye.

¹¹ Ersa k'osso soo t'a t'idiga ahu don unse wo don son kadigi umbo.

¹² Zemba ki nun, ki kotto tormo ti k'aane ti ki t'ehe inni golgolo ye, wo sunto ti k'aane ti ki t'ehe inni tormo ye. Son t'ersa k'osso ere ahutu nobobo gette, ki k'eesi ye ahu don unse me.

Suuniyo k'ono ere ettiyo ti Raa

¹³ Aame wede ti diinagun y'elkiyo yon i-d'ede suuniyo k'ono wo eedi soodo a elkiso man, kane geɗ yi ti'n kaza t'urzi sooruzi ere ki diine, wo t'urzi naabadi ere y'isiyo ti tassuwa gettiyo.

¹⁴ Wo de aame addugun i t'uune ti kolbiso baadan wo ti elkiyo ere bakada k'a ti y' kime k'ita wo kee k'a ceere man, geɗ kun d'oolo ti koliyo tuddugun me. Para man gette lohito k'ono a derec ki Raa.

¹⁵ Ita suuniyo k'ono ere injino gette ti k'ettiyo ti Raa ye, tode gette t'ettiyo t'urzi duniya, t'urzi duwo wo t'urzi Meeda siitandani.

¹⁶ Aame duwo an lekkiyo ti kolbiso wo ti elkiso ere bakada k'a ti y' kime k'ita wo kee k'a ceere man, a ume geɗ toose umbo, wo ita k'oldiko ere tuuku ton e de pay.

¹⁷ Wo de suuniyo k'ono ere ettiyo ti Raa gette, tod'te ki poone ti'n di'n isiyo don kamilen, don i dehu toose, don tasse, don i suune okkiso duwo, don isiyo adde koduwo a duwo wo isiyo naabo ere beehiye, don an'ni woliyo duwo kan soo wo don addan soo.

¹⁸ Kane don i dehu toose t'a koone adda diine duwo pay geɗ, kane an naabiya ti toose wo munda wede an t'oone geɗ, lekkiyo ere ki diine.

4

Kun oolo suldi duniya

¹ Kune kun elkiyo min, deyyiso ti niikiyo k'ono a diinagun geɗ an ettiyo ti too me? Kane geɗ an ettiyo t'urzi naapu ere i deyyiso daayum adda k'addugun gettiyo.

² Kune kun di dehu suldi don ulpi tudde ti dehu, wo kun ki'n ooniyo ye. Kun di towwo duwo mirsi wo kun di kolbiso, ton kun k'aane kun ki'n t'oone ye. Injino kun di deyyiso, kun di niikiyo, ton suldi geɗ kun ki'n t'oone ye, kono kun ki tondiyu Raa ye.

³ Wo aame kun tonde Raa ton, munda kun ki y' t'oone ye kono elkisagun oldo, kun dehu pay kun di latte a naapu ere tuddugun ti dehu.

⁴ Kune dɔŋ i ki seefu urzi Raa ye, ki kotto kun suune kee ti duniya lanziká maŋ, geŋ kee adu ti Raa. Injino geŋ dɛrec, wede yi dehu lanziká ti duniya maŋ, yonj geŋ y'a t'ise adu ti Raa.

⁵ Kune kun elkiyo miŋ ono dɔŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa geŋ ki bita ko, ono dɔŋ an'de: «Raa yonj y'okkiso^{*}, yi ti geyyiso baadanj unde ere y'in ele te?»

⁶ Wo beeko ere Raa y'in ize gette, tod'te a jiiire sey, kono soŋ an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «A dɔŋ i koliyo tuddaŋ geŋ Raa y'an di-toogiyi, wo de y'an d'isiyo beehiye a dɔŋ i ki koliyo tuddaŋ ye†.»

⁷ Injino maŋ Raa geŋ kun i ottilo, wo de a Meeda siitandfani kun i-ti toogo wo tod' t'a lefda dokki ti tuddugaŋ me.

⁸ Kun a odo gopponj ki sirpa Raa, wo yonj y'a d'etta gopponj ki sirpagaŋ. Kune beydiyagaŋ dɔŋ kun d'isiyo oldiko geŋ kun ti'n iso kamileŋ, wo kune dɔŋ i baakiysa geŋ addugaŋ kun ti'n iso kamileŋ.

⁹ Kun t'iso sommagi dondonj, kun lekko adda moolo wo kun oolo ti zumari a edagaŋ. Koobiytagaŋ gette ti-kama ti moolo, wo unjuwagaŋ ti-kama ti ulbe k'oodiyo.

¹⁰ Kun ti-t'iso tuddugaŋ ñeŋkiti a daana Galmeega, wo yonj y'un di'n isa deero.

Dekkiyo booro ulu ekki leema me

¹¹ Zemba ki nuŋ, kun dɛkke tuddugaŋ ye. Wede yi dɛkkiyo leemadi, ise yi dɛkkiyo booro ekki leemadi maŋ, geŋ yi rootiyo ulsu a oogoro Raa wo yi dɛkkiyo booro ettú. Wo de aame ki dɛkkiyo booro ekk'oogoro maŋ, kee ki t'ize wede dɛkkiyo booro wo ki-t'ize tudda aa wede i ki daaniya oogoro ye baa.

¹² Ki too maŋ Raa dɛŋŋal elo oogoro wo i dɛkka booro me, yode dɛŋŋal eliyo uttiyo a duwo wo i tówwo me. Injino maŋ k'elkiyo kee wee wee ki dɛkkiyo booro ekki bakada me?

Koliyo tudde ulu

¹³ Ankeŋ kun ollo, kune dɔŋ kun rootiyo, kun'de: «Anki, koo soggo koo maŋ ay t'etta k'adda geeger soo, ay di lekko ozzine, ay d'isey suuk wo ay a-t'ooney soŋko t'eego.»

¹⁴ Wo kune kun ki suune ye munda wede un aana a lekkiyagaŋ ere ki soggo te. Dɛrec, kune lekkiyagaŋ gette aakede koliyo ti d'ettiyo taŋ boolonj, saŋ ti-t'engilso gettiyo.

¹⁵ Ki too maŋ munda wede kun di roote enno: «Aame Galmeega yi dehu maŋ, kaye ay di lekka wo ay d'isa munda kino kino.»

¹⁶ Wo ki kotto, t'urzi k'onamagaŋ geŋ kun koliyo wo kun tamma tuddugaŋ. Ita koliyo tudde ere injino gette oldo.

¹⁷ Injino maŋ wede tuuku yi suune isiyo beehiyko wo yi ki ti t'isiyo ye maŋ, yonj geŋ yi t'ize oldiko.

5

Ondirso a dɔŋ laale

¹ Wo ankeŋ kun ollo, kune dɔŋ laale noo! Kun ofultu moolo a dabar ere etto egguaŋ.

² Laalagaŋ geŋ i ruume, kallagugaŋ diibe yi t'iimi.

* **4:5 4.5** Kun wollo adda mattup ki Egzod 20.5. † **4:6 4.6** Kun wollo adda mattup ki Piroberb 3.34.

³ Daapiyagun ti sonkagun gen a ti gili puunu, wo puunu gen y'a koona aa wede i wulle naabo ere oldo kun ize gettiyo, puunu y'a t'aadima tuddugun aa uwwo t'oggiyo. Wo gen aasa injkino kono ankenno kun okumso laale a duniya ere goppon t'a danje.

⁴ Kun ollo, kune kun an di-toogiyi a ranña ki don aydu dombugun. Injkinu man kane an sakiysa, wo dollite ki don naabo gette ti ti gili a kandaane ibey a daana Raa, Galmeega Goole k'arka.

⁵ Kune kun likke duniyagun ere a siido adda k'unusuwo, injkino kun di bikkidita aakede seydi don onniyo soo an d'an t'etta k'ume waldutu.

⁶ Don ki diine kun ti'n zidde kun'de booro ti'ni ziida, kun di'n iide, wo an un gi-di tuuge ye.

Ombiye ti tondiyo Raa

⁷ Injkinu man zemba ki nun, kun ombon bini aaniya Galmeega. Kun wollo wede derku gen, yon yi suune yi-delliyo ti ombiye mizzi wede ki morkini bini mizzi wede ki sommide, suldi don yi dirke gen an t'ehiyo beehiye.

⁸ Kune ton kun ombon, biza k'ulbugun yi koona zakidi kono ettiyo Galmeega tod'te goppon.

⁹ Zemba ki nun, kun gurgire ti tuddugun ye, para man Raa y'a dekkey booro eggun. Kun ollo, wede dekkiyo booro yi t'udfo yo a biza bumbu.

¹⁰ Zemba ki nun, kun elko a nebiyagi don ti kaaga i gizite ti suma Galmeega Raa, kane gen an dibire ti ombiye. Injkinu kun wollo urzi kane genno wo kun di daano.

¹¹ Kun ollo, kine in di roote unusuwo a kane don a seedu zakidi bini dangu. Kune kun illiga taaya ki Zop a ombiye ere y'imbiya gette, wo kun suune munda wede Galmeega Raa yi ele aame dangu me. Derec, yode Galmeega gen i-d'ede beehiyo baadan wo yi woliyo sommagi duwo.

¹² Zemba ki nun, a suldi pay gen ki poone kun naama tuddugun ye, ti kandaane ise ti siido, wo ise t'urzi tuuku ton man. Aame kun roote «eyye» man, kun rooto «eyye» dangal, wo aame kun roote «aha» man, kun rooto «aha» dangal. Injkinu booro Raa t'un gi di'n seeda ye.

¹³ Aame wede soo ti diinagun yon yi dabirsa man, gen yi tondo Raa. Aame wede yon ulbi unse man, gen y'amma Raa ti ordari.

¹⁴ Aame wede soo ti diinagun yon tuddi eeni man, gen y'a waake don dokkiyo ki don ogiyo ti suma k'Isa. Kane gen an tonde Raa kono yode wo an i yerge egey a eedi ti suma Galmeega.

¹⁵ Ita tondiyo ere t'urzi zaapu k'adde a Raa injkino gette, wede k'eeni y'a utte. Galmeega y'a y'ooziga wo aame yi t'ize oldiko ton man, Raa yi-t'isa tambobino.

¹⁶ Injkinu man kun t'oodo'n addugun a oldiko ere kun ize, wo kun tondo Raa ti tuddugun kono kun t'ona bee. Tondiyo Raa ki wede yon ki diine gen, tod'te i-d'ede toogo baadan.

¹⁷ Eli gen yon wede tudde aa kine, y'a tunde Raa ti toogo kono mizzi y'a ki koppe ye, man mizzi y'a ki guppe ye ozzine ado ti tere zoot a siido me.

¹⁸ San man y'a tunde Raa sey, man mizzi y'a guppe wo suldi a siido an d'ehiye.

¹⁹ Zemba ki nun, aame wede soo ti diinagun yi t'irga t'urzi wede derec wo wede doolo yi ti y' gimo man,

²⁰ gen kun suuno, wede yi ti kama wede k'oldiko t'urzi wede yi digge genno man, yode gen leemadi yi y'utte wo yi ele urzi, Raa yi-t'isa tambobino a oldiko baadan.

Mattup ere ki poone Piyer yi riije

En urzi k'ono don kun t'oonne adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki poone Piyer yi riije a don i ziipe addan a Isa adda siidiyagi paat ki Aazi. Aame Isa yon a siido gen, Piyer y'izire ti yode. Wo aame Isa yi-gime k'awwa ki kandaane man, Piyer y'a t'ize wede zina k'Isa a kane Yawudiyagi, y'an di kizite Rabila Majjaanawa.

Kane don i ziipe addan a Isa, Piyer y'an riije gen, duwo an di'n dibire kono an ziipe addan a Galmeega Isa Almasi. Kono k'injino Piyer y'an di riije mattup, kono an di seeda zakidi a urzi zaapu k'addan a Isa, kono i dibire ki poone kane danjal ye. Y'an di ruute sey, yode Almasi an ziipe addan gen, an yi dibire ki poone ti kane bini an a y'iide. Gen i-kaza aame an iido dabar man, an d'ombina aa ki yode. Y'an di ruute son, mummino lekkiyadan t'a koone a diine don i-tuuge k'ollige k'ono Raa me.

Toose ki Piyer

¹ Mattup ette i raaniya nun Piyer wede zina k'Isa Almasi. Ni raaniya a kune don Raa yi biire, i lekkiyo a borkiyagi, i-tiipite k'adda siidiyagi ki Pontus, ki Galat, ki Kapados, ki Aazi wo ki Bitini pay.

² Ti kaaga too Meega Raa y'unni biire a yode me, gen a-t'iide a munda wede yi dihe y'aase ti poone. Y'un di'n uuye kese ti toogo ere k'Unde Kamilen kono kun d'olliga ono k'Isa Almasi, wo t'urzi rorriso puuzadi kun t'isa don kamilen a daana Raa. Gen toose ti beeko ere daa doozioyi i koona eggun.

Uttiyo t'urzi k'Isa Almasi

³ In amma Raa, meeki Galmeegin Isa Almasi, y'in d'ize adde koduwo baadan, injino in d'uune ehiyo ere aware t'urzi baldiya k'Isa Almasi ti diine don unto. Kono k'injino kine in di zaapu elkisadin in di lekke kan soo ti yode.

⁴ Gen injino Raa y'in okkime suldi don a kandaane yi boohiyo a kine donzi, suldi don a lekka ki daayum, i k'isa ganigi ye, majjaanikadan i ki dagga ye.

⁵ A kune don i ziipe addugun a Raa, y'un di'n booha ti toogadi kono y'un utte. Uttiyo gette a t'oodiba ita kere onniyo ere ki Raa t'iida man.

⁶ Injino man kun di lekkiyo adda k'unusuwo, ise ankenno kun t'ize sommagi dondon ton man k'onniyo miibi danjal, kono kun uune naamiya t'urzi wede baadan.

⁷ Naamiya gette kun di-t'oonne kono an di suune kun ziipe addugun a Raa dey ko? Kune kun suune dap gette aane a lette, wo an t'eliyo adda k'uwwo doo min an di woliyo majjaanikatú kollo. Wo zaapu k'addugun a Raa gette injino kay, tod'te zooyatu oone baadan a jiiire dap, wo ton an di niime kono an ti wolle tod'te derec dey ko. Injino man kun t'oonna tamma, daryika wo suma a onniyo ere Isa Almasi yi kiza tuddi a duwo pay gen me.

⁸ Kune'n, Isa Almasi kun ki y' wulle ye, ton kun di y' geyyiso, wo ankenno kun ki y' woliyo ye botto ton, kun di zaapu addugun a yode.

Kono kamo ulbuguṅ i d'isiyo unṣe baadan, kun d'isiyo unṣuwo ere soo wenda yi k'aane yi ki ti roote ye.

⁹ Unṣuwo gette kun uune kono Raa y'un utte. Geṅ munda wede kun t'oone kono kun ziipe adduguṅ a Isa.

¹⁰ Kono k'uttiyo gette, ti kaaga toṅ kane nebiyagi an di dihite urzutú ki kofuwo, wo an di gizite ki poone a urzi beeko ere Raa yi dehu y'un t'ela.

¹¹ Inḱino maṅ Unde k'Almasi adda k'addan, tod' t'an di ruute ki poone dabar ere Almasi Raa yi biire'ṅ yi t'oona wo saṅ daryika ere i-etta te. Kane an di dihe, an di suune aame muno wo t'urzi mummino suldi geṅ an d'aana me.

¹² Wo eṅ munda wede Raa y'an t'iidiba ita a nebiyagi: ono d'oj an kazita geṅ a kane batum ye, wo de a kune. Anḱeṅ kane ono geṅ, d'oj i kazita Rabila Majjaanawa an un ti'n ruute ti toogo k'Unde Kamileṅ ere iido ti kandaane. Wo rabila gette kane maaleekiyagi toṅ an dehu baadan an di suune.

Lekkiyo ere ki diine

¹³ Kono kamo kun koonaa mentikagi a munda wede kun ise, kun lekko daayum zeere. A zaapo k'elkisaguṅ gette, kun i ti zaapo pay a beeko ere Raa y'un t'ela a onniyo ere Isa Almasi yi kiza tuddi a duwo pay.

¹⁴ Kun ollo ono Raa aa inṅi an ollige ono meegan, wo kun ooli tudduguṅ a suldi d'oj ulpi tudde ti dehu ye, aakede ti kaaga kun d'ize aame kun ki zuune Almasi ye botto.

¹⁵ Wo de aakede Raa wede unni wiike yoṅ kamileṅ, geṅ inḱino kay kun lekko kamileṅ a sooruguṅ pay te.

¹⁶ Derec ono eṅ an riṅe ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kun lekko kamileṅ kono nuṅ Raa kamileṅ*.»

¹⁷ Adda tondiyaguṅ a Raa'ṅ, yoṅ kun di y' waaku kun d'eesiyo Meega. Geṅ inḱino a daanadi kun di lekko t'orgiso a onniytagi d'oj kune botto adda duniya eṅ me, kono Raa yi dekkiyo booro a wede tuuku toṅ a naabo ere y'ize y'ize, wo yi'ni woliyo duwo pay kaṅ soo.

¹⁸ Wo kun suune ti zooye miibi Raa y'un di'n udd'e t'urzi lekkiyo ere ki bita ki maawi an unni duuye te. Geṅ y'un udd'e ti suldi d'oj i-ti lettiyo aa dap ti soṅko geṅṅo ye,

¹⁹ wo y'un udd'e ti puuzo k'Almasi ere zooyatu oṅe baadan, yoṅ wede aa ulo damu kamileṅ daa k'oldfiko munda a tuddi, an wilfa ki sedefe.

²⁰ Yo Almasi geṅ Raa yi biire ti poone t'ume y'a okkima duniya botto too, wo anḱeṅṅo a onniytagi d'oj ki dangu eṅ, Raa y'an ti y' gize a duwo kono aasa beehiye a kune.

²¹ T'urzi yode Isa kun di zaapu adduguṅ a Raa, Raa wede a ti y' bilde ti diine d'oj unto, wo yi-d'ele gooliko. Kono kamo kun di zaapu adduguṅ wo kun di zaapu elkisaguṅ a yode Raa.

Geyiso tudde

²² T'urzi sooruguṅ ere a-t'iide a urzi wede derec ki Raa, kun t'ize d'oj kamileṅ kono kun di geyye tudduguṅ t'adde soo aakede zemba. Inḱino maṅ kun geyyo tudduguṅ daayum t'adduguṅ pay.

²³ Geṅ kun suune kun uune ehiyo ere aware. Ehiyo ere aware gette, kun ki ti t'oone ye t'urzi wede ki maawi d'oj i-t'unto me, wo kun ti t'oone t'urzi Raa batum wede i k'unto ye, t'urzi k'ono Raa d'oj i-lekkiyo ki daayum wo i d'eliyo lekkiyo.

* **1:16 1.16** Kun wollo adda mattup ki Lebitik 19.2.

24 Ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Duwo pay kane aa soole,
majjaanikadan aa bobbo.

Onniyo miibi soole i di baahu wo bobbo i-t'eepiyo,

25 wo kane ono Galmeega Raa i-lekkiyo ki daayum†.»

Wo kane ono genj Rabila Majjaanawa an un gizite gettiyo.

2

Isa yonj mukkolo ere majjaanawa a jiire

1 Injino manj kun di sebbo dargunj ita suldi donj ulpi pay, aakede: daggiya duwo ti metinjko, bize sire sire, zaapu k'adde a munda wede, wo dekkiyo duwo.

2 Kun t'iso aakede injni donj adda bud'diko, an dehu daayum ufu ki meede daa kalsiya. Genj injino kun deho ono Raa kono kun di t'ihira a urzizi, wo kun t'oona uttiyo.

3 Derec, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kun suune adda k'addugunj Galmeega Raa yonj beehiye a jiire*.»

4 Kun aa odo ki sirpa Galmeega yi d'eliyo lekkiyo, yonj aa mukkolo duwo an di zidde mentu, wo de a daana Raa mukkolo zooyatu oone, yi biire a yode.

5 Wo kune donj kun uune lekkiyo ere aware genj, kune tonj kun t'isa aa monjali donj Raa yi zappu k'oozige boy ume lekkiyo k'Unde Raa. Wo kun t'isa donj sedefe ki Raa, kun i di naaba t'adde soo, kun d'isa sedefe ere a urzi k'Unde Raa†, i-d'isa unje a Raa kono k'Isa Almasi genj me.

6 Derec, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «Kun wollo, ni biire mukkolo ere majjaanawa a jiire k'oozige boy, tode gette n'a ti zaapa adda geeger ki Siyonj, wo n'a-t'ooziga boozó eego, wo wede yi ziipa addi a tode manj, yi-ki seeda sukiyagi ye‡.»

7 Mukkolo ette tod'te beehiye baadanj a kune donj i ziipe addugunj a Raa me, wo de a kane donj i ki ziipe addanj a Raa ye genj, injino ye. Derec, ono enj an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Mukkolo ere donj k'oozige boy an di zidde mentu gette,

8 tode gettiyo a t'ize mukkolo ere majjaanawa a jiire k'oozige boy te§.»

8 Wo sonj an riije, an'de:

«Mukkolo ette k'eliyo morkiye a duwo,

mukkolo ere k'a oore*.»

Kane genj an eliyto morkiyagi kono an ti tuuge k'ambu a ono Raa me. Genj ti kaagine too munda wede Raa yi dihe aasa injino.

9 Wo kune ita duwo donj Raa yi biire, donj sedefe ki Raa wede mozigo, donj kamilenj, donj a yode yillak. Kune Raa y'unni biire, y'un di'n udfde t'adda k'ume zimolo, y'un di'n t'iide k'ume toorayi beehiye a jiire, kono kun kizite a duwo suldi donj majjandani Raa y'ize.

10 Ti kaaga kune donj ki Raa ye, wo ankenno kun t'ize donji. Ti kaaga kun ki zuune ye Raa y'isiyo adde koduwo, wo de ankenno kun zuune yonj y'isiyo adde koduwo a kune me.

† 1:25 1.25 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 40.6-8.

* 2:3 2.3 Kun wollo adda mattup ki Soom

34.9. † 2:5 2.5 *Sedefe ere a urzi k'Unde Raa*: I-kaza munda wede i-d'ise unje a Raa, ise t'urzi tamma, ise t'urzi k'isiyo naabo ere beehiye, ise t'urzi k'eliyo munda a wede. Kun wollo adda mattup ki Eber 13.15,16 wo Pilip 4.18. ‡ 2:6 2.6 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 28.16. § 2:7

2.7 Kun wollo adda mattup ki Soom 118.22.

* 2:8 2.8 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 8.14.

Lekkiyo ere ki dɔŋ naabo Raa

¹¹ Zembɔ ki nuŋ kune dɔŋ ki geyyiso, kun suune adda duniya eŋ kune aa torgagi, dɔŋ i lekkiyo a borkiyagi. Injino maŋ kun ollo n'un di rooto, kun ooli tuddugun a suldi dɔŋ ulpi tudde ti dehu, i d'eyyiso ti undiyagun geŋno ye.

¹² Soorugun ti koonaa beehiye a daana dɔŋ i ki suune Raa soo danŋal ye me, kono aame ise kane an unni kalda kune dɔŋ ulpi toŋ, an di wolla naabagun ere beehiye gettiyo, wo an di t'imma Raa a onniyo ere y'etto gette.

¹³ Kun kili t'eedan ye dɔŋ deero k'akuuma pay a siido me, aa Galmeega yi dehu. Kun kili t'eedi ye mozigo goole ki Romen me, kono yon t'ekki dɔŋ pay,

¹⁴ wo a dɔŋ deero siido, kane mozigo goole yi'n agisa seddu dɔŋ isiyo naabo ere oldo k'eliyo danjay, wo dɔŋ isiyo beehiyko an di'n tamma.

¹⁵ Injino enno munda wede Raa yi dehu me, t'urzi naabo ere beehiye kun isiyo, kane dɔŋ elkisadan umbo an ki suune munda ye'n, bizaŋ an ki ti y' t'ihina ye.

¹⁶ Soorugun t'a koone aa dɔŋ eedan toore. Injino maŋ a eggun toore gette, kun t'ise aa munda wede ki diibiyo a bundikagun ye, wo kun oziro aakede dɔŋ naabo Raa.

¹⁷ Kun an elo suma a duwo pay, kun geyyo zembɔ dɔŋ i ziipe addan a Isa, kun orgido a Raa, wo kun elo suma a mozigo goole ki Romen.

Lekkiyo ki dɔŋ naabo a daana galmaawan

¹⁸ Kune dɔŋ naabo, galmaawugun kun an orgido kun kili t'eedan ye, kun olliga ono ki kane dɔŋ beehiye tasse danŋal ye, wo ki kane dɔŋ unni dabirsa pay.

¹⁹ Derec, gette beeko a daana Raa, a wedusu y'a ombina a dabar ere y'ooniyo a urzi ki diine ye, kono yon y'isiyo munda wede aa Raa yi dehu.

²⁰ Aame kun iza oldiko, injino kun t'oona kossiyo wo kun d'ombina toŋ, un di'n t'imma wee wee? Wo aame kun iza beehiye, injino an un di'n dabira wo kun imbina man, gette beeko a daana Raa me.

²¹ Geŋ a urzi geŋno Raa y'unni wiike me, kono yode Almasi batum yi dibire kono kune. Urzi geŋ y'un iili a kune kono kun di wolle kun d'ambe zindi.

²² Yon oldiko yi k'ize ye,

wo ono dɔŋ ki lohito toŋ, umbo i k'udde ye ti bizi me.

²³ Aame an yi gildite, yon y'an ki'n gilde ye.

Aame an yi dibire toŋ, yon y'an ki ruute ye y'an d'isa ulsu me, wo yon yi ziipe addi a Raa i dekkiyo booro ere derec.

²⁴ Geŋ yode Almasi batum y'a t'umbe oldikadiŋ a tukki yode aame an ti y' tiike ekk'undumu.

Y'ize injino kono y'in di'n udde ti lekkiyadiŋ ere a urzi k'oldiko, wo in di lekke lekkiyo ere ki diine.

Geŋ t'urzi kundayi dɔŋ y'uune, kun d'uune beeko k'oldikagun.

²⁵ Derec, kune ti kaaga aakede dambami dɔŋ i digge†, wo ankenno kun ti gimo ki tukki yode wede y'unni dokkiyo, aa wede k'elso yi dokkiyo dambami.

† 2:25 2.25 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 53.4-6.

3

Lekkiyo k'erayi ti kuulizan

¹ Kune erayi tonj, kun kili t'ekki kuulugun ye, kono aame ti diinayan don ongo ono Raa an k'umbe ye botto tonj, an di wolla sooru ere beehiye ki kune erayzan, man an di zaapa addan a Isa daa ki rootiyo k'ono Raa a kane.

² An t'ida edayan an di wolla soorugun ere ki diinekamilen ti ottilso gettiyo.

³ Kune erayi kun dehe majjaanika ere ti paate ye, aakede: koniyo k'eego ere a ambe ersa, ossiyo suldi ki dap, wo ossiyo kallagi don majjandani zooyayan onje.

⁴ Ki too man kun di dehe min majjaanika ere t'ettiyo ti adde don tasse ki toose. Gette majjaanika i ki ruumiyo ye, zooyatu onje baadan a daana Raa me.

⁵ Gen injkino majjaanika k'erayi don ki Raa don ti kaaga, don an ziipe elkisadan a yode me. Kane an ki gili t'ekki kuulizan ye,

⁶ aakede Sara t'a illiga ono kuulatú Ibirayim, wo ti di y' waaku galmeegutu. Wo ankenno kune tonj inni don erayi ki tode, aame kun isiyo beehiyo wo kun k'orgiso a munda ye man.

⁷ Kune kuuli tonj, a lekkiyo ere ti eraygun, kun a elko a tuddan ere tasse i jire ki kune gettiyo. Kun an elo suma kono kane tonj man an t'oono ti kune kan soo, lekkiyo ere Raa y'un ele ti beekadi. Kun iza injkino man, munda un t'eegira a urzi tondiyagun a Raa umbo.

Seedu tudde

⁸ Enno onamo don ki dangu me, kune pay min kun lekko addugun kan soo, kun wollo sommagi tuddugun, kun geyyo tuddugun aakede zemba, kun iso adde koduwo, daa koliyo tudde ti tuddugun me.

⁹ Aame bakada y'a ize ulsu man, ki-ti kime ti ulsuko ye, wo aame yi ki gilde man, ki ki ti kime ti kalda ye. Ki too man ki di ti kime ti zaapu beeko, kono tode gettin zaapu beeko ere Raa yi ruute kun t'oono, aame y'unni wiike me.

¹⁰ Ono en an riije ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:
«Wede yi diha y'a geyye lekkiyo ere unse wo onniytadi t'aase majjaanawa man,

y'a sedde bizi ki rootiyo k'ono don ulpi wo ti lohito k'ono.

¹¹ Ti oldiko y'a-ledde, y'aase beehiyo,
y'a dehe urzi ki toose wo y'a seeda zakidi.

¹² Derec, eda Galmeega Raa kane a tukki don ki diine, wo kuwwagi an ollige tondiyadan te.

Wo a kane don isiyo ulsu'n, Galmeega Raa y'an kama dar*.»

K'a oyye dabirsa

¹³ Aame kune wehini k'isiyo beehiyo man, wee wee un d'isa ulsu me?

¹⁴ Wo son aame duwo an unni dabirsa kono kun isiyo munda wede ki diine man, ulbugun iso unse. Kun an orgida ye, tuddugun kun ti-tasso kono kane me.

¹⁵ Ki too man Almasi kun i-t'ele suma daayum adda k'addugun, kono yon Galmeega soo. Aame wede tuuku yi ki tunda y'isa kee ki zaapu elkisada a Almasi moo me man, ki koona daayum goppon ki towwo taaya a zaapu k'elkisada gette.

* **3:12 3:12** Kun wollo adda mattup ki Soom 34.13-17.

16 Wo kun i rooto ti tassuwa, ti ottilso wo ti elkiyo ere kun di suune munda k'ulsuko a tuddugun umbo. Injino kane don unni kalda a soorugun ere beehiye a urzi k'Almasi, a kane sukiyagi a kalditadan gette.

17 Beehiye a kee wede k'a dabire a munda wede k'ize beehiye aame Raa yi dihe man, min k'a dabire a munda wede k'ize ulsu.

Almasi y'a jüre unto

18 Injino man Almasi yode batum y'a dibire kono k'oldiko duwo, untadi y'inda kan soo gette a-t'iide, ki sirwe yi ki t'inda ye baa. Yode wede ki diine, y'a inda kono don ki diine ye, kono y'in di'n t'etta k'ume Raa. Yon duwo an y'iide a urzi tudde, wo Raa yi-d'ele puukiyo t'urzi k'Unde Kamilen.

19 Ti toogo k'Unde gette, y'a t'iide kazita Rabila Majjaanawa a undiyagi don a danjay.

20 Kane undiyagi gen duwo don ti kaaga i-ti tuuge a Raa, aame y'i ni delliso t'ombine a ozzinagi don Nowe y'a ikkima tooko ere meeda a jüre. Don miibi danjal i t'iide adda tooko me, kane pay min gessire don Raa y'an utte t'urzi k'ahu me.

21 Kane ahu gen i-kaza urzi suyyiso batem ere anki t'un di'n uttiyo. To suyyiso batem gette i ki d'opilso ganigi tudde ye, wo tod'te i-kaza wede y'ele tuddi a Raa ti elkiyo ere y'a suune munda k'ulsuko a tuddi umbo. Suyyiso batem gette t'un di'n uttiyo t'urzi baldiya k'Isa Almasi,

22 yode wede ingile k'awwa ki kandaane, yi lekkiyo a ammade ki Raa, yon goole t'ekki maaleekiyagi wo t'ekki don an d'ede urzi ki dokkiyo ti don an d'ede toogo a kandaane.

4

Lekkiyo ere ti kaaga wo ti ere aware

1 Kine in suune Almasi y'uune dabar a tuddi, injino'n kune ton kun oyyo kun di dabire aa ki yode, kono wede uune dabar a tuddi yi ki lekke a urzi k'oldiko ye baa.

2 Injino man ti anki en, lekkiyagun ere a guute a duniya ette, kun di lekke aa Raa yi dehu, wo kun gi di lekke a isiyo suldi don ulpi tudde ti dehu ye.

3 Gen derec, kune'n ti kaaga ume baadan kun di y'ingile a isiyo suldi don aa kane don i ki suune Raa soo danjal ye addan i dehu. Kune kun likke a urzi boliyo, kun d'ize suldi don ulpi tudde ti dehu, kun d'iife i ceeriyo eego, kun d'iimi duniyagun, kun d'iibite kan soo, wo munda wede ki sukiyagi kun d'uttile a lonjayi.

4 Wo anken kane an seedu giggiran kono kun ki sooru ti kane ye baa a urzi lekkiyadan ere oldo daa k'ume dirsiyatu gette. Injino'n an un di'n kaldita.

5 Wo kane'n onniyo soo an i-t'idey taaya a Raa ki naabadan ere an ize, kono yon goppon y'a defka booro ki don zeere wo ti don unto pay.

6 Kono k'injino don i t'inda ti kaaga ton, Rabila Majjaanawa an an gizite. Gen Raa y'an dikke booro a eedan an t'inda, aakede y'aasa ki duwo pay. Wo ankenno, t'urzi k'Unde Kamilen kane an aane an di lekke a lekkiyo ere aa Raa yi dehu.

Don naabo don beehiye ki Raa

7 Onniyo a guute goppon duniya t'a danja me. Injino man kun lekko ti suuniyo k'ono wo daayum zeere, kono kun di tonde Raa.

⁸ Munda wede ki poone a jiiere, kun geyyo tuddugun t'addugun pay, kono geyyiso gette ti d'eliyo urzi k'isiyo tambobino k'ita k'oldfiko baadan*.

⁹ Kun soodo tuddugun bey sire, daa gurgirso.

¹⁰ Raa y'un ele beeko t'urzi baadan, a wede tuuku ton Unde Raa ti d'ele munda k'isiyo naabo Raa kono a nooge tuddugun. In'kino man kun t'isa don yeeriyo beehiye ki suldi don Unde Raa t'un ele me.

¹¹ Gej wede Unde Raa ti ele munda ki kazita k'ono man, y'a kizite ono Raa. Wo wede Unde Raa ti ele munda ki noogiyi duwo man, y'anni nooge ti toogo ere Raa yi ele. In'kino 'n a suldi don pay kun ise 'n, a t'ele tamma a Raa t'urzi k'Isa Almasi. Gej a yode tamma wo toogo ki daayum! Eyye.

Dabar a urzi k'Isa Almasi

¹² Zemba ki nun kune don ki geyyiso, kun ki seeda giggirun ye a munda un iido oone baadan aa uwwo dala dala ton man. Kun elke ye dabar gette aa munda wede a urzizi ye me.

¹³ Wo de kun lekko t'un'usuwo kono kun dabirsa a urzi lekkiyo kettiyo kan soo t'Almasi. Wo gej in'kino a onniyo ere duwo pay an wulla daryikadi man, ulbugun aasa unse baadan a ceera.

¹⁴ Aame duwo an unni kaldita kono kun umbe a suma k'Almasi man, kun lekko t'un'usuwo kono Unde Raa tod'te i-d'ede toogo, tod'te ti kune.

¹⁵ Aame wenda ti diinagun yi dabirsa kono yon wede towwo duwo mirsi, ise wede k'oogire, ise wede isiyo suldi don ulpi, wo ise wede eliyo eedi a suldi don doolo ton man, gej munda wede beehiye ye.

¹⁶ Wo de aame wede yi dabirsa kono yon wede k'Almasi man, y'a k'ise sukiyagi ye. Ki too man y'a t'imme Raa kono duwo an yi waaku yon wede k'Almasi.

¹⁷ Kun ollo, onniyo ere Raa y'a t'eesa dekkiyo booro a duwo t'iina baa, wo yi t'eesa booro ti donzi. Wo aame yi t'iisa booro ti kine donzi batun man, a kane don i-tuuge i k'umbe a Rabila Majjaanawa ki Raa ye, booradan t'aasa oone baadan.

¹⁸ Ono en an riine ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de:

«Aame kane don ki diine 'n oone an utta me man, oone baadan sey a don k'oldfiko i ti toogiyi k'ambu a ono Raa me†.»

¹⁹ Gej in'kino don i dabirsa a urzi wede aa Raa yi dehu'n, kane an d'ise beehiye daayum, wo an i-d'ooli tuddan pay a Raa wede i'n ikkima, yon yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa me.

5

Kooke a don dokkiyo

¹ An'ken ni rootiyo en kooke a don kane ti diinagun i dokkiyo don ogiyo ti suma k'Isa. Nun ton wede dokkiyo aa kane kay. Aame Almasi yi dibire, nun ni y' wulle, wo nun ton aggado n'a ti t'ooney onniyo ere Raa yi kiza daryikadi gette. Enno munda wede n'an rootiyo me:

² Kun 'ni soodo beehiye don Raa y'un ele beygun me, aakede wede k'elso yi boohiyo dambami. Daayum kun ambo attidizan t'adde soo aa Raa yi dehu, kun ise aa an un isiyo ki toogo do ye. Kun zaapo addugun pay a naabo gettiyo, kun k'ise kono k'ooniyo k'agga ye.

³ Kun koone zakidi ye a ekki don Raa y'un ele a beygun me, ki too man konsagun a diinayan t'aase beehiye aa urzi an di wolle an d'ozire eego.

* 4:8 4.8 Kun wollo adda mattup ki Piroberb 10.12. † 4:18 4.18 Kun wollo adda mattup ki Piroberb 11.31.

4 Injino geŋ aame Raa mozigo doŋ k'elso y'iina maŋ, yoŋ y'un t'ela kaɗumul ki gooliko ere a lekka ki daayum.

Kooke a doŋ i ziipe addaŋ a Isa

5 A kune obilagi toŋ, kun ollo, n'un di rooto: kun kili t'ekki doŋ dokkiyo i jiire kune ye. Wo onamó eŋ a kune pay: kun t'ise doŋ i koliyo tuddaŋ ye ti tuddugun me, kono ono eŋ an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, an'de: «A doŋ i koliyo tuddaŋ geŋ, Raa y'an di-toogiyo, wo de a doŋ i ki koliyo tuddaŋ ye, beekadi a eedaŋ*.»

6 Injino maŋ n'un di rooto: kun ottilo, kun kili tuddugun ye a ɗaana Raa wede i-d'ede toogo geŋ me, kono yode batum y'un ti'n kila t'awwa a onniyo ere yi diha maŋ.

7 Kun i ti zaapo attidugun pay a bey ki Raa, kono wede k'ambu k'attidugun yode.

8 Kun lekko daayum zeere, kun koonaa mentikagi! Derec, Meeda siitandani ere k'adugun gette t'unni ɗooliyo liw liw ti dehu wee wee ti seeda me, aa suwwu yi moolo wiyirr wiyirr yi dehu yi seeda seysu.

9 Aame daayum kun konso zakidi a urzi zaapu k'adde a Raa maŋ, kun d'ohira toogo a ɗaanatu me. Kune kun suune zembagun doŋ a urzi k'Isa adda duniya pay geŋ, kane an dabirsa aa kune kay.

10 Kune kun a-dabira sey k'onniyo miibi ɗaŋŋal, wo Raa ki beeko ere pay y'unni wiike kun t'etta a daryikadi ere ki daayum kono kun lekkiyo kettiyo kaŋ soo t'Almasi. Injino maŋ yode batum y'un di'n oodiba ki diine, y'un t'ela toogo wo y'un di'n isa kun seeda zakidi a urzi zaapu k'addugun.

11 Geŋ toogo ti koonaa eedi ki daayum! Eyye.

Toose ere ki ɗangu

12 Nun n'un riinje ono doŋ boolon adda mattup ette ti noogiyo ki Silas. Ni suune yoŋ leema wede yi seedu zakidi a naabo. Nun ni riinje kono n'un d'eeliyo kooke, wo n'un di roote kereŋ: kun soodo zakidi a beeko ere derec ki Raa.

13 Zemba doŋ ogiyo ti suma k'Isa a enno a Babiloon† geŋ, kane doŋ Raa yi biire aa kune kay, an un t'ize toose. Wo Markus wede yoŋ aa ulo‡ toŋ, y'un t'ize toose pay.

14 Kun t'eesito tuddugun kaŋ bey sire sire aa zemba.

Geŋ toose ti koonaa eggun, kune doŋ pay i lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Almasi me.

* 5:5 5.5 Kun wollo adda mattup ki Piroberb 3.34. † 5:13 5.13 **Babiloon**: Ki Piyer maŋ suma «Babiloon» gette i-kaza geeger ki Room. ‡ 5:13 5.13 **Markus wede yoŋ aa ulo**: Markus geŋ ulo k'adde Piyer ye, yoŋ sanallusu wede yi giyye.

Mattup ere ki sirwe Piyer yi riije

En urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere ki sirwe Piyer wede zina k'Isa yi riije. Yon yi riije a kane don i ziipe addan a Isa uune mattupadi ere ki poone. (2 Piyer 3.1)

Piyer yi rootiyo don ongon an t'iide a diine kane don i ziipe addan a Isa, an an di gizite ono don ti doolo a ki t'iide a Rabila Majjaanawa ere y'an gizite gettiyo ye. Kane don gen an d'isiyo aa addan i dehu wo an an di ruute, Isa gen yi ki kimo ye baa. Piyer yi rootiyo sey, lekkiyo ki wede yi ziipe addi a Isa gette, i dehu Raa ulbi i-d'ise unse. Munda wede derec me, kane ono don Isa yi duuye don izire ti yode aame yon a siido botto. Injino a dooyiso gettiyo, kine don i ziipe addin a Isa in d'ozire eego.

Toose ki Piyer

¹ Mattup ette i raaniya nun Simo Piyer, wede naabo wo wede zina k'Isa Almasi, a kane don i ziipe addan a Isa aa kaye kay, t'urzi naabo ere ki diine ki Raazin Isa Almasi Wede k'Uttiyadin y'ize gettiyo.

² Gen beeko ti toose i koonaa eggun daa dooyiyo, t'urzi suuniyo ere kun'ni zuune Raa ti Galmeejin Isa gen me.

Sooru ki wede i ziipe addi a Isa

³ T'urzi toogo Raa, Galmeege y'in d'elo suldi pay don beehiye a kine kono in di lekke kettiyo ti Raa. Injino Raa y'in di y' gize Isa wede y'inni wiike t'urzi goolikadi wo t'urzi toogadi ere i naabiya.

⁴ Gen injino y'in d'ele suldi don a di jire baadan wo zooyayan onne, don ti poone yi ruute y'in t'ela genno, kono aame suldi gen kun uuna man, kun aana kun t'alda ti suldi don ulpi tudde ti dehu, an d'an t'ettiyo don duniya k'ume daggiya, wo son kun di lekke kettiyo kan soo ti Raa.

⁵ Wo kono injino ton, kune kun ziipe addugun a Isa gen, kun ti ketto toonugun zakidi kun d'oziro ki diine. Wo kun izira ki diine man, kun t'isa don i suune Raa ki kotto.

⁶ Wo Raa gen kun yi zuuna man, tuddugun kun i-d'aana. Wo tuddugun kun i iina man, kun soodo zakidi. Wo kun ziida zakidi man, kun lekko kettiyo ti Raa.

⁷ Ki dangu, kun likka kettiyo ti Raa man, kun di geoyo tuddugun aakede zemba. Wo kun giyya tuddugun aakede zemba man, duwo pay kun di'n geoyo.

⁸ Aame suldi gen kun uuna baadan adda k'addugun wo kun izira eego man, kane gen an un ti'n isa don tasse ye, wo de don ettiyo ki daana a urzi suuniyo Galmeejin Isa Almasi.

⁹ Wo aame suldi gen wede yi ki'n uune adda k'addi ye man, yon gen yi ki wolliyi dokki ye aa wede koosiyo, gen i dunde a oldikadi ere ti kaaga Raa yi y'ize kamilen gen me.

¹⁰ Kono kamo zemba ki nun, kun ketto toonugun zakidi sey a ceere kono kun di seeda zakidi a waaku ere Raa y'unni wiike, wo a beeriyo ere yi biire kune donzi. Derec, suldi gen kun a ziida zakidi man, umbo kun ki t'ooraa adda k'oldiko ye.

¹¹ T'urzi geŋ Raa y'un d'oooley urzi waŋ wede kun t'ettey a moziko ere ki daayum ki Galmeegiŋ Isa Almasi Wede k'Uttiyaŋiŋ.

¹² Geŋ iŋkino ni dehu suldi geŋ n'un ti'n d'ooole d'ooole sey me, aame suldi geŋ kun'ni zuuna baa, wo kun lekkiyo kettiyo zakidi a derec ere kun uune gettiyo maŋ.

¹³ Wo aame nuŋ ede botto ni lekkiyo geŋ, ni suune derec suldi geŋ n'un ti'n d'ooole d'ooole beehiye, kono kun di lekke zeere.

¹⁴ Nuŋ ni suune bini toŋ ni t'inda, aa Galmeegiŋ Isa Almasi y'o ruute*.

¹⁵ Nuŋ ni dehu n'aase t'urzi mummino toŋ maŋ, kono aame n'inda toŋ kun d'aana daayum kun d'elka a suldi geŋ me.

Gooliko k'Almasi

¹⁶ Kun ollo, aame kaye ay un gizite ti poone Galmeegiŋ Isa Almasi y'iido ti toogadi geŋ, ono doŋ ay ruutite geŋ ay k'iide taaya ere iido ti elkiso duwo ye, kaye ay yi wulle t'edayey toore mozikadi me.

¹⁷ Ki kotto, Meega Raa y'a y'ize yoŋ wede suma wo yi-d'ele gooliko. Wo Raa adda daryikadi ere meeda gette, golladi Isa y'a t'illiga, t'ede: «Eŋ ulo nuuno ni y' giyye baadaŋ, ulbó uŋse ti yode me†.»

¹⁸ Wo golla gette t'iido ti kandaane, kaye batum ay di-t'illiga aame kaye ti yode ekki mukkolo ere kamileŋ gette.

¹⁹ Iŋkino kaye ay boohiyo sey adda k'addey ono doŋ nebiyagi an ruutite me. A kune beehiye kun ziipa kuudugun a onamaŋ geŋno maŋ, kono kane aakede toore i-tooriyo adda k'ume zimolo bini ompilsó k'ume, wo toore k'Isa yi-tooriyo a biza k'ulbugun aa moole biza soohe yi koliyo yi-tooriyo.

²⁰ Munda wede ki poone a jiire miŋ: Ono doŋ nebiyagi an riine ti kaaga adda mattup ki Raa geŋ, wede tudde yi k'aane yi ki suune itadaŋ ye yode ti siidi me.

²¹ Derec, ono doŋ nebiyagi an ruutite geŋ, soo toŋ umbo i k'iido ye t'urzi k'elkiso duwo me, wo geŋ an i njiya Unde Kamileŋ kono an di ruutite ono doŋ iido ti Raa me.

2

Doŋ eliyi dooyiso ere oldo

¹ Ti kaaga geŋ i d'ede doŋ ede t'adda diine doŋ k'Izirayel kane an ti t'ize tuddaŋ aa nebiyagi, wo geŋ iŋkino ti diine kune toŋ i d'adfa doŋ an t'ela dooyiso ere oldo. Kane geŋ dooyisadaŋ an ti kalsa kaŋ ombide ti ono doŋ derec ye ki daggiya duwo, wo urzi Galmeega wede an di'n udde geŋ an d'oola. Iŋkino maŋ kane geŋ kesiko an t'oono kulkuwo Raa a eedaŋ ki daggiyadaŋ.

² Wo a lekkiyadaŋ ere ki boliyo gette doŋ baadaŋ an di'n daana, wo t'urzi kane duwo an di kildita urzi wede derec ki Raa.

³ Kane doŋ eliyi dooyiso ere oldo geŋ an un t'in dagga t'urzi lohito k'ono a bizaŋ, kono an t'oono munda beygun. Kane geŋ ti kaagine too booradaŋ Raa y'an ti-dikke, wo daggiyadaŋ t'aasa kesiko.

⁴ Derec, kun suune kane maaleekiyagi doŋ i t'ize oldiko toŋ, Raa yi ki'n iili ye, wo y'a ti'n zidde y'a ti'n gittite, yi ti'n ibi adda k'olde goole sohuru wo zimolo, yi di'n boohiyo an di lekke bini onniyo booro.

* **1:14 1.14** Kun wollo adda mattup ki Zaŋ 21.18-19. † **1:17 1.17** Kun wollo adda mattup ki Matiye 17.1-5; Markus 9.2-7 wo Lik 9.28-35.

⁵ Wo ɗuwo ɗonj ti kaaga ulpi tonj Raa yi ki'n iili ye, kane y'an iide pay ti ahu baadan a t'iimi siido, wenda soo tonj i k'utte ye. Wo a utte Nowe siidi, wede i gizite urzi wede ki diine, ti ɗonj sarat a itadi*.

⁶ Sanj manj geegiryagi Sodom ti Gomor genj kane ulpi, Raa y'a ɗikke booro eedan, y'an igge t'uwwo ti ɗonjanj pay a t'ize oddagi, kono a kiza urzi a ɗonj isa oldfiko ki ɗaana an di wolla.

⁷ Aame genj Lot yonj wede ki diine Raa y'a y'utte, kono yonj i y'uune a lekkiyo ere ki boliyo ki ɗonj siido an isiyo daa sukuyagi gette†.

⁸ Derec, yo wede ki diine genj yi lekkiyo a diinayanj, yi wolliyo wo y'ollige naabo ere pay an isiyo onnu ɗiɗɗo gette. Injino lekkiyadanj tod'te sukuyagi i ti lattiya biza k'ulbi wede ki diine genno.

⁹ Injino manj Galmeege genj yonj yi suune urzi mummino y'a t'adɗa ɗonj i lekkiyo kettiyo ti yode t'adda sulɗi ɗonj ooŋe an aaniya me, wo yonj yi suune urzi mummino ɗonj k'oldfiko y'anni boohe bini yi ti'n t'ela danggay a onniyo ere Raa yi ɗekka booro me.

¹⁰ Wo yonj yi t'ela danggay ki poone kane ɗonj i daaniya urzi pitiŋko tuddanj ti dehu gettiyo, wo an aa ti diipida a ono Raa genj me.

Kane ɗonj eliyi dooyiso ere oldo gette a wenda an k'orgiso ye, eedan zakidi. Otilso soo tonj an k'ede ye a maaleekiyagi ɗonj toogo ti kandaane genj me, an di'n kaldita.

¹¹ Wo kane maaleekiyagi ɗonj an ede toogo baadanj a jiiere genj, kane ɗonj eliyi dooyiso ere oldo tonj an ki'n kaldita ye aame ɗekkiyo booro a ɗaana Galmeege me.

¹² Wo kane genj eedan aa seyɗi balɗa daa k'elkisadanj, kane genj a lekkiyadanj an ti'n seɗɗu, an ti'n towwo. Genj an kaldita a munda an ki y' suune ye. An di-t'inda aa seyɗi balɗa.

¹³ Injino manj a oldfiko ere pay an ize gette, Raa y'an ti dooza. A onnu tonj manj an isiyo unsuwadanj a urzi naabo ere oldo tuddanj ti dehu. Aame an aa konso a ombagunj tonj, lekkiyadanj gette oldo a ɗuwo sukuyagi baadanj, ulbanj an isiyo unse ki lohito k'ono ɗanjal.

¹⁴ Edayanj bilbil ki moonite t'erayi k'eebanj. Kane an k'ormiyo ye k'isiyo k'oldfiko me, ɗonj tasse an ti'n daggiya, wo an d'okkiso a sulɗi pay. Injino manj duuɗiyo Raa a eedanj.

¹⁵ Kane genj urzi wede ɗerec an d'iili, an digge, an di diine urzi wede ki Baalam ulo Bozor pay. Yode wede y'a giyye sonko ere an i eliyi y'aase ulsu,

¹⁶ wo yo nebi Baalam genj a oldfiko y'ize gette, Raa y'a y'iipide t'urzi bize buuru. Injino manj onniyo gette t'a ruute aa i rootiyo wedusu, injino t'a y'ihira kono y'a ki isa ye baa naabo daa k'elkiso gette‡.

¹⁷ Kane ɗonj eliyi dooyiso ere oldo gette, aa osso ahutu i t'iibe, aa dondari maaye wede baadanj yi-ti'n teepiyo, mizzi yi-ki koppiyo ye. Kane genj umayanj Raa y'an ti t'ikkima adda k'ume zimolo dil.

¹⁸ Kane genj ti bizaŋ i d'adɗiya ono ɗonj baadanj ki koliyo tudde wo ki bita. An d'isiyo naabo sukuyagi ere a jiiere ki tuddanj ti dehu, kono an di mabilɗe kane ɗonj i t'udɗo ti ooŋe ti diine ɗonj i lekkiyo a urzi daggiya.

¹⁹ Kane genj an an di rootiyo a ɗuwo an t'isa ɗonj eedanj toore, kacinj kane batum minj ɓulagi ki naabo ere an isiyo daayum ki lattiya gettiyo, kono wede tuuku tonj yonj ɓule ki munda wede i-iide.

* **2:5 2.5** Taaya ki Nowe gette k'a ti t'oone adda mattup ki Zenez 6-8. † **2:7 2.7** Taaya ki Lot gette k'a ti t'oone adda mattup ki Zenez 19.1-29. ‡ **2:16 2.16** Taaya ki Baalam gette k'a ti t'oone adda mattup ki Nombire 22.4-35.

²⁰ Injino man i d'ede don ongo an t'udde t'adda suldi don ganigi ki duniya t'urzi suuniyo ere ki Galmeegin Wede k'Uttiyadin Isa Almasi, wo aame san an iila tuddan an ti gima k'adda suldi don ulpi an i-iide genno sey man, kane gen lekkiyadan ere k'ita ette oldo a jiire ere ki poone.

²¹ A kane injino gen beehiye urzi wede ki diine an gi di y' suune ye ton bee, min an di y' suune wo san an d'ooli ono don kamilen don Raa y'an ruute an illiga gen me.

²² Gen an d'iina a-t'iide a munda wede ono ombide an ruute me, an'de: «Gede yi-ti kama ombo palditadi», wo son «Kinzir kun ti y' zuuye ton, yi-ti kama k'adda nirdito sey.»

3

Kama k'Isa ki duniya

¹ Zamba ki nun kune don ki geyyiso, kun ollo mattup n'un raaniya ette, ere ki sirwe. Ise a mattup ere ki poone, wo a ere ki sirwe ton man, ni dehu kune eggun a lekke ohine a elkiso ere ki diine t'urzi k'ono pay don n'un ruutite genno.

² Ni dehu kun aa d'elke a ono don nebiyagi don kamilen an ruutite ti kaaga, wo ti urziyagi k'oogoro don ki Galmeega Wede k'Uttiyadin kun illiga t'urzi kaye don zina k'Isa.

³ Wo munda wede kun di suune ki poone enno, a onniyagi don ettiyo k'ita i d'adfa duwo an di lekka lekkiyo ere aa tuddan ti dehu. An un di'n t'okka maade,

⁴ wo an t'eesa: «Eeyu Isa Almasi yi ruute san y'a-kimo, de ankenj too me yi d'aaniya me? Maawin ton an dinge baa, wo kane suldi pay min an lekkiyo a umayan t'ume Raa y'a t'ikkima duniya too.»

⁵ A elkiyadan gette kane an dunde ti kaaga Raa y'ikkima siido kane ti kandaane t'urzi k'ono bizi me. Siido ti ahu y'a ti'n diikida, wo siido yi t'ikkima t'adda k'ahu.

⁶ Wo gen injino t'urzi k'ahu don baadan a t'iimi siido, don adda duniya ti suldizan pay ti kaaga an t'uute.

⁷ Wo ki kandaane kane ti siido don ankenno en, t'ono don ki bizi genno Raa yi'ni boohiyo k'uwwu t'an uuta. Kane gen yi'ni boohiyo k'onniyo ere Raa y'a dekka booro wo k'onniyo daggiya don k'oldiko.

⁸ Wo zamba ki nun kune don ki geyyiso, i-d'ede munda soo i dehu un ki dandfe ye: Galmeega a elkisadi onniyo soo gette aa ozzine dupu, wo ozzine dupu gen aa onniyo soo.

⁹ Don ongo an elkiyo Galmeega yi t'ossiyo a munda wede yi ruute y'aasa gen me. Wo injino ye, yo y'ombine baadan kono kune, yi ki dehu wenda soo ton, a ki dagge ye. Ki too man yo yi dehu duwo pay an di-kime lekkiyadan.

¹⁰ Injino man onniyo kama Galmeega t'aana aa wede k'oogire, wenda soo ton yi ki suuna ye. A onniyo gette kandaane a nokkida ti tarkuuse baadan wede k'a orgide, suldi don pay a kandaane uwwu t'an ogga a t'isa umbo, wo siido ti suldi don pay adda gen a t'isa umbo pay.

¹¹ Derec, suldi pay gen an t'engila injino, gen kun suuno koduwo mummino kun di lekke me! I dehu kun di lekke don kamilen, wo a kize kune kettiyo ti Raa.

¹² Koore kun dellio aaniya k'onniyo ere Raa y'a dekka booro gen me, kun di-kette toonugun zakidi kono onniyo gette t'a aane kesiko. Onniyo gette onniyo ere kandaane uwwu t'a y'ogga a t'isa umbo, wo suldi don pay a kandaane gen a t'ombila ti wehinko k'uwwu gettiyo.

13 Wo Raa yi ruute yi d'isa kandaane aware wo siidfo ton aware*, aame geŋ duwo an d'isa munda wede ki diine aa Raa yi dehu, wo geŋŋo kine in delliyo munda wede yi ruute y'aasa me.

14 Kono kamo zemba ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, koore kun delliyo aaniya k'onniyo gettiyo geŋ, kun ketto toonugun zakidi, kono y'un di'n t'oona doŋ kamilen, kun lekkiyo ti toose, wo duwo an k'ambu sundugun k'ulsuko ye.

15 Wo kun elko koduwo ombine Galmeegin gette, t'un d'ele urzi kun t'oone uttiyo. Injino kay leemadin Pool wede in giyye geŋ, a suldi geŋŋo ton y'un ti'n riije ti suuniyo k'ono ere Raa yi ele.

16 Geŋ munda wede yi riije adda mattupiyagi pay injino, aame y'essiyo raaniya a urzi suldi geŋŋo maŋ, i d'ede omagi ongo ooŋe ki suuniyadan me. Injino maŋ kane doŋ i ki suune munda ye, wo an di baakiysa a suldi Raa, ono an ti'n kama t'urzi doolo aa an d'isiyo a omagi ongo adda mattupiyagi ki Raa ti doolo. An isiyo injino geŋ an daggiya tuddan batum.

17 Injino maŋ zemba ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, ankeŋ n'un ti ruute ki poone suldi geŋ an d'aana. Kun koona mentukagi, kono kane doŋ i k'ambu ono Raa ye geŋ an un ki ti'n dagga ye, wo kun gi di t'assa lekkiyagun ere zakidi gettiyo ye.

18 Wo de kun'do ki daana daayum a urzi beeko ti suuniyo ere ki Galmeegin Wede k'Uttiyadin Isa Almasi. Geŋ tamma t'a koone a yode ti anki wo ki daayum! Eyye.

* 3:13 3.13 Kun wollo adda mattup ki Ezayi 65.17; 66.22.

Mattup ere ki poone Zanj yi riine

Ej urzi k'ono d'oj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette «Mattup ere ki poone Zanj yi riine». Zanj yi riine mattupiyagi paat: «Rabila Majjaanawa k'Isa Zanj yi riine», «Apokalipse» wo mattupiyagi d'oj afo a biza tuddan. Ti diine kane d'oj afo gen, ette mattupadi ere ki poone.

Ti kaaga gen, i d'ede d'oj ongo an di lohito ono, an d'eesiyo, Isa Almasi yon an y'ehe aa wedusu gen, yon Ulo Raa ye. Wo an di rootiyo son, wede tuuku ton y'aase munda aa addi i dehu wo Raa yi ki y' wolle yon aa wede k'oldiko ye. Kono kamo Zanj y'an di riine a d'oj i ziipe addan a Isa, an di suune kereŋ Isa miŋ yon wee wee, wo y'an di ruute son, ki kotto lekkiyo ere ki daayum tod'te ede, wo y'an di gize mummino kee wede k'a ti t'oone me. Wede tuuku yi ziipe adda a Isa gen, lekkiyo gette y'a ti t'oone. Wo a duwo y'an di ruute sey, ti Raa wo ti Ulí Isa an aa ti ketto kan soo, wo Raa an di y' geyye ti d'oj pay i ziipe addan a Isa. An iza in'kino man, ki kotto an di suuna adda k'addan an t'oona lekkiyo ere ki daayum.

Wede an yi waaku Ono yi d'eliyo lekkiyo

¹ Kun ollo mattup ere ay un raaniya ette a tukki wede an yi waaku Ono yi d'eliyo lekkiyo, yon gen wede t'ume k'eesiyo suldi pay yon ede to. Yode gen ay y'illiga ti kuudey, ay di y' wulle, ay yi wulle t'edayey ŋoo, wo beezey ton y'a yi butte.

² Aame wede i d'eliyo lekkiyo y'iido y'a gize tuddi gen, kaye ay di y' wulle. Kono kamo ay un di kazita rabiladi, rabila ki yode wede i d'eliyo lekkiyo ere ki daayum, yon yi likke a sirpa Meega Raa, an'ken Raa y'in ti y' gize.

³ Munda wede ay wulle wo ay illiga ti kuudey gen, a kune ton ay un ti y' kaza, kono kune ti kaye in lekkiyo kettiyo kan soo. Wo lekkiyadin kettiyo kan soo gette, tod'te ti Meega Raa wo ti Ulí Isa Almasi.

⁴ Gen kaye ay un raaniya in'kino, kono kine pay addin a ona t'un'asuwo.

Raa yon toore

⁵ Raa gen yon toore, munda zimolo di yode umbo. Enno ono d'oj ay illiga ti bize k'Isa Almasi me, wo ay un ti'n kaza.

⁶ Aame kine in'de in lekkiyo kettiyo kan soo ti Raa wo in sooru adda zimolo man, gen kine d'oj lohito k'ono, in ki sooru a urzi wede d'erec ye.

⁷ Wo de aame in sooru adda toore aakede yode batum adda toore gen, in di lekka pay kettiyo kan soo, wo puuzo k'Ulí Isa t'in di'n isa kamilen' oldikadin pay te.

⁸ Aame kine in'de oldiko in k'isiyo ye man, gen in daggiya tuddin, munda d'erec di kine umbo.

⁹ Wo aame kine in t'oodibe addin a oldikadin man, yode Raa ton y'in t'isa tambobino a oldikadin te, kono yon wede ki diine, yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa: in'kino man y'in t'isa tambobino a oldikadin, wo y'in di'n isa kamilen' ti suldi d'oj pay ulpi*.

* 1:9 1.9 Kun wollo adda mattup ki Soom 32.1-5.

¹⁰ Aame kine in'de oldiko batum in k'ize ye man, geŋ Raa in ti y'ize wede lohito k'ono, geŋ onamí adda k'addin umbo.

2

¹ Inni ki nuŋ, n'un raaniya in'kino kono ni dehu kun ki d'ise oldiko ye. Wo de aame wede yi t'iire adda k'oldiko man, kun suuno wede noogiyadin ede a daana Meega Raa me, yoŋ Isa Almasi wede ki diine.

² Yode batum y'ele tuddí sefeke, y'a inda ki booyiso k'oldikadin, wo kono k'oldikadin danjal ye, k'oldiko ki doŋ duniya pay*.

Geyyiso tudde a urzi Raa

³ Aame kine in seedu urziyagi k'oogoro Raa man, t'urzi geŋ in di suune yoŋ in yi suune.

⁴ Wede y'ede Raa yi y' suune wo yi ki seedu urziyagi k'oogiradí ye man, yoŋ geŋ wede lohito k'ono, ono doŋ derec di yode umbo.

⁵ Wo wede y'a seedu ono Raa man, yoŋ geŋ ki kotto yi giyye Raa t'addi pay. T'urzi seedu k'onamí geŋ i-kaza in yi suune, kine in lekkiyo kettiyo kan soo ti yode.

⁶ Aame wede y'ede yoŋ yi lekkiyo kettiyo ti Raa man, i dehu y'a ozire aa Isa Almasi y'izire kay.

⁷ Zemba ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, ono doŋ n'un raaniya eŋ kane urzi k'oogoro aware ye, wo de kane urzi k'oogoro ere ti kaaga kun illiga t'ume k'eesiyo†. Urzi k'oogoro ti kaaga eŋ kane ono doŋ kun illiga.

⁸ Wo ankeŋ ono doŋ n'un raaniya eŋ kane urzi k'oogoro aware. Naabo k'Isa Almasi y'ize wo ti sooru ere ki kune gette, i-kaza urzi k'oogoro geŋ derec, kono naabo ere oldo a zimolo gette t'engilso, wo iina ette naabo ere ki diine a toore kereŋ baa.

⁹ Wede y'ede yoŋ adda toore wo y'olmide leemadí man, yoŋ geŋ yi lekkiyo daayum adda zimolo.

¹⁰ Wede yi geyyiso leemadí geŋ yi lekkiyo daayum adda toore, munda umbo yi ti y'oore leemadí adda k'oldiko me.

¹¹ Wo de wede y'olmide leemadí man, yode geŋ yi lekkiyo adda zimolo, y'ambe k'ume tunda'ŋ yi ki suune ye, kono zimolo ti t'ippe a edayí.

Duniya kun ti geyye ye

¹² Inni ki nuŋ, n'un raaniya kono oldikaguŋ Raa y'un t'ize tambobino t'urzi suma ki yode Isa.

¹³ Kune maawi no, n'un raaniya kono kun yi zuune wede yo ede to t'ume k'eesiyo suldí pay me. Obilagi no, n'un raaniya kono Mohita k'oldiko kun ti jiire.

¹⁴ Inni ki nuŋ, n'un raaniya kono Meega Raa kun yi zuune. Kune maawi no, n'un riine kono kun yi zuune wede yo ede to t'ume k'eesiyo suldí pay me. Obilagi no, n'un riine kono kune un d'ede toogo, wo ono Raa kun'ní ziida zakidi, Mohita k'oldiko toŋ kun ti jiire.

¹⁵ Kune duniya kun ti geyye ye ti sulfutú pay. Aame wede yi geyyiso duniya man, geŋ geyyiso Meega Raa adda k'addi umbo.

¹⁶ Kun ollo enno suldí doŋ adda duniya me: suldí doŋ ulpi tudde ti dehu, suldí doŋ ersa ti zaapu wo koliyo tudde ti maala. Kane geŋ i k'ettiyo ti Meega Raa ye, kane'ŋ suldí duniya.

* **2:2 2.2** Kun wollo adda mattup ki Romen 3.25-26. † **2:7 2.7** Kun wollo adda mattup ki Zan 13.34.

17 Kun suune duniya ti sulđutú đúwo an zaapu addaŋ eego geŋ, an t'engila, wo đe wede y'a ziida zakidí a naabo ere Raa yi dehu maŋ, y'a lekka ki daayum.

Kun koon mentikagi ti đonj k'olmide k'Isa

18 Inni ki nuŋ, onniyo k'ita t'iina aa kun d'illiga, a onniyo k'ita Wede k'olmide k'Almasi y'a etto, aŋkeŋŋo đonj k'olmide k'Almasi kane ede baadaŋ an t'udfo. Geŋ i-kaza onniyo k'ita t'iina‡.

19 Kane geŋ an uđde ti diine kine đonj i ziipe addiŋ a Isa, wo đe ti poone to kane pay miŋ ki kine ye. Derec, aŋki kane ki kine kotto maŋ, an di lekke ti kine. Wo aŋkeŋ an t'udfo ti diinayiŋ miŋ, a t'iidiba ita kane pay ki kine ye.

20 Wo kune'ŋ, kun d'uune Unde Raa, tod'te Almasi wede kamileŋ y'un ele, iŋkino maŋ kune pay derec kun ti suune.

21 Nuŋ n'un riije kono derec kun ki ti zuune ye ye. Aha, n'un riije kono derec kun ti zuune, wo kun zuune derec i-k'ede lohito k'ono ye.

22 Wede lohito k'ono miŋ yoŋ wee wee? Yoŋ miŋ wede i-tuuge yi rootiyo Isa yoŋ Almasi Raa yi biire ye. Wede k'olmide k'Almasi geŋ yoŋ yi-tuuge yi rootiyo Raa yoŋ meek'Almasi ye wo Almasi Ulo Raa ye.

23 Wede yi-tuuge yi rootiyo Almasi Ulo Raa ye maŋ, yode geŋ Meega Raa toŋ yi ki y' zuune ye. Wo wede y'umbe a Ulo Raa maŋ, geŋ yoŋ yi zuune Meega Raa pây§.

24 Wo kune'ŋ kun aa soodfo zakidí a ono đonj kun illiga t'ume k'eesiyo. Aame ono đonj kun illiga t'ume k'eesiyo kun'ni ziida zakidí adda k'addugun maŋ, kune toŋ kun di lekka kettiyo ti Ulo wo ti Meega.

25 Eŋŋo munda wede Isa yi ruute y'in t'ela me: lekkiyo ere ki daayum.

26 Nuŋ n'un riije iŋkino kono kun di koone mentikagi ti đonj an dehu an un ti'n dage.

27 Wo kune'ŋ, Almasi y'un ele Unde Kamileŋ, wo tod' ti lekkiyo kettiyo ti kune. Geŋ i ki dehu wede dooyiso ti doolo y'un gi di'n dooye ye baa. Tode Unde Kamileŋ gettiŋ t'un di'n dooye a sulđi đonj pay derec, munda ki lohito k'ono umbo. Iŋkino maŋ kun lekko daayum kettiyo t'Almasi aakede Unde Kamileŋ t'unni duuye.

28 Wo aŋkeŋ inni ki nuŋ, kun lekko daayum kettiyo t'Isa Almasi. Iŋkino onniyo ere y'aana yi-kiza tuddí a đúwo pay gette, y'in di'n t'oonaa daa niiku adda k'addiŋ, in ki seedfa sukuyagi ye a đaanadí me.

Inni Raa

29 Kun suune Almasi yoŋ ki diine geŋ, kun suune kay wede tuuku y'isiyo naabo ere ki diine maŋ, yoŋ geŋ ulo Raa.

3

1 Kun ki wollo đo Meega Raa y'in di'n giyye baadaŋ, y'in di'n waaku kine inni‡*, wo geŋ ki kotto kine inni Raa! Wo đe kane đonj duniya an in ki'n suune ye kine inni Raa me, koŋo kane Raa an ki y' suune ye.

2 Zemba ki nuŋ kune đonj ki geyyiso, aŋkeŋ kine in t'ize inni Raa, wo đe munda wede kine in t'isa a daana Raa y'in ki t'iidiba ita ye ʼbotto. Wo in suune aame Isa Almasi y'iina maŋ, kine in t'isa aa yode, kono in di y' wolla kereŋ eda ti eda.

‡ 2:18 2.18 Kun wollo adda mattup ki Matiye 24.5,23-24 wo Markus 13.21-22. § 2:23 2.23 Kun wollo adda mattup ki Matiye 11.27 wo Zan 5.23; 15.23. * 3:1 3.1 Kun wollo adda mattup ki Zan 1.12.

³ Wede tuuku yi zaapu elkiso ere injkino a Almasi man, y'a t'ise kamilen, aa yode batum kamilen.

⁴ Wede tuuku y'isiyo oldfiko gen, y'a ti doopide a oogoro Raa. Derec, isiyo k'oldfiko gette, tod'te doopide a oogoro Raa.

⁵ Wo de kun suune Isa Almasi y'iido k'adda duniya y'a buuye oldfikadin, yode wede i-k'ede oldfiko ye.

⁶ Wede tuuku yi lekkiyo kettiyo ti yode man, y'a ki lekke adda k'oldfiko ye, wo wede tuuku y'isiyo oldfiko man, gen Isa yi ki y' wolle ye, wo yi ki y' suune ye.

⁷ Inni ki nun, kun oola tuddugun wenda soo ton y'un ti'n dagga ye. Wede yi sooru ki diine gen yon ki diine aakede Isa Almasi yon ki diine.

⁸ Wo wede y'isiyo oldfiko gen, yon ki Meeda siitandani, kono to Meeda siitandani gette t'isiyo oldfiko t'ume k'eesiyo duniya too, wo yo Ulo Raa y'iido toc min y'a-lette naabo ki Meeda siitandani.

⁹ Wede tuuku yon ulo Raa man, y'a ki lekke adda k'oldfiko ye kono yon ono Raa i lekkiyo adda k'addi. Injino yi k'aane yi k'ise oldfiko ye kono yon ulo Raa.

¹⁰ Wede tuuku yi k'isiyo suldi ki diine ye wo yi ki geyyiso zemba ye man, yon gen ki Raa ye. T'urzi en kun di'n suune inni Raa koo ki Meeda siitandani koo man.

Kun geyyo tuddugun

¹¹ Kun ollo, enno ono don kun illiga t'ume k'eesiyo me: Kine in geyyo tuddin*.

¹² Wo kine in ise ye aa ki Kayen y'a iide leemadi me, kono yon ki Mohita k'oldfiko. Wo ki moo me yi y'iide leemadi me? Yi y'iide kono yo Kayen gen naabadi oldo, wo ere ki leemadi beehiye ki diine‡.

¹³ Zemba ki nun, kune ulbugun i t'oodo ye aame don duniya an un olmide man§.

¹⁴ Kine in suune t'urzi k'unto in t'udfo, anken kine in uune urzi lekkiyo kono in geyyiso zemba. Wede yi ki geyyiso zemba ye man, yon gen yi sooru daayum a urzi k'unto.

¹⁵ Wede tuuku y'olmide zemba man, yon aa wede i towwo duwo mirsi, wo kun suune wede i towwo duwo gen i-k'ede lekkiyo ere ki daayum ye.

¹⁶ Isa Almasi y'iido y'a ele tuddi, y'a inda kono kine. Injino man kine ton man in di geyye zemba, in t'ele tuddin kono kane. T'urzi en kine in di zuune geyyiso Raa mummino me.

¹⁷ Aame wede i-d'ede maala ki duniya, wo yi woliyo leemadi yi daayisa y'a-t'appiya edayi yi ki woliyo sommagi ye man, yon gen i-k'ede geyyiso Raa adda k'addi ye*.

¹⁸ Inni ki nun, kine in geyye tuddin ti ono bizin danjal ye, wo de t'urzi naabo pay, gen i-kaza geyyisadin tod'te derec.

¹⁹ T'urzi gen in di suuna kine a urzi wede derec ki Raa, wo gen addin a-t'assa a daana Raa me.

²⁰ Wo aame addin i dekkiyo booro eedin man, Raa yon goole yi jire addin wo yi suune suldi pay.

²¹ Zemba ki nun kune don ki geyyiso, aame addin i ki dekkiyo booro eedin ye man, gen kine in d'ette daana Raa daa k'orgiso.

† 3:11 3.11 Kun wollo adda mattup ki Zaq 13.34. ‡ 3:12 3.12 Kun wollo adda mattup ki Zenez 4.1-8. § 3:13 3.13 Kun wollo adda mattup ki Lik 6.22 wo Zaq 15.18-19; 17.14. * 3:17 3.17 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 15.7-8.

²² A munda wede tuuku kine in tonde bey yode geɗ, in di y' t'oone kono kine in aa seedu urziyagi k'oogiradi, wo in isiyo naabo ere yon ulbi i-d'isiyo unse.

²³ Kun ollo enno urzi k'oogiradi me: Kine in lekko in d'ambo a suma k'Ul'i Isa Almasi wo in di geyyo tuddin. Geɗ munda wede yon yi ruute in d'ise.

²⁴ Wede yi seedu urziyagi k'oogoro Raa man, yon geɗ yi lekkiyo kettiyo ti Raa, wo Raa yi lekkiyo kettiyo ti yode. Wo kine in di suune, Raa yi lekkiyo kettiyo ti kine t'urzi k'Unde Kamilen ere y'in elo gettiyo.

4

Doɗ daggiya duwo

¹ Zemba ki nuɗ kune doɗ ki geyyiso, kane doɗ i rootiyo an'de an d'ede Unde Raa geɗ, kun ti wollo naabadaɗ do, onaman kun ambe baa ye. An d'ede Unde Raa kotto man kun di'n suuna*, kono doɗ an ti-t'ize tuddan aa nebiyagi, an di tiipe baadaɗ adda duniya.

² Kun ollo, wede i-d'ede Unde Raa kun di y' suune a ono doɗ adɗiya ti bizi. Inkinno wede tuuku yi rootiyo Isa Almasi y'iido k'adda duniya y'umbe tudde ki wedusu, geɗ yon ki Raa.

³ Wede tuuku yi ki y' zuune Isa inkinno ye man, yon geɗ ki Raa ye, unde ere i-d'ede gette t'ettiyo ti Wede k'olmide k'Almasi, wede kun d'illiga y'etto k'adda duniya geɗ, anken y'iina baa.

⁴ Wo de kune inni ki nuɗ, kune ki Raa, wo kane doɗ an ti-t'ize tuddan aa nebiyagi geɗ kune kun'ni jiire, kono Unde ere un d'ede gette tod'te toogo ti jiire ere i dokkiyo doɗ duniya.

⁵ Kane geɗ ki duniya. Inkinno man an orbe aa doɗ duniya ge d'orbe, wo doɗ duniya an di'n ollige.

⁶ Wo kine'n ki Raa. Wede yi suune Raa y'in di'n olliga, wo wede ki Raa ye y'in ki'n olliga ye. T'urzi geɗ in di suuna Unde ere d'erec ki Raa too te, wo unde ere ki lohito k'ono too te.

Raa yon wede geyyiso

⁷ Zemba ki nuɗ kune doɗ ki geyyiso, kine in geyyo tuddin, kono geyyiso gette t'ettiyo ti Raa, wo wede tuuku i-d'ede geyyiso geɗ yon ulo Raa, wo yi suune Raa.

⁸ Wede tuuku i-k'ede geyyiso ye geɗ, yon yi ki suune Raa ye kono Raa yon wede geyyiso.

⁹ Ul'i soo danjal y'aa di y'igibo ki duniya kono t'urzi yode kine in t'oone lekkiyo ere ki kotto†. Geɗ inkinno Raa y'in ti gize geyyisadi a kine me.

¹⁰ Kun ollo urzi geyyiso enno: kine ye i giyye Raa ki poone me, wo de yode in i giyye ki poone me, y'a t'igibo Ul'i y'iido y'a ele tuddi sedefe, y'a inda ki booyiso k'oldikadin.

¹¹ Zemba ki nuɗ kune doɗ ki geyyiso, aa kine Raa y'inni giyye baadaɗ inkinno geɗ, kine ton in di geyye tuddin.

¹² Weda soo ton i wulle Raa umbo‡, wo aame kine in geyyiso tuddin man, Raa yi lekkiyo kettiyo ti kine, wo geyyisadi pay y'a-ti dinge a tukki kine.

¹³ Wo Raa y'in elo Undi adda k'addin. T'urzi geɗ kine in di suune in lekkiyo kettiyo ti Raa, wo yon yi lekkiyo kettiyo ti kine.

* **4:1 4.1** Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 13.2-6. † **4:9 4.9** Kun wollo adda mattup ki Zan 3.16. ‡ **4:12 4.12** Kun wollo adda mattup ki Zan 1.18.

14 Meega Raa y'a igibo Ulí ki duniya kono yon y'a utta duwo pay, gen kaye ay yi wulle wo ay di rootiyo taayadí.

15 Aame wede tuuku yi rootiyo bizi y'ede Isa Almasi yon Ulo Raa man, Raa yi lekkiyo kettiyo ti yode wo yon yi lekkiyo kettiyo ti Raa.

16 Wo kaye ay ti zuune geyyiso ere Raa y'ize a kaye te, wo ay d'umbe.

Raa gen yon wede geyyiso, wo wede yi lekkiyo a urzi geyyiso man yon gen yi lekkiyo kettiyo ti Raa, wo Raa yi lekkiyo kettiyo ti yode.

17 Aame kine addin ûune ti geyyiso man, a onniyo ere Raa yi dekka booro ton kine in k'ede orgiso ye, kono lekkiyadin a duniya ette tod'te aa lekkiyo k'Almasi.

18 Aame in d'ede geyyiso man orgiso ton umbo, wo geyyiso ti t'òoniyo adda k'adde man ti-ti lomme orgiso. Inkinno man wede i-d'ede orgiso gen, y'elkiyo yi t'oono dangay. Inkinno man wede i-d'ede orgiso gen, addi i ki t'ûune ti geyyiso ye.

19 Wo kine in geyyiso Raa, in geyyo tudin kono Raa y'inni giyye ki poone.

20 Aame wede y'ede yi giyye Raa wo leemadi yi y'olmidé man, yon gen wede lohito k'ono. Leemadi wede yi y' woliyo a daanadi min yi gi di y' geyyiso ye de, y'a geyye Raa wede yi ki y' woliyo ye mummino me?

21 Wede yi giyye Raa man, leemadi ton y'a yi geyye. Genno urzi k'oogoro wede Isa Almasi y'in ruute in d'ise me[§].

5

Kine toogo in jiire Meeda siitandani

1 Wede tuuku y'umbe Isa yon Almasi Raa yi biire man, yon gen ulo Raa. Wo wede tuuku yi geyyiso Meega Raa gen, inñizi ton y'anni geyye.

2 Aame kine in geyyiso Raa wo in sooru a urzi k'oogiradi man, t'urzi gen in di suune kine in geyyiso inñi Raa.

3 Derec, urzi geyyiso Raa gen yon in di seeda urziyagi k'oogiradi*. Wo urziyagi k'oogiradi gen, kane daaniyadan i k'oone ye a kine me,

4 kono kine pay inñi Raa gen in d'ede toogo in jiire duniya, wo in t'ize toogo in di jiire ti zaapu k'adin a Isa.

5 Wee wee i ti jiire duniya te? Yode wede umbe Isa yon Ulo Raa.

6 Yode Isa Almasi y'iido y'a udfé t'urzi k'ahu wo ti puuzo ere k'untadi. Y'iido t'urzi k'ahu danjal ye, y'iido t'ahu wo ti puuzo pay. Wo taaya gette i rootiyo Unde Raa, kono Unde Raa gette tod'te derec.

7 Inkinno man kane don ado i rootiyo Isa Ulo Raa me,

8 kane Unde Raa, ahu don ki batem wo puuzo ere k'untadi. Inkinno man kane ado gen an rootiyo bizan soo.

9 Aame duwo an in rootiyo taaya a munda wede an woliyo man, gen kine in d'ambu wo munda wede Raa yi rootiyo in d'ambe a ceere. Gen Raa yi ruute taaya a tukk'Ulí.

10 Wede yi ziipa addi a Isa Ulo Raa man, ono gen y'ni zuune adda k'addi, wo wede yi k'umbe a ono Raa enno ye man, gen Raa yi ti y'isiyo wede lohito k'ono, kono yi k'umbe ye a ono don Raa yi ruute a urzi k'Ulí me.

11 Gen enno ono don Raa yi ruute me: yon y'in ele lekkiyo ere ki daayum, wo lekkiyo gette in t'uune t'urzi k'Ulí.

§ 4:21 4.21 Kun wollo adda mattup ki Matiye 22.36-40; Markus 12.28-31 wo Lik 10.25-28. * 5:3 5.3 Kun wollo adda mattup ki Zan 14.15.

¹² Wede yi ziipe addí a Ulo Raa geŋ, yoŋ y'uune lekkiyo gette, wo wede yi ki ziipe addí a Ulo Raa ye geŋ, yoŋ lekkiyo gette umbo†.

¹³ N'un raanjiya mattup ette kono kun di suune kun uune lekkiyo ere ki daayum, kune d'oj umbe a suma k'Ulo Raa me.

In tondo t'adde soo

¹⁴ Geŋ inŋkino kine in k'ede orgiso ye a daana Raa me. Aame in tondiyo munda wede aa Raa addí i dehu maŋ, y'in di'n ollige.

¹⁵ Aame munda wede kine in tondiyo geŋ in suune Raa yoŋ y'in ollige, geŋ in suune sey aa munda wede kine in tunde in y'uune.

¹⁶ Aame wenda yi wulle leemadi yi t'iire adda k'oldiko ere i-ki d'etta unto ye maŋ, yi tondo Raa kono yode wo Raa yi di t'ela lekkiyo a leemadi me. Ni rootiyo ti oldiko ere i-ki d'etta unto ye kun tonde me. Wo oldiko ede a-d'ette unto te, wo geŋ ni rootiyo ti oldiko ere gettiyo ye kun tonde me.

¹⁷ Naabo pay ere in isiyo oldo gettin oldiko, wo oldiko oŋgo a-ki d'ette unto ye.

¹⁸ Kine in suune wede tuuku yoŋ ulo Raa geŋ oldiko yi k'ise ye, kono Ulo Raa yi y' boohiyo, Mohita k'oldiko ti-k'ise munda ye.

¹⁹ Kine in suune kine ki Raa, wo kane d'oj duniya pay geŋ an lekkiyo a bey Mohita k'oldiko.

²⁰ Kine in suune soŋ Ulo Raa y'iido y'in d'ele eego soodo a elkiso in di suune Raa yi rootiyo ono d'oj d'erec. Wo in di lekkiyo kettiyo kaŋ soo ti Raa yoŋ yi rootiyo ono d'oj d'erec, t'urzi k'Ulí Isa Almasi. Yode wede i rootiyo ono d'oj d'erec, yoŋ Raa batum, y'in d'elo lekkiyo ere ki daayum.

²¹ Inni ki nun, kun koona mentikagi, kun daane ye ita longayi me!

† 5:12 5.12 Kun wollo adda mattup ki Zanj 3.36.

Mattup ere ki sirwe Zanj yi riije

Enj urzi k'ono donj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette «mattup ere ki sirwe Zanj yi riije». Yi riije a tode «erewo ere Raa yi biire». Wo ki kotto erewo gette i-kaza kane donj ogiysito ti suma k'Isa. Zanj yi ki dihe y'a ki'n waakite ti sumbiyagan ye, kono deero k'akuuma an gi di'n dabira ye. Y'an di ruute mummino donj i ziipe addan a Isa an di geyye tuddan me. Yonj y'an di ruute sonj, an di seeda zakidi a zaapu k'addan a Isa gette, wo an koono mentikagi ti duwo donj eliyo dooyiso ere ti doolo a ki t'ettiyo ti Rabila Majjaanawa k'Isa ye gettiyo.

Toose ki Zanj

¹ Mattup ette i raaniya nunj wede dokkiyo, a konj erewo ere Raa yi biire* wo sonj a innizi donj ni giyye t'addo pay. Wo kane i ni giyye nunj siidoo danjal ye, donj pay i suune urzi wede d'erec genj an'ni giyye pay,

² kono d'erec ki Raa gette ti lekkiyo adda k'addin, wo to t'a lekka ti kine ki daayum.

³ Genj beeko, isiyo adde koduwo ti toose ki Meega Raa wo ti Isa Almasi Ulo ki Meega, i koono eedinj. Suldi genj an in di'n t'elo kono in di lekke ti d'erec wo ti geyyiso.

Derec ti geyyiso

⁴ Nunj ulbo unje baadan aame n'illiga innizi onjo an sooru a urzi wede d'erec, a urzi k'oogoro wede ki Meeginj Raa y'in ruute.

⁵ Wo ankenj konj erewo no, nunj ni di rooto kine in di geyye tuddan. Kane ono donj ni raaniya enj urzi k'oogoro aware ye, kane minj donj kun d'illiga t'ume k'eesiyo genno†.

⁶ Wo to geyyiso gette, ti dehu kine in di daane urziyagi k'oogoro Raa yi rootiyo, wo urzi k'oogoro wede kun illiga t'ume k'eesiyo, yi rootiyo'nj kun di geyye daayum tuddugun.

Kun koono mentikagi ti donj i ti t'isiyo tuddan aa nebiyagi

⁷ Nunj n'un rootiyo injkino kono ankenno i uddo donj daggiya duwo baadan adda duniya me. Kane genj an k'ambu ye Isa Almasi y'ido duniya y'a t'umbe tudde ki wedusu me. Yonj wede yi rootiyo injkino genj yonj wede daggiya duwo, yonj wede k'olmide k'Almasi.

⁸ Injkino manj kun koono mentikagi, kono naabo ere in isiyo ette i-ki t'engila ki bita ye, wo in aa ziida manj in di t'oonney munda wede Raa yi dehu y'in t'eley.

⁹ Wede tuuku yi ki lekkiyo kettiyo a dooyiso ere ki Isa Almasi gi duuye ye, wo yi t'addiya ti paate manj, yonj genj ti Raa kettiyo ye. Wo wede yi lekkiyo kettiyo a dooyiso gettiyo manj, yonj genj kettiyo ti Meega Raa wo ti Ulí Isa Almasi.

¹⁰ Aame wede y'ido tuddugun wo yi ki dooyiso aa ere ki Isa ye manj, wede genj kun yi seeda ye a boygunj me, wo toose tonj kun i ise ye.

* **1:1 1.1 Konj erewo ere Raa yi biire:** I-kaza donj ogiyo ti suma k'Isa a ume soo wo donjtu an di'n waaku «innizi», umbo'ul i-kaza kine donj pay i ziipe addan a Isa. † **1:5 1.5** Kun wollo adda mattup ki Zanj 13.34; 15.12,17.

¹¹ Derec, wede isiyo toose a yode geŋ, aakede y'a ti gitte kaŋ soo ti yode a naabadí ere oldo y'isiyo gette.

Ono doŋ ki doŋgu

¹² Nuŋ oo d'ede ono baadaŋ n'un di roote miŋ ni ki raaje ye, wo nuŋ n'elkiyo di kune n'etta wo in di rootey bize ti bize kono addiŋ a ôoney t'uŋsuwo.

¹³ Inkino maŋ inŋi teemadí ere Raa yi biire‡ an i-t'ize toose.

‡ **1:13 1.13 Inŋi teemadí ere Raa yi biire:** I-kaza duwo doŋ ogiyo ti suma k'Tsa a ume wede Zanj ge lekkiyo geŋŋo.

Mattup ere k'aduwe Zanj yi riije

En urzi k'ono don kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette «Mattup ere k'aduwe Zanj yi riije». Yi riije a wedusu yi ziipe addi a Isa sundi Gayus.

Zanj yi d'igibe duwo an d'ette ki siidiyagi ongon, an di kizitey ono Raa a don i ziipe addan a Isa. Wo de kane duwo geɗɗan an iiney adda geeger ere Gayus yi lekkiyo man, i d'ede wedusu sundi Diyotirep yon ti diine don dokkiyo ki don ogiyo ti suma k'Isa, y'a-tuuge y'anni seeda di yode me. Don ongon i ziipe addan a Isa ki geeger gette, duwo geɗɗan an ti'n ziida di kane. Inkinon ton kane don i ziida torgagi a boydizan geɗɗan, Diyotirep y'an udfde ti diine ki don ogiyo ti suma k'Isa me. Kono kamo Zanj yi di riije mattup a Gayus yon ti diine don i ziida torgagi, kono y'a seeda zakidi a naabo ere y'isiyo, wo don ettiyo kazita k'ono Raa ton y'anni seeda bey sire.

Toose ki Zanj

¹ Mattup ette i raaniya nun wede dokkiyo, a leema wede ki geyyiso Gayus*, wede ni giyye t'addo pay.

² Leema ki nun kee wede ki geyyiso, ni dehu tudda t'a koone bee, naabadan pay t'aase ki diine kono nun ni suune biza k'ulba geɗɗan yon daayum a Raa.

³ Nun ulbo unse baadan kono zamba don i ziipe addan a Isa an iido t'umme geɗɗan an oo ruute, kee ki sooru a urzi wede derec, wo derec kee k'isiyo munda wede ki diine.

⁴ Aame nun n'ollige inñizo an sooru a urzi wede derec man, ulbo i d'ooniyo t'unjusuwo baadan.

Kooke a leema

⁵ Leema ki nun kee wede ki geyyiso, ki seedu zakidi a urzi seedu zamba, ise torgagi ton man.

⁶ Kane don geɗɗan an'tiyo kenno man, an di rootiyo sundan a urzi geyyisadan a daana kane don ogiyo ti suma k'Isa a enno, a beehiyko ere k'an isiyo gette. Inkinon man n'a di rooto, don inkinon geɗɗan k'anni noogo aa Raa yi dehu, an seeda urzi torguwadan.

⁷ Kono kane an adfiya ti boydizan min ki naabo a suma k'Isa Almasi. An ki tondiyo munda ye ti bey don i ki suune Raa soo danjal ye me.

⁸ Inkinon man kine ton in di'n nooge don inkinon geɗɗan me, kono kine in t'ise don naabadan kan soo a urzi wede derec.

⁹ Adda mattup ette n'an riije ono boolon a zamba don ogiyo ti suma k'Isa†. Wo de Diyotirep wede yi dehu y'a t'ise ki daana do geɗɗan yi k'ollige ye onamey me.

¹⁰ Inkinon man nun onniyo ere n'iida man, munda wede ulsu geɗɗan n'a ti y' rootey a daana duwo. Ono don ulpi y'orbe, lohito k'ono a eedo geɗɗan

* **1:1 1.1 Gayus:** Kun wollo adda mattup ki Naabo don zina 19.29; Romen 16.23 wo 1 Korent 1.14.

† **1:9 1.9 Zamba don ogiyo ti suma k'Isa:** I-kaza don ogiyo ti suma k'Isa a ume soo wede Gayus yi d'ettiyo, wo don Diyotirep yon wede teesiyo k'eego duwo.

toŋ i k'fiide ye, zamba doŋ ettiyo ti dokki yi ki'n seedu ye, wo doŋ ede i ni seeda toŋ yi ki dehu ye kane doŋ i dehu seedu torgagi geŋ yi-ti'n lomme ti diine kane doŋ ogiyso ti suma k'Isa me.

¹¹ Leema ki nuŋ kee wede ki geyyiso, ki daane ye ita doŋ k'isiyo k'oldiko me, wo kee ki wollo munda wede beehiye, kono wede isiyo beehiye geŋ yon ki Raa, wo wede y'isiyo ulsu geŋ yi ki suune Raa ye.

¹² Wo yo Demetirus geŋ doŋ pay an rootiyo taayadi beehiye. Sooruzi ere derec gettiyo toŋ ti rootiyo ti yode. Kaye toŋ ay rootiyo wo kun suune onamey geŋ derec.

Ono doŋ ki danŋu

¹³ Ono doŋ ni dehu n'a di roote baadan miŋ ni ki raane ye.

¹⁴ Wo n'elkiyo san man n'etta n'a ki ti wollo, in di rootey bize ti bize.

¹⁵ Inkino man toose ti koono ti kee, lanziyaga an a-t'ize toose, wo kee toŋ a lanziyagey k'an t'iso toose soo soo paŋ.

Mattup ki Ziid

Eŋ urzi k'ono doŋ kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ere Ziid leema k'Isa yi riinje. An Zak ti Ziid geŋ, Isa'ŋ leemadan goole. Mattup ette tod' ti deeyiso mattup ere ki sirwe Piyer yi riinje.

Ziid yi riinje mattup ette a kane doŋ Raa yi biire a yode. Y'an di ruute an koonaa mentikagi ti doŋ dooyisadan a ki t'ettiyo a urzi Rabila Majjaanawa ye geŋ me. Lekkiyadan gette i-kaza kane a Isa Almasi ye, kono lekkiyadan beehiye ye. Wo y'a ruute soŋ munda wede Raa y'an isa a kane doŋ lekkiyadan beehiye ye.

Toose ki Ziid

¹ Mattup ette i raaniya nuŋ Ziid, wede naabo k'Isa Almasi wo leema Zak, a kane doŋ Meega Raa yi'ni giyye. Kane y'a ti'n wiike wo yi di'n boohiyo t'urzi k'Isa Almasi.

² Geŋ isiyo k'adde koduwo, toose, ti geyyiso ki Raa i koonaa eggun daa dooziyo.

Doŋ eliyoo dooyiso ere oldo

³ Zembaa ki nuŋ kune doŋ ki geyyiso, nuŋ n'a dihe t'addo pay n'un di raane mattup a urzi k'uttiyo wede ki kine pay. Wo de ni wulle maŋ, a n'ele ankenj ni dehu n'un di raane kono un t'eley kooke kun di deyya a urzi zaapu k'adde a Isa, yo urzi geŋ Raa yi y'elo a doŋzi kaŋ soo danŋal tak.

⁴ Nuŋ n'un raaniya kono doŋ ulpi ongo geŋ an t'iide diinagun wo kune kun ki suune ye. Kane geŋ urzi beeko Raa an ti y' kama dergilagi kono an t'okkima urzi lekkiyadan wede a urzi boliyo geŋno, wo an di koogire Isa Almasi, Galmeega wede dooyisadin yon so danŋal. Aa an riinje ti kaaga adda mattup ki Raa, kane geŋ booro Raa t'anni seeda.

⁵ Derec, kane suldi geŋ kun'ni suune pay baa, wo toŋ n'un ti'n rooto sey kun a d'elke mummino Galmeega Raa y'an utte y'an udfo doŋ k'Izirayel ti siido Misir me, wo saŋ maŋ y'an d'ize a kane doŋ i-tuuge zaapu k'addan a yode, an t'inda*.

⁶ Kun elko a maaleekiyagi doŋ urzi dokkiyo wede Raa y'an ele geŋ an gi di buuhe ye, ume lekkiyadan an d'iili. Kane geŋ Raa yi'ni boohiyo kettiso ti zinziri ki daayum adda zimolo, bini onniyo meeda ere Raa y'a dekka booro.

⁷ Kun elko a geeger Sodom ti Gomor wo ti geegiryagi doŋ goppon ti kane†. Kane doŋzan toŋ maŋ sooruzan t'a guune oldo aa maaleekiyagi geŋno, an d'iili tuddan k'isiyo boliyo wo kuuli toŋ an di moonite ti kuuli eebaŋ. Wo ankenno an uune dangay adda k'uwwo ere t'oggiyo ki daayum, dangay ere Raa y'an ele a kane gette, tookiyo kuude a duwo pay.

⁸ Geŋ inokino kay, kane doŋ eliyoo dooyiso ere oldo gette, sooruzan tin aa kane doŋ geegiryagi geŋno. Kane an ti t'isiyo tuddan ganigi ti boliyo ere an ettiyo t'urzi suniye, inokino maŋ an di koogire Raa wede t'ekki suldi pay, wo an di kaldita maaleekiyagi doŋ toogo a kandaane.

* **1:5 1.5** Kun wollo adda mattup ki Nombire 14.29-30. † **1:7 1.7** Taaya gette k'a ti t'oone adda mattup ki Zenez 19.1-25.

⁹ Wo goole maaleekiyagi Mikayel ton, aame an niikiyto wo an a-t'irba ti Meeda siitandani a tukki nuune Muusa gen, y'a-ziida tuddi, yi ki dihe y'a ki defke booro a tukki tode t'urzi kaldita ye, inkino yi di ruute, y'ede: «Galmeega Raa yi elo dangay[‡].»

¹⁰ Wo de kane duwo gen, munda wede an ki y' suune ye ton an di kaldita. Wo munda wede kane an suune a urzi tudde gen, an t'isiyo aa seydi balda elkisadan umbo, suldi gen an d'an t'ettiyo k'ume daggiya.

¹¹ Dabar a kane, kono an diine urzi Kayen. An giyye sonko baadan gen an ti t'ele tuddan a urzi daggiya aa ki Baalam, wo an t'inda kono an ti tuuge a Raa aa ki Kore[§].

¹² Derec, kane gen ettiyadan ere k'adda diine zemba donj i ziipe addan a Isa an ti guune ombo gen, a duwo sukiyagi. A ume gen kane an d'ombo wo an di sofo baadan daa sukiyagi, an lomme addisadan. Kane gen aa dondari donj maaye y'ambu i ki koppiyo mizzi ye. Kane gen aakede inda donj i k'ehiyo ye, ume k'ehiyadan i towwo ton man, an di dekkita ti sondayan pay, inkino untadan t'a doola tan sire.

¹³ Kane gen aa ooye y'uune i-kolzite baadan. Inkino man suldi donj ki sukiyagi an isiyo gen, kane aa goopiyo k'ooye i-paldita a daanadan. Kane aa moldali donj i sewiyo a kandaane, wo kane gen umayan Raa y'an ti y' buuhe ki daayum a ume zimolo dil.

¹⁴ Yode Enok mugiyede ki sarat iise ti Adum gen, a tukki kane ton yi ruute ti kaaga ono donj Raa y'igibo, y'ede: «Kun ollo, Galmeega Raa y'a etto ti maaleekiyagi kamilen suma dupiyagi baadan,

¹⁵ kono y'a defka booro a tukki duwo pay. Kane donj k'oldiko pay gen, booro t'an di'n seeda kono a suldi donj ulpi pay an ize kono an ti tuuge a Raa, wo a ono donj pay ulpi an ruutite a tukki yode daa k'ottilso.»

¹⁶ Kane duwo gen daayum ulban unse ye, an di moolo a urzi lekkiyadan, wo an daaniya ita suldi donj ulpi tuddan ti dehu. Ti bizan i d'adfiya ono donj ki tamma tudde wo kane an di tamma duwo kono an d'oomi bizan.

Kooke a donj i ziipe addan a Isa

¹⁷ Wo de zemba ki nun kune donj ki geyyiso, kun a elko a ono donj donj zina ki Galmeegin Isa Almasi an ruute ti kaaga.

¹⁸ Kane an un ruute, an'de: «A onniytagi donj ettiyo k'ita gen, i d'adfa duwo an un di'n t'okka maade wo an daana ita suldi donj ulpi tuddan ti dehu.»

¹⁹ Kane genno i t'eliyo donj i ziipe addan a Isa an t'ahuntu tuddan me, elkisadan ki tudde danjal wo i ki'n dokkiyo Unde Raa ye.

²⁰ Wo de zemba ki nun kune donj ki geyyiso, kun iso t'urzi tuuku ton lekkiyagun t'a koone daayum a suldi donj derec ki Raa kun zaapu addugun eego. Kun tondo Raa ti toogo k'Unde Kamilen.

²¹ Kun lekko daayum a geyyiso ere ki Raa, kun di dello onniyo ere Galmeegin Isa Almasi y'un d'isa adde koduwo wo y'un t'ela lekkiyo ere ki daayum gette.

²² Kun wollo sommagi ki donj an d'ede niiku a urzi zaapu k'addan a Isa,

²³ donj ongo ette k'adda k'uwwu gen kun ti'n kami kun'n utto. Wo a donj ongon kun an d'iso adde koduwo kay, wo de ti metinjo: Kun ti ledfo

[‡] 1:9 1.9 Kun wollo adda mattup ki Deeterenom 34.6, i-kaza ottibe ki Muusa danjal. Ume niikiyto ti ume an irba gen, mongidagi Yawudiyagi an iide taaya ti bizan danjal. [§] 1:11 1.11 Taaya ki Kayen k'a ti t'oone adda mattup ki Zenez 4.3-8. Taaya ki Baalam k'a ti t'oone adda mattup ki Nombire 22.1-35. Taaya ki Kore k'a ti t'oone adda mattup ki Nombire 16.1-35.

ti tuddan, ise kallagan ton kun a botta ye, para man un di'n seeda, kono kane ganigi t'urzi suldi don ulpi an isiyo.

Tamma a Raa

²⁴⁻²⁵ In amma Raa soo danjal, yon y'in di'n uttiyo t'urzi Galmeegin Isa Almasi. Yon i-d'ede toogo y'un t'eegire kun ki t'oore adda k'oldiko ye, wo y'aane y'un di'n t'ette ki daanadi k'adda daryikadi daa zaapu k'ono eggun, wo doniyo t'unusuwo. Gej moziko, gooliko, toogo, wo urzi dokkiyo, kane pay gej ki yode ki poone duniya t'a t'eesa botto too, bini anki, wo ki daayum! Eyye.

Apokalipse

Enj urzi k'ono d'oj kun t'oone adda mattup ettiyo

Ette mattup ki Zan wede zina k'Isa Almasi yi riine. Suldi d'oj pay yi riine enj yi'ni wulle wo yi'n illiga adda munda i-d'iido aa suniye. Adda mattup ette Zan y'an d'eele kooke a kane d'oj i ziipe addan a Isa, kono ti kaaga geŋ d'wo an'ni dibire baadan. Injino y'an rootiyo an aa seeda zakidi bini onniyo k'ita, wo an di zaape elkisadan a Isa.

Adda mattup ette i d'ede suldi ede kine in di'n suune: Ki poone'ŋ, kane siitandani an naabiya adda duniya ette, injino kane d'oj i ziipe addan a Isa geŋ an t'oona dabar baadan, bini d'oj ongoŋ ti diinayan d'wo an ti'n t'ida. Ki sirwe'ŋ, Isa yoŋ Galmeege, kane d'oj pay i ti toogiyo k'ollige k'ono Raa geŋ y'an di'n ceera. K'aduwe'ŋ, Raa yi yi boohiyo munda wede yi ruute y'an t'ela a kane i ziipe addan a Isa, wo a jiiere a kane d'oj d'wo an ti'n iide kono yode.

Zan yi wulle soŋ suldi d'oj aana a onniyo k'ita. Isa y'a ceera Meeda siitandani ti maleekiyaŋutú ti kane d'oj pay illiga onamtú, wo yi-ti'n sebba adda baala k'uwwu. Aame geŋ i d'isa kandaane aware, siido aware, geeger aware wo Raa ti Galmeege Isa an di lekka adda ti kane d'oj pay illiga onaman.

Suldi d'oj Isa Almasi yi gizite a Zan

¹ Mattup ette ti kaza a suldi d'oj Isa Almasi y'an iidiiba ita a d'oj naabadi. Raa yi d'ele ono enj a Isa Almasi kono y'an t'oodiba ita an di suune munda wede aana goppon. Kono k'injino Isa Almasi y'a igibe maaleekayi ki tukki Zan wede naabadi, kono munda enj yi di ti y' kaze.

² Maŋ Zan y'an di gizite a d'wo suldi d'oj pay maaleeka yi gize, y'ede: «Ki kotto enj ono Raa, wo geŋ yode Isa Almasi batum yi kaza ono geŋ d'erec.»

³ Unsuwo a wede i gariya wo a d'oj ollige ono d'oj Raa y'igibo adda mattup ettiyo. Unsuwo a d'oj ollige ono d'oj an riine enno wo an aa seedu geŋ me. Geŋ kun suuno koduwo suldi enj peedadan goppon a t'isa.

Toose ki Zan

⁴ Mattup ette i raaniya nuŋ Zan. Toose a kune d'oj ogiyo ti suma k'Isa a geegiryagi sarat ki siido k'Aazi*. Beeko ti toose i koono eggun t'urzi Raa, yode wede t'ume duniya t'a t'eesa botto too, bini anki wo bini onniyo k'ita toŋ yoŋ ede. Wo kane undiyagi d'oj sarat ki Raa a daana kaakido mozikadi geŋno toŋ, an un elo beeko ti toose.

⁵ Yode Isa Almasi wede i ziiida zakidi a urzi kazita k'ono Raa, y'un elo beeko ti toose. Yode wede i bild'e ki poone ti diine d'oj unto, yoŋ Mozigo mozagi a siido pay.

Yoŋ y'inni giyye, y'in di'n udf'e t'adda k'oldiko t'urzi puuzadi ibi.

⁶ Yoŋ mozigayin wo kine d'onzi, y'in di'n ize kine d'oj sefeke ki Meegi Raa. Injino tamma ti moziko a koone a yode ki daayum. Eyye.

⁷ Kun wollo, y'ettiyo adda dondari. Wede tuuku toŋ y'a yi wolla, ise d'oj i y' girbe t'aryagi toŋ an di y' wolla. Ita d'wo pay adda duniya an dillita an d'ola kono yode. Geŋ ki kotto a t'isa! Eyye.

* **1:4 1.4 Siido k'Aazi:** I-kaza siido soo adda siidiyagi pay ti kaaga d'oj Romen ga-dukke, ankeŋno tod'te a kese peedo k'ooriyo ki siido Turki.

⁸ Galmeega Raa y'a ruute, y'ede: «Nuñ sundó Alpa wo Omega. Nuñ Raa toogadó t'a jiiire pay, nuñ wede t'ume duniya t'a t'eesa botto too, bini anki wo bini onniyo k'ita toñ nuñ ede.»

Zaŋ i-d'iido munda aa suniye, y'a wulle Isa

⁹ Mattup ette un raaniya nuñ Zaŋ leemaguñ, nuñ ti kune in lekkiyo kettiyo kañ soo t'Isa. Kine in dabirsa kañ soo wo in seeda zakidí a urzi k'Isa me, yoñ mozigo kine pay. Wo nuñ an ti'n zidde a siido ere a diine k'ahu sundutú Patimos, kono an'de n'ize ulsu ni kazita ono Raa, wo ni gizite urzi wede d'erec Isa y'o iidiba ita.

¹⁰ Onniyo soo, onniyo Dumas mañ, Unde Raa ti-t'úune adda k'addó, sañ ki daaró n'a illiga golla awwa ti rootiyo aa ti parre,

¹¹ ti d'eesiyo: «Munda wede ki woliyo en, ki ti y' raanja adda mattup, wo mattup gette k'an t'agiba a doñ ogiysito ti suma k'Isa i lekkiyo a geegiryagi sarat: a Epez, a Simirn, a Pergam, a Tiyatir, a Sarde, a Piladelpi wo a Lahodise geñño.»

¹² Aame n'illiga inkiño mañ, n'a gilde daaró n'a wolle o rootiyo wee wee. Mañ n'a wulle pitila sarat ki dap†.

¹³ Wo a diine pitila sarat gette, ni wulle munda i deeyiso aa wedusu yi t'usso kalle sohuru i d'argu a d'ondali, wo ser ki dap y'a-zidde lanjaya.

¹⁴ Ilali k'eedí tuwardí kar aa kaawa, edayí i d'omilte aa uwwo.

¹⁵ Zonđí aa maala teezowo an ti t'ele adda k'uwwo i d'oggirso d'od'odot, golladí i d'urriyo aa ooye y'okko.

¹⁶ A beezí k'ammade moldali sarat, wo ti bizí i d'adfiya kasigara kesiyagutú sirwan pay korbe robbon. Ume k'edayí i rala aa peeđo ti zidde.

¹⁷ Aame ni y' wulle mañ, n'a iire a zonđí aa n'inda, mañ y'a-ti ziipe beezí k'ammade a tuđdó wo y'o di ruute, y'ede: «Kee k'orgide ye, nuñ wede ki poone wo k'ita toñ nuñ.

¹⁸ Nuñ wede ni lekkiyo zeere, wo nuñ wede ti kaaga n'a inda wo n'a bilde, ankeñ ni lekkiyo zeere ki daayum. Nuñ oo d'ede toogo a tukk'unto wo a tukk'ume ki doñ i t'inda.

¹⁹ Inkiño mañ munda wede ki wulle geñ, pay ki ti y' raanja. Munda wede ki woliyo ankenño wo wede aana k'ita toñ, ki ti y' raanja pay.

²⁰ A moldali sarat doñ ki woliyo a beezó k'ammade wo ti pitila sarat ki dap en, k'ollo n'a di t'oodo itadañ. Moldali doñ sarat en, i-kaza maaleekiyagi sarat doñ Raa y'igibe ki boohiyo doñ ogiysito ti suma k'Isa a geegiryagi sarat geñño. Wo kane pitila sarat geñ, i-kaza doñ ogiysito ti suma k'Isa a geegiryagi sarat geñño.»

2

Mattup a doñ ogiyo ti suma k'Isa a Epez

¹ «Ki raanja a maaleeka wede i boohiyo doñ ogiyo ti suma k'Isa a geeger k'Epez: Kun ollo, en ono ki nuñ wede i seedu moldali sarat a beezó k'ammade wo ni-sooru adda diine pitila sarat ki dap, ni rootiyo, n'ede:

² «Nuñ ni ti suune lekkiyaguñ te, wo naabaguñ ere oone gette kun a seedu zakidí, wo ni suune kun an k'ooliyo urzi ye a doñ bundidí an di lekke a diinaguñ me. Geñ kun ti'n niime kane doñ an'de kane doñ zina k'Isa, kacinj kane doñ zina ye. Inkiño kun di'n zuune kane doñ lohito k'ono.

† 1:12 1.12 **Pitila ki dap:** I-kaza munda aa gooro ki dap i-d'ede garziña ti pitila eego eego.

³ Kune kun seedfu zakidí a urzi zaapu k'adde a Isa, kun dibire kono kun umbe a sundó wo kun ki t'isse ye.

⁴ Wo de enno munda wede kun ize wo nuñ addó i ki dehu ye me: Kune ankeñño kun ki n' giyye aa t'ume k'eesiyo ye.

⁵ Kun elko ume wede kun t'iire me, kun di kama lekkiyagun wo kun t'ambo naabagun ere ki poone, wo aame kun ti tuuga ki kama lekkiyagun man, n'a t'amba pitila t'umatú me.

⁶ Wo de enno munda wede beehiye kun ize me: Kune naabo ere kane donj sudañ Nikolayit* an isiyo gette, kun ti giigira aa nuñ toñ ni ti giigira.

⁷ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono donj Unde Raa t'an rootiyo a donj ogiysito ti suma k'Isa me. A donj i jiira man, n'an t'ela an d'ooma inñi k'undumu wede i d'eliyo lekkiyo, yonj geñ adda jenne ki Raa.”»

Mattup a donj ogiysito ti suma k'Isa a Simirn

⁸ «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo donj ogiysito ti suma k'Isa a geeger Simirn: Kun ollo, enj ono ki nuñ wede ki poone wo k'ita toñ nuñ, wede n'a inda wo sanj n'a bilde, ni rootiyo, n'ede:

⁹ “Nuñ dabaragun ni ti suune ti daayisagun te, wo ki too man a urzi Raa kune'ñ ki laale. Nuñ ni suune kaldíta ere an unni kaldíta te. Donj an rootiyo in kino geñ an'de kane Yawudiyagi, kacinj Yawudiyagi ye†, kane ogiysito ki donj ge dooyiso suldi Meeda siitandani.

¹⁰ Kun orgide ye a dabar ere un etto te. Kun ollo, Meeda siitandani t'un di'n naama, donj baadan ti diinagun ti di'n oba dangay, wo duwo an un di'n dabira k'onniyto suma koomat. Kun a soodo zakidí a urzi zaapu k'addugun a Isa, ise un iido unto toñ man, wo nuñ n'un di t'ela kadumul ki donj i ceeriyo, tode gette lekkiyo ere ki daayum.

¹¹ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono donj Unde Raa t'an rootiyo a donj ogiysito ti suma k'Isa me. Kane donj i jiira man, unto ere ki sirwe t'an ki'n seeda ye.”»

Mattup a donj ogiysito ti suma k'Isa a Pergam

¹² «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo donj ogiysito ti suma k'Isa a geeger Pergam: Kun ollo, enj ono ki nuñ wede a beezó kasigara kesiyagutú sirwanj pay korbe robbonj, ni rootiyo, n'ede:

¹³ “Nuñ ni y' suune umagun wede kun di lekkiyo me, yonj geñ ume kaakido Meeda siitandani. Wo kun di lekkiyo kettiyo a suma nuñ, kun ki giigira ye urzi zaapu k'addugun a nuñ me, ise aame Antipas wede i ziida zakidí a urzi kazita k'onamó an y'iide di kune, a ume wede Meeda siitandani ti lekkiyo toñ manj.

¹⁴ Wo de enno munda wede kun ize, wo nuñ addó i ki dehu ye me: Di kune i d'ede donj ede, kane geñ an daaniya urzi wede Baalam yi dooyiso, yode geñ yi-di t'elite ono a Balak y'an t'ekke ikka a donj k'Izirayel, kono an d'aadi sey wede an ele sedefe a longayi wo an d'ooli tuddanj k'isiyo boliyo‡.

¹⁵ Wo soñ di kune i d'ede donj ede kane an daaniya dooyiso ere ki donj sudañ Nikolayit.

* **2:6 2.6 Donj sudañ Nikolayit:** Kane donj i ziipe addanj a Isa ti kaaga wo an diine dooyiso ere oldo ki Nikolayus, dooyiso gette t'a ti'n lidde duwo t'urzi wede d'erec ki daaniya k'Isa. † **2:9 2.9 Donj an'de kane Yawudiyagi, kacinj Yawudiyagi ye:** I-kaza kane Yawudiyagi t'ume k'ehiyadan to wo de an ti tuuge k'ollige k'ono Raa wo kane ki yode ye, geñ in kino an t'ize Yawudiyagi donj ki kotto ye. ‡ **2:14 2.14** Kun wollo adda mattup ki Nombire 25.1-2; 31.16.

16 Kun ti kama lekkiyagun, para man nun goppon ni kama ki tuddugun, don geɗ n'anni deyya ti kasigara ere adda ti bizo.

17 Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono don Unde Raa t'an rootiyo a don ogiysito ti suma k'Isa me. A don i jiira man, n'an t'ela an d'ooma omba ere ombide sundutu mann, wo a kane geɗ wede tuuku ton ni di t'eela sey wehilu tuware, raaniya eego suma aware wenda soo ton yi k'aane yi ki ti suune ye, a ti suune wede ni ele danjal.”»

Mattup a don ogiyo ti suma k'Isa a Tiyatir

18 «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo don ogiyo ti suma k'Isa a geeger Tiyatir: Kun ollo, enj ono don ki nun Ulo Raa, edayo omilte aa uwo wo zondoo aa maala teezowo i doggirso doddot, ni rootiyo, n'ede:

19 “Nun ni suune lekkiyagun, geyisagun, zaapu k'addugun a Isa, naabagun ere ki noogiyo duwo wo a seedugun ere zakidi a urzi zaapu k'adde a Isa. Nun ni suune naabagun ere kun isiyo ankeɗno ette, i jire ere t'ume k'eesiyo.

20 Wo de enno munda wede kun ize wo nun addo i ki dehu ye me: Kune kun t'ooliyo Zizabel erewo ere t'ede tod'te nebi ti kazita ono Raa. Kaciɗ don naabadoo ti'n daggiya, ti di'n dooyiso kono an t'ette a isiyo boliyo, wo an d'aadi sey wede an ele sedeke a longayi.

21 Ni-iili peedo boolon kono t'a-kime lekkiyatuu, wo de ti ki dehu ti ki kime lekkiyatuu ere a urzi boliyo ye.

22 Injino man n'a ti sedda eeni ekk'onjali ti don isiyo boliyo ti tode me an di dabira baadan, wo de a ki t'isa injino ye aame kane an ti gima lekkiyadan ere oldo an isiyo t'urzi tode gettiyo man.

23 Wo innitu ton n'a ti'n t'ida, injino man don pay ogiysito ti suma k'Isa an di suuna nun wede ni suune elkiyo wedusu ti munda wede addi i dehu. A kune'n wede tuuku ton ni di t'ela munda a naabadi ere y'ize y'ize.

24 Wo kune don a Tiyatir, kun ki diine ye ita dooyiso ere oldo gette, wo kun ki duuye ye suldi don an'ni waaku suldi ombide ki Meeda siitandani me. Injino nun di rooto: A kune attidi ti doolo n'un ki zaape ye baa.

25 Wo de dooyiso ere kun uune gette kun aa soodo zakidi bini aaniyadoo.

26-28 A don i ziida zakidi a naabadoo bini danju wo an jiira man, n'an t'ela toogo ere nuuno batum n'uune ti bey Meegu, n'a ti'n zappa mozagi ekk'ita duwo pay, an di'n dokka ti toogo ki dalka maala, an di'n kossita aa an kossiyo bonjali lee, wo son n'an t'ela moole biza soohe.

29 Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono don Unde Raa t'an rootiyo a don ogiysito ti suma k'Isa me.”»

3

Mattup a don ogiyo ti suma k'Isa a Sarde

1 «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo don ogiyo ti suma k'Isa a geeger Sarde: Kun ollo, enj ono ki nun wede o d'ede undiyagi sarat ki Raa wo moldali sarat, ni rootiyo, n'ede: “Nun ni ti suune lekkiyagun te, sundugun ti moolo aa kune zeere a urzi Raa me, kaciɗ kune aa unto.

2 Kun t'onno, kun a soodo zakidi a zaapu k'addugun a Isa, kono rippani zaapu k'addugun don a guute geɗ an a-ki ti t'inda ye. Derec ni wulle man,

§ 2:24 2.24 **Suldi ombide ki Meeda siitandani:** Kane geɗ dooyiso ere oldo ki Zizabel, t'ede tod'te nebi kaciɗ nebi ye. Dooyiso ere ombide gette i ti suune kane don i duuye danjal.

lekkiyagun a daana Raazó gette a ki t'íide ye a munda wede Raa yi dehu me.

³ In'kino kun elko a ono don an un i duuye wo kun illiga genno. Kun'ni booho beehiye wo kun di kama lekkiyagun. Aame kun ki t'inna ye man, nun n'a etto n'un di'n oora aa wede k'oogire a peedo ere tuuku kun ki ti suuna ye.

⁴ Wo ton a Sarde gen dongun miibi ede, kallagan an ki ti'n ize ganigi ye. Kane gen an t'ossa kallagan tuwardi ay d'ozira kan soo, kono kane an iide an d'ozire ti nun.

⁵ In'kino don i jiira man, an t'ossa kallagi tuwardi. Sunda t'adda mattup ere ki lekkiyo* gette n'a ki t'ida ye, wo a daana Meegó Raa wo a daana maaleekiyagi ton n'a rootey en donzó.

⁶ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono don Unde Raa t'an rootiyo a don ogiysito ti suma k'Isa me.”»

Mattup a don ogiyo ti suma k'Isa a Piladelpi

⁷ «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo don ogiyo ti suma k'Isa a geeger Piladelpi: Kun ollo, en ono ki nun wede kamilen ni rootiyo ono don derec, a beezó kerle ki biza bumbu Dawut, ni t'ihina man, wenda soo ton yi k'aane y'a ki ti t'ippe ye, wo n'a t'ippe man, wenda soo ton yi k'aane yi ki t'ihina ye. Ni rootiyo, n'ede:

⁸ «Ni ti suune lekkiyagun te, ni suune kune toogagun baata wo ton onamó kun di'n ziida zakidi wo sundó kun gi di zidde ye. In'kino man ni d'ihina biza a daanagun, wenda soo ton yi k'aane y'a ki ti t'ippe ye.

⁹ Kun ollo munda wede n'an isa a don ogiyo ge dooyiso suldi Meeda siitandani me, kane don an'de kane Yawudiyagi, kacin kane Yawudiyagi ye. Kane gen n'an isa ki toogo min an d'etto an dikka a daanagun, wo an di suuna nun n'unni giyye.

¹⁰ Onamó kun i ziida zakidi t'ombine wo kun di'n buuhe, in'kino man nun ton n'un di'n booha a onniyo ere ki dabar t'etto ekki duwo pay ki naamiya don pay a siido gen me.

¹¹ Nun goppon n'ettiyo, kun a soodo zakidi a dooyiso ere kun uune te, para man kadumulagun ki don i jiire gette wenda ti doolo y'a t'amba.

¹² Don i jiira man, n'an isa aa dundulu ki seedu Boy Raazó, wo an di lekka adda ki daayum. Wo a tuddan n'an di raaja suma Raazó wo suma ki geeger ere ki Raazó, tod'te Zeruzalem aware, i diigo ti kandaane ti daana Raazó. Wo n'an di raaja suma nuuno ere aware.

¹³ Wede i-d'ede kuwwa k'ollige man, y'ollo koduwo ono don Unde Raa t'an rootiyo a don ogiysito ti suma k'Isa me.”»

Mattup a don ogiyo ti suma k'Isa a Lahodise

¹⁴ «Ki raaja a maaleeka wede i boohiyo don ogiyo ti suma k'Isa a geeger Lahodise: Kun ollo, en ono ki nun wede sundó Eyye†, nun wede derec wo i ziida zakidi a urzi kazita k'ono Raa, nun wede t'ume k'eesiyo Raa y'ikkima suldi pay gen ti nun soo, ni rootiyo, n'ede:

¹⁵ “Nun ni ti suune lekkiyagun te, kune'n aakede ahu don noyoyo ye, wehini ye. Nun ni dehu kun t'ise wehini wehini, ise noyoyo noyoyo danjal!

* **3:5 3.5 Mattup ere ki lekkiyo:** I-kaza mattup ere sumbiyagi ki don pay uune lekkiyo ere aware'n, raajiya adda. † **3:14 3.14 Nun wede sundó Eyye:** I-kaza suldi don pay Raa yi ruute y'aasa a donji gen, yon yi'n ize.

16 Wo de kune'ŋ wehini ye ŋoyoyo ye, kune dullimo geŋ, n'a piɔɔfa leezó.

17 Kun rootiyo kune ki laale, sulɔi kun t'ukumte, inŋino un iide munda kun ki dehu ye baa. Wo kune kun ki suune ye kune adda daayika, munda un k'ede ye me, kune adda dabar, koŋzayi wo bontiliŋ.

18 Inŋino maŋ n'un d'eelo kooke, kun owol dap ere an ti t'ele adda k'uwwo i ralita wic wic di nuuno, kono kun t'isa doŋ laale ki kotto, soŋ kun owol kallagi tuwardi kun t'ossa kono kun ki lekka bontiliŋ ti sukuyaguŋ ye, wo kun a d'owol dawwa k'eda kun a yergito edaguŋ a wolla.

19 Nuŋ doŋ pay ni'ni geyyiso, n'an di rootiyo a munda wede an isiyo ulsu me wo ni di'n deeziyo. Inŋino maŋ kun ti kama lekkiyaguŋ wo kun t'iso doŋ wehini a naabo Galmeega Isa.

20 Kun ollo, nuŋ ni t'ihira a biza bumbu wo ni koppiyo. Aame wede y'illiga golladó wo y'o t'ihina biza maŋ, ni-t'etta di yode ay d'oomey ti yode kaŋ soo.

21 A doŋ i jiira maŋ, n'an t'ela urzi an di-koona ti nuuno a kaakido mozikadó wo ay d'ooma mozikadó kaŋ soo. Nuŋ toŋ maŋ inŋino, aame ni jiire geŋ n'a t'iide n'a-guune ti Meegó a kaakido mozikadí wo ay d'ombo mozikadí kaŋ soo.

22 Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koɔwuwo ono doŋ Unde Raa t'an rootiyo a doŋ ogiysito ti suma k'Isa me."»

4

Daryika Raa

1 Saŋ maŋ n'a wulle sey biza bumbu ohine a kandaane, wo golla ere n'illiga ki poone gette aa t'o rootiyo ti parre, t'ede: «Ki-koli k'awwa keŋŋo n'a di kizita sulɔi doŋ aana goppon.»

2 A kaamiki Unde Raa ti-t'úune adda k'addó, wo ni wulle kaakido moziko a kandaane, wo a kaakido gette wedusu y'a ti guune eego.

3 Wede i-guune geŋ yoŋ yi ralita aa mukkolo majjaanawa sundutú zasipe wo sarduwan*. Kaakido moziko gette i ti d'uule ti zakilsa, zakilsa gette i ralita i-ti kama bicici, teeze, aa mukkolo majjaanawa sundutú emerood.

4 Kaakido moziko gette dooliyo ti kaakidagi ada sire makumu piɔe, wo a kaakidagi geŋ i d'ede doŋ deero ada sire makumu piɔe, konsito eego, ossiyo ti kallagi tuwardi wo a awhaŋ biibo ki dap.

5 Ti kaakido moziko gette i d'adɔiya omilte bi-bidɔi bi-bidɔi aa ki mizzi wo ti edɔiso togom togom. A daana kaakido moziko gette pitila sarat i tooriyo baadan, wo kane pintilagi sarat geŋ miŋ undiyagi doŋ sarat ki Raa.

6 Wo sey a daana kaakido moziko gette i d'ede bar deɔdel aa kaynaaŋa. A diine kaakido moziko gette, i d'ede seyɔi piɔe, tuddaŋ gettiŋ eda baa ki daana wo k'ita. An ti d'uule kaakido moziko gette, soŋ ti kese soo te soo te.

7 Seysu wede ki poone geŋ aa suwwu, wede ki sirwe aa ulo buru, wede k'aduwe ume k'edayi aa wedusu, wo wede ki piɔiwe aa kor t'obiyo.

8 Kane seyɔi piɔe geŋ wede soŋ kambari zoot zoot, wo kambaraŋ geŋ ti paate t'adda i t'úune eda baa. Diɔɔdo oŋŋu an deɔɔiso miŋ: «Kamileŋ, kamileŋ, kamileŋ yoŋ Galmeega Raa toogadi t'a jiire pay, yode wede t'ume duniya t'a t'eesa botto too, bini aŋki wo bini onniyo k'ita toŋ yoŋ ede.»

* 4:3 4.3 *Mukkolo majjaanawa sundutú zasipe wo sarduwan*: I-kaza mukkolo ere majjaanawa gammilawa i ralita aa rilo.

⁹ Geŋ inŋkino an i-d'eliyo tamma, suma wo an di rootiyo kofuwo a Raa zeere yi-guune a kaakido moziko, yi lekkiyo ki daayum.

¹⁰ A peedo tuuku kane seydi pide geŋ an eesiyo defdfiso inŋkino maŋ, doŋ deero ada sire makumu pide geŋ an di-dikkiyo ti zibbanan a daana wede i-guune a kaakido moziko, an d'ottilso a yode wede i lekkiyo zeere ki daayum, an t'oddiŋe biibiyagan a daana kaakido moziko wo an d'eesiyo:

¹¹ «Eyye kee Galmeega Raazey, kee a-d'ede urzi duwo an a t'ele tamma wo suma kono toogo pay tod'te ki kee, kane suldi pay geŋ ikkima kee. Kee k'an ikkima aa ki dihe.»

5

Mattup liŋiyoy ti tiibi

¹ Saŋ n'a wulle mattup lobide liŋiyoy ti tiibi omagi sarat, eego raaniya t'addutu wo ti dartu, a bey k'ammade ki wede i-guune a kaakido moziko.

² Saŋ n'a wulle sey maaleeka toogo yi tondiyo ti golla awwa, y'ede: «Wee wee iide a borkite tiibi eego mattup wo y'a t'ihina me?»

³ Miŋ wenda soo toŋ umbo, ise a kandaane, a siido wo ti dandi siido toŋ maŋ, a aane a t'ihina mattup wo y'a wolle addutu me.

⁴ Maŋ n'a iise moŋolo baadan kono wenda soo toŋ umbo a aane a t'ihina mattup wo a wolle addutu me.

⁵ Wo ti diine doŋ deero geŋ wede soo y'o di ruute, y'ede: «Kee k'ole ye! K'ollo wede'ŋ ede, an yi waaku "suwwu y'uddo ti biza bumbu Ziida", t'ita mozigo Dawut, yoŋ yi jire doŋ k'aduzi, yoŋ geŋ yi-borkite tiibi eego mattup a omagi sarat, wo y'a t'ihina.»

⁶ Saŋ maŋ n'a wulle Ulo Damu kaŋ ohire a diine kaakido moziko, kane seydi pide ti doŋ deero geŋ an di ti duule. Ki wulle maŋ yoŋ geŋ Ulo Damu wede ti kaaga an ti y' wilda. Yoŋ geŋ i-d'ede omba sarat wo edayi toŋ sarat, kane edayi geŋ undiyagi doŋ sarat ki Raa yi d'akkisa k'adda duniya pay.

⁷ Ulo Damu geŋ y'a iide, y'a-ziida mattup gette ti bey k'ammade ki wede i-guune a kaakido moziko me.

⁸ Aame yi ziida mattup maŋ, kane seydi pide ti doŋ deero ada sire makumu pide geŋ, an di-dikke ti zibbanan a daana k'Ulo Damu. Kane doŋ deero ada sire makumu pide geŋ, a beezan munda aa kundine ti banjirka ki dap boo ti suldi koddio eediyadan unse. Kane suldi koddio geŋ, i-kaza tondiyo ki doŋ ki Raa a yode.

⁹ An d'ooro ooro aware, an'de: «Kee k'iide k'a t'ambe mattup ettiyo, wo k'a borkite tiibi k'a-t'ihina kono kee an ki ti wilda, wo ti puuzada duwo t'oldikadan k'an udfde, an t'ize doŋ ki Raa, duwo ti boha bumbiyagi pay, t'ita k'ono pay, a siidiyagi pay wo t'ita duwo pay.

¹⁰ Kee k'a t'ize moziganan wo kane donza, doŋ sefeke a Raazin wo an di koono mozagi ekki doŋ duniya pay.»

¹¹ Saŋ maŋ n'a wulle, wo n'a illiga golla maaleekiyagi baadan baadan wenda yi ki ti'n k'ize ye. An di ti duule kaakido moziko gette, kane seydi pide ti doŋ deero pay.

¹² An d'ooro ti golla awwa, an'de: «Ulo Damu wede an wilda geŋ, yoŋ toogo yi t'iide y'a-t'oone laale, suuniyo k'ono, gudire, suma, daryika wo tamma.»

¹³ N'a illiga sey suldi pay Raa yi zippe, a kandaane ise a siido, doŋ ti dandi siido ise adda k'ahu, kane suldi pay geŋ an d'ooro, an'de: «In

amma wede i-guune a kaakido moziko wo Ulo Damu. A kane tamma, suma, daryika wo toogo, ki daayum.»

¹⁴ Wo kane seydfi pide geŋ an rootiyo, an'de: «Eyye, i t'iso injino!» Man kane doŋ deero geŋ an di-dikkiyo wo an t'ottilso.

6

Borkiso tiibi a omagi zoot

¹ Saŋ n'a wulle Ulo Damu y'a-burke tiibi wede ki poone, aame geŋ n'a illiga seysu soo ti diine seydfi pide y'a ruute ti golla awwa aa efdiso mizzi, y'ede: «K'edi!»

² Man n'a wulle i d'udfo puzu tuware. Wede a ti gili eego'ŋ ti bedige a beezi wo an i-d'ele biibo moziko. Yoŋ geŋ yi jiire wo y'a ingile y'a ceero sey.

³ Saŋ Ulo Damu y'a-burke tiibi wede ki sirwe, aame geŋ n'a illiga seysu wede ki sirwe y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «K'edi!»

⁴ Man i d'udfo puzu teeze boŋ. Wede a ti gili eego'ŋ an i-d'ele urzi y'a t'oodiba toose adda duniya a t'ise umbo, kono duwo an di t'ide tuddaŋ. An i-d'ele kasigara soho a beezi.

⁵ Saŋ Ulo Damu y'a burke tiibi wede k'aduwe, aame geŋ n'a illiga seysu wede k'aduwe y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «K'edi!» Wo n'a wulle i d'udfo puzu gammili. Wede a ti gili eego'ŋ a beezi miifo.

⁶ Man a diine seydfi pide geŋ, n'a illiga munda aa golla i rootiyo, y'ede: «Soŋko ki naabo k'oŋŋu soo gette, k'a t'owila jeenu soo ki mudu wo musifo jeenu ado, wo de egey ti toote geŋ zooyayaŋ ki y' kila ye, i lekko injino.»

⁷ Saŋ Ulo Damu y'a burke tiibi wede ki pidfiwe, aame geŋ n'a illiga seysu wede ki pidfiwe y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «K'edi!»

⁸ Man n'a wulle i d'udfo puzu bolile. Wede a ti gili eego'ŋ sundi «Unto», wo ume ki doŋ i t'inda geŋ yi di y' daaniya. An an d'ele toogo ki t'owwo duwo ti kasigara, ti mosogo, t'urzi k'endani wo ti seydfi balda doŋ a siifo, a kese soo ti diine kesiyagi pide ki siifo.

⁹ Saŋ Ulo Damu y'a burke tiibi wede ki paat, aame geŋ n'a wulle ti d'andfi k'ume sedefe, undiyagi ki doŋ an ti'n iide kono an ziifa zakidi a urzi k'ono Raa wo an di gizite.

¹⁰ Kane an di d'ollite ti golla awwa, an'de: «Galmeegey, kee kamileŋ wo k'isiyo munda wede d'erec, bini woogo me k'a della k'a dekka booro wo k'a daagila puuzadey a tukki doŋ a siifo pay me?»

¹¹ Man an an d'eelite kallagi tuwardfi a wede tuuku toŋ man, wo an an di ruute, an'de: «Kun aa dello booloŋ kono zembagun ti doŋ i naabiya aa kune a urzi Raa ede, kane geŋ an aa ti'n iida, eggun t'iida man, n'a-daagila kollo.»

¹² Saŋ y'a burke tiibi wede ki zoot, aame geŋ n'a wulle siifo t'a noŋjire baadaŋ, peefo a t'ize gammilawa aa kuule, wo tere a t'ize teeze boŋ aa puuzo.

¹³ Wo moldali ti kandaane an d'iise soldite, aa inŋi tormo zeere g'eepiyo a maaye baadaŋ.

¹⁴ Kandaane a t'ilbida aa an lobide raaga, wo monjali pay ti siidfiyagi doŋ adda diine k'ahu t'omagan an digge tunda.

¹⁵ Mozagi a siifo pay, deero siifo, deero k'asigiryagi, doŋ laale, doŋ toogo, kane bulagi wo doŋ boy pay an t'umbidita adda k'urmidfi wo a ita zombali.

¹⁶ Wo a zombali ti mongali geɗ an an di rootiyo, an'de: «Kun ay di ti'n ruugi eedey, kun ay ti'n ombidi, ti daana wede i-guune a kaakido moziko wo ti daana kulkuwo k'Ulo Damu.

¹⁷ Eyye, onniyo ere meeda ki kulkuwadaɗ t'iide, wo de wee wee a òhira a daanadaɗ me?»

7

Doɗ ki Raa dupu meeda uto ada pide makumu pide

¹ Saɗ maɗ n'a wulle maaleekiyagi pide an t'ihirte a kesiyagi pide ki siido. An di ziida maaye wede i baahu t'omagi pide geɗɗo, kono y'a ki baaha a siido ye, ekk'ahu ye, ise ekk'undumu tuuku toɗ maɗ ye.

² Wo ni wulle maaleeka ti doolo y'ettiyo ti kese peedo ge-koliyo wo a beezi suwwo k'appuzu ki Raa zeere. Y'a idili ti golla awwa a maaleekiyagi pide doɗ an an ele urzi ki lattiya siido ti ahu geɗɗo, y'ede:

³ «Kun oolo do, kun ti'n latte ye siido, ahu wo inda me, bini ay di'n eegire doɗ naabo Raazey ay an t'appiza a zumbamaɗ doo miɗ kollo.»

⁴ Wo n'a illiga kane doɗ an an t'ippiza geɗ, kane dupu meeda uto ada pide makumu pide, kane geɗ pay ti boha bumbiyagi ki doɗ k'Izirayel.

⁵ Ti biza bumbu Ziida, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Riiben, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Gad, dupu koomat makumu sire.

⁶ Ti biza bumbu ki Azer, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Nepitali, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Manase, dupu koomat makumu sire.

⁷ Ti biza bumbu Simeyoɗ, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Lebi, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu ki Isakar, dupu koomat makumu sire.

⁸ Ti biza bumbu Zabiloɗ, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Yusup, dupu koomat makumu sire. Ti biza bumbu Benzamen, dupu koomat makumu sire. Kane pay an an t'ippiza appuzu ere ki Raa.

Doɗ duuru a daana kaakido moziko

⁹ Saɗ maɗ n'a wulle sey doɗ baadaɗ baadaɗ wenda yi k'aane kazadaɗ ye, kane geɗ t'ita duwo pay, ti boha bumbiyagi pay, ti siidiyagi pay wo t'ita k'ono pay. Kane geɗ an t'ihira a daana kaakido moziko wo a daana k'Ulo Damu, ossiyo ti kallagi tuwardi wo a beydaɗ an dimbo puutagi k'inda, an tamma.

¹⁰ An dollite ti golla awwa, an d'eesiyo: «Galmeegey Raa i-guune a kaakido moziko ti Ulo Damu geɗ, kane ay ele uttiyo me.»

¹¹ Wo kane maaleekiyagi pay an ti-duule kaakido moziko gette, ti doɗ deero ti seydi pide. Kane pay geɗ an di dikkite zumbamaɗ a siido, a daana kaakido moziko, wo an d'uttile a Raa,

¹² an d'eesiyo: «Eyye! Tamma, daryika, suuniyo k'ono, rootiyo koduwo a Raa, suma, toogo wo gudire, kane pay geɗ a Galmeeɗiɗ Raa ki daayum! Eyye.»

¹³ Maɗ wede soo ti diine doɗ deero y'a ni tunde, y'ede: «Kane doɗ ossiyo ti kallagi tuwardi geɗ an wee wee, wo an iido ti too me?»

¹⁴ Wo ni di ruute, n'ede: «Galmee'ki nuɗ, ni ki'n suune ye, i'ni suune kee.» Maɗ y'o di ruute, y'ede: «Kane geɗ doɗ an uddo t'adda dabar ere baadaɗ, an t'upile kallagan an di'n ize tuwardi ti puuzo k'Ulo Damu.

¹⁵ Kono kamo an t'ihira a daana kaakido moziko Raa an i-di naabiya diddo onnu adda boozí. Wo yoɗ yi-guune a kaakido moziko geɗ, y'anni booha.

¹⁶ Mosogo ti ki'n t'îda ye, ôrme tonj umbo. Peedo ise malla tonj an ki'n seeda ye,

¹⁷ kono Ulo Damu a dfaana kaakido moziko geŋ y'an elsa, y'an d'an t'etta ki biza k'ahu dŋj i d'eliyo lekkiyo. Wo Raa y'an di sippa zumari k'edayanj.»

8

Tiibi wede ki sarat

¹ Saŋ Ulo Damu y'a burke tiibi wede ki sarat. Aame geŋ a kandaane i d'inda kuy, peedo suma k'a ozire kubbaara sire.

² Saŋ n'a wulle maaleekiyagi sarat an t'ihira a dfaana Raa, an an d'eele parragi sarat.

³ I d'îido maaleeka ti doolo y'a t'ihira a sirpa k'ume sedefe, a beezî banjirka ki dap. An i-d'eele suldi koddiyo baadan eediyadan unse, yi di t'ele a Raa ti tondiyo ere pay ki dŋj ki Raa, a ume sedefe wede ki dap a dfaana kaakido moziko gettiyo.

⁴ Saa ki suldi koddiyo eediyadan unse ti tondiyo ki dŋj ki Raa adda banjirka a bey maaleeka gette, i di-koliyo ki dfaana Raa.

⁵ Saŋ maaleeka y'a t'umbe banjirka gette, yi-t'ûune ti ubali dŋj a ume sedefe wo y'a-zibbe siido. Maŋ i d'ize tarkuuse, eddisito, omilte wo ŋŋŋirso siido.

Parragi zoot dŋj ki poone

⁶ Kane maaleekiyagi dŋj sarat ti parragi sarat a beezan geŋ, an t'ikkima tuddan ki baahu.

⁷ Maaleeka wede ki poone y'a biiha parre, maŋ goyoyo wo uwwo kalsiya puuzo a iipo siido, kese soo ti diine kesiyagi afo ki siido a t'igge, kese soo ti diine kesiyagi afo ki inda a t'igge, wo soole zeere pay a t'igge.

⁸ Saŋ maaleeka wede ki sirwe y'a biiha parre, maŋ munda soo injino aa mokkolo meeda a ziida uwwo wo an ti y' gibira adda bar, wo kese soo ti diine kesiyagi afo ki bar a t'ize puuzo.

⁹ Kese soo ti diine kesiyagi afo ki seydi dŋj adda k'ahu a t'inda, wo kese soo ti diine kesiyagi afo ki tookiyagi a dimbe.

¹⁰ Saŋ maaleeka wede k'aduwe y'a biiha parre, maŋ mooliso meeda i d'oggiyo dala dala aa bingge t'a iiro ti kandaane, wo t'a-t'iire a kese soo ti diine kesiyagi afo ki oydayi wo ti omagi k'okko k'ahu.

¹¹ Mooliso gette sundutú Makadigi*. Kese soo ti diine kesiyagi afo ki ahu a t'ize kadigi, wo duwo baadan an t'iibe ahu geŋŋo maŋ, an t'inda kono kadigi mooliso gettiyo.

¹² Saŋ maaleeka wede ki pidfiwe y'a biiha parre. Aame geŋ munda a diine peedo, tere wo moldali, injino maŋ kese soo ti diine kesiyagi afo ki toorayan a digge. Wo kese soo ti diine kesiyagi afo ki onnu, toorayi a digge, wo ki diddo tonj injino kay.

¹³ Saŋ maŋ n'a wulle kor kaŋ obiyo a kandaane wo n'a illiga ti rootiyo ti golla awwa, t'ede: «Dabar! Dabar! Dabar etto a tukki dŋj a siido pay aame maaleekiyagi afo an baaha parragan geŋ me!»

9

¹ Saŋ maaleeka wede ki paat y'a biiha parre, maŋ n'a wulle mooliso ti doolo t'a iiro ti kandaane a siido. Wo an i-d'ele kerle ki biza k'oldfe wede aakede buldume.

* **8:11 8.11 Makadigi:** Makadigi ti ono Nasaarika Apisent.

² Mooliso gette t'a t'ihina biza k'oldfe wede aakede buldfume genj me. Manj i d'udfo saa gammilawa birin aa saa ki baala meeda. Saa gette peedo ti kandaane ti di'n ippe, ume a t'ize zimolo.

³ T'adda saa gette i d'udfo wessu a-tiipe adda siido. Wo an i-d'ele toogo aa ki otto a siido.

⁴ An i di ruute y'an ki d'ise ulsu a inda ye, a soole ye, a munda doolo tonj manj ye. Wo de y'an d'ise ulsu a duwo donj an k'ede appuzu ere ki Raa a zumbamanj ye danjal.

⁵ A wessu genj an i-k'ele urzi ki towwadanj ye, wo y'an di'n dabira dabirsa danjal ki tere paat. Eeniko ere y'an isa gette aa aadumu k'otto aame ti tolge wedusu.

⁶ Adda tedfari paat genj duwo an di-deha unto te, wo de umbo an ki ti t'oona ye. An di deha an di-t'inda tonj, unto t'a t'omba dokki ti tuddanj me.

⁷ Yo wessu genj yi deeyiso aa punzigi donj an an ti zidde ki deyyiso, a eedi munda aa biibo ki dap wo ume k'edayi aa ume k'eda duwo.

⁸ Ilali dokiyok aa ilali k'erayi, wo sinani aa sina suwwu.

⁹ A giggiri munda aa saapa ki maala, wo tarkuuse kamarai aa tarkuuse puusiyagi baadanj ti punzigi an okko k'ume deyyiso.

¹⁰ Silmi nenjelele aa ki otto. Genj ti silmi genno i-d'ede toogo k'isiyo k'ulsu a duwo adda tedfari paat genj me.

¹¹ Wessu genj mozigayi maaleeka ki oldfe wede aakede buldfume, t'ono donj k'Eber an yi waaku sundi «Abaddon», wo t'ono Girek an yi waaku sundi «Apoliyon», i-kaza «Wede lattiya».

¹² Dabar ere ki poone i t'ingile, wo sanj manj a etto dabar sire sey.

¹³ Sanj maaleeka wede ki zoot y'a biiha parre, manj n'a illiga golla t'ettiyo ti kesiyagi k'omba pide k'ume sedefe ki dap a daana Raa.

¹⁴ Golla gette ti di ruute a maaleeka wede ki zoot parre a beezi genj, t'ede: «K'an t'eezo a maaleekiyagi donj pide, kettiso gopponj a biza k'oooye goole sundi Epirata genj me.»

¹⁵ Injino manj maaleekiyagi pide genj an an t'ize, kane genj an'ni buuhe toc minj ki peedo gettiyo, k'onniyo gettiyo, ki tere genno wo k'ozzine genno, kono ki towwo duwo donj a kese soo ti diine kesiyagi ado ki siido.

¹⁶ Sanj an o di gize duuruko asigiryagi ti punzigi, kane dupiyagi dupiyagi.

¹⁷ Genj adda munda o iido aa suniye n'a wulle punzigi, wo donj aa ti gili an d'ede saapa teezowo aa uwwo, bicici aa kandaane wo sonj aa derwe. Awanj aa eego suwwu, wo ti bohananj i d'adfiya uwwo, saa wo moonoo ki suupire.

¹⁸ Ti suldi donj ado: uwwo, saa wo moonoo ki suupire adfiya ti bizanj genj, an t'iide duwo donj a kese soo ti diine kesiyagi ado ki siido.

¹⁹ Toogo punzigi gette tod'te adda bohananj ti silmidaganj. Silmidaganj genj an d'ede awhi aa mimbayi, wo ti awhanj genno an an d'isiyo ulsu a duwo me.

²⁰ Kane duwo pay uupe i ki t'inda ti dabar ere ado ye gette, lekkiyadanj an ki ti gime ye a suldi donj ulpi an isiyo ti beezanj genj me. An ki d'ohire ye ottilso a siitandani wo a longayi donj an ikkima ki dap, ki maala gurus, ki toozi, ki mongali wo ki inda me. Kane longayi genj an ki wollioyo ye, an k'ollige ye, an ki sooru ye.

²¹ Kane duwo genj lekkiyadanj an ki ti gime ye a suldi donj an isiyo aakede towwo duwo mirsi, kombidiko, isiyo bolioyo wo oogire te.

10

Mattup ñeñko ohine

¹ Sañ mañ n'a wulle maaleeka toogo ti doolo yi ñeegu ti kandaane tuddi tuuniyo ti dondirso, eedi tuuniyo ti zakkilsa, ume k'edayi i tooriyo aa peeño, wo zoñdi aa uwwo ñaadan j daldutu bila bila.

² A beezi mattup ñeñko ohine, zindi k'ammade y'a ziipe ekki bar wo ere ki geelo a siido.

³ Y'a idili ti golla awwa aa suwwu yi moolo. Aame y'idili inkinno mañ, an i-ti gime ti eddisito sarat.

⁴ Munda wede an i ruute geñ ni dehu n'a ti y' raane, wo n'ollige golla ti kandaane t'o rootiyo, t'ede: «Munda wede eddisito sarat ti ruute geñ, ki ti y' booho adda k'adda, ki y' raane ye.»

⁵ Inkinno mañ maaleeka wede ni wulle yi t'ihira zindi soo ekki bar, soo a siido geñ, y'a umbe beezi k'ammade ki kandaane.

⁶ Wo y'a di niime ti suma ki wede i lekkiyo zeere ki daayum, yode wede a ikkima kandaane ti suldi ñoñ addaga, a ziipe siido ti suldi ñoñ eego, wo bar ti suldi ñoñ addaga. Maaleeka y'a ruute, y'ede: «Ankeñ peeño t'iide, deliyo umbo baa.

⁷ Wo ñe onniytagi ñoñ maaleeka wede ki sarat yi t'eesa baahu parre geñ, munda wede ombide ki Raa a-t'isa, aa y'an gizite ti kaaga a nebiyagi ñoñ naabadi.»

⁸ Sañ golla ere n'illiga ti kandaane gette t'o di ruute sey, t'ede: «K'odo ki seedi mattup ñeñko ohine a bey maaleeka wede i t'ihira zindi soo ekki bar, soo a siido geño.»

⁹ N'a iide k'ume maaleeka wo ni di ruute, n'ede: «Mattup gette k'o eli.» Mañ y'o di ruute, y'ede: «Ooho, wo k'a t'oomo, a biza k'a t'owwa unse aa madde, wo ñe adda k'adda k'a t'owwa kadigi.»

¹⁰ N'a-ziida mattup ñeñko gette ti bey maaleeka me, n'a t'iimi, tod'te a bizo unse aa madde, wo ñe ni t'ihe mañ, adda k'addo n'a uwwa kadigi.

¹¹ Inkinno mañ an o di ruute, an'de: «I dehu k'a rootite sey ono ñoñ Raa y'agisa a tukki ñoñ a siidiyagi pay, a ita ñuwo pay, a ñoñ orbe ita k'ono pay, wo a mozagan ñaadan geñ pay.»

11

Agisa nebiyagi sire

¹ Sañ mañ an oo ñe ele koyile wo an o di ruute, an'de: «K'odo ki doosi Boy Raa, ume sefeke wo k'a di kazi ñoñ ottilso a Raa adda boy geño.

² Wo booro ere ti paate k'a t'oolo ki doozo ye, kono tode gette an t'iili a ñoñ i ki suune Raa soo ñaññal ye, an d'onjilsa geeger ere kamileñ gette ti zoññan adda tedfari ada pife makumu sire.

³ N'a t'igiba ñoñzo sire an di rootey ono ñoñ ñerec ki nuuno, an t'ossita kallagi moolo, an di kizita onamo adda k'onniyto dupu ti meeda sire uto ada zoot geño*.»

⁴ Kane ñoñ sire geñ i-kaza inda k'olibiyee sire wo pitila sire i t'ihira a ñaana Galmee ki duniya†.

* **11:3 11.3 Onniyto dupu ti meeda sire uto ada zoot:** I-kaza tedfari ada pife makumu sire.

† **11:4 11.4** Kun wollo adda mattup ki Zakari 4.1-14.

⁵ Aame wede yi dehu y'an d'ise ulsu man, uwwo t'a adfa ti bize kane genno t'a ti'n t'ida don k'aduzan me. Gen ki kotto in kino an t'ida don i dehu an an d'ise ulsu me.

⁶ Kane an d'ede toogo k'appiya kandaane, kono mizzi y'a ki koppe ye a onniyagi don an rootita ono don Raa yi t'igibo gen me. An d'ede toogo ahu an ti'n kime puuzo, wo an d'ede toogo sey k'eliyo k'eeni wede tuuku ton man a duniya pay ise k'onniyto miibi ton man, aa addan i dehu.

⁷ Aame ono gen an ti gizita man, seysu wede adfa t'adda k'olde wede aakede buldume y'an di'n deyya, y'an di'n ceera wo y'an ti'n t'ida.

⁸ Nundanzan a lekka a bere don duuru ki geeger meeda, ume wede an di tiike Galmeegan ekk'undumu wede zaapu t'ekki bakadi kan tontilko. Geeger gette an di waaku ti suma ombide Sodom wo Misir.

⁹ Don ti siidiyagi pay, don ti boha bumbiyagi pay, don orbe ita k'ono pay wo t'ita duwo pay an d'etta an di wolley nundanzan adda k'onniyo ado ti gootiyu, wo nundanzan an an ki t'ela urzi a donzan an ki t'ottiba ye.

¹⁰ Don pay a siido ulban aasa unse a unto ki don sire gen me, an d'isa tarnaape an dokkida sulfizan roson ti tuddan kono nebiyagi sire gen an an iifiba yebadan baadan.

¹¹ Wo aame onniyo ado ti gootiyu iida man, Raa y'an di baaha maaye ki lekkiyo an di balda an t'ooziga. Wo kane don i'ni wolliyu gen orgiso t'an di'n seeda baadan.

¹² San man kane nebiyagi sire gen an d'olliga golla t'awwa ti kandaane t'an di roota, t'a t'eesa: «Kun ti koli kenno.» Man an di-kila ki kandaane adda dondari, wo kane don k'olmidayan an di'n wolla.

¹³ A peedo gettin siido t'a nonjira, kese soo ti diine kesiyagi kooma ki geeger gette a-ruuga, wo don dupu sarat an di-t'inda adda nonjirso siido gettiyo. Wo kane don a goota gen orgiso t'an di'n seeda, an di t'umma Raa wede a kandaane.

¹⁴ Dabar ere ki sirwe i t'ingile. Wo kun koona mentikagi, dabar ere k'aduwe t'ettiyo goppon sey.

Parre wede ki sarat

¹⁵ San maaleeka wede ki sarat y'a biiha parre, man n'a illiga golliyagi baadan a kandaane an di ruute ti golla awwa, an'de: «Moziko duniya ankenno a bey Galmeegin Raa ti Almasi Raa yi biire, wo y'a koona mozigo ki daayum.»

¹⁶ Kane don deero ada sire makumu pide konsito a kaakidagan a daana Raa gen, an di-dikke zumbaman a siido, an i-d'uttila a Raa,

¹⁷ an'de: «Galmeegey Raa toogada t'a jire pay, kee wede t'ume duniya t'a t'eesa botto too wo bini anki ton kee ede, ay ki tamma kono a-d'ede toogo ere meeda ki dokkiyo duniya pay.

¹⁸ Don siidiyagi pay an gulkuwe ti kee, wo kee ton man kulkuwada t'iina wo peedo t'iide k'a dekke booro a don i t'inda. Peedo t'iide ere k'an t'ele munda wede aa ki dehu, a don naabadá nebiyagi wo a donza don pay orgiso a sundá, ise deero wo sunnidi ton man. Peedo t'iide ere kee k'a-t'iide don i lattiya siido.»

¹⁹ In kino man Boy Raa a kandaane a t'hina, wo sandup ere ki taasuwa ti Raa ay di wulle adda boy genno. Aame gen a iise omilte, tarkuuse, eddisito, nonjirso siido wo goyoyo baadan a zilditi.

1 Saŋ maŋ i d'ize munda goole a kandaane i-kaza munda, n'a wulle erewo t'usso kallatú ki peedo wo zontú t'a-t'ibi ekki tere, wo a ettú biibo ki moldfali koomat makumu sire.

2 Tod'te mahuwe, addutú i t'umbe k'ehiyo i di-kakkisa ti-dawilsa ti d'ollite.

3 Saŋ maŋ i d'ize munda ti doolo a kandaane i-kaza munda, maaloogo meeda wo teezowo boŋ aa uwwo. Awhutú sarat, ombantú koomat wo a awhutú sarat geŋ ossiyto ti saame moziko.

4 Ti silmitú t'a ruuke moldfali d'oj a kese soo ti diine kesiyagi afo ki kandaane t'a zibbo siido. Maaloogo gette t'a t'ihira a daana k'erewo ere ti dehu t'a t'ehé gettiyo, kono ti t'eha maŋ ulo geŋ t'a siha.

5 Maŋ erewo gette t'a t'ehé ulo, ulo wede a dokka ita d'uwu pay ti toogo ere ki dalka maala. Wo ulo geŋ an di y'umbe kandaane, an di-t'iide ki daana Raa wo ki daana kaakido mozikadi.

6 Wo erewo gette t'a t'umbe k'adda balda k'ume wede Raa yi ikkima, an di-modde adda k'onniyo dupu ti meeda sire uto ada zoot*.

7 Injino maŋ a kandaane geŋ i d'iiziga d'eyyiso, maaleeka Misel ti maaleekiyagi an di d'eyyiso maaloogo. Wo tode maaloogo toŋ ti maaleekiyagutú an di d'eyyiso Misel ti maaleekiyagi.

8 Maaloogo gette an di jüre ti maaleekiyagutú me, urzi an ki d'uune ye an di lekke a kandaane me.

9 Tode maaloogo meeda gettin an ti-gibiro. Tod'te miipo ere ti kaaga sundutú Ere Sakiysa, tod'te Meeda siitandani ere daggiya d'oj duniya pay. An ti-gibiro siido ti maaleekiyagutú pay.

10 Saŋ maŋ n'a illiga golla awwa a kandaane ti rootiyo, t'ede: «Anken onniyo ere Raa y'in di'n utta t'iina baa, anken Raazin yi dokkiyo duniya pay ti toogo ere ki mozikadi, anken yo Almasi Raa yi biire toŋ i-d'ede urzi ki dokkiyo d'uwu pay. Wo tode Ere Sakiysa zembadin, tode gette ti'ni sakiysa diddo onnu a daana Raa, ti kandaane an ti-gibiro.

11 Wo de kane zembadin an ti jüre t'urzi puuzo k'Ulo Damu, wo t'urzi k'ono d'oj d'erec an illiga wo an di gizite. Kane an d'iyye an d'ele tuddan k'unto toŋ maŋ.

12 Injino maŋ kee kandaane ti kune d'oj i lekkiyo a kandaane, kun iso unsuwo. Wo de dabar baadan a kune d'oj a siido wo suldi d'oj adda bar, kono Meeda siitandani an ti-gibira k'ume kune wo ti ti gulkuwe baadan, ti zuune peedatú i guute boolon.»

13 Aame maaloogo ti zuune ti kandaane an ti-gibiro a siido'ŋ, t'a iise lomme k'erewo ere ehe ulo gettiyo.

14 Wo de erewo gette an i-d'eele kambari sire ki kor meeda, kono t'a t'obiye dokki ti daana maaloogo k'ume wede an i ikkima adda balda. A ume geŋ an di modde ozzine afo ti tere zoot.

15 Injino maŋ maaloogo gette t'a bidde sidiko aa ooye goole a ita k'erewo gettiyo, kono ahu an ti t'ambe.

16 Maŋ siido gette ti d'uune erewo, ti d'ihina olde, ahu d'oj maaloogo ti bidde sidiko geŋ olde y'a t'iibe.

17 Maaloogo t'a gulkuwe baadan ti erewo gette, wo t'a ingile d'eyyiso k'ita k'inni k'erewo d'oj pay ti doolo, kane d'oj i sooru a urziyagi k'oogoro Raa wo i seedu zakidi a ono d'oj Isa yi gizite.

18 Wo maaloogo gette t'iide, t'a t'ihira a biza bar.

* 12:6 12.6 Onniyo dupu ti meeda sire uto ada zoot: I-kaza tedfari ada pide makumu sire.

13

Seysu wede udfdo t'adda bar

1 Saŋ maŋ ni wulle seysu y'adfiya t'adda bar, awhizí sarat wo ombaní koomat, wo opiso soŋ i-d'ede biibo ki moziko moziko, wo a awhizí raanjyta ti sumbiyagi ki kaldita suma Raa.

2 Seysu wede ni wulle geŋ yi deeyiso aa golme, zoŋdĩ aa ki nuuniye wo bizi goole aa ki suwwu. Maaloogo gette ti-d'ele toogatu, mozikatú wo urzi dokkiyo wede a jiire.

3 N'a wulle ti diine k'awhutú geŋ, soo aa an i eele kuuno k'unto, wo d'e kuunatu k'unto gette i di t'isse. Injino maŋ doŋ siido pay an ziida giggiraŋ wo seysu geŋ an di y' diine.

4 Doŋ pay an i d'ottilso a maaloogo kono ti ele urzi dokkiyo a seysu geŋno, wo doŋ pay an i d'ottilso a seysu, an'de: «Wee wee goole aa seysu eŋ me wo a aane a deyye ti yode me? Wenda soo toŋ umbo.»

5 Wo seysu an i-d'ele ono doŋ y'a kili tuddí wo y'a kildite suma Raa. An i-d'ele urzi dokkiyo y'aase injino bini tedfari ada pide makumu sire.

6 Maŋ y'a iise rootiyo ulsu a tukki Raa, yi kalda suma Raa, Boy Raa ti kane doŋ pay i lekkiyo a kandaane.

7 A seysu geŋ an i-d'ele urzi sey ki deyyiso doŋ ki Raa kono y'anni ceere, wo an i-d'ele toogo a tukki boha bumbiyagi pay, a tukki doŋ a siidiyagi pay, a tukki doŋ orbe ita k'ono pay, wo a tukk'ita duwo pay.

8 Wo kane doŋ a siido pay geŋ an d'ottilso a seysu geŋno, i-k'ottilso ye kane doŋ sumbiyagan raanjiya adda mattup ere ki lekkiyo k'Ulo Damu wede an wilfa geŋno. Mattup gette tod'te ede t'ume an d'okkima duniya botto too.

9 Wede i-d'ede kuwwa k'ollige maŋ, y'ollo koduwo.

10 Aame Raa yi dihe, wede an di y' seeda bule maŋ, ki kotto an di y' seeda, wo wede an yi t'ida ti kasigara maŋ, ki kotto an di y' t'ida ti kasigara. Aame geŋ doŋ ki Raa an soodo zakidĩ a urzi zaapu k'adde a Isa bini danju.

Seysu wede udfde t'adda siido

11 Saŋ ni wulle seysu ti doolo y'adfiya t'adda siido, ombaní sire aa ki ulo damu, wo yi d'orbe aa ki maaloogo.

12 Yi naabiya ti toogo ere an i ele a seysu wede ki poone wo yoŋ yi di y' woliyo. Yi'n isiyo ki toogo siido ti doŋtu pay an d'ottilso a seysu wede ki poone an i eele kuuno k'unto wo ankeŋ i t'isse geŋno.

13 Yi d'isiyo suldĩ k'armika doŋ ooŋe. A daana duwo pay yi d'adfiya uwo ti kandaane yi-ti deegu ki siido, an di woliyo.

14 Yi ti'n daggiya doŋ pay a siido, ti toogo ere an i ele k'isiyo suldĩ k'armika a daana seysu wede ki poone geŋno. A doŋ pay a siido y'an di rootiyo, y'ede: «Kun ollo, kun okkoŋ undiso ki seysu wede an i eele kuuno ti kasigara wo ankeŋ yoŋ zeere geŋno.»

15 Wo seysu wede ki sirwe geŋ an i-d'ele toogo yi di biuha maaye a undiso ki seysu ere an ikkima gettiyo, injino t'a iise puukiyo wo ti rootiyo pay, wo t'a-t'ide duwo doŋ i-k'ottilso undiso seysu geŋno ye.

16 A doŋ pay, ise sunni wo deero, doŋ laale wo doŋ an k'ede munda ye, doŋ boy wo bulagi pay, seysu geŋ y'an ize ki toogo an an t'ippiza a beydan k'ammade ise a zumbaman.

17 Aame wede yi dehu yi d'owila munda a yode, ise mundazí y'a t'owila man, i dehu i-d'ede appuzu. Appuzu gette tod'te suma ki seysu geñño, ise kaza a-t'ette a sundi.

18 Inkino man peedo t'iide kono d'wo an t'oone suuniyo k'ono. Wede eedí soodo a elkiso gen, kaza ki suma seysu gette y'a ti suune, kono kaza gette i-kaza suma wedusu. Kaza gette tod'te meeda zoot uto ada zoot makumu zoot.

14

Ôoro aware a kandaane

1 Wo sanj ni wulle Ulo Damu yi t'ihira ekki mokkolo Siyon, wo ti yode d'oj dupu meeda uto ada pide makumu pide an d'ede sundi ti suma Meegi raaniya a zumbaman.

2 Man n'a illiga golla ti kandaane i durriyo aa ooye goole y'okko wo son aa eddiso mizzi. Wo golla n'illiga gette aa d'oj an ondige kundije.

3 An d'oro ôoro aware a daana kaakido moziko, a daana seydi pide wo a daana d'oj deero. Wo wede a aane a ti suune ôoro gette umbo, daa ki kane d'oj dupu meeda uto ada pide makumu pide, d'oj Raa y'an udde t'adda diine d'oj duniya geñño danjal ye man.

4 Kane d'oj i-ki t'ize tudan ganigi ti erayi ye, kono kane an lekkiyo obilagi, an daaniya ita ki Ulo Damu k'ume tuuku y'ette ton man. Raa y'an udde t'adda diine d'oj pay, kane an t'ize d'oj yode ki poone a daanadi wo a daana k'Ulo Damu gen me.

5 Wo kanj soo ton a bizan wenda yi k'illiga lohito k'ono ye, d'wo an ki zaapu ono eedan ye.

Booro Raa

6 Sanj ni wulle maaleeka ti doolo y'obiyo awwa a kandaane, i-d'ede Rabila Majjaanawa ere i lekkiyo ki daayum, y'an di kizite a d'oj pay i lekkiyo a siido: a ita d'wo pay, a boha bumbiyagi pay, a d'oj orbe ita k'ono pay, wo a d'oj a siidiyagi pay.

7 Y'an di ruute ti golla awwa, y'ede: «Kun orgido a Raa, kun y'amma kono peedo t'iide ere y'a deka booro a tukki d'wo te. Kun i ottilo, yode wede ikkima kandaane ti siido, bar wo omagi k'ahu pay.»

8 Maaleeka ti doolo, wede ki sirwe, y'a yi diine, y'ede: «Geeger ere meeda Babiloon mozikatú t'iire baa! Tod'te ita d'wo pay t'a ti'n gumme ti tootati kadfigi, gen i-kaza t'a ti'n duuye k'isiyo suldi sukuyagi d'oj ti d'isiyo.»

9 Maaleeka ti doolo, wede k'aduwe, y'anni diine wo y'a ruute ti golla awwa, y'ede: «Wede tuuku y'ottilso a seysu ti undisadi, wo y'uune appuzu ki seysu a zumayi ise a beezi gen,

10 yode ton an i-di gumma toote kulkuwo Raa. Toote gen yon kadfigi daa kalsiya munda, Raa yi-t'oba adda kulso ki kulkuwadi. Wede gen y'a dabira baadan adda k'uwo wo ti mooni ki suupire a daana maaleekiyagi d'oj kamilen wo a daana k'Ulo Damu.

11 Wo saa ki uwo dabaradan t'a kila k'awwa ki daayum. Kane d'oj i ottilso seysu ti undisadi wo d'oj an d'ede appuzu ki sundi gen, an k'ede puukiyo ye, diddo onnu kane adda dabar.

12 Inkino man kune d'oj ki Raa, d'oj i sooru a urziyagi k'oogiradi wo kun ziipe addugan a Isa gen, peedo t'iide kun soodo zakidi bini danggu.»

13 Wo n'a illiga golla ti kandaane t'o di ruute, t'ede: «Ki raana: Kane d'oj i t'inda a urzi Galmeega, ti anki unjuwo a kane.» Wo Unde Kamilen

t'a ruute: «Eyye, kane geŋ an ti buuke ti ormiyto ere a urzi naabadaŋ, kono naabadaŋ gette ti t'udde beehiye kereŋ.»

Peedo t'iide k'aydu

¹⁴ Ni wulle sey dondirso tuware kar, wo ekki dondirso gette munda i deeyiso aa ulo wedusu a eedí biibo ki dap wo a beezí suwwo korbe robboŋ.

¹⁵ Wo i d'udfo maaleeka ti doolo t'adda Boy Raa, yi di ruute ti golla awwa a wede i-guune ekki dondirso geŋ, y'ede: «Ki t'ambo suwwadá, k'eeso aydu baa kono peedo t'iide k'aydu, kono dombi a siido an iine k'aydu.»

¹⁶ Maŋ wede i-guune ekki dondirso geŋ y'a t'umbe suwwadí, y'a iise aydu wo dombi pay a siido y'a t'iyda.

¹⁷ Saŋ i d'udfo maaleeka sey ti doolo t'adda Boy Raa a kandaane, yode toŋ a beezí suwwo korbe robboŋ.

¹⁸ Wo i d'udfo maaleeka ti doolo t'ume sefeke, i-d'ede toogo a tukk'uwwo. Maŋ yi di ruute ti golla awwa a maaleeka wede ti suwwo korbe robboŋ a beezí geŋ, y'ede: «Ki t'ambo suwwadá, k'a odo k'adda dombi k'inda biŋ a siido, k'a t'aydi kono inŋizan an iine.»

¹⁹ Maŋ maaleeka y'a t'umbe suwwadí y'a t'iyda inŋi biŋ a siido me, wo inŋi y'iide'ŋ yi-t'ibi adda sôole goole ki kulkuwo Raa.

²⁰ Wo i d'ede sôole a paate ti geeger. An d'iise ŋayyu k'inŋi biŋ adda sôole geŋno kono a t'adde ahuzan wo ahu i d'adfiya ki puuzo. Puuzo gette a ukke suma kubbaara meeda ado, wo k'awwa a iina a sukumagi punzigi.

15

Dabar ere sarat

¹ Saŋ maŋ ni wulle a kandaane munda goole ti doolo a jiiire eedó i-kaza munda: maaleekiyagi sarat, a beydaŋ dabar sarat ere ki daŋgu, kono kulkuwo Raa a-ti daŋga ti kane geŋno.

² Saŋ ni wulle munda aa bar ki kaynaaŋa kalsiya ti uwwo i ralita wic wic. Wo kane doŋ i jiiire seysu, ti undisadí, wo ti kaza ere ki sundí geŋ, an t'ihirte a biza bar ki kaynaaŋa gettiyo, a beydaŋ kundinŋe wede Raa y'an ele.

³ An d'ôoro ôoro ere ki Muusa wede naabo Raa wo ôoro ki Ulo Damu, an'de: «Galmeegey Raa toogadá t'a jiiire pay, naabadá tod'te baadaŋ wo majjaanawa. Naabadá ere k'isiyo gette tod'te ki diine derec, kee mozigo ki doŋ a siido pay.

⁴ Galmeegey, wee wee a-k'orgide ye wo i ki t'imme sundá ye me? Derec, kee daŋŋal wede kamilen wo ita d'uwu pay an d'etto an d'ottila a daanadá, kono doŋ pay an zuune booradá ki dekkiyo ki diine.»

⁵ Saŋ maŋ n'a wulle Boy Raa a kandaane a t'ihina. Adda boy geŋ n'a wulle ume wede kamilen a jiiire, adda'ŋ sandup ki taasua ere Raa yi gitte ti d'uwu.

⁶ Kane maaleekiyagi doŋ sarat i seedu dabar ere sarat geŋ, an d'udfo t'adda Boy Raa ossiyto ti kallagi tuwardí i ralita wic wic, wo ser ki dap kettiso a ume ki gígiranŋ.

⁷ Maŋ ti diine seydi pife geŋ, seysu soo y'an d'eele a maaleekiyagi sarat, kuŋzali dap sarat ôoniyto ti kulkuwo Raa, yoŋ yi lekkiyo ki daayum.

⁸ Wo Boy Raa geɗ i d'ũne ti saa i-kaza daryika Raa ti toogadí. Injino maɗ wenda soo toɗ yi k'aane yi ki t'ette k'adda boy geɗno ye, bini dabar ere sarat a bey maaleekiyagi ti-t'engila doo miɗ kollo.

16

Kunzali sarat ti kulkuwo Raa

¹ Wo n'a illiga golla awwa ti rootiyo t'adda Boy Raa a maaleekiyagi sarat, t'ede: «Kun'do, kunzali sarat ti kulkuwo Raa geɗ kun ti sebbitoy siido.»

² Maɗ maaleeka wede ki poone y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí a siido, doɗ pay an d'ede appuzu ki seysu wo an ottilso a undisadí geɗ, tuddaɗ an di ti'n gusse dabar ki kundayi tuddaɗ rosidoɗ i'n aadumu.

³ Maaleeka wede ki sirwe y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí adda bar. Wo ahu bar a-gime puuzo a-zidde, suldi pay doɗ i puukiyo adda bar an t'inda.

⁴ Maaleeka wede k'aduwe y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí, adda k'oydayi ti omagi k'ahu pay, wo ahuzan pay a-gime puuzo,

⁵ wo n'a illiga maaleeka wede i-d'ede toogo a tukk'ahu geɗ y'a ruute, y'ede: «Kee kamileɗ, kee wede ti poone wo anki toɗ kee ede, kee ki diine kono booro ette ki ti dikke a urzutú,

⁶ kono d'uwu an t'iide doɗzá ti nebiyagi, wo kee k'an d'ele puuzo an di sibe geɗ, d'erec a t'iide.»

⁷ Wo n'a illiga golla ti koliyo t'ume sefeke t'a ruute, t'ede: «Eyye, Galmeega Raa toogadí t'a jiiere pay, ki dekkiyo booro d'erec ki diine.»

⁸ Maaleeka wede ki pidfiwe y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí a tukki peedo. Wo peedo ti d'uune urzi t'an igge d'uwu ti wehinkatú aa uwwu.

⁹ Duwo doɗ wehinko peedo baadaɗ t'in igge geɗ, an di kaldita suma Raa wede i-d'ede toogo ekki dabar gettiyo. Wo kane an di-tuuge ki kama lekkiyadaɗ wo ki tamma Raa me.

¹⁰ Maaleeka wede ki paat y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí a tukki kaakido moziko seysu. Omagi pay ki mozikadí geɗ a t'ize zimolo, wo d'uwu pay an d'aadumu sinanaɗ a dabar ere an iido gette.

¹¹ An di kaldita suma Raa a kandaane kono dabar ti kundayi doɗ an d'ede geɗ me. Wo de lekkiyadaɗ an ki-ti gime ye a suldi doɗ ulpi an isiyo geɗ me.

¹² Maaleeka wede ki zoot y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí, adda k'ooye goole sundi Epirata. Wo ahuzi a t'iibe, kono an d'ooli urzi a mozagi doɗ ettiyo ti kese peedo ti koliyo.

¹³ Ni wulle siitandani ado aa goɗhaɗi, soɗ y'udde ti bize maaloogo, soɗ y'udde ti bize seysu, wo soɗ y'udde ti bize wede yi ti t'isiyo tuddi aa nebi.

¹⁴ Kane geɗ siitandani, an d'isiyo suldi k'armika, an t'ette tussiiyo mozagi pay a siido ki deyyiso. Deyyiso gette t'aasa a onniyo ere Raa toogadí t'a jiiere pay yi dekka booro a tukki doɗ duniya pay.

¹⁵ Galmeega y'a ruute, y'ede: «Kun ollo koduwo, n'un etto aa wede k'oogire. Unsuwo a wede yi lekkiyo daayum zeere wo kallagi ossiiyo a tuddi, kono aame nuɗ n'iina maɗ y'a ki lekka bontilɗ a daana d'uwu wo yi-ki t'oona sukiiyagi a daana doɗ pay ye.»

¹⁶ Kane siitandani ado geɗ an di'n ugiye mozagi pay a siido, a ume wede ti ono doɗ k'Eber an yi waaku Armegedoɗ.

¹⁷ Maaleeka wede ki sarat y'a iide, y'a zibbe kulkuwo Raa ere adda kulsadí a maaye. Mañ golla awwa t'adda Boy Raa t'ume kaakido moziko t'a ruute, t'ede: «A ti ñiñgi baa!»

¹⁸ Injino a iise omilte, tarkuuse, edfísito, wo siido ti ñoññirso baadañ. T'ume Raa yi ziipe wedusu a siido geñ, ñoññirso siido baadañ kino i k'ize ye.

¹⁹ Aame siido ti ñuññire geñ, geeger meeda gette a dikkiða omagi afo, geegiryagi adda siidiyagi pay a ruugite. Wo Raa i ki dunde ye a oldíko ki geeger meeda Babiloon gette, kono yi-ti gumme ti toote kulkuwadí. Kulso kulkuwadí baadañ gette t'a ti ñiñge ti sobo.

²⁰ Siidiyagi pay adda diine k'ahu ti moñgali an di digge t'omagan me, ki ki'n wolle ye.

²¹ Sañ mañ goyoyo baadañ wo deero, goyoyo soo gette attidítu suma suwal ki mudu, a zildito ti kandaane a tukki ñuwo, wo kane ñuwo an di kaldíta suma Raa kono dabar ere ki goyoyo gette ooñe baadañ.

17

Meeda boliyo

¹ Sañ mañ maaleeka soo ti diine ñoñ sarat i ziiða kuñzali sarat ti kulkuwo Raa geñ, y'a iido wo y'o di ruute ono, y'ede: «K'edi, n'a di kiza booro ere Raa yi ñekka a tukki meeda boliyo ere i-guune ekk'ahu baadañ gettiyo.

² Mozagi ñoñ a siido pay an ti-t'íbi tuddañ adda boliyo ti tode, wo ñoñ duniya pay geñ t'a ti'n gumme ti toote boliykatú wo y'an iide.»

³ Sañ mañ Unde Raa ti-t'úune adda k'addó, maaleeka y'a n' umbe y'a ti n' ziipe adda balda. Wo aame geñ n'a wulle erewo ti-guune a tukki seysu teeze boñ, seysu geñ tuddí pay raaniya ti sumbiyagi ki kaldíta suma Raa, awhizí sarat wo ombaní koomat.

⁴ Erewo gette ti-t'usse juwa teezowo boñ, suldí koñsuwatú ki dap, ki ñogoro tuwarwa kar wo ki mukkolo majjaanawa pay, wo a beytú kulso dap boo ti suldí ñoñ ganigi k'a azzira ki boliykatú.

⁵ A zumatú raaniya ti suma ere itatú ombiðe: «Nuñ te sundó Babiloon geeger meeda, mekki ñoñ boliyo wo ki suldí ñoñ a siido k'azzuru k'a ki wolle ye.»

⁶ Kane ñoñ ki Raa i ruute kereñ Isa yoñ Galmeega geñ, an di'n iide. Wo erewo gette n'a ti wulle ti-t'íibe puuzo kane i ti gili ettú. Aame ni ti wulle injino n'a ziiðo giggiró.

⁷ Maaleeka y'o di ruute, y'ede: «Ki moo me ki seedu giggirá me? Munda wede ombiðe ki erewo geñ n'a di t'oodíba ita wo ki seysu wede t'a ti guune, awhizí sarat wo ombaní koomat geñ me.

⁸ Seysu wede ki wulle geñ, ti kaaga yoñ ede wo sañ y'a inda. Bini mañ y'a balda, y'a-kilo t'adda k'oldé wede aakede buldume me. Aame yi-gilo mañ, Raa y'a yi dagga mendí. Wo kane ñoñ duniya ñoñ t'ume Raa y'ikkima duniya too, sumbiyagan yi ki riine adda mattup ere ki lekkiyo ye geñ, an wulla seysu geñño mañ an seeda giggiran kono seysu geñ ti poone yoñ ede, sañ y'a inda wo anken yi bildo geñ me.»

⁹ Mañ maaleeka y'o di ruute sey, y'ede: «Peedo t'íide, i dehu ñuwo eedan a t'ise soodo a elkiso wo a suuniyo k'ono. Kane awhi sarat ki seysu geñ, i-kaza kessagi sarat ñoñ erewo t'a ti guune eego geñño, wo soñ i-kaza mozagi sarat.

¹⁰ Mozagi don paat geŋ mozikadan t'iire, wede ki zoot yo ede, wo wede ki sarat yi k'iina ye botto, wo aame y'iina maŋ mozikadi t'aasa ki peedo booloŋ.

¹¹ Seysu wede yoŋ ti kaaga ede wo saŋ y'a inda geŋ, yoŋ mozigo wede ki gessire. Ti poone yoŋ ti diine kane mozagi sarat geŋŋo, wo yoŋ geŋ Raa y'a yi dagga mendí.

¹² Omba don koomat ki wulle geŋ, kane mozagi koomat don botto mozikadan an ki t'uune ye. Wo aame an t'uuna maŋ, an di lekka a mozikadan ti seysu kaŋ soo ki peedo booloŋ.

¹³ Kane mozagi geŋ pay onamaŋ kaŋ soo, an i-d'ele toogadan ti mozikadan a seysu kono y'a oomi mozikadi.

¹⁴ An di deyya ti Ulo Damu, wo Ulo Damu y'an di'n ceera kono yoŋ Galmeege y'a juire pay wo Mozigo mozagi. Donzi don yi wiike wo yi biire an seedu zakidi a urzizi geŋ, an di ceera ti yode kaŋ soo.»

¹⁵ Maŋ maaleeka y'o di ruute, y'ede: «Ahu don ki wulle ere boli t'a ti guune eego geŋ, kane don siidiyagi pay, don duuru, ita duwo pay, wo ti don orbe ita k'ono pay.

¹⁶ Kane omba don koomat ki wulle geŋ, ti seysu an di kiigira ere boli gettiyo, sulduutu an t'oddiipa pay i-t'oola bontiliŋ. Seytu an d'aadima, wo a guuta an aa t'oyya uwo mendí.

¹⁷ Derec, Raa y'ize adda k'adde mozagi koomat geŋ, an di gitte onamaŋ kaŋ soo aa yoŋ yi dehu, an i-d'ele toogadan ti mozikadan a seysu kono y'a oomi mozikadi bini ono don Raa yi ruute a-t'etta.

¹⁸ Wo erewe ere ki wulle gette, tod'te i-kaza geeger meeda mozikatú ekki mozagi pay a siido.»

18

Babiloon suukatú t'iire

¹ Saŋ maŋ n'a wulle maaleeka ti doolo yi deegu ti kandaane i-d'ede toogo baadan, wo duniya pay gette a-tuure ti toore wede ki daryikadi.

² Y'a idili ti golla awwa, y'ede: «Babiloon geeger meeda meeda, anken suukatú t'iire baa! Ti t'ize ume lekkiyo siitandani pay, ume lekkiyo ki ombi don ulpi ki koobiko,

³ kono ita duwo pay ti ti'n gumme toote wede ki bolyikatú ere t'isiyo gettiyo. Wo kane mozagi pay a siido an ti t'ibi tuddan moonite ti tode. Wo kane don suuk adda duniya pay an t'ize don bey ti toogo ere i-d'ede a sulduutu baadan geŋŋo.»

⁴ Maŋ n'a illiga golla ti doolo ti kandaane ti rootiyo, t'ede: «Kune donzo kun t'addi ti di tode me, kono kun a gi di ketta kaŋ soo ti tode a oldikatú, wo karre ki dabaratú y'un gi di'n seeda ye.

⁵ Derec, oldikatú i t'ukume baadan i ti gili a kandaane. Wo Raa geŋ i ki dundfe ye a oldikatú gette.

⁶ Dabaratú kun i-ti doozo aa tod' t'an ize a duwo, kun i-ti doozo taŋ sire ti ere tod' t'an ize. Wo kulsatú kun i-t'ono ti toote kadigi a doole sire, ti wede t'an ele a duwo.

⁷ Tod' t'ossiyo suldi koŋsuwo wo ti tamma tuddutu baadan geŋ, kun ti-t'elo adda dabar ti moolo baadan inkiŋo kay, kono ti rootiyo adda k'addutu, t'ede: "Nuŋ ette ni guune mohita, nuŋ te mandaayawa ye, wo moolo munda toŋ ni k'isa ye."

8 A tamma tuddutú gette, i-daana ita dabar aakede unto, isiyo môolo wo mosogo a onniyo soo, wo uwwo t'a-t'ogga. Derec, Galmeega Raa i dikke booro a ettú geñ, yonj toogo.»

9 Wo mozagi pay a siido ñonj ize boliyo ti sulđi tamma tudde ti tode soo geñ, aame an wulla saa ki uwwo ere ti t'oggiyo mañ, an d'òola wo an di lekka adda môolo kono tode.

10 Kane mozagi geñ an t'òhira ti dokki kono an orgiso a dabar ere i aana gette, an ñillita: «Wayya, wayya moo dabar kino te! Babiloon geeger meeda meeda wo toogo, adda peedo boolonj kino miñ booro t'a ti ziidá!»

11 Wo ñonj suuk adda duniya an d'òola wo an di lekka adda môolo kono tode, kono sulđizan wenda an d'owila umbo baa.

12 Sulđizan ñonj aakede: dap, maala gurus, ñogoro tuwarwa kar, mongali ñonj majjandani, sotor tuwarwa, juwa, ramica, sotor teezero boñ, ita k'inda ñonj eediyadanj unse, sulđi ñonj ki ñilñise k'elbi, sulđi ñonj majjandani an cooliyo k'inda, ki toozi, ki maala, ki makkolo ere morsowo,

13 ararfari, egey ñonj eediyadanj unse, mirr, sulđi koddio eediyadanj unse, toote, egey, moonoo, geme, buñgari, dambami, punzigi ti puusiyagi, bulagi wo ñonj an zidđo toñ mañ. Wenda an d'owila umbo baa sulđi geñ me.

14 Injino ñonj suuk an i di roota, an t'eesa: «Sulđi ñonj aa addi i dehu geñ i t'igge umbo baa, sulđi ñonj majjandani k'uuniyo geñ i digge kane dokki ti koñ me, an ki'n t'oona ye baa.»

15 Kane ñonj suuk i t'ize ñonj bey t'urzi tode geñ, an t'òhira ti dokki kono an orgiso a dabar ere i iide gette, an d'òola baadanj wo an di lekka adda môolo.

16 An ñillita, an t'eesa: «Wayya, wayya moo dabar kino te! Babiloon geeger meeda meeda ñonjtú an ossiyo sulđi k'uuniyo, juwa, sotor teezero boñ, wo sulđi koñsuwo ki dap, ñogoro tuwarwa kar wo mongali ñonj majjandani pây.

17 Adda peedo boolonj kino ettin maala baadanj gette a t'igge!»

Wo kane ñonj pay i tuuliyo tooko, deero tooko pay, ñonj pay adda tooko geñ, an ambe ki geeger gettiyo, wo ñonj pay ombadanj t'urzi bar an t'ihira ti dokki

18 aame an wulle saa ki uwwo t'oggiyo geeger gettiyo mañ. An d'iise ñollite: «Geeger meeda meeda aa tode kino ette umbo!»

19 An di kossa puure a awhañ, an di ñillita, an d'òola wo an di lekka adda môolo, an t'eesa: «Wayya, wayya moo dabar kino te! Geeger meeda meeda ere ñonj tooko an t'ize ñonj bey ti tode miñ, a peedo boolonj a ñimbe kamec!»

20 Kune ñonj a kandaane pay kun iso unñsuwo kono geeger gette t'uute baa, wo kune ñonj ki Raa, ñonj zina k'Isa wo nebiyagi, kun iso unñsuwo kay kono Raa yi ti dikke booratú te a sulđi ñonj pay ulpi t'ize a tukki kune me.

21 Sañ mañ maaleeka toogo yi d'umbe makkolo aa assa meeda, wo yi ti zidđe adda bar, y'ede: «Geñ injino kay Babiloon geeger meeda meeda a kaamiki an ti sedđá ki toogo wo t'a dagga, ñuwo an gi ñi'n wolla ye baa.

22 Wo di tode gette wenda yi k'olliga ñonj k'ondige kundine ye, ñonj k'óoro ye, ñonj siraro ye, wo ñonj parre ye baa. Di tode wenda yi ki wolla naabo ere tuuku toñ mañ ye, yi k'olliga môolo k'assa massu ye.

23 Di tode wenda yi ki wolla toore pitila ye. Kudic an k'olliga ye ette golla kule yi ziidá, ette golla k'erewe ti ziidá me. Geñ aasa injino kono ti kaaga ñonj suuk ki tode geñ, kane an jiiire ñonj suuk adda duniya pay, wo ita ñuwo pay mi ti'n digge t'urzi kombidikadí.

24 Wo di tode an d'uune puuzo ki nebiyagi, ki donj ki Raa, wo ki donj pay an ti'n wildite adda duniya.»

19

1 Saŋ maŋ n'a illiga tarkuuse a kandaane aa golla ki donj duuru baadaŋ. Golla gette t'a ruute, t'ede: «Aleluya! Kun amma Galmeega Raa! Yoŋ Wede k'Uttiyadiŋ. Daryika, toogo kane'ŋ ki yode Raaziŋ.

2 Yi dekkiyo booro derec ki diine. Geeger meeda boliyo, booratú yi-ti dikke kono donj siifó ti ti'n nukke ti boliykatú. Tówwó ki donj naabadi yi-ti duuze a tode toŋ maŋ.»

3 Wo golla gette t'a ruute sey, t'ede: «Aleluya! Kun amma Galmeega Raa! Saa ki geeger meeda ere an aa t'uyye gette ti koliyo ki daayum!»

4 Kane donj deero ada sire makumu pife ti seyfi pife geŋ an di-dikke, an d'uttile a Raa wede i-guune a kaakido mozikadi, an'de: «Eyye! Aleluya! Kun amma Galmeega Raa.»

Ono ombife ki tarnaape ki seedu k'erewo

5 Ti kaakido moziko gette i d'ize golla, t'a ruute, t'ede: «Kune donj naabadi pay geŋ, kun amma Raaziŋ, kune duwo pay deero sunŋi, kun i ottilo.»

6 Saŋ maŋ n'a illiga tarkuuse aa golla ki donj duuru baadaŋ, i-ɗurriyo aa ooye goole y'okko, wo aa eddiiso mizzi. Golla gette t'a ruute, t'ede: «Aleluya! Kun amma Galmeega Raa toogadi t'a jire pay, kono y'ombó mozikadi baa!

7 Ulbiŋ in iso unŋe wo in lekko t'unŋsuwo. In y'amma, kono onniyo ere Ulo Damu y'a seeda eddi t'iina, tode eddi toŋ ti t'ikkima tudutu.

8 An i d'eele kalle majjaane kamileŋ i ralita wic wic. Kalle majjaane geŋ, i-kaza naabo ere ki diine ki donj ki Raa.»

9 Maaleeka y'o di ruute, y'ede: «Ki raana, unŋsuwo a kane donj soo an'ni wiiko a tarnaape seedu k'Ulo Damu.» Wo y'o di ruute sey, y'ede: «Geŋ ono donj derec udde ti bize Raa.»

10 Maŋ n'a iire a zonfi n'a dikke ki tammadi, miŋ yoŋ y'o di ruute, y'ede: «K'oolo, k'o ottile ye, kono nuŋ toŋ maŋ wede naabo aa kee, wo aa zembada donj umbe a ono donj Isa yi ruutite. Kee ki ottilo a Raa, kono ono donj Isa yi ruutite geŋ kane derec, kane geŋ miŋ ono donj Raa y'an ele a bize nebiyagi an di ruutite.»

Wede a ti gili a puzu tuware

11 Saŋ n'a wulle kandaane a t'ihina, wo i d'udfo puzu tuware. Wede a ti gili eego an yi waaku sundi «Wede Derec, yi seedu zakidi a munda wede yi ruute y'aasa», yi dekkiyo booro wo yi deyyiso a urzi wede ki diine.

12 Wo edayi i d'omilte aa uwwo, a eedi biibiyagi moziko, suma an riine a tuddi wenda soo toŋ yi ki ti suune ye, i ti suune yode siidi.

13 Kallayi y'usso sulpiyo adda puuzo, wo an yi waaku sundi soo «Ono Raa.»

14 Asigiryagi a kandaane ti punzigi tuwardi an di y' daaniya, kallagan tuwardi kar majjandani kamileŋ.

15 Ti bizi i d'adfiya kasigara robbonj, ti tode gette y'a oggipa ita duwo pay donj i giigira yode wo y'anni dokka ti toogo ere ki dalka maala. Yode batum y'a ti'n naya ya an nayu inŋi biŋ adda soole. Geŋ i-kaza kulkuwo Raa toogadi t'a jire pay.

16 A tukki kallayí wede goole wo a zindí an aa di riinje suma ettiyo: «Yonj Galmeege ya jiiire pay wo Mozigo mozagi.»

Ombó a zumbi

17 Saŋ maŋ n'a wulle maaleeka yi t'ihira ekki peefo. Y'a idili ti golla awwa a embi doŋ pay oppiyo awwa a kandaane, y'ede: «Kun'di kun t'ogiyi a ombó ere baadaŋ Raa y'un ize!

18 Kun'di, kun ooma sey ki mozagi, sey ki deero k'asigiryagi wo ki asigiryagi, sey ki punzigi wo ki doŋ i gilo eego, sey ki doŋ pay bulagi wo bulagi ye, sey ki doŋ pay deero wo sunni.»

19 Saŋ maŋ n'a wulle seysu, mozagi siido ti asigiryagan an t'ugiyi ki deyyiso wede a ti gilo puzu ti asigiryagi.

20 Seysu ti wede yi ti t'isiyo tuddi aa nebi, an ti'n zidde. Wede i-t'ize tuddi aa nebi geŋ, yonj y'aaze suldi k'armika a daana seysu, injino doŋ an d'ede appuzu ki seysu wo an d'uttili undisadi geŋ, yi ti'n digge. Seysu ti yode geŋ an di'n ibi zeere adda k'olde oggiyo uwwó d'ala d'ala ti moonó ki suupire.

21 Asigiryagan doŋ aa guute, wede a ti gilo a puzu y'aa di'n iide ti kasigara ere addiya ti bizi, wo embi an d'iimi seyzaŋ an d'issite.

20

Ozzine dupu

1 Maŋ n'a wulle maaleeka yi deegu ti kandaane a bezi kerle ki biza k'olde wede aakede buldume ti zinziiri meeda.

2 Y'a ziida maaloogo, tod'te miipo ere ti kaaga Ere Sakiysa, tod'te Meeda siitandani, y'a ti-gitte ki ozzine dupu.

3 Maaleeka yi-ti zidde adda k'olde wede aakede buldume biza y'a-t'ippe ti kerle wo y'a di nildé ti tiibi, kono maaloogo t'a ki dagge ita duwo ye bini a t'ida ozzine dupu. Saŋ maŋ yi-d'eeza ki peefo boolonj.

4 Saŋ maŋ n'a wulle kaakidagi moziko, wo doŋ a ti gundite eego an an d'ele urzi ki dekkiyo booro. Wo soŋ n'a wulle undiyagi ki doŋ an ti dikkite awhaŋ kono an ruutite taaya k'Isa wo an di gizite ono Raa. Wo n'a wulle sey kane doŋ pay i k'uttili a seysu ye, a undisadi ye, wo appuzu ki seysu a zumbaman umbo ise a beydaŋ toŋ maŋ. Kane geŋ an di-bilde, an d'ooma moziko ti Almasi k'ozzine dupu.

5 Gette baldiya ere ki poone. Wo kane doŋ unto ongo an gi-di balda ye bini ozzine dupu a t'ida.

6 Unsuwo a kane doŋ uune baldiya ere ki poone kono kane doŋ ki Raa. Unto ere ki sirwe i-k'ede toogo ye a tukki kane me. Kane geŋ an t'isa doŋ sedefe ki Raa wo ki Almasi, wo an d'ooma moziko ti Almasi adda k'ozzine dupu geŋno.

Deyyiso ere ki dangu

7 Aame ozzine dupu geŋ i t'ingila maŋ, Meeda siitandani ti dangay an i-d'eeza

8 wo t'a engila daggiya duwo doŋ a kesiyagi pide ki siido, kane duwo geŋ sumbiyagan Goog wo Magoog* t'a ti'n t'ogiyi ki deyyiso, d'urikadan t'aasa aa dolso k'oooye.

* 20:8 20.8 Goog wo Magoog: I-kaza doŋ k'olmide Raa.

⁹ An t'iizigo t'adda siido pay, ume donj ki Raa an t'ugiyi an da t'an d'fuule ti geeger ere Raa yi giyye gette pây. Wo de i d'iigo uwwo ti kandaane t'an igge kane donj i-d'fuule donj ki Raa geŋ me.

¹⁰ Injino maŋ Meeda siitandani, ere daggiyadan, an ti zid'fe adda k'olde oggiyo uwwo d'ala d'ala ti moono ki suupire, a ume wede seysu ti wede yi ti t'isiyo tuddi aa nebi adda. An di dabira did'fo onnu ki daayum.

Booro ere k'ita

¹¹ Saŋ n'a wulle kaakido moziko meeda tuware kar, wo wede a ti guune eego'ŋ, siido kane ti kandaane an t'umbe dokki ti daanadi me, wo wenda yi ki'n wulle ye baa.

¹² Saŋ maŋ n'a wulle donj i t'inda deero sunni an t'ihira a daana kaakido moziko. N'a wulle sey mattupiyagi ohinte, wo adda mattupiyagi geŋ an a ti riine naabo ere ki wede tuuku y'ize. Wo mattup soo ti doolo ohine pây, tode gette mattup ere ki lekkiyo. Wo donj i t'inda geŋ, wede i-guune a kaakido moziko y'a dikke booradan a naabadan ere an ize raaniya adda mattupiyagi geŋŋo.

¹³ Bar t'an d'iize a donj i t'inda t'urzi tode me, unto toŋ t'an d'iize donj a beytú me, wo ume ki donj i t'inda toŋ donj angeŋ y'an d'iize. Wo wede tuuku toŋ an'ni di dikke booradi a naabo ere y'ize.

¹⁴ Saŋ unto ti ume ki donj i t'inda geŋ, an di'n ibi adda k'olde oggiyo uwwo d'ala d'ala. Olde geŋ yoŋ unto ere ki sirwe.

¹⁵ Wede tuuku sundi raaniya adda mattup ere ki lekkiyo gettiyo ye maŋ, an ti y' sed'fe adda k'olde oggiyo uwwo d'ala d'ala geŋŋo.

21

Kandaane ti siido aware

¹ Saŋ maŋ n'a wulle kandaane aware, siido toŋ aware, wo bar umbo kono kandaane wede ki poone ti siido ere ki poone kane an digge.

² Wo n'a wulle geeger ere kamileŋ, tode gette Zeruzalem aware ti d'eeugu ti kandaane, Raa y'igibo an ti t'ikkimo aa erewo ti t'ikkima tuddutu majjaanawa ti t'ette k'ume kulatu.

³ N'a illiga golla awwa ettiyo ti kaakido moziko, t'ede: «Ankenno Boy Raa yoŋ a diine d'uwu. Yode Raa batum y'a lekka ti kane, kane an t'isa donji wo yoŋ Raazan.

⁴ Aame geŋ Raa y'a sippa zumarzan pay a ume k'edayan. Unto umbo baa, moolo umbo baa, d'ollite umbo baa, dabar toŋ umbo baa. Suldi donj pay mazzini geŋ an t'injile.»

⁵ Maŋ wede i-guune a kaakido moziko y'a ruute, y'ede: «Ankenno suldi pay ni'n ize awardi.» Wo y'o di ruute, y'ede: «Ono en ki ti'n raanja, kono kane'ŋ d'erec, d'uwu an d'ambe eego.»

⁶ Wo y'o di ruute sey, y'ede: «Geŋ i t'ize baa! Nuŋ sundo Alpa wo Omega, nuŋ wede t'ume k'eesiyo wo ki dangu toŋ nuŋ. Wede orme maŋ y'edi ni di t'eela ahu ki waawiye yi sifa. Ahuzo en i d'eliyo lekkiyo ere ki daayum.

⁷ Wede tuuku yi jiira maŋ, suldi zo pay en ki yode. N'a t'isa Raazi wo yoŋ y'a t'isa ulu nuŋ.

⁸ Wo a kane donj dalwidí, donj sooruzan ki diine ye, donj isiyo suldi donj ulpi k'a ki wolle ye, donj towwo d'uwu mirsi, donj isiyo boliyo, kombidagi, donj daaniya longayi wo donj pay i lohito ono, kane pay geŋ umayan adda k'olde oggiyo uwwo d'ala d'ala ti moono ki suupire. Ume geŋ sundi unto ere ki sirwe.»

Zeruzalem aware

⁹ Maaleeka soo ti diine maaleekiyagi sarat donj ti poone a beezan kunjali sarat doniyo to dabar ere sarat ki Raa an di zibbite gen, y'a iido wo y'o di ruate, y'ede: «K'edi, n'a di kiza erewo ere i seeda Ulo Damu.»

¹⁰ Unde Raa ti-t'ũune adda k'addo, maaleeka y'a-n'umbe, y'a-ti n' ziipe eego mukkolo meeda wo sohoru, y'o di gize geeger ere kamilen, Zeruzalem. Tod' ti deegu ti kandaane, Raa yi t'igibo,

¹¹ ti-tooriyo ti toore wede ki daryika Raa batum, tooratú aa ki mukkolo ere majjaanawa sundutú zasipe kere kereŋ aa kaynaana.

¹² Geeger gette dooliyo ti waaya mongali dullan wo awwa, boha bumbiyagutúŋ koomat makumu sire, wo maaleekiyagi koomat makumu sire an di boohiyo. A boha bumbiyagi gen, an aa ti riije suma soo soo ki boha bumbiyagi koomat makumu sire ki donj k'izirayel genno.

¹³ Boha bumbiyagi an di'n ikke ado ado. Ki kese peeŋo koliyo ado, ki kese peeŋo k'ooriyo ado, ki kese k'awwa ado, wo ki kese d'andí ado.

¹⁴ Waaya geeger gette an iiziga ekki mongali koomat makumu sire donj t'ume k'eesiyo i di seedu me, wo ekki mongali gen an aa ti riijite sumbiyagi donj zina k'Ulo Damu kane koomat makumu sire genno.

¹⁵ Maaleeka wede o rootiyo gen a beezí dalka dap ki doziyo geeger, ti boha bumbiyagi, ti waaya mongali gettiyo.

¹⁶ Geeger gette ki sohirko wo ki tontilko gen, pay sohirkadan kan soo. Maaleeka y'a-duuze geeger gette ti dalka gettiyo, a iide dalka dupu koomat makumu sire, ki sohirko, k'awwa wo ki tontilko gen, pay sohirkadan kan soo.

¹⁷ Waaya tonj y'a-duuze ki tontilko a iide oole meeda uto ada pide makumu pide. Maaleeka yi duuze aa doziyo ere ki duwo an di doziyo.

¹⁸ Waaya gette an iiziga ti mongali donj majjandani aa ossoyo sundan zasipe wo tode geeger batum ki dap daa kalsiya munda, kabibalbal aa kaynaana.

¹⁹ Mongali donj k'ita waaya geeger an zippe ti mongali donj majjandani. Mukkolo an ziipe ki poone sundutú zasipe*, ki sirwe sundutú sapir†, k'aduwe sundutú kalseduwan‡, ki pidiwe sundutú emerood§,

²⁰ ki paat sundutú sarduwan*, ki zoot sundutú kornaliin†, ki sarat sundutú kirizolit‡, ki gessire sundutú beril§, ki gessat sundutú topaz*, ki koomat sundutú kirizopaz†, ki koomat makumu soo sundutú iyasant‡, ki koomat makumu sire sundutú ametiste§.

²¹ Boha bumbiyagi koomat makumu sire gen, wede son an ikkima ki dogoro tuwarwa kar kar. Wo erkiyagi donj deero adda geeger gen ki dap, daa kalsiya munda deldel aa kaynaana.

²² Adda geeger gette ni ki wulle ye Boy Raa me, kono yode Galmeega Raa toogadí t'a jiiire pay, wo son Ulo Damu kane ede, duwo an d'ottilso wo an di tamma a daana kane baa.

²³ Geeger gette i ki dehu peeŋo koo tere y'a ki ti toore doo ye, kono daryika Raa ti di tooriyo wo Ulo Damu bingatú.

* **21:19 21.19 Zasipe:** I ralita aa ossoyo. † **21:19 21.19 Sapir:** Bicici aa goriye. ‡ **21:19 21.19 Kalseduwan:** Kilŋowo. § **21:19 21.19 Emerood:** Bicici aa soole. * **21:20 21.20 Sarduan:** Teezowo aa ekke. † **21:20 21.20 Kornaliin:** Teezowo aa gulgilo. ‡ **21:20 21.20 Kirizolit:** Bicici aa kilen. § **21:20 21.20 Beril:** Bicici aa derwe. * **21:20 21.20 Topaz:** Bolile. † **21:20 21.20 Kirizopaz:** Bicici aa dalbite. ‡ **21:20 21.20 Iyasant:** Teezewo bonj. § **21:20 21.20 Ametiste:** Aa moymo.

²⁴ Ita ɗuwo pay an d'ozira a tooratú wo mozagi pay a siido an d'etto ti laale mozikadaŋ a tode.

²⁵ Boha bumbiyagi a lekka ohinte daayum, kono ume daayum oŋnu, did'fo umbo.

²⁶ Doŋ ti ita ɗuwo pay an i-d'etto a tode ti laale mozikadaŋ.

²⁷ Wo munda ganigi soo toŋ i k'etta ye k'adda geeger gette, ise wede isiyo suldi doŋ k'azzuru k'a ki wolle ye, ise wede lohito k'ono toŋ maŋ. Efta k'adda wede sundi raaniya adda mattup ere ki lekkiyo ere k'Ulo Damu ɗaŋŋal.

22

¹ Saŋ maŋ maaleeka y'o di y' gize ooye wede ahuzi i d'eliyo lekkiyo me. Ahuzi i ralita aa ossoyo wo i lohito pupuc ti kaakido moziko Raa ti Ulo Damu me.

² Wo ooye geŋ yi d'okko adda diine geeger, wo a kuukulu k'ooye i d'ud'fe undumu wede i d'eliyo lekkiyo, yi d'ehiyo adda k'ozzine taŋ koomat makumu sire, a tere yi d'ehiyo d'ehiyo. Puutagi i d'eliyo beeko a ita ɗuwo pay.

³ Adda geeger gette, munda wede Raa yi ti y' duud'fe umbo.

Kaakido moziko Raa ti Ulo Damu t'aasa adda geeger gettiyo, wo doŋ naabo Raa an i-d'ottila.

⁴ An di y' wolla Raa t'edayan wo sundi t'a koonaa raaniya a zumbamaŋ.

⁵ Aame geŋ did'fo umbo, wenda yi ki deha toore pitila ye, ki peedo ye, kono toore Galmeege Raa y'an toora, wo an d'ooma moziko ti yode ki daayum.

⁶ Saŋ maŋ maaleeka y'o di ruute, y'ede: «Ono eŋ kane'ŋ ɗerec, ɗuwo an d'ambe eego. Galmeege Raa wede i d'eliyo Unde Kamilenŋ a nebiyagi geŋ, y'a igibo maaleekayi y'an di kize a ɗoŋ naabadi suldi ɗoŋ aana gopponj.»

Kama k'Isa

⁷ Isa y'a ruute, y'ede: «Kun ollo, nuŋ gopponj n'ettiyo. Uŋsuwo a kane ɗoŋ a seedu ono ɗoŋ Raa y'igibo adda mattup ettiyo.»

⁸ Suldi eŋ, nuŋ Zaŋ ni'ni wulle wo ono n'illiga ti kuudó. Wo aame suldi eŋ ni'ni wulle wo ono ni n'illiga maŋ, n'a iire a zoŋ maaleeka wede o di gize suldi geŋno. Maŋ n'a-dikke ni-d'ottile miŋ,

⁹ yoŋ y'o di ruute, y'ede: «Kee k'ooolo, k'o ottile ye, ki ottilo a Raa! Kono nuŋ toŋ maŋ wede naabo aa kee, aa zembada nebiyagi wo aa ɗoŋ pay i seedu ono mattup eŋ adda k'addan.»

¹⁰ Saŋ maŋ y'o di ruute, y'ede: «Ono ɗoŋ Raa y'igibo k'a ti'n riine adda mattup ette, k'a ti t'ippa adda ye, kono onniyo ere Raa yi ɗikke ki aaniya suldi gette, tod'te gopponj.

¹¹ Wede ki diine ye geŋ, i-d'oŋko k'isiyo munda wede ki diine ye, wo wede isiyo suldi ganigi geŋ, i-d'oŋko k'isiyo suldi ganigi. Wo ɗe wede ki diine geŋ, i-d'oŋko k'isiyo munda wede ki diine, wo wede kamilenŋ geŋ, i-d'oŋko ki lekkiyo kamilenŋ.»

¹² Isa y'a ruute, y'ede: «Kun ollo, nuŋ gopponj n'ettiyo, n'a t'ambo a beezo munda wede ni dehu n'un t'eley a naabo ere kun ize, wede tuuku toŋ y'a t'ooney a naabadi naabadi.

¹³ Nuŋ sundó Alpa wo Omega, nuŋ wede ki poone wo k'ita toŋ nuŋ, nuŋ wede t'ume k'eesiyo wo ki ɗaŋgu toŋ nuŋ.

¹⁴ Uŋsuwo a kane ɗoŋ kallaganj opilso, kane geŋ an d'ede urzi k'ettiyo k'adda geeger ti biza bumbu wo k'ombo k'undumu wede i d'eliyo lekkiyo.

¹⁵ Wo oopa ti paate don isiyo suldi don k'a azzira, kombidagi, don boliyo, don tôwwo duwo mirsi, don i daaniya longayi, wo don pay i geyyiso lohito k'ono wo an di lohito!

¹⁶ Nun Isa n'a igibo maaleekayó kono suldi geñ y'an ti'n kizite a kane don ogiysito ti sundó. Nun n'udfo ti biza bumbu mugiyó Dawut, nun moole biza soohe wede omilte wic wic genno.»

¹⁷ Unde Kamilen kane ti erewo ere i seeda* an di ruute, an'de: «K'edi!»
Wede ono geñ yi'n ollige man, y'a roote kay: «K'edi!»

Wede ôrme man y'edi, yi dehu man ni di t'ela ahu don i d'eliyo lekkiyo, yi siba ki waawiye.

Ono don ki danju

¹⁸ Nun Zan, n'un ondirso a kune don pay ollige ono don Raa y'igibo wo n'a ti'n riije adda mattup ettiyo: Aame wede y'a unka munda t'eedi man, dabar ere ni riije adda mattup ette Raa yi di-t'aagila kay.

¹⁹ Wo ono don Raa y'igibo wo n'a ti'n riije adda mattup ette, wede tuuku yi iidiba munda boolon man, Raa yi ki t'ela ye kay aggadí ere k'undumu wede i d'eliyo lekkiyo a duwo me, wo k'adda geeger ere kamilen aa an riije adda mattup ette, yi k'etta ye.

²⁰ Wede yi'ni suune adda k'addi suldi en derec geñ, y'ede: «Eyye, nun goppon n'ettiyo!» Eyye! Geñ i t'iso! K'edi Galmeega Isa!

²¹ Beeko ere ki Galmeega Isa ti koono ti kune pay.

* **22:17 22:17 Erewo ere i seeda:** I-kaza don pay i ziipe addan a Isa.